

FUGLEÅRET 2020

Dansk
Ornitologisk
Forening

BirdLife
DANMARK

© 2021 Dansk Ornitologisk Forening

Fotografisk, mekanisk eller anden gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne rapport eller dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Udgivet af: Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V

Forsidefoto: Lille sejler, Tranestederne, 1. maj 2020. Foto: Erik Christophersen

Bagsidefoto: Alk, Hanstholm Havn, 14. november 2020. Foto: Poul Holm Pedersen

Citering

Generelt: Lange, Peter (red.) 2021: *Fugleåret 2020*. Dansk Ornitologisk Forening.
Afsnit eks. Matthiesen, J. et. al (2021): *Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2020*. *Fugleåret 2020* s. 7-16. Dansk Ornitologisk Forening.

Dansk
Ornitologisk
Forening

BirdLife
DANMARK

FUGLEÅRET 2020

Ansv. redaktør: Peter Lange

ÅRGANG 15

FUGLEÅRET 2020, Årgang 15

ISSN 1903-3109

Ansvarshavende redaktør:	Peter Lange (peterlange@dofoj.dk)
Redaktion:	Ann-Britt Lillelund og Anne-Grete Ditlevsen
Fotoredaktion:	Peter Lange, Nina Rosendahl Larsen og Jens Gregersen
Afsnit	
Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark – Punkttællinger:	Joakim Matthiesen, Thomas Vikstrøm, Michael Fink Jørgensen og Daniel Palm Eskildsen
Årsrapporten (red.):	Peter Lange, Hans Christophersen og Jørgen Staarup Christensen
Nye arter for landet:	Jens Christensen, Steffen Sommer Nielsen, Lars Christiansen, Jens Lind, Georg Hofmann, Erik Christensen, Oluf Lou og Ole Zoltan Göller
Projekt truede og sjældne ynglefugle:	Timme Nyegaard og Michael Fink Jørgensen
SU-rapporten:	Kent Olsen, Sakari Kauppinen, Andreas Bruun Kristensen, Anders Odd Wulff Nielsen, Henrik Haaning Nielsen, Oskar Nilsson og Troels Eske Ortvad
Høgeørn:	Tim Hesselballe Hansen og Sigrid Kistrup Ilsøe
Kvækerfinker:	Jens Gregersen
Fuglestationer:	Anders Brinkmann, Hans Christophersen, Simon Sigaard Christiansen, Henning Ettrup, Knud Pedersen, Jørgen Staarup Christensen, Rasmus Due Nielsen, Kent Olsen, Jonas Dencker Kjærgaard, Mogens Stoustrup Jensen, Ole Thorup, Thomas Bregnballe, Bent Jakobsen, Søren Brinch, Jacob Sterup, Stefan Andersen, Jørgen Bech, Preben Berg, Bo Kayser, Clausjannic Amland-Labuz, Hans Lind og Peter Lange (red.)
Fugleværnsfondens reservater:	Søren Ring og Hanne Havemose
Projekt Ørn:	Kim Skelmosen, Ole Friis Larsen, Leif Novrup, Tscherning Clausen og Hans Christophersen
Projekt Hedeøg:	Lars Maltha Rasmussen, Aage Matthiesen, Jesper Leegaard, Svend Anker Schwesb, Iben Hove Sørensen og Timme Nyegaard
Feltornitologisk Udvalg:	Henrik Böhmer
DOFbasen:	Timme Nyegaard
Statens fugleovervågning, skarv:	Jacob Sterup og Thomas Bregnballe
Ynglefugle i Vadehavet:	Ole Thorup og Thomas Bregnballe
Fugleforskning og ringmærkning:	Jesper J. Madsen, Jens M. Lausten, Jens S. Hansen, Tom S. Romdal, Kasper Thorup, Anders P. Tøttrup og Henning Ettrup
Rovfugletrækket:	Rene Christensen og Peter Lange
Illustrationer	
Fotografer:	Alejandro Corregidor Castro, Allan Gudio Nielsen, Allan Kjær Villesen, Anders Brinkmann, Anders Espenhein Sørensen, Anders Odd Wulff Nielsen, Andrea Link, Anton Liebermann, Axel Mortensen, Bjarne Bjørn Olsen, Bjørn Frikke, Bo Kayser, Bo L. Christiansen, Bo Svensmark, Bo Tureby, Carsten Gørges Laursen, Christian A. Jensen, Claus Dalskov, Dorte Sørensen, Egon Østergaard, Emma Sohnemann, Erik Biering, Erik Christophersen, Erik Thomsen, Eva F. Henriksen, Finn Carlsen, Frederik Johansen, Gert Juul Jeppesen, Hans Christophersen, Hans Knakkegaard, Hans Lind, Hans Rytter, Hans Skov, Hans Ægidius, Helge Sørensen, Henning Simonsen, Henrik Haaning Nielsen, Henrik Jørgensen, Ib Jensen, Jacob Sterup, Jan Flindt Christensen, Jan Tøttrup Nielsen, Jens Jørgen Andersen, Jens Lind, Jens Wiberg, Jesper Johannes Madsen, Jesper Tofft, John Frikke, John Larsen, John Rieland, Johnny Madsen, Jonas Halberg, Jørgen Scheel, Karin Gustausen, Keith Fox, Keld Jakobsen, Kis Boel Guldmann, Klaus Bjerre, Klaus Dichmann, Knud Pedersen, Lars Andersen, Lars Grøn, Lars Jensen, Lars Maltha Rasmussen, Lars Paaby, Luke Nelson, Martin Rheinheimer, Mathias Glavind, Michael Brunhøj, Morten Jenrich Hansen, Naturstyrelsen Blåvandshuk, Nina Rosendahl Larsen, Ole Friis Larsen, Ole Thorup, Ole Zoltan Göller, Oliver Zeeberg Nielsen, Patrick Hasager Lauritsen, Per Ekberg, Poul Holm Pedersen, Preben Berg, Rasmus Due Nielsen, Robert Luttkik, Rune Sø Neergaard, Sakari Kauppinen, Skagen Fuglestation, Steen Højmark-Jensen, Sune Riis Sørensen, Søren Brinch, Søren Gülck, Thomas W. Johansen, Tonny Ravn Kristiansen, Tue Brix, Ulf M. Berthelsen og Aage Matthiesen
Tegninger og akvareller:	Andrea Carlberg og Jens Gregersen
Layout og trykning:	Vivian Buch – www.stepprintpower.dk
Oplag:	1.100

MIX
Papir fra
ansvarlige kilder
FSC® C011323

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	5
Faunistiske rapporter	
Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2020 – Punkttælling 2020	7
Fugle i Danmark 2020 – Årsrapport fra Rapportgruppen	18
Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2020	117
To høgeørne i Danmark i 2020	163
Nye arter i Danmark 2020 – brun sule, kaffersejler, lille sejler, stor gulben	165
Projekt truede og sjældne ynglefugle 2018-2021	172
Når kvækerfinker er flest	174
Danske Fuglestationer 2020	
Indledning	177
Skagen Fuglestation	178
Gjerrild Fuglestation	195
Ynglefuglene på Tipperne	198
Blåvand Fuglestation	205
Fanø Fuglestation	212
Keldsnor Fuglestation	216
Rørvig Fuglestation	219
Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation	224
Gedser Fuglestation	229
Fugleværnsfondens reservater – status 2020	236
Beretninger fra DOF's projekter og faglige grupper	
Projekt Ørn – Fiskeørnen i Danmark 2020	246
Projekt Ørn – Kongeørnen i Danmark 2020	248
Projekt Ørn – Havørnen i Danmark 2020	250
Hedehøgen i Danmark 2020	255
Årsberetning fra FeltUD 2020	266
Årsberetning for DOFbasen 2020	268
Fugleforskning og Fugleovervågning i statslig regi	
Skarvens ynglekolonier i 2020	275
Optælling af ynglefugle i Vadehavet 2020	278
Dansk Ringmærkning 2020	274
Danmarks Ringmærkerforening 2020	295
Rovfugletrækket 2020	298
Artsindeks	302

Høgeugle, Karlebo, 20. marts 2020. Foto: Helge Sørensen

FORORD

Fugleåret 2020

Flere tusinde af DOF's medlemmer registrerer fuglelivet og fører observationerne ind i notesbøger og DOFbasen. Summen af alle disse mange tusinde timers frivilligt arbejde udgør grundlaget for *Fugleåret*, som hermed foreligger i sin 15. årgang.

Jeg håber at læseren af *Fugleåret* vil finde viden og aha-oplevelser, samt få inspireret interessen for fugle og natur, og forhåbentlig fortsætte med at bidrage med sine observationer til DOF og DOFbasen.

Fugleåret 2020 blev på sin vis et helt særligt år. I marts blev verden ramt af en pandemi, der sendte en del af os hjem fra arbejde og lukkede ned for mange rejseaktiviteter. Som en følge heraf steg både danskernes brug af naturen og den ornitologiske aktivitet, og på mange områder; antal indrapporteringer, antal arter, antal observationer af arterne m.fl. blev der sat rekorder.

Ovenstående blev forstærket af et gennemgående mildt år og et varmfremstød ved månedsskiftet maj/juni, der ydermere bød på mange sjældenheder. Hele fire nye arter for landet er usædvanligt mange på et år.

Her skal lyde en STOR TAK til alle bidragydere uden hvis indsats der ikke blev noget *Fugleåret*.

Og husk: Brug DOFbasen, hvis du ønsker at dine registreringer bevares og indgår i datagrundlaget for fremtidige publikationer og oversigter!

Stjær, november 2021
Peter Lange

Hættemåge, Filsø, 16. juni 2020. Foto: Karin Gustausen

Landsvaler, Årsdale, Bornholm, 11. juli 2020. Foto: Sune Riis Sørensen

Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2020

Af Joakim Matthiesen, Thomas Vikstrøm, Michael Fink Jørgensen & Daniel Palm Eskildsen

Indledning

Nærværende rapport beskriver bestandsudviklingen for de almindelige danske ynglefugle og vinterfugle i form af indeks baseret på punkttællingsdata fra de sidste 45 år (1975/76-2019/20 for vinterfugle og 1976-2020 for ynglefugle). Rapporten beskriver bestandsudviklingen for 133 arter af ynglefugle og 101 arter af vinterfugle i Danmark og tillige fire arter af pattedyr i begge sæsoner. Samlet set bringes der punkttællingsindeks for 152 fuglearter.

Punkttællingsprogrammets primære formål er at opnå viden om den langsigtede bestandsudvikling for de almindelige danske fuglearter, og med sin start i vinteren 1975/76 er programmet blandt de ældste fugleovervågningsprojekter i Europa. Se eventuelt mere på www.dof.dk/punkt.

Punkttællingsprogrammet er den eneste langtidsundersøgelse af sin art i Danmark, og for langt hovedparten af de almindelige fuglearter tilvejebringer programmet den eneste viden, vi har om fuglenes bestandsudvikling. Resultaterne indgår yderligere i

et europæisk samarbejde om at overvåge fuglelivet, hvorved de giver indsigt i fuglearternes bestandsudviklinger og levestedernes tilstand på europæisk plan. Punkttællingerne indgår i DOF's fugleovervågningsstrategi, der søger at sikre en systematisk og bredt dækkende dataindsamling med fokus på tre grundelementer: arter, lokaliteter og levesteder. Herved udgør Punkttællingsprogrammet et vigtigt redskab i Danmarks naturovervågning og naturbeskyttelse.

Hvert år udarbejdes der en rapport, der præsenterer de grundlæggende data fra punkttællingerne, herunder indeks for alle relevante arter og oversigter over deltagere og ruter. Rapportens formål er at samle og præsentere undersøgelsens væsentligste resultater for de mange involverede fugletællere og andre ornitologer og at øge lysten til fortsat at deltage i denne og lignende undersøgelser. Forhåbentlig vil diverse myndigheder og forskere, der arbejder med den danske natur, også finde rapporten interessant og anvendelig.

Rapporten præsenterer endvidere opdaterede, overordnede, naturtypespecifikke indikatorer, der er

udarbejdet på baggrund af bestandsindeks og kan anvendes til at beskrive den generelle tilstand for fuglelivet i en given naturtype.

Fugleovervågningen udføres af frivillige deltagere blandt DOF's medlemmer, der således sikrer gennemførelse af overvågningen af Danmarks fugle for relativt begrænsede midler. En stor tak skal derfor lyde til alle deltagere gennem årene. Fugleovervågningen kan kun gennemføres takket være den store frivillige indsats fra disse mange deltagere. For mere information se: Årsrapport for Punktællingsprogrammet, Dansk Ornitologisk Forening af D. P. Eskildsen, M. F. Jørgensen, T. Vikstrøm (2021): Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2020 på www.dof.dk/punkt.

Overvågningen af de almindelige danske fugle indgår i en samarbejdsaftale mellem DOF og Miljøministeriet (gældende til og med 2021).

Metoder

Dataindsamling

Punktællingsmetoden anvendes i både vinter- og ynglesæsonen. Hver deltager fordeler 10-20 punkter på en selvvalgt rute i landskabet og markerer dem på et kort, så de kan genfindes de følgende år. På hvert punkt registreres alle sette og hørte fugle inden for en periode af fem minutter uanset registreringsafstanden. Optællingen foretages i godt vejr i perioden 20/12 til 20/1 (vinterfugletællinger) og i perioden 1/5 til 15/6 (ynglefugletællinger), helst i de tidlige morgentimer,

hvor fuglene er mest aktive og lettest at opdage. På hvert punkt beskriver optælleren naturtypeforholdene i fjerdedele vha. en firecifret talkode; et punkt placeret i en ensartet naturtype vil således blive beskrevet med fire ens cifre, mens et punkt placeret midt i forskellige naturtyper vil blive beskrevet med 2-4 forskellige cifre. Dette muliggør analyser af registreringerne af fuglene i specifikke naturtyper. De ni definerede koder er 1) nåleskov, 2) løvskov, 3) agerland, 4) mose/kær, 5) hede, 6) klit/strand, 7) bymæssig bebyggelse, 8) sø og 9) eng. Optællerne rapporterer antallet af fugle, de har registreret på rutens punkter, og beskriver tillige vejrforholdene under tællingen. Rapporteringen sker ved anvendelse af DOFbasens punktællingsmodul (www.dofbasen.dk) eller ved indsendelse af et skema.

Ruter og deltagere

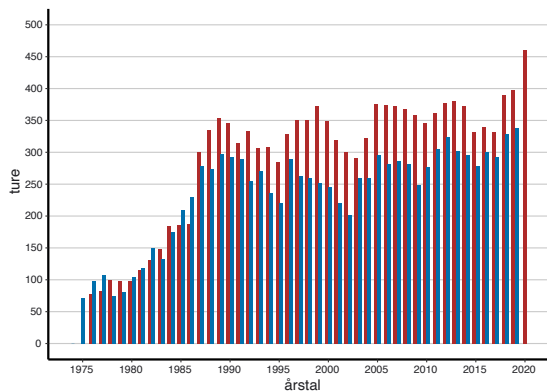
I vinterfugletællingen 2019/20 havde 294 personer talt fugle på 338 ruter, hvilket er 10 ruter mere end året før. I ynglesæsonen 2019 havde 351 personer optalt fugle på 461 ruter, hvilket er 63 ruter mere end året før (figur 1, tabel 1). Alt i alt har næsten 400 personer deltaget i en af de nævnte sæsoner, og af disse har 247 optalt i begge sæsoner. Således ser vi igen i år det højeste antal både ynglefugle- og vinterruter, der er gennemført i programmets historie. Stigningen på 63 ruter i ynglesæsonen er den største siden 1986/87.

Den store stigning i antallet af tællere må antagelig skyldes det fortsatte hvervearbejde, som er foretaget

Knopsvane, Årslev Engsø, 17. oktober 2020. Foto: Jan Flindt Christensen

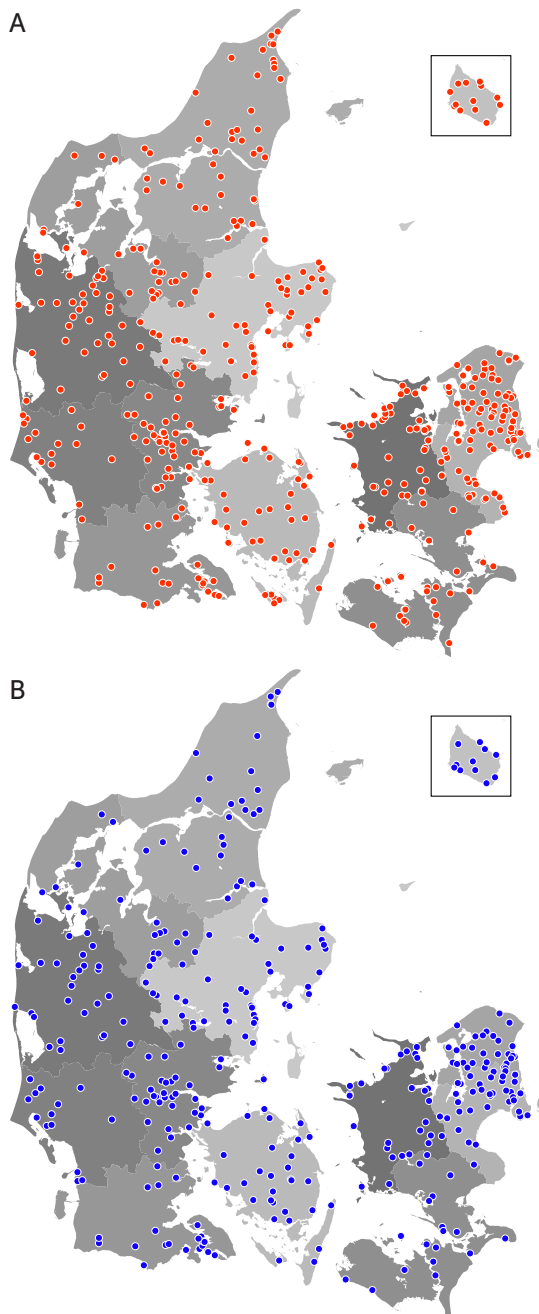
Figur 1. Antallet af udførte punkt-tællingsruter i henholdsvis vintersæsonerne 1975/76-2019/20 (blå søjler) og ynglesæsonerne 1976-2020 (røde søjler).

af personale fra Fuglenes Hus såvel som af de frivillige punkt-tællere og koordinatorene i lokalafdelingerne. Hertil kom effekten af den globale COVID-19-pandemi, som formentlig har betydet, at flere mennesker har fundet tid til at lave en tælling, ligesom at mange har benyttet naturen meget i en periode, hvor mange andre fritidsinteresser har været begrænset i udførelse.

Set over hele tidsperioden har antallet af ruter i begge sæsoner fulgt en eksponentiel stigning i undersøgelsens første 10-15 år været svagt stigende siden slutningen af 1980'erne (figur 1). Den geografiske fordeling af ruterne er ligeledes forbedret i løbet af projektets levetid, både hvad angår ynglefugletællinger og vinterfugletællinger. Med enkelte undtagelser er der relativt god dækning i alle landsdele (tabel 1, figur 2a og 2b). Projektet ønsker fortsat bedre dækning i "tomme" områder såsom det nordvestlige og sydvestlige Jylland.

Tabel 1. Antallet af optalte punkt-tællingsruter fordelt på DOF's lokalafdelinger i ynglesæsonen 2020 og i vintersæsonen 2019/20.

Lokalafdeling	Yngle 2020	Forskel	Vinter 2019/20	Forskel
DOF-Bornholm	14	-1	11	-1
DOF-Fyn	40	8	31	-2
DOF-København	59	17	35	1
DOF-Nordjylland	43	6	27	3
DOF-Nordsjælland	35	4	32	0
DOF-Nordvestjylland	26	4	18	1
DOF-Østjylland	48	9	38	4
DOF-Sønderjylland	22	1	20	2
DOF-Storstrøm	27	10	17	-2
DOF-Sydøstjylland	44	0	36	0
DOF-Sydvestjylland	16	0	14	1
DOF-Vestjylland	41	1	31	1
DOF-Vestsjælland	46	4	28	2
Total	461	63	338	10

Figur 2. Ynglefugleruter optalt i 2020 (a) og vinterfugleruter optalt i 2019/20 (b) angivet med farvede prikker. Kortene viser tillige grænserne for DOF's lokalafdelinger.

Arternes bestandsudvikling

Et af de vigtigste formål med overvågningen af de almindelige fugle er kendskabet til de enkelte arters bestandsudvikling. Vurderingen af de enkelte arters bestandsudvikling kan anvendes som en form for barometer, der viser, om arterne er gået frem eller tilbage. Derfor udarbejdes der hvert år bestandsindeks for alle

Vandrefalk, Stevns Klint, 21. juni 2020. Foto: Jan Flindt Christensen

de almindelige fuglearter. For hver art vises yderligere en tendens, der beskriver udviklingen for hele perioden, der nu er på 45 år. For visse arter er tidsperioden dog kortere som følge af, at antallet af registrerede individer ikke har

været tilstrækkeligt stort til at beregne troværdige indeks i de første år. Udviklingen for de enkelte arter er vist som tendenser (se appendiks 1 på dof.dk/punktindeks). Selve indeksene (med usikkerheder) er ikke vist, men kan findes

på www.dof.dk/punktindeks. På dof.dk/punktindeks 1 er der ikke beregnet tendens for gråkrage for hele perioden, da den pludselige ændring i år 2005 formentlig skyldes ændrede indtastningsmuligheder for arten (jf. artskomplekset sortkrage/gråkrage).

Følgende kategorier er her anvendt til at beskrive tendenserne:

Kraftig fremgang (▲▲)	Øges signifikant med >5 % per år. Nedre grænse af konfidensinterval >1,05
Moderat fremgang (▲)	Øges signifikant med <5 % per år. 1,00< nedre grænse af konfidensinterval <1,05.
Stabil (●)	Ingen signifikant fremgang eller tilbagegang. Konfidensinterval omslutter 1,00; nedre grænse >0,95 og øvre grænse <1,05
Moderat nedgang (▼)	Aftager signifikant med <5 % per år. 0,95< øvre grænse af konfidensinterval <1,00.
Kraftig nedgang (▼▼)	Aftager signifikant med >5 % per år. Øvre grænse af konfidensinterval <0,95
Usikker (?)	Ingen signifikant fremgang eller tilbagegang. Konfidensinterval omslutter 1,00; nedre grænse <0,95 eller øverste grænse >1,05

Indeks

Bestandsindeksene i rapporten er såkaldte TRIM-indeks (TRends and Indices for Monitoring data), der anvendes til lange tidsseriestudier (Pannekoek & van Strien 2004). TRIM kan tage højde for to almindelige problemer i overvågningsdata, nemlig at fuglene ikke er ensartet fordelt i landskabet, og at data ikke er uafhængige af data fra det foregående år, men at der tværtimod ofte er stor korrelation mellem en bestandsstørrelse i to på hinanden følgende år (Pannekoek & van Strien 2004 – en manual, som også kan konsulteres for andre oplysninger). Indeks for de enkelte arter er beregnet fra det år, hvor de er registreret på mindst 30 aktive ruter. Dog er startåret yderligere udskudt, hvis de første år har en meget større variation end i de resterende år. Indeks sættes til 100 det første år, hvor dette krav opfyldes, og fremtidige ændringer beregnes i forhold til basisåret. Efter hver ny sæson genberegnes alle værdier fra første til sidste år i perioden, da en eventuel ændring i gamle data vil kunne give mindre ændringer i de gamle indekxsværdier. Sådanne ændringer i gamle data skyldes oftest punkt-tællingsobservationer, som ikke er ført ind i DOFbasen inden fristens udløb og som derfor først kommer med i forbindelse med næste års analyser.

Indekset er en relativ størrelse, hvilket vil sige, at et indeks på 200 betyder en fordobling af bestanden i forhold til basisåret og et indeks på 50 en halvering, uanset bestandens absolutte størrelse. For en nogenlunde stabil bestand kan indeks variere omkring et niveau enten højere eller lavere end 100, afhængigt af om udgangsåret tilfældigvis var godt eller dårligt for arten. For

Agerhøne, Ballum-Ottersbøl, 8. juli 2020. Foto: Helge Sørensen

Tabel 2. Tendenserne for indikatorerne i perioden 1976-2020 i de overordnede danske naturtyper analyseret med lineær regression. Signifikansniveauer: ***: $p < 0.001$, *: $p < 0.05$ og NS: ikke signifikant.

Habitat	Hældning	R ²	P	Signifikans
Landbrugsland	-0.5 ± 0.081	0,47	<0.001	***
Skov	-0.42 ± 0.29	0,047	0,1545	NS
Øvrige	-0.95 ± 0.09	0,73	<0.001	***
Alle	-1.49 ± 0.16	0,67	<0.001	***

Hvert indeks beregner TRIM en usikkerhed i form af en standardfejl og et 95 %-konfidensinterval, der angiver intervallet inden for hvilket, den sande parameter værdi med 95 % sikkerhed vil ligge. Desuden beregner TRIM for hver art tendensen i form af den gennemsnitlige relative bestandsændring per år med angivelse af signifikansniveau. Denne beregning viser den gennemsnitlige udvikling set over hele perioden, hvilket er anvendeligt til sammenligning af arter eller forskellige bestande af samme art. Det er dog sjældent, at en fuglearart har en lineær bestandsudvikling over mere end fire årtier. Ofte vil det ses, at arten har gennemgået en udvikling med skiftende tendenser over tid. Tendenserne er beregnet for hele perioden på 45 år og er samlet i en oversigt over udviklingen for alle fuglearter i henholdsvis ynglesæsonen og vintersæsonen. Indeks for hver art i ynglesæsonen såvel som vintersæsonen kan findes på www.dof.dk/punktindeks.

Indikatorer

Dansk Ornitologisk Forenings punktællingsdata anvendes til at udarbejde indikatorer til Miljøministeriet på baggrund af bestandsindeks. Disse anvendes i forbindelse med projektet "Streamlining European Biodiversity Indicators" og er en europæisk pendant til den globale målsætning om at udvikle indikatorer, der viser, om man opfylder Biodiversitetskonventionens mål om ikke at miste flere arter, økosystemer eller genetiske ressourcer. Indikatorerne kan ses på www.miljostyrelsen.dk. DOF fortsætter som hidtil med at indsamle data om de mange ynglefugle, så der fortsat vil være et kvalificeret grundlag for at kunne vurdere udviklingen hos de danske ynglefugle.

Formål med indikatorer

Indikatorerne kan anvendes til at beskrive den generelle tilstand for fuglelivet i en given naturtype. DOF bidrager hvert år med bestandsindeks for cirka 100 ynglefugle til et europæisk projekt, der kaldes Pan-European Common Bird Monitoring Scheme (PECBMS), hvis formål er at udarbejde indikatorer for karakteristiske fuglearter i henholdsvis landbrugsland, skov og for øvrige almindelige arter på europæisk niveau (PECBMS 2018). Disse indikatorer indgår i EU's såkaldte strukturelle indikator "Population Trends of Farmland Birds", som er et af EU's få direkte mål for den biologiske mangfoldighed.

På europæisk plan er de i alt 163 almindeligt forekommende ynglefugle blevet kategoriseret inden for tre overordnede kategorier: Almindelige landbrugslands-

Stor præstekrave, Sejerø, 13. juni 2020. Foto: Tue Brix

Skovskade, Vrøgum Plantage, 10. juni 2020. Foto: Karin Gustausen

fugle (common farmland birds), almindelige skovfugle (common woodland birds) samt øvrige almindelige fugle (all other common birds). Sidstnævnte kategori rummer de arter, der enten har deres primære forekomst i en anden naturtype end de to nævnte, eller som er udbredt i flere forskellige naturtyper.

På baggrund af indeks for alle ynglefugle er der udarbejdet en indikator inden for hver kategori, baseret på henholdsvis 39, 33 og 91 arter. DOF har i samråd med Miljøministeriet og Aarhus Universitet, Institut for Ecoscience valgt at lade de enkelte arters kategorisering følge beslutningerne taget i PECBMS.

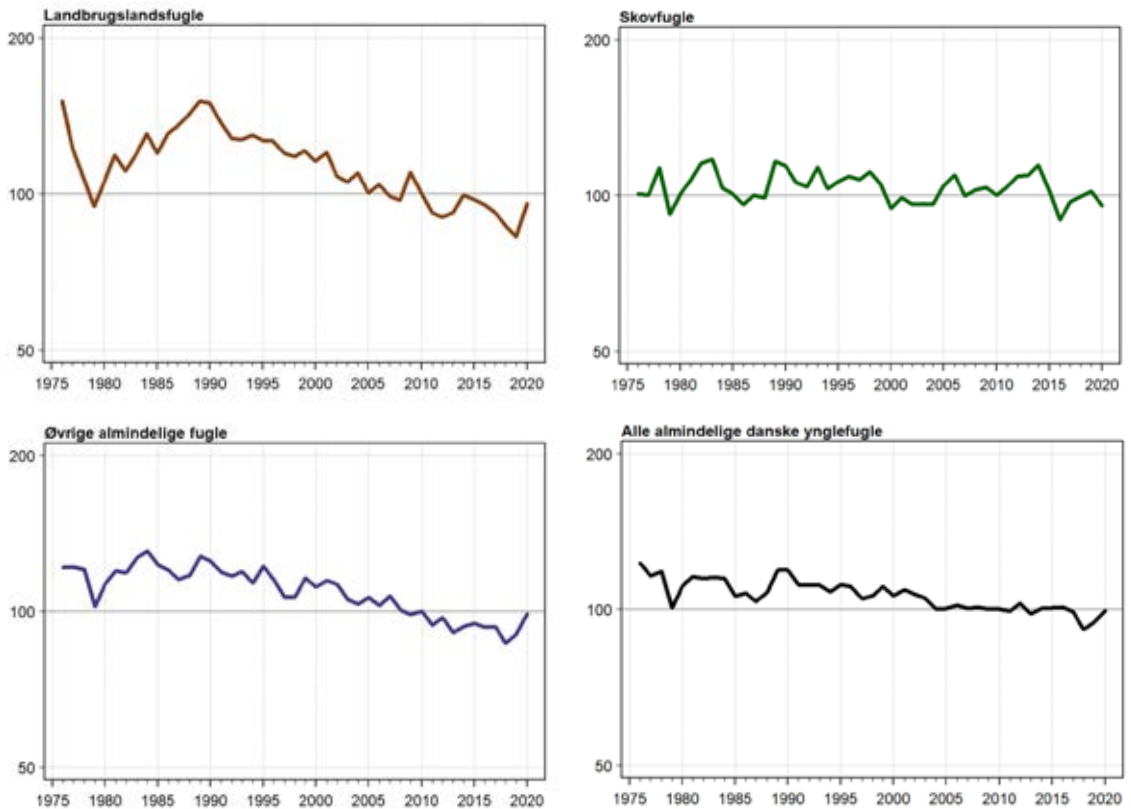
PECBMS har defineret artssammensætningen i disse kategorier inden for forskellige europæiske regioner, der tilnærmelsesvis svarer til de anerkendte biogeografiske regioner. Danmark hører til den atlantiske region med samme sammensætning af fuglearter som de øvrige vesteuropæiske lande.

I denne rapport anvendes de samme kategorier derfor til at udarbejde tilsvarende indikatorer for Danmark. Artsantallet er selvfølgelig mindre, da en lang række fuglearter enten slet ikke findes i Danmark eller er for fåtallige til at udarbejde indeks for.

Eftersom DOF udarbejder indeks for en del fuglearter, der ikke indgår ved udarbejdelsen af indikatorer på europæisk plan, præsenteres yderligere en indikator i rapporten: Denne indikator, kaldet "alle almindelige danske ynglefugle" (i alt 132 arter), rummer samtlige

Sjagger, Ishøj, 2. maj 2020. Foto: John Larsen

Figur 3. Udviklingen for indikatorerne for fuglearter i samme naturtype/kategori for henholdsvis 'landbrugslandsfugle' (22 arter), 'skovfugle' (25 arter), 'øvrige almindelige arter' (42 arter) samt 'alle almindelige danske ynglefugle' (132 arter). Bemærk, at y-aksen er logaritmisk.

ynglefugle i punkt-tællingsdatamaterialet undtagen gråkrage. Kategorien inkluderer en række fuglearter, der ikke indgår i PECBMS' kategorier. Dette drejer sig primært om fugle, der yngler i kystnære egne og/eller i vådområder i indlandet.

Beregning af indikatorer

Inden for hver af kategorierne 'landbrugland', 'skov' og 'øvrige almindelige arter' er det gennemsnitlige indeks beregnet for at skabe en indikator for fuglene i disse kategorier. Dette er beregnet som et såkaldt geometrisk gennemsnit, hvilket betyder, at en fordobling af et indeks for en art har samme betydning for den endelige indikatorværdi, som en halvering af en anden arts indeks har. Ved beregning af disse indikatorer er indeks for hver art genberegnet, således at indeks er sat til 100 i år 2010. Dette har ingen betydning for tendensen for de enkelte arter men derimod for indikatorerne. Hvis ikke indeks genberegnes, vil de arter, der mangler indeks i periodens første år, påvirke det gennemsnitlige indeks/indikatoren, så den trækkes mod udgangspunktet på 100 alene af den grund, at arten er føjet til indikatoren på et senere tidspunkt. Tendensen for gråkrage er taget ud af indikatorerne

"landbrugslandsfugle" og "alle almindelige danske ynglefugle", jf. den tidligere nævnte beslutning om ikke at bringe tendens for arten i årets rapport.

Tendenser for indikatorerne

Indeks er udarbejdet for perioden 1976-2020 (www.dof.dk/punktindeks). Udviklingen for de fire indikatorer i perioden 1976-2020 er beregnet med lineær regression og viser, at der er en tilbagegang for almindelige landbrugslandsfugle, øvrige almindelige fuglearter samt for alle almindelige danske ynglefugle, hvorimod der ikke ses nogen signifikant hverken positiv eller negativ tendens for skovfuglene (tabel 2, figur 3).

De præsenterede indikatorer bliver opdateret hvert år, så udviklingen i de forskellige naturtyper kan følges. Indikatorerne vil desuden blive udviklet og tilpasset, hvis det viser sig at være hensigtsmæssigt.

Landbrugslandsfuglenes dramatiske nedgang ses også på europæisk plan, hvor det gennemsnitlige indeks for 'farmland birds' er faldet med 57 % i perioden 1980-2018. Nedgangen var størst i den første halvdel af perioden, og indekset synes nu at være på et nogenlunde stabilt om end lavt niveau. (https://pecbms.info/trends-and-indicators/indicators/indicators/E_C_Fa/).

Årets tema: Nye special-punkttællingsruter om natten

Som nok bekendt for de fleste læsere af nærværende rapport udgør Punkttællingsprogrammet DOF's overvågning af bestandsudviklingen for landets almindelige fuglearter. Denne funktion opfylder programmet særdeles tilfredsstillende, men der er en andel af de almindelige danske fuglearter, der slet ikke eller kun dårligt bliver dækket ved punkttællingerne, fordi de mest er aktive såvel fysisk som vokalt – og dermed nemmere at registrere - i døgnets mørke timer. På denne tid af døgnnet har DOF før 2021 ikke for alvor udført nogen punkttællinger; indtil 2021 havde vi blot nogle få tællinger, der udførtes om aftenen og meget tidligt om morgenen og kun en enkelt i de egentlige natteimer. Mere herom nedenfor.

Da det jo om natten næsten udelukkende er fuglenes lyde, der kan registreres, altså især sang, men også kald, kræver natpunkttælling en vis kompetence inden for artsbestemmelse af fuglestemmer. Denne kompetence, som jo findes hos mange aktive observatører, vil DOF gerne gøre brug af, for at få en bedre og mere solid dækning af de overvejende nataktive arter. Det gælder såvel arter, som allerede har et punkttællingsindeks, fx natugle og nattergal, men det gælder i endnu højere grad arter som engsnarre, plettet rørvagtel, skovsneppe, skovhornugle, natravn og blåhals, da ingen af disse arter har et punkttællingsindeks i dag.

Nogle af os har allerede i mange år dyrket den særlige form for fugleregistrering, der populært kaldes "natlyt". Det er en fascinerende disciplin, som giver

et indblik i dele af fuglenes liv, som man ellers ikke kender så meget til, det være sig ugleungernes tigger, sortændernes træk fjernt fra kysterne, hvor de normalt ses, eller skovsnepens territoriehævdelse. I tilgift får man ofte oplevelser med pattedyr, da denne artsgruppe generelt er mere aktiv om natten end om dagen. Under et af de lokale punkttællingsarrangementer i 2020 berettede en punkttæller, der også er lystfisker, således om, at den hyppigste dyrelyd, hun hørte ved kysten omkring midnat, var marsvinenes blåst!

På alle tider af året kan man være heldig at høre fugle om natten, ikke mindst i træktiden, men da det først og fremmest er ynglebestandene, der skal dækkes i Punkttællingsprogrammet, har vi indskrænket perioden for natpunkttælling til 20/5 -10/7. I denne periode skal der udføres natlige punkttællinger mellem en time efter solnedgang og en time før solopgang. En nat-punkttælling skal indeholde mindst fem punkter med en indbyrdes afstand på mindst 1 km. Af tryghedshensyn er man velkommen til at være to personer om at udføre en natpunkttælling. Husk, at de samme to personer i givet fald skal fortsætte med at udføre ruten sammen i årene fremover. En udførlig vejledning kan findes her: <https://www.dof.dk/fakta-om-fugle/punkttællingsprogrammet/vejledning>.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi er stærkt inspirerede af det svenske punkttællingsprogram, hvor man allerede i 2010 indførte særlige nattællinger. Her er

Hvinand, Lyngby Åmose, 7. maj 2020. Foto: Finn Carlsen

Rørsanger, Vestamager, 7. juli 2020. Foto: John Larsen

man nu oppe på 110 deltagere, og nattællingerne bidrager væsentligt til bestandsindekset for 30 arter. Til sammenligning rummede hele det danske punkttællingsmateriale fra 1976 til og med 2020 kun fire decidede natruter, hvoraf en enkelt fortsat er aktiv. Denne rute er samtidig den ældste natrute i materialet, idet den blev påbegyndt i 2003. Disse fire natruter udføres i sagens natur ikke efter den nyudviklede standardmetode, men som en appetitvækker skal det nævnes, at der på ruterne tilsammen er registreret hele 69 fuglearter med nattergal, sangdrossel, solsort og gøg som de hyppigste med hver 26-43 registreringer. Blandt de øvrige registrerede arter på natruterne er der spændende indslag som perleugle og flodsanger med hver en enkelt registrering, men også natravn med hele 25 registreringer. Desuden er pattedyrarterne flagermus sp., hare, ræv og rådyr registreret på de hidtidige natruter.

Under alle omstændigheder skal vi have mange flere punkttællinger om natten! Målet er at rekruttere frivillige til gennemførelse af mindst 100 natpunkttællingsruter pr. år. Måske skal vi danne et punkttællerkorps af 'natteravn', som rejser landet tyndt for at udføre nattællinger, og som tilbydes specialuddannelse og særlige arrangementer? Hvis du er interesseret i natpunkttælling, må du endelig sende en (uforpligtende) mail til thomas.vikstroem@dof.dk.

Hvid vipstjert, Pølebro, 2. juni 2020. Foto: Finn Carlsen

Isfugl, Kvorning Enge, 30. december 2020. Foto: Tonny Ravn Kristiansen

Skkestork, Værnengene, 27. marts 2020. Foto: Eva F. Henriksen

Fugle i Danmark 2020

Årsrapport over observationer – meddelelse nr. 47 fra Rapportgruppen

Redigeret af Peter Lange, Hans Christophersen og Jørgen Staarup Christensen

Med bidrag af Esben Sloth Andersen, Knud-Erik Andersen, Niels Peter Andreasen, Sten Asbirk, Ulf M. Berthelsen, Lasse Braae, Thorkil Brandt, Thomas Bregnballe, Ursula Burmann, Peter S. Christensen, René Christensen, Per Ekberg, Henning Ettrup, Jens Gregersen, Ole Jensen, Tommy Kaae, Bent Birk Kristensen, Arne Bo Larsen, Nina Rosendahl Larsen, Jesper Leegaard, Leif Novrup, Henrik Nyrup, Ole C. Olesen, Søren Peter Pinnerup, Palle A. F. Rasmussen, Per Rasmussen, Hans Skov, Jan Skriver, Jacob Sterup, Erik Stokholm, Morten Swayne Storgaard, Henrik Møller Thomsen, Ole Thorup og Egon Østergaard.

Indledning

Hermed præsenteres den 43. årsrapport fra Dansk Ornitologisk Forenings Rapportgruppe. Teksten præsenterer en samlet oversigt over forekomsten af en række udvalgte fuglearter- og racer i Danmark. Årsrapporten omhandler de fåtallige arter, som hverken dækkes af punkt-tællingerne (de almindelige arter) eller Sjældenhedsudvalget (de meget sjældne arter og racer). I alt omtales ca. 160 arter og racer, hvilket er på niveau med de foregående år. Data som danner grundlaget for Årsrapporten stammer altovervejende fra DOFbasen (www.dofbasen.dk). For 2020 findes der

2.166.675 (2019: 1,71 mio) poster i DOFbasen, indtastet af i alt 3161 (2019: 2615) observatører. Hertil kom 6734 poster med ynglepar. Observationerne fordeler sig på 15.812 lokaliteter.

Fugleåret 2020

Lige som 2019 blev Fugleåret 2020 indledt med en mild vinter, hvor især januar og februar blev forholdsvis lune, mens marts og april var tæt på normalen. Sommeren blev ustadig, med en lun juni, en kold juli og et mildt efterår, men med flere blæsevejrperioder, hvilket fx afspejles i tallene for en række havfugle.

I 2020 blev der ifølge DOFbasen registreret i alt 405* fuglearter i Danmark. Heraf var 84 (68 i 2019 og 54 i 2018) arter på SU's liste, og det endelige antal arter i landet i 2020 afventer derfor SU's godkendelse. 16 af arterne var med sikkerhed undsluppet fra fangenskab eller efterkommere efter fugle, der er udsatte eller undslupne, fx moskusand, kongefasan og påfugl.

Fugleåret og covid-19

Der er tale om det hidtil højeste antal arter på et år, hvilket formodes at hænge sammen med den pandemi, der ramte verden, og Danmark, i marts 2020. Ved nedlukningen af samfundet i marts, blev mange mennesker sendt hjem fra arbejde, og fik dermed mulighed for at tilbringe mere tid i naturen. Vi har ikke nogen tal for omfanget af dette, men vi kan konstatere at feltaktiviteten blandt ornitologerne var på et højt niveau i det meste af 2020. Folk brugte naturen mere under covid-19 krisen. Naturstyrelsen konstaterede fx at der i naturområderne omkring større byer blev registreret mellem 70 og 160 procent flere besøgende i perioden 15/3 til 1/5, i forhold til 2019 (nyhed på *nst.dk* 10/5 2020). Der er ingen tvivl om at pandemien var medvirkende til den markante stigning på 27 % i mængden af indtastninger og flere bidragydere, og dermed også til at der er blevet registreret flere fuglearter.

2019 blev rekordår for sangsvane (ynglepar), lysbuget knortegås, nordisk lappedykker, natravn, trane (ynglepar), islom, sølvhejre, sorthovedet måge, rovtterne, fiskeørn, havørn (ynglepar), sort glente, vendehals, grønspætte, sortspætte, vandrefalk (ynglepar), bjerglærke, drosselrørsanger, hvidbrynet løvsanger, rosenstær, sydlig blåhals, citronvipstjert og dværgværling.

Yderligere en række arter havde i 2020 et godt år, med forekomst tæt på rekord; sortbuget knortegås, rødhalset gås, dværggås, brilleand, rustand, rødhovedet and, stylvæløber, enkeltbekkasin, kaspisk måge, fiskeørn, lille skrigeørn, skægmejsje, rødtoppet fuglekonge og bjergpiber.

Desværre er der også arter der har det svært i dagens Danmark. Således forekom sodfarvet skræpe, lunde, mellemkjøve, sabinemåge, hvidvinget måge, kirkeugle, nøddekrige, pungmejsje, rødstrubet piber, markpiber og hortulan i lave antal. Flere af disse arter er ynglefugle der sandsynligvis er ved at forsvinde fra landet, men der er også invasionsarter og arktiske arter med på denne liste.

Artsliste

Rapportgruppens artsliste omfatter fortsat omkring 190 arter/racer (ekskl. arter der kun omtales i træktabeller). Principielt burde alle de arter, der ikke omfattes af punkttællingerne eller er SU-arter, medtages i Årsrapporten, men forhold som pladshensyn samt mangel på skribenter, der vil bearbejde det store datamateriale fra DOFbasen, gør, at kun en del af arterne er omtalt i denne publikation.

For en omtale af status for de almindelige fuglearter, henvises til beretningen fra Punkttællingsprojektet. For en række arter/racer er det kun yngleforekomster eller sommerforekomster, der behandles i Årsrapporten. Dette er markeret efter artsnavnet ved de pågældende

arter. Arternes latinske navne er opdateret ud fra artslisten på DOFbasen.

Usædvanlige forekomster og svært bestemmelige arter/racer er underlagt kvalitetskontrol af data i DOFbasen, som varetages af DOFbasens Kvalitets Udvalg (DKU). Med hensyn til svært bestemmelige arter/racer, fænologi og usædvanlige antal har Årsrapportens redaktører ligeledes foretaget en kritisk gennemgang i forbindelse med udarbejdelsen af manuskripter, da DKU ikke har nået at behandle alle forekomster. Dog er udeladelse af observationer som hovedregel sket i overensstemmelse med DKU.

Især for sjældnere arter/racer, typisk arter med under 100 fugle årligt i Danmark, er alle fund kritisk vurderet, og alle opfordres til ved fund af disse arter/racer at tilføje kommentarer i DOFbasens kommentarfelt. Fund, der er under behandling af DKU ved redaktionens deadline ult. oktober, medtages som hovedregel ikke i Årsrapporten. Vi skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at for storlommerne, kongeederfugl, steppehøg, aftenfalk, kjover (ekskl. almindelig kjove), hvidvinget måge, kaspisk måge, middelhavssølvmåge, gråmåge og hvidvinget terne medtages som hovedregel kun observationer med køns-, alders- og/eller dragtangivelse, da disse med rimelighed må kunne forventes noteret, før en sikker bestemmelse har kunnet finde sted.

Systematik

Fra og med 2015 har Fugleårets redaktion valgt at skifte systematik, og følge den artsrækkefølge, der præsenteres af DOF's navnegruppe og som DOF's hovedbestyrelse har anbefalet DOF's publikationer at benytte. Der henvises til en omtale af den nye systematik i Fugleåret 2015, samt til DOF's hjemmeside, for yderligere oplysninger.

Materiale

Rapportgruppen har udarbejdet Årsrapporter siden 1970. Fra og med 1978 er rapporterne udarbejdet efter stort set samme retningslinjer og hovedsageligt baseret på samme kilder som nærværende rapport. Grundlaget for rapporten er data i DOFbasen suppleret med informationer fra DOF's lokalrapporter samt fuglestationsvirksomheden og de rutinemæssige trækobservationer ved en række træksteder.

Der er ved redaktionens slutning i oktober 2021 kun udgivet en lokalrapport for 2020; Nordjyllands Fugle 2020. Til denne rapport er, der udover data fra DOFbasen, i et vist omfang anvendt data fra andre kilder, såsom hjemmesiden fugleognatur.dk, Birdcall samt personlige meddelelser fra en række ornitologer med specialviden om enkeltarter eller lokaliteter; Thomas Bregnballe, Jesper Tofft, Rolf Christensen (via Nordjyllands Fugle og Skagen Fuglestation), samt Miljøstyrelsen.

Det skal her præciseres, at det ikke er muligt for Årsrapportens medarbejdere at gennemgå de mange hjemmesider på internettet, hvor der offentliggøres aktuelle observationer. Det er overladt til Årsrapportens skribenter selv at afgøre, om de vil eftersøge observationer af deres arter på andre hjemmesider end www.dofbasen.dk.

Fuglestationsvirksomhed og rutinemæssige trækobservationer på en række lokaliteter har bidraget med et stort materiale via DOFbasen. Der henvises til afsnittet om årets fuglestationsvirksomhed i *Fugleåret 2020*.

---

* arter der forekommer i flere racer er kun talt med en gang.

Kort med oversigt over regionsinddelingen der er anvendt i denne rapport.

Hvidbrynet løvsanger, Hareskovby, 8. oktober 2020.
Foto: Helge Sørensen

Læsevejledning til baggrundsstatistikker

- Hyppighed er angivet som gennemsnitlig antal fugle pr. 10-års interval. En parentes omkring et tal betyder, at der mangler data fra et eller flere år. Det vil være anført i kommentarfeltet, hvilke år som mangler i statistikken.
- < 1 betyder, at der er mindre end en fugl pr. år i et 10 års interval (samlet 0-9 fugle). > 1 betyder, at der er mellem 10-14 fugle i et 10 års interval, mens 15-20 er rundet op til et gennemsnit på 2 fugle. Det samme gælder ynglepar.
- For år, hvor årstotalen er angivet i interval, fx 70-74 fugle, er max. antal anvendt.
- Hvis det samlede antal overstiger 100.000 fugle opsummeres artstotalen ikke.
- For arter der er taget af SU's liste, medtages kun godkendte fund fra de år hvor arten var SU-art
- For enkelte arter findes en komplet artstotal, ellers er artstotalen som hovedregel opgjort fra 1970. Tallene skal læses med et vist forbehold. Dels har Årsrapporten først fra og med 1978 haft det i dag kendte format, dels er den ornitologiske aktivitet steget markant i løbet af de seneste 30 år, og ikke mindst er indrapportering og indsamling af data løbende blevet forbedret og systematiseret, ikke mindst med etableringen af DOFbasen.
- NA: Total ikke opgjort eller data ikke tilgængelige

Tak

Tak til Tim Andersen, Preben Berg, Mathias B. Bjerregård, Lasse Braae, Thomas Bregnballe, Bent Jacobsen, Bo Kayser, Knud Pedersen, Jørgen Staarup Christensen, Jacob Sterup, Steen Søgaard, Michael Thelander og Michael Trasborg for hjælp med sammenstilling af data for udvalgte lokaliteter og arter. Tak til Ann-Britt Lillelund, Hans Christophersen og Jørgen Staarup Christensen for hjælp med korrekturlæsning. Jørgen Staarup Christensen takkes endvidere for det store arbejde med at opdatere tabellerne med statistik for udvalgte arter. Tak til Timme Nyegaard for hjælp med prikkort.

Den største tak skal lyde til de mange, der har indsendt deres oplysninger via www.dofbasen.dk, til medarbejderne i de lokale rapportgrupper samt til observatørerne på fuglestationerne. Uden dem var denne rapport ikke blevet til.

Forkortelser anvendt i Årsrapporten

ad.	adult, voksendragt.
imm.	immatur, dragt mellem juv. og ad.
juv.	juvenil, den første fulde fjerdragt.
pull.	pullus, dunungedragt.
2K	aldersangivelse i kalenderår (fuglen "fylder år" ved årsskiftet).
3K+	Fuglen er mindst i sit 3. kalenderår.
pri.	Primo, de første 10 dage i måneden.
med.	Medio, den 11.-20. dag i måneden.
ult.	Ultimo, fra den 21. og måneden ud.
NNØ	Trækretning, verdenshjørne (også S, Ø, SV osv.).
SU	Dansk Ornitologisk Forenings Sjældenhedsudvalg.
DKU	DOFbasens KvalitetsUdvalg.
sdr.	sommerdragt.
odr.	overgangsdragt.
vdr.	vinterdragt.
h	fuglen er hørt.
R	rastende
Rl	ringmærket (fuglen er fanget til ringmærkning).
fou.	fouragerende.
sy.	syngende.
T	trækkende.
TF	trækforsøg.
OF	overflyvende.

Artsgennemgang

Pibesvane *Cygnus columbianus*

Årsummen af rastende fugle udgjorde 8453 med en halvårlig fordeling på hhv. 3654 og 4799. Der er som vanligt efter bedste evne rensat for gengangere inden for de enkelte lokalområder. Til sammenligning udgjorde årsummen i perioden 2010-19 gennemsnitlig 7724, hvoraf 4122 i første halvår og 3730 i andet halvår. Årsummen var således lidt højere end de seneste ti års gennemsnit, omend fordelingen på de to halvår var modsat den generelle tendens – de fleste år rapporteres flest fugle i første halvår. De største rasttal i første halvår var 2/1 595 Tipperne (VJ), 5/2 360 Grønkær ved Holstebro (VJ) samt 17/2 294 Rens Vestermark (SJ). Forårets seneste blev 30/3 31 trækkende ved Hyllekrog (ST) samt 11/4 4 Sneum Forland (SVJ). Et sjældent sommerfund var 23/5-8/6 1 Vejlerne (NJ). Efterårets første blev 2/10 2 Vejlerne (NJ) samt 7/10 2 Hestholm ved Skjern (VJ). Halvårets største flokke blev 9/11 355 Harboøre Fjord (VJ), 6/12 900 til overnatning i Stevning Dam (SJ) samt 24/12 320 Klåbygård Hul ved Ribe (SVJ).

Årsummen af trækkende fugle udgjorde 2103 med en halvårlig fordeling på hhv. 1003 og 1100. Til sammenligning var den gennemsnitlige træksum i perioden 2010-19 på 2265 med en halvårlig fordeling på hhv. 1238 og 1027. Årets træktal var således lidt under middel. De største i foråret blev 11/3 160 Gedser Odde (ST), 11/3 125 Sydvestpynten Amager (KBH) 11/3 54 Nordmandshage (NJ), samt 17/3 61 Feddet ved Præstø (ST). De største i efteråret blev 16/10 42 Husby Klitplantage (VJ), 31/10 90 Gilleleje (NSJ), 10/11 61 Tornelund ved Haslev (ST) samt 28/11 141 Gedser Odde (ST).

Årets ungfugleprocenter var lave. I første halvår udgjorde ungfugle således blot 4,1 % af 5442 aldersbestemmelser og i andet halvår 5,9 % af 6815 aldersbestemmelser. Til sammenligning var de gennemsnitlige halvårsfordelinger af ungfugle i perioden 2010-19 på hhv. 8,2 % og 8,4 %.

(Thorkil Brandt)

Regional fordeling af pibesvane 2020.

Rast	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	700	1500	235	63	251	800	28	20	36	5	16	0	3654
2. halvår	675	825	1100	5	116	1800	36	89	23	0	123	7	4799
Årssum													8453

Træk	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	149	0	3	23	49	0	42	28	127	18	535	29	1003
2. halvår	31	84	113	40	13	8	16	79	144	290	282	0	1100
Årssum													2103

Sangsvane *Cygnus cygnus* (yngle- og sommerfund)

Fremgangen for arten fortsatte, og igen i 2020 blev der registreret et tocifret antal ynglepar, der havde stor ynglesucces med over 50 unger udklækket. Bestanden er stadig altovervejende koncentreret i Himmerland, men der blev observeret de første tilløb til yngel udenfor de normale kerneområder.

Forekomsterne beskrives herunder med de nye lokaliteter først:

Kirkeskov, Willestrup (NJ) Et par med fem unger, redeplacering ukendt. Det kan ikke fuldstændigt udelukkes, at det var det nærliggende Bredmosepar, der blev registreret, men fundet er medtaget som nyt par.

Halkær sø/Skørbæk gadekær (NJ) Der blev i løbet af foråret set territoriehævdende fugle ved Halkær Sø. I august blev der fundet et par med tre juvenile i Skørbæk gadekær ca. 800 meter vest for den mulige redeplacering.

Lille Vildmose (NJ) I 2020 blev det for første gang til yngel på to lokaliteter hhv. det gamle par ved Hegnsvej og ved de vandfyldte gravebaner. Der blev observeret syv pulli ved Hegnsvej, hvoraf to juvenile blev flyvefærdige. Parret ved de vandfyldte gravebaner fik tre unger, der ikke blev set senere på sommeren.

Moser ved Øster Doense (NJ) Et par med fire unger.

Stenstrup Hede, Gammeldam (NJ) Et par set på rede den 9/4 og 13/5. Der er ikke tjekket for yngel senere på sæsonen.

Bredmose ved Millosevej, sydvest for Astrup (NJ) Parret, der blev fundet i 2019, ynglede igen i år, hvor reden også blev lokaliseret. Et par med fem unger blev set på flere datoer.

Veggerby (NJ) Det nye par ved den gamle Veggerby lokalitet er nu veletableret og fik fire unger. Parret

forsvandt fra ynglesøen, hvorefter det ikke blev set før 12/8, hvor det genfindes i en lille meget tæt begroet mose få hundrede meter derfra.

Siem Udflyttere, vest for Terndrup (NJ) Et par med syv unger. Som sædvanlig bevægede parret sig mellem ynglesøen og en nærliggende sø. Den ene af forældrefuglene blev fundet død i løbet af sommeren, men ungerne kom på vingerne. Det bliver spændende, om der kommer en ny mage til.

Moser ved Hedegaarde (NJ) Det nye par på landets første lokalitet er nu veletableret og fik tre pulli, hvoraf de to blev flyvefærdige.

Lyngsø ved Veggerby (NJ) Parret fortsatte med at få mange unger. I 2020 syv unger, der alle blev flyvefærdige.

Moser ved Hvarre Mark & Hede (NJ) Et par lå på rede i starten af april, men 9/4 var reden forladt.

Bølling sø (ØJ/VJ) Det midtjyske par fik 5 pulli, hvoraf de tre blev flyvefærdige. Et andet par blev set i området hen over sommeren dog uden tegn på yngleaktivitet, men

med tanke på de mange klækkede unger på lokaliteten kan en ekspansion i området måske snart forventes.

Andre yngleforsøg

Et af årets mest interessante fund var ved Grib Skov (NSJ), hvor et par byggede rede og påbegyndte rugning. Reden blev dog hurtigt forladt igen muligvis pga. forstyrrelse fra skovarbejde. Det er det første yngleforsøg af vilde fugle på Sjælland. Under Atlas 2 blev der registreret to fund af ynglende fangenskabsfugle. Fundet falder fint i tråd med den generelle fremgang som ynglefugl i det sydlige Sverige, der vel på sigt kan forventes at smitte af i det østlige Danmark (Vikstrøm, Moshøj m.fl. 2020) og Keller, V., Herrando S., Voisek P. et al. (2020).

Ved Rands Fjord (SØJ) sås territoriehævdende fugle i maj og hen på sommeren ses gamle fugle, men ynglen blev opgivet.

Oversomrende fugle

Der blev set oversomrende fugle i alle lokalafdelinger og for andet år i træk i rekordstort antal med 166. Der må snart forventes en kraftig forøgelse af ynglebestanden.

(Henrik Møller Thomsen)

Regional fordeling af sommerfund af sangsvane juni – august 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	119	13	2	2	7	2	2	6	1	3	4	5	166

Sangsvane, Lille Vildmose, 22. august 2020. Foto: Dorte Sørensen

Lysbuget knortegås *Branta bernicla hrota*

En stor del af året befinder den østatlantiske bestand sig i Danmark. Det er især i områderne omkring Limfjorden (85%) og i Østjylland (11%). I resten af landet er der kun sporadiske observationer. Den samlede bestand har i de senere år været i markant fremgang og udgør nu ca. 13-14.000 fugle. Årsummen for NJ er rekordhøj, og der henvises til den udførlige omtale i Nordjyllands Fugle 2020.

Antallet af observationer er vokset voldsomt i forhold til 2019. I alt 1632 observationer mod 888. Der er flest observationer i første halvdel af året med 844 mod 788 i anden halvdel. I alt er der observationer fra 308 lokaliteter mod 243 i 2019

Største indberetninger fra første halvår var 21/4 4800 Gjøl Bredning (NJ), 8/4 3528 Limfjorden nord og vest for Egholm (NJ) og 13/5 3080 Agerø (NJ). Racen ses i stigende omfang syd for de traditionelle rasteområder i

Limfjorden og ved Mariager Fjord. 7/2 446 på vintersæd ved Begtrup Vig i Århus Bugt er således rekordmange fra dette område. Største flok uden for Nord- og Østjylland blev 31/1 79 strandenge ved Jersore (F), og fra Vadehavet blev største flok 20/3 120 ved Ballum (SJ).

Sidste større antal rastende fugle er set 27/5 200 Agerø. Fuglene forsvinder nordpå i de sidste dage af maj, men i sommerperioden pri. juni til med. august ses enkeltfugle rundt omkring .

Andet halvår: Tiltræk og større antal registreres fra 23/8 og frem, med første trecifrede antal 27/8 668 S Nordmandshage (NJ). Andet halvårs største indberetning var 20/9 2000 samt 4/11 2200 begge Limfjorden ved Egholm (NJ). Største tal fra Mariager Fjord var 12/12 i alt 836. Største tal uden for Nordjylland og Mariager Fjord/Ålborg Bugt var 23/12 210 på vintersæd ved Begtrup (ØJ).

(Bent Birk Kristensen)

Regional fordeling af lysbuget knortegås 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	48551	2169	51	5072	138	149	263	4	0	2	1	0	56400
2. halvår	25604	225	198	4297	0	0	41	2	2	2	3	2	30376

Sortbuget knortegås *Branta bernicla nigricans*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år		Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2006-2020	2004, 2007, 2013	
15	0	0	< 1	< 1	8	9	15	15	11	171

Kommentar: Artstotalen skal tages med forbehold, da denne indeholder et stort antal tilbagevendende fugle på faste lokaliteter.

41 observationer af vurderet 15 fugle blev totalen for 2020 og er mange i forhold til tidligere år. Fuglene blev fundet med formodet tre i Nordjylland, to i Østjylland, tre i Sydvestjylland, en i Sønderjylland, fem på Fyn og en i Storstrøm.

Første halvår 11 fugle: 3-9/1 1 Isbakkeholm (NJ), 14+26/1 1 Gjøl By (NJ), 29-31/1 1 Lindø ved Jersore (F), 28/3 2 og 5/4 1 Ristingehalvøen (F), 17+20/4 og

18/5-21/5 1 Thurø Rev (F), 2/5 og 23+25/5 1 Agger Tange (NJ), 7/5 1 Yderste Holm, Stavns Fjord på Samsø (ØJ), 19/5 1 Sækkesand (ST), 26/5 1 Indvindingen ved Ribe (SVJ), 26/5 1 Højer Vade (SJ).

Andet halvår, fire fugle: 13/10 1 Sneum Sluse (SVJ), 28/10 1 Barager Nebbe/Næbbe Revler (F), 21/11 1 Sønderho (SVJ), og 24+26/11 1 Barnekold, Stavns Fjord (ØJ).

(Ole C. Olesen)

Bramgås *Branta leucopsis* (yngleforekomst)

I Danmark er Saltholm (KBH) den absolut vigtigste ynglelokalitet for bramgås. Lokaliteten blev ikke dækket i 2020, men ved den seneste opgørelse (fra 2018) blev bestanden estimeret til 4588 par (Lange 2019). På nabooen Peberholm (KBH) blev antallet opgjort til 37 par, hvilket er færre end de 41-90 par, der blev registreret som minimumstal for hvert af årene 2014-19. Den tredjevigtigste ynglelokalitet for arten i Danmark var i 2020 Hundsemyre (B), hvor antallet af ynglepar blev anslået til 20-25 par (4/6 taltes i alt 31 gæslinger). Nær kysten på den sydøstlige del af Bornholm blev bramgås fundet ynglende med et par på Pedersker (B), med 0-1 par i Stavnsgårdsmosen (B), og med 0-1 par ved en sø ved Dueodde (B). På Hov Røn (ØJ) blev

der 1/6 registreret 20 voksne bramgæs, og optælleren estimerede, at der ynglede mindst syv par. På Fjandø (VJ) kunne det fra fastlandet konstateres, at der 20/6 var to familier med en hhv. fire gæsling(er). I Vadehavet blev der på Langli (SVJ) 25/5 set seks par og fire enkeltfugle, og der blev fundet en tom rede. Ud over at have ynglet på Langli i en årrække har arten i vadehavsregionen tidligere være registreret ynglende på Mandø og ved Hasberg Sø.

Samlet blev der i 2020 registreret 73-80 par på syv lokaliteter, foruden et ukendt og meget større antal på Saltholm.

(Michael Fink Jørgensen / Henning Heldbjerg / Thomas Bregnballe)

Rødhalsed gås, Barup, 19. januar 2020. Foto: Finn Carlsen

Rødhalsed gås *Branta ruficollis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2018	2001 & 2020	
18	8	< 1	> 1	3	10	17	18	27	22	18	323

Med mindst 18 fugle var 2020 det bedste år siden 2001, hvor der blev set 18 fugle. Der sås 11-13 fugle i første halvår og fem i andet halvår.

Da rødhalsed gås ofte slår følgeskab med bramgås, var det ikke overraskende, at de fleste fund blev gjort i områder med mange bramgæs.

Første halvårs fund; 4-8/1 2 Sydlolland, derefter frem til 1/2 en fugl forskellige steder på Lolland og Falster (ST), 10/2-13/3 og igen 1-24/4 1 Sydlangeland (F), 1/3 2 meldt flere steder fra Nordfalster (ST), 2/3-3/4 en fugl set på seks forskellige lokaliteter i Nordjylland, vurderes at dreje sig om en måske to fugle, 27/3 1 2K Vallensbæk

Strand (KBH), 3-4/4 1 2K og igen 13-15/4 1 2K Græse Strandenge (NSJ), 9-27/4 1 Margrethekog/Ny Frederikskog (SJ), 11/4 2 Vallensbæk Strandenge, 12/4 1 ad., 13-19/4 4 ad. Avnø (ST), 19/4-3/5 1 Vestmager (KBH), 27/4 1 Ø Appenæs (ST), samt forårets sidste 17/5 1 NØ Feddet (ST). I alt vurderes der at være tale om 11-14 fugle fra første halvår.

Fra andet halvår i alt fem fugle. De første fugle i efteråret var 15/9 2 S Sneum Digesø (SVJ), som derefter ses i marsken syd for Ribe frem til 27/9. De øvrige fra andet halvår var 17/10 1 Avnø (ST), 26/11-31/12 1 1K Samsø (ØJ) samt 6/12 1 ad. Skovby, Nordfalster (ST).

(René Christensen)

Regional fordeling af rødhalsed gås 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	1	0	2	1	0	1	1	0	3	1	8	0	18

Canadagås *Branta canadensis* (yngleforekomst)

Bornholm lader til at være kerneområdet for ynglende canadagås i Danmark, med i alt seks par med rede/ unger fordelt på lige så mange lokaliteter. Eneste sikre ynglefund herforuden var to par fra Sønderjylland. I Fre-

deriksberg Have (KBH) ynglende to canadagæs sammen med hver sin grågås, og begge par blev set med unger.

Herudover foreligger der enkelte indberetninger med adfærd ynglefugle, men uden nærmere angivelser.

(Peter Lange)

Snegås *Chen caerulescens*

Der foreligger 52 observationer af 83 fugle. Efter en yderligere justering ender antallet på mindst 28 fugle, fordelt over det meste af Danmark. Der mangler kun observationer fra Nordsjælland og Bornholm.

Langt de fleste fugle blev set i Jylland og der var fund fra alle måneder, undtagen august.

Største observation var 19/2 – 11/3 4 Rens/Sæd (SJ), de øvrige observationer var af 1-2 fugle.

(René Christensen)

Regional fordeling af snegås 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	8	5	2	1	1	5	2	1	1	0	2	0	28

Indisk gås *Anser indicus*

Renset for gengangere på enkelt dage sås 207 fugle fordelt på 153 observationer. En yderligere sortering giver mindst 64 fugle, fordelt på alle regioner. Nordjylland med 23 fugle var bedste region. I 2019 sås mindst

32 fugle. De fleste observationer var af 1-2 fugle. 9/6 3 Flade Sø (NJ) og 22/4 3 Hostrup (SJ) var eneste observationer af mere end to fugle.

(René Christensen)

Regional fordeling af indisk gås 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	23	4	4	4	5	6	3	2	3	8	1	1	64

Tajgasædgås *Anser fabalis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1981	1985	1987	
8362	NA	(25.476)	35.210)	(32.090)	(13.985)	14.247	8362	51.931	48.871	45.328	-

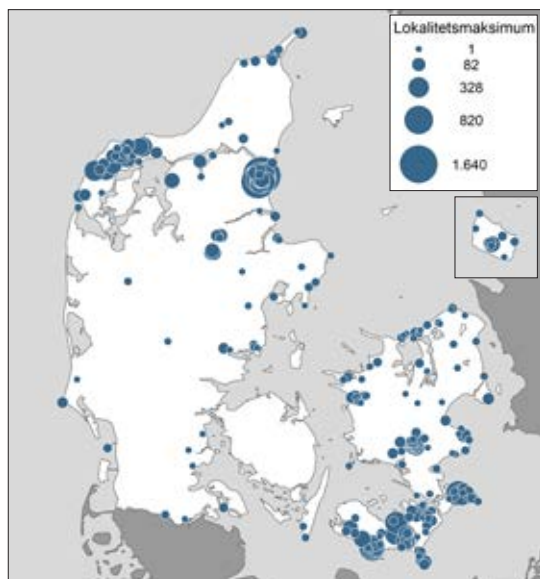
Kommentar: Tajgasædgåsen er kun inkluderet i Rapportgruppens Årsrapporter fra 1974, 1978-1987, samt 1991 og igen fra 2005. Ovenstående oversigt skal derfor kun anvendes med store forebehold. Samtidig er det usikkert, hvordan gengangere (rastende flokke) er behandlet fra år til år. Artstotal overstiger 100.000 fugle og sammenfattes derfor ikke.

Årsummen udgjorde 8362, heraf 5353 i første halvår og 3009 i andet halvår. Der er som vanligt efter bedste evne rensset for gengangere indenfor de enkelte lokaliteter. I perioden 2010-19 udgjorde årssummen gennemsnitligt 12.822 med en halvårlig fordeling på hhv. 8780 og 4042. Nøgletallene i 2020 lå således langt under middel. Især i det ekstraordinært milde første halvår var forekomsten væsentligt lavere end normalt.

Største forekomster i første halvår blev 12/1 1640 Lille Vildmose (NJ), 13/1 550 Ullemarke på Møn (ST), 18/1 620 Darket ved Rødby (ST) samt 3/2 559 Buskkær ved Hanstholm (NJ). De største i andet halvår blev 23/10 330 Rosvang i Thy (NJ), 27/11 400 Berritsgård på Lolland (ST) og endelig 22/12 1200 Lille Vildmose (NJ).

(Thorkil Brandt)

Rettelse til Fugleåret 2019: Desværre skete der en fejl hos trykkeriet i Fugleåret 2019, i afsnittet om tajgasædgås og tundrasædgås. Teksterne for de to gæs er fejlagtige. Årsummen for tajgasædgås var 9.897 (ikke 8.109). Tabellerne for begge gæs i Fugleåret 2019 er korrekte. Du kan se hele den korrekte tekst i bogen på <https://pub.dof.dk/> under Fugleåret (2019).

Lokaliteter med tajgasædgås 2020.

Regional fordeling af tajgasædgås 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	2900	5	1	9	0	1	2	160	200	25	2000	50	5353
2. halvår	1800	0	0	18	3	7	0	53	75	14	1000	39	3009
Årssum													8362

Tundrasædgås *Anser serrirostris*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2007	2006	2009	
11.118	2	< 1	6	65	8238	9389	11.118	18.384	17.637	13.860	-

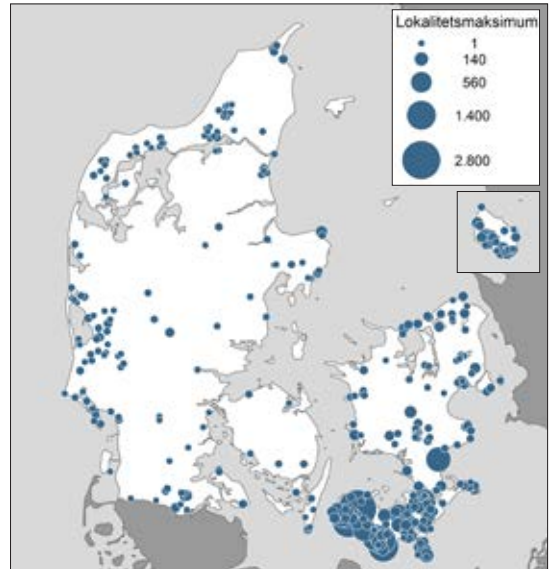
Kommentar: Artstotal overstiger 100.000 fugle og sammenfattes derfor ikke.

Årsummen udgjorde 11.118 med en halvårlig fordeling på hhv. 5963 og 5155. Der er som vanligt efter bedste evne rensset for gengangere inden for de enkelte lokalområder. Til sammenligning udgjorde den gennemsnitlige årssum i perioden 2010-19 7751 med en halvårlig fordeling på hhv. 3943 og 3808. Alle nøgletal i 2020 lå således langt over middel. Som sædvanlig blev billedet fuldstændig domineret af store forekomster i ST. De største i første halvår blev således 12-14/1 800 Darket og Lundegårde ved Rødby, 13/1 2800 Halsted på Vestlolland, ligeledes 13/1 375 Ydø-Jordbjerg-Bogø-Store Vejlø, Vestlolland samt 24/1 330 Skørringe Gods på Falster (alle ST). De største i andet halvår blev 8-9/12 770 Gundslev på Falster, 9/12 1990 Rudbjerggård og Langø, Vestlolland, 25/12 1500 Havet ved Hyllekrog og endelig 26/12 900 Fredsholm ved Nakskov (alle ST).

Uden for ST var de største forekomster i første halvår 4/2 156 Udkæret og 6-7/2 171 Vestermarie (begge B), mens de største i andet halvår var 25/10 96 Tjørneby, 2/11 100 Pedersker (begge B) samt endelig 13/12 71 Kliple Mark (SJ).

Udover ovennævnte rasttal skal nævnes en række markante træforekomster fra andet halvår, således 27/9-13/10 mindst 1047 Feddet ved Præstø (ST), 5/10 134 Tranegilde (KBH), 5/10-20/12 1241 Gedser Odde (ST), 19/10 78 Gjerrild Nordstrand (ØJ) og endelig 25/11 90 Ringsted (VSJ).

(Thorkil Brandt)

Lokaliteter med tundrasædgås 2020.

Rettelse til Fugleåret 2019: Desværre skete der en fejl hos trykkeriet i Fugleåret 2019, i afsnittet om tajgasædgås og tundrasædgås. Teksterne for de to gæs er fejlagtige. Årsummen for tundrasædgås i 2019 var 8.762 (ikke 9.897). Tabellerne for begge gæs i Fugleåret 2019 er korrekte. Du kan se hele den korrekte tekst i bogen på <https://pub.dof.dk/> under Fugleåret (2019).

Regional fordeling af tundrasædgås 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	45	26	21	28	1	65	17	47	9	4	5500	200	5963
2. halvår	45	60	25	15	17	100	11	15	55	12	4500	300	5155
Årsum													11118

Grønlandsk blisgås *Anser albifrons flavirostris*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2002	2012	1995	
4	2	2	3	7	5	5	4	22	21	16	202

Årets forekomst blev to fund:

15/1 1 Store Anslet (SJ) og 14/4 3 Ferring Sø (VJ).

Til observationen 14/4 har observatøren knyttet blandt andet følgende kommentar, "To af de tre voksne

fugle var fanget og mærket ved Ronnachmore på Islay, SV Skotland 27/2 2020" og "De to bar halsbånd "XY" og "XZ" og er voksne hunner".

(René Christensen)

Dværggås *Anser erythropus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2010	2020	2017	
2020	41	< 1	3	10	16	33	58	67	58	50	680

Der var observationer af mindst 58 fugle, fordelt med 52 fugle fra første halvår og 6 fugle fra andet halvår. Der var flest fund fra Østdanmark, hvilket er normalt.

Observationer af mere end én fugl nævnes:
9-16/3 47 Roden Fed (ST), 23/3 2 ad. Søholt (ST) og 28/3 – 1/4 2 ad. Vestamager (KBH).

(René Christensen)

Regional fordeling af dværggås 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	2	0	2	0	0	0	0	2	3	0	49	0	58

Kongederfugl *Somateria spectabilis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2003	1996	2018	
2020	NA	> 1	4	11	12	10	16	20	19	19	377

Det blev et år i den højere ende med fund af 14-16 fugle (ni fugle i 2019). Dermed lå årets forekomst over gennemsnit fra de seneste ti år. Årets fugle fordelte sig med 6-7 i første halvår samt ni fra andet halvår: Alle fund nævnes nedenfor og drejer sig i alle tilfælde om hanner.

Året startede med 2-3 fugle samme dato, 22/1 1 ad. NV Korshage (VSJ) og 1 ad. V Gilleleje (NSJ) og formentlig samme set rastende ved Rågeleje (NSJ). Næste blev to fra februar med 7/2 1 ad. R Lyø Havn (F) og 24/2 1 3K NV Helsingør Nord (NSJ). Herefter fulgte traditionelt to trækobservationer fra Hyllekrog (ST) med 8/3 1 ad. Ø og 19/3 1 3K Ø. Hyllekrog havde fire trækkende i 2019.

Efteråret gav bl.a. hele tre trækkende SV fra Gedser Odde (ST), men første observation fra andet halvår var 3/10 1 2K+ SV Højerup, Stevns (KBH). Herefter en rastende fugl omkring Djursland (ØJ), opdaget 23/10 1 3K+ Hassenør (ØJ) og set frem til 28/10 ved hhv. Hjelm Dyb (ØJ) og Elsegårde Strand (ØJ). Næste var 2/11 1 ad. SV Gedser Odde (ST), 13/11 1 S Gjerrild Klit (ØJ), 25/11 1 ad. SV Gedser Odde (ST), 28/11 1 3K+ S Mandehoved, Stevns (KBH), 29/11-30/11 1 3K R Lillebælt/Halk Nor (SJ) samt 29/11 1 3K SV Gedser Odde. Årets sidste blev 18/12 1 ad. R Dovns Klint (F).

(Peter Staarup Christensen)

Brilleand *Melanitta perspicillata*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2020	2010	
2020	1	< 1	< 1	1	2	3	10	13	11	6	81

Brilleanden er udgået af SU-listen fra og med 2020, og behandles derfor for første gang her i Årsrapporten.

Forekomsten af denne amerikanske gæst har været stigende gennem de senere år med kulmination i 2019 (13 fund) og 2010 (10 fund). Der foreligger godkendte fund fra alle årets måneder, og der foreligger i alt 55 observationer af i alt 57 fugle til og med 2019. Til sammenligning har Norge 100 fund og Sverige 225 (Olsen 2020).

Årets forekomst kan optimistisk fastsættes til 15 fugle, men formentlig er der en del overlap mellem lokaliteterne i SVJ, ligesom der er en vis sandsynlighed for, at det er den/de samme fugle der dukker op år efter år, hvorfor et mere realistisk (?) bud på årets total er 11 fugle.

Årets fund var som følger. Bemærkes skal 19/3 5 Fanø Vesterstrand (SVJ), vistnok den største ansamling hidtil registreret i Nordeuropa!

Første halvår:

3/1-21/3 1-2 Blåvand-/Hvidbjerg Strand og Blåvandshuk (SVJ).

7/1- 30/3 op til 5 (19/3) Fanø Vesterstrand (SVJ).

14/2-9/3 1 Lumsås Nordstrand (VSJ).

Andet halvår:

15/7-6/8 2 ad. han Grenen (NJ)

10/8 1 2K+ han SØ Grenen

19/10 2 ad. han Rødhuse Strand (NJ)

15/10 samt 2/12-29/12 1 ad. han Fanø Vesterstrand.

15/11-16/12 1 ad. han Lumsås Nordstrand (VSJ).

(Peter Lange)

Lille skallesluger *Mergus albellus*

Efter en årrække med gentagne rekord-antal i Storstrømsregionen (ST) blev årets forekomst i den helt lave ende, da der ikke på noget tidspunkt blev indberettet antal over tusind rastende. Dermed i lighed med 2019 en faldende tendens. Fra første halvår kom årets største forekomst, som altid optalt i (ST) med 8/2 300 Krageholm Strøm (ST). Største antal første halvår fra Vestdanmark var 9/1 97 Ulvedybet (NJ). Dermed var der langt op til rekordantallet fra 17/2 2018 med 3442 Guldborgsund Syd (ST).

Forårsfuglene forlader typisk landet marts/april, men som altid blev enkelte sene fugle observeret i maj, bl.a. en langtidstationær fugl i Mørke Kær (ØJ), sidst set her 13/5, samt 26/5 1 Nysted Nor (ST).

I modsætning til sidste år var der en række sommerfund, 3/6 1 hun Salomons Kapel (B), 4/6 1 hun Tranum Klitplantage (NJ) samt en langtidstationær 13/6-11/9 1 han Hejrede Sø (ST). Desuden to fugle fra august 22/8 1 hun-farvet Bundsø, Nordals (SJ) og 31/8-15/9 1 hun-farvet Vest Stadil Fjord (VJ). Augustfugle kan muligvis dreje sig om rekordtidlig efterårsankomst, dog sker tiltræk primært fra medio oktober, så efterårets tidlige fugle var 4/10 1 hun-farvet Lund Fjord (NJ), 9/10 1 Bygholm Vejle (NJ), samt en række observationer fra 15/10 1 Gyrstinge Sø (VSJ), 2 Bygholm Vejle (NJ), 2 Præstesø (KBH).

Den største forekomst i andet halvår blev igen optalt i Storstrømsregionen, 23/12 235 Maribo Sønder sø (ST). Største vstdanske forekomst var 7/12 75 Stubbe Sø (ØJ).

(Peter Staarup Christensen)

Stor skallesluger *Mergus merganser* (yngleforekomst)

Der er indsamlet oplysninger om 166-172 par, fordelt på 67 lokaliteter. Langt hovedparten yngede på Sydsjælland/Lolland-Falster (117-122 par).

En ekspansion til nye områder som Fyn og det østlige Jylland ser ikke ud til at være forestående, selvom de to områder burde indeholde egnede lokaliteter.

Bestanden fortsætter sin positive trend omend i langsomt tempo. Antallet af par er steget fra 134-142 i 2017.

Kun seks af årets par er fundet i naturlige redehuller, resten yngede i opsatte kasser og egnede redepladser er derfor stadig artens ømme punkt.

(René Christensen)

Regional fordeling af stor skallesluger ynglepar 2020.

2020	Sikre YP	Sandsynlige YP	Mulige YP	Total
SJ	25	0	0	25
KBH	9	0	1	9-10
ST	117	2	3	117-122
B	15	0	0	15
Total	166	2	4	166-172

Stor skallesluger, Broager Strand, 22. juli 2020. Foto: Finn Carlsen

Nilgås, Gødstrup Sø, 26. marts 2020. Foto: Carsten Gørges Laursen

Nilgås *Alopochen aegyptiaca*

En sortering af gengangere på enkelt dage gav 818 observationer af 2406 fugle. I 2019 var der 689 observationer af 2228 fugle. Der var observationer fra alle regioner, dog langt flest i Jylland og flest i Sønderjylland med

1103 fugle. Der er oplysninger om mindst seks ynglepar, alle fra Jylland. Største observation var 13/9 53 Klattrup Grusgrav (SJ), hvilket er lavt, da der i de senere år har været flere observationer af mere end 100 fugle.

(René Christensen)

Regional fordeling af nilgås 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	396	182	254	134	87	1103	140	33	3	55	17	2	2406
Ynglepar	1	0	1	0	0	4	0	0	0	0	0	0	6

Rustand *Tardorna ferruginea*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1994	2020	2012	
50	19	(5)	14	(28)	24	27	50	100	50	41	(4645)

Kommentar: Der mangler årstotal fra 1972, 1975-76, samt 1991. Årstotal fra invasionen i 1994 er kun opsummeret til ca. 100 fugle.

Med observationer af 44-50 fugle er der tale om det næsthøjeste antal rustænder, der hidtil er registreret i landet. Dette skyldes især den hidtil største flok, 20/6 18 R Tårs/Fladet (ST) og samme flok blev set 21/6 Præstesø (KBH). Årets næststørste flok blev også registreret i samme periode med 21/6 4 R Ballum (SJ).

Udover ovennævnte fine flokke var forekomsten som vanlig med flest observationer fra Sønderjylland og især Vadehavsregionen.

Årets første var alle fra Sønderjylland med 29/2 2 Lydersholm (SJ), 23/3 3 Uge (SJ) samt 1 Tontoft Nakke (SJ). Årets sidste var 22/7 1 Ballum Sluse (SJ) og 14/11 1 Søren Jessens Sand, Fanø (SVJ).

Rustænder, som observeres i Danmark, vurderes primært til at være efterkommere af undslupne burfugle, som har etableret fritlevende bestande syd for grænsen i bl.a. Tyskland, Østrig og Schweiz.

(Peter Staarup Christensen)

Lokaliteter med rustand 2020.

Rødhovedet and *Netta rufina*

Årtotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årtotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2020	2019	
120	NA	(8)	12	12	28	66	712	135	120	80	(11.172)
10	NA	(2)	< 1	< 1	(6)	(11)	10	-	-	-	

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. Der mangler årstotaler fra 1972 og 1974-76. For ynglefugle mangler oplysninger fra 1971-1972 og 1974-76. Tre største år gælder kun forekomst efter 1970.

Udenfor kernelokaliteterne ved Maribo-Søerne (ST) blev årets forekomst på 19-22 fugle, hvilket var dobbelt så mange som i 2019 (10 fugle). Fundene var herudover også mere spredte på landsplan end i 2019, med en sjælden overvægt af fund i Jylland (syv fugle) og Fyn (fire fugle). Tidligere år er arten primært registreret øst for Storebælt.

Igen i år pendlende en han rundt på flere lokaliteter i Hovedstaden, og denne regnes som samme eksemplar. I perioden 14/2-26/6 ses denne først i søerne i det indre København, efterfulgt af ophold i Gentofte Sø, Damhussøen og Utterslev Mose. Formentlig samme dukker op igen 12/9 Lille Vejlesø (KBH) og ses frem til 30/12 på følgende lokaliteter: Gentofte Sø, Utterslev Mose, Damhussøen og Tueholms Sø (KBH). Da der ikke er sammenfald i datoer for observationer på de enkelte lokaliteter vurderes denne – som nævnt – til at være samme fugl. Yderligere en fugl blev observeret i Hovedstadsområdet med 13/4 1 han Sønder sø (KBH).

Øvrige observationer udenfor kernelokaliteter nævnes herefter kronologisk. Året startede med to genganger fra 2019: 1/1-9/1 1 han Haraldsted Sø (VSJ) samt 1/1-11/3 1 hun Kruså Mølle Sø (SJ). Næste blev endnu en langtidsrastende hun fra Sønderjylland med 24/1-11/4 1 hun Egetofte Løvfrødamme (SJ). Herefter fulgte første fra Fyn 15/2 1 han Løkkeby Enge (F). Næste var 5/3 1 han Ø Hyllekrog (ST), 9/3 1 han Nakkebølle Inddæmning (F),

15/3-23/3 1 hun Nørreballe Nor (F), 9/4-20/4 2 (par) Høstrup Sø (SJ), 12/4 1 han Solbjerg Eng Sø (NSJ), 17/4 1 hun Henninge Nor (formentlig genganger fra Nørreballe Nor), 25/4-3/5 1 han Borreby Mose (VSJ), 27/4 1 Grenen (NJ) – det kun tredje fund fra Skagen, 2/5 2 (par) Slambassin ved Savnsøvig (ST), 7/6-11/6 1 han Bøtø Nor (ST). Efterårets første var formentlig genganger fra tidligere i år med 23/7-7/8 1 han Haraldsted Sø (VSJ), herefter 17/9 1 hunfarvet Birkesø, Lille Vildmose (NJ) samt 30/10-7/11 1 han Ny Frederikskrog og Vidåen (SJ).

Fra kernelokaliteterne ved Maribo-søerne blev arten set igennem hele året med første observation 5/1 2 (par) Maribo Sønder sø. Max. i første halvår var 19/3 34 Hejrede Sø. Fra sensommer og frem kunne igen optælles store antal i området med max. 28/8 96 Hejrede Sø samt det næsthøjeste antal fugle i Danmark hidtil via totaloptælling 26/10 med 98 R samlet i Maribo Sønder sø og Hejrede Sø. Rekord er fra 22/9 2017 med i alt 111 fugle i området.

Der var kun få indberetninger af ynglefund, bl.a. 2/7 1 hun m. 5 pull. Hejrede Sø. Dog antyder observationer af en del 1K-fugle blandt sensommerens pæne flokke endnu et fint yngleår i området. Et forsigtigt estimat kunne være ca. ti ynglepar. Der er i ATLAS III ikke opgjort bestandsstørrelse, men der refereres til Nyegaard *et al.* 2014, hvor ynglebestanden estimeredes til 7-11 ynglepar.
(Peter Staarup Christensen)

Rødhovedet and, Utterslev Mose, 29. maj 2020. Foto: Tue Brix

Regional fordeling af rødhovedet and 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	2	0	0	0	0	5	3-4	2-3	2-3	1	102	0	117-120

Atlingand *Anas querquedula* (yngleforekomst)

Efter et par år med faldende tendens kunne der ligeledes for denne art konstateres en markant stigning i antal af registrerede ynglefund. Der forelå indberetning af 38-58 sikre/sandsynlige ynglepar fra 23 lokaliteter mod 14-30 fra 20 lokaliteter i 2019. Stigningen kan i høj grad tilskrives yngleflugtællinger i Tøndermarsken (SJ), da bedste ynglelokalitet blev Margrethekog (SJ) med hele 18 ynglepar. Næstflest ynglepar blev registreret på Bygholmengen (NJ) med fire par, samt Tipperne (VJ) med tre par. Den aktuelle ynglebestand er ikke estimeret i ATLAS

III, men arten er dog formentlig stadig noget overset som ynglefugl, idet den blev observeret på ca. 60 muligt egnede ynglelokaliteter i yngletiden fra medio maj til ultimo juli, uden nærmere angivelse af yngleadfærd.

Største optælling af rastende fugle var 17/4 24 Magisterkog (SJ).

Årets første fugle blev fundet på Fyn med 16/3 3 Gyldensteen (F) og 2 Hårby Made (F). Årets sidste blev 11/10 2 Tissø (VSJ).

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af atlingand (ynglepar) 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	8-18	3-4	1-2	0-1	1	19-24	1	1	1-2	0	3-4	0	38-58

Knarand *Anas strepera* (yngleforekomst)

Indberetning af 136-177 sikre/sandsynlige ynglepar fordelt på 62 lokaliteter var udtryk for pæn stigning ift. 2019 med 95-127 fra 50 ynglelokaliteter. Samtidig var årets antal næsten tangering af hidtil højeste indberetning fra 2014, hvor iværksættelse af Atlasundersøgelsen afstedkom registrering af 143-196 sikre/sandsynlige ynglepar. Stigningen i antal ynglepar kan også til en vis grad tilskrives yngleflugtællinger i Tøndermarsken (SJ). Udover ovennævnte blev arten registreret på ca. 115 mulige ynglelokaliteter i yngletiden uden angivelse af yngleadfærd, men overordnet set et fint år. Der er i

ATLAS III ikke konkluderet på bestandsstørrelse i DK.

Bedste ynglelokaliteter var Margrethekog (SJ) med hele 29-31 par efterfulgt af Nyord (ST) med 11 par samt samme antal optalt på Bygholmengen, Vejlerne (NJ).

Årets højeste antal rastende fugle blev i begge halvår registreret i Maribo Søerne (ST) med 14/2 830 Maribo Søndersø (ST) og fra samme lokalitet ny DK-rekord med imponerende 23/12 2022 Maribo Søndersø. Højeste antal rastende fugle vest for Storebælt blev igen optalt Bygholm Nordlige Rørskov (NJ) med 25/11 860, også en ny rekord af rastende fugle fra det nordjyske.

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af knarand (ynglepar) 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	16-17	7-8	4-10	18-18	0	36-39	9-12	8-8	5-7	10-26	20-26	3-6	136-177

Spidsand *Anas acuta* (yngleforekomst)

Der blev i alt indberettet ni sikre ynglepar fra fire lokaliteter, hvor Bygholmengen, Vejlerne (NJ) igen var landets bedste ynglelokalitet med fire par. Herudover blev fundet tre par Margrethekog (SJ), et par Nyord (ST) samt 23/6 1 hun m. ællinger Kølsen/Skals Engsø (NJ). Årets antal svarede dermed stort set til antallet fra 2019 med 7-9 sikre/sandsynlige ynglepar fra fire lokaliteter. Arten blev herudover observeret på ca. 20 måske egnede ynglelokaliteter i yngletiden uden nærmere angivelse af yngleadfærd. ATLAS III refererer til undersøgelse fra 2018 (Fredshavn *et al.* 2019), hvor bestandsstørrelsen estimeredes til 25 par.

Som vanligt blev de største trækforekomster optalt om efteråret, og Gedser Odde (ST) blev som altid bed-

ste træklokalitet med 2816 i perioden 17/8-2/12, efterfulgt af Blåvand (SVJ) med 2222 i perioden 28/7-21/11 (næsten fire-dobling af træktaal herfra ift. 2019), Dovns Klint (F) med 632 i perioden 30/8-8/11 samt Dueodde (B) med 618 i perioden 11/9-8/10.

Største forekomst af rastende fugle fra første halvår kom som vanligt fra Vadehavsregionen med 8/3 3600 Kongeå-slusen (SVJ), mens andet halvårs – og årets største forekomst – traditionelt blev optalt 17/9 i Ringkøbing Fjord/Klægbanken (VJ) med 3700 rastende. Med undtagelse af 2019, hvor der ikke forelå optælling herfra, har denne lokalitet siden 2014 huset det højeste antal rastende spidsænder om efteråret.

(Peter Staarup Christensen)

Amerikansk krikand *Anas carolinensis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Fire største år	Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29		
2020	0	0	<1	2	7	4	7	1999, 2001, 2002, 2004	139
7	0	0	<1	2	7	4	7	Alle år max. 9 fugle	139

Kommentar: Første fund er fra 1981.

Med fund af syv fugle blev årets forekomst næsten fordobling af gennemsnitsantallet fra seneste ti år, som har ligget på fire fugle. Hermed er der tale om det bedste år siden 2009, hvor der blev observeret 6-7 fugle. Fundene fordelte sig med fire fra første halvår samt tre fra andet halvår, og alle kom fra Jylland. Som altid drejede årets fugle sig om enlige hanner.

Årets første var en genganger fra 2019, 11/1 ved Vest Keldsand, Fanø (SVJ) – set her siden 17/11-2019. Næste blev fundet 11/4 Bygholm Vejle (NJ), efterfulgt af 29/4-5/5 Sneum Digesø (SVJ) og 27/6 Kongeå-Slusen (SVJ).

Efterårets tre fugle blev alle fundet i november med 17/11 Sneum Digesø (SVJ), 29/11-5/12 Ulvedybet (NJ), og året sluttede som det begyndte med fugl fra Fanø 12/11 Hønen (SVJ).

(Peter Staarup Christensen)

Vagtel *Coturnix coturnix*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2012	2014	
2020	NA	(8)	37	85	563	864	872	1916	1124	989	(15.571)
872	NA	(8)	37	85	563	864	872	1916	1124	989	(15.571)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972, 1975-76,

Opgørelsen af denne art kan være lidt af en udfordring, dels fordi den mest er nataktiv, dels fordi mange fugle forekommer udenfor de gængse fuglelokaliteter. Der kan derfor være mange dage mellem observationerne fra sjældent besøgte områder, hvilket gør bedømmelsen af mulige gengangere meget svær.

Årets materiale i DOFbasen udgøres af 913 registreringer med i alt 1344 fugle (1,47 fugl/obs). Tilsvarende tal for 2019 var 712 observationer med 996 fugle (1,40), så der er både rapporteret flittigere i 2020, og der er noteret en anelse flere fugle ved hver registrering.

Årets første observationer blev 25/4 1 Tranum Klitplantage (NJ) og samme dag 1 Moesgård Park (ØJ), 29/4 1 Vilslev Eng (SVJ) samt 30/4 1 Jelsing (SJ) og 1 Løjtved (SJ). Vagtel blev registreret stort set dagligt i hele perioden maj til august.

Der er kun registreret tre trækkende fugle: 24/6 1 Skagen Klitplantage (NJ), 19/7 1 Rørvig By (VSJ) og 7/8 1 Skovgårde, Rougsø (ØJ), der alle blev hørt efter solens nedgang.

Der foreligger følgende observationer af mindst ti fugle: 24/6 12 Dalbyneder Kær (ØJ), 27/6 11 Ryå (NJ) og 15 Sørig Eng (NJ), 15/7 10 Tokkerup (KBH), 19/7 12 Dalbyneder Kær samt 3/8 15 og 9/8 34 Søra Strandenge (NJ).

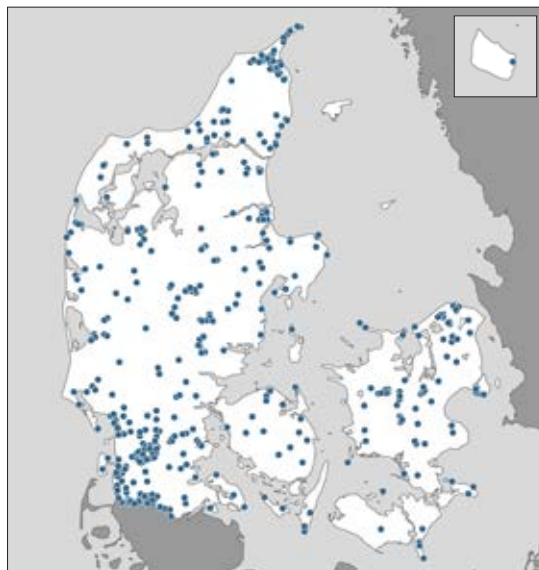
Der blev kun observeret disse få fra efteråret: 2/9 2 Damfenner (NJ) og 2 Knivholt Mark (NJ), 4/10 7 Nordby (ØJ) – er mange så sent, observatøren mistænker udsætning, kunne måske være et sent kuld og endelig 15/10 1 Skallingen (SVJ) samt 2 Skjern Eng (VJ). Det skal bemærkes, at alle efterårsobservationer – i modsætning til vel stort set resten af materialet – drejer sig om sete fugle – en af landets mest garvede feltornitologer har anført i noten, at det er første gang han har

set en vagtel. Alt i alt viser dette, at arten er uhyre svær at registrere på denne årstid.

Forekomsten hen over året er illustreret med et diagram, der er fremkommet ved addition af de daglige makstal fra alle lokaliteter. Stationære fugle tæller derfor med flere gange. Det ses tydeligt, at der er registreret flest fugle i ultimo juni. I juli og august er der tre meget markante toppe – tilfældige eller skyldes de speciel aktiv eftersøgning eller nye trækbølger? De ovenfor nævnte makstal bidrager i høj grad, men er ikke hele forklaringen. Et par af trækobservationerne understøtter formodningen om tilgang af nye fugle sydfra. Tidligt klækkede kuld skulle kunne trække nordpå og nå at yngle allerede samme år – er vist den eneste art på vores breddegrader, hvor dette kan forekomme. Et andet forhold, der påvirker grafen, er som nævnt aktiv eftersøgning. Enkelte observatører, der har været flittig med natlyt, har bidraget med en stor del af årets fugle.

Ved fremstillingen af regionalfordeling er kun det største tal fra hver måned talt med for de enkelte lokaliteter.

(Lasse Braae)

Lokaliteter med vagtel 2020.

Regional fordeling af vagtel 2020.

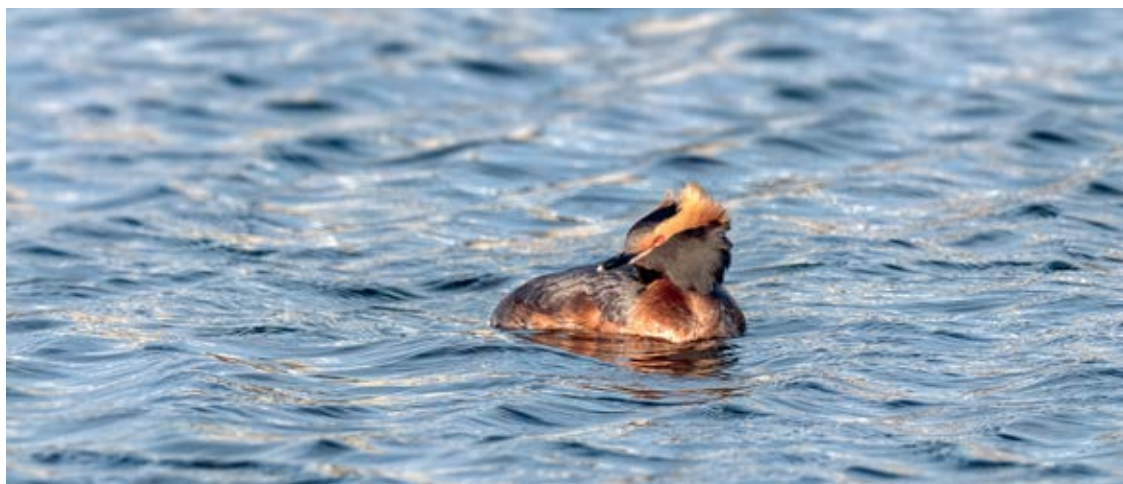
	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	236	46	77	117	32	213	26	38	38	31	17	1	872

Nordisk lappedykker *Podiceps auritus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2018	2014	
687	NA	(64)	79	134	234	534	687	687	619	568	(10.404)

I 2020 blev der foretaget 890 indrapporteringer af 361 observatører, hvilket er en kraftig stigning i forhold til 2019, 44% på indrapporteringer af 53% flere observatører. Efter

fjernelse af de mest åbenlyse gengangere blev rapporteringerne fra 2020 reduceret fra 1794 fugle til mindst 687 fugle på 146 lokaliteter, hvilket er 35 % flere fugle

Nordisk lappedykker, Klintholm Havn, 16. april 2020. Foto: Steen Højmark-Jensen

end i 2019 på knap 10% flere lokaliteter. Der var igen mange indberetninger af en benskadedt fugl, der har holdt til i Klintholm Havn (ST) gennem flere år, i 2020 fra 2/1-12/6; men den dukkede ikke op igen i løbet af efteråret. Fuglene var stort set ligeligt fordelt på de to halvår (326 i første halvår og 361 i andet halvår). I første halvår blev der i marts set større flokke på havet ud for Ålebæk Strand (ST), det største antal var 14/3 74. Desuden nævnes andre større flokke (> 10): 31/3 26 Havet ud for Sildestrup og Marielyst Strand (ST), 14/2 22 Østersøen syd for Als (SJ), 15/2 18 Bøtø By og Strand (ST) samt 8/3 14 Havet ud for Nordfelt (ST). Ud over rastende fugle blev der rapporteret om flere træ-observationer fra første halvår: Foruden 8/4 3, 11/4 2, 12/4 2 og 24/4 2 Hyllekrog (ST) samt 3/4 2 Fornæs (ØJ), blev der på yderligere tre klassiske trælokaliteter set enligt trækkende fugle på fem forskellige datoer. Der blev heller ikke i 2019 rapporteret om ynglepar af nordisk lappedykker.

Der var en række sommerfund, hvoraf de fleste var af trækkende fugle ved kysterne, men tre fund var rastende fugle fra ferskvand; 2/5-8/6 1 Nielstrup Sø (ST), 22/6 2 Fussing Sø (ØJ) og 27/6 2 Røgbølle Sø (ST).

De største forekomster (> 5) af rastende/fouragerende fugle i andet halvår var 8/11 83 Havet ud for Ålebæk Strand, 16/12 17 Selbjerg Vejle (NJ), 12/10 10 Hevring Strand og Sandø (ØJ), 15/12 7 Sandvig, Haderslev (SJ) samt 19/12 6 Lumsås Nordstrand (VSJ). Hertil kommer yderligere 18 observationer af mere end to fugle. I 2020 blev 70% af de efterårstrækkende fugle observeret i ST (38%) og NSJ (32%). De første trækkende fugle i andet halvår sås allerede i starten af juli, 7/7 2 Liseleje Strand (NSJ) og 1 Stensmark Strand (ØJ) efterfulgt af 21/7 1 Gedser Odde (ST) samt 31/7 1 samt 1 SV Kikhavn (NSJ). Blandt de 65 trækkende fugle i andet halvår var der ti rapporteringer af to fugle eller flere og kun en enkelt observation med mere end to fugle, 12/10 3 vest for Rømø (maritim lokalitet). De resterende 42 indrapporteringer drejede sig om enlige fugle.

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af nordisk lappedykker 2020.

2020	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	3	2	5	21	1	36	2	45	1	13	185	12	326
2. halvår	35	2	14	35	5	37	2	39	8	32	143	9	361

Sorthalset lappedykker *Podiceps nigricollis*

Der blev i 2020 foretaget 1313 indrapporteringer (lidt flere end i 2019) af mindst 1553 (reduceret fra 9135) fugle fra 122 lokaliteter (én mindre end i 2019), hvilket antalsmæssigt er 30% mere end i 2019. Af de 9135 fugle

er 4698 indrapporteret fra blot fire lokaliteter, hvoraf Birkesø, Lille Vildmose (NJ) tegner sig for de 2063. De færreste observatører benytter DOFbasens funktioner til at indrapportere ynglepar; der blev således i 2020

Sorthalset lappedykker, Vilsted Sø, 14. april 2020. Foto: Christian A. Jensen

kun rapporteret om 8-9 ynglepar (YP) fra 4 lokaliteter, hvoraf to er baseret på en bearbejdning. Ud over disse tal blev der indrapporteret 109-115 ynglepar (med adfærden YF), hvilket er mere end det dobbelte af, hvad der blev rapporteret i 2019, men på niveau med tallet fra 2018. Hvis man ser på det maksimale antal fugle set i yngletiden (der er sat til perioden 15/5-15/7), blev der yderligere indrapporteret 140 fugle – svarende til max 76 par - som ikke er indeholdt i ovennævnte. En forsigtig vurdering giver således en samlet ynglebestand på 193 - 200 par, hvilket er 18% færre end i 2019. Der er i yngletiden indrapporteret unger fra 13 lokaliteter, hvilket er fem færre end i 2019. Det største antal unger er rapporteret fra Hestholm (VJ), 25/6 13 fordelt på fem kuld.

De første fugle dukkede - som de fleste år – op et stykke ind i marts: 9/3 1 Nakkebølle Inddæmning (F), 15/3 2 Egerup Strand (VSJ) og 21/3 4 Føns Vang (F) . De største antal maj og juni var 16/6 80 Birkesø, 23/5 66 Juelstrup Sø, 8/6 35 Kogleaks og 6/7 30 Gyldensteen, Engsøen (F). Der blev efter yngletiden set større sommerflokke flere steder, hvor de største tal var 19/7 158 Borre (Horsens Fjord) og 145 Horsens Fjord central del (Sejet Nørreemark) efterfulgt af 7/8 67 Vitsø (F), tre klassiske steder for sorthalset lappedykker i sensommeren. Ud over de nævnte er der fra august rapporteret mere end 20 fugle fra to andre lokaliteter: 2/8 42 Hjarbæk Fjord (NJ), samt 31/8 21 Føns Vang .

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af sorthalset lappedykker 2020.

2020	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	475	47	3	45	29	12	169	65	7	20	54	0	926
2. halvår	118	1	5	9	352	5	113	1	21	1	1	0	627

Lokaliteter med ynglende sorthalset lappedykker 2020.

Lokalitet	Region	Min. YP	Max. YP	Max. YF	Unger
Firtalsstrand & Mellemstykket	F			26	
Føns Vang	F			15	
Grusgrave v/Birkum	F	2*	2*	8	x
Gyldensteen: Engsøen	F			26	
Nørballe	F			2	
Vitsø	F	1	3	6	x
Utterslev Mose Del II (Midtmosen)	KBH			2	
Lille Vildmose, inkl. Birkesø	NJ	56*	56*	80	x
Erslev Kær	NJ	1*	1*	15	x
Biskær	NJ			10	
Han Vejle	NJ			6	
Jordbro Engsø	NJ			10	
Juelstrup Sø	NJ	28*	28*	66	x
Kogleaks	NJ	2*	2*	35	x
Kærup Holme	NJ			13	
Sønder mose, Viborg	NJ	2*	3*	10	x
Selsø Sø området	NSJ			4	
Sjælsø vest	NSJ			3	
Bundsø	SJ			12	
Broksø Enge	ST	2*	2*	5	x
Kalløgrå	ST	1	1	1	
Nielstrup Sø	ST			5	
Røgbølle Sø syd	ST			2	
Strandholm Sø	ST			2	
Sneum Digesø	SVJ	1*	1*	2	x
Kongens Kær	SØJ			2	
Hestholm, øster	VJ	5*	5*	11	x
Sømose og Pandebjerg Enge, Nekselø	VSJ	1	1	3	x
Tempelkrogsøen	VSJ	5*	7*	14	x
Bjerregrav Mose	ØJ			2	
Egå Engsø	ØJ			6	
Vængesø, Helgenæs	ØJ	1*	2*	2	
Årslev Engsø	ØJ	1	1	2	x
Total		109	115	152	

Tabellen er udarbejdet efter de samme principper som i Fugleåret 2007-2019. Dvs. at en lokalitet medtages, når der er gentagne indrapporteringer (mere end to) i yngletiden (her er sat til 15/5 – 15/7), eller der er indrapporteret ynglefugle og/eller unger. Min. YP og max. YP angiver antal ynglepar indrapporteret i DOFbasen. Unger angiver, om der foreligger observationer af pull eller juv./1K-fugle i tiden 15/5 – 15/7. Max. YF angiver det maksimale antal fugle på lokaliteten i yngletiden. * angiver at fuglene er indrapporteret i DOFbasen med adfærds-koden YF. Kursiv angiver, at tallet stammer fra en bearbejdning.

Turteldue, Hostrup, 11. april 2020. Foto: Christian A. Jensen

Turteldue *Streptopelia turtur*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1983	1993	1982	
30	NA	(70)	133	102	53	56	30	297	219	180	(3759)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1971-74 og 1975-76. Ynglefugleoplysninger er meget ujævne, max-antal ynglepar er 1993: 47 par, 1992 og 38-44 par.

Forekomsten ligger på linje med de seneste par år. Årets første fugl blev 4/4 1 Bodilsker (B). Den traditionelle fugl ved Hostrup, Tønder (SJ) ankom 7/4 og noteredes frem til 22/4. De potentielle ynglefugle i SJ var ud over denne følgende: 21/4 – 22/4 Jejsing Mark, 8/5 Kongens Mose og Tinglev Mose, 9/5 - 10/5 Sottrup Plantager, Tinglev, 10/5 Frøslev Plantage, 15/5 Frøslev Mose samt 15/7 Stade. Desuden skal 9/5 2 og 28/5 1 Klelund Dyrehave (SVJ) muligvis også medregnes til denne gruppe.

Der var pænt med forårsfugle ved Skagen (NJ) i alt otte mod normalt 3 – 6 fugle: 23/4, 26/4 og 20/5 alle

Flagbakken, 24/5 Grenen, 25/5 2 Ellekrattet, 26/5 Buttervej og 11/6 Skarvsøen.

Derudover disse syv fra andre områder: 24/4 og 28/4 Agersø agerland (VSJ), 25/4 Gjerrild Nordstrand (ØJ), 14/5 Sandels Fenner (NJ), 28/5 Christiansø (B), 6/6 Nivå Bugt (NSJ), 7/6 Birkemose og Gedser Odde (ST) samt 9/6 – 10/6 Fakkebjerg / Gulstav Østerskov (F).

De vanlige få efterårsfugle var 4/8 2 Hostrup, Tønder – vel den lokale med følge, 9/8 Store Tønde Skov (SJ), 29/9 og 1/10 1K Stald Grenen (NJ).

Hvor ikke andet er nævnt, er der tale om enkeltfugle.
(Lasse Braae)

Regional fordeling af turteldue 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	10	0	3	1	0	10	1	1	0	1	1	2	30

Natراص Caprimulgus europaeus (yngleforekomst)

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2014	
596	NA	(59)	(138)	191	197	431	596	596	503	445	(9892)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1970-76, 1988-89 og 2004. Forekomst gælder typisk syngende fugle.

Det ekstraordinært høje antal, som er det største antal nogensinde registreret, skyldes at der denne gang er inkluderet tal fra Miljøstyrelsens data fra NOVANA-overvågningen, hvor data er hentet fra Miljøportalens Naturdatabase.

Antal lokaliteter med arten viser kun en svag stigning.

Forårets første blev 3/5 1 Erholmene (B), 8/5 2 og 10/5 3 Hammeren (B) og 11/5 1 Nexø Sydstrand (B).

Fra DOFbasen er der en række angivelser af ynglefugle: 18-21 par Klelund Dyrehave (SVJ), 4-6 par Frøslev Plantage (SJ), 4-5 par Sdr. Feldborg Plantage (VJ), 2-3 par Ndr. Feldborg Plantage (VJ) og 2 par Talund Huse (VJ). Fra Miljøstyrelsens data kan nævnes flg. tal fra en række større områder (EF-fuglebeskyttelsesområder), der er i alle tilfælde tale om optælling af spillende fugle: 55 Bunken Klitplantage (NJ), 52 Skagen Klitplantage (NJ), 29 Skove syd for Silkeborg (ØJ) og 29 Kallesmærsk (SVJ).

Efterårets sidste var 30/9 1 Dueodde (B), 3/10 1 Kongens Lyngby (KBH) og 8/10 1 Udby, Møn (ST).

Det totale antal for NJ er i "Nordjyllands Fugle 2020" angivet til værende 382. Afgivelsen til nedenstående tabel skyldes at tallet i nævnte rapport er baseret på en frasortering af gengangere fra samme dato, medens nedenstående tabel er baseret på lokale månedens maksima.

(Ole F. Jensen)

Lokaliteter med natراص 2020.

Regional fordeling af natراص 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	337	123	99	70	7	27	4	5	13	11	5	29	730
Syngende og territoriehævdende hanner	283	115	93	54	7	26	0	3	2	3	0	10	596

Tallene er udregnet som sum af lok.max. med tillæg for evt. trækkende eller ringmærkede fugle.

Engsnarre *Crex crex*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2004	2003	
177	NA	(16)	21	44	231	161	177	508	312	301	(4672)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972 og 1974-76

I 2020 blev der registreret 177 syngende fugle på 228 lokaliteter, hvilket er næsten dobbelt så mange som i 2019 på tre gange så mange lokaliteter. Antallet er på niveau med de sidste ti års gennemsnit.

Første fugl blev hørt 4/5 Tørring Kær (SØJ), hvilket falder helt i tråd med ankomsttider fra de foregående år, og de efterfølgende dage hørtes engsnarre flere steder

i landet. Godt en tredjedel af de syngende fugle (61) er hørt i Nordjylland, fordelt på 42 lokaliteter. Langt de fleste registreringer har været af en enkelt fugl pr. lokalitet, men på tre lokaliteter er der registreret fem fugle eller flere, 17/6 8 Søborg Sø (NSJ), 27/6 6 Ryå (Toftøgårds Bro - Aaby Bro) (NJ) og 5 Ny Hammelmose Mark (NJ).

Sidste fugl blev hørt 7/8 1 Rettrup Kær (NJ).

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af engsnarre 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	61	16	2	6	19	7	11	9	14	15	10	7	177

Plettet rørvagtel *Porzana porzana*

Årstotal	Hypighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1983	2002	
88	NA	(27)	104	65	86	88	88	240	201	170	(3641)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972 og 1975.

Fra 53 lokaliteter blev der i 2020 lavet 207 rapporter som repræsenterer 88 fugle, langt de fleste syngende fugle. Det er væsentlig færre fugle end i 2019. Landets vigtigste lokaliteter for denne art findes i Vejlerne (NJ), hvor der blev kortlagt i alt 58 piftende i De Østlige Vejler, samt tre i De Vestlige Vejler, hvilket er lidt under sidste års (høje) antal.

De største enkeltobservationer af syngende fugle var 18/6 19 Bygholms Nordlige Rørskov (NJ) efterfulgt af 26/4 8 Selbjerg Vejle (NJ). Der er to observationer af

tre fugle samt fem observationer af to fugle, resten af observationerne drejer sig om en enkelt fugl.

Første fugl blev hørt ved Arreskov Sø (F) 6/4 og den sidste fugl blev set ved Tryggelev Nor & Salme Nor 27/9.

Under efterårstrækket blev der flere steder i landet set 1K fugle fouragerende frit fremme: 14/9 1 Borreby Mose (VSJ), 24/8-25/8 1 Gyrstinge Sø (VSJ), 5/9-15/9 1 Køge Nordstrand (KBH), 12/9-25/9 1 Tryggelev Nor & Salme Nor (F) og 6/9 1 Vallensbæk og Ishøj Strandenge (KBH).

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af plettet rørvagtel 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	46	17	6	0	0	4	5	2	6	1	0	1	88

Trane *Grus grus*

Fra at have været en sjælden fugl er tranen nu en vidt udbredt ynglefugl i det meste af landet, og bestanden er formentlig et godt stykke over 500 par. Tranen kan tillige ses gennem alle årets tolv måneder, hvilket ville have være uhørt for ikke så længe siden. Bestanden vokser fortsat, om end der ikke er det samme fokus på arten, som der var tidligere. Det er ikke en uventet udvikling, da der altid er mere fokus på en fåtallig art end en udbredt art. Tranerne yngler nu også på mange små privatejede lokaliteter, hvor der ingen eller kun få registreringer sker. Ganske sensationelt blev et par med uge-gamle unger set i Sønderjylland så tidligt som 26/3. Foto af ungerne blev sendt til den tyske traneekspert Wolfgang Mewes, og han vurderede æglægning til at være startet 20/2. For at det ikke skal være løgn, så blev endnu et par med små unger fundet 1/4 – i den samme mose! Disse unger blev vurderet til at være 2-3 dage yngre end de første to, så parret her har startet æglægning omkring 22/2. Parrene blev fulgt gennem hele perioden op til ungerne var flyvefærdige.

Som en naturlig følge af den stigende tranebestand, er der opstået kollektiv trane-overnatning flere steder i landet. Mest kendt er nok Bygholm Vejle (NJ), hvor der igennem en årrække er registreret flere hundrede traner både forår og efterår. I 2020 blev det største tal herfra 25/9 477 set flyve til overnatning i Bygholms Nordlige rørskov, hvilket ifølge Nordjyllands Fugle skulle være ny "Jyllands-rekord"! Også i Lille Vildmose (max. 9/9 220) og i Store Vildmose (max. 20/9 212 Damfenner) er der registreret overnatningspladser. På Randbøl Hede (SØJ) var der også en overnatningsplads med max. 4/10 242.

I Vadehavet mellem Tønder og Esbjerg kommune er der også opstået en rastepads, hvor tranerne tilbringer natten på forlandet. Overnatningspladsen er første gang beskrevet i september 2018 hvor 71 traner gik til natterast. I januar 2019 blev der talt 79 traner på forlandet. I

efteråret 2020 er tallet steget markant og 20/9 blev der talt 332 overnattende traner på forlandet ved Gl. Hviding.

Der foreligger også enkelte større antal rastende traner fra Østdanmark, men her formodes der at være tale om fugle, der raster under trækket til- og fra Sverige. Flest var 14/10 545 Aflandshage (KBH) samt 14/10 228 Saksfjed Inddæmning (ST).

Trane, Lille Vildmose, 14. juni 2020. Foto: Johnny Madsen

Den samlede ynglebestand er ikke opgjort i år, bl.a. fordi den store bestand i Thy ikke er talt i år, men tranen er registreret som ynglende i alle regioner.

Det store tranetræk til og fra Sverige forløb i foråret allerede midt i marts med kulmination 14/3, hvor der blev talt over 4000 trækkende både over Møn, Stevns, Amager og Hellebæk. Også 23/3 var en stor dag, med tal over

3000 fra ovennævnte lokaliteter. Trækket foregik vestligt i år og er fx slet ikke rapporteret fra Bornholm.

Efterårets sydtræk fra de midtsvenske rasteplasser skete tilsyneladende i oktober, hvor dagene 12-14/10 havde de største, men dog ikke prangende antal, hovedtrækket må være forløbet uden om Danmark.

(Peter Lange)

Islom *Gavia immer*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2018	2015	
141	50	3	13	34	55	93	141	141	124	101	2057

Årsummen er opgjort til 141 fugle, hvilket er ny rekord. Fordelingen var 75 fugle i første halvår (januar 5, februar 6, marts 5, april 7, maj 50, juni 2) og 66 fugle i andet halvår (august 2, september 2, oktober 22, november 35, december 5). Den tidsmæssige fordeling af årets fugle var dermed ret normal med forholdsvis få vinterforekomster, enkelte fund fra august-september, og størstedelen registreret i april-maj og oktober-november. Den regionale fordeling var også ret typisk med Skagen (NJ) som den helt dominerende lokalitet. Ved Skagen blev der i løbet af året registreret i alt min. 67 fugle fordelt med 45 i første og 21 i andet halvår. Derudover flest fugle i Kattegat-området (36 fugle) og langs den jyske vestkyst (33 fugle) samt kun fem fugle fra de sydlige indre farvande.

Ved Skagen (NJ) blev der i forbindelse med forårstrækket registreret i alt 43 (42 ad. i sdr. + 1 2K) nordvesttrækkende fugle 25/4-25/5, hvor de største dage var 10/5 8 NV og 21/5 5 NV. Fra forårstrækket skal desuden bemærkes 29/4 1 ad. i sdr. NØ i stor højde inde over Viby, Århus (ØJ) og 10/5 4 ad. i sdr. N Frederikshavn Havn (NJ). De sås alle efterfølgende trækkende ved Skagen (NJ) kort tid efter samme dag, og er derfor

kun opsummeret som fire fugle. Desuden skal nævnes 3/6 2 ad. i sdr. NV Korshage (VSJ), hvor de to fugle var udtrækkende sammen fra Isefjord.

Efterårets største forekomster blev helt typisk registreret i Nordjylland: 25/10 3 T Skagen (NJ) og 6/11 3 T Roskage (NJ). I Kattegat-området vedrører alle forekomster enkeltindivider, bortset fra 20/11 2 T Gilleleje og Rågeleje (NSJ). Fra efteråret skal endvidere bemærkes måske årets mest usædvanlige observation af Islom: 7/11 1 ad. i odr. R FilSø (SVJ). Arten har herhjemme af og til optrådt i lukkede kystnære fjordområder og åbne fjordområder, mens der kun kendes et tidligere ferskvandsfund (14-19/5 1985 1 ad. i sdr. R Holmegårds Mose på Sjælland).

Som tidligere år er kun observationer med oplyst alder/dragt medtaget i fremstillingen, men nærmere fordeling af alder/dragt er ikke oplyst her. Desuden skal bemærkes, at der ikke er helt overensstemmelse mellem antal oplyst af Skagen Fuglestation i beretning fra fuglestationen og indtastninger af Skagen Fuglestation i DOFbasen vedrørende forekomsten ved Skagen for især efterårets vedkommende. I fremstilling her er overvejende anvendt data fra DOFbasen.

(Palle A. F. Rasmussen)

Regional fordeling af islom 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	93	0	10	9	0	0	1	13	1	11	3	0	141

Hvidnæbbet lom *Gavia adamsii*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2009	2006	1991	
2020	21	4	10	17	21	27	32	55	37	35	805

Årsummen er opgjort til 32 fugle fordelt med 8 i første halvår og 24 i andet halvår. Årets forekomst var dermed lige akkurat over gennemsnittet for de seneste 10 år. Som alle tidligere år sås størstedelen af fuglene ved Skagen (NJ), hvor i alt 26 fugle blev registreret ved Grenen og Nordstrand i løbet af året. Fordelingen ved Skagen var lidt atypisk med kun syv fugle under forårstrækket mellem 22/4 og 5/5, heraf 3/5 3 Ø. Alle syv fugle var i øvrigt helt typisk adulte i sdr. og østtrækkende. Til gengæld sås hele 19 fugle i andet halvår, heraf 19-20/8

og 27/8 1 2K R samt 22/9 1 2K SØ. De øvrige blev registreret mellem 22/10 og 9/12 fordelt med oktober 11, november 4 og december 2, hvor de største dage var 22/10 2 SØ + 2 NV, 27/10 1 Ø + 1 V, 30/10 2 Ø og 10/11 2 Ø. Alder er oplyst for samtlige fugle, men er ikke nærmere omtalt her. De få observationer uden for Skagen var 3/5 1 ad. i sdr. NØ Hirtshals Havn (NJ), 3/11 1 2K S Lyngvig Fyr (VJ), 3/11 1 1K T/R Gilleleje (NSJ), 4/11 1 ad. i odr. V Roshage (NJ), 5/11 1 ad. i odr. V Hirtshals Havn (NJ) og 9/11 1 2K+ i odr. T Gedser Odde (S).

(Palle A. F. Rasmussen)

Regional fordeling af hvidnæbbet lom 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	29	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	32

Lille stormsvale *Hydrobates pelagicus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1990	1988	1985	
3	NA	(10)	(389)	11	5	5	3	50	36	32	(392)

Kommentar: Der mangler årstotal fra 1972 og 1975-76.

Årets forekomst på tre fugle må anses for ret normal, men både den tidsmæssige og geografiske fordeling var derimod meget bemærkelsesværdig. Fundene var således 13/1 1 V og 22/7 1 V begge Korshage (VSJ) samt 19/11 1 V Roshage (NJ).

Observationerne i januar og juli er blot den tredje henholdsvis den sjette i disse måneder siden 1970 – se diagram.

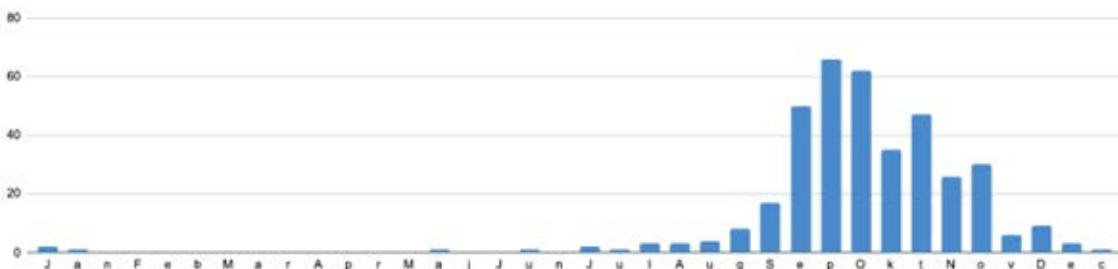
I de seneste fire år har fem observationer ud af i alt 11 været fra det sydlige Kattegat (alle godkendt af SU). Tilsvarende tal for hele perioden siden 1970 er blot 31 ud af 410 (8%).

(Lasse Braae)

Lille stormsvale, Korshage, 13. januar 2020. Foto: Jørgen Scheel

Lille stormsvale forekomst pr 10/11dages periode 1970 – 2020. N = 378. Bemærk dødfundne fugle (8) og pelagiske observationer (12) ikke er medtaget i oversigten. 12 fugle fra tidligere år der pt er udaterede er heller ikke medtaget i figuren.

Stor stormsvale *Oceanodroma leucorhoa*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2004	1997	1988	
54	NA	(16)	(4495)	115	143	93	54	902	624	313	(4549)

Kommentar: Der mangler årstotal fra 1972 og 1975-76.

Et kig i DOFbasen viser overvejende blå tal – dvs. observationer uden for artens normale forekomstperiode. Kun 12 af årets 65 registreringer ligger indenfor den normale periode. De seneste par år har der været et stigende antal observationer udenfor den gængse periode i september – oktober. Der er en tydelig tendens til en større andel af sene observationer, når man sammenligner materialet før og efter årtusindskiftet.

Årets månedsfordeling følger denne tendens, men et så markant udslag må betegnes som højest usædvanlig. Fra de sidste ti år er der januar-observationer ca. hvert andet år.

Årets observationer: 4/1 1 ved Rågeleje (NSJ) og Liseleje (NSJ) med ½ times interval, er her anset som den samme. I september (5/9 – 13/9) otte fugle ved

vestkysten, de fleste fra Vejers Strand (SVJ): 5/9 2, 12/9 1 og 13/9 2. 14/10 1 Lild Strand (NJ) var eneste fugl i oktober. Året blev reddet fra den helt store fiasko af et pænt rykind fra 19/11 og frem. Denne dag var der 18 fugle fordelt på fem lokaliteter, flest 8 Roshage (NJ). 20/11 registreredes otte fugle fra fem lokaliteter, igen flest 5 Roshage. Herefter 21/11 1 Skiveren Strand (NJ), 22/11 13 fugle fra fem lokaliteter, flest 8 Blåvands Huk (SVJ). Årets sidste blev 23/11 1 Børstrup Hage (NSJ) samt 26/11 og 27/11 begge dage 1 Skagen (NJ), hvilket bragte totalen for november op 43 (foruden en død fugl). Tidligere er der som mest registreret 68 (2015) og 34 (1985) i november.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af stor stormsvale 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	28	4	13	0	0	0	0	0	0	9	0	0	54

Mallebuk *Fulmarus glacialis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1997	2007	1991	
6389	NA	(4305)	15.885	(24.013)	(28.255)	20.531	6389	71.532	65.213	40.846	-

Kommentar: Der mangler årstotal fra 1975-76 og 1999-2003. Artstotal overstiger 100.000 fugle og sammenfattes derfor ikke.

Det samlede resultat endte i den lave ende og nåede knapt nok op på sidste års niveau.

Hovedparten af januar-fuglene blev set 4/1 145 Skagen (NJ) hhv 152 Roshage (NJ). Den sædvanlige kulmination i maj udgøres af 7/5 443, 8/5 659 og 16/5 382 alle Grenen (NJ). De største tal i andet halvår blev 23/7 202, 6/8 232 og 10/9 518 fra Skagen og disse fra det øvrige NJ: 22/7 180 Roshage, 10/9 345 Lild Strand (NJ) og 540 Roshage. I alt udgør observationerne fra NJ 95,7% af det samlede materiale, og heraf står Skagen for 71,5%.

Årets 75 fugle ved Vestkysten er en anelse bedre end sidste år, men stadig i den absolut laveste ende (28/7% af gennemsnittet for 2010'erne). De bedste dage i respektive halvår var 19/5 14 Harboøre Tange (VJ) og 12/9 7 Nørre Lyngvig (VJ).

Forekomsten i det sydlige Kattegat var noget bedre end ved Vestkysten. Årets 199 udgør 47% af gennem-

snittet for 2010'erne. Januar blev bedste måned med 4/1 48 Børstrup Hage, 23 Rågeleje Strand, 13 Tisvildeleje og 9 Kikhavn (alle NSJ) samt 11 Korshage (VSJ), 22/1 19 Børstrup Hage samt 24/2 15 Fornæs (ØJ) som topdage. I en februar, der generelt var fattig på mallebukker, fortjener 24/2 7 Børstrup Hage at nævnes. 3/4 7 Børstrup Hage var eneste forekomst i området fra april. Efteråret blev en trist affære med kun 20 fugle, flest 10/9 2 Børstrup Hage og 2 Rågeleje samt 23/11 4 Børstrup Hage. Tallene bekræfter igen, at mængden af mallebukker, til forskel fra mange andre havfugle aftager markant fra Gilleleje og vest på ved Sjællands nordkyst. Det bør også bemærkes, at det vist er første gang, at der er set næsten det samme antal mallebukker i SVJ og ØJ. Tilbage i 1990'erne var forskellen mellem de to områder oppe på mindst en faktor 100!

(Lasse Braae)

Regional fordeling af mallebuk 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	6115	51	24	22	0	0	0	19	0	158	0	0	6389

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Total
Skagen	151	1	0	133	2635	12	585	270	755	15	9	0	4566
Øvr NJ	159	14	20	82	10	3	315	0	911	4	31	0	1549
Vestkyst	0	1	1	1	28	0	7	1	32	0	4	0	75
Kattegat	141	27	1	7	3	0	4	0	10	0	6	0	199
sum	451	43	22	223	2676	15	911	271	1708	19	50	0	6389

Sodfarvet skråpe *Puffinus griceus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1984	2002	
43	17	(75)	170	168	184	152	43	446	403	384	(7107)

Kommentar: Der mangler årstotal fra 1972 og 1975-76.

Nedgangen for denne art fortsætter. Med kun 43 fugle var arten nede på niveau med almindelig skråpe. Dette er kun sket tre gange tidligere (1970, 2015 og 2019). Samlet er der set mere end tre gange så mange sodfarvet som almindelig skråper i perioden 1970 – 2020.

Ligesom sidste år var der vinterobs fra NSJ: 4/1 2 Børstrup Hage, 1 Kikhavn og 1 Rågeleje.

Andet halvår blev indledt allerede 21/7 1 Ferring (VJ). Ingen fugle i august.

Ti observationsdage i september gav 26 fugle, alle på nær to (NSJ) var fra Vestkysten. Eneste observation af mere end to fugle var 5/9 7 Vejers Strand (SVJ).

Oktober skuffede fælt med kun tre forekomster: 9/10 1 Blåvands Huk (SVJ) og 1 Gilleleje (NSJ) samt 10/10 1 Grenen (NJ).

November var noget bedre med disse fugle: 3/11 1 Tversted Strand (NJ), 2 Blåvands Huk og 1 Vejers Strand, 21/11 1 Sletterhage (ØJ), 23/11 1 Børstrup Hage og 2 Korshage (VSJ) samt 24/11 1 Gåsehage (ØJ).

(Lasse Braae)

Regional fordeling af sodfarvet skråpe 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	13	2	16	2	0	0	0	2	0	8	0	0	43

Almindelig skråpe *Puffinus puffinus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	1989	
43	30	6	40	48	55	70	43	255	99	98	2182

Det blev et år på det jævne for denne art, hvor juli var klart bedste måned, mens resten af året skuffede.

De eneste fugle fra første halvår var 5/5 1 Skagen (NJ) og 19/5 1 Harbøre Tange (VJ).

På tolv observationsdage i juli blev der set 35 fugle fordelt på seks regioner. Mest bemærkelsesværdigt – og månedens største tal – var 7/7 6 ved Fornæs (ØJ). De største tal fra de andre regioner blev 29/7 3 Trans (VJ), 1 Vejers Strand og 2 Blåvands Huk (SVJ), 30/7 2 Børstrup

Hage og 1 Rågeleje (NSJ) samt 1 Gniben og 1 Korshage (VSJ) og endelig 31/7 5 Skagen. Disse tal passer i øvrigt fint med en typisk havfugleforekomst først ved Vestkysten og herefter i Kattegat rundt med uret.

Efteråret gav kun disse: 23/8 1 Ørhage (NJ), 8/9 1 Skagen, 10/9 1 Lild Strand (NJ) og 1 Roshage (NJ) samt 9/10 1 Rørmø (SJ).

Året afsluttedes som året før med en usædvanlig vinterobservation, 19/12 1 Skagen.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af almindelig skråpe 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	23	3	2	6	0	1	0	2	0	6	0	0	43

Sort stork *Ciconia nigra*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1995	2000	1996	
20	NA	(16)	29	38	34	29	20	61	58	48	(1326)

Kommentar: Der mangler årstotal fra 1972, 1975-76.

Med 20 individer lå sort stork på samme niveau som i 2019, hvor 19 individer blev noteret. Det er klart bedre mht. sort stork på strejf i Danmark end bundskraberåret 2016, hvor der kun blev set 12 ex. I det gode år 2014 var tallet helt oppe på 43 individer. Der var observationer i alle regioner. Observationerne blev gjort fra 12/4 til 25/8. Det første fund var en sort stork, der blev set 12/4 både ved Skaven vest for Gludsted (VJ) og Hinnerup (ØJ) senere samme dag, og den sidste observation var fra Nyråd (ST) 25/8.

Største antal på en gang var de to fugle, der blev set ved Faxe Ladeplads og Gedser (ST) 3/5 (samme fugle), og de to der blev set i Hellum i Vendsyssel (NJ) 27/6.

Af de 20 forskellige, som blev set i 2020, var mindst tre ungfugle. I perioden 1-6/6 holdt en adult sort stork til i Vitten ved Hinnerup (ØJ). Alle andre observationer var fugle, der kun viste sig i kortere tid.

I Schleswig-Holstein var der 6-7 par i 2020 (2019 6 ynglepar). I 1980 var der tre par i Schleswig-Holstein. Tallet steg til ti par i år 2000. I 2018 var der 8-10 par. Bestanden i Schleswig-Holstein, Mecklenburg-Vorpommern og Niedersachsen befinder sig i disse år på et lavpunkt. (Joachim Kock, AG Schwarzstorchschutz Schleswig-Holstein).

(Hans Skov)

Regional fordeling af sort stork 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	3	1	1	8	2	8	3	1	5	1	11	1	45*

* Tallet 45 korrigeres for sort storke, der er set i flere regioner til 20 eller hvor flere observationer kan tilskrives samme fugl. Altså er der set 20 forskellige i Danmark i 2020. Det skal ses på baggrund af de i alt 81 sort storke observationer, der er registreret i DOFBasen i 2020.

Sort stork, Ekkodalen, 12. maj 2020. Foto: Sune Riis Sørensen

Storkereden i Enslev ved Grenaa den 10. maj 2020. Storkene bygger på reden. Foto: Hans Skov

Hvid stork *Ciconia ciconia*

Årtotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal fra 1970-2020
2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2017	2019	(11.052)
712	NA	(216)	(261)	(153)	208	468	712	712	550	534	(11.052)
7	NA	42	17	6	1	3	7	-	-	-	

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. For antal fugle mangler årstotal fra 1970-77, 1988-89, samt 1997-98. Tre største yngleår fra 1970 er: 1970: 60 par; 1971: 54 Par; 1972: 51 par.

Storkesæsonen i 2020 var i gang fra 1. januar. I Gundstøllille (KBH) overvintrede yngleparret på reden, og i Vekstø (KBH) holdt en enlig stork fra det skånske storkeprojekt til på en rede. Storkene blev fodret hen over vinteren

Allerede sidst i februar ankom de første storke med trækket syd fra. 24/2 blev to storke set over Fynshav på Als (SJ). Samme dag blev en stork set i Hvidovre (KBH). 25/2 blev en stork set over Gjerrild Nordstrand (ØJ). Denne stork blev på Djursland (særligt ved Gammel Estrup) frem til 5/3. En ny storkerede blev rejst ved Gammel Estrup, men først 6/4 fik reden besøg af en stork. 25/2 blev to storke set ved Øster Løgum (SJ) - de samme som dem ved Fynshav). 29/2 blev en stork set i Esbjerg (SVJ). I Schleswig-Holstein dukkede de første storke med vinterkvarter på den Pyrenæiske Halvø op allerede sidst i januar. Det tager disse storke 1-2 uger at nå tilbage til yngleområderne i Nordtyskland. En gennemgang af antallet af storke registreret i DOFbasen sandsynliggør, at ca. 712 storke gæstede Danmark i 2020. I 2019 var tallet ca. 534 mod ca. 441 i 2018. Fuglene fordelte sig over hele landet. Dog gik storke uden om Thy, Mors og Vestlolland. Til gengæld var Bornholm velbesøgt. Selv Ertholmene fik besøg af en

ung stork 17/7, hvilket ikke er hverdagskost.

De største flokke i foråret og forsommeren var 3-5/6 14 Muldbjerg (VJ), 8/4 11 Skagen (NJ), 10/6 10 Ørre, Aulum (VJ), 20/6 9 Jordrup vest for Kolding (SJ), 9/4 8 Hyllekrog (ST), 9/4 8 Agerskov ved Hammerum (VJ), 11-12/4 8 Vallensgård Mose (B), 4/6 8 Visby (SJ), 4/6 8 ved Hammel (ØJ) og 5/6 8 ved Gedser (ST).

De største sensommerflokke var 25/8 34 ved Højerup på Stevns (KBH); 26/8 30 ved Døllefjelde (ST) - samme som dem på Stevns, 13/8 27 over Valby (KBH) og 11/9 16 over Amager (KBH), denne flok blev de følgende dage set i Marvede ved Næstved (ST) og Borreby Mose og ved Stignæs (VSJ), 13/8 14 ved Stignæs (VSJ), 17/9 13 Kildebrønde Mark ved Greve (KBH), 4/8 12 Stubbekøbing (ST) og 11/9 11 Faster (VJ). De store flokke i Østlandmark i sensommeren er skånske storke på gennemtræk.

De sidste trækkende storke var 16/11 1 ved Uge nær Tinglev (SJ), 28/11 1 Næstved (ST) og 10/12 1 ved Gøngehuse, Høsterkøb (NSJ).

I 2020 var der 80 fritflyvende storkepar i Skåne. De fik 118 unger på vingerne. Desuden blev 77 unger fra storkestationerne udsat. Dvs. 195 ungestorke havde mulighed for at trække syd på, hvilket de fleste gjorde.

De to storkereder i Smedager set den 8. maj 2020. Pælreden til højre beboes af hunstorken der mistede sin mage den 2. maj. På tagreden i baggrunden ses det nye storkepar. Foto: Hans Skov

Årets resultat blev 7* par storke og 6 flyvefærdige unger.

Flynder	Par	6/4 (han) 22/4 (hun)	5 æg, 3 unger udruget, 3 flyvefærdige
Enslev	Par	23/4	3 æg, 2 unger udruget, 0 flyvefærdige
Smedager I	Par	22/3	6 æg, 0 unger udruget, 0 flyvefærdige
Smedager II	Par	6/5	3 æg, 1 unge udruget, 1 flyvefærdig
Broderup	Par	12/5	1 æg, 0 unger udruget, 0 flyvefærdige
Gundsøllille**	Par der overvintrer	2?	æg, 2 unger udruget, 2 flyvefærdige
Ganløse	Par	9/5	0 æg, 0 unger udruget, 0 flyvefærdige

* 1 par, der ikke er af vild proveniens, ** Begge storke stammer fra det skånske storkeprojekt.

I Schleswig-Holstein var der 426 par med 678 unger. I 2019 var tallet 375 par med 790 unger.

2020 blev et historisk godt storkeår hvor antallet af storkepar steg fra tre par til syv par. En helt uhørt fremgang der bringer bestanden op på niveauet fra 1993. Det lave ungetal afspejler, at de nye unge storkepar er uerfarne og derfor ikke havde meget succes med at opfostre unger. Det bliver bedre de kommende år. På baggrund af stigningen i storkebestanden i Schleswig-Holstein, Niedersachsen, Holland og Skåne, så må man forvente at flere storke vil bosætte sig i Danmark de kommende år.

Flynder nær Bækmarksbro 14 km syd for Lemvig (VJ) er hjemsted for Danmarks nordligste storkepar. Hanen ankom 6/4 og hunnen 22/4. Hanstorkens ring viser, at den blev ringmærket som unge i Berne-Glusing nordvest for Bremen i 2015. Det er 360 km syd for

Flynder. Hunstorken er ikke ringmærket. Parret fik lagt fem æg og tre unger blev udruget. Ungerne blev ringmærket 5/7 og fløj af reden 8-12/8. Storkeparret og deres unger trak syd på 31/8 kl. 6.20. Samme aften kl. 18.20 blev to voksne og tre unge storke set i nærheden af Tinglev. Det var sandsynligvis Flynder-storkene på vej syd på. Reden kan følges på TV MidtVest.

Enslev ved Grenaa (ØJ). Her dukkede et storkepar op på en forfalden rede 23/4. Parret er ikke ringmærket. De lagde to æg som blev udruget, men et voldsomt skybrud dræbte ungerne 6/6. Ikke siden 1965 er der udruget storkeunger i en rede på Djursland. Storkeparret trak syd på 10/8. Enslev havde sidst et bofast storkepar i 1952.

Smedager I (SJ) er det storkepar, der i årevis har ynglet på en rede på en træmast. Parret ankom med otte timers mellemrum så tidligt som 22/3. Så tidligt er et trækkende storkepar ikke før ankommet til Danmark. Storkene lagde ud med at lægge et vindæg der gik i stykker. Siden lagde de seks æg, som var tæt på at klække, men så forsvandt hanstorken 2/5. Hunnen rugede trofast videre uden vådt eller tørt i tre døgn, før hun begyndte at være ustabil mht. rugningen. Hanstorken må på en eller anden måde være omkommet. Den er ikke blevet fundet, men ny viden fra Smedager sandsynliggør, at storken er omkommet i en nærliggende åben gyllebeholder.

Smedager II er et nyt storkepar, der 6/5 ankom til en rede på en lade nær den anden rede i Smedager. Det nye storkepar, der ikke er ringmærket var fredelig og lod i begyndelsen hunstorken i den gamle rede i fred. Men efterhånden som den gamle hunstork var mere og mere fraværende på reden, så overtog det

nye storkepar rede med æg og det hele og begyndte at ruge på fem æg. Det sjette æg med en næsten klækket død unge blev spist. Parret lagde selv tre æg mere. Den gamle hunstork blev nu holdt væk fra reden, og der var flere gange drabelige kampe mellem de tre storke. Den gamle hunstork forlagde residensen til Ravsted nogle km borte. Et at de nye æg klækkede og ungen kunne ringmærkes 25/7. Ungen tog den første flyvetur 16/8. Den trak bort 1/9 og de voksne storke 7/9. Det er ikke før set, at et storkepar både overtager rede og æg fra andre storke. Reden kan følges på TV2 Syd.

Broderup ved Tinglev er en helt ny rede, der blev rejst på en træmast 4/5. I nabolandsbyen Eggebæk kom en hanstork til den nye rede der 25/4. 30/4 fik den selskab af en hunstork. Dette storkepar valgte at flytte til Broderup 12/5 og påbegyndte rugningen af et æg. De opgav rugningen 2/6 og forsvandt. Men 5/6 kom de tilbage og fortsatte med at ruge. Fosteret i ægget var gået til pga. de tre dages fravær. Den fortsatte rugning blev endelig opgivet 15/6. Storkenes uansvarlige adfærd må tilskrives deres unge alder. Ringen på hanstorken viser, at den kun er tre år gammel (fra Satrup i Angel i Schleswig-Holstein). Efter at rugningen blev opgivet, har storkene kun sporadisk besøgt reden i Broderup. De blev også set på flere reder i Schleswig-Holstein. Sidste besøg i reden var 15/8. Der har ikke været bofaste

storke i Broderup i mands minde. Optællingslisterne fra og med 1952 bekræfter dette.

Gundsøllille ved Roskilde er et gammelt etableret storkepar, der stammer fra det skånske storkeprojekt. Storkeparret overvintrer og kunne derfor begynde at ruge så tidligt som 28/3. To unger kunne ringmærkes 4/6. Det formodes, at der har været flere æg og unger, men at de er gået til i de mange frostnætter i april og første del af maj. Ungerne trak syd på henholdsvis 27/7 og 10/8. I begge tilfælde fulgte de unge storke med nogle andre trækkende skånske storke.

Ganløse nordvest for København fik et nyt storkepar 9/5. Dette storkepar består af en hunstork fra 2017 fra Gundsøllille og en hanstork fra 2018 fra Gundsøllille. Det er altså to helsøskende, men da de er fra forskellige år, så ved de ikke, at de er søskende. Storkeparret etablerede sig på en nyopsat rede på Taastrup Genbrugsstation 7-9/5 men blev fordrevet af en nærliggende mågekolonis aggressive måger. Parret fik ikke lagt æg. De var sikkert for unge. Storkene trak syd på 10/8. Sidst der var bofaste storke nær Ganløse må være helt tilbage i 1940'erne.

Samtidig med at de danske storke havde travlt med at trække syd på, så ankom Veksøs vintergæst til storke-reden allerede 10/8. Den fandt sig godt til rette i den istandsatte rede og overvintrede.

(Hans Skov)

Regionalfordeling af hvid stork 2020

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	70	83	30	91	43	97	32	48	196	38	148	29	(905) 791*

* Tallet 791 er det korrigerede tal for storke, der er set i flere regioner. Dette tal reduceres igen med 10 % af hensyn til mulige gengangere, der ikke er blevet fanget i tidligere korrektioner. Det sandsynlige antal forskellige storke, der har besøgt Danmark i 2020, bliver da ca. 712. Det skal ses på baggrund af de i alt 1650 storkeobservationer, der er registreret i DOFbasen i 2020.

Hanstorken ankommer med redemateriale til reden i Ganløse den 4. juni 2020. Foto: Hans Skov

Rørdrum *Botaurus stellaris*

Samlet set har der været fremgang i antallet af observationer samt i antallet af lokaliteter med paukende fugle. I 2019 var der fund fra 145 lokaliteter, hvor dette tal i 2020 var steget til 212.

Antallet af paukende fugle på 371 er igen steget, så det i 2020 er på niveau med 2016 (355). I 2019 var antallet på 325. Antallet af vinterfugle steg fra 132 i 2019 til 144 i 2020. Her er det specielt de mange vinterfugle i Nordjylland, der gør forskellen. Den første paukende blev hørt 14/1 ved Brabrand Sø (ØJ), og i dagene herefter blev der hørt fugle i 'hele landet'. Det sidste indberettede pauk var 12/7 ved Grønningen (SVJ).

Vejlerne (NJ) blev som vanligt det bedste område, med i alt 128 territorier, fordelt med 99 i østlige Vejler, og 29 i vestlige Vejler. Det er en fremgang på 11 fra 2019. Lokaliteten med næstflest blev Lille Vildmose (NJ) med i alt 24 territorier. Der foreligger opgørelser af ynglefugle fra yderligere 14 lokaliteter, men ingen af disse havde over fire par/paukende.

Blandt registreringerne af paukende fugle skal nævnes 8/2 i alt 8 Brabrand Sø (ØJ) hvilket vist er ny rekord her, samt 27/3 og 20/4 7 Tryggelev Nor (F).

(Erik Stokholm)

Rørdrum, Skenkelsø Sø, 12. marts 2020. Foto: Steen Højmark-Jensen

Regional fordeling af rørdrum 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Sete fugle vinter*	57	15	8	18	2	4	12	5	13	8	1	1	144
Antal lokaliteter med pauk**	44	45	21	14	4	16	13	11	19	9	15	1	212
Paukende fugle	141	64	27	23	4	23	21	15	25	11	16	1	371

*Sete fugle uden for ynglesæsonen, typisk månederne januar-februar, samt september-december

**Vejlerne er her regnet som to lokaliteter og hele Lille Vildmoseområdet som en lokalitet

Sølvhejre, Brændegård Sø, 11. oktober 2020. Foto: Erik Thomsen

Silkehejre, Mandø, 8. november 2020. Foto: Eva F. Henriksen

Sølvhejre *Ardea alba*

Der har været en voldsom vækst i antal observationer i 2020. Fra 8696 i 2019 til 13.771. Mange observationer i hele landet og over hele året. Antal registrerede fugle er også væsentligt højere i 2020 end i 2019. Udviklingen har været markant igennem de senere år. Med alle mulige forbehold og når der reduceres for mange gengangere og dobbeltobservationer anslås antal fugle i 2020 at være 5608 mod 4109 i 2019 og 3851 i 2018. Nordjylland og Sønderjylland tegner sig for mere end 1/3 af alle observationer, men mange er også registreret i Storstrøm og Sydvestjylland.

De største forekomster blev især registreret omkring Vejlerne (NJ) med max. 25/7 87 Kogleaks (NJ)

og 28/8 68 Bygholms nordlige rørskov (NJ) samt ved Nørresø ved Tønder (SJ) med max. 25/8 63 og 2/9 55. Uden for disse to områder blev største antal 7/10 49 Røgbølle Sø (ST).

Kolonien ved Vejlerne, i Glombakskoven (NJ) var på ni par i år, og en ny koloni har etableret sig med 14 par i Tømmerby fjords rørskov (NJ). Herudover blev der registreret ynglende sølvhejrer på Saltholm (KBH) (mindst en rede), mindst en rede i fiskehejrekoloni ved Skærum Mølle ved Vemb (VJ) og op til fire fugle ved formodet koloni ved Krogshede øst for Nissum Fjord (VJ).

(Bent Birk Kristensen)

Silkehejre *Egretta garzetta*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2016	2002	2009	
26	5	2	2	7	27	33	26	86	42	39	703

Der var 272 observationer af mindst 26 fugle, hvilket var på niveau med 2019 (23-26 fugle), men en del under de sidste ti års gennemsnit på 33 fugle/år. Totalen kan være overestimeret, da det foreliggende materiale tyder på, at fuglene flyver en del rundt.

Flest fugle blev set i det vestlige og sydlige Jylland med Vadehavet som et hotspot for arten. Specielt Mandø Låningsvej (SVJ) tiltrækker arten, her sås op til seks fugle på samme tid i september-oktober.

Alle øvrige observationer var af 1-2 fugle. Der var fund i alle måneder på nær februar.

(René Christensen)

Regional fordeling af silkehejre 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	3	1	6	1	0	4	8	2	1	0	0	0	26

Skkestork, Østerild Fjord, 16. maj 2020. Foto: Tonny Ravn Kristiansen

Skkestork *Platalea leucorodia*

I 2020 ynglede der skkestork på mindst ni lokaliteter i Jylland og en lokalitet på Fyn. Dette var det første år, hvor arten blev konstateret ynglende uden for Jylland. Det samlede antal ynglepar for 2020 blev opgjort til mindst 452 par (opgjort som antal aktive reder). Det svarer til et fald på otte par i forhold til 2019. Der var tilbagegang på Langli (SVJ), Venø (VJ) og Fruens Holm (NJ). I 2020 var dækningen af ynglende skkestork rimeligt god, selvom arten ikke indgik i NOVANA-overvågningen. Dog blev Rotholmene (NJ) kun besøgt i forbindelse med besøg rettet mod tælling af skarver. De vigtigste yngleområder fandtes som vanligt i Ringkøbing Fjord og i Limfjorden med i alt 264 hhv. 183 par. I lighed med flere af de foregående år fandtes den største koloni på Høje Sande i Ringkøbing Fjord (VJ). Her ynglede 249 par (aktive reder talt på fotos taget fra drone), hvilket var en stigning på 36 par i forhold til året før. Der var også skkestorke, som forsøgte at yngle på Klægbanken (VJ), og her blev antallet opgjort til minimum 15 par. I Limfjorden ynglede der skkestorke på fem forskellige lokaliteter. På den vestligste af disse, Venø, var antallet faldet fra 48 par i 2019 til 19 par; her blev rederne i den ene af to subkolonier præderet af husmårer. For første gang var der i 2020 ynglende skkestorke (6-8 par) på Ejerslev Røn (NJ) ud for nordøstenden af Mors. På Mølsig i Vejlerne (NJ) var der ingen ynglende skkestorke i 2020, selvom arten har ynglet på øen i de forudgående syv år; øen er nu næsten vegetationsløs. I Nibe Bredning (NJ) var der ynglende skkestork både på Trolldholmene og på Vår Holm. På Trolldholmene blev der registreret 26 reder, hvilket var fjerde år med yngleforekomst her. På Vår Holm, hvor arten med et enkelt års undtagelse har ynglet siden 1996, var der 128 par, hvilket er nær det dobbelte af det hidtidige maksimum. I den østlige del af

Limfjorden blev arten for anden gang fundet ynglende på Fruens Holm (NJ) med tre par. I Vadehavet blev der ikke fundet ynglende skkestorke i 2020, idet forekomst af ræv på Langli (SVJ) afholdt fuglene fra at etablere sig her. Arten ynglede tilsyneladende to steder i Østjylland. Ud fra fjernobservationer blev det således konkluderet, at der ynglede to par på Hov Røn (ØJ), og på Hjarnø (SØJ) var der to reder, men redernes indhold blev præderet. På Fyn blev en rede med en halvstor unge fundet på Bogø i Lillestranden ved Fyns Hoved (F) i slutningen af juni.

Årets første iagttagelse var en formentlig overvin-trende 2k-fugl, som sås ved Isbakkeholm (NJ) 10/2. Få dage senere ankom de første trækfugle: 13/2 3 Vær-nengene (VJ) og 14/2 3 Ho Bugt (SVJ).

Efter yngletiden sås større ansamlinger af rastende fugle flere steder, særligt i Vadehavet og omkring den vestlige del af Limfjorden. Igen i 2020 var Sneum Digesø (SVJ) sammen med Vadehavet ud for digesøen den vigtigste lokalitet for arten med jævnlige optællinger af over 200 fugle fra 8/7 og frem til starten af september. Største tal var 30/7 282, 24/8 261 og 2/9 250, og sidste trecifrede tal var 16/9 136. Herudover var 30/8 109 Ho Bugt største tal fra Vadehavet. Fra Vejlerne var de største tal 16/8 132 Østerild Fjord (NJ) og 23/8 114 Pytodde (NJ), mens der fra det øvrige Limfjordsområde kan nævnes 8/7 102 Agger Tange (NJ) og 22/7 138 Erslev Kær, Mors (NJ).

De fleste skkestorke forlod landet i løbet af september, men flere steder sås fortsat tocifrede tal ind i oktober, bl.a. 1/10 28 Draget ved Thyholm (VJ), 3/10 25 Grønningen på Fanø (SVJ) og 4/10 15 Bygholm Vejle (NJ). Efter midten af oktober kun enkelte fugle: Fra oktober og frem til 2/12 1 1k Sønderho (SVJ), 9-14/11 1 1k Luddeholme, Møn (ST), 12/11 1 Agger Tange og årets sidste 19/12 2 Filsø (SVJ).

(Thomas Bregnballe/Jacob Sterup/Jan Skriver)

Sort ibis *Plegadis falcinellus*

Årtotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årtotal fra 1970-2020
2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1994	2002	2016	
1	19	< 1	> 1	1	1	2	1	9	8	7	75

Et fund, hvilket er normalt. I de senere år er der set 1-2 fugle pr. år.

Årets fund var: 28/9 – 1/10 1 Marup (VSJ).

(René Christensen)

Topskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Årtotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årtotal fra 1970-2020
2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2020	2009	
82	42	1	1	2	10	18	82	183	82	58	551

Den følgende tekst er stort set en afskrift af teksten om topskarv i Nordjyllands Fugle 2020.

Fra 2020 er topskarv ikke længere SU-art langs kysterne i Nordjylland undtagen fjordene. Et nyt stort år for arten. Alle fugle på nær en er fra Nordjylland.

Året blev præget af de mange observationer, som efterhånden gøres ved Skagen (NJ). Således blev de første trækkende set 25/1 3 NV Grenen. Næste var 5/2 2, 27/2 17, 6/3 3, 9/3 6 og 14/3 17. Alle trækkende nordvest og set fra Grenen. Fra øgruppen Hirsholmene var der 26/3 2 Græsholm. Næste blev set i Skagen 4/4 2 NV Grenen. Det kan måske være fuglene fra Græsholm?

I maj rastede 10-11/5 1 2K Skagen Havn, som også blev den sidste i foråret. Skagen og især Grenen (hvor intet andet er anført) havde følgende i sommeren og efteråret: 16/7 1, 19/7 1, 21/7 1, 22/8 1, 24/8 1, 1/9 1, 11/9 1 Skagen Havn, 13/9 4, 14/9 1, 18/9 2, 21/9 2, 27/9 1, 2/10 2, 13/10 1, 11/11 1, 14/11 1 og endelig 30/12 1. I alt

en årssum fra Skagen på imponerende 74!

I efteråret ses desuden en langtidstationær i Hanstholm Havn. På 26 observationsdage mellem 6/9 – 14/11 1 1K, dog 6/9 2 ex. Øvrige var 10-11/9 1 1K Hirtshals.

Det eneste fund uden for NJ var 8/9 1 T Rågeleje (NSJ), fundet er godkendt af SU.

På den svenske vestkyst fra den norske grænse ned til det nordlige Skåne ses efterhånden et betragteligt antal topskarver, især overvintrende. Den yngler desuden på skærgårdsøer i Bohuslän. Med den stigende bestand kan vi formodentlig forvente et tiltagende antal topskarver i især det nordøstlige Vendsyssel de kommende år. Fra det østlige Læsø til den Hallandske ø, Nidingen, er der ca. 40 km, og her toppede forekomsten i 2020 26/10 med hele 540 fugle!

Fra 2019 er følgende observationer nu SU-godkendt: 11/3 – 10/5 min. 4 Hirsholmene.

(Søren Poulsen/Peter Lange)

Styrteløber *Himantopus himantopus*

Årtotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årtotal fra 1970-2020
2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	2020	2013	
10	16	< 1	> 1	2	2	7	10	10	10	9	153

De i alt omkring 8-10 fugle er en tangering af rekordåret 2012 med 10 fugle. De første blev 5/5 2 Sybergland (F) efterfulgt af 8-13/5 2 Agger Tange (NJ). Disse blev set parre sig og lave redeskrab, men så vidt vides kom der ikke noget ud af anstrengelserne. Herefter fulgte 12-20/5 1 Hestholm øst (VJ), 14/5 3 Stege Sukkerfabriks jordbassin (ST) og 16-17/5 3 Gyrstinge Sø (VSJ). Efter billederne at dømme drejede det sig om de samme tre

fugle. Herefter fulgte 18-19/5 1 nær Odense (F), 21/5 3 Haldager Vejle (NJ), to af disse sås også parre sig samt 21-22/5 2 Tryggelev Nor (F), 22/5 1 Råbjerg Mile (NJ), 27/5 2 Klise Nor (F), 28/5 2 Søgård Mose (F), 7-8/6 2 Ulvedybet, Perlen (NJ). Flere af observationerne drejede sig (udover førnævnte) sikkert om de samme individer, der turnerede rundt.

Der var ingen observationer i andet halvår.

(Tommy Kaae/Peter Lange)

Stylteløber, Agger Tange, 10. maj 2020. Foto: Allan Kjær Villesen

Hjejl *Pluvialis apricaria* (yngleforekomst)

Der er ingen ynglelagttagelser registreret i 2020.

(Egon Østergaard)

Pomeransfugl *Charadrius morinellus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2012	2020	
1025	NA	74	16.165	230	292	973	1025	1779	1053	1025	17.190

Tidligere blev de første pomeransfugle først registreret ind i maj, men de seneste år ses de første allerede ultimo april, og 2020 var ingen undtagelse. De første

blev set på Skjern Enge 23/4 14 fugle. Den seneste efterårsfugl blev set ved Halk Nor (SJ) 31/10. I alt blev det til 1001 forskellige fugle i april-maj (samlet maks.

Pomeransfugle, Skjern Enge, 11. maj 2020. Foto: Bo L. Christiansen

fra hver lokalitet), hvilket er lidt over gennemsnittet på 890 2010-2019.

På forårstrækket blev der registreret rastende fugle på 60 lokaliteter, hvilket er betydeligt flere end sidste år.

På 15 lokaliteter blev der registreret over 20 fugle på forårstræk: Skjern Enge (VJ) 23/4-21/5 maks. 17/5 145, Farup (SVJ) 17/5 62, Vilslev Enge (SVJ) 2/5-16/5 maks. 14/5 47, Revlbuske (NVJ) 8/5-20/5 maks. 14/5 43, Ballum Enge (SJ) 25/4-16/5 maks. 3/5 41, Nr. Farup Enge (SVJ) 24/4-20/5 maks. 1/5 38, Husum Enge (SJ) 29/4-10/5 maks. 8/5 36, Klæggrav ved Vilslev (SVJ) 2/5-17/5 maks. 17/5 35, Råhede Enge (SVJ) 8/5-10/5 maks. 8/5 31, Margrethe Kog Nord (SJ) 23/4-7/5 maks. 6/5 30, Ferring (VJ) 14/5 30, Jedsted Enge (SVJ) 2/5-15/5 maks. 9/5 28, Hillerup Enge (SVJ) 26/4-14/5 maks. 11/5 27, Lønnerup Fjord (NVJ) 10/5-11/5 maks. 11/5 26 og Sdr. Farup Klæggrav (SVJ) 7/5 21.

I alt 64% (80% i 2019) af forårsfuglene blev set på ovenstående lokaliteter. Fuglene har således været mere spredt fordelt på rastepladserne end sidste år.

Den første fugl på efterårstræk sås på Skallingen (SVJ) allerede 17/7 og den seneste iagttagelse er Halk Nor (SJ) 31/10 1 fugl rastende. De største trækiagttagelser var fra Fanø Strand syd (SVJ) 20/8, hvor fire fugle trak lavt over stranden og Blåvands Huk (SVJ) 28/8 med tre trækkende syd.

Lokaliteter med pomeransfugl 2020.

På i alt 12 lokaliteter blev der iagttaget 1-4 fugle på efterårstræk, i alt 24 fugle, hvoraf de fleste var på træk sydover. Det er lidt færre end i 2019.

(Egon Østergaard)

Månedsfordeling af pomeransfugl 2020.

2020	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	165	266	354	0	7	173	0	0	24	12	0	0	1001
2. halvår	3	0	13	1	0	1	0	0	2	0	4	0	24

Lille præstekrave *Charadrius dubius*

Sammenlignet med 2019 er der ikke den store ændring i antallet af ynglepar. De 147 sikre ynglepar er det samme som i 2019, mens 62 mulige ynglepar er et lille fald fra 69 i 2019.

Der er i alt 5031 registreringer fra i alt 535 lokaliteter, med en meget jævn fordeling over hele landet. Årets første registreringer var 23/3 Fredericia (SØJ), 24/3 Egum (SØJ), 25/3 fra både Gyrstinge Sø (VSJ), Tinglev Mose (SJ) og Høsehøve Grusgrav (F). Årets sidste registreringer var 1/10 Agger Tange (NVJ) og 1/10 Nyeng ved Skallingen (SVJ).

De største observationer var 14/4 26 Vallensbæk (KBH), 17/4 21 Nørreådal (NVJ) og 14/7 26 Juelstrup Sø (NJ).

(Erik Stokholm)

Lille præstekrave, Salthammer,
14. juli 2020. Foto: Bo L. Christiansen

Regional fordeling af lille præstekrave 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Sikre ynglepar	25	8	5	10	8	17	20	6	15	7	22	4	147
Mulige ynglepar	14	4	2	5	2	2	3	5	14	4	4	3	62

Hvidbrystet præstekrave *Charadrius alexandrinus*

Ynglebestanden i Vadehavet er optalt som led i NOVA-NA-overvågningen. Der optaltes 84 par, hvilket er flere end de 70 par, der blev registreret i 2019. De 67 af parrene fandtes på Rømø (SJ) med den største koncentration på Rømø Sønderstrand med 24 par og den sydlige del af Juvre Sand med 15 par. På Fanø (SVJ) blev der registreret 16 ynglepar med den største koncentration på syv par på Grønningen. Endelig blev der registreret et enkelt par i Margrethe Kog (SJ).

Det er vurderet, at der har været god ynglesucces både på Rømø og Fanø trods nogle meget høje højvander i dagene 5-7/7, således blev der talt 28 flyvefærdige unger på Fanø.

Forårets første registrering var 19/3 på Fanø Vesterstrand (SVJ) og årets sidste registrering 1/10 på Søren Jessens Sand (SVJ).

Ud over yngleområdet på Fanø og Rømø blev der registreret enkeltfugle i Nordjylland, 23/4 Rødhus Strand, 26/5 Bygholm Vejle, 8/8 Grenen og 8-12/8 Agger Tange, samt på Amager ved Klydesø (KBH), hvor der ses en hun 7/4, efterfulgt af en han 10/4-31/5, han og hun 6/6 samt en han 7/6-31/7. Der er muligvis tale om et yngleforsøg på Vestamager, idet hannen optrådte territoriehævdende overfor andre præstekraver og 6/5 blev set lave redeskåle.

De største flokke blev set på Fanø ved Hønen, Sønderho 13/5 21 - og på Fanø Vesterstrand, 29/7 og 1/8 48.

På Rømø (SJ) var de største flokke 26 rastende ved Lakolk Strand 25/4 og 28/7 129 fugle ved Havsand, hvoraf de fleste var ungfugle.

(Erik Stokholm)

Islandsk stor kobbersneppe *Limosa limosa islandica*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2013	2018	2002	
2020	0	0	0	< 1	68	123	100	317	174	152	1924

Set i forhold til de senere år blev 2020 et relativt beskedent år med blot 100 fugle, men året er alligevel det sjette største hidtil. Som sædvanlig en meget fåtallig forekomst på forårstrækket med 15 fugle i første halvår, heraf 10 på forårstrækket og 122 fugle i andet halvår, hvor de første fugle fra efterårstrækket (medio juni) medregnes.

Fuglene fra december 2019 ved Ballum Enge (SJ) blev set på flere datoer med 1-3 fugle indtil 24/1, og yderligere vinterfugle var 10/1 1 2K Magrethe Kog (SJ) og 13/1 1 Tipperne (VJ). Fra forårstrækket 17/4 8 Agger Tange (NJ), 29/4 1 Ho Bugt (VJ) og 1-4/5 1 Villahøj Sø, Kalvebod Fælled (KBH).

Efterårstrækkets første fugle blev set 19/6 1 han sdr. Bygholm Vejle (NJ) og 25/6 1 ad. Klydesømrådet (KBH), som forblev på lokaliteten igennem en længere periode. Yderligere fugle fra juli til primo august var blot 18/7 1 ad. Agger Tange og 5/8 1 ad. sdr. Tipperne. 1K fugle ankommer til normal tid medio august med 14/8 1 1K + 17/8 3 1K Bygholm Vejle. Gennemtræk registreredes medio-ultimo august (20 fugle), september (31) og oktober (23) med kulmination ultimo september og igen en lille top medio oktober. Eneste større forekomster var 4/9 5 Tipperne, 28/9 16 Ulvedybet (NJ), 11/10 6 Hestholm,

Skjern Enge (VJ) og 13/10 5 Als Odde (NJ). Som vanligt blev den primært registreret ved nord- og vestjyske vådområder, samt i Vadehavet med mere end 90 % af alle fugle. I andre landsdele var der, udover Klydesøen, fund ved Vallensbæk og Ishøj Strandenge (KBH), Saksfjed (LFM), Bøjden Nor (F) og Skærsø Enge (ØJ).

Året sluttede med 9/11 1 Ulvedybet, 1-14/11 1 Saksfjed (LFM), 15-27/11 1 Vallensbæk og Ishøj Strandenge, 17/11 1 Margrethekog (SJ) og i december 16/12 2 + 28/12 2 Ballum Enge (SJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af islandsk stor kobbersnepe 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår*	8	2	0	0	0	4	0	0	1	0	0	0	15
2. halvår	43	15	11	1	0	9	1	0	3	0	2	0	85
Samlet	51	17	11	1	0	13	1	0	4	0	2	0	100

* 1. halvår til og med maj. Fugle fra medio juni (efterårstræk) medtages i 2. halvårstotal.

Stenvender *Arenaria interpres*

Der var ingen sikre ynglefund, men 10/6 blev der set fem ved Als Dyb Revler, Læsø (NJ) hvor der tidligere har været ynglende stenvendere.

I alt foreligger der 2768 observationer i 2020 mod 2257 i 2019. Antal fugle vurderes til 6663 hvilket er en markant stigning fra 2018 med 3887 fugle.

Største antal var 26/8 182 Fanø Strand (SVJ) og 31/8 110 Hønen, Sønderho (SVJ) samt 13/5 103 Esbjerg havn nord (SVJ).

Stenvenderen ses året rundt og i alle regioner, men med langt det største antal i SVJ.

(Bent Birk Kristensen)

Kærløber *Limicola falcinellus*

Årstotal	Hypighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2019	2015	
502	NA	(32)	61	45	168	479	502	580	536	516	(7728)

Kærløber, Salthammer Odde, 19. maj 2020. Foto: Sune Riis Sørensen

Krumnæbbet ryle, Salthammer, 17. juli 2020. Foto: Bo L. Christiansen

Med 502 fugle et år næsten på højde med rekordåret 2019. Det skal dog tages i betragtning, at det er meget vanskeligt at opgøre det reelle antal fugle, da mange af fuglene blev set over flere dage på de respektive lokaliteter. Imidlertid er det ikke muligt at afgøre, i hvor høj grad dette er tilfældet, eller hvor stor udskiftning der er mellem de enkelte dage. Derfor er forekomsten opgjort som antallet af fugledage (antal fugle/dag/lokalitet) og ikke nødvendigvis det reelle antal fugle, som givet er væsentligt lavere.

Fordelingen på halvår svarer til 2019 med ca. 60% i første halvår. Fordelingen på regioner i første halvår var SJ 35%, KBH 31%, NJ 14% og ØJ 5%. Årets første blev set meget tidligt, således 9/5 op til tre Højer Vade (SJ), fulgt af syv samme sted dagen efter. 13/5 blev den første set ved Klydesøen (KBH) og 16/5 og 21/5 blev

der set ti her. De største tal var dog fra Højer Vade med 19/5 14 og 20/5 26. Fra Vadehavet skal også nævnes 26/5 9 Indvindingen (SVJ). Fra Nordjylland var de største forekomster 21/5 6 Gerå og 24/5 6 Hou Nordstrand. Første halvårs sidste blev set 13-24/6 1 Følle Bund (ØJ) og 16-17/6 1 Birkesø, Lille Vildmose (NJ).

Andet halvårs første var 2/7 1 Indvindingen og 7/7 fugle ved Hejlsminde Nor (SØJ), Rigtrup (ØJ) og Klydesøen. Regionerne med flest fugle var SJ med 30% og KBH med 21%. Langt hovedparten blev set i juli med klart største 12/7 31 Saltvandssøen (SJ), 13/6 6 Aflandsøen (KBH) og 19/7 7 Indvindingen. I august var der ingen iagttagelser af mere end én fugl og de sidste blev 5-6/9 1 Salthammer (B) samt 5/9 2 og 7/9 1 Kalløgrå (ST), hvilket er væsentligt tidligere end normalt.

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af kærløber 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	44	6	19	16	0	115	0	2	97	2	6	3	310
2. halvår	14	0	27	14	2	40	9	8	57	3	11	7	192
Samlet	58	6	46	30	2	155	9	10	154	5	17	10	502

Krumnæbbet ryle *Calidris ferruginea*

Årstotal	Hyppeghed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1998	2016	1991	
8724	NA	(3700)	(2278)	(4010)	(6274)	7247	8724	13.520	10.952	9741	

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1970-1974, 1976-77, 1988, 1993-94, 1999-2003 og 2005-06. Artstotalen overstiger 100.000 fugle og opsummeres derfor ikke.

Årsummen blev ganske fin med 8724, hvilket er en del over de seneste 10 års gennemsnit. Artens ankomst blev 25/4 1 ad. Højer Vade (SJ), og forårets største forekomst

blev 11/5 25 Højer Vade. Returtrækket indledtes 6/7 8 Saltvandsøen (SJ) og flest blev det til først 10-11/7 74 Hevring Strand og Sandø (ØJ) og herefter 22/7 74

Saltvandssøen. Ungfugletrækket blev indledt 28/7 1 SV Kikhavn (NSJ), knap en uge før den næste blev observeret 3/8 1 Klydesøområdet (KBH). Flest ungfugle blev set 30/8 55 Lakolk Sydsøer (SJ), hvilket er mange, da vi

skal tilbage til 2016 for at finde en større flok ungfugle. Vanen tro blev det medio oktober, før den sidste blev set, nemlig 11/10 1 Fuglsand (VJ).

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af krumnæbbet ryle 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	1112	137	598	933	67	883	499	691	1993	298	1223	290	8724

Temmincksryle *Calidris temminckii*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2012	2009	
3256	NA	(345)	(655)	(874)	(2572)	3152	3256	4134	3896	3421	(54.835)

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1970-1977, 1988-89, 1990, 1999-2002 og 2005-07.

Årets total blev på 3256, hvilket er over gennemsnittet.

Den første blev set 25/4 1 Feddet (ST), og det var ikke det eneste aprilfund. Forårstrækket toppede med 12/5 55 Egå Engsø (ØJ). Den sidste fugl i første halvår blev 30/6 1 Hou Sydstrand (NJ). I andet halvår blev returtrækket skudt i gang 7/7 2 Villahøj, Kalvebod Fælled (KBH) og kulmina-

tionen på dette blev 16/7 41 Hestholm Øster (VJ), måske den største forekomst for andet halvår nogensinde? Årsungerne blev registreret første gang 18/7 1 Nivå Bugt og strandenge (NSJ) og 3/9 3 Fanø Strand, syd (SVJ) kan vel indikere en slags kulmination. Der blev lukket og slukket 4/10 1 Filsø, Sønder sø (SVJ), hvilket var sent.

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af temmincksryle 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	822	74	394	610	31	115	67	244	545	120	201	33	3256

Temmincksryle, Køge Sydstrand, 17. juli 2020. Foto: Helge Sørensen

Almindelig ryle (Engryle) *Calidris alpina shintzii*

Ynglebestanden af racen "Engryle" blev i 2020 optalt på alle kendte lokaliteter med et resultat på 101 par. Senest det skete var i 2018, hvor bestanden blev opgjort til 98 par.

Der var i året ingen rapporter om isolerede par på ikke faste ynglelokaliteter. Således blev alle registreret på gammelkendte lokaliteter med Vejlerne som klart den vigtigste, idet knap 60% af den danske bestand fandtes der.

Efter en række år med markante nedgange har den danske bestand de seneste fire år været på omkring et hundrede par. Hovedparten af tallene i skemaet er fra Miljøstyrelsens tællinger.

(Hans Christophersen)

Lokalitet	2020
Læsø, total (NJ)	8
Vestlige Vejler (NJ)	2
Bygholm Vejle (NJ)	56
Agger Tange (NJ)	10
Tipperne (VJ)	12
Værnengene (VJ)	8
Rømø (SJ)	5
Total	101 par

Sortgrå ryle *Calidris maritima*

En årstotal på 3426 må siges at være godkendt. Arten blev registreret i samtlige lokalafdelinger, hvilket ikke sker hvert år. De største antal fra første halvår var 3/3 42 og 7/3 52 begge Rødbyhavn (ST) og 10/4 43 Ebeltoft Færgehavn (ØJ). Forårets sidste blev 28/5 16 Vresen (F). Heller ikke i juli måned blev arten set og dermed blev anden halvårs første 3/8 1 Frydenstrand, Frederikshavn

(NJ). Andet halvårs største blev 11/12 42 Gåsehage (ØJ). Data fra aflæsninger af ringmærkede sortgrå ryler viser, at de er meget trofaste i forhold til valg af overvintringsområde. En fugl mærket på Svalbard i 2011 er aflæst flere gange 2011-13, blandt andet på Sprogø (VSJ), og den blev set igen 20/3-20 på Sprogø.

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af sortgrå ryle 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	168	42	113	585	4	0	277	0	1	0	739	0	1929
2. halvår	460	116	134	402	11	19	4	110	8	26	206	1	1497

Sortgrå ryle, Halsskov Rev, 12. marts 2020. Foto: Bo Tureby

Dværgryle *Calidris minuta*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	1998	1978	
2797	NA	(9287)	(3302)	(9000)	(2332)	4095	2797	42.832	30.000	16.000	-

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1970-1974, 1976, 1988, 1994-96, 1999-2002 og 2005-07. Artstotal overstiger 100.000 fugle og sammenfattes derfor ikke.

Årstotalen blev på 2797, hvilket er et løft i forhold til 2019, men det var stadigvæk under de seneste 10 års gennemsnit og meget langt fra fordums tiders rekordår. Årets første observation blev en tidlig fugl 27-29/4 1 ad. Sønderho Strand (SVJ). Flest i første halvår blev 20/5 28 Højer Vade (SJ) og forårstrækket blev rundet af 27/6

2 Agger Tange (NJ). Returtrækket af fugle indledtes 8/7 1 Indvindingen (SVJ). Flest 2/8 28 Fanø Strand, syd (SVJ), hvoraf en var mærket med farveringe. Den første ungfugl blev 23/7 1 Højer Vade (SJ) og flest 3/9 22 Fanø Strand, syd (SVJ). Årets sidste blev 29/10 1 Sneum Digesø (SVJ).

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af dværgryle 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	430	159	824	114	27	278	110	207	350	33	174	91	2797

Stribet ryle *Calidris melanotos*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	2013	2009	
4	3	< 1	< 1	2	6	8	4	14	12	10	165

Det blev kun til fire fund i 2020, hvilket er under gennemsnittet, men på niveau med de seneste to år. Alle nævnes: 16-17/5 1 Hestholm (VJ), 21/5 1 Kølsen-Skals

Engsø (NJ), 30/5 1 Vallensbæk og Ishøj Strandenge (KBH) og 13/7 1 Indvindingen (SVJ).

(Tommy Kaae)

Tredækker *Gallinago media*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2016	
37	NA	(11)	(19)	12	14	30	37	62	61	37	(843)

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1972, 1975-1976 og 1988.

Et flot år med 37 fugle fordelt med 11 fugle forår og 26 fugle i efteråret. Arten blev truffet mere spredt end normalt, på i alt 26 lokaliteter. I foråret blev den hyppigst set i Østdanmark (6 fugle), mens der i efteråret kun var to fund fra Østdanmark, og begge var usædvanlige trækoobservationer (Stevns og Kikhavn).

Første halvår: Spillende fugle blev registreret 28/4 + 7/5 + 11/5 1 Tryggevælde Ådal (KBH), 30/4 1 Åmosen (VSJ), 8-14/5 1 Nordre Klapper, Kalvebod Fælled (KBH) og 21/5 1 Damfener (NJ). Desuden følgende rastende fugle: 2/5 1 Bygholm Enge ved Horsens (ØJ), 16/5 1 Grenå Enge (ØJ), 18/5 1 Ertholmene (B), 19/5 1

Sandholmene (NJ), 24/5 1 Ålbæk Plantage (NJ), 24/5 1 Feddet (ST) og 29/5 1 Holmegårds Mose (ST).

Fra andet halvår: 19/8 1 enge ved Albæk bro (VJ), 21-28/8 1-2 Uldum Kær (SØJ), 25/8 1 + 5/9 1 Skærshede (NJ), 25/8 1 Mastrup Bæk (NJ), 25-28/8 1-2 Tørring Kær (SØJ), 26-30/8 1-4 Skals Ådal (NJ), 28/8 1 R/T Vigsø Klithede (NJ), 28/8 1 Selbjerg Vejle (NJ), 28-30/8 1-2 Volsted Kær (NJ), 30/8 1 Store Vildmose (NJ), 2/9 1 Sønderlem Vig (VJ), 2/9 2 Damfener, 5/9 1 Grenå Enge, 19/9 1 IT Højerup, Stevns (KBH), 20/9 1 Anholt (ØJ), 20/9 1 SV Kikhavn (NSJ) og 12/10 1 Agger Tange (NJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af tredækker 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	3	0	0	1	1	0	0	1	2	0	2	1	11
2. halvår	16	2	0	2	4	0	0	0	1	1	0	0	26
Samlet	19	2	0	3	5	0	0	1	3	1	2	1	37

Enkeltbekkasin *Lymnocyrtus minimus*

Et meget flot år med næsthøjeste årstotal i Årsrapportens historie med 568 fugle. Største år er 2009 med 636 fugle. Som sædvanlig flest i efteråret, med første halvår 218 fugle og andet halvår 350 fugle.

Der var flere større forekomster først på året, og fem lokaliteter med fem fugle eller flere, flest 8/1 13 Syregrunden, Nørresundby (NJ), 2/2 7 Køge Sydstrand (KBH) og 19/2 8 Skov Olesens Plantage (VJ).

Igen var der kun få større forekomster i forbindelse forårets gennemtræk i marts – april, med 1/3 6 + 7/4 5 Als Odde (NJ), 24/3 8 Brabrand Sø vestende (ØJ) og 4/4 5 R + 11/4 5 Kalø slotshalvø (ØJ). Samlet 8 fund fra maj

med fem fund primo maj, to fund medio maj og en sen fugl 22/5 1 Grenen (NJ). Igen i år var der en spillende fugl 6/4 + 19/4 ved Tryggevælde Ådal (KBH).

Efterårsankomst skete som normalt i september, med 10/9 1 Nivå Bugt (NSJ). Gennemtræk kulminerede fra medio oktober til primo/medio november, hvor i alt 11 lokaliteter har fem fugle eller flere i perioden, flest 25/10 + 11/11 16 Kalø slotshalvø, 18/10 13 Flyndersø ved Korshage (VSJ), 5/11 17 Skov Olesens Plantage (VJ). Største forekomster sidst på året i december var 12/12 7 Hirtshals Østerstrand (NJ) + 5 Uggerby Strand (NJ) og 13/12 17 Kalø slotshalvø.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af enkeltbekkasin 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår*	44	18	20	40	7	14	6	12	33	11	10	3	218
2. halvår	69	48	71	27	14	15	15	25	37	15	9	5	350
Samlet	113	66	91	67	21	29	21	37	70	26	19	8	568

Svaleklire *Tringa ochropus* (yngleforekomst)

Et meget flot år med det hidtil højeste antal ynglepar i artens kernelokaliteter i Nordsjælland med 39-42 par og højeste antal i Gribskov siden registreringerne startede i 2004. I Gribskov blev 33 sikre og et muligt ynglepar registreret (26-27 par i 2019), hertil to sikre og to mulige par Store Dyrehave, Hillerød (NSJ), et par Grønholt Vang (NSJ) og et par Lille Hestehave (NSJ) (nær Store Dyrehave).

Herudover blev et ynglepar registreret ved Frederiksdal Storskov (NSJ) med hun på rede og Ganløse Ore (NSJ) et par med pulli.

Per Ekberg skriver til Rapportgruppen: "Det blev igen et fint år for svalekliren. 33 ynglepar er faktisk det højeste antal, der er optalt siden registreringerne startede i 2004. Desværre er der lidt malurt i bægeret, idet jeg har

Svaleklire, Grib Skov, 8. juni 2020. Foto: Per Ekberg

konstateret at flere par pludseligt er forsvundet, hvor der ellers har været unger i moseområdet. Det kan skyldes forstyrrelser fra det øgede publikumspres i skovene under covid19-nedlukningen. Mange af de ynglende svaleklirer med unger i vådområderne har desuden hurtigt efter opfostring af unger forladt ynglebiotopen,

og dermed også skoven. Det kan skyldes den forholdsvis tørre sommer og tidligere nævnte publikumspres.”

Der er meldinger om mulige ynglepar fra egnede ynglelokaliteter fra både ØJ, F, og B, men alle gælder sandsynligvis kortvarigt territoriehævdende fugle på forårstræk.

(Jørgen Staarup Christensen/Per Ekberg)

Tinksmed *Tringa glareola* (yngleforekomst)

Der er ikke lavet systematiske optællinger i Thy i år, hvorfor bestandsopgørelsen i år ikke er retvisende. I DOFbasen er der angivet følgende:

Thy: 24/4 4 fugle Ålvand Klithede (NJ), 27/5 4 fugle territoriehævdende vådområde øst for Vandet Sø (NJ), 3/6 1 syngende Vangsklithede (NJ) og 7/6 1 syngende Stenbjerg Klithede (NJ).

Øvrige: Grovsø og Langvand (SVJ) 19/5 2 fugle og Kærene på Læsø (NJ) 10/7 1 syngende, en interessant iagttagelse, da det er meget længe siden, at den er hørt i yngletiden på øen.

Desuden er der hørt syngende fugle i maj flere steder, men her er der sikkert tale om trækfugle på vej mod nordligere ynglepladser.

(Egon Østergaard)

Damklire *Tringa stagnatilis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2013	1994	2001	
5	0	< 1	< 1	3	6	6	5	12	10	10	164

Kommentar: Første fund er fra 1970

Damklire er set i landet i de seneste ti år i antal fra 1 til 10-12 fugle. 2020 blev et gennemsnitligt år med fem fugle. I foråret blev der set tre fugle, 19/4 1 Kalvebod Fælled (KBH), 21/4 1 Nyord (ST) og 22/4 1 Margrethekog (SJ). De to fugle fra andet halvår var 15-16/7 1 Tissø

(VSJ) og 28/7 1 trækkende Tontoft Nakke, Sydals (SJ). Damklire yngler med fåtallige bestande i Finland, Polen, Hviderusland og De baltiske lande med hovedbestanden videre østover.

(Hans Christophersen)

Odinshane *Phalaropus lobatus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2010	1988	
51	NA	(51)	75	90	75	83	51	175	139	120	(3464)

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1970, 1972-73 og 1975-76.

En årssum på 51 fugle svarer til det ret lave niveau i de seneste år. Fordelingen på halvår er også den samme med 12 fugle i første halvår. Niveauet ligger noget under, hvad der var normalt for få år siden. Forekomsten var ret moderat i begge halvår. Regionalt set var de fleste fugle rapporteret fra NJ fulgt af ST. Set på landsdele var forekomsten ligeligt fordelt mellem Jylland og øerne.

DOFbasen rummer en del dagtagelser, som antageligt drejede sig om de samme fugle, der opholdt sig på samme lokaliteter i flere dage. Gengangere i denne forbindelse er søgt fjernet i sumskemaet.

Første halvår bød på fund af cirka 11 fugle. Alle nævnes: 17/5 1 Klydesøreservatet (KBH), 18/5 1 Bygholm Vejle (NJ), 19/5 1 Sprogø (VSJ), 21/5 1 Margrethekrog (SJ), 21-23/5 1 Salthammer (B), 29/5 1 og 31/5 1 Hyllekrog (ST), 1-3/6 1 Bygholm Vejle (NJ), 3/6 1 Vallensbæk og Ishøj Strand (KBH), 9/6 1 Føns Vang (F), 12/6 1 Nivå Bugt (KBH) og 15/6 1 Aflandshage (KBH).

Andet halvårs første var 18/7 1 Hejlsminde Nor (SØJ), fulgt af 22-26/8 1 Værnengene (VJ). Af halvårets ca. 39 fugle stammer hovedparten fra tre regioner: NJ (12), ST (7) og SVJ (6). Hovedparten af fundene drejede sig

Odinshane, Kalløgrå, 22. august 2020. Foto: Gert Juul Jeppesen

om enkeltfugle, dog med følgende undtagelser: 19/8 3 samt 31/8 og 2/9 2 Agger Tange (NJ), 22/8 2 Fanø (SVJ), 28/8 2 Bøtø Nor (ST), 29/8 2 Sækkesand (ST), 29/8 til 5/9 2 Bygholm Vejle (NJ), 30/8 2 Kalløgrå (ST) og 31/8 2 Raghammer (B). Årets sidste blev 26-29/9 1 Gravlev Sø (NJ) og en efternøler 10-13/10 1 Gyldensteen (F).

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af odinshane 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	2	0	0	0	0	1	1	1	3	1	2	1	12
2. halvår	12	1	6	3	1	2	2	0	2	2	7	1	39
Samlet	14	1	6	3	1	3	3	1	5	3	8	2	51

Thorshane *Phalaropus fulicarius*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2010	
28	NA	(4)	(760)	(14)	18	39	28	80	58	58	(788)

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1972 og 1975-1976. Der er lidt usikkerhed om årstotal i 1990

Skønt der stadig er langt til de antal, der blev set for ti år siden, så er en årssum på 28 fugle alligevel den højeste i fem år. Der var to fund i første halvår. De første fund, der her regnes for samme fugl, er fra Sildestrup Strand (ST), 21/1 og 2-4/2 1 R. Det drejer sig formentlig om den samme fugl, som også blev set samme sted 21-23/12 2019. Første halvårs anden fugl var 12/3 1 SØ Fanø Vesterstrand (SVJ).

Den første i andet halvår blev set meget tidligt, 19-21/8 ved Agger Tange (NJ) fulgt af en fugl ved Sneum

Thorshane, Hanstholm Havn, 24. oktober 2020.
Foto: Tonny Ravn Kristiansen

Digesø (SVJ) 14/9. Herefter fulgte til mere normal tid 15/10 1 ved Blåvand (SVJ) og 16-20/10 1 Rickelsbüller Kog (SJ). Blåvand melder om yderligere tre fugle, 19/10 1 og 22/11 2. I Nordjylland blev den første set 22/10 1 Grenen, fulgt af følgende nok seks fugle i Hanstholm Havn/Roshage, 23-25/10 1, 3-4/11 1-2, 8/11 2 og 9-18/11 1. Øvrige fund, der indeholder flere langtids-

stationære var 26/10 til 3/11 1 Tryggelev Nor (F), 28/10 1 Sneum Digesø, 3/11 1 Lyngby (VJ), 20/11 1 Rågeleje (NSJ), 22/11 1 Fanø Vesterstrand (SVJ), 22/11 1 Kikhavn (NSJ), 23-28/11 1 Broager Vig (SJ), 25/11 1 Bøvling Klit (VJ), 28/11 til 13/12 1 Howvig (VSJ) og 29/11 1 Klegod (VJ). Årets sidste fugle blev set 24-26/12 1 Hirtshals Havn (NJ) og 27/12 1 Sønderho, Fanø (SVJ).

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af thorshane 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
2. halvår	9	3	8	0	0	2	1	1	0	2	0	0	26
Samlet	9	3	9	0	0	2	1	1	0	2	1	0	28

Lunde *Fratercula arctica*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2016	2002	1990	
14	NA	(22)	41	65	52	38	14	114	101	100	(2071)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972, 1974-76.

Der blev observeret 14 fugle i år heraf to døde, og årstotalen for 2020 er således seks fugle færre end i 2019. Den gennemsnitlige årlige forekomst per 10års periode for årtiet 2020-2029 er også 14 fugle. Den nedadgående tendens fortsætter ind i det nye årti.

Der blev observeret flest lunder i Nordsjælland (NSJ) og Nordjylland (NJ), hvor begge områder markerer sig med en årstotal på fire fugle. Der blev set to fugle i det første halvår, hvor årets første fugl var et dødt individ

i februar måned, 20/2 1 Fanø Vesterstrand (SVJ). Nævneværdigt er også et forårsfund, 2/4 1 V Nordstrand, Skagen (NJ). Der blev observeret 12 fugle i det andet halvår. Nævneværdigt for andet halvår var observationen 3/9 1 Rosenvold (SØJ), den blev genfundet rastende 6/9. Halvdelen af andet halvårs fugle blev observeret i oktober måned, hvor seks fugle blev set. Herefter følger november med fem fugle. Årets sidste observation, 20/11 1 N Helsingør Lystbådehavn (NSJ).

(Morten Swayne Storgaard)

Tejst, Kysing, 28. juli 2020. Foto: John Larsen

Tejst *Cephus grylle* (yngleforekomst)

Landets samlede ynglebestand for 2020 blev vurderet til 1890-1992 par. Det er ca. 100 par lavere end sidste års forekomst, der tangerede den højeste bestand, der nogensinde er optalt i landet. Tejstebestanden må derfor fortsat vurderes til at have det godt.

Landets suverænt største bestand findes på Hirsholmene (NJ), hvor der optaltes ca. 1050 par. Det er en mindre tilbagegang i forhold til sidste år, men det svarer dog stadig til lidt mere end halvdelen af landets samlede bestand.

Den næststørste bestand findes på Sprogø (VSJ), hvor tejsterne fortsatte stigningen i deres forekomst til 288 par, hvilket er en fremgang fra 232 par i 2019.

Den tredjestørste bestand, som findes på Hesselø (NSJ), gik derimod tilbage fra 150-175 par i 2019 til 130 par i 2020.

Den fjerdestørste bestand yngler på Sejerø (S) med 74-88 par, hvilket er en lille fremgang fra 66-75 par i 2019.

På Vejrø ud for Stavns Fjord (ØJ) gik bestanden tilbage fra 60 par i 2019 til 30-38 par i 2020, hvilket hang sammen med, at der var sket erosion af klinerne, så mange af tejsternes redehuller var styrtet i havet. Nogle af tejsterne kan være flyttet til de nærliggende øer Kyholm (ØJ) og Sejerø (SJ), hvor der ynglede flere tejster end i 2019.

På de øvrige ynglelokaliteter var bestanden ikke ændret væsentligt.

(Sten Asbirk)

Regional fordeling af tejst ynglepar 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	430	159	824	114	27	278	110	207	350	33	174	91	2797

Alk *Alca torda* (yngleforekomst)

Bestanden på Græsholmen ved Christiansø, der er landets vigtigste ynglelokalitet, optælles ikke. Sidst den blev forsøgt optalt var i 2011, og da blev antallet opgjort til ca. 1200 par. Under et besøg ved Jons Kapel på Nordvestbornholm 2/5 blev det skønnet, at der her var langt over 300 alke. Der blev talt 290 individer, og herudover var der fugle, som var skjult på klipperne. Vurderingen var, at antallet af ynglepar af alk på Nordvestbornholm var

på højde med de hidtil bedste år, dvs. lidt over 250 par. Det skønnes, at langt de fleste af de egnede ynglehylder/-huller på denne del af kysten var besat, og at mætningspunktet for antallet af ynglepar snart nås her pga. det begrænsede udbud af egnede ynglepladser. Der er imidlertid tilsyneladende fortsat plads til ynglende alk ved fx Helligdommen og ud for Slotslyngen.

(Carsten Andersen / Thomas Bregnballe)

Søkonge *Alle alle*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	2005	1995	
271	NA	(12)	898	(4074)	1890	486	271	13.909	10.625	9257	(66.062)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1975-76 og 1993.

I år 2020 blev der set 271 fugle, heraf et par døde. Det er 73 færre fugle end i år 2019. Som det ses af den regionale fordeling, er Nordjylland det område, hvor hovedparten af observationerne er registreret efterfulgt af Nordsjælland. De 271 fugle observeret sænker den gennemsnitlige årlige forekomst for de seneste 10 år, der nu er 427 fugle. Som ovenstående tabel viser, ses der er en faldende forekomst det seneste årti.

Der blev observeret 14 fugle det første halvår, heriblandt fuglen fra Strib, der blev både før og efter årsskiftet. Af nævneværdige observationer kan nævnes en sen fugl, 20/4 1 død Sneum Sluse (SVJ). Der sås 257 fugle i andet halvår. Efterårssæsonens første fugle var 1/10 1 SØ ved Grenen, Skagen (NJ) og 4/10 1 S Fornæs (ØJ). Igen i år 2020 blev der fundet mange rastende søkonger, heriblandt langtidsstationære individer, eksemplificeret ved fuglene rastende ved Strib/Middelfart (F), der også blev set i 2019, langs den nordsjællandske kyst og ved Studstrupværket (ØJ) blot for at nævne nogle stykker. Af andre 'anderledes' observationer kan nævnes 16/12 1 SØ Odden-Århus Færgen (VSJ). I modsætning

Søkonge, Dokkedal, 24. oktober 2020. Foto: Hans Skov

til tidligere år var der flest fund i oktober måned, hvor Nordjylland alene stod for 98 fugle.

Årets største enkelt-observation blev således 23/10 28 V Roshage (NJ). På trods af pæne forekomster i

Nordsjælland har Nordjylland stadig de bedste lokaliteter for søkonge-observationer, når der både ses på antal indtastninger og antal fugle. Her kan Skagen-området og Roshage nævnes.

(Morten Swayne Storgaard)

Regional fordeling af søkonge 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	3	0	2	6	0	1	1	0	0	1	0	0	14
2. halvår	125	8	28	17	2	1	3	23	0	50	0	0	257

Lomvie *Uria aalge* (yngleforekomst)

På Græsholmen ved Christiansø har kolonien ikke været optalt siden starten af 1990'erne. Dog blev øen filmet fra en drone i 2018, og herudfra blev det estimeret, at bestanden da talte 4400-5000 par med 4900 par som bedste estimat. For Nordvestbornholm blev vurderingen i 2020 baseret på observationer fra land. Vurderingen var, at lomvierne fortsat går frem med nær 200 individer på havet ud for Hammeren. Vi skønner, at der i 2020 yngede 40-50 par på Nordvestbornholm. Når antallet

af fugle på havet er højt sammenlignet med det skønnede antal ynglepar, skyldes det (så vidt vi vurderer det), at en del fugle fra Ertholmene tilbringer deres første år (før de er ynglemodne) ved bl.a. Hammeren. Det ser ikke ud til, at lomvierne kommer til at mangle ynglehylder ved Hammeren i de kommende år. Lomvierne havde i 2020 tilsyneladende stort set forladt kystklipperne ved Jons Kapel.

(Carsten Andersen / Thomas Bregnballe)

Lille kjo ve *Stercorarius longicaudus*

Årtotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årtotal fra 1970-2020
2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1988	1992	2007	
52	NA	3	98	93	82	125	52	719	367	307	3939

Med en samlet total på 52 fugle var 2020 markant under totalen for 2019, men i forhold til totalerne fra 2018 og 2017 på henholdsvis 39 fugle og 20 fugle, så var årets total lidt højere.

Der var i første halvår kun en enkelt observation, 21/5 2 Rørvig (VSJ).

De første i andet halvår var 11/7 1 Korshage (VSJ), og 25/8 8 1K Skagen (NJ). Dette blev også årets største observation. Ud over denne ene store observation var der kun en observation af mere end to fugle, 12/9 3 Gedser Odde (ST). I andet halvår var 34 ud af 36 aldersbestemte 1K, mens de to sidste var ad.

Årets sidste blev 3/10 2 Havet ud for Lunden og Føllesbjerg (F).

(Henrik Nyrup)

Lille kjo ve, Gedser Odde, 12. september 2020. Foto: Gert Juul Jeppesen

Regional fordeling af lille kjo ve 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	11	0	3	2	0	1	3	5	4	3	20	0	52

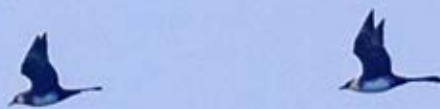
Almindelig kjo ve *Stercorarius parasiticus*

Med en total på 1208 blev året noget under 2019, hvor totalen blev 1853.

Der var ingen observationer i januar, februar og marts, så årets første observationer blev 1/4 og 2/4 begge dage 1 Hyllekrog (ST). Første halvår havde især observationer

af 1-5 fugle, men der var enkelte af mere end 10 fugle, hvor de største blev 25/4 16 Skagen (NJ), 1/5 15 Skagen, 2/5 49 Skagen og 16/5 21 Nørre Lyngvig (VJ).

I andet halvår blev der især observeret fugle fra ultimo august til medio september. Der blev gjort en lang

række observationer langs den jyske vestkyst, men de største observationer blev foretaget i de indre farvande med 20/8 26 Feddet (ST), 28/8 27 Gedser Odde (ST), 11/9 15 Feddet, og 11/9 18 Gedser Odde.

De første 1K fugle blev set 22/8 1 Gedser Odde og 25/8 1 Stenderup Hage (SØJ).

Årets sidste blev 14/11 1 Gedser Odde, 14/11 Hanstholm Havn (NJ) og 26/11 1 Jammerbugten (NJ).

(Henrik Nyrup)

Regional fordeling af almindelig kjoVe 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	406	127	113	140	28	13	30	26	27	43	251	4	1208

MellemkjoVe *Stercorarius pomarinus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2014	1985	1989	
68	NA	(52)	403	(193)	85	293	68	1686	1361	648	(9679)

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1972, 1975-1976 og 1993.

Årstotalerne for kjoVer varierer meget - blandt andet i forhold til succes på ynglepladserne. I 2018 var totalen 125 fugle, mens den i 2019 var 78 fugle. Totalen for 2020 blev 68 fugle.

Den første blev set 15/3 1 Kongelundsområdet (KBH). Ud af 11 observationer i første halvår var de fem fra Skagen (NJ), med seks fugle i perioden 1/5 til 8/5.

Efterårets første blev set 27/7 1 Skagen samt 28/7 1 Blåvands Huk (SVJ) og 28/7 1 Bækbygård Strand

(VJ). Der blev observeret flest i perioden ultimo oktober til primo november. Det var også i denne periode, at de største observationer gøres med 3/11 8 Roshage (NJ) og 4/11 12 Roshage, som de to største observationer.

Årets sidste observation blev 23/11 1 Roshage og 25/11 1 Gedser Odde (ST).

(Henrik Nyrup)

Regional fordeling af mellemkjoVe 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	31	3	13	1	0	0	0	3	1	7	8	1	68

StorkjoVe *Stercorarius skua*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2018	2017	2003	
1533	NA	(80)	285	301	822	2207	1533	7158	3135	2077	(36.073)

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1972 og 1975-1976.

Totalen på 1533 i 2020 er væsentligt lavere end de foregående år. I 2019 var totalen på 3657 fugle, hvilket

var den næsthøjeste i de sidste ti år, mens totalen i 2018 var 7158, hvilket er rekord.

Fra januar og februar var der 13 observationer, alle af en enkelt fugl, dog undtagen 4/1 2 Klint Havn (VSJ).

Fra foråret var første observation 1/3 1 og 2/3 4, alle Fanø Vesterstrand (SVJ). De største dage blev 17/5 og 18/5 begge dage 7 Skagen (NJ).

I andet halvår var der især observationer fra primo og medio september. De største blev 7/9 52 Skagen, 10/9

67 Skagen og 10/9 72 Børstrup Hage (NSJ), 10/9 95 Gilleleje Flak og Tragten (NSJ) og 13/9 57 Skagen.

I december var der to observationer, 11/12 1 Sydvestpynten Kongelundsstranden (KBH) og 30/12 1 Havet ud for Gedser Odde (ST).

(Henrik Nyrup)

Regional fordeling af storkjove 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	953	18	35	33	4	5	1	38	2	442	2	0	1533

Ride *Rissa tridactyla* (yngleforekomst)

Den store koloni på Bulbjerg (NJ) ser ud til at være stabil, hvorimod ynglefuglene i både Hanstholm (NJ) og Hirtshals (NJ) ser ud til at have det svært.

I kolonien på sydmoen i Hanstholm blev der 15/6 optalt 44 reder og 120 adulte fugle. Det er uvist, om der kom unger på vingerne. På Bulbjerg blev der 20/5 og 27/6 talt 450 hhv. 500 ynglefugle i kolonien, men observationsforholdene var ikke optimale pga. høj vandstand. I forbindelse med den årlige ringmærkning blev det vurderet, at antallet af ynglepar var som i de foregående år. Ved mærkningen var ungerne velnærede, og der blev

observeret tre unger i enkelte af rederne. Begge observationer tyder på, at der var rigeligt med føde i 2020. I Hirtshals var der fem par som forsøgte sig med redebygning på Cosmos-bygningen (et nyt redested), men disse par blev tilsyneladende mobbet væk af de sølvmåger, der ynglede på samme bygning. På Duusgaard-bygningen var der ingen reder, idet alle potentielle redesteder var blevet afspærret. På flydedokken blev det 21/6 konstateret, at der var 33 besatte reder, 88 adulte og 14 dununger, men allerede 3/7 var der ikke længere unger. 92 adulte sad på redehylden, men højst 1-2 fugle rugede

Ride, Bulbjerg, 4. maj 2020. Foto: Poul Holm Pedersen

Ride, Bulbjerg, 21. maj 2020. Foto: Tue Brix

muligvis. Ved senere besøg kunne det konstateres, at der ikke kom unger på vingerne fra flydedokken. Ligeledes 3/7 blev der observeret tre besatte reder på østmolen, men her var der ikke tegn på unger. Midt på sommeren, 15/7, blev der registreret en dununge i en af rederne på østmolen, og denne blev senere flyvedygtig. Øvrige

reder (og deres eventuelle indhold af æg og unger) blev blæst ned under en storm. Det er således gået ned ad bakke for de ynglende rider på Hirtshals Havn. For nogle år siden kom der årligt omkring 80 unger på vingerne mod én unge i 2020.

(Thomas Bregnballe / Kurt Prentow / Carsten Schultz)

Sabinemåge *Xema sabini*

Årstotal	Hypighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1997	1988	2004	
7	47	5	42	76	46	24	7	440	189	145	1952

Trods en mindre fremgang fra sidste års fem fugle er der tale om en lav årssum med blot syv fugle. Artens forekomst har været vigende set over de seneste ti år. I 2010 og 2011 blev der set henholdsvis 66 og 60 sabinemåger. Siden er der kun set mere end 20 fugle i 2018 (27-30 ex.). Årets første var et julifund, 30/7 1 3K sdr.

V ved Lild Strand (NJ). Det er det første julifund siden 2007. De følgende seks fund var mere traditionelt fra september – endda inden for otte dage. Alle nævnes, 9/9 1 1K S Lodbjerg Fyr (NJ), 10/9 1 1K V Roshage (NJ), 12/9 1 1K S Blåvand (SVJ) og 1 1K S Lyngvig Fyr (VJ), 15/9 1 2K NV Grenen (NJ) og 17/9 1 1K N Korshage (VSJ).

(Hans Christophersen)

Dvärgmåger, Køge Bugt,
26. juli 2020. Foto: Mathias Glavind

Dvärgmåge *Hydrocoloeus minutus*

Heller ikke i år var der tegn på at dvärgmågen havde ynglet i landet.

Arten blev set i alle årets måneder, dog med få fugle i januar. For trækket af dvärgmåge forbi Danmark gælder, at der er Hyllekrog/Gedser Odde (ST), og så alle de andre.

Forårstrækket blev talt fra Hyllekrog og gav i alt 7812 trækkende med bedste dag 27/4 2313.

Efteråret gav i alt omkring 3560 trækkende forbi Gedser Odde med bedste dag 27/9 738 trækkende. Ingen andre lokaliteter havde tal af nævneværdigt omfang.

(Peter Lange)

Sorthovedet måge *Ichthyaetus melanocephalus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2018	2019	
2020	NA	5	10	31	75	197	313	313	266	257	3057
26	NA	< 1	0	0	8	22	26	-	-	-	-

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. Der mangler årstotal fra 1991. Første ynglefund er fra 1970. Max-antal ynglefund er fra 2012: 14-24 par.

2020 blev på flere områder et nyt rekordår for sorthovedet måge. Ynglebestanden voksede til det hidtil højeste niveau, og også de i alt 313 registrerede individer er ny rekord.

Der sås sorthovedet måge i alle årets måneder. Mindst fire fugle i januar og starten af februar spredt i Jylland og på Als var reelle vinterfund, mens 25/2 1 ad. Utterslev Mose (KBH) og 27/2 1 Fovrfeltbækkens udløb (SVJ) nok nærmere var ankomst af de første trækfugle. Primo marts indfandt en del fugle sig på ynglelokaliteterne. Forårets største tal fra ynglelokaliteterne var 1/5 36 ad. Sneum Digesø (SVJ) og 20/4 9 ad. Holmesø (KBH). Uden for ynglepladserne sås maksimalt tre fugle sammen.

I andet halvår var det Hanstholm-området (NJ), der stod for alle de største forekomster. Her er der de seneste år opstået en større efterårsrasteplass/fældeplads for arten. Første fugl sås 1/7, og der kom hurtigt flere til. 22/7 taltes 42 med aldersfordelingen 13 ad., 12 3K, 15 2K og 2 1K. Årets største notering (og ny danmarksk rekord) blev 23/8 96, hvoraf halvdelen var 1K-fugle. Største optælling i september var 19/9 77 og i oktober 11/10 26. Tilsyneladende bliver fuglene i længere tid ved Hanstholm end tidligere. Så sent som 26/11 sås 18 fugle, og arten sås fast året ud med seks fugle 30/12 (2 ad., 1 2K, 3 1K) som største decemberforekomst. Forekomsten i Hanstholm er behandlet nærmere i en artikel på Netfugl (Nielsen 2020). Fra resten af landet er der kun observationer af maksimalt to fugle sammen i efterårsmånederne.

Sorthovedet måge, Brøndby Strand, 27. april 2020. Foto: John Larsen

I december var de eneste observationer uden for Hanstholm-området fra Aarhus Havn (ØJ), hvor to stationære fugle (1K + 2K) sås gennem det meste af måneden.

Ynglebestanden af sorthovedet måge kunne opgøres til 25-26 ynglepar, hvilket er det hidtil højeste antal par, der er registreret i Danmark. Sneum Digesø var den klart vigtigste lokalitet med hele 17 par. Herudover blev

yngleforekomster registreret på otte lokaliteter: Øster Hestholm, Skjern Enge (VJ) 1 par, Kongens Kær (SØJ) 1 par, Haderslev Dam (SJ) 0-1 par, Birkum Grusgrave (F) 1 par, Sprogø (VSJ) 1 par, Utterslev Mose (KBH) 1 par, Holmesø 2 par og Enø Overdrev (ST) 1 par. På forlandet ud for Sneum Digesø sås op til fem ungfugle i juli, så der har været nogen ynglesucces i kolonien.

(Jacob Sterup)

Middelhavssølvmåge *Larus michahellis*

Årstotal	Hyppeghed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2007	2006	
90	0	0	0	(17)	75	65	90	155	129	87	(1448)

Kommentar: Første gang artens forekomst opsummeres er i 1999, hvor SU anerkender arten som regelmæssig gæst i danske farvande.

Årets sum på 90 fugle er over gennemsnittet, og det tredje største år. De 240 poster i DOFbasen med arten afspejler i høj grad, hvor der bor mågeinteresserede fuglekiggere, som gider nærstudere mågeflokkene. Således stammer 212 af posterne fra Stevns-kysten (KBH), Bagenkop (F) eller Fanø (SVJ). Der er fund fra alle måneder.

Usædvanligt var det med 4 2K i februar, da der kun er et enkelt fund af 2K tidligere fra denne måned. De

fleste fugle blev ikke uventet set på Søren Jessens Sand i august, hvor der er områder med nok ro for turister til at større flokke af måger kan raste. Fuglene var væk i september, som normalt er en god måned og resten af efteråret var på det jævne. I alt kun 2 1K fugle i 2. halvår er meget få.

Uden for Fanø blev det største antal 25/10 i alt fem i Stevns-området (KBH).

(Peter Lange/Kim Fischer)

Middelhavssølvmåge ad, Blåvand, 20. februar 2020. Foto: Bjørn Frikke

Fanø dominerer materialet med næsten halvdelen af alle fuglene. I alt 49 forskellige fugle blev set her i 2020, heraf 47 Fanø Vesterstrand og Søren Jessens Sand, hvilket er lidt flere end i 2019 (39):

	Fanø Vesterstrand	Søren Jessens Sand	Max.
1. halvår	Ad 4, 4K 1, 3K 1, 2K 4	3K 2, 2K 2	3/3 2 ad, 1 4K, 1 2K
2. halvår	Ad 2, 3K 4, 2K 6, 1K 1	Ad 10, 4K 1, 3K 3, 2K 6, 1K 1	4/8 2 ad, 2 3K, 3 2K

Regional fordeling af middelhavssølvmåge 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	1	0	13	0	0	0	5	0	1	1	0	3	24
2. halvår	2	1	38	0	0	0	5	0	17	2	0	1	66

Kaspisk måge *Larus cachinnans*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2018	2020	2017	
1300	3	0	0	(42)	196	550	1300	1827	1300	445	(8304)

Med ca. 1300 fugle var forekomsten langt over middel og den næsthøjeste registreret. Lige som de foregående år dominerer Stevns-området (KBH) samt Fanø (SVJ) med langt over halvdelen af alle fuglene. Både Stevns-området og Fanø bød på nye dagsrekorder i løbet af efteråret.

Materialet fra Fanø er grundigt bearbejdet, hvorimod der ikke har været resurser til at bearbejde de mange Stevns-obs grundigt. På Fanø er det konstateret, at der er stor udskiftning blandt fuglene, idet aflæsninger af farveringe viser, at kun 35 % ses mere end én gang. Ved sammenligningerne er det antaget, at noget lignende gør sig gældende for Stevns-området.

På Fanø optrådte alle aldersgrupper i store tal. Vadehavet er et vigtigt fædningss- og fourageringsområde året rundt. De adulte ankommer i større tal fra august og bliver indtil slutningen af februar. Fuglene på Fanø antages at være en del af en pulje på måske 2-3000 i hele Vadehavet. Mågerne flytter meget omkring efter opskyl. Rekordmange 1K tyder på en god ynglesucces i Baltikum, Mecklenburg, Polen og Ukraine, hvorfra de fleste farvemærkede fugle kommer fra.

De tre største dage fra Fanø: 20/2 42 (30 ad, 1 4K, 7 3K og 4 2K), 5/8 70 (30 ad, 27 3K, 2 2K og 10 1K), 28/10 99 (35 ad, 12 3K, 15 2K, 37 1K).

Fra Stevns var den bedste dag 25/10 med i alt mindst 100 Stevns-halvøen. Observatørerne bemærker, at der var tale om flest adulte fugle, og at forekomsten faldt sammen med hård sydlig vind. Også Gedser og Fanø havde mange måger i denne periode.

Den første 1K-fugl blev meldt allerede 10/7 fra Blåvandshuk (SVJ).

(Peter Lange/Kim Fischer)

Kaspisk måge, Hvide Sande Havn, 18. juli 2020. Foto: Rune Sø Neergaard

Regional fordeling af kaspisk måge 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	7	0	100*	5	0	1	24	3	65*	4	13	20	242*
2. halvår	50	10	400*	10	0	3	60*	6	400*	16	65	38	1058*

* = skønnet antal/usikkerhed pga. mange obs. fra de samme lokaliteter

Gråmåge *Larus hyperboreus*

Årstotal	Hyppeghed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1976	1983	
42	NA	(103)	129	71	38	47	42	287	189	170	(3608)

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1972, 1974-75 og 1991.

Med i alt min. 33-42 fugle atter en lav årstotal og igen med hovedparten fra første halvår. Der var ingen fund fra de indre farvande.

Første halvårs forekomst, i alt 25-32 fugle, blev set i tidsrummet 1/1-20/5. Flest individer var der i Skagen (NJ), 3/1-16/5 4-7 fugle og Hanstholm (NJ) 1/1-13/4 med nok 5-7 forskellige. Næsten alle første halvårs

fugle er angivet som 2K, 2K+ eller 3K, undtaget en adult fugl fra vestkysten af Vendsyssel i perioden 14/2-28/3 og 25-28/2 1 4K Fanø Vesterstrand (SVJ).

Efterårets første dukkede op allerede 10/10 1 ad. Vejers Strand (VJ), efterårets øvrige fund var fra tidsrummet 19/11-26/12, alle enkeltvis.

(Peter Lange)

Regional fordeling af gråmåge 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	16-21	4-5	4-5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	25-32
2. halvår	2-3	1	3	1	0	0	0	0	0	1-2	0	0	8-10

Hvidvinget måge *Larus glaucooides*

Årstotal	Hyppeghed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	1983	
15	NA	2	9	16	11	20	15	59	27	24	563

For femte år i træk en meget lille forekomst med i alt 15 fugle, hvoraf omkring 13 fugle i første halvår, mens andet halvår kun gav to fund. Forekomsten var et rent jysk fænomen med alle fund fra Vestkysten, fra Fanø i syd til Skagen i nord foruden to indlandsfund i Jylland. Nordjyllands Fugle angiver første halvårs forekomst i regionen til i alt ni fugle i tidsrummet 7/1-28/5, og angiver selv muligheden for at enkelte af fuglene er

gengangere, der har flyttet rundt mellem de enkelte lokaliteter. Alle er angivet som 2K. Fundene uden for NJ var 30/3-6/4 1 2K Gødstrup Sø (VJ), 14/4 1 2K Fanø Vesterstrand (SVJ), 16/4 1 4K Bøvling Fjord (VJ) og 2/5 1 2K Haurvig (VJ).

Andet halvårs eneste fund var 2-4/12 1 1K Ørnefener, Store Vildmose (NJ) samt 2/12 1 1K Agger Tange (NJ).

(Peter Lange)

Dværgterne *Sternula albifrons* (yngleforekomst)

Det er uhyre vanskeligt at holde præcis styr på den danske ynglebestand af dværgterne, fordi arten typisk yngler i forholdsvis små kolonier på udsatte sandstrande og revler, og fordi ynglefuglene flytter meget rundt. Der er derfor ofte store år til års udsving i de regionale yngleforekomster. Sammenholdt med det meget store antal potentielle ynglelokaliteter i Danmark betyder dette, at en betydelig del af ynglebestanden let kan unddrage sig registrering, medmindre der gøres en målrettet, landsdækkende indsats. I 2020 blev der ikke gennemført en landsdækkende optælling, og der foreligger derfor alene oplysninger fra Aarhus Universitets "Projekt Dværgterne i Danmark", de årlige optællinger af kolonirugende kystfugle i Vadehavet, som udføres under NOVANA-programmet, samt DOFbasen.

I 2020 blev der registreret i alt 465-529 ynglepar i Danmark, hvilket ligger en smule under det højeste antal, der er dokumenteret i perioden siden 2009 (529-538

par i 2019). Det reelle antal har dog sandsynligvis været højere, idet der mangler tal fra bl.a. Saltholm (KBH), som i 2019 tegnede sig for 73 par. Antallet af registrerede ynglepar afhænger dog naturligt nok af fra hvilke og hvor mange ynglelokaliteter, det lykkes at tilvejebringe data i forhold til, hvor arten reelt yngledede det pågældende år. I perioden siden 2009 blev arten registreret ynglede på mellem 40 (2013) og 79 (2012) lokaliteter, medens antallet af registrerede ynglelokaliteter i 2020 lå på 59. Resultatet bekræfter endnu engang vores vurdering af, at den danske ynglebestand af dværgterne er på over 500 ynglepar, og at bestanden på landsplan – trods regionale udsving – er stabil eller måske endda i svag fremgang.

Vadehavet var fortsat artens vigtigste yngleområde med ca. 168 registrerede par på Rømhø (SJ), 33 par på Fanø med omliggende sande (SVJ), 12 par på Koresand (SVJ) og 3-4 par på fastlandskysten (SVJ). De i alt ca. 216 registrerede ynglepar i Vadehavet lå markant over de

Dværgterne, dansk farveringmærket han kurtiserer walisisk farveringmærket hun, Juvre Sand, Rømø, et godt eksempel på, at også britiske fugle bidrager til opretholdelse af den danske ynglebestand. 2. juni 2020. Foto: Ulf M. Berthelsen

senere års niveau (150-154 par i 2018 og 147 par i 2019), og nærmede sig niveauet i perioden 1996-1999, hvor der i gennemsnit blev registreret 234 par årligt. En del af forklaringen kan være siden 2016 konstateret "udvandring" af ynglefugle fra de traditionelle kolonier langs den jyske vestkyst (VJ) til Vadehavet som følge af især prædation og intensiv kørsel på ynglestrandene. Desuden viser ringmærkningen, at ungespredning fra især tyske, hollandske og britiske kolonier er med til at holde bestanden i den danske del af Vadehavet oppe. Det bliver spændende at se, om denne positive udvikling fortsætter.

Efter to års fravalg indfandt størstedelen af ynglefuglene på Fanø sig fra begyndelsen af ynglesæsonen i den store højvands- og rævesikre indhegning med strømførende flethegn, der var etableret på strandengen (Grønningen) på øens nordkyst. Her opnåede arten en usædvanlig god ynglesucces ligesom i 2017 (se Fugleåret 2017). Ved Lakolk på Rømø var der etableret en tilsvarende indhegning, som ligeledes sikrede ynglefuglene god ynglesucces. Erfaringerne fra de to indhegninger dokumenterer meget tydeligt, at det er muligt at sikre en sårbar ynglefugl som dværgternerne mod de alvorlige trusler (højvande, prædation og menneskelige forstyrrelser m.m.), som alt for ofte resulterer i mislykkede yngleforsøg. Initiativet vil derfor blive fortsat og udvidet i de kommende år.

Årets store positive overraskelse var den nyetablerede Krik Sandø ved Agger Tange (NJ), hvor der blev

registreret 30-33 par med usædvanligt god yngle-succes. Vadehavet tegnede sig som sædvanligt for en række store kolonier: Juvre Sand/Rømø (SJ) 84 par (det er dog lidt usikkert, om alle disse fugle virkelig ynglede her), Vesterstrand/Rømø (SJ) 34 par, Sønderstrand/Rømø (SJ) 32 par, Grønningen/Fanø (SVJ) 20 par, Lakolk/Rømø (SJ) 17 par og Koresand (SVJ) 12 par. Derudover var de største registrerede lokaliteter Sækkesand/ Møn (ST) 32-40 par, Lejodden (VSJ) 25 par, Flasken (VSJ) 20 par, Als Odde (NJ) 17-23 par, Glæne Stenrev (VSJ) 16 par, Suderø (ST) 13-17 par og Hvide Sande (VJ) 8-11 par. Ingen andre dækkede lokaliteter kunne fremvise en yngleforekomst på 10 par eller derover. Dværgternerne har aldrig ynglet på Bornholm, og arten blev heller ikke i 2020 registreret ynglende i SØJ og NSJ.

Med kun et yngleforsøg i 2020 fortsatte den negative tendens ved Tissø (VSJ), Danmarks eneste permanente og traditionelt største indlandsforekomst, efter at en eksplosiv vækst i hættemågebestanden har presset arten væk fra yngleøerne ved søens sydbred (se Fugleåret 2013-2016). Til gengæld kunne den anden sjællandske indlandslokalitet, Tystrup Sø, igen i 2020 fremvise fire par, som tilsammen fik syv unger på vingerne.

Yderdatoerne for observationer i DOFbasen var 8/4 2 trækkende Hyllekrog (ST), hvilket var lidt tidligere end normalt, til 13/9 3 fouragerende Lemvig (VJ).

(Ulf M. Berthelsen / Thomas Bregnballe)

Regional fordeling af dværgterne 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar	74-97	16-24	48-49	10-12	0	168	12-14	73-75	6	0	61-84	0	465-529

Sandterne *Gelochelidon nilotica*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1970	1983	1984	
2020	6	(113)	44	35	7	10	6	ca. 400	76	60	(1398)
	0	NA	(9-11)	(11)	2	1	0	-	-	-	
		+ 500									

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. Der mangler årstotal fra 1971-77. Den danske ynglebestand angives i 1970 til 200 par.

Årets seks fugle i Jylland var en forbedring i forhold til de en til to fugle i 2019 og antalsmæssigt et mere normalt år. Årets første observation blev 8/5 2 Agger Tange (NJ).

En sommerobservation 18-19/7 2 Gl. Hviding Engso (SJ).
Årets sidste forekomst blev 16/8 2 Sønderho (SJ).

(Knud-Erik Andersen)

Rovterne *Hydroprogne caspia*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2018	2019	2020	
2020	428	(60)	79	75	68	267	428	617	592	428	(5413)
		NA									

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1972, 1974-75 og 1991.

Rovternen ses nu så talrigt og med mange indberetninger af de samme fugle, så det er vanskeligt at vurdere det samlede antal. Årets total på 428 må således betegnes som et groft skøn.

Ankomst skete som så mange gange før 3/4, i år både i Køge Bugt (KBH) og ved Gulstav (F). Herefter var der stort set daglige fund frem til 7/10, hvor de sidste to fugle blev set ved Hejresøen (KBH). Der var i år fund fra alle regioner. De største koncentrationer uden for ynglelokaliteterne var 26-28/8 op til 29 Gyrstinge Sø (VSJ), 23/8 29 Staunings Ø (KBH) samt 4/8 24 Ølsemagle Revle (KBH). 11/8 17 Tipperne (VJ) angives at være ny Jyllands-rekord!

Ynglebestanden ser ud til at fortsætte fremgangen med ynglefund fra mindst 7-9 lokaliteter. Saltholm (KBH) husede den største koloni, skønnet 20-30 par, 16/7 tælles 67 fugle ved kolonien, heraf mindst 28 1K, hvilket er ny DK-rekord. Øvrige ynglelokaliteter var alle i Smålandsfarvandet, omkring Lolland-Falster og øer omkring Fyn, i alt mindst 8-10 par fordelt på seks lokaliteter. Der er også fund med YF-adfærd fra revlerne langs Køge Bugt, men det vurderes i alle tilfælde at være adulte fugle, der kurtiserer eller med unger på slæb fra Saltholm-kolonien. Der er ingen fund af reder eller dununger fra dette område.

Ynglefuglene er ikke talt af Miljøstyrelsen i 2020.

(Peter Lange)

Rovterne, Saltbæk Vig, 28. juli 2020. Foto: Helge Sørensen

Regional fordeling af rovterne 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	20	40	31	14	6	20	30*	45	150*	20	50*	12	428*

* = skønnet antal

Hvidvinget terne *Chlidonias leucopterus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2014	1997	2005	
262	3	2	2	196	52	452	262	3776	1926	286	7009

Året bød med et skønnet maksimum på 262 individer på en del flere fugle end året før. Gengangere er fjernet fra totaltallet primært i VSJ, F og ST, mens det i SJ har været svært at vurdere antallet af gengangere ud fra de foreliggende data. De fleste observationer nævnes. Årets første observation var 8/5 1 Filsø (SJ). Dagen efter kom et større indtræk i den sydlige del af landet fra Storebælt og vest over. Største antal på Langeland og Fyn var 9/5 43 Tryggelev Nor & Salme Nor (F), 11 Holms Mose (F) og 11 Sybergland (F). I det sydlige Jylland nåede man totaler på 33 Hasberg Sø (SJ), 26 Nørresø, Tønder (SJ) og 14 Magisterkogen (SJ). Længere mod nordvest blev der observeret 20 fugle ved Gl. Hviding Eng sø (SVJ), 7 Ribe Østerå (SVJ) og 12 Sneum Digesø (SVJ). Rapporteringer af arten fortsatte 10/5 nu med inddragelse af det østlige Danmark. De største antal var 10 Ulvshale Løb (ST), 33 fugle fordelt mellem lokaliteterne Tissø (VSJ) og Ulstrup Mose/

Hallenslev Mose (VSJ), 11 Hasberg Sø (SJ), 4 Magisterkogen (SJ) og 3 Filsø (SVJ). De næste 14 dage var der kun få fugle tilbage i landet, således 11/5 4 Nørresø, Tønder, 12/5 2 Øster Hestholm (VJ) og 15/5 1 Bredvig, Roskilde Fjord (NSJ). 21/5 2 Nykøbing Falster Sukkerfabriks slambassin (ST), 1 Gundsømagle Sø (KBH), 3 Selsø Sø området (NSJ) og 2 Øster Hestholm. 22/5 stadig en fugl ved Gundsømagle Sø, 2 T NØ Korshage (VSJ), 1 Holløse Bredning (NSJ) 2 Gl. Hviding Eng sø og nu også en enkelt observation fra det nordlige Jylland med 3 Kogleaks, Vejlerne (NJ). 23/5 1 Gundsømagle Sø, 2 Margrethekog Syd (SJ), 2 Øster Hestholm og endnu en observation fra det nordjyske med 2 Vilsted Sø (NJ). Forårets sidste observation var 26/5 5 Nyord Enge (ST).

Det blev til et par sommerobservationer 9/6 2 Højer Vade (SJ) og 16/6 1 Øster Hestholm, inden årets sidste fugle blev rapporteret 18/8 med 1 Gl. Hviding Eng sø (SVJ) og 1 Bøgeskov Havn (KBH).

(Knud-Erik Andersen)

Regional fordeling af hvidvinget terne 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	5	3	0	0	0	130	65	35	2	5	17	0	262

Sortterne *Chlidonias niger*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2016	2013	2011	
4095	NA	NA	(1048)	731	(4060)	4771	4095	5967	4908	4532	(72.213)

Kommentar: Sortterne først medtaget i Årsrapporten fra 1980, men mangler fra 1998 og 2000-2007. Årstotaler skal tages med stort forbehold. Fra 1980-89 opgøres kun ynglefugloptællinger i 1983 og 1988-89.

Efter at materialet er renset for gengangere på enkelt-dage, var der 552 observationer af 4095 fugle. Både antallet af observationer og antallet af fugle var en del færre end for 2019, 751 observationer/4541 fugle, og temmelig langt under gennemsnittet for de sidste 10 år på 4771 fugle/år.

Der har i de senere år været god overvågning på næsten alle ynglelokaliteterne.

Årets første fugle sås 24/4 på to lokaliteter ved Tønder (SJ), mens sidste fugl var 30/9 1 Holløse Bredning (NSJ). Begge dage ligger indenfor det normale.

Forårstrækket blev som vanligt bemærket ved Hyllekrog (ST) 24/7 -7/6 i alt 196, bedste dag var 1/5 107. Ingen andre lokaliteter havde træk af betydning. Uden for ynglepladserne er der kun to observationer af mere end 25 rastende fugle, 1/5 27 Arreskov Sø (F) og 1/5 51 Tissø (VSJ).

Efterårstrækket indledtes som normalt i sidste halvdel af juli. De bedste lokaliteter var som følger, Blåvand (SVJ) 5/8 - 18/8 124 med hovedparten 28/7 117 S, den højeste dagstotal siden 1992. Desuden Tontofte Nakke (SJ) 13/7 - 2/8 76 med 2/8 72 V og Gedser Odde (ST) 28/7 -12/9 51 T med største dag 20/8 17 SV. Rasteforekomsterne

Sortterne, rugende på udlagt flåde, Ringswarf, 12. juni 2020. Foto: Jesper Tofft

fra efteråret var beskedne. Kun en enkelt observation af mere end 25 fugle, 7-8/8 op til 65 Sækkesand (ST).

Der er følgende oplysninger fra ynglelokaliteterne.

NJ: I yngletiden ses ved mange lejligheder over 30 fugle i Østlige Vejler, med største antal 28/5 39 Kogleaks, 15/6 38 Kogleaks og 9/7 38 ad. Lund Fjord. En ny yngleplads, foruden den gennem mange år kende ved Kogleaks – konstateredes i Vejlerne: 2/7 27 ynglefugle Bygholm Nordlige Rørskov. Desværre kom der heller ikke i år unger på vingerne i Vejlerne.

VJ: Husby Sø: 4 par, ingen unger udruget. Vest Stadil Fjord: ingen yngleaktivitet konstateret.

Der er både i Husby Sø og i Vest Stadil Fjord udlagt flåder til at yngle på. Dette er sket i et samarbejde med relevante myndigheder og DOF-Vestjylland.

SJ: Den sønderjyske bestand ynglede på tre lokaliteter, Hasberg Sø, samt to steder i Magisterkogen. Der er lagt redeøer ud på fem lokaliteter fordelt på begge sider af grænsen. Bestanden blev i 2020 opgjort til 44-46 par som fik 43-46 unger på vingerne. Hovedlokaliteten var Terkelsbøl med ca. 31 par og 34-36 unger.

I 2019 var der i Sønderjylland 43 par med 41-44 unger. 2020 var det bedste år siden 2015 hvor der var 50 par med 25 unger i Sønderjylland (Tofft 2020).

(René Christensen)

Regional fordeling af sortterne 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	1624	190	202	13	3	1407	101	78	44	17	415	1	4095

Splitterne *Thalasseus sandvicensis* (yngleforekomst)

I 2020 blev den danske ynglebestand af splitterne opgjort til 3375 par, dvs. 276 færre par end året. Tallet for 2020 er det laveste antal par, der er registreret i Danmark siden 1992. Selvom ynglebestanden af splitterne ikke blev optalt som en del af NOVANA-overvågningen i 2020, vurderer vi, at dækningen var rimeligt god. Der var dog nogen usikkerhed omkring antallet af ynglepar i flere af de mindre kolonier, hvor der ikke alle steder blev foretaget deciderede optællinger. Arten blev konstateret som sikker ynglefugl på ti forskellige lokaliteter, som alle tidligere har haft arten ynglende. Som i tidligere år var Hirsholmene (NJ) størst, men kun med 1204 par, hvilket stort set var som i 2019. Hjørnø (SØJ) gik frem

til 905 par, svarende til det hidtidige maksimum på 917 par i 2011. På Sprogø (VSJ) var der 831 par, hvilket var en fremgang i forhold til året før, men en nedgang på ca. 100 par i forhold til gennemsnittet for de forudgående fire år. Kolonien på Siø (F) blev opgjort til 120 reder, men da besøget fandt sted 20/5, havde fuglene opgivet kolonien. Holmesø ved Brøndby Strand (KBH) gik tilbage til 125 par. De øvrige kolonier udgjordes af Sneum Digesø (SVJ) (3 par), Krik Sandø ved Agger Tange (NJ) (3 par), Harboøre Tange (VJ) (53 par), Ørum Sø (NJ) (90 par) og Enø Overdrev (ST) (41 par).

(Thomas Bregnballe / Jens Gregersen / Jacob Sterup / Kjeld T. Pedersen)

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2020	2018	
5519	NA	(894)	(1585)	(1902)	(2881)	4919	5519	5880	5519	5403	-

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1970-73, 1975, 1988-89, 1991, 2001-03. Artstotal overstiger 100.000 fugle og sammenfattes derfor ikke.

Der var indrapporteret 6167 observationer af 9839 fiskeørne.

Når de åbenlyse gengangere blev trukket fra, nåede vi en årstotal for året 2020 på 5519 fiskeørne.

Et stort år blot overgået af sidste år med 5880 fiskeørne. Det næstbedste var år 2018 med 5403 fugle.

Forårstrækket blev på 2504 fugle mod sidste års 2970 fugle, mens efterårstrækket var fint med 3015 mod sidste års 2910 fugle. Der blev som sædvanlig set flest fugle om foråret i Nordjylland og Nordsjælland, mens efterårstrækket var størst i områderne København, Nordsjælland og Storstrøm.

Den første fiskeørn blev allerede set 19/3 1 Lemvig (VJ). Det var hannen fra yngleparret i Klosterheden, der efter tre forsøg fangede en stor øred i en fiskedam ved Ørts Dambrug. De næste blev set 20/3 1 Højbjerg (ØJ) og 21/3 1 Grønholt (NSJ), 1 Sjælsø (NSJ) og 1 Røjensø Odde (NSJ). Herefter daglige observationer.

De bedste trækdage på Sjælland i foråret var 18/4 30 Hellebæk området (NSJ) og 6/4 13 Korshage (VSJ) og 5/4 14 Gilbjerg Hoved (NSJ).

Ved Skagen dukkede den første op 4/4. Hovedtrækket faldt i april med 19/4 som bedste trækdag med 61 og 20/4 med 49. Meget lig året før. I alt noteredes 455 fiskeørne ved Skagen, hvilket dog var lavere end både 2018 og 2019, men væsentligt mere end ti-års gennemsnittet på 345.

Træktotaler for de enkelte træksteder vil fremgå af rovflugletabellen.

Ynglefluglene klarede sig dårligt, idet otte par tilsammen kun fik tre unger på vingerne.

Der blev ganske vist i år registreret det højeste antal reder nogensinde – nemlig hele ti reder af fiskeørn. Fire i Nordsjælland, én på Midtsjælland, én i Klosterheden, én i Estvadgård Plantage, én i Nationalpark Thy samt to i Midtjylland. Men det blev et dårligt yngle år hvad angår flyvefærdige unger. To kom på vingerne i Gribskov og én på Midtsjælland. Så kun tre unger blev set flyve.

I Nordsjælland fandtes to nye reder, men meget tyder på, at den ene rede er bygget af parret fra Harager Hegn. Det er også glædeligt endelig at få bekræftet et nyt ynglefund på Midtsjælland.

Der er i Danmark siden 1994 kommet mindst 78 unger på vingerne. Se udførlig beskrivelse under Projekt Ørn her i Fugleåret.

Efterårstrækket startede som sædvanlig allerede i juli: 9/7 1 Mandehoved (KBH), 9/7 1 Bagenkop (F) og 11/7 2 Holløse Bredning (NSJ) og 11/7 1 Nexø (B). Fra begyndelsen af august med daglige træk.

Fra 24/8 kom der rigtig gang i trækket med seks fugle ved Rosenvold (SØJ) fulgt af 25/8 10 Skansebakken (NSJ), 26/8 7 Gulstav (F) og 27/8 7 Gedser Odde (ST). Trækket fortsatte til midt i september.

De bedste træk dage faldt 28/8 – 30/8 med 28/8 22 Skansebakken (NSJ), 28/8 15 Stevns Klint (KHB), 29/8 20 Skansebakken (NSJ), 30/8 13 Stevns Klint (KBH) og 30/8 10 Hyllekrog (ST).

Herefter daglige observationer helt frem til den 29/10. Fra den 1/11 daglige observationer af en 1K

fiskeørn ved Bjerre Engso (SØJ) helt frem til den 19/11, hvilket var sent. Men meget tyder på, at nogle få fiskeørne bliver her senere og senere. Således blev de to sidste observationer fra december. 5/12 1 Ølsemagle Revle og 8/12 1 Kværkeby Fuglereservat (VSJ). December-fundene er godkendt af SU.

(Leif Novrup)

Regional fordeling af fiskeørn 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	603	122	39	228	114	92	85	149	219	592	238	23	2504
2. halvår	301	250	68	270	220	126	265	130	509	474	351	51	3015
Samlet	904	372	107	498	334	218	350	279	728	1066	589	74	5519

Lille skrigeørn *Clanga pomarina*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2020	1992	
2020	9	2	3	5	4	11	16	16	16	13	227

Efter en gennemgang af de indsendte observationer anslås årets sum til omkring 14-16 fugle og dermed det næstbedste år nogensinde. Gennemsnittet for de sidste 10 år er 11 fugle/år.

Alle observationer nævnes:

NJ: Mindst fire fugle. 22-23/4 og 26/4 1 4K+, 21/5 1 4K+, 1/6 1 2K, 15-18/6 4K+ alle Skagensområdet 3/6 1 2K+ Nymølle Plantage, 21/6 1 3K+ Slette Strand, 25/6 1 Læsø.

ØJ: Mindst fem fugle. 23/5 1 SV Molslaboratoriet, 2/6 1 2K+ NØ Årslev Enge, 18-19/6 1 2K+ Skærso Enge, 21/6 1 Tolløkke Skov og 16/8 1 3K+ SV Årslev Engso. To af fuglene kan være blandt dem der dukker op ved Skagen senere...

SØJ: En fugl. 25/8 1 S Voersvadbro og samme dag 1 SV Træskohage.

SJ: En fugl. 4/6 1 2K+ Frøslev Mose.

F: To fugle. 24/4 1 Påø Enge og 10/6 1 Vitsø.

KBH: En fugl. 18/9 1 4K+ SV Mandehoved.

NSJ: En fugl. 20/4 1 ad. NØ Hellebæk.

ST: Tre fugle. 21/4 1 2K+ NV Aborrebjerg, 25/5 1 3K+ SØ Hyllekrog og 23/9 1 NØ Bøtø Enge.

(René Christensen)

Lille skrigeørn, Skagen, 21. maj 2020.
Foto: Carsten Gørges Laursen

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

Den danske bestand af kongeørn udvikler sig ikke. Som i 2019 var der fem par. De fik i alt fire unger fordelt med to i Tofte Skov samt en i både Hals Nørreskov og Hals Sønderskov - alle i Nordjylland. Læs mere om dette i beretningen fra Projekt Ørn her i Fugleåret.

Ud over ynglefuglene var forekomsten lidt lavere end i 2019 – både i Nordjylland men også i andre landsdele. Det til trods for at fuglene i Mellem- og Nordsverige for andet år i træk havde et godt år (Kungsörnen 2020/www.eagle72.se). Vurderingen skal dog tages med det forbehold, at det kan være vanske-

ligt (uden fotos) at vurdere omfanget af gengangere de enkelte iagttagelser imellem.

I Nordjylland blev der i første halvår udover de ti fugle i yngleparrene set en række ørne, og det er ikke muligt at angive, hvor mange forskellige det har drejet sig om. Ved Skagen ses fire fugle i perioden 21/3 til 29/6 – usædvanligt nok med flest iagttagelser i juni. Her foruden yderligere ni fund i perioden 2/3 til 23/6. Alle 2-3K-fugle bortset fra 23/6 1 ad. Åby Højmose.

Fra det øvrige Jylland blev der i Sydvestjylland set en ældre immature ørn på forskellige lokaliteter i området

fra 26/3 til 19/4. Det gælder Grærup, Fiilsø, Blåvand og Fanø. 1/6 blev sikkert samme fugl set igen på Kallemærsk Hede. I Vestjylland er nok samme ca. 5K-fugl set i perioden 1/1 til 5/4 på Borris Hede og igen 6-7/4 og 9/6 på Vind Hede. I Østjylland var der adskillige iagttagelser fra NØ-Djurstrand af 2-3 fugle (2K og 3K) i perioden 12/2 til 10/4 i området mellem Grenaa og Gjerrild foruden en iagttagelse fra Ramten 30/3.

Fra andre regioner blev der fra Midt- og Sydsjælland i perioden 4/1 til 2/2 rapporteret en 3K fugl, som i alle tilfælde kan dreje sig om en og samme fugl. Den er set fra Gyrstinge Sø i nord til Tystrup Sø i syd. Uden for dette blev der på Sjælland set 2/3 1 1K Nordskoven ved Frederikssund (NSJ). På Fyn opholdt en 2K Kongeørn sig i længere tid omkring Fangel og Dyrehave syd for Odense. Den blev således set i en lang periode fra 11/1 til 26/3.

Som sagt blev der i andet halvår iagttaget færre end i 2019. Andet halvårs første uden for yngleområderne blev set i region Storstrøm med en 4K-fugl ved Råbylille 3/8. På Sjælland ses herefter både 12/10 og 13/10 1K-fugle indtrækkende ved Mandehoved (KBH). Det kan fint være disse to fugle, hvor af den ene var farvemærket, der går igen i de øvrige iagttagelser fra området i den resterende del af året. Således blev der set Kongeørn 13-14/10 nær Frederiksværk (NSJ) og ved Sønderød vest for Tissø 17/10. Herefter blev der i Tissø/Sørninge området set op til to forskellige 1K ørne i perioden 1-29/11 og igen en fugl 19/12. Som minimum svarer en af fuglene til den farvemærkede ved Mandehoved. Også en 1K fugl ved Hyllekrog 14/10 kan måske sættes i forbindelse med ovennævnte. Det kan være samme fugl, der blev set i Gødser-området de følgende to dage og senere dukker op ved Tissø. I alle tilfælde var det en af fuglene derfra, der blev set i området ved Broksø/Holmegaard (ST) i perioden 29/11 til 30/12. Samlet set var der mange iagttagelser i regionerne på Sjælland

og Storstrøm, men det er ikke usandsynligt, at det blot drejede sig om tre forskellige fugle.

På Bornholm blev der 12/7 set en Kongeørn ved Hover – sikkert samme som på Borris og Vind Heder tidligere på året. Endelig blev der udover yngleparrene og deres afkom set følgende i Nordjylland, 7/8 1 imm. Kærene, Læsø, 11/10 1 ad. Tolne og 23/10 1 juv./imm. Børglum Klosterskov.

Skemaet viser ikke nødvendigvis det reelle antal fugle, idet enkeltfugle i flere tilfælde ses i flere forskellige regioner. Desuden kan der være gangangere indenfor samme region.

(Hans Christophersen)

Lokaliteter med kongeørn 2020.

Regional fordeling af kongeørn 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	V SJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	25	1	2	3	0	0	1	2	0	1	1	0	36
2. halvår	18	1	0	0	0	0	0	1	2	2	2	1	27
Samlet	43	2	2	3	0	0	1	3	2	3	3	1	62

Blå kærhøg *Circus cyaneus* (yngle- og sommerfund)

I Danmark er blå kærhøg en udbredt træk- og vintergæst, som ses i alle landsdele. Arten er så relativ fåtallig og let genkendelig, at den forventes i høj grad altid at blive tastet i DOFbasen. Den store stigning i registreringer fra 2019 til 2020 kan skyldes, covid-19 nedlukningen, der fik flere folk i felten (se indledningen). Forårstrækket var på sit højeste medio april, med 19/4 som den største dag, hvor 57 sås ved Skagen (NJ). Efterårstrækket kulminerede i månedsskiftet september/oktober, hvor højeste antal blev 17 fugle den 27/9 ved Gulstav (F). På følgende lokaliteter blev der observeret mere end 10 natterastende fugle (max-antal): Lille Vildmose (NJ) 31, Selbjerg Vejle (NJ) 28, Borris Hede (VJ) 76, Ribe Østerå (SVJ) 15 og

Kongens Mose (SJ) 44. De 76 fugle fra Borris Hede blev 2/1 talt flyve til overnatning, der var tale om 51 hanner og 25 brune fugle. Der er formentlig tale om det største antal nogensinde talt ved en dansk overnatningsplads.

Man kan undre sig over, at antal observationer er så stabilt, eller nærmest svagt stigende i Danmark, når bestandene nord for os går kraftig tilbage. Måske skal det til en vis grad tilskrives at flere og flere observatører indtaster i DOFbasen. I det nye europæiske fugleatlas – ses det, at bestanden i Sverige er i stor tilbagegang og den finske bestand er halveret siden slutningen af 1980'erne (Keller m.fl.2020). Måske er de fugle vi ser i Danmark i stort antal fra den russiske bestand.

(Jesper Leegaard)

Steppehøg *Circus macrourus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2018	2017	
173	16	< 1	3	4	24	186	173	547	480	480	2006

Med indberetning af i alt 173 fugle var årets forekomst en smule under gennemsnittet for de seneste ti år med 186 fugle. Antal året før var 221 og dermed blev 2020 det hidtil næstbedste år.

Det var især et markant fald i forbindelse med efterårstrækket med 60 fugle mod 121 i 2019. Forårstrækket var ganske fint og antallet i første halvår på 113 fugle placerede sig som den tredje højeste forårstotal nogensinde. Forårstotal var i 2019 på 100 fugle.

Forårstrækket domineredes marginalt af 2K-fugle med i alt 58, hertil 53 ad./3K samt to uspecificerede. Som altid var Skagen (NJ) bedste forårslokalitet med 39 fugle i perioden 5/4-15/5 med største dage 18/4 4, 20/4 7, 22/4 4 samt 1/5 5 fugle. Næstbedste forårslokaliteter blev Hellebæk (NSJ) med syv fugle, Søholm, Stevns (KBH) med syv fugle, bl.a. 27/4 tre set i området, samt Gjerrild (ØJ) med fem fugle.

Som altid gjaldt årets første observationer adulte hanner, og ganske usædvanligt kom alle årets tre første observationer fra Skagen (NJ) med 5/4 1, efterfulgt af 6/4 2 ad. han trækkende fra samme lokalitet. Dagen efter 7/4 fulgte første fra Nordsjælland med en han

observeret ved Jægerspris (NSJ) samt Hellebæk (NSJ). Foråret bød bl.a. på en langtidsstationær fugl i Sønderjylland 10-19/4 1 adult han Abild (SJ). Sidste fugl på forårstrækket blev 23/5 1 2K Følle Strand (ØJ).

Der blev gjort et enkelt sommerfund med 11/6-17/6 1 adult han rastende på Køge-egnen (KBH), hvor den i perioden blev set i Lellinge (KBH), Havdrup (KBH) og Lille Salby (KBH).

Efterårstrækket blev som de forrige år domineret af 1K-fugle, men desværre kunne konstateres et markant fald her med i alt 34 1K, sammenholdt mod 70 i 2019 samt 56 i 2018.

Første fugl på efterårstræk var tidlig med 1/8 1 2K SV Grønholt (NSJ). Først ultimo august blev de næste fugle observeret med 25/8 1 ad. han Skansebakken (NSJ), 27/8 1 ad. han Hundevængsgård (ST). Efterårets første 1K fugl blev set 28/8 Hyldtofte Fæland (ST), og samme dato kom efterårets første fra Stevns 28/8 1 han 2K+ Bøgeskov Havn (KBH) - en af efterårets kun tre 2K fugle.

Stevns (KBH) blev efterårets bedste træklokalitet med fem fugle, fra samme lokalitet blev der set hele 28

indtrækkende i 2019, så det lidt blege efterår kunne også mærkes her. Næstbedste efterårslokaliteter var Skansebakken (NSJ) samt Hønen, Fanø (SVJ) begge med fire.

Årets sidste fugle var en langtdsstationær, 5/10-23/10 1 1K Mandø (SVJ) og 30/10 1K Christiansø (B).

Aldersfordeling i andet halvår var 34 1K, 3 2K, 20 3K/ad. samt tre uspecificerede.

Månedsfordelingen blev april 76, maj 36, juni 1, august 12, september 37, oktober 11.

(Peter Staarup Christensen)

Aldersfordeling af steppehøg 2020:

	1. halvår	2. halvår	Samlet
Adulte/3K/3K+	53	20	73
2K/2K+	58	3	61
1K	-	34	34
Usp.	2	3	5
I alt	113	60	173

Regional fordeling af steppehøg 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	41	0	1	7	2	4	1	5	16	22	12	2	113
2. halvår	2	1	7	1	0	4	2	4	13	14	11	1	60

Hedehøg *Circus pygargus*

Hedehøgen havde i 2020 et af de dårligste yngleår efter årtusindskiftet. Læs mere herom i beretningen fra "Projekt hedehøg" her i Fugleåret. Uden for yngleområdet er hedehøgen meget fåtallig. Som eksempel på dette blev der set 39 steppehøge i Skagen (NJ), men kun 14 hedehøge. Som noget positivt for 2020 blev der tæstet mange 2K fugle ind i DOFbasen. Hele 111 indtastninger af 2K fugle mod et normalt år på omkring 50 indtastninger. Forhåbentlig var dette et tegn på stor overlevelse af unger efter det gode yngleår i 2019.

Ankomst- og afrejse tidspunkter lå inden for det normale. De første blev set 17/4 ved Ballum (SJ) og 18/4 i Kogens Mose (SJ), men først 19/4 var der en iagttagelse uden for yngleområdet, med en 2K-fugl trækkende ved

Skagen (NJ). Skagen havde, som bedste træklokalitet, i alt 14 i foråret, hvilket er noget under gennemsnittet.

Ved Lindet Kongemose (SJ) blev der den 22. august set otte adulte hedehøge gå til natterast i en uhøstet havremark.

Efterårets sidste blev 15/9 1 1K Klise Nord (F) samt 26/9 1 han Gl. Frederikskog (SJ).

I det nye europæiske ynglefugleatlas – EBBA II – ses det, at hedehøgen holder stand i Europa. Det skyldes gode tal fra Rusland, mens den i mange andre lande er i tilbagegang. Dyrkede marker er i hele Europa blevet artens foretrukne yngleplads (Keller m.fl. 2020). Det giver store problemer med at få ungerne flyvefærdige, inden markerne høstes, og dermed en lav ungeproduktion.

(Jesper Leegaard)

Regional fordeling af hedehøg 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	24	7	Y	7	3	Y	6	2	12	4	9	2	76*

Y=yngleområde antal ikke opgjort. *= total excl. fund i yngleområderne

Havørn *Haliaeetus albicilla*

Bestanden af havørn buldrer fortsat derudad, og har nu nået næsten 150 besatte territorier. Læs mere herom i beretningen fra Projekt Ørn her i Fugleåret.

De mange par producerer mange unger, og de unge ørne kan nu opleves i hidtil usete koncentrationer flere steder i landet. Især ved Vadehavet, samt søer og kyster omkring Fyn og Lolland-Falster-Sydsjælland, kan der i vinterhalvåret opleves et større antal ørne.

Her skal kort omtales nogle af de største forekomster.

Det klart største antal fra første halvår var fra Fanø (SVJ), hvor der 1-2/1 blev talt i alt 29 havørne. De mange ørne fouragerer på fugle og sælkadavere på vaderne, og overnatter i en skov på Fanø (se bl.a. beretningen fra Fanø Fuglestation).

De største antal uden for Fanø var 30/3 14 Peberholm (KBH) og 19/3 14 på sandbanker syd for Nordmandshage (NJ).

Sidst på året opdages en overnatningsplads i eller nær Tingdal Plantage ved Hjørpsted (SJ), hvor tællinger af de udflyvende ørne ved solopgang giver nogle utrolige antal igennem november og december, med max. 12/10 47 og 14/11 48 udflyvende fra natterast.

Største antal fra Fanø fra efteråret, var 2/12 i alt 21 talt på soveplads i Fanø Klitplantage. Desuden bemærkes 9/7 23 Maribo Sønderø (ST), 24/10 25 Ballum Forland (SJ) og 12/12 25 Margrethekog (SJ).

Træklokaliteter og Fuglestationer melder også om rekordantal, således havde Skagen (NJ) et forår med i alt 149 havørne, hvilket er 140% over gennemsnittet! Den bedste dag var 21/4 med 20-25 TF.

(Peter Lange)

Rød glente *Milvus milvus*

Som sædvanlig begyndte sæsonen med vintertællingen, som fandt sted 4-5/1.

I modsætning til 2019 bød årets tælling på ny rekord, nemlig hele 432 glenter. Den største forekomst var ved Skandinavisk Dyrepark på Djursland (ØJ), hvor 113 glenter blev talt. Den regionale fordeling af glenterne kan ses i skemaet på næste side.

Ynglebestanden er stadig i fremgang og i 2020 har vi registreret det hidtil højeste antal ynglepar, nemlig 160-199 par. Der formodes dog stadig at en del par ikke bliver indrapporteret. Især Østjylland, Vestsjælland og nok også Bornholm ser ud til at være underrepræsenteret.

Bestanden er i stadig ekspansion mod vest i Jylland. I 2020 har vi fået de første to ynglepar på Mors, omend det ene par nok allerede ynglede der i 2019. Desuden ser det ud til at parrene rykker sammen i kerneområderne, hvilket er helt normalt. Fx er der registreret to glentereeder med kun 100 meters afstand i ST. Normalt er der mindst 2-3 km mellem rederne.

Estimatet for den samlede ynglebestand vil være 200-250 ynglepar, hvilket er et konservativt skøn.

Tallene for ynglepar, som kan ses i skemaet forned, er baseret på indtastninger i DOFbasen, samt personlige meddelelser fra en række af glentegruppens medlemmer.
(Per Rasmussen/Glentegruppen)

Regional fordeling af rød glente 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
vinter	4	0	0	122	57	1	56	47	1	2	128	6	432
ynglepar	38-40	1	5	13-20	23-26	5	27-39	6	4-6	14	17-30	4	160-199

Rød glente, Jægerspris, 25. marts 2021. Foto: Steen Højmark-Jensen

Sort glente *Milvus migrans*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2019	2018	
694	NA	33	59	69	123	417	694	694	547	480	7297

Denne, på verdensplan, almindelige rovfugl ses i stigende omfang i landet. Igen blev det til ny rekord med i alt 694. Arten blev registreret året igennem, dog kun med enlige fugle i vintermånederne, og ikke med sikkerhed i december.

Forårstrækket blev endnu engang indledt i marts 17/3 2 Jernbaneterræn omkring Otto Busses Vej (KBH) og toppede vanen tro medio maj, med 21/5 7 Flagbakken (NJ). Efter en række returtrækkende glenter i juni og juli indledtes det egentlige efterårstræk ult. august 25/8 6 SV Stevns Fyr (KBH). For øvrige tal og trækkforekomster henvises til fuglestationernes beretninger og rovfugletrækket, her i fugleåret.

(Tommy Kaae)

Sort glente, Grenen, 2. juni 2020. Foto: Lars Grøn

Regional fordeling af sort glente 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	128	4	9	36	6	22	101	15	147	50	162	14	694

Slørugle *Tyto alba*

Sløruglen er fortsat en art i positiv udvikling. I 2020 blev der registreret ynglende slørugler på 60 lokaliteter. Der er således atter god fremgang for arten, som i 2019 havde 42 registrerede ynglepar ifølge DOFbasen. Indberetningerne i DOFbasen er dog mangelfulde for denne art, og fx på Mors (NJ) angives bestanden i 2020 til 40 par (Smith 2021).

I alt blev der i 2020 registreret 281 slørugler på 168 lokaliteter, igen en stor fremgang i forhold til tidligere

år. Særligt er det værd at bemærke, at 17 af lokaliteterne var på Fyn, Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm. Siden isvinteren i 2011 har slørugler hovedsageligt været observeret i Jylland. De nye tal indikerer, at arten er ved at genetablere sig på de danske øer.

På Bornholm blev to unger observeret, hvoraf en blev ringmærket. Dette er det første bornholmske ynglefund siden 2011.

(Mette H. H. Hansen/Uglegruppen)

Kirkeugle, Silkeborg, 24. juni 2020. Foto: Klaus Dichmann

Kirkeugle *Athene noctua*

Indtastningerne i DOFbasen giver ikke længere et retvisende billede af artens forekomst, hvorfor der henvises til Sunde (2021). For yderligere baggrund om indsatsen for at redde kirkeuglen som dansk ynglefugl henvises til Fugleåret 2019.

I 2020 registrerede Århus Universitet (DCE) 11 par, heraf otte i Himmerland og tre i det øvrige Jylland. Af disse blev de otte fodret med daggamle kyllinger for at øge chancen for overlevelse af såvel adulte fugle som unger. I alt er der registreret 16 udføjne unger. Hertil kommer syv enlige fugle, alle i Jylland.

I en artikel i Nordjyllands Fugle 2020 når artiklens forfatter (Lars Bo Jacobsen) frem til et lidt højere antal, nemlig 13 par og 10 enlige fugle. Hertil kommer uden tvivl nogle ukendte par, men der er ingen tvivl om, at arten er i meget stor risiko for at uddø med mindre, der iværksættes en meget målrettet indsats i Himmerland med fokus på at forbedre fødegrundlaget omkring de eksisterende ynglelokaliteter. En sådan indsats forsøges nu iværksat via Vildtforvaltningsrådet og med midler fra Miljøministeriet og forhåbentligt fonde. Lykkes det ikke, ser det meget sort ud for artens overlevelse.

(Egon Østergaard)

Perleugle *Aegolius funereus*

I år er der kun to sikre ynglefund (på Bornholm), mens der er flere syngende fugle både på Bornholm og i Jylland. I Jylland er den registreret på fire tidligere kendte lokaliteter og fundet på fire nye, men på de sidstnævnte er der kun tale om fund en enkelt nat. De manglende sikre ynglefund i Jylland kan skyldes, at redekasser ikke er blevet tjekket med kamera.

De to sikre ynglepar: Almindingen (B) et par med fem unger (ringmærket) samt endnu et kuld med fire æg, der blev opgivet. Fra Bornholm desuden Bodilsker Plantage (B) 25/3 og 28/3 1 hørt syngende, Pedersker (B) 22/1-18/6 1 syngende og Povlsker Plantage (B) 14/3-25/3 2 syngende.

I Jylland er der følgende iagttagelser: Blåbjerg Klitplantage (SVJ) 1 hørt syngende 3/2-11/5, men 15/3, 19/3 og

10/4 hørt to syngende fugle. Der er dog ingen sikre ynglefund trods flere redekasser i området, men det er uklart, om disse er tjekket for yngel. I Gludsted Plantage (ØJ/VJ) er den registreret mange aftener i perioden 4/1-18/6 med en fugl, dog to syngende 5/3 og 16/4. Ingen sikre ynglefund angivet. Hoverdal Plantage (VJ) 20/3-8/5 op til to syngende den 30/3 og 8/4. Ulfborg Plantage (VJ) 16/3-10/4 1 syngende.

Fra nye lokaliteter er der disse iagttagelser: Nørre Nebel Skov (SVJ) 7/4 1 hørt, Tandrup sø og mose (NJ) 29/4 1 syngende, Fejsø Plantage (VJ) 30/4 1 syngende og Kokspang Gårde (SVJ) 31/12 1 syngende.

Fra efteråret to rastende fugle ved Blåbjerg Klitplantage 8/11 og en ved Tommestrup (KBH) 28/11.

(Egon Østergaard)

Mosehornugle *Asio flammeus*

Mosehornugle har ingen bekræftede ynglelokaliteter i Danmark i 2020. I DOFbasen er registreret en observation af parringsadfærd fra det sydvestlige Vendsyssel, men mosehornugler observeret i yngletiden formodes

at være individer, som springer ynglesæsonen over. I sommermånederne er der i DOFbasen observeret enkeltfugle på 20 forskellige lokaliteter, og Atlas II resultaterne viser 42 kvadrater med registrerede mosehor-

Mosehornugle, Kammerslusen, 11. marts 2020. Foto: Kís Boel Guldmann

Stor hornugle, Klosterheden,
4. maj 2020. Foto: Allan Kjær Villesen

nugler, heraf dog kun tre sikre og fem sandsynlige og altså ingen observationer af reder eller unger.

En række lokaliteter havde op til otte rastende fugle både første og andet halvår, men kun to steder havde flere; 5/3 9 Ølsemagle Revle (KBH) og så topscoreren, 25/12 27 talt på fælles dagsrasteplads Nørreådal (NJ). Dette antal er Nordjyllandsrekord og tillige et af de største antal registreret i nyere tid, kun overgået af 29 på Amager (KBH) december 2009-januar 2010 samt hele 34 sammen på Skarø (F) januar/februar 2013.

Lille Vildmose (NJ) overvintrende mosehornugle forblev på stedet ind i juni, og repræsenterer dermed sandsynligvis en af de fugle, der har siddet ynglesæsonen over. Der var fund i sommerperioden fra en række lokaliteter, spredt over det meste af landet, men ingen med en adfærd, der indikerede ynglepar.

(Mette H. H. Hansen/Uglegruppen)

Stor hornugle *Bubo bubo*

I Atlas III er der registreret stor hornugle i 123 kvadrater, heraf 62 sikre og 43 sandsynlige. DOFbasen indeholder 61 forskellige lokaliteter, hvor ugleerne er registreret som ynglefugle i 2020, men det er sandsynligt at langt de fleste registrerede kvadrater i Atlas III er yngleterritorier. Stor hornugle har således etableret sig i hele Jylland og er fortsat i fremgang. Ringmærkningscentralen har som mål at ringmærke alle unger af stor hornugle i Danmark. I 2020 blev der således mærket 19 unger.

(Mette H. H. Hansen/Uglegruppen)

Lokaliteter med stor hornugle 2020.

Hærfugl *Upupa epops*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	1997	
42	NA	(16)	23	27	20	28	42	50	43	42	(1067)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972 og 1975-76.

Der blev indrapporteret 41-42 hærfugle i år 2020. Forekomsten må siges at være høj, men overgår dog ikke sidste års 50 fugle, som var et rekordår.

Årets første hærfugl var en langtidsstationær fugl ved Holstebro (VJ), der allerede blev spottet i december 2019. Fuglen kunne i 2020 ses fra 9/2 ved Sletten, Holstebro til 11/4 Vandkraftsøen. De næste blev set i forårsrykindet i april og maj med første fugl, udover ovennævnte, 4/4 1 Bæla ved Hasle (B) og sidste forårsfund blev 29/5 1 Aalborg (NJ). Der blev observeret flere hærfugle i sommermånederne heriblandt kan nævnes to syngende fugle, 2/6 1 Smidstrup (NJ) og 6-7/6 1 Klim Bjerg (NJ).

Efterårets observationer startede med 22/9 1 Nakkehoved (NSJ) efterfulgt af observationer i både september, oktober og november. Årets sidste hærfugle blev 17/11 1 Vrensted (NJ), 16-19/11 1 Øer (ØJ) samt 25/11 1 Thurø (F).

Alle regioner blev i år 'begunstiget' af hærfugl. Der blev observeret flest i første halvår med 30 fugle mod 12 fugle i andet halvår. Herudover kan det nævnes, at alle observationer drejede sig om et individ.

(Morten Swayne Storgaard)

Hærfugl, Holstebro, 6. marts 2020.
Foto: Allan Kjær Villesen

Regional fordeling af hærfugl 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	3	1	3	0	1	3	4	2	2	1	6	4	30
2. halvår	4	1	0	4	0	0	1	0	0	2	0	0	12

Vendehals *Jynx torquilla*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	1981	
658	NA	(193)	(370)	(143)	169	362	658	658	533	517	(11.845)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1971-73, 1975-76, 1988 og 1991

Der blev indberettet 658 vendehalse mod 434 i 2019, 397 i 2018, og 517 i 2017. Det bedste år nogensinde.

De første ankom tidligt, således 10/4 1 Favrskov Bjerge (F). Derefter 12/4 1 Ny Hammersholt (NSJ), 12/4 1 Aars (NJ) og 12/4 1 Hellerup (KBH). Herefter fortsatte det med observationer frem til 7/9. Langt hovedparten blev som sædvanligt set i forårsperioden.

Der blev indberettet 105 ynglefugle.

Hvor mange vendehalse, der i virkeligheden yngede i Danmark, er vanskeligt at anslå. Mange af de syngende var sikkert gennemtrækkende fugle. Mange yngede i

spættehuller i stedet for redekasser, hvilket ikke gør registreringen lettere. I Rold Skov i Nordjylland var der ingen yngletegn ved de knap 60 redekasser, selv om der blev sunget ved to af kasserne. Derimod berettes om i alt 13 yngleforsøg i de mange kasser og spættehuller i klitplantagerne ved Tranum, Fosdal, Korsø og Tved i Nordjylland. To af dem betragtes dog som om-lagte, og et kuld i et spættehul blev præderet af mår, så det blev til ti succesfulde kuld her. Desuden mindst fem sandsynlige ynglepar i Tofte Skov samt 1-2 i Høstemark Skov (Se Nordjyllands Fugle 2020).

Af ynglepar blev der i øvrigt indberettet 8-9 par Klelund Dyrehave (SVJ), 5 par Borris Hede (VJ), 3-5 par Frøslev Plantage (SJ), 3-4 par Ovstrup hede (VJ), 1-2 par Gribskov (NSJ), 3-4 par Sønderho og sommerhusområdet (SVJ), 2 par Klosterheden (VJ), 1 par Skiveren (VJ), 1 par Melby Overdrev (NSJ) og 2-3 par Houstrup (SVJ).

Desuden blev der set 6-8 unger i redekasse i Frederikshåb Plantage (SØJ) og ti unger i redekasse i Gyttegård Plantage (SVJ). Ved Nørre Lyngvig (VJ) blev en stor unge set tigge føde hos en gammel fugl.

På Borris Hede blev det til fem kuld i redekasser (et kuld dog opgivet). De to var meget sene kuld.

Næsten alle de sikre par er således fundet i Jylland samt nogle få par i Nordsjælland.

Der blev ringmærket 30 unger og 1 ad. På Ovstrup Hede blev der ringmærket ét kuld på ni unger. Egon

Østergaard har nu i alt ringmærket 882 vendehalse og fik endelig sin første genmelding. Det var en unge, der blev genfanget i Donges, Loire-Atlantique, Frankrig 31/8, som da var 2 måneder og 10 dage gammel. Det var 1208 km fra Borris Hede.

Efterårstrækket indledtes den 8/8 1 RI Agersø (VSJ), 8/8 1 Hønen, Sønderho (SVJ), 8/8 1 Tibirke Sand (NSJ). De sidste blev set 10/9 1 Rø Plantage (B), 11/9 1 Blåvand (SVJ) og 11/9 1 Sallinge Å (F).

Der blev på forårstrækket ringmærket ti fugle, fordelt med Blåvand 3, Svendborg (F) 1, Vesterbro (KBH) 1, Agger Tange (NJ) 1, Ertholmene (B) 2, Grenen 1 og Hjerting By (SVJ) 1. På efterårstrækket blev 14 ringmærket fordelt med Agersø 4, Eggeslevmagle 4 (VSJ) og Gedser Odde (ST) 6.

(Leif Novrup)

Regional fordeling af vendehals 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	133	98	112	29	13	76	26	29	25	65	21	31	658

Grønspætte *Picus viridis*

Den på dagsbasis rensede årssum var 4289 – og den overgik dermed sidste års rekordresultatet (2450) med 1839 fugle!

Der var allerede en stigning i årets to første rekordvarme måneder, og resten af året var præget af øget observationsaktivitet efter corona-nedlukningen 11/3. Den øgede aktivitet omfattede flere gentagne besøg på samme lokalitet og øget tilstrømning til populære lokaliteter. Alligevel synes der også at være en fortsat fremgang for arten i store dele af udbredelsesområdet. En analyse af denne fremgang siden Atlas III udskydes til et mere normalt observationsår.

Fremgangen antydes imidlertid allerede af antallet af lokaliteter med yngleadfærd i perioden 1/2 til 10/8. Dette tal steg fra 276 i 2019 til 393 i 2020. Der er selvfølgelig ikke nogen automatisk sammenhæng mellem antallet af observationer af fugle og lokalitetsantallet. I Østjylland var der en stigning i antallet af observerede fugle fra 404 i 2019 til 689 i 2020, mens der samtidig var et fald fra 50 til 29 i antallet af lokaliteter med yngleadfærd. Men i det meste af udbredelsesområdet var der en betydelig fremgang i begge tal. Mest bemærkelsesværdigt er, at der i Nordjylland var mere end en fordobling af både antal fugle (fra 544 til 1143) og antal lokaliteter med yngleadfærd (fra 53 til 121).

(Esben Sloth Andersen)

Regional fordeling af grønspætte 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	1143	589	178	689	590	353	747	0	0	0	0	0	4289
Lokaliteter med yngleadfærd	121	28	31	29	53	36	95	0	0	0	0	0	393

Sortspætte *Dryocopus martius*

Den på dagsbasis rensede rekordhøje årssum var 2895 fugle, dvs. 906 flere end de 1989 i 2019. Årets to første måneder var rekordvarme, men stigningen skyldtes især corona-nedlukningen 11/3. Også antallet af DOF-base-lokaliteter med registreret yngleadfærd i perioden 11/3 til 1/8 steg fra 103 i 2019 til 140 i 2020, med de største stigninger i NJ, SJ, KBH og NSJ. Begge stigninger af var påvirket af hyppigere indberetninger fra udvalgte lokaliteter og af tilstrømningen af observatører til populære lokaliteter. Som eksempel var de 310 fugle fra KBH fordelt på hele 162 observationer af, hvad der sandsynligvis var et enkelt succesfuldt ynglepar i Ganløse Ore/Maglemose. Til sammenligning blev der i 2019 blandt de 104 fugle i KBH meldt om 29 observationer fra Ganløse Ore/Maglemose, der dengang rummede et par uden påvist ynglesucces.

Der var nok flere steder også tale om en fortsat fremgang for arten, men en vurdering heraf er ikke nem i et corona-år. Til gengæld rapporteres om nogle systematiske opgørelser af ynglepar. I Sønderjylland blev alle kendte reder undersøgt af Hans Christensen, Tønder, der desværre døde i 2021. I 2020 fandt han i hele SJ 18 sikre ynglepar i lige så mange skove (mod 16 i 2019). Han fandt desuden 1 YP i Barsbøl Skov i SVJ, hvorfra der også rapporteredes om 2 YP i Klelund Dyrehave. Fra VJ: 1 – 2 YP Ndr. Feldborg Plantage. Fra ØJ: 1 – 2 YP Vallum Sø ved Ryomgård. Fra NJ: 1 YP Hammer Bakker; 2 YP Tofte Skov, 1 YP Høstemark Skov, 1 YP Bælum Søndermark, der var ingen samlet opgørelse for Rold Skov (men se Nordjyllands Fugle 2020). Fra NSJ meldte Per Ekberg om to sikre ynglepar i Store Dyrehave og ti i Gribskov (mod 12 – 14 i 2019).

(Esbén Sloth Andersen)

Regional fordeling af sortspætte 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	331	95	40	462	250	393	50	55	310	890	19	0	2895
Lokaliteter med yngleadfærd	34	3	1	28	11	20	1	2	11	28	1	0	140

Sortspætte, Tisvilde Hegn, 31. marts 2020. Foto: Erik Biering

Lille flagspætte, Grib Skov, 4. maj 2020. Foto: Per Ekberg

Lille flagspætte *Dendrocopus minor*

Årssummen på 773 fugle er dagsvist rensset for gengangere. Summen er væsentligt større end sidste års 630 og forrige års 424. Som sædvanligt var der en stor interesse for et begrænset antal lettilgængelige fugle, og den kan være øget af Corona restriktionerne efter 11/3. Men antallet af (delvist overlappende) lokaliteter med observationer er en grov indikator, der tyder på en fremgang af arten. Således var der en fremgang i antal lokaliteter fra 144 i 2019 til 175 og i antal lokaliteter med yngleadfærd fra 61 til 72. Det er næppe tilfældige udsving, for i 2015 var tallene hhv. 122 og 43.

Nordsjælland er fortsat kerneområdet med Gribskov som den dominerende lokalitet. Her fandtes 19 – 21 ynglepar, mens registreringen var 11 – 12 i 2019.

Denne markante fremgang i Gribskov rummer fund fra helt nye biotoper i forhold til de tidligere klassiske sumpskove, og arten er nu fundet ynglende spredt ud over hele skoven. Den er i år fundet ynglende i et rødgranområde med mange døde nåletræer. Her placerede den sin rede i en død rødgran i fire meters højde.

Der blev konstateret prædation fra stor flagspætte ved to ud af fem tilfældigt kontrollerede reder. Stor flagspætte havde hugget sig ind til redetekammeret fra bagsiden og derfra taget ungerne.

Lokaliteter med lille flagspætte 2020.

På Bornholm synes bestanden også at være i fremgang, og sammen med Nordsjælland er Bornholm og Københavnsområdet de tre kerneområder for lille flagspætte i Danmark.

(Per Ekberg / Esben Sloth Andersen)

Regional fordeling af lille flagspætte 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	3	0	0	8	78	28	2	24	108	428	14	80	773
Lokaliteter	3	0	0	6	12	8	1	11	24	66	11	33	175
Lokaliteter med yngleadfærd	0	0	0	2	4	2	1	3	13	32	3	12	72

Biæder *Merops apiaster*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2017	2000		
2020	64	NA	(4)	19	29	42	74	64	216	89	83	(1655)
	6	NA	< 1	< 1	> 1	3	5	6	-	-	-	

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. Der mangler årstotaler fra 1972 og 1975-76. Flest par er registreret 2015: 8 par, 1998: 3-7 par og 2000 og 2003: 4-6 par.

Der blev observeret biæder på ca. 38 lokaliteter i 2020. I dagene 21/5-23/5 var der mange registreringer i Skagensområdet (NJ). Det reelle antal i alt de tre dage drejede sig dog nok blot om tre trækkende og 1-3 rastende. Antallet er noget højere end i 2019, men stadig under gennemsnittet for de seneste ti år.

Der var seks ynglepar på den sædvanlige lokalitet i Sønderjylland. Fem af parrene fik unger på vingerne. I regionalfordelingen er der renset for gengangere, og

observationerne for Sønderjylland er max antal fugle registreret på én dag på ynglelokaliteten.

Årets første observationer var alle fra 9/5: 3 Rettestrup Grusgrav (ST), 9 Aborrebjerg – Klinteskoven på Møn (ST), 3 Røsnæs spidsen (VSJ) og 3 Agger Tange (NJ), mens årets sidste var 30/8 op til 5 på forskellige lokaliteter på Sydlangeland (F).

Største forekomst uden for ynglelokaliteten var de ni fugle fra Møn og 30/8 5 Fakkebjerg, Langeland (F).

(Nina Rosendahl Larsen)

Regional fordeling af biæder 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	21	2	1	2	0	9	6	5	3	0	15	0	64

Isflug *Alcedo atthis*

Indtastningerne i DOFbasen kan opgøres til 108 sikre ynglepar og fire mulige. Flest ynglepar er registreret i KBH 25, NJ 20 og SØJ 17.

Renset for sandsynlige gengangere er der mere end 5000 registreringer i DOFbasen. Flest i Østjylland og Sydøstjylland med henholdsvis 918 og 807.

(Bent Birk Kristensen)

Udviklingen i de seneste år har været:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sikre ynglepar	64	70	49	32	96	108
Mulige ynglepar	31	58	79	56	22	4

Regional fordeling af isflug 2020

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Sikre ynglepar	20	7	1	6	17	11	6	2	25	11	2	0	108
Mulige ynglepar	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	4

Aftenfalk *Falco vespertinus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1992	2019	1988		
2020	174	NA	(120)	160	165	77	167	174	619	489	385	6650

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972-73

Aftenfalk, Tranum Skydeterræn,
19. august 2020.

Foto: Rune Sø Neergaard

Skønt der var tale om en forekomst væsentligt lavere end i 2019, var der tale om en pæn årssum – igen båret af en stor forekomst af 1K-fugle i andet halvår.

Ret få fugle blev set i første halvdel af den kølige maj-måned med de første 1/5 1 hun Skagen (NJ), 2/5 1 hun Udkæret (B) og 2/5 1 han Nexø (B). Først ved overgangen til lunere vejr sidst på måneden blev der set forekomster af mere end én fugl med bl.a. 20/5 3 2K Holmegårds Mose (ST). Flest fugle (primært 2K) blev set i forbindelse med et varmfremstød ved overgangen til juni især ved Skagen og ST. Nævnes skal 27-29/5 2 Saksfjed Inddæmning (ST), 4/6 2 Nørre Snede (VJ) og samlet 17 ved Skagen med max. 22/5 4.

Fra juli skal nævnes 16/7 1 hun-farvet Faxe Ladeplads (ST), men ellers ses fra august et større rykind og helt

frem til oktober blev der set aftenfalk spredt over landet – dog flest i Nordjylland. Mange fugle rastede gennem flere dage, og på den baggrund er det svært at komme med et reelt antal. I skemaet er de mest sandsynlige gengangere dog frasorteret. Af større forekomster i perioden kan nævnes i alt ni ved Skagen med tre 18/8, 19-21/8 4-5 Ejstrup Klit (NJ), 20-23/8 4 Jerup Strand (NJ), 29/8-4/9 op til tre Kolindsund (ØJ) og 2-4/9 4 Store Vildmose (NJ). Som nævnt blev der set aftenfalk helt ind i oktober, hvilket er senere end normalt. De sidste var således 1/10 1 Sønderkoven ved Sønderborg (SJ), 3/10 1 Lundergård Mose (NJ) og 1 Kolindsund samt 6/10 1 Troldkær (NJ).

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af aftenfalk 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	19	2	2	5	1	1	3	2	1	3	14	11	64
2. halvår	39	6	1	5	2	5	9	5	14	6	15	3	110
Samlet	58	8	3	10	3	6	12	7	15	9	29	14	174

Lærkefalk *Falco subbuteo*

Arten er svær at konstatere som sikker ynglende, da den er meget diskret på ynglepladsen. Bedste chance for at finde yngleparrene er ved at se dem hævde territorium i maj eller se/høre de udflyjende unger i starten af august.

Der er ingen tvivl om at lærkefalken overses i et vist omfang, men hvor meget er svært at sige.

Der er kun indtastet få ynglepar i DOFbasen, og de er spredt over flere regioner. Der er noteret et par i SJ, F, og KBH. Desuden to par i SØJ, 1-2 par VSJ og 2-4 par B. Samlet giver det en bestand på 8-11 ynglepar i Danmark.

Også i 2020 er der set lærkefalkene en lang række steder i yngleperioden, som kunne indikere uopdagede ynglepar. I Atlasperioden blev bestanden vurderet til 20-30 par, og det er næppe urealistisk.

Den første trækfugl blev set 11/4 ved Hellebæk (NSJ), mens den sidste blev set 14/10 ved Boesdal Kalkbrud (KBH) og senere samme dag ved Hyllekrog (ST).

Fleere oplysninger om trækket kan ses i afsnittet om rovfugletrækket her i Fugleåret.

(Per Rasmussen)

Vandrefalk *Falco peregrinus* (yngleforekomst)

Fortsat fremgang i ynglebestanden. Der var i alt 26 lokaliteter med falkepar i ynglesæsonen, 17 par med æg eller unger, i alt kom 45 unger på vingerne, 23 af disse blev ringmærket.

Ynglelokaliteterne var flg.:

Møn:Møns Klint 2: I marts og ind i april holdt en han og hun til i området ved Gråryg og Hvidskud, og trods mange observationer i maj og juni blev der ikke fundet tegn på yngleplads med æg eller unger.

Møns Klint 4: Falkeparret opholdt sig som tidligere i området ved Nylands Nakke fra årsskiftet og hunnen lagde æg og begyndte rugning omkring 22-24/3. Fodring i redehullet blev observeret i maj, og en udflyjende ungfalk 2/6, senere to ungfalke. Fra 15/6 ses voksne og unge ved Taleren og i Jydelejet.

Møns Klint 5: Yngleparret var fortsat han, Sort HK fra Møns Klint 2009, og hun Rød KY fra Bornholm 2014, som opholdt sig omkring Storeklint i marts måned, men skiftede så igen i år til Sækkepeben

sidste uge i marts. Afspærring blev sat op 25/7/3, og det første æg observeret. 28/3 ligger der to æg, og 30/3 tre æg. I slutningen af april var hunfalken i kamp med en fremmed hunfalk, muligvis en hybrid, og med blodpletter på brystet fortsatte hun rugningen. 2-3/5 er alle tre dununger i redeskålen. Ringmærkning finder sted 27/5, to han og en hun. Udflyvningen finder sted 11-12/6, og omkring 20/6 ses ungfalkene længere væk fra ynglestedet mod syd. 1892 personer har været forbi observationsstedet og set falkene i teleskop.

Mønbroen: Falkeparret på Mønbroen lagde sig omkring 25/3. 25/4 under rugningen jager parret en yngre falk ud af området, og 7/5 er der tegn på unge(r) i redeskassen. I juni ses to store unger, og 8/6 sidder ungerne nede på brobuen. I slutningen af måneden er de for det meste væk fra lokaliteten.

Farøbroen: Hunfalk såvel som hanfalk blev observeret på og omkring Farøbroen hele foråret og sommeren, men ingen ungfalke eller tegn på ynglested er set.

Bornholm: BH1: Der har været observeret vandrefalke flere gange i løbet af foråret ved Mulekleven, men ikke tegn på ynglende falke denne sæson.

BH3: Parret i Stubbeløkken blev set 25/1. 9/4 lå en rugende falke på en hylde. 20/5 blev der ringmærket tre unger, hvoraf en senere blev fundet død 22/6.

BH4: Parret på lokaliteten ved Helligdomsklipperne blev set om vinteren, og parring blev observeret 8/3. I april var der rugende falke på redestedet. 24/4 blev der observeret en nyklækket unge på redestedet, 27/4 blev to unger spottet, 2/5 tre og 3/5 fire dununger. De blev ringmærket 20/5. 14/6 var alle ungerne på vingerne.

BH5: Der var ikke store forventninger til positivt yngleresultat på lokaliteten ved Lobbæk med den forventede færdsel tæt på ynglestedet. Færdslen i området er et gammelt problem, og der er tradition for, at lokale kan lufte hunde, fiske og holde picnic, så ejerne vil ikke acceptere skiltning på stedet. Mod al forventning blev der 24/5 observeret mindst en unge på ynglestedet, og klækning har antagelig fundet sted midt i maj. 3/6 blev tre unger ringmærket.

BH7: Igen i år er observeret falke i område inde på øen, men trods flere observationer i løbet af foråret var der ikke tegn på ynglesucces.

Sjælland: Stålværket Frederiksværk (NSJ): Efter et par sæsoner med falke ved værket i Frederiksværk kom der endelig dokumentation for to udføjne unge falke 1/7. Det er det første dokumenterede ynglefund i Frederiksværk.

Kyndbyværket, Jægerspris (NSJ): 28/4 var der tegn på unger i kassen på Kyndbyværket 14/5 blev en unge ringmærket, og to æg lå uklækkede i kassen.

Vestforbrændingen, Glostrup (KBH): Et par har været stedfaste gennem foråret og kan blive et kommende ynglepar.

Avedøreværket, Amager (KBH): Gennem hele forårsperioden blev der iagttaget han- såvel som hunfalke i området, men der mangler stadig dokumentation for et ynglepar.

Stevns Klint 1 (KBH): Parret blev lokaliseret ved Mandehoved i april, og æggene klækkede omkring 1/5 og fire unger blev ringmærket 27/5.

Stevns Klint 2: Parret ved Boesdal havde lagt sig i slutningen af marts, og i april var der meddelelse om planer for større anlægsarbejder i forbindelse med etablering af et besøgscenter, men miljøplaner og høringssvar betød, at arbejdet først ville gå i gang om efteråret. 29/5 blev observeret tre dununger og 2/6 fire unger. 16/6 var en af ungerne borte. Det vides ikke, om den var fløjet ud.

Stevns Klint 3: Dette par har de seneste sæsoner holdt til i nærheden af fyret. Denne sæson blev hannen skiftet ud med en 2K fugl, og begge forblev i området og holdt tilsyneladende til ca. 50 meter nord for udkigspladsen. Ingen dokumentation for ynglesucces.

Stignæsværket (VSJ): På Stignæs blev en unge observeret i kasse på en havnesilo 22/5, og den blev ringmærket 27/5.

Storebæltsbroen (VSJ): Falkeparret fik endelig succes i kassen på Storebæltsbroen, og resultatet blev tre unger. Første dokumenterede ynglefund med unger på Storebæltsbroen.

Fyn: Fynsværket, Odense: I starten af april gik parret på Fynsværket i gang med rugning. 19/5 blev der observeret to unger i kassen.

Sønderjylland: Skærbækværket, Åbenrå: Midt i maj blev det oplyst, at et falkepar stadig holdt til ved værket i Skærbæk, men at der ikke var tegn på rugning.

Sydvestjylland: Esbjerg havn (SVJ): Så kom der nyheder fra Ørstedværket i Esbjerg havn, hvor parret fik to flyvefærdige unger. Redeplaceringen på det store komplekse kraftværk er ikke fastlagt, men det stod klart, at redekassen på kedelbygningen ikke har været i brug til andet end depot for bytte. Endvidere afslørede fotos, at strobolyskasserne på skorstenen også anvendtes som depot for bytte. 11/6 sad en unge på jorden ved foden af en olietank. Den virkede ikke rask/frisk, idet den ikke havde flugtreaktion, når man nærmede sig den. Den lod sig dermed let indfange og kom til undersøgelse på et dyreinternat, hvor den opholdt sig og genvandt sine kræfter og flyveevner og senere blev sluppet løs i yngleområdet. 14/6 blev der spottet endnu en flyvedygtig unge, som rastede på toppen af et slaggeoplæg, mens den gamle han (sortfalken) var i nærheden på sin fortrukne plads, strobolyskassen. Der har gennem årene været ubekræftede

forlydender om unge vandrefalke ved Esbjergværket, men her i 2020 blev yngel omsider bekræftet med sikkerhed. Første dokumenterede ynglefund i området.

Østjylland: Vejle Havn (SØJ): Rugningen i kassen på Vejle havn startede omkring 26/3, og 2/5 blev der observeret fodring af unger, men endnu ikke hvor mange. 16/5 var der tre unger i kassen.

Århus havn (ØJ): Parring blev iagttaget og 15/3 blev der set to æg i kassen. Falkeparret skiftede til en anden kasse, antagelig på grund af færdsel, og 15/5 så man for første gang en unge i kassen, og senere blev i alt tre unger set i kassen og senere flyvefærdige. Første dokumenterede ynglefund i Østjylland.

Nordjylland: Nordjyllandsværket, Ålborg: Bygningen med sidste års rugested stod for nedrivning, og man håbede, at parret ville flytte til den nye kasse. Midt i april var der fortsat ikke tegn på, at parret havde lagt sig. 29/5 var der tegn på unger. To unger blev flyvefærdige.

(Niels Peter Andreasen/Peter Lange)

Pirol *Oriolus oriolus*

Årtotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode						Tre største år			Artstotal fra 1970-2020	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1982	1983		1992
115	NA	(65)	131	100	71	107	15	179	171	150	(4292)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1971-77. Ynglefugleoplysninger er meget uregelmæssige og derfor undladt.

I 2020 blev der observeret 111-115 piroler, når der renses for gengangere. Det er en smule over gennemsnittet for de seneste 10 år.

I perioden 21/5-14/6 blev en syngende fugl registreret op til otte forskellige steder tæt på hinanden på Vestamager (KBH). Der blev yderligere registreret en hunfarvet fugl 11/6 ved Hejresøen, Kalvebod Fælled (KBH). Så der kan have været et ynglepar i området. Der kan også have været tale om flere forskellige syngende hanner, så antallet for KBH i regionalfordelingen skal tages med forbehold.

Der blev ikke registreret fugle med sikker yngleadfærd og heller ingen ynglepar i resten af landet. Der var syngende fugle i længere perioder på følgende lokaliteter uden for Vestamager: 20/5-16/6 1 Busene Have (ST), 10/5-23/6 1 Gulstav Vesterskov (F) og 14/5-17/6 1-2 Gulstav Østerskov (F).

Årets første observationer var 6/5 1 Konabbe Skov (F), 8/5 1 Gjerrild Nordstrand (ØJ) og 9/5 1 Ellekrattet og Grenen, Skagen (samme fugl) (NJ). Årets sidste blev 27/6 1 Gyvelstien i Skagen Klitplantage (NJ), 27/6 og 28/6 1 sy. Gulstav Mose (F) samt 28/6 og 29/6 1 Grenen, Skagen (samme fugl). Der var ingen observationer af pirol i andet halvår.

(Nina Rosendahl Larsen)

Pirol, Grenen, 22. maj 2020. Foto: Carsten Gørges Laursen

Regional fordeling af pirol 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	41	0	0	5	1	3	9	3	4-7	11	26	8-9	111-115

Stor tornskade *Lanius excubitor*

I 2020 var der 2480 observationer af 2610 fugle. Igen en pæn stigning i forhold 2225 observationer af 2368 fugle fra året før. Fordelt på halvår var der 1457 observationer i første halvår og 1023 i andet halvår. Det er en stigning på 31% i første halvår, men faktisk et fald i andet halvår i forhold til 2019. Nedlukningen i marts pga. Covid 19 har nok haft en indflydelse på den ornitologiske aktivitet. Antallet af observationer i marts blev næsten fordoblet i forhold til marts 2019. 546 i forhold til 296. Der blev indtastet fugle fra 633 lokaliteter i 2020 mod 749 lokaliteter i 2019, et fald på 15%. Maks. antal fugle, med de fleste gengangere fjernet, viste i første halvår 428 fugle på 399 lokaliteter og andet halvår 405 fugle på 354 lokaliteter.

Største vinterforekomster i første halvår var 2/4 3 Grib-skov (NSJ) og 5+6/4 3 Gilbjerg Hoved (NSJ). Forårets sidste fugle blev 22/5 1 Gniben, Sjællands Odde (VSJ) 24/5 1 Rø Plantage (B), samt 1/6 1 Hammeren (B). Der var ingen oplysninger om ynglende stor tornskade i 2020. Efterårets første fugl var 17/9 1 Kalvebod Fælled (KBH) og den største trækoobservation blev 6/4 3 Gilbjerg Hoved (NSJ). Største antal rastende blev 17/10 5 Raghammer (B), 7/12 3 Grib-skov – hele skoven (NSJ), 24/10 3 Tegstrup Hegn (NSJ), 20/11 3 Tofte Skov (NJ) og 17/12 3 Hoverdal Plantage (VJ).

Regionalfordelingen er opgjort som summen af maks. antal på de enkelte lokaliteter.

(Ole C. Olesen)

Stor tornskade,
Filsø, 15. januar 2020.
Foto: Karin Gustausen

Regional fordeling af stor tornskade 2020

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	89	39	15	48	22	25	25	35	27	54	39	10	428
2. halvår	85	31	30	39	15	23	28	22	31	47	29	25	405

Nøddekrige *Nucifraga caryocatactes*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1985	1995	1977	
13	NA	(289)	(542)	554	165	57	13	3676	1493	1297	(14.333)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972, 1975-76 og 1988. Der mangler opsummering fra invasion i 1988.

Endnu et år med en meget lav forekomst, faktisk skal vi helt tilbage til 1979 for at finde et tilsvarende lavt antal observerede nøddekriger. Desuden er de 7 ud af 17 fugle fra det midtjyske område omkring Vrads/St. Hjælland Plantage/Gludsted Plantage (ØJ/VJ), som også var det eneste område med stationære fugle. Her blev der 9/7 og 13/7 set fire fugle sammen i St. Hjælland Plantage (ØJ), formodentlig en familieflok.

Uden for det nævnte område blev det i foråret kun til følgende: 10/4 2 Boderne-Sose Odde (B).

Det eneste ynglepar var fuglene fra St. Hjælland Plantage, men enkelte nøddekriger blev også observeret i de nærliggende lokaliteter Gludsted Plantage (VJ) og

Vrads Sande (ØJ) i yngleperioden, formodentlig fuglene fra St. Hjælland Plantage – eller gemmer der sig et yderligere ynglepar i området? Måske unger fra tidligere års ynglen i området?

Andet halvår gav lidt flere, de første var 21/9 1 Åls-gårde (NSJ) og 1/10 1 Vennebjerg (NJ).

Kun fugle fra St. Hjælland Plantage er racebestemt til tyrknæbbet (ssp. *caryocatactes*).

I Atlas III projektet blev bestanden opgjort til 2-3 par. Det Europæiske Atlas (EBBA2) (Keller m.fl. 2020) melder at bestanden i Danmark stort set har givet op, medens arten breder sig nordpå i Fennoskandinavien.

(Ole F. Jensen)

Regional fordeling af nøddekrige 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	2	1	0	6	0	0	0	0	0	2	0	2	13

Fyrremejse *Poecile montanus*

Efter fremgangen i 2019 igen et år med tilbagegang, dog stadig med et bedre resultat end årene 2016-18. Antal lokaliteter med arten viste dog kun en ganske svag tilbagegang, og den observeres stadig kun i den sydlige halvdel af Jylland.

På nogle få lokaliteter var der observationer seks fugle eller flere: 13/2 6 Lønborg Hede (VJ), 13/4 8 Lindet Skov, Gram (SJ), 29/8 6 Uldum Kær (SØJ) og 28/9 8 Tipmose & Heden ved Lysbjerg (SVJ).

Der blev registreret ynglefugle på 14 lokaliteter, de fleste som syngende hanner, men på følgende

i forbindelse med rede eller flyvende med føde, og her var der for alle formodentlig tale om et enkelt par: Søgård Mose (SJ), Skast og Kogsbøl Mose (SJ), Skjern Å delta (VJ), Skjern Birk (VJ). I Atlas III projektet er bestanden estimeret til 500 par og stor fremgang i udbredelse og formodentlig også i bestand. I "European Breeding Bird Atlas 2" (Keller m.fl.2020) meldes om stor tilbagegang i Europa, hele 73% i perioden 1980-2016, men dog en ekspansion i udbredelsesområdet i Danmark.

(Ole F. Jensen)

Regional fordeling af fyrremejse 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	0	46	91	0	26	131	0	0	0	0	0	0	294
Lokaliteter	0	20	39	0	12	55	0	0	0	0	0	0	126

Pungmejse *Remiz pendulinus*

Efter et enkelt år med fremgang, som efterfulgte en årrække med næsten konstant tilbagegang, blev det atter tilbagegang. Der var næsten tale om en halvering af antallet og det dårligste resultat siden 1982. Også antal lokaliteter med arten reduceredes kraftigt, medens antal ynglepar ikke ændredes væsentligt, men ligger på et lavt niveau i forhold til 1990'erne.

De første i første halvår blev en række vinterfund, 19/1 og 22/1 1 Lille Vildmose (NJ), 23/1 1 Bjerregrav Mose (ØJ) og 13/2 1 Hornbæk Enge (ØJ). Det er da først efter 1/4, at arten observeres uden for de nævnte lokaliteter.

Antal ynglepar er opgjort til 4-12 par med de sikre på følgende lokaliteter: 1 par Lille Vildmose (NJ), 1 par Vallensbæk Mose (KBH), 1 par Lund Fjord (NJ) og 1 par Rærup Slambassin (NJ).

Efterårets sidste var 15/9 3 Grenen (NJ), 23/9 1 Ert-holmene (B) og 7/10 1 Tofte Sø (NJ).

I "Nordjyllands Fugle 2020" er totaltallet for NJ angivet til 39, afvigelsen til nedenstående tabel skyldes at sidstnævnte er frasorteret gengangere. "Nordjyllands Fugle" angiver da også det reelle tal til værende omkring 20.

Under Atlas III blev pungmejsen fundet ynglende i 38 kvadrater, heraf sikkert i ni, og projektet melder i øvrigt om en markant tilbagegang for arten, ligesom også EBCC i "European Breeding Bird Atlas 2" (Keller m.fl. 2020) melder om tilbagegang i den vestlige del af udbredelsesområdet, herunder Danmark og det sydlige Sverige.

(Ole F. Jensen)

Pungmejse, Rærup, 26. maj 2020. Foto: Lars Grøn

Regional fordeling af pungmejse 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	22	0	0	4	0	2	7	0	9	1	0	2	47

Bjerglærke *Eremophila alpestris*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2019	1997	
7714	NA	(1289)	(866)	(5545)	(2574)	4714	7714	7714	7327	6956	(96.382)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1971-72, 1974-76, 1988-93 og 1999-2007.

Efter rekordåret i 2019 endnu en stor fremgang med et totalt langt over de foregående år.

Som sædvanligt fordelte de fleste sig ned langs den jyske vestkyst, hvor hovedparten sås i Nordjylland.

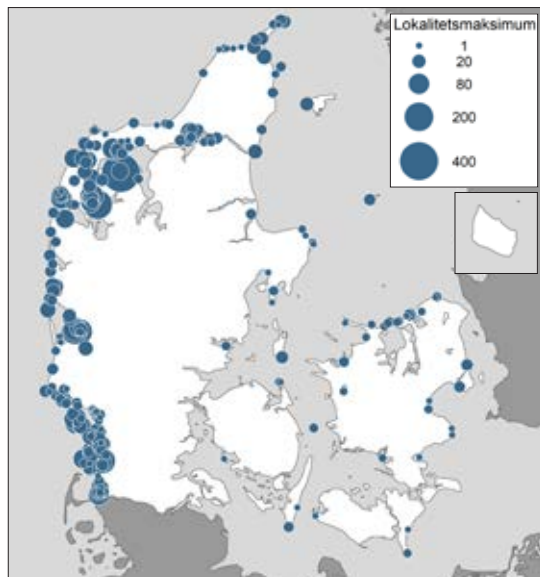
Foråret sidste observationer var: 3/5 1 Falbækvej Mark (VJ), 3/5 Lakolk Strand (SJ), 8/5 10, 9/5 5, 10/5 1 Revlbuske (NJ) og 16/5 1 Skagen (NJ). Der var ingen sommerfund og de første i efteråret blev 26/9 1 Ballum Enge (SJ), 26/9 4 Skallingen (SVJ), 26/9 1 Blåvands Huk (SVJ) og 26/9 1 Grønningen (SVJ).

De største observationer var 8/11 300 Dråby Vig (NJ), 24/10 200 samme sted og 6/12 200 Rotholmene-Hestør Odde (NJ).

Det totale antal for NJ er i "Nordjyllands Fugle 2020" angivet til værende 3403. Afvigelsen til nedenstående tabel skyldes at tallet i nævnte rapport er baseret på en frasortering af gengangere fra samme dato, medens nedenstående tabel er baseret på, hvad der antages at være fugle, der er stationære over flere dage.

I "European Breeding Bird Atlas 2" fra EBCC angives arten som værende i tilbagegang med betydelig indskrænkning af udbredelsesområdet, specielt i Norge (Keller m.fl. 2020).

(Ole F. Jensen)

Lokaliteter med bjerglærke 2020.

Regional fordeling af bjerglærke 2020

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	2761	1660	1075	58	4	1948	14	54	58	53	9	0	7714

Hedelærke *Lullula arborea* (yngleforekomst)

For at yngle med succes er hedelærken afhængig af områder med lav vegetation og åben sandbund. Brugen af gylle og kunstgødning i det industrielle landbrug tilfører dog så store mængder af kvælstof til luften, at tidligere næringsfattige naturtyper hurtigt gror til. Således gavner rydninger i skoven arten kun forbigående. Opvækst af græs og andre planter gør områderne uegnede som ynglesteder for hedelærken efter få år.

Efter ankomsten til Danmark om foråret opsøger hedelærken hurtigt sit territorie. De første syngende fugle blev tidligt observeret, 29/2 1 Liegård Plantage (SØJ) og 1/3 2 Ho Plantage (SVJ). I DOFbasen er der rapporteret

78-88 ynglepar fordelt på 23 lokaliteter, flest 26-28 par i Klelund Dyrehave (SVJ). Tallene af indberettede ynglepar og ynglefugle samt antal af lokaliteter er en del højere end de foregående år, hvilket sandsynligvis skyldtes øget aktivitet blandt observatørerne. Alligevel svarer tallene ikke til den egentlige bestand, idet indberetning af syngende og territoriehævdende hedelærker for en stor del også gælder ynglefugle. Der indberettedes 391 syngende/territoriehævdende fugle på 243 lokaliteter (sum af lokalitetsmaksimum), flest 19/3 6 Strandkær (ØJ), 17/4 6 Søby Sø og omkringliggende Brunkulstjejer (VJ) samt 22/4 6 Stubbe Sø, Fugleværnsfondens Reservat (ØJ).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af hedelærke 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar	4	35-40	3	4	1	10-14	0	0	0	21-22	0	0	78-88
Syngende Fugle	96	43	41	109	20	32	7	7	0	29	3	4	391
Lokaliteter med syngende/ynglende fugle	70	28	29	58	15	18	4	4	0	11	3	3	243

Toplærke, Hirtshals, 12. august 2020. Foto: Sune Riis Sørensen

Toplærke *Galerida cristata*

Den første syngende fugl i Danmarks eneste tilbageværende ynglepar i Hirtshals (NJ) blev observeret 20/2. 28-29/2 blev der rapporteret fem fugle set sammen på Tværmolen i Hirtshals, hvilket blev årets største antal herfra. 2/7 blev årets eneste observerede ungfugl for første gang set i Hirtshals, den ses frem til 22/9. Ved årets udgang vurderedes bestanden i Hirtshals til kun at være på to fugle.

Uden for Hirtshals var der to fund; 25/5 1 R Grenen (NJ) samt en meget usædvanlig observation 8/11 2 trækforsøgende Hammer Odder (B). Fuglene er fotodokumenteret og godkendt af DKU. Det er næsten på datoen for 10-året for det seneste bornholmske fund.

(Peter Lange)

Skægmejse *Panurus biarmicus*

Covid-19 nedlukningen gjorde, at mange brugte tiden ude i naturen. Det resulterede i omkring 25% flere indrapporteringer (også) af skægmejse i DOFbasen end normalt. Det betød derfor rigtigt mange indrapporterede observationer og fund af arten fra de samme lokaliteter i år, hvilket har gjort det nærmest umuligt at sortere gangere fra. Derfor er der ikke blevet fremstillet oversigtstabel som tidligere år, hvorfor antallet ikke kan sammenlignes med tidligere opgørelser i Fugleåret. Sikkert er det dog, at de milde vintre gavner bestanden, hvilket også bidrog til de mange fugle. Der var godt 6400 indrapporteringer af ca. 29.500 individer. Tilsvarende tal fra 2019 var ca. 4800 observationer og ca. 25.000 individer. Det reelle antal var dog meget usikkert på grund af de mange gentagne indrapporteringer (ofte af enkeltfugle). Arten er udbredt over hele landet, bortset

fra de centrale dele af Jylland (inkl. Vendsyssel) og Fyn, hvor arealer med egnede rørskov er et særsyn.

Ser man på %-fordelingen på regioner af antal indrapporteringer (tabel), kan man få et indtryk af hyppigheden af arten fordelt på regioner – bortset fra Københavnsområdet, hvor Amager inddæmningen var tæppebombet med obs. Det var i Nordjylland og Østjylland med større rørskovsområder, at arten var hyppigst forekommende.

Der blev rapporteret om enkelte spredte vinterflokke på 10-15 fugle i januar-februar, flest 12/1 15 Han Vejle (NJ) og enkelte flokke på max 40 fugle i december, flest 19/12 40 Rærup Slambassiner (NJ).

Der blev gjort flest observationer i april-maj samt i oktober måned med hver over 800 indrapporteringer. De største antal indrapporteredes fra oktober med ca. 7000 fugle, hvor flokke sås inden spredning. Med

Skægmejse, 1K han, Tryggelev Nor, 13. juli 2020. Foto: Bo Tureby

næstflest (ca. 3400 fugle) blev april en god indgang til ynglesæsonen. De største antal indrapporterede var dog fra efteråret med 17/10 175 Hønen, Sønderho (SVJ), 24/10 120 Han Vejle (NJ) og 15/9 84 Brabrand Sø (ØJ) alle rastende. Største antal fra foråret var 10/4 58 Reservatet, Skagen (NJ).

Der blev indrapporteret om ynglefugle fra ca. 75 lokaliteter samt ynglepar fra 13 lokaliteter, flest 5-10 par Lidsø-Tjørnebjerg samt Barup Sø, Kalløgrå og Majbølle Nor alle 4-6 par (alle ST).

Der forelå blot oplysninger om 396 trækkende fugle, og største antal var 11/10 75 TF Sønderho.

(Henning Ettrup)

Savisanger *Locustella luscinioides*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1989	2020	2019	
44	26	(7)	26	26	22	22	44	50	44	42	(1184)

Kommentar: Der mangler årstotal fra 1973 og 1975-76.

Der indberettedes 44 fugle, hvilket ligger tæt ved antallet i 2019 (42). Der blev meldt om tre ynglepar i Magisterkogen (SJ). Desuden hørtes der syngende fugle i længere perioder i yngletiden på yderlige syv lokaliteter: 14/6-15/7 1 Gulstav Mose (F) og 27/4-31/5 1 Fredmosen (F), som muligvis var den samme fugl, 1/5-7/6

1 Vorup Enge (ØJ), 3/5-2/6 1 Barup Sø (ST), 8/5-20/5 1 Store Katting Sø (KBH), 13/5-2/6 1 Borreby Mose (VSJ), 13/5-7/6 1 Nørrestrand (SØJ) og 1/6-19/7 1 Bøtø Nor (ST). Den ret tidlige første observation var 12/4 1 sy. Magisterkogen. Den sidste observation var 13/8 1 sy. Uldum Kær (SØJ).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af savisanger 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	4	1	1	3	3	7	4-5	4	4	1	10	1	43-44

Flodsanger, Tryggevælde Ådal, 13. juni 2020. Foto: Helge Sørensen

Flodsanger *Locustella fluviatilis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal fra 1970-2020
2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1995	2013	1992	
8	8	2	7	15	11	16	8	34	34	25	532

Som i 2019 observeredes der otte syngende fugle. Alle nævnes: 23/5 1 Vængesø (ØJ), 27/5-8/6 1 Tryggevælde Ådal (KBH), 30/5-10/6 1 Uldum Kær (SØJ), 2/6 1 Alken

Enge (ØJ), 7/6-10/6 1 Kongelunden (KBH), 8/6-23/6 1 Hadsund (NJ), 13/6-14/6 1 Tranemosen (ST) og 9/7-19/7 1 Stade (SJ).

(Ursula Burmann)

Drosselrørsanger *Acrocephalus arundinaceus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal fra 1970-2020
2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	1979	2019	
44	NA	(19)	17	13	15	26	44	44	35	34	(843)

Kommentar: Der mangler årstotal fra 1972-73 og 1975-76.

Med 42-44 fugle blev der observeret et rekordstort antal. Muligvis skyldtes det høje antal øget aktivitet blandt observatørerne. Der blev ikke indberettet ynglear i år. I perioden 10/5 til 29/6 ses/høres op til to fugle ved Skarvsøen, Skagen (NJ). Det kan ikke udelukkes, at der er tale om et yngleforsøg. 29/5 til 10/6 var der 1 syngende Ove Sø (NJ) – hvor arten ynglede i 2019.

På yderligere syv lokaliteter hørtes der syngende fugle i længere perioder i yngletiden, uden at der var

tegn på yngel: 1/5-1/6 1 Nørreballe Nor (F), 8/5-20/5 1 Tystrup Sø (VSJ), 15/5-5/6 1 Kværkeby Fuglereservat (VSJ), 20/5-13/6 1 Torpet Mose (VSJ), 24/5-9/6 1 Ringebæk Sø (KBH), 4/6-28/6 1 Bårse Grusgrav (ST), 28/6-12/7 1 Furesøen (KBH). De første observationer var begge den 28/4 1 sy. Villahøj Sø (KBH) og 1 sy. Ellesøen (KBH). De sidste observationer var 12/7 1 Furesøen og 23/7 1 Ertholmene (B).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af drosselrørsanger 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	11	1	1	3-4	1	0	2	4	8	2	7-8	2	42-44

Drosselrørsanger, Gundsømagle Sø, 8. maj 2020. Foto: Steen Højmark-Jensen

Rødrygget svale *Cecropis daurica*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2003	2007	2013	
2	3	< 1	> 1	3	8	8	2	17	16	15	198

Med kun to fugle skal vi helt tilbage til 1990'erne for at finde et tilsvarende lavt antal. De to fugle var 9/4 1 N Koklapperne (KBH) og 27/4 1 S Mølholm Søerne, Aalborg (NJ). EBCC angiver i "European Breeding Bird

Atlas 2" (Keller m.fl. 2020), at arten har udvidet sit udbredelsesområde i det sydlige Europa mod nord, og at bestanden er i svag stigning.

(Ole F. Jensen)

Hvidbrynet løvsanger *Phylloscopus inornatus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2016	2015	
213	17	2	18	12	32	117	213	213	206	163	1947

Med 213 fugle var antallet en ny rekord, der overgår den gamle rekord med seks eksemplarer. Det høje antal skyldtes muligvis øget aktivitet blandt observatørerne. Der var observationer af hvidbrynet løvsanger fra alle dele af landet, flest som i alle år fra Sydvestjylland, hvor Feltræffet bidrog med 88 fugle, efterfulgt af Nordjylland med 54 fugle. De første observationer var alle fra 19/9, 1 Nordhavnstippen (KBH), 1 Stevns Fyr (KBH) og 1 Livø (NJ). 17 fugle blev ringmærket, heraf fire Grenen (NJ), efterfulgt med tre Agger Tange (NJ). De største observationer var alle fra 11/10, 7 Ho plantage (SVJ), 7 Mandø (SVJ) og 6 Tjpmosen (SVJ). De sidste observationer var fra 7/11 med 1 Fjand (VJ) og 1 Skallingen (SVJ).

(Ursula Burmann)

Hvidbrynet løvsanger, Tjpmosen, 11. oktober 2020. Foto: Bo L. Christiansen

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	54	9	88	6	1	14	7	4	12	2	9	7	213

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	2000	1999		
2020	8	1	< 1	6	16	10	9	8	84	30	20	422

Lige som i sidste år blev der observeret mindst otte fugle. En observation blev gjort i foråret, hvilket er meget sjældent. Alle fund nævnes. 22/3 1 Bøtø Plantage (ST), 10/10 1 Klipleve (SJ), 10/10-12/10 1 Skallingen (SVJ), 11/10 1 Klæggrav ved Vilslev (SVJ), 12/10 og 13/10 1 Grønningen

(SVJ), 12/10 1 RI Agger Tange (NJ), 15/10 1 RI Jennes Sø, Skagen (NJ) samt 17/10-19/10 og 25/10 1 Ertholmene (B), muligvis flere end en fugl. Marts-fundet er fotodokumenteret og er landets første martsfund af arten.

(Ursula Burmann)

Sibirisk gransanger *Phylloscopus collybita tristis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1987	2019	1984		
2020	5	0	< 1	3	< 1	1	4	5	9	9	6	86

Kommentar: Første fund er fra 1975.

Kun fugle der er bestemt i hånden (ringmærket) medtages her i Årsrapporten. Som i 2019 blev alle fugle ringmærket i Nordjylland. Med 5 eksemplarer er antallet næsten halveret i forhold til sidste år. Alle nævnes: 20/9

1 1K+, 29/9 2 1K og 24/10 1 alle Grenen, Skagen (NJ) samt 29/10 1 Agger Tange (NJ). Herudover blev der indberettet adskillige feltobservationer af gransanger med karakter som racen tristis.

(Ursula Burmann)

Lundsanger *Phylloscopus trochiloides*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1992	1988	2014		
2020	35	5	7	13	28	14	31	35	57	53	45	930

Kommentar: Første ynglefund er fra 1985 og fortsat uregelmæssig. Max-antal ynglepar er 1997: 4 par, 2002: 3 par og 2004: 1-2 par.

Lundsanger, Skagen, 6. juni 2020. Foto: Rune Sø Neergaard

Med 35 fugle lå antallet i 2020 over de sidste ti års gennemsnit men en del lavere end de tre største år (1992 med 57, 1988 med 53 og 2014 med 45). Bornholm og Christiansø stod med 13 fugle for de fleste fund af denne østlige sanger, efterfulgt af KBH med 12 fugle. Møn som er et forhenværende kerneområde for lundsanger stod kun for to fund. Ifølge DOFbasen registreredes 1-2

unglepar på Ertholmene (B). De første observationer var 24/5 1 sy. Ertholmene og 27/5 1 sy. Strandmarken (B). De sidste observationer i første halvår var 23/6 1 sy. Agri (ØJ) og 30/6 1 sy. Jægersborg Strandhave (KBH). To fugle blev observeret i andet halvår, 11/9 1 1K RI Blåvands Huk (SVJ) og 7/10 1 Tårnby (KBH).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af lundsanger 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	3	0	1	2	0	0	0	0	12	2	2	13	35

Høgesanger *Sylvia nisoria*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1985	1970	1992		
2020	14	NA	(29)	38	28	18	19	14	58	56	50	(1235)

Kommentar: Årstotaler mangler fra 1972 og 1975-76. Sidste ynglefund er fra 2003.

Der blev indberettet 14 fugle, heraf fem i Nordjylland, fire på Bornholm og Ertholmene. Der observeredes tre fugle i første halvår, 25/5 og 27/5 1 2K Ertholmene (B), 29/5 1 han Galløkken (B) og 30/5 1 Kroghage ved Gedser (ST). De første observationer i andet halvår var 20/8 1 Hanstholm (NJ), 27/8 1 Hanstholm Fyrhaver,

som kan være den samme fugl som først nævnt, og 30/8 1 Klæbjerg, Helgenæs (ØJ) samt 30/8 1 Anholt (ØJ). Alle fund fra andet halvår var af 1K-fugle. De sidste observationer var 10/10 1 Juvre Enge (SJ) og 12/10 1 Hanstholm (NJ).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af høgesanger 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	5	1	0	2	0	1	0	0	0	0	1	4	14

Rødtoppet fuglekonge *Regulus ignicapilla*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2018	2020		
2020	656	NA	(42)	36	60	111	413	656	742	661	656	6741

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972 og 1975-76. Ynglefugleoplysninger er meget ujævne og derfor undladt.

Året bød på 656 fugle. Dermed er antallet det tredje største efter 2017 med 742 og 2018 med 661. Der observeredes rødtoppet fuglekonge i alle dele af landet og i alle årets måneder. Antallet af vinterfund var på 27 i januar/februar og 18 i december. Tallene lå tæt på dem fra de foregående to år (2019 med 44 og 2018 med 45). Det er blevet mere almindeligt at observere rødtoppet fuglekonge i vintermånederne. Der var to langtidsstationære vinterfugle i perioden 2/1-24/3 på Vestre Kirkegård (KBH), den ene af dem til den 7/4. 70 fugle blev ringmærket, flest 38 Gedser Odde (ST), efterfulgt

af 17 Blåvands Huk (SVJ). Ifølge DOFbasen registreredes der i alt 37-47 ynglepar på 17 lokaliteter, flest 20-24 par Gribskov (NSJ), som er kerneområde for rødtoppet fuglekonge. Desuden indberettedes 336 syngende/territoriehævdende fugle på i alt 246 lokaliteter, herunder også fugle, der kun hørtes syngende på en dag eller ganske få dage (sum af lokalitetsmaksimum). Tallene synes at bekræfte, at rødtoppet fuglekonge er i fremgang og under udbredelse som dansk ynglefugl. Sandsynligvis ligger tallene endda under den virkelige bestand.

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af rødtoppet fuglekonge 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	52	10	53	57	6	50	56	49	80	69	144	30	656

Parktræløber *Certhia brachydactyla*

Igen et år med fremgang i antal og lokaliteter, og dermed de højeste tal siden 2009. VJ og SVJ viste dog svag tilbagegang og SJ viste en markant tilbagegang, medens en del andre områder havde god fremgang. Arten ser ud til fortsat sprede sig nordpå i Jylland, hvor det nordligste fund fra i år er 14/4 Dronninglund (NJ).

Afvigelsen fra tallet i "Nordjyllands Fugle" skyldes forskellige opgørelsesmetoder. Arten er også omfattet af punkttællingerne, og også disse viser god fremgang for arten de senere år toppende i 2017, hvorefter der

har været en vis tilbagegang. "Fugleatlas" fra Atlas III projektet melder om moderat fremgang for arten og også på Europæisk plan meldes arten generelt også i fremgang i henhold til "European Breeding Bird Atlas 2" fra EBCC (Keller m.fl. 2020).

Også for antal ynglepar blev det en stor fremgang, idet det blev til hele 60-73 par, hvor lokaliteterne med flest par var: 22-26 par Gribskov (NSJ), 3-5 par Køge Ås (KBH), 3 par Gentofte Sø (KBH) og 3 par Tofte Skov (NJ).
(Ole F. Jensen)

Regional fordeling af parktræløber 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	45	5	24	191	161	190	255	26	356	168	62	0	1483
Lokaliteter	27	4	17	115	79	87	134	17	137	84	36	0	737

Rosenstær *Pastor roseus*

Årtotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2002	2018	
34	28	< 1	2	2	9	8	34	34	32	27	260

Rosenstær, Agger Tange, 28. juni 2020. Foto: Allan Kjær Villesen

Der blev rapporteret i alt 31-36 rosenstære, hvilket er en tangering af rekordåret 2002. Forekomsten skal ses i relation til en større invasion i Vesteuropa. Således har arten for første gang ynglet i Frankrig (*Birdguides.com* 2020).

De første blev set 22/5 Gedser Odde (ST) og Bøtø Nor (ST) samt 1/6 Grenen (NJ). De fleste observationer gjaldt kun en enkelt fugl, men 4/6 noteredes hele seks i Skagensområdet (NJ) og 11/6 2 ligeledes Skagen. I alt 13 fugle var fra Skagen i første halvår.

Der var fund fra Skagen gennem det meste af juni, med sidste fund 1/7.

Andets halvårs forekomst indledtes som konsekvens af ovenstående allerede fra begyndelsen af juli, hvor der var fund fra både Skagen, Agger Tange (NJ) og Læsø (NJ). Hvor forårets/sommerens fund alle var adulte fugle, dukkede der 1K-fugle op i efteråret, med den første 18/8 Hanstholm (NJ).

Årets sidste var: 14-15/9 1 Bygholm Vejle (NJ) og 11-13/10 1 Blåvands-området (SVJ).

(Ole F. Jensen)

Regional fordeling af rosenstær 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	13-15	1	0	1	0	1	0	1	0	0	4	0	21-23
2. halvår	8-9*	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	1	12-13*

*=heraf to gengangere fra første halvår

Vandstær *Cinclus cinclus* (yngleforekomst)

Som sidste år var der igen kun et enkelt ynglepar i landet. Denne gang var det i Midtjylland. Så for første gang i mange år var der ingen ynglende vandstær i Sydøstjylland/Grejsdalen.

Yngleparret blev fulgt tæt af en lokal vandstærentusiast, hvilket gav følgende indblik i ynglesæsonen:

- 25/3 blev en redekasse hængt op.
- 28/3 begyndte vandstærene at flytte ind. Begge blev observeret med redemateriale.
- Ca. 5/4 var reden færdig, og hunnen påbegyndte æglægning.
- Ca. 11/4 påbegyndte hunnen udrugning af æggene, mens hannen forlod stedet og ikke blev set igen.
- 28/4 var der unger i reden. Hunnen begyndte at fodre.
- 19/5 blev ungerne for første gang set uden for reden.

Der var fire i alt.

Allerede 21/5 forlod hunnen stedet og blev ikke set igen. Herefter klarede ungerne selv fødesøgningen på fornemste vis. Alle fire unger blev på stedet et par uger, hvorefter de forsvandt én efter én. Omkring 10/6 blev den sidste unge set på ynglelokaliteten.

Den sandsynlige ynglesæson for vandstær i 2020 vurderes at være fra 20/4 til 1/10. Observationer uden for den nævnte sæson er vurderet at være fugle fra den store bestand af overvintrende trækgæster fra nord og er dermed ikke medtaget. Observationer af syngende fugle er også udeladt, da de alle er uden for den sandsynlige ynglesæson. Arten er territoriehævdende året rundt, og observeres derfor tit syngende i vinterkvarteret.

Følgende andre iagttagelser fra yngleperioden foreligger:

- 17/5 blev en vandstær observeret i Hellebæk området (NSJ). Lokaliteten eller nærområdet kunne måske huse et uopdaget ynglepar, da der er gode yngleforhold. Men da der ikke var andre observationer af vandstær i Nord-sjælland andre for den sandsynlige ynglesæson, så er det nok mere sandsynligt, at det var en gæst fra Sverige.
- 17/6 blev en 1K vandstær set og fotograferet ved Vilsted Sø (NJ). Fuglens oprindelse er ukendt. Der var

Vandstærunge, Midtjylland, 19. maj 2020. Foto: Hans Knakkegaard

Vandstær med føde, Midtjylland, 14. maj 2020 Foto: Hans Knakkegaard

ingen observationer af vandstær i nærheden inden for den sandsynlige ynglesæson.

- 30/8 blev en vandstær observeret ved en vandmølle nær Daugård (SØJ). Det er en egnet ynglelokalitet, og der er sat redkasser op til vandstær på stedet. Da der er løbende kontakt til vandmølleeejeren, og han ikke berettede om ynglefugle på stedet i 2020, var fuglen ikke en ynglefugl. Det var en meget tidlig observation, hvis vandstæren var vintergæst, og der blev ikke observeret vandstær på stedet igen før 28/10.

Vandstær med unge, Midtjylland, 19. maj 2020. Foto: Hans Knakkegaard

Sidste vinterfugle i første halvår var 6/4 1 Giber Å Fulden-Skovmøllen (ØJ) og 19/4 1 Labing Mølle (ØJ). Første vinterfugle i andet halvår var 13/10 1 Randbøldal (SØJ), 15/10 1 Vestbirk Kraftværk (SØJ), 1 Høm Mølle (VSJ) og 1 Vorup Enge/Vorup Engso (ØJ).

Største forekomst af vinterfugle i første halvår var 9/3 7 Rådvad til Strandsmøllen (KBH) og 8/2 6 Randbøldal. I andet halvår var største forekomst 5/11 5 Randbøldal,

3/11 4 Bygholm Park (SØJ) og 12/12 4 Slette Å (NJ).

I DOF Sydøstjylland blev der gennemført en optælling af overvintrende vandstære i uge 6 og 7. Resultatet blev 38-44 fugle inden for lokalafdelingens område.

Der blev noteret overvintrende vandstære på omkring 300 lokaliteter i 2020, hvilket er en lille stigning fra de ca. 270 lokaliteter i 2019.

(Nina Rosendahl Larsen)

Sydlig nattergal *Luscinia megarhynchos*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2006	2004	
5	7	1	2	2	7	9	5	21	11	10	209

Der blev indberettet fem fugle fra fire lokaliteter, hvoraf de to fra Gedser Odde sandsynligvis var den samme fugl. Det er væsentligt færre end i rekordåret 2019 med 21 fugle. Siden 2006 er årsgennemsnittet på 7,5 fugl. Alle

nævnes her: 24/4 1 RI Blåvands Huk (SVJ), 3/5 1 RI Gedser Odde (ST), 4/5 1 Gedser Odde, 21/5 1 sy. Dødeå Enge (ØJ) og 2/6 1 Rørmosen-Engareal, Sct. Hans (KBH).

(Arne Bo Larsen)

Nordlig blåhals *Luscinia svecica svecica*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1980	1997	1995	
52	NA	(73)	166	(136)	81	42	52	300	265	244	(4584)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972, 1975-76 og 1991.

Ikke race-bestemte blåhalse fra Bornholm og Christiansø indenfor træktiden for denne race behandles som nordlige blåhalse.

Der blev registreret 52 fugle i 2020 mod 28 fugle i 2019 og 15 fugle i 2018. Udover flere fugle fra Ertholmene, som nok skyldes bedre dækning her, var der

også væsentlig flere fugle i NJ, bl.a. i alt otte fra Skagen.

Årets første blev 6/5 2 samt 9/5 1, alle Ertholmene (B). Største observation var 11/5 25 og 14/5 10 begge Ertholmene. Forårets sidste var 30/5 1 Christiansø (B).

Fra efteråret foreligger der fire fund, 30/8 1 han

Blåvands Huk (SVJ), 28/9 1 Ertholmene (B) samt to sene fund, 11/10 1 Agger Tange (NVJ) og 14/10 1 han Ålbæk Klitplantage (NJ). Fuglene fra Ertholmene og Agger Tange blev ikke racebestemt, men formodes at være denne race.

(Arne Bo Larsen)

Regional fordeling af nordlig blåhals 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	7	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	40	52

Sydlig blåhals *Luscinia svecica cyaneacula*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2019	2018	
2020	999	0	< 1	3	(89)	441	999	999	760	743	(6948)

Kommentar: Tabel omfatter territoriehævede fugle. Tidligere ynglefugl i 1800-tallet, første ynglefund efter 1970 er fra 1992. Der mangler årstotal fra 2003.

Ikke race-bestemte blåhalse uden for Bornholm og Christiansø i træktiden behandles her som sydlig blåhalse.

Racen fortsætter sin fremmarch som dansk ynglefugl.

Årets indberetninger gav 999 fugle (sum af lokalitetsmax.) i perioden 18/3-30/8 mod 760 fugle i 2019.

Heraf var der 403 lokaliteter med 876 territoriehævede/syngende fugle (sum af lokalitets max.). Største enkeltobservationer var 11/4 26 sy. Magisterkogen (SJ) og 17/6 28 Hønen, Sønderho (SJ). Det sidste fund (ej racebestemt) var 22/9 1 Kølsen-Skals Engso (NVJ).

(Arne Bo Larsen)

Regional fordeling af sydlig blåhals 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	203	79	254	73	66	255	29	13	12	13	1	1	999

Sydlig blåhals, Holløse Bredning, 9. april 2020. Foto: Helge Sørensen

Lille fluesnapper,
Hansthølm fyrhaver, 5. juni 2020.
Foto: Poul Holm Pedersen

Lille fluesnapper *Ficedula parva*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1981	2013	1989	
169	NA	(93)	261	144	110	198	169	572	357	349	(7752)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972 og 1975-77.

Med 169 fugle var antallet mere end dobbelt så stort som i 2020 (79). I år bidrog Ertholmene igen med mange fugle. Herfra indberettedes 104 fugle i første halvår, 18 i andet halvår (sum af dagsmaksimum) og max. 27/5 20 hvoraf syv blev ringmærket. To ynglepar observeredes, et par med fem udflyjende unger Fane-fjord Skov (ST) og en hun på rede Pedersker Plantage

(B). Af 18 indberettede syngende fugle var der kun en, der observeredes i en længere periode, 7/6-20/6 1 Paradisbakker (B). De første observationer var 9/5 1 Tontoft Nakke, Nordals (SJ), 10/5 1 RI Ertholmene og 11/5 1 sy. Tisvilde Hegn (NSJ). De sidste observationer var alle fra 10/11, 1 Brabrand Sø (ØJ), 1 brun Ertholmene, 1 Blåvand by (SVJ) og 1 Mandø Bykog (SVJ).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af lille fluesnapper 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	8	0	2-3	2	1	1	1	2-3	3	4	14-15	128	166-169

Broget fluesnapper *Ficedula hypoleuca*

På baggrund af en ynglebestand, der er i klar tilbagegang, behandles broget fluesnapper som ynglefugl i Fugleåret. Dog viste arten en vis fremgang i året. Om det er et udtryk for en tilfældig variation, eller om der er tale om en reel mindre fremgang, er for tidligt at sige.

Ser man på rapporteringerne af ynglefund i 2020, var der indrapporteret 79-85 par mod 54-62 par året før. Det er en fremgang på mere en 30%. Fremgangen ses dog primært i artens kerneområde Grib Skov. Af årets ynglepar stammer mere end 80% fra Nordsjælland, og alene Grib Skov (NSJ) husede 54-60 par (34-38 par i 2019). Fra øvrige regioner skal nævnes ti par ved Stubbe Sø (ØJ) samt følgende fra andre områder, KBH (5), NSJ (3), VSJ (1), SØJ (1), ØJ (1) og NJ (3), mens der ingen sikre ynglepar fandtes i resterende områder. Registreringer i

Broget fluesnapper, Brogårdsskoven, Bornholm, 9. maj 2020.
Foto: Sune Riis Sørensen

DOFbasen indtastet som YF uden kommentarer i øvrigt eller usikre yngleforekomster, der ikke efterfølgende er fulgt op på, er ikke medtaget. Der kan fint findes flere ynglepar blandt disse og antallet af par skal derfor betragtes som et minimum. Det nye europæiske fugleatlas (Keller m. fl. 2020) angiver en tilbagegang siden 1980 på 38% set bredt over artens udbredelse. Dog er de største

tilbagegange set i landene Tyskland, Estland og Danmark!

Årets første fugle blev set tidligt med 13/4 1 Ejstrupdam (VJ) og 15/4 1 Myrtue (SVJ) og 15/4 1 Busene (ST), mens den seneste blev set 13/10 Mandø (SJ). Største tal fra foråret var 7/5 og 11/5 50 Ertholmene (B) og fra efteråret 28/8 200 samme sted og 30/8 110 Mandø. Disse tal er også væsentligt højere end året før.

(Hans Christophersen)

Hvidhalset fluesnapper *Ficedula albicollis*

Årstotal 2020	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	1991	1999	
4	NA	3	4	9	5	6	4	21	13	12	263

Der observeredes fire fugle, hvilket var en halvering af antallet fra sidste år. Alle fund blev gjort på Bornholm og Ertholmene og nævnes her: 2/5 1 2K han Christiansø,

14/5 1 adult han Ertholmene, 27/5 1 hun RI Christiansø, som blev set igen den 28/5, samt 30/5 1 han Bastemose.

(Ursula Burmann)

Sortstrubet bynkefugl *Saxicola torquata* (yngleforekomst)

Årstotal 2020	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2019	2014	
162	NA	0-2	NA	(9)	25	94	162	162	144	112	-

Kommentar: Tabel omhandler antal ynglepar. Rapportgruppens materiale er mangelfuldt fra de tidlige år.

Indrapporteringerne afspejler den øgede feltaktivitet i 2020 pga. Covid-19 nedlukningen. Der har været meget frihed til at opsøge mindre kendte lokaliteter, hvor man ikke møder andre mennesker, medens det i 2014 samt 2016 var Atlas III, der var grunden til øget aktivitet.

Der blev indberettet 148-162 ynglepar på 106 lokaliteter, inklusiv indberetning af ungeførende ynglefugle. Det er det største antal indberettede ynglepar i mange år. Det hidtil største antal var 113-144 par 2019. Fremgangen skyldes indberetning af ynglepar fra flere lokaliteter i Sydvestjylland og Nordvestjylland end i 2019 samt en ny lokalitet Haurvig vest (VJ) med 12-15 par. Modsat er der kun et par indberettet fra Frøslev Plantage (SJ), hvor der var 12-15 par i 2019. De største antal udover førnævnte var Frøslev Mose (SJ) 8-10 par og Melby Overdrev (NSJ) 5-7 par.

(Arne Bo Larsen)

Sortstrubet bynkefugl.
Langstrup Mose, 23. april 2020.
Foto: Helge Sørensen

Regional fordeling af sortstrubet bynkefugl 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	37-39	31-38	27-28	3	0	24-26	3	7	2	5-7	8	1	148-162

Rødstrubet piber *Anthus cervinus*

Årtotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1991	1992	1994	
45	NA	(79)	137	184	65	90	45	355	307	260	(5027)

Der var observationer af 45 fugle, ti fugle fra foråret og 35 fugle fra efteråret. Forårssfundene var fra 1/5 – 1/6, mens efterårssfundene var fra 22/8 – 11/10. Dermed fortsatte arten sin vigende tendens, i 2019 sås der 56 fugle og gennemsnittet for de seneste ti år er på 90 fugle/år.

Den svenske og finske bestand ser ud til at være i tilbagegang, mens den norske bestand ser ud til at holde skansen (Keller m.fl. 2020).

Der var tre observationer af mere end en fugl;
26/9 2 Gedser Odde (ST), 9/10 2 Salthammer (B) og 11/10 2 SV Spodsbjerg (NSJ).

(René Christensen)

Regional fordeling af rødstrubet piber 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	1	0	3	2	0	2	3	1	11	3	11	8	45

Bjergpiber *Anthus spinoletta*

Årtotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2018	2019	2020	
1605	0	0	< 1	52	378	1055	1605	1720	1678	1605	14.802

Kommentar: Første fund er fra 1989.

Med en total på op imod 1600 fugle blev der igen tale om en stor forekomst. Materialet indeholder formentlig, i lighed med de foregående års totaler, en del gengangere. Arten ser ud til at være stationær på en række af favoritlokaliteterne, men uden en nærmere analyse af omfanget af udskiftning i flokkene, er antallet svært at vurdere.

Nord- og Østjylland dominerer materialet med alle de større forekomster. Max. fra første halvår var 29/1 50 og 13/2 43, begge Nørreådalen (NJ), 14/2 26 Bygholms Nordlige rørskov (NJ) samt 4/4 24 Kolindbro Enge (ØJ).

Forårets sidste var 14/4 2 Napstjert Mose (NJ) samt 14-16/4 1 Nr. Broby (F).

Efterårets første blev tre tidlige septemberfund, 19/9 1 Halmø (F), 26/9 1 Landsende, Rømø (SJ) samt 27/9 1 Harboslette (NJ). Reel ankomst skete fra 11/10 1 Birkesø (NJ), hvorefter der var næsten daglige fund.

Andet halvårs største ansamlinger var 13/12 35 og 25/12 76, alle Nørreådalen, samt 25/11 19 Selbjerg Vejle (NJ) og 28/11 19 Tørring Fælled (SØJ).

(Peter Lange)

Regional fordeling af bjergpiber 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	644*	8	3	80**	69	23	8	0	6	2	30	0	873
2. halvår	573*	9	20	45**	44	8	4	4	6	3	16	0	732

* = opgjort som fugledage? **=skønnet antal

Skærpiber *Anthus petrosus* (ynglefund)

En sortering for gengangere på enkeltdage gav 2422 observationer af 8191 fugle. I 2019 var der 2403 observationer af 8735 fugle.

Der var to observationer af mere end 100 fugle, og som for andre år var det i 2020 også fra Fanø (SVJ), således 10/2 100 Gammeltoft og Farmen og 17/11 102 Hønen, begge observationer af rastende fugle.

Fanø byder også på mulighed for trækkende skærpiber. De faste trækobservationer på øen gav følgende ved Hønen; 26/9 – 16/12 264 T, bedste dag var 23/10 65 Ø.

Der er meget sparsomme oplysninger om ynglefund. Der er indikationer om ynglefugle fra Hirsholmene (NJ) og Søby Rev (ØJ), men ingen konkrete tal eller oplysninger om bestanden.

(René Christensen)

Storpiiber *Anthus richardi*

Årtotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1994	2013	2003	
25	12	> 1	12	28	28	34	25	65	56	51	1038

2020 var med 25 fugle et år som var et stykke fra de seneste ti års gennemsnit på 34 fugle/år. Der var flest fund fra Jylland, specielt Vest- og Sydvestjylland.

Der var et forårsfund, 16/4 2 N Vystebø (B).

Efterårets fund lå i tidsrummet 17/9 1 Feddet (ST) til 14/11 Melby Overdrev (NSJ). Fra efteråret var der to fund af mere end én fugl, 31/10 3 S og 1/11 2 R begge Lyngvig Fyr, kan være samme fugle, men er her regnet som fem fugle.

(René Christensen)

Regional fordeling af storpiber 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	3	6	6	0	0	0	1	1	3	2	1	3	25

Markpiber *Anthus campestris*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1985	1983	1981		
2020	2	NA	(39)	76	(36)	18	8	2	115	110	90	(1548)

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. Der mangler årstotaler fra 1972-76 mangler. Tre største år for yngleforekomst er 1982: 26-33 par, 1989: 29-31 par, 1998-99: 18-24 par.

Der var kun to fund og ingen fund, der tyder på, at arten har ynglet i Danmark. Arten må betragtes som forsvundet som ynglefugl i Danmark. Sidste sikre ynglefund er fra 2006.

Årets to fund var; 6/5 1 Raghammer (B) og 23/5 1 Grenen (NJ).

(René Christensen)

Gulhovedet gul vipstjert *Motacilla flava flavissima*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	2011	2019	
5	NA	(2)	8	6	6	14	5	24	20	15	(373)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1974-1979.

Det blev et noget skuffende år, idet arten kun blev set i to regioner.

Første fugl var 27/4 1 Gammel Frederikskog (SJ), alle øvrige fugle var fra VJ: 9/5 – 21/5 fem observationer

Falbækvej marker, 13/5 1 Damsø Enge, 17/5 1 Vænnenegene og 20/5 1 Hestholm Øster. De tre af lokaliteterne ligger ved Skjern Å, så gengangere kan nok ikke helt udelukkes.

(Lasse Braae)

Skærpiber, Vorupør, 21. oktober 2020. Foto: Poul Holm Pedersen

Citronvipstjert *Motacilla citreola*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	2014	2020	
2020	0	0	1	1	2	5	7	7	7	7	87

Citronvipstjert er fra og med 2020 udgået af SU-listen, og medtages således for første gang her i årsrapporten. Forekomsten har de senere år ligget mellem tre og syv fugle (2012 og 2014) årligt. I alt foreligger der 80 fund af 81 individer til og med 2019 (Olsen m.fl. 2020).

Årets i alt syv fund er en tangering af rekordårene 2012 og 2014:

24/4 1 ad. han R-Ø Grenen (NJ), 26/4 1 ad. han R Ulvedybet (NJ), 28/4 1 ad. han Grenå Engsø (ØJ), 9/5 1 hun R-NØ Vest Stadil Fjord (VJ), 21/5 1 ad. han R Grenen, 5/6 1 hun R Grenen samt fra efteråret 28/8 1 1K Ertholmene (B).
(Peter Lange)

Sortrygget hvid vipstjert *Motacilla alba yarellii*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2014	2012	
2020	NA	(2)	15	31	70	116	92	191	150	111	(2295)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1973-1979.

Årets total på 92 fugle er en smule over sidste års antal, men igen under gennemsnittet. Forekomsten er som sædvanlig et Nord- og Vestjysk fænomen, idet disse rapportområder holder 74% af alle fund.

Ankomst skete massivt med 29/2 3 han Grønningen (SVJ), hvor der de følgende dage ses op til fem hanner i området. Første fund herudover var 6/3 3 Skagen (NJ).

De største koncentrationer var alle fra Grønningen og nærliggende Hvidbjerg Camping; 17/3 12 og 19/3 9. Det eneste tegn på yngel var en han set med unger i Esbjerg Havn (SVJ) – muligvis i et blandingspar.

Årets sidste fund var 22/10 1 Bækbygård Strand (VJ) samt 27/10 1 Hornbæk Havn (NSJ).

(Peter Lange)

Regional fordeling af sortrygget hvid vipstjert 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	20	13	35	5	2	7	0	2	2	3	3	0	92

Karmindompap *Erythrina erythrina*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	1992	1987	
2020	NA	(45)	(256)	(729)	(237)	334	270	1200	1000	976	(12.381)

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. Der mangler årstotaler fra 1972, 1975-77, 1988-90, 1993, 1995, 1998 og 2001-02. Oplysninger om ynglepar er meget uregelmæssige. Første ynglefund var i 1972. Max. antal ynglepar er fra 1998: 86-109 par, 2001: 80 par og 1991: ca. 62 par.

Materialet i DOFbasen udgøres af ny rekord notering på 879 registreringer med i alt 1161 fugle (1,32 fugle/registrering). Tidligere rekord var 2012 med 709 registreringer med 1258 fugle (1,77 fugle/registrering). I materiale af denne størrelsesorden kan tilgangen til bearbejdningen givetvis diskuteres. En grundig gennemgang af materialet giver en total på omkring 270 fugle, og dermed en lav total, på trods af de mange indberetninger.

Det mest slående resultat er manglen på en egentlig kulmination. Antallet fugle stiger frem til ultimo maj og ligger herefter ret stabilt frem til medio juni, dog er der en enkelt dag, der helt stikker ud. Der bliver ikke set mange karmindompapper i andet halvår.

Det er nærliggende at antage, at det høje antal indtastninger i høj grad er de samme lokale fugle, der er blevet flittigt rapporteret i 2020.

Ankomsten i 2020 var relativt sen med de første fugle 15/5 Søgård, Langeland (F) og Ertholmene (B). Fra den markante topdag (7/6) foreligger der ikke mindre end 92 registreringer fordelt på 30 lokaliteter, hvilket alene overgår næsthøjeste dagstotal, der er 29 (30/5 og 5/6). På 8 (NJ 1, VSJ 2, ST 1 og B 4) af 30 lokaliteter er der kun registreret karmindompap denne dag. I den anden ende ligger 13 lokaliteter med langtidsstationære fugle, dog ingen toptal nogen steder fra denne dag. Så forklaringen må stå hen i det gådefulde uvisse – lidt ny influx blandet med tilfældigheder?

Karmindompap, Sjællands Odde, 8. juni 2020. Foto: Helge Sørensen

I andet halvår få registreringer vel primært af de langtidsstationære fugle. I september – oktober kun 27/9 1

RI Gedser Odde (ST) og 17/10 – 18/10 1 Christiansø (B).
(Lasse Braae)

Regional fordeling af karmindompap 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	103	4	7	7	0	5	6	18	7	12	41	60	270

Hvidsiskan *Carduelis hornemanni*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	1995	2005	
4	NA	(14)	55	(61)	49	114	4	411	221	168	(2606)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1973-1979.

Den stort set manglende forekomst i andet halvår 2019 fortsatte i 2020, således ingen fugle i første halvår! Andet halvår bød kun på ganske få fugle, i alt fire set i hver sin landsdel; 28/10 1 R Grenen (NJ), 8/11 1 han ad. R Sorthat Odde (B), 14/11 1 R Gedser Odde (ST) og 12/12

1 R Bjerger (VSJ). Skagens-fuglen blev set sammen med bjergirisker, men de øvrige fugle blev set sammen med gråsiskener, hvilket formentlig er forklaringen på den fåtallige forekomst, idet også nordlig gråsiskan havde en meget lav forekomst i 2020.

(Peter Lange)

Stor korsnæb *Loxia pytyopsittacus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2013	1983	2017	
709	NA	(40)	1668	(1222)	991	2999	709	8181	7893	6543	(65.481)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1971-73, 1975-76 og 1991.

Stor korsnæb er en udpræget invasionsfugl. Det er derfor forventeligt, at der er store udsving på årstotalerne. Dette gør bedømmelsen af årets resultat lidt mere vanskeligt end for mange andre arter. Der er derfor i boksen opstillet en normal – gennemsnittet af totalerne

for årene 2010 – 19. og årets resultat er angivet som en procentdel af dette. Det kan ses at både for- og efteråret i 2020 endte i den lave ende på henholdsvis 30% og 25% af gennemsnittet for årene 2010 – 2019 for landet som helhed.

I første halvår var der klart flest fugle i NJ og i forhold til det forventede (gennemsnit for 10'erne) lå SØJ og ØJ bedst.

Der var kun få fugle i januar. 1/1 5 Frisendal Bakker (ØJ), 2/1 4 Hønen, Sønderho (SVJ) og 12/1 6 Grenen (NJ) var de eneste observationer med mere end tre fugle. Det tyndede endnu mere ud i februar – marts, hvor største observation var 13/2 4 Normandshage (NJ), og i marts var der blot blot 12 observationer med i alt 19 fugle. Forårstrækket løb af stablen 14/4 – 7/5 med 77 fugle Skagen (NJ). Sidste jyske observation uden for NJ blev 9/4 1 Moesgård Park (ØJ). Fra det østlige Danmark blot tre iagttagelser fra trækeperioden 10/4 1 Tisvilde Hegn (NSJ), 1/5 1 Gilbjerg Hoved (NSJ) og 14/5 1 Korshage (VSJ).

Sommeren gav fem observationer: 1/6 1 og 7/6 5 Skagen, 15/6 1 Snogbæk (B), 7/7 6 Melby Overdrev (NSJ) samt 23/7 4 Skagen.

De første fugle i efteråret blev 17/9 1 Knudsker (B), 19/9 4 og 20/9 1 Blåvands Huk (SVJ) samt 21/9 2 Nakkehoved (NSJ). Observationer af med mindst ti fugle: 25/9 11 Blåvand, 10/10 25 og 1/11 52 Gedser Odde (ST), 11/10 12 Tipmose (SVJ), 13/10 30, 15/10 22 og 17/10 21 – alle Sydvestpynten/Kongelunden, Amager (KBH), 20/10 10 Bøtø Nor (ST), 26/10 16 og 10/11 11 Sønderho samt 30/10 19 Krogsande (VSJ).

I december var der kun fem observationer med i alt 18 fugle, bl.a. de eneste to fund fra NSJ i andet halvår.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af stor korsnæb 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	146	7	5	28	5	0	0	5	0	15	0	2	213
2. halvår	49	0	140	12	0	0	12	5	111	25	121	21	496
Sum	195	7	145	40	5	0	12	10	111	40	121	23	709

Hvidvinget korsnæb *Loxia leucoptera*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2014	2011	2013	
49	NA	(18)	36	134	132	1101	49	3384	2054	1323	(13.141)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1975-76.

Året gav et meget lavt antal af hvidvinget korsnæb. Årstotalen er opgjort til 49 fugle. Årets første måned havde 24 fugle og var således den talrigeste måned i året, hvilket er i overensstemmelse med influxet i 2019 med eksempelvis 58 individer i november 2019 (Lange 2020).

Årets første observation var på årets første dag, 1/1 2 Rugård Gods (ØJ) herefter fulgte observationer gennem januar, heriblandt to observationer af flokke af syv fugle, 6/1 7 Elling Kommuneplantage (NJ) og 31/1 7 Skiverrøen (NJ). Halvårets sidste observation var 9/4 2 Højen (Gammel Skagen) (NJ).

Andet halvår starter med et mindre influx i august måned med den første 11/8 1 Tisvildeleje (NSJ). Af nævneværdige observationer kan nævnes 15/8 7 Grenen, Skagen (NJ), der sammen med ovennævnte observationer af flokke af syv er det maksimale antal fugle set i en enkelt observation. Hvad der vurderes som værende en enkelt fugl kunne nydes i Gribskov (NSJ) fra 19/8 til 8/9. Årets sidste observation blev 14/11 1 Ganløse Ore (KBH).

Der var ingen observationer af hverken mulige eller sikre ynglefugle.

(Morten Swayne Storgaard)

Regional fordeling af hvidvinget korsnæb 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	35	0	1	4	0	0	0	0	1	8	0	0	49

Gulirisk *Serinus serinus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2020
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2009	2019	
112	NA	(40)	46	79	85	111	112	168	159	142	(3623)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972 og 1975-77, 1988, 1990-91 og 1993-94. Oplysninger om ynglepar er ujævne og lidt usikre fra år til år og derfor ikke opgjort.

Gulirisk, Vestre Kirkegård, Århus, 30. marts 2020. Foto: Christian A. Jensen

Der var 185 observationer af 207 fugle, og en sortering af materialet ender på mindst 112 fugle fordelt på alle regioner. De sidste ti års gennemsnit er på 111 fugle/år. I 2019 sås 142 fugle. Flest fugle sås i ST med mindst 44, resten var nogenlunde jævnt fordelt ud over resten af landet. Første blev set 16/3, mens sidste var 29/10, begge Gedser Odde (ST), hvilket ligger indenfor det normale.

Der var et sikkert og to mulige ynglefund: Rønne/Galløkken (B) 12/4 -11/7 op til tre gamle fugle og tre unger, Højerup, Stevns (KBH) 28/3 – 27/6 han og hun set, Feddet (ST) 12/4 – 19/6 han og hun set.

Kun ved Gedser Odde sporedes lidt trækbevægelser; 16/3-29/6 i alt 12 samt 15/9-29/10 4.

(René Christensen)

Regional fordeling af gulirisk 2020.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2020	9	1	9	5	1	5	10	2	9	8	44	9	112

Lapværpling *Calcarius lapponicus*

En forekomst noget over de seneste års lave niveau. Det er i andet halvår, at der ses flere fugle – ikke mindst i SVJ og NJ. Totalen fra Nordjylland bygger dog for en væsentlig del på mange rastende fugle på Grenen i oktober, og der er givet mange gengangere blandt disse.

Første halvår bød på få spredte iagttagelser af 1-2 fugle. Eneste iagttagelse af flere var 3/3 6 Ølands Vejle (NJ). Forårets sidste var 13/5 1 Siø (F) og 20-21/5 1 Grenen (NJ).

Ankomst i andet halvår blev set 14/9 1 Gedser Odde (ST) og 15/9 1 Grenen. Her ses den sidste del af september dagligt mindst fem fugle, stigende til ti eller flere i første del af oktober, således blandt andet 10/10 19 og 11/10 14. Herefter flyttes fokus til den sydlige del af Jylland, der dominerer den sidste del af oktober og november med blandt andet 29/10 og 31/10 6 Sønderho, Fanø (SVJ) og 31/10 14 Saltvandssøen (SJ). Desuden 2/11 og 26/11 6 Mandø (SVJ). Klart største observation fra den øvrige del af landet var 3/11 7 Amalieager på Lolland (ST). I december kun enkelte observationer af 1-2 fugle.

(Hans Christophersen)

Lapværpling, Grenen, 21. september 2020. Foto: Christian A. Jensen

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	26	7	8	5	0	1	2	2	2	3	1	0	57
2. halvår	198	17	148	10	1	54	4	6	9	11	13	6	477
Sum	224	24	156	15	1	55	6	8	11	14	14	6	534

Hortulan *Emberiza hortulana*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal fra 1970-2020
2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1986	1978	1983	
10	NA	(228)	(357)	(281)	(38)	29	10	572	552	449	(7760)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972-73, 1975-76, 1988 og 1999-2003.

Nedgangen fortsætter og for første gang nogensinde var årets forekomst nede på ti fugle fordelt med ni i første halvår og én i andet. Alle årets fund nævnes, og det bemærkes, at der for første gang ikke er fund fra Nordjylland. Hovedparten blev set i månedsskiftet april/maj og umiddelbart derefter, 28/4 1 han Kroghage, Gedser (ST), 1/5 1 han Klydesøen, Amager (KBH), 2/5 1 han Dragør (KBH), 3/5 1 han Gjerrild Nordstrand (ØJ), 8/5 1 og 9/5

2 Ertholmene (B), 14/5 1 han V. Stadil Fjord (VJ) og den sidste (og sene) 5/6 1 Galløkken (B). Andet halvårs eneste blev set 8/9 ved Grønjordssøen, Amager Fælled (KBH).

Artens tilbagegang er registreret over det meste af udbredelsen og angives af Jiguet *et al.* (2016) til at være på 88% i de seneste 30 år. Fremgang ses dog i Tyskland, hvor man har gjort en indsats for at genskabe egnede biotoper (Bernardy 2009).

(Hans Christophersen)

Dværgværling *Schoeniclus pusilla*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal fra 1970-2020
2020	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2017	2019	
15	1	>1	2	3	2	6	12	15	14	11	143

Årets total lander på i alt 15 fugle, hvilket er ny rekord, efter 2017 hvor der blev set 14 fugle. Når man taler om dværgværling er forekomsterne ved at udvikle sig til SVJ og resten af landet. Sidstnævnte er nem at redegøre for, blot fem fugle: 28/9 2 og 29/9 1 – alle Grenen (NJ), 7/10 1 Hanstholm Fyrhaver (NJ) og 12/10 1 Lynæs Fort (NSJ).

Fra SVJ foreligger der 76 observationer i DOFbasen. Baseret på lokaliteter må det blive til disse ti forekomster: 26/9 Blåvands Huk, 26/9 og 28/9 begge Mandø, 11/10 Hønen, Sønderho, 11/10 – 12/10, 14/10 og 21/10 Tipmose, 12/10 Blåvands Huk samt Grønningen, 15/10 Mandø samt 20/11 Hønen, Sønderho og 22/11 Sønderho sommerhusområde (de to sidste vel samme). Flere af fundene er fotodokumenterede og bedømt ud fra billederne er der tydelige dragforskelle mellem flere af individerne (de sorte tegninger på hovedet).

(Lasse Braae)

Dværgværling, Tipmosen, Ho, 11. oktober 2020.
Foto: Karin Gustausen

Isfugl, Nordsjælland, 23. juli 2020. Foto: Erik Biering

Litteratur/kilder

- Bernardy, P 2009: Ökologie und Schutz des Ortolans in Europa. Schriftenreihe Naturschutz und Landschaftspflege in Niedersachsen, 45: 1-173.
- Birdguides.com 2020: <https://www.birdguides.com/news/rosy-starling-breeds-in-france-for-first-time/>
- Danmarks Naturdata: <https://naturdata/miljoportal.dk>
- Fredshavn et al. 2019: Størrelse og udvikling af fuglebestande i Danmark – 2019. Videnskabelig rapport fra DCE nr. 363.
- Jiguet, F. m.fl. 2016: An update of European breeding population sizes and trends of the Ortolan Bunting. *Ornis fennica* 93: 186-196.
- Keller, V. m.fl. 2020: European Breeding Bird Atlas 2. European Bird Census Council and Lynx Edition, Barcelona.
- Lange, P. (red.) 2020: Fugleåret 2019, DOF.
- Lange, P. (red.) 2019: Fugleåret 2018, DOF.
- Nielsen, H.H. 2020: De sorthovedede måger i Hanstholm. Netfugl (<https://netfugl.dk/artikler/1521/de-sorthovedede-maager-i-hanstholm>)
- Olsen, Kent (red.) 2020: Sjældne Fugle i Danmark og Grønland 2019. Fugleåret 2019. DOF.
- Nyegaard, Timme et al. 2014: DATSY-rapport 1998-2012, DOFT 108/1 2014.
- Smith, Lars 2021: Flere års god udvikling for den nordvestjyske sløruglebestand. Nordjyllands Fugle 2020. Rapport nr. 57 fra Nordjyllands Fugle.
- Sunde, P. 2021: Bestandsstatus for danske kirkeugler 2019-20, samt afrapportering af fodringsprojekt. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. Notat nr. 2021|03 https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2021/N2021_03.pdf
- Tofft, J. 2020: Undersøgelse af sortternens yngleforshold i sumpområder ved den dansk-tyske grænse syd for Tønder i 2020, - Nationalpark Vadehavet, 2020.
- Vikstrøm T. & Moshøj C.M. 2020: Fugleatlas: De danske ynglefugles udbredelse 2014-2017. Lindhardt og Ringhof.

Jagtfalk, Hanstholm, 4. januar 2020. Foto: Henrik Haaning Nielsen

Plettet mudderklire, Lønstrup Strand, 17. oktober 2020. Foto: Karin Gustausen

Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2020

Af Kent Olsen, Sakari Kauppinen, Andreas Bruun Kristensen, Anders Odd Wulff Nielsen, Henrik Haaning Nielsen, Oskar Nilsson & Troels Eske Ortvad

Rapport nr. 52 fra Sjældenhedsudvalget

Indledning

Denne rapport omhandler 437 færdigbehandlede fund fra Danmark, heraf 282 fra 2020. Heri indgår også seks sager, som Sjældenhedsudvalget (SU) har behandlet, da det vedrører arter, som skønnes at være sjældne lokalt og derfor indgår som lokale SU-arter i visse regioner, men ikke figurerer på den nationale SU-liste. Sådanne fund publiceres (siden SU-rapport 1995-1996) i den landsdækkende årsrapport, andetsteds i *Fugleåret*, men er tillige nævnt i denne rapport. På opfordring fra lokalrapporternes redaktioner eller DOFbasens Kvalitetsudvalg (DKU) behandler Sjældenhedsudvalget også sager omhandlende fund af almindelige arter truffet på et usædvanligt tidspunkt af året, hvoraf der i indværende rapport indgår fire sager. 387 (89 %) af de færdigbehandlede fund (heraf 262 (93 %) fra 2020) blev godkendt, hvilket kan sammenlignes med en godkendelsesprocent på mellem 72 % og 92 % de seneste ti år.

315 (81 %) af de godkendte fund blev dokumenteret ved hjælp af foto, video, lydoptagelse, DNA-analyse mv. Fra Grønland færdigbehandlede 13 sager, som alle blev godkendt.

Til og med denne rapport henligger der 27 sager, som af forskellige årsager endnu ikke er færdigbehandlede. En liste over disse sager samt en liste over forkastede fund findes bagerst i rapporten.

Rækkefølgen af arter i den systematiske gennemgang af forekomsterne samt arts- og underartsstatus for diverse taxa følger *International Ornithological Committee (IOC) World Bird List* (Gill et al. 2021).

Regionsopdelingen følger samme inddeling, som Sjældenhedsudvalget har fulgt siden 1992 (SU-rapport 1992). Forekomster i *Danmarks eksklusive økonomiske zone* regnes også som danske fund. En uddybende forklaring mht. til definition og afgrænsning af denne zone kan ses i SU-rapport 2011.

Hvis intet andet er nævnt, er der tale om ét rastende individ. Betegnelserne 1K og 2K står for hhv. første og andet kalenderår; 2K+ (3K+) betyder, at fuglen er mindst i sit andet (tredje) kalenderår, men kan være ældre. Derudover er ad. = adult (gammel, udfarvet fugl), imm. = immatur (dragter mellem juvenil og adult), juv. = juvenil (første egentlige fjerdragt), pull. = pullus (dununge), rst. = rastende, sdr. = sommerdragt, vdr. = vinterdragt, odr. = overgangsdragt, ekldr. = eklipsedragt, prdr. = pragtdragt, trk.fors. = trækforsøgende, trk. = trækkende, syng. = syngende og ringm. = ringmærket.

Hvor aldersangivelse er baseret på fuglens udseende, benyttes kalenderår (ex. 3K+) frem for dragttype (ex. juvenil, immature og adult). Kalenderårsangivelsen er en betegnelse i henhold til fuglens dragtmæssige udseende og kendskabet til dragtudvikling hos den pågældende art frem for en egentlig aldersbetegnelse. Derfor vil eksempelvis en overvintrende amerikansk sortand (*Melanitta americana*) i adult dragt blive angivet som 3K+ ved fund i 1. halvår og 2K+ andet halvår. Ligeledes vil eksempelvis en terekklire (*Xenus cinereus*) i adult dragt blive angivet som 2K+, selvom der er tale om et individ, der igennem flere år regnes som en genganger.

Efter artsnavnet er i parentes angivet 1) antal anerkendte fund og individer (adskilt af en skråstreg) før 1. januar 1950, 2) antal godkendte fund og individer fra og med 1. januar 1950 til og med 2019 og 3) antal godkendte fund og individer i 2020. Denne opdeling er

Figur 1. Oversigt over regionsopdelingen anvendt i denne rapport.

i overensstemmelse med den standard, der anbefales af Association of European Rarities Committees (AERC 2021). Bemærk i øvrigt, at antal fund ikke altid er identisk

Stendrossel, Ebeltoft Færgehavn, 12. juni 2020. Foto: Martin Rheinheimer

Turkestantornskade, Bredfjed,
9. november 2020.
Foto: Henrik Haaning Nielsen

med antal individer, idet flokke og par regnes som enkeltfund, mens fx fem enkeltindivider på én dag ved samme lokalitet regnes som fem fund.

I lighed med europæisk standard regnes ynglefund (inkl. unger) som ét fund, hvorfor unger af danske yngleforekomster ikke medregnes i opsummeringen. Såfremt det vurderes at være overvejende sandsynligt eller sikkert, at fund registreret på flere lokaliteter omhandler samme individ(er), regnes det som ét fund. Derfor vil fx en trækkende sortbrynet albatros (*Thalassarche melanophris*) set fra forskellige kystlokaliteter i Kattegat blive regnet som ét fund ligesom en amerikansk pibeand (*Mareca americana*), der ud fra dragt karakterer kan genkendes på forskellige lokaliteter, vil blive regnet som ét fund. Returnerende individer fra år til år indgår ikke i opsummeringen.

Antal fund og individer fordelt på underarter opsummeres så vidt muligt også. Efter observatørnavnet er det oplyst, om de enkelte fund er dokumenteret med foto (Foto), videofilm (Video), lydoptagelse (Lyd), telemetrisporing (GPS), DNA-analyse (DNA) eller indsamlet død fugl (Død). Desuden er findere(n) ved hvert fund markeret med en asterisk (*) foran observatørnavnet. Imidlertid fremgår det ikke altid tydeligt af beskrivelserne, hvem finderen er, og der kan derfor mangle enkelte markeringer. I beskrivelser til Sjældenhedsudvalget bør det angives, hvem finderen er.

I bemærkningerne til de enkelte arter/underarter er deres normale udbredelsesområder tilføjet i parentes, hvorfra de danske hhv. grønlandske forekomster vurderes at stamme fra.

SU-listen

En liste over arter og underarter, som skal godkendes af SU, kan findes på udvalgets hjemmeside på adressen: www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget/den-danske-fugleliste.

Til og med 2016 skulle fund af topskarv (*Phalacrocorax aristotelis*) godkendes af Sjældenhedsudvalget fra hele landet, mens det fra og med 2017 til og med 2019 kun var fund uden for den jyske vestkyst, der fortsat skal behandles af udvalget. Fra og med 2020 er det område, hvor fund af topskarv ikke skal behandles af udvalget udvidet til også at gælde alle kystobservationer fra Nordjylland, inklusive Kattegatøerne Hirsholmene, Nordre Rønner og Læsø. Observationer fra Limfjorden skal stadig indsendes til Sjældenhedsudvalget.

En generel vejledning til indsendelse af fund til Sjældenhedsudvalget kan findes på udvalgets hjemmeside. Det er muligt for indsendere at uploade SU-beskrivelser direkte til SU's database. Hvis man vil uploade en beskrivelse til Sjældenhedsudvalget, kan man gå ind på adressen: <http://su.dof.dk/su-opload/index.php>, hvor man vil blive vejledt. Sjældenhedsudvalget modtager også fortsat gerne beskrivelser pr. e-mail, men observatører opfordres til så vidt muligt at uploade deres beskrivelser via Sjældenhedsudvalgets hjemmeside.

Sjældenhedsudvalget behandler fund af SU-arter og nye arter for landet fra alle fem kategorier (se nedenfor), og for at få så fyldestgørende et billede som muligt af de enkelte arters og underarters forekomst er det i princippet vigtigt, at alt bliver rapporteret til udvalget. Sjældenhedsudvalget behandler som udgangspunkt alle forekomster

Høgeugle, Vallø Storskov, 23. marts 2020. Foto: Helge Sørensen

Sibirisk bynkefugl ssp. maurus, Christiansø, 28. maj 2020. Foto: Anders Odd Wulff Nielsen

af SU-arter, samt arter, der vurderes at have potentiale til at optræde spontant (kategori A og B) i Nordvesteuropa eller som fritlevende individ fra en selvsupplerende bestand (kategori C). Er man i tvivl om, hvorvidt et fund bør behandles af SU, kan man kontakte udvalget.

Kategorier

I henhold til AERC-standard (AERC 2021) inddeles de i Danmark trufne fuglearter i fem kategorier defineret som følger:

A: Arter der betragtes som tilsyneladende spontant optrædende og er truffet mindst én gang siden 1. januar 1950, fx amerikansk pibeand (*Mareca americana*) og

vibe (*Vanellus vanellus*). Som spontant optrædende regnes ligeledes skibs- eller på anden måde assisterede forekomster, så længe fuglen ikke er blevet fodret eller tilbageholdt undervejs.

B: Arter der betragtes som spontant optrædende, men kun er truffet i perioden fra år 1800 til 1949, fx lille sultanhøne (*Porphyrio alleni*) og østlig kravetrappe (*Chlamydotis macqueenii*).

C: Udsatte og undslupne arter, som har etableret en fritlevende og selvsupplerende bestand, enten herhjemme eller i andre lande; fx nilgås (*Alopochen aegyptiaca*) og fasan (*Phasianus colchicus*).

D: Arter som ville være placeret i A eller B, hvis ikke der var rimelig tvivl om, hvorvidt de nogensinde havde optrådt spontant i landet, fx bøffelend (*Bucephala albeola*) og hvid pelikan (*Pelecanus onocrotalus*).

E: Arter der betragtes som undsluppet fra fangenskab eller på anden måde kun unaturligt har optrådt i landet, eller hvis fritlevende bestande – hvis eksisterende – formentlig ikke er selvsupplerende, fx rosapelikan (*Pelecanus rufescens*), lammegrib (*Gypaetus barbatus*), steppeørn (*Aquila nipalensis*) med stropper og fund af rødhøne (*Alectoris rufa*).

Den officielle danske liste udgøres af arterne i kategori A, B og C. Fund i kategori C, D og E publiceres særskilt bagerst i SU-rapporten.

Danmarkslisten

Sjældenhedsudvalget fører en liste over arter og underarter, som er truffet i Danmark. Listen kan findes på udvalgets hjemmeside på adressen: www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget/

Gåsegrib, Hygum, 27. juni 2020. Foto: Klaus Dichmann

den-danske-fugleliste. Sjældenhedsudvalget følger de taksonomiske anbefalinger fra *International Ornithologists' Union* (Gill et al. 2021).

Fra år 2020 er der godkendt fire nye arter for landet i kategori A: lille sejler (*Apus affinis*), kaffersejler (*Apus caffer*), stor gulben (*Tringa melanoleuca*) og brun sule (*Sula leucogaster*). Lille sejler er polytypisk med seks underarter: ssp. *galilejensis* (ørken-dværgsejler), ssp. *bannermani* (bioko dværgsejler), ssp. *aerobatese* (afrikansk dværgsejler), ssp. *theresae* (sydafrikansk dværgsejler), ssp. *affinis* (lille sejler) og ssp. *singalensis* (Sri Lanka-dværgsejler) (Gill et al. 2021). Ørken-dværgsejler (*A. a. galilejensis*) yngler i det nordlige Afrika, Mellemøsten, Iran og østpå til det vestlige Pakistan, med en lille bestand i Sydspanien, og regnes som den mest sandsynlige underart, der kan forekomme i Danmark. Kaffersejler og stor gulben regnes som monotypiske, mens brun sule er polytypisk med fire underarter udbredt i tropisk farvand: ssp. *leucogaster* (brun sule), ssp. *brewsteri* (stillehavssule), ssp. *etesiaca* (passat-sule) og ssp. *plotus* (mørkbrun sule) (Gill et al. 2021). Nominatformen af brun sule (*S. l. leucogaster*) er udbredt i Atlanterhavet og Caribien, med den nærmeste yngleplads på Kap Verde Øerne og regnes som den mest sandsynlige underart, der kan forekomme i Danmark.

Tre monotypiske arter er godkendt som nye for landet i kategori C: indisk gås (*Anser indicus*), sortsvane (*Cygnus atratus*) og mandarinand (*Aix galericulata*).

Indisk gås yngler i Europa i Holland, Belgien, England, Frankrig og Tyskland. Den hollandske bestand, der er den største i Europa, øgede markant i antal fra 1995 og nåede sin foreløbige kulmination omkring 2005. Siden da er antallet reduceret på grund af regulering af arten.

I Danmark, Norge, Sverige og Finland, har man set et forekomstmønster, der følger det hollandske forekomstmønster, hvorfor de respektive landes sjældenhedsudvalg har besluttet at placere indisk gås i kategori C. Forekomsten i Danmark minder også meget om den hollandske, hvad angår øgning og tilsvarende fald i antal. Indisk gås yngler dog ikke herhjemme og i hvert fald i 2017 sås på ny en stigning. En del af de danske fund udgøres tilsyneladende af fugle fra Holland på fældningstræk i sommermånederne. Indisk gås er godkendt i kategori C fra og med 1/1 1995, da det er på det tidspunkt, at bestanden for alvor øgede i Holland.

Mandarinand kommer af stort set samme grund som indisk gås i kategori C. Således er bestanden steget

Buskrørsanger, Vigersted, 8. juni 2020. Foto: Helge Sørensen

Kaffersejler, Rågeleje, 27. oktober 2020. Foto: Lars Jensen

Grøn sanger, Ellekrattet, 27. maj 2020. Foto: Thomas W. Johansen

markant siden 1995 i Holland, og i England er bestanden firedoblet siden midten af 1990'erne. Arten er kendt for at sprede sig over lange strækninger. Fx er to fugle, der var ringmærket i England, truffet i Rusland (afstande på henholdsvis 2.039 km og 2.644 km), en fugl fra Tyskland fløj 1.926 kilometer tillige til Rusland, og fugle fra Holland er gemeldt fra Skotland og Norge. I Danmark er der gemmeldinger af fugle ringmærket i Norge og Tjekkiet. I Tjekkiet er mandarinand placeret i kategori C. Mandarinand er godkendt i kategori C fra og med 1/1 1995, med baggrund i artens øgning i særligt Holland og England fra midten af 1990'erne. Mandarinand er også i kategori C i Norge, Sverige og Finland.

Sortsvane yngler i Europa med mindre og stabile bestande i blandt andet Holland, Frankrig, Belgien og Tyskland. Bestanden i Holland er øget fra 1990'erne og toppede omkring 2007, hvorefter bestanden ser ud til at være stabiliseret. Forekomsten i Danmark følger bestandsudviklingen i Holland og på baggrund af et ringmærkningsfund fra den belgiske kategori C-bestand, har Sjældenhedsudvalget vurderet, at fugle fra de europæiske C-bestande optræder i Danmark. Det danske fund af en fugl fra Belgien drejer sig om en 2K ringmærket 11/3 2001 ved Lixhe og gemeldt fra Sneum Engsø 3/5 2003. Op til fem sortsvaner blev set i det område i 2003, og at en fugl fra Belgien dukker op på den jyske vestkyst passer fint med, at især de hollandske knopsvaner ses på den danske vestkyst og i høj grad anvender især Ringkøbing Fjord i fældeperioden. I lighed med mandarinand og indisk gås indtræder sortsvane på den danske liste i kategori C fra og med 1/1 1995.

Rustand (*Tadorna ferruginea*) har hidtil været placeret i kategori A og kategori E på den danske liste, men indtræder nu også i kategori C. Efter en vurdering af udviklingen i bestanden af ynglende rustænder i bl.a. Tyskland, Holland, Belgien og Schweiz, hvor fuglene menes at være undslupne fangensksfugle og resultatet af udsatte fugle i Hviderusland, er det tydeligt, at der er sket en markant fremgang. Fx er ynglebestanden i Tyskland steget fra 6-18 par i 1999 til 52-72 par i 2005 og 160-200 territorier i 2005-2009. I Danmark er der ved flere tilfælde set flokke af rustænder om sommeren, og de er givetvis et resultat af fældningstrækket til særligt Holland, hvor mærkede fugle har vist, at det primært drejer sig

Lille sejler, Tranestederne, Hulsig, 29. maj 2020. Foto: Erik Christophersen

om de tyske og schweiziske fugle. I Holland er der de senere år talt op til 1.500 fældende rustænder. Arten er kendt for at foretage invasioner mod vest og nordvest, også i historisk tid, og fuglene, som blev set i Danmark i forbindelse med invasionen i 1994, regnes fortsat med i kategori A. Men på grund af artens markante stigning i ynglebestanden i Vesteuropa siden 1999, indtræder rustand i kategori C fra og med 1/1 1999.

At Sjældenhedsudvalget har godkendt indisk gås, sortsvane, rustand og mandarinand i kategori C betyder ikke, at alle danske fund af de fire arter kan henføres til fugle fra de lande, hvor arterne har selvsupplerende ynglebestande. Der vil helt sikkert fortsat optræde fugle, der er undsluppet fra fangenskab.

Med indisk gås, sortsvane, mandarinand, lille sejler, kaffersejler, stor gulben og brun sule er der hermed godkendt 489 fuglearter i kategori A, B og C i Danmark til og med 2020.

Sjældenhedsudvalgets medlemmer

Udvalget bestod ved udgangen af 2020 af følgende medlemmer: Simon Sigaard Christiansen, Ole Zoltan Göller, Morten Bentzon Hansen, Sakari Kauppinen, Andreas Bruun Kristensen, Anders Odd Wulff Nielsen, Henrik Haaning Nielsen, Rasmus Due Nielsen, Kent Olsen (formand) og Troels Eske Ortvad. Derudover er Søren Sørensen og David Boertmann tilknyttet udvalget som konsulenter ved behandlingen af fund fra Færøerne hhv. Grønland.

Sjældenhedsudvalgets adresse:

Sjældenhedsudvalget, DOF, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V. E-mail: su@dof.dk.

Sjældenhedsudvalgets hjemmeside:

www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget

Tak:

For kritik og kommentarer til denne rapport takkes Jørgen Staarup Christensen, Tim Hesselballe Hansen og Rune Sø Neergaard foruden udvalgets øvrige medlemmer. For hjælp ved behandlingen af enkeltsager takkes Martin Collinson, Dick Forsman, Yann Kolbeinsson, Juho

Gråsejler, Grenen, 29. oktober 2020. Foto: Erik Christophersen

Könönen, Hans Larsson, Björn Malmhagen, Rasmus Strack og Roni Väisänen. Derudover takkes Magnus Corell, Tor A. Olsen, Roni Väisänen, Tadeusz Stawarczyk, Christopher König, Vincent van der Spek og Yann Kolbeinsson for informationer om forekomster i hhv. Sverige, Norge, Finland, Polen, Tyskland, Holland og Island. Den største tak rettes dog til de mange, der rapporterede deres observationer til Sjældenhedsudvalget og dermed skabte grundlaget for denne rapport.

Sjældne fugle i 2020

Som så ofte før startede året ud med kendte individer af halsbåndstrolchdand ved henholdsvis Sønderød (S) og Skjern Enge (RK). Tre overvintrende høgeugler rastede ved Gribskov (S), Hald (S) og Hesede Skov (S), og en jagtfalk, som blev fundet ved Hanstholm (NJ) i oktober 2019, forblev i området helt frem til udgangen af april 2020. Mere usædvanligt for årstiden var to kohejrer ved Gullestrup (RK), hvoraf den ene sås frem til slutningen af januar. En mellemflagspætte rastede i Draved Skov (SJ), hvor arten ikke var registreret siden 2015. Slutteligt rastede en amerikansk sortand ved Asserbo og Melby Strand (S) fra slutningen af måneden til ultimo april.

Februar bød på mere af samme skuffe med undtagelse af en asiatisk fløjlsand, der rastede ud for Sandflugtsplantagen, Rørvig (S). En sortstrubet drossel fandtes i slutningen af måneden rastende ved Køge Sydstrand (S), hvor den blev hængende til et langt stykke ind i marts. Derudover rastede en mellemflagspætte det meste af måneden ved Kruså (SJ) og endnu en kohejre sås ved Sortemosen (F), hvor den forblev frem til starten af april. En amerikansk sortand rastede ved Liseleje Strand (S), og en halsbåndstrolchdand blev fundet ved Søholm Engså (S), hvor den forblev frem til starten af april. Måneden bød også på en observation af krognebb i Skagen (NJ).

Marts stod hovedsageligt i ændernes og uglernes tegn. Tre amerikanske sortænder sås ved henholdsvis Blåvand og Skallingen (RB). En halsbåndstrolchdand rastede i flere dage ved Hornbæk Enge (ÅH), og en hvidøjet and sås i Maribo Sønderød (LF), hvor den forblev frem til slutningen af august. Tre høgeugler rastede på sjællandske lokaliteter ved henholdsvis Karlebo og Vallø Storskov. På sidstnævnte lokalitet rastede to høgeugler helt frem til starten af maj, hvor de gjorde et mislykket

Stor gulben, Hønen, Sønderho, 18. november 2020. Foto: Sakari Kauppinen

yngeforsøg. Slutteligt sang en spurveugle i Estvadgård Plantage (NJ), og sidst på måneden trak en stor skrigørn forbi Hellebæk (S).

I april dominerede de sjældne rovfugle. En rekordforekomst af blå glente så dagens lys med fire forskellige individer på tre sjællandske lokaliteter samt på Østmøn (M) og Sydlangeland (F). En 4K kejserørn bragte glæde blandt mange, da den sås over to dage på Møn (M). To unge franske, GPS-mærkede høgeørne meldte deres ankomst og sås på en lang række jyske lokaliteter. Endnu en halvbåndstroland blev fundet ved Nørreballe Nor (F), og en ny høgeugle rastede ved Egeby (B). Slutteligt sås en mellemflagspætte i Sottrup Skov (SJ).

Maj startede med endnu en mellemflagspætte, denne gang ved Åbenrå (SJ). En tophøjre rastede ved Borreby Mose (S), og en flok på tre hvidskæggede terner sås først ved Torup Made (SJ) og senere samme dag ved Skjern Enge (RK). En dværgørn gjorde trækforsøg i Skagen (NJ), og det samme gjorde to unge steppeørne samt en slangeørn. To små gulben sås i Nordjylland ved henholdsvis Haldager Vejle og Vandet Sø. En sibirisk bynkefugl rastede på Christiansø (B) og det samme gjorde en ubestemt sibirisk/japansk bynkefugl ved Griben (S). Danmarks femte fund af sorthovedet gul vipstjert sås i Skagen (NJ), hvor også landets andet fund af grøn sanger blev gjort 27/5. Danmarks andet fund af sørgedue blev en realitet 25/5, hvor en fugl fandtes syngende ved Bøgballe (VE). Lige så bemærkelsesværdigt var Danmarks første fund af lille sejler, som gjordes 29/5, hvor en fugl rastede ved Hulsig (NJ), inden den trak videre senere samme dag. Den hidtil største invasion af buskrørsanger ramte landet i slutningen af maj og fortsatte langt ind i juni.

Juni var særdeles produktiv for sjældne fugle. Sammen med de to unge steppeørne, der blev fundet i Skagen (NJ) i maj, dukkede endnu en fugl op. I løbet af juni og juli sås de tre fugle på forskellige lokaliteter i hovedsageligt Nordjylland og på Djursland (ÅH). Endnu en slangeørn sås desuden i Skagen (NJ), og det samme gjorde lille rørvagtel, lille rørsanger, korttået lærke, dværghejre og to ørnevåger. En lille rørvagtel hørtes også i Lille Vildmose (NJ), en hætteeværling rastede i Hanstholm (NJ) og månedens anden dværghejre rastede flere dage på Vestamager (S). En lille gulbug rastede på Christiansø (B) og en publikumsvenlig stendrossel

sås i flere dage ved Ebeltoft (ÅH). Danmarks og Gedsers (LF) andet fund af østlig bleg gulbug blev en realitet, da en fugl blev ringmærket 17/6 og sås frem til 20/6. To korttåede lærker sås ved henholdsvis Rømø Sønderstrand (SJ) og Fanø Vesterstrand (RB). En lille invasion af hvidskægget terne resulterede i fund ved henholdsvis Nørreballe Nor (F), Bøtø Nor (LF) og Udkæret (B). En hvidøjret and rastede i Røgbølle Sø (LF) og en spansk ringmærket 3K gåsegrib rastede ved Hygum (RK) og Stråsø Plantage (RK). Slutteligt sås månedens tredje ørnevåge ved Voervadsbro (ÅH).

I begyndelsen af juli sås årets fjerde unge steppeørn ved Bøtø Nor (LF). En hvidøjret and rastede i Hejrede Sø (LF). Endnu en ørnevåge fandt vej til Skagen (NJ), hvor også en amerikansk sortand rastede på havet ud for Grenen (NJ). En balearskråpe trak forbi Bækbygård Strand (RK), og Danmarks ottende fund af skadegøg gjordes 25/7 på Røsnæs (S). Mest bemærkelsesværdigt for måneden var dog det fjerde fund af cistussanger og det første siden 2002, da en fugl fandtes syngende på Grenen (NJ) 9/7.

I august sås årets femte og sidste ørnevåge i Skagen (NJ). Årets tredje slangeørn sås i Mols Bjerge (ÅH) og en amerikansk sortand rastede ved Tranum Strand (NJ). Slutteligt sås en 1K hvidskægget terne i Klydesøen, Vestamager (S).

I starten af september trak en asiatiske fløjlsand forbi Kikhavn (S). To atlantiske/scopolis skråper sås fra den nordsjællandske kyst ved henholdsvis Børstrup Hage, Korshage og Kikhavn, mens endnu en fugl trak forbi Vejers Strand (RB). En amerikansk sortand rastede ved Uggerby Strand (NJ), mens en blå glente trak forbi Korsør (S), og en langnæbbet sneppeklire sås på Agger Tange (NJ). Månedens højdepunkt var Danmarks første fund af brun sule 12/9 på Dueodde (B). Månedens sluttede med en ringmærket blåstjert på Grenen (NJ).

Oktober startede med en adult hvidskægget terne, som rastede ved Holløse Bredning (S). Der sås amerikansk sortand ved henholdsvis Blåvand (RB) og Tontoft Nakke (SJ). En tilbagevendende hvidøjret and sås ved Kruså Møllesø (SJ), mens yderligere to fugle rastede ved Birkum (F), og én rastede i Ejstrup Sø (VE). En stor skrigørn trak forbi Stevns (S) og Feddet (S) og sås næste dag ved Hyllekrog (LF). En alpe sejler trak forbi Klise Nor (F) og en mellemflagspætte rastede helt frem til årets udgang ved Rindum (RK). En sortvinget braksvalle rastede ved Skjern Enge (RK), og to kohejrer sås ved Stubbe Enge (ÅH). Årets tredje og fjerde fund af lille gulben gjordes ved henholdsvis Klydesøen (S) og Sneum Dige-sø (RB). Landets andet fund af japansk bynkefugl blev fundet ved Tipmosen (RB) 13/10. I løbet af oktober sås hele tre tajgapiber på Mandø (RB) og en fjerde fugl sås på Skallingen (RB). En rekordforekomst på hele 12 brune løvsangere registreredes også, med flest fund i Jylland. Der sås blåstjert på Mandø (RB) og ved Blåvands Huk (RB), mens der sås schwarz' løvsanger ved Hirtshals (NJ) og Blåvands Huk (RB). Den hidtil største invasion af gråsejler ramte landet i slutningen af oktober. I alt registreredes ni fugle ved lokaliteter på Bornholm, Sjælland, Djursland og Nordjylland. I oktober sås to nye arter for landet; en kaffersejler rastede 27/10 ved Vejby Strand (S) og trak dagen efter forbi Gilbjerg Hoved (S), mens en

stor gulben rastede på forlandet udfor Sneum Digesø (RB) 28/10. Landets andet fund af brundrossel gjordes 31/10-7/11 ved Sorthat Odde (B).

I november fortsatte invasionen af gråsejler med tre observationer af enlige individer ved henholdsvis Gjerrild (ÅH), Risskov (ÅH) og Samsø (ÅH). Landets kun anden turkestantornskade rastede 8-9/11 ved Bredfjed (LF). Efterårets anden langnæbbede sneppeklire rastede i Horsens Fjord skiftevis på Borre (VE) og Alrø (ÅH), hvor den sås frem til årsskiftet. Den samme store gulben, som blev set i oktober, rastede 16-21/11 ved Sønderho (RB). I den forbindelse blev landets femte hvidkindet værling fundet 20/11 ved Sønderho (RB). Slutteligt sås en jagtfalk på Stevns (S), og efterårets anden alpesejler rastede ved Frederikshavn (NJ).

I december sås årets tredje asiatiske fløjlsand ved Høve Strand (S). Danmarks syvende bonapartemåge rastede ved Hirtshals Havn (NJ) 1-3/12 og noget uventet sås Danmarks blot anden prærietrane ved Rødninge (M) 27/12.

Kategori A: Spontane forekomster

Category A: Species recorded in an apparently wild state

Sibirisk krikand *Sibirionetta formosa* (0, 3/3, 0)

1994: 15/11, Hvidkilde, Svendborg (F), 3K han skudt, *Torben Pedersen.

2019: 6/6, Sneum Digesø (RB), 2K+ han, *Conny Andersen, Jens Jørgen Andersen m.fl. (Foto).

Fuglen fra Svendborg i 1994 blev ringmærket og fotograferet som 2K han ved Hemmelmarker See, Schleswig-Holstein 3/2 1993 (Bairlein *et al.* 2014, Busche

& Berndt 1994, Schafstall 1994), og repræsenterer det første fund i Danmark, mens fundet fra Sneum Digesø i 2019 er det tredje fund af arten. Fundet fra Skælskør 24/11 2005, hvor en 1K hun blev skudt og indsendt af jæger til Danmarks Miljøundersøgelser via Thomas Kjær Christensen (SU-rapport 2008), udgør hermed det andet fund i Danmark.

Der er stærke beviser for, at sibirisk krikand forekommer spontant i Europa, da der foreligger isotopanalyser fra fundet i Skælskør (Fox *et al.* 2007) og fra Tillingham, Essex i England 1/1 1906 (Votier *et al.* 2009), der understøtter sibirisk oprindelse. Arten er endvidere i fremgang (BirdLife International 2021), og den er tillige langdistancetrækker. Sjældenhedsudvalget har derfor besluttet, at arten normalt vil blive placeret i kategori A, medmindre der er beviser for fangenskab som fx farveringe på benene. I de øvrige nordiske lande er antallet af fund følgende: to fund i Finland (Roni Väisänen pr. mail) og to fund i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), mens det svenske sjældenhedsudvalg er i gang med en genbehandling med hensyn til kategorisering af deres fund (Magnus Corell pr. mail). Holland har 13 fund (Vincent van der Spek pr. mail). (Nord- & Nordøstsibirien mod syd til Bajkalsøen; overvintrer Korea, Japan & Østlige Kina.)

Hvidøjjet and *Aythya nyroca* (4/4, 61/68, 3/3)

2017: 11/9, Røgbølle Sø (LF), 2K+ han, *Hjalte Benjamin Johansen, Henrik Højholm m.fl. (Foto).

2020: 5/1 + 4+9+19/3, Kruså Mølløse (SJ), 3K+ han, Jørn Vinther Sørensen m.fl. (Foto). – 30/3-1/4 + 28/4 + 27/6 + 30/8, 3K+ han, Maribo Sønderø (LF), *Simon Vikstrøm, Michael Køie Poulsen, Rasmus Strack m.fl.

Hvidøjjet and, Damhussøen, 5. juli 2020. Foto: John Larsen

Halsbåndstroldand, Søholm Engsø, Stevns, 4. marts 2020. Foto: Hans Ægidius

(Foto). – 14-15/6 + 26-28/6, 3K+ han, Røgbølle Sø (LF), Jens Søgaard Hansen, Michael Køie Poulsen m.fl. (Foto). – 27/6-9/8, Damhussøen (S), 2K+ han, *Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. (Foto). – 14/7 + 8+30/8 + 5/9, 2K+ han, Hejrede Sø (LF), *Simon Vikstrøm, Rasmus Strack, Frederik Rejsby Johansen m.fl. (Foto). – 6-18/10, Kruså Møllesø (SJ), 2K+ han, *Klaus Bo Jensen, Svend Anker Schwebs, Lars Peter Hansen m.fl. (Foto). – 17/10-8/11, Ejstrup Sø (VE), 2K+ hun/1K han, *Christian Michael Vil-ladsen, Ulrik Kjøller Skovborg (Foto). – 31/10-31/12, Grusgrave ved Birkum (F), 2K+ han, *Per Rasmussen, Henrik Kalckar Hansen m.fl. (Foto). – 4-27/11, Grus-grave ved Birkum (F), 2K+ han, *Per Rasmussen, Henrik Kalckar Hansen m.fl. (Foto). – 15-26/11, Kiskelund Plan-tage, Kruså (SJ), *Jørn Vinther Sørensen m.fl. (Foto).

Fundet fra Røgbølle Sø 11/9 2017 udgør det andet nye fund af arten i 2017. 2020 bød på tre nye fund. Fundet fra Ejstrup Sø 17/10-8/11 udgør årets første nye fund, mens fundene fra Grusgrave ved Birkum 31/10-31/12 og 4-27/11 repræsenterer hhv. andet og tredje nye fund af arten. De øvrige fugle regnes som gengangere fra tidligere år. Fundene på Lolland omhandler to fugle, hvor den første ses 30/3-1/4 + 28/4 + 27/6 + 30/8, 3K+ han, Maribo Sønder sø (LF), mens den anden ses 14-15+26-28/6, 3K+ han, Røgbølle Sø (LF) og 14/7 + 8+30/8 + 5/9, 2K+ han, Hejrede Sø (LF). Sjældenhedsudvalget har gennemgået samtlige danske fund af hvidøjet and, hvilket har medført en ændret opsum-mering over fund af arten i forhold til SU-rapporten fra 2019 (SU-rapport 2019). (Øst- & Sydøsteuropa; overvin-trer Middelhavet, Sortehavet & Nordafrika)

Halsbåndstroldand *Aythya collaris* (0, 17/17, 3/3)

2020: 1/1-21/3, Sønder sø (S), 3K+ han, Jesper Brodersen m.fl. (Foto). – 1-4/1, Øster Enge, Skjern Enge (RK), 3K+ han, *Alex Sand Frich, Peder Nygaard Nielsen, Ole Amstrup m.fl. (Foto). – 18/2-9/4, Søholm Engsø, Stevns (S), 3K+ hun, *Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. (Foto). – 16-25/3, Hornbæk Enge (ÅH), 3K+ han, *Lars Tom-Petersen, Thorkil Brandt, Birger Rasmussen m.fl. (Foto). – 28/4-2/5, Nørre-balle Nor (F), 3K+ han, *Claus Dalskov m.fl. (Foto). – 6-9/11, Sønder sø (S), 2K+ han, *Jesper Brodersen m.fl. (Foto).

Der blev indrapporteret tre nye fund i 2020: Søholm Engsø 18/2-9/4, Hornbæk Enge 16-23/3 og Nørrebal-le Nor 28/4-2/5. Fundet fra Skjern Enge regnes som genganger fra samme lokalitet i perioderne 19-21/11 og 12-31/12 2018 (SU-rapport 2018) samt 1-20/1 2019 (SU-rapport 2019). Fundene fra Sønder sø 1/1-21/3 og 6-9/11 regnes som den samme tilbagevendende fugl, som er indrapporteret fra flere lokaliteter nord for Kø-benhavnsområdet, årligt siden 2013 (SU-rapport 2019).

Sjældenhedsudvalget har gennemgået alle hidtidi-ge fund af halsbåndstroldand med henblik på at få et mere ensartet billede af forekomsten og gengangere. Dette har medført en ændret opsummering over fund af arten, idet fundene fra Stubbe Sø 23-31/5 2009 (SU-rapport 2009) og Maribo Sønder sø 21/2-1/3 2015 (SU-rapport 2015) nu regnes som nye fund, i stedet for gengangere. (Nordamerika)

Asiatisk fløjlsand *Melanitta stejnegeri* (0, 3/3, 3/3)

2014: 12-17/10, Blåvands Huk og Hvidbjerg Strand, (RB), 2K+ han, *Rasmus Strack m.fl. (Foto).

Alpesejler, Pikkerbakken,
Frederikshavn,
8. november 2020.
Foto: Lars Grøn

2020: 27/2-7/3, Kattegat ud for Sandflugtsplantagen, Rørvig (S), 3K+ han, *Jørgen Hulbæk Christiansen, Lars Paaby, Rasmus Strack m.fl. (Foto). – 3/9, Kikhavn, Hundested (S), 2K+ han trk., *Søren Haaning Nielsen (Foto). – 13-31/12, Høve Strand (S), 2K+ han, *Sebastian Klein m.fl. (Foto).

Fundet fra Blåvands Huk og Hvidbjerg Strand 12-17/10 2014 er tidligere publiceret som værende samme fugl, som sås på lokaliteten 12-18/10 2009, 19/3 2010, 18/2-26/3 2011, men vurderes efter genbehandling at omhandle en ny fugl og udgør hermed det andet danske fund af arten (SU-rapport 2009, 2010, 2011, 2014). Bemærk, at dette har medført en ændret opsummering over fund af arten.

2020 bød på tre nye fund, hvor fundet fra Hundested udgør den første trækkende fugl, der er registreret i Danmark. Der er registreret i alt tre fund i Finland (Roni Väisänen pr. mail), ét i Island (Yann Kolbeinsson pr. mail), ni i Sverige (Magnus Corell pr. mail), otte i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), to i Polen (Tadeusz Stawarczyk pr. mail) og ét i Tyskland (Christopher König pr. mail). (Nordøstasien)

Amerikansk sortand *Melanitta americana* (0, 30/30, 3/3)

2020: 17/1-14/4, Asserbo Strand og Melby Strand (S), 3K+ han, *Christian Rørdam m.fl. (Foto). – 14/2, Liseleje Strand (S), 3K+ han, Lars Jensen Kruse, Michael Køie Poulsen m.fl. (Foto). – 3/2, Blåvand Strand (RB), 3K+ han, *Troels Eske Ortvad. – 3/2, Blåvand Strand (RB), 3K+ han, *Troels Eske Ortvad. – 7/3, Skallingen (RB), 3K+ han, *Martin Rheinheimer (Foto). – 15/7-9/8, Grenen, Skagen (NJ), 2K+ han, *Rolf Christensen, Knud Pedersen m.fl. (Foto og Video). – 19/8 + 2-4/10, Tranum Strand (NJ), 2K+ han, *Rune Sø Nergaard m.fl. (Foto og Video). – 22/9, Uggerby Strand, (NJ), 2K+ han, *Lars Paaby, Conny Jensen (Foto). – 11-15/10, Hvidbjerg Strand (RB), 2K+ han, Erik Vikkelsø Rasmussen m.fl. (Foto). – 16/10, Tontoft Nakke (SJ), 2K+ han, *Dennis Langholz (Foto). – 17/12, Hvidbjerg Strand (RB), 2K+ han, Henrik Böhmer, David Manstrup. – 18-30/12, Asserbo Strand og Melby Strand (S), 2K+ han, *Jakob Engelhard (Foto og Video). – 19-21/12, Asserbo Strand og Melby Strand (S), 2K+ han, *Jakob Engelhard (Foto og Video).

Der blev registreret tre nye fund i 2020: Liseleje Strand 14/2, Tranum Strand 19/8 og 2-4/10 samt Tontoft Nakke 16/10. De resterende fund i 2020 anses som gengangere.

Sjældenhedsudvalget har gennemgået alle hidtidige fund af amerikansk sortand med henblik på at få et mere ensartet billede af forekomsten og gengangere. Dette har medført en markant forøgelse af det samlede antal, idet i alt 11 fund i perioden 2005-2019 nu regnes som nye fund i stedet for gengangere. (Nordamerika & Nordøstsibirien)

Gråsejler, Vejby Strand, 27. oktober 2020. Foto: Sakari Kauppinen

Gråsejler, Grenen, Skagen, 29. oktober 2020. Foto: Erik Christophersen

Alpesejler *Tachymarptis melba* (3/3, 34/35, 2/2)

1986: 13/5, Gjerrild (ÅH), *Anders Rasmussen, Ebbe Hansen, Peter Kanne (Foto).

2020: 13/10, Klise Nor, Sydlangeland (F), trk., *Morten Müller, Torbjørn Eriksen, Nis Rattenborg m.fl. (Foto). – 8/11, Pikkerbakken, Frederikshavn (NJ), 1K, *Jørgen Steengaard, Erland Jensen, Aase Jensen m.fl. (Foto).

Et lysbillede taget af Peter Kanne, der viser alpesejleren ved Gjerrild 13/5 1986, blev fundet i en kasse og senere affotograferet. Fotoet efterlader ingen tvivl om bestemmelsen, og fundet kunne godkendes med 35 års forsinkelse. Fundet på Langeland er øens første og kommer året efter, at Fyn ligeledes fik sit første fund; Knudshoved Færgehavn 15/10 2019 (SU-rapport 2019). To iagttagelser i 1974 ved Korsør (S) henholdsvis 23/9 og 26/9 (SU-rapport 1974) regnes nu som samme individ, hvilket har medført en opdatering af opsummeringen. (Alperne, Sydeuropa & Lilleasien; overvintrer tropisk Afrika)

Mursejler *Apus apus*

2020: 19-22/3, Søvang, Pineskovens og Sydvestpynten, Amager (S), *Stefan Stürup, Jan Speiermann, Rasmus Turin m.fl. (Foto).

Første danske fund af mursejler i marts. (Europa, Nordafrika & Asien; overvintrer Afrika syd for Sahara)

Gråsejler *Apus pallidus* (1/1, 17/17, 12/12)

2020: 23-24/10, Gjerrild Nordstrand (ÅH), 1K, *Rasmus Due Nielsen, Anders Rasmussen, Stephan Skaarup Lund m.fl. (Foto). – 27-28/10, Vejby Strand (S), 1K, *Jan Lindgaard Rasmussen, *Brian Rasmussen, *Allan Haagensen m.fl. (Foto). – 28/10, Helsingør (S), 1K, *Jan Hjort Christensen, Lars Michael Nielsen, Sebastian Klein

Kaffersejler, Rågeleje,
27. oktober 2020.
Foto: Lars Jensen

Lille sejler, Tranestederne, Hulsig, 29. maj 2020. Foto: Erik Christophersen

m.fl. (Foto). – 28-29/10, Skagen (NJ), 1K, *Anders Sydney Jensen, Jørgen Kabel, Martin Grienenberger m.fl. (Foto). – 29/10, Grenen, Skagen (NJ), 1K, *Jørgen Kabel, *Martin Grienenberger, *Knud Pedersen m.fl. – 29/10, Stevns Fyr (S), 1K, *Frederik Rejsby Johansen, *Thomas W. Johansen, *Lars Paaby m.fl. (Foto). – 29/10, Stevns Fyr (S), 1K, *Frederik Rejsby Johansen, *Thomas W. Johansen, *Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. (Foto). – 29-31/10, Stevns Fyr (S), 1K, *Eigil Larsen m.fl. (Foto). – 31/10, Hammeren (B), 1K, *Sune Riis Sørensen, Rasmus Strack, Sebastian Klein m.fl. (Foto). – 3/11, Gjerrild Klint (ÅH), 1K, *Thomas W. Johansen (Foto). – 3/11, Sælvig Havn, Samsø (ÅH), 1K fundet død, *Erik Larsen (Foto & Død). – 17/11, Risskov, Århus (ÅH), 1K, *Hjalte Kjærby, Emil Skovgaard Brandtoft, Kent Olsen m.fl. (Foto).

Rekordår og en fænomenal forekomst; næstbedste år var 2018 med fire fund (SU-rapport 2018, 2019).

Bemærk, at der 29/10 sås to fugle på samme tid i Skagen (NJ) og tre fugle på samme tid ved Stevns (S). I Sverige, som frem til 2019 havde 27 fund, var der i efteråret 2020 14 fund af 15 individer, hvilket også var rekordår (Magnus Corell pr. mail). (Sydeuropa; overvintrer Afrika)

Lille sejler *Apus affinis* (0, 0, 1/1)

2020: 29/5, Tranestederne, Hulsig (NJ), *Oluf Lou, Jens Kirkeby m.fl. (Foto).

Ny art for landet. Læs mere om fundet andetsteds i Fugleåret (Lou 2021). (Sydlige Spanien, Afrika & Mellem-østen)

Kaffersejler *Apus caffer* (0, 0, 1/1)

2020: 27/10, Vejby Strand og Rågeleje (S), 1K, *Lars Christiansen m.fl. (Foto). – 28/10, Gilbjerg Hoved (S), 1K trk., *Georg Hoffmann, Jens Lind, Erik Christensen (Foto).

Sørgedue, Bøgballe, 25. maj 2020. Foto: Christian Andersen Jensen

Ny art for landet. De to fund drejer sig om samme individ. Læs mere om fundet andetsteds i Fugleåret (Christiansen et al. 2021). (Sydlige Spanien, sydlige Portugal & Afrika)

Skadegøg *Clamator glandarius* (1/1, 6/6, 1/1)

2020: 25/7, Røsnæs (S), 1K, *Jeanette Hall Petersen (Foto).

Første fund siden 16/7 2011, hvor en 1K-fugl sås og fotograferedes på Harboøre Tange (RK) (SU-rapport 2011). Trods eftersøgning var det desværre kun fotografen, som kunne nyde synet af den sjældne gæst på Røsnæs, hvilket også var tilfældet med fuglen i 2011. Fem af de otte danske fund er fra midten af juli til slutningen af august. Desuden foreligger der ét fund i maj og to fra september. (Sydeuropa; overvintrer Afrika)

Sørgedue *Zenaida macroura* (0, 1/1, 1/1)

2020: 25/5, Bøgballe (VE), han syng., *Tommy Kaae m.fl. (Foto).

Andet danske fund af denne amerikanske dueart; første var i Skagen (NJ) 19-21/5 2008 (SU-rapport 2008). Et af de mest uventede fund i 2020; en syngende sørgedue i Sydøstjylland, der blev fundet og bestemt på sangen. Fuglen blev fundet om morgenen og kunne ses hele dagen - til glæde for mange tilreisende fuglekiggere. Arten er truffet to gange i Sverige; Södermanland juni 2001 og Öland maj 2019 (BirdLife Sverige 2021). Der er ingen fund af arten i Norge (Tor A. Olsen pr. mail) eller Finland (Roni Väisänen pr. mail). (Nordamerika)

Dværgrørvagtel *Zapornia pusilla* (3/3, 16/16, 1/1)

2020: 25/6, Lille Vildmose (NJ), han, syng., *Palle A. F. Rasmussen.

Fuglen, som kun blev hørt, udgør det fjerde fund i Lille Vildmose, efter ét fund i 2011 (SU-rapport 2011), ét fund i årene 2013-2015, som regnes værende af samme individ (SU-rapport 2013, 2014, 2015), og ét nyt fund i 2015 (SU-rapport 2015). Lille Vildmose er hermed landets nye hotspot, efter arten længe er udeblevet fra den tidligere kernelokalitet, Vejlerne (NJ), som havde seks fund i årene 1982-1998. (Syd- & Østeuropa; overvintrer Afrika)

Lille rørvagtel *Zapornia parva* (2/2, 11/11, 2/2)

2020: 5/6, Reservatet, Skagen (NJ), hun, syng., *Martina Hillbrand, *Peter Brodersen, Hans Christophersen m.fl. (Lyd). – 10-12/6, Lille Vildmose (NJ), hun, syng., *Palle A. F. Rasmussen m.fl. (Lyd).

Andet år i træk med to fund, hvilket tangerer højeste årstotal. Fuglen i Skagen blev først set, men efterfølgende også hørt, da den reagerede på afspilning af lille rørvagtel han-sang. Fuglen fra Lille Vildmose er det andet fund fra lokaliteten, idet en han sang ved samme lokalitet 17-18/6 2019 (SU-rapport 2019). Der er tale om de første fund af syngende hunner herhjemme. Eneste andre danske forekomster af hunner omhandler to døde fugle: 19/6 1898 ved Nyborg (F) (Christensen & Rasmussen 2015) og 23/11 1935 ved Rønne Havn (B) (SU-rapport 2017). Sverige havde i 2020 et større indflus, som også inkluderede mange syngende hunner; største forekomst var 3 ex.

i Kvismarens Naturreservat i Närke, 26/5 2020 (Artportalen 2021). (Syd- & Østeuropa samt Centralasien; overvintrer Nord- & Vestafrika & Mellemøsten)

Prærietrane *Antigone canadensis* (0, 1/1, 1/1)

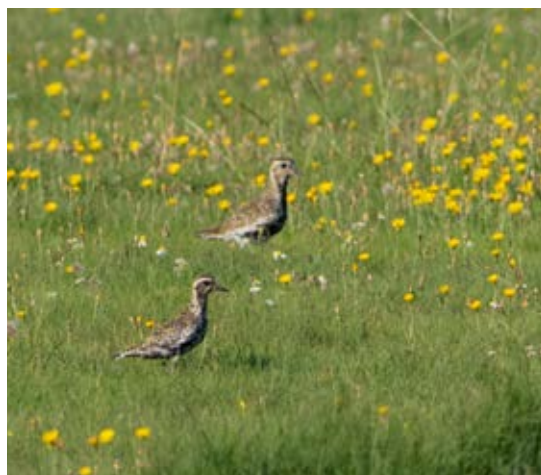
2020: 27/12, Røddinge, Vestmøn (M), 2K+, *Jane Andreassen (Foto).

Fundet blev "opdaget" på DOF Storstrøms Facebook-side. På baggrund af fem fotos, som var lagt op som ung trane (*Grus grus*), kunne fuglen artsbestemmes. Inden fuglen kom til Danmark, havde den holdt til ved en gård ved Sörsåle i Västerbotten i Midtsverige fra 12/10-19/11 2020. I lighed med observationen på Møn, blev fuglen i Sverige først artsbestemt korrekt ud fra foto, bragt i nyhedsmediet *Västerbottens-Kuriren*, 30/12 2020, altså efter den gæstede Vestmøn (Artportalen 2021). Der er tale om blot andet danske fund; det første fund er sjovt nok også fra Møn, hvor en 2K+ sås ved Møns Fyr, Ny Borre og Busemarke Mose, 27-28/5 2013 (SU-rapport 2013). Det er mere reglen end undtagelsen, at en prærietrane genfindes i flere lande. Således var individet i 2013 observeret i både Spanien og Finland samme år, inden den ankom til Danmark (SU-rapport 2013). Der er tale om det blot ellefte fund i Vestpalæarktisk; seneste fund omhandler den "danske" fugl, som sidst blev set i Västmanland i Sverige, 29/4-5/5 2014 (BirdLife Sverige 2021, Tarsiger 2021).

Fuglen er godkendt som lille prærietrane (*G. c. canadensis*), som yngler i NØ-Sibirien, Alaska og det nordlige Canada til Baffinøen (Gill et al. 2021) og, som må betragtes som den klart mest potentielle strejfgæst i Europa. Sjældenhedsudvalget har genbehandlet fundet fra 2013, med henblik på racebestemmelse, og har nu også godkendt denne med karakterer svarende til lille prærietrane. (Nordøstlige Sibirien, Nordamerika & Cuba; nordlige bestande overvintrer midterste & sydvestlige USA & Mexico)

Sibirisk hjejle *Pluvialis fulva* (0, 36/36, 1/1)

2020: 2-18/8, Bygholm Vejle (NJ), 2K+, *Henrik Haaning Nielsen m.fl. (Foto).

Sibirisk hjejle (alm. hjejle i baggrunden), Bygholm Vejle, 14. august 2020. Foto: Henrik Haaning Nielsen

Hvidrygget ryle, Store Vrøj, Saltbæk Vig, 25. juli 2020. Foto: Helge Sørensen

Fundet er det syvende for Vejlerne, men med ni fund udgør Margrethe Kog/Saltvandssøen/Højer Vade det bedste område for arten herhjemme. Der er blot tale om det fjerde danske fund i august måned. Sverige havde fem fund (Magnus Corell pr. mail), Norge fire (Tor A. Olsen pr. mail) og Polen ét (Tadeusz Stawarczyk pr. mail), mens der ikke var fund i Finland (Roni Väisänen pr. mail). (Nordrusland & Alaska; overvintrer Sydøstasien & Australien)

Hvidrygget ryle *Calidris fuscicollis* (0, 24/24, 1/1)

2020: 25/7, Store Vrøj, Saltbæk Vig (S), 2K+, *Helge Sørensen (Foto).

Juli er, med nu ti fund, den bedste måned at finde arten herhjemme. Der er hidtil kun ét godkendt fund af en 1K-fugl fra den 26/10, 1978 på Ulvshale (M). De resterende fund i 2. halvår har alle været af adulte fugle (foruden en enkelt fugl, der ikke er aldersbestemt). Holland noterede i år deres fund nummer 55 og 56 (Dutch

Langnæbbet sneppeklire,
Agger Tange, 30. september 2020.
Foto: Henrik Haaning Nielsen

Pletted mudderklire, Lønstrup Strand, 16. oktober 2020. Foto: Erik Christophersen

Birding 2021), og Finland deres ottende fund (Roni Väisänen pr. mail), mens der hverken var fund i Norge (Tor A. Olsen pr. mail) eller Sverige (Magnus Corell pr. mail). (Arktisk Nordamerika; overvintrer Sydamerika)

Prærieløber *Calidris subruficollis* (1/1, 51/52, 1/1)

2020: 14/9, Bygholm Vejle (NJ), *Henrik Haaning Nielsen, Lisbeth Rødbro Jeppesen, Lars Paaby m.fl.

Syvende fund for Vejlerne, hvoraf de seks er fra Bygholm Vejle. Fundet er det første siden 2017, hvor Danmark ellers noterede et rekordår med seks fund (SU-rapport 2017). Ud af Danmarks i alt 53 fund er de 37 fra månederne august (15 fund med 16 fugle), september (14) og oktober (8). I 2020 var der to fund i Norge (Tor A. Olsen pr. mail), to fund i Finland (Roni Väisänen pr. mail) og ét fund i Polen (Tadeusz Stawarczyk pr. mail), alle i september. (Nordamerika; overvintrer Sydamerika)

Langnæbbet sneppeklire *Limnodromus scolopaceus* (1/1, 15/15, 2/2)

2020: 30/9, Agger Tange (NJ), 2K+, *Christian Andersen Jensen, Henrik Haaning Nielsen, Frits Rost m.fl. (Foto). – 8/11 + 4/12-31/12, Borre, Horsens Fjord (VE), 1K, *Kim Biledgaard, Hans Pinstrup m.fl. (Foto). – 30/11-31/12, Alrø Egehoved, Horsens Fjord (ÅH), 1K, Søren Skriver m.fl. (Foto).

Første fund siden 2017. Fundet fra Horsens Fjord, der er det første i Østjylland og Sydøstjylland, omhandlede en fugl, der skiftevis opholdt sig ved Borre (VE) og Alrø (ÅH) på hver side af Horsens Fjord. Denne fugl forsøgte at overvintrere, idet den sås frem til 16/1 2021. Den 5/1 2009 rastede en 2K i Lønnerup Fjord (NJ), hvilket udgør

det eneste egentlige vinterfund (SU-rapport 2009). Arten er ellers fundet i månederne april-september samt i november. At den ikke er truffet i oktober, kan undre. Fx har Sverige ti fund i denne måned (ud af 27 fund) i årene 1959-2018 (Birdlife Sverige 2021). I 2020 havde Sverige i øvrigt ét fund (Magnus Corell pr. mail), Finland tre fund (Roni Väisänen pr. mail) og Polen ét fund, der i øvrigt var Polens fjerde fund nogensinde (Tadeusz Stawarczyk pr. mail). (Nordamerika & østlige Sibirien; overvintrer Sydamerika)

Terekklire *Xenus cinereus* (0, 57/57, 2/2)

2020: 22-24/5, Klydesøen, Vestmager (S), Jan Svejgaard Jensen m.fl. (Foto). – 26-30/5, Højer Vade (SJ), *Tim Andersen, Stig Kjærgaard Rasmussen, Anders Zuschlag m.fl. (Foto). – 4/6, Sneum Digesø (RB), *Ole Zoltan Göller (Foto).

Fuglen fra Højer Vade regnes som genganger, idet en fugl er set i området hvert år siden 2008 (SU-rapport 2019). Polen havde fem fund i 2020 (Tadeusz Stawarczyk pr. mail). (Finland, Hviderusland og Rusland; overvintrer tropisk Afrika, kysterne langs Det Indiske Ocean, Sydøstasien & Australien)

Pletted mudderklire *Actitis macularius* (0, 2/2, 1/1)

2020: 15-18/10, Lønstrup Strand (NJ), 1K, *Leif Møller Sørensen m.fl. (Foto).

Fundet udgør det ene af to fund i Norden i 2020, hvor Norge stod for det andet fund, idet en 2K-fugl sås januar-marts (Tor A. Olsen pr. mail). Fundet ved Lønstrup Strand (NJ) er i øvrigt det første fund af en 1K i Danmark. I Norge, hvor arten er truffet i alt elleve gange, omhandler tre fund 1K-fugle med to fund i

Stor gulben, Hønen, Sønderho, 18. november 2020. Foto: Sakari Kauppinen

Sortvinget braksvale, Skjern Enge, 9. oktober 2020. Foto: Lars Jensen

oktober og ét i december (Artsobservasjoner 2021). Fra Sverige foreligger der otte fund, hvoraf kun ét, gjort i september, omhandler en sikkert aldersbestemt 1K-fugl (Birdlife Sverige 2021). I 2020 havde Tyskland ét fund i juni, hvilket udgjorde landets ellefte fund (Christopher König pr. mail). (Nordamerika; overvintrer Sydamerika)

Lille gulben *Tringa flavipes* (1/1, 9/9, 4/4)

2020: 19-20/5, Sandholme, Haldager Vejle (NJ), *Rune Sø Neergaard, Mogens Neergaard, Lars Grøn m.fl. (Foto). – 27/5, Vandet Sø (NJ), *Asger Lykkegaard Møldrup m.fl. (Foto). – 23/10-22/11, Klydesøen, Vestamager (S), 1K, *Sebastian Klein m.fl. (Foto). – 29/10, Sneum Digesø (RB), 1K, *Henrik Brandt, Klaus Bertram Fries, Morten Bentzon Hansen m.fl. (Foto).

Hele fire fund udgør det hidtil bedste år herhjemme, og det er første gang, at et nordisk land registrerer så mange fund på ét år. Fundene fra henholdsvis Klydesøen og Sneum Digesø er de første danske fund i oktober og tillige de første fund af 1K-fugle. Fuglen ved Sneum Digesø blev fundet i forbindelse med eftersøgning af landets første fund af stor gulben (*T. melanoleuca*) samme sted, dagen før! Norge havde også et godt år i 2020 med tre fund, alle i maj-juni (Tor A. Olsen pr. mail), og både Sverige (Magnus Corell pr. mail) og Finland (Roni Väisänen pr. mail) noterede hver ét fund. Både Holland (Dutch Birding 2021) og Polen (Tadeusz Stawarczyk pr. mail) havde to fund. (Nordamerika; overvintrer Mellem- & Sydamerika)

Damklire *Tringa stagnatilis* (0, 76/86 t.o.m. 2005, -)

Hidtil har fund fra Vejlerne i 1986 (SU-rapport 1986-1987), 1988 (SU-rapport 1989), 1989 (SU-rapport 1989) og 1990 (SU-rapport 1990) været godkendte som særskilte fund, men regnes nu som ét fund af et tilbagevendende individ, hvorfor opsummeringen, som har figureret siden 1. januar 2006, hvor arten blev taget af SU-listen, er ændret. Der var tale om en fugl, der alle fire år kunne opleves i parringsflugt. Det kan bemærkes, at der i 1986 sås parring med rødben (*T. totanus*), og fuglen

sås som ungevarslende sammen med Rødben de øvrige år. (østlige Europa til østlige Sibirien; overvintrer tropisk & sydlige Afrika)

Stor gulben *Tringa melanoleuca* (0, 0, 1/1)

2020: 28/10, Forlandet udfor Sneum Sluse (RB), 1K, *Ole Zoltan Göller (Foto). – 16-21/11, Hønen, Sønderho, Fanø (RB), 1K, *Søren Brinch m.fl. (Foto).

Ny art for landet. De to fund drejer sig om samme individ. Læs mere om fundet andetsteds i Fugleåret (Göller 2021). Stor gulben er hidtil truffet fire gange i både Holland (Vincent van der Spek pr. mail) og Sverige (Magnus Corell pr. mail) samt to gange i Norge (Tor A. Olsen pr. mail). Til gengæld har hverken Tyskland (Christopher König pr. mail) eller Finland (Roni Väisänen pr. mail) fund af arten endnu. (Nordamerika; overvintrer Mellem- & Sydamerika)

Sortvinget braksvale *Glareola nordmanni* (2/2, 11/12, 1/1)

2020: 7-31/10, Skjern Enge (RK), 1K, *Annelise Skånstrøm, *Niels-Henrik Højbjerg m.fl. (Foto).

Årets fund er kun det fjerde danske fund af en 1K-fugl, men det første fra oktober. Dog sås i 2002 en 1K ved Hofmansgave i Odense Fjord i dagene 30/9-1/10 (SU-rapport 2004). Polen havde fire fund i 2020, hvoraf to var fra oktober og ét fra november (Tadeusz Stawarczyk pr. mail), mens Holland havde tre fund af fire fugle i august, hvoraf de tre var 1K-fugle med bl.a. to langtidsstationære fugle i perioden 20/8-27/10 (Dutch Birding 2021). Både Sverige (Magnus Corell pr. mail) og Tyskland (Christopher König pr. mail) havde hver ét fund i 2020. Bemærk at opsummeringen var forkert i SU-rapport 2019. (Sortehavsegnene & Centralasien; overvintrer sydlige Afrika)

Bonapartemåge *Chroicocephalus philadelphia* (0, 6/6, 1/1)

2020: 1-3/12, Hirtshals Havn og Hirtshals Øststrand (NJ), 2K+, Kurt Prentow, Poul Henrik Pedersen m.fl. (Foto).

Hirtshals imponerer ved at have været vært for fire af de syv danske fund. Dertil er det yderligere imponerende, at samme observatør har fundet tre af disse. Tyskland havde ét fund i november (Christopher König pr. mail), og Norge havde to fund i henholdsvis maj-august og i oktober (Tor A. Olsen pr. mail). Der var ingen fund i det øvrige Norden i 2020. (Nordamerika)

Sorthovedet måge *Ichthyaetus melanocephalus* (6, ca. 169, -)

1981: 25/5-13/6, Rågø nord for Lolland (LF), 2 3K+ (ynglepar m. 2 pull.), *Hans Neels, *Niels Otto Preuss (Foto & Død).

Der er tale om det tredje ynglefund i Danmark, hvor de to første fund er fra 1970 og 1975. I forbindelse med et besøg ved reden var to ud af tre æg begyndt at klække, men voldsom regn den følgende nat tog imidlertid livet af de nyklækkede dununger. Med en kendt rugetid på 23-25 dage må æglægningen være påbegyndt ca. 25/5, hvorfor fundet godkendes for perioden 25/5-13/6. Da ynglefund af sorthovedet måge på daværende tidspunkt var meget sjældne, blev de døde unger indsamlet og afleveret til Statens Naturhistoriske Museum, hvor de er opbevaret i sprit. Jon Fjeldså har bekræftet artsbestemmelsen af dunungerne, da det er diagnostisk for sorthovedet måger, at dunspidserne klæber sammen som sorte pigge som hos Splitterne (*Thalasseus sandvicensis*) og andre ternere. Efter genbehandling anerkendes følgende ynglefund ikke længere; fundet er tidligere angivet med hemmeligholdt lokalitet, der er en lille ø på

vestsiden af Glænødæmningen og nord for Vesterfed (S), 3/6 og 16/6 1979 (2 ynglepar i koloni af stormmåge (*Larus canus*) (SU-rapport 1979-1980). Fund efter 1990 skal ikke forelægges Sjældenhedsudvalget. (Ukrainske Sortehavskyst, Lilleasien, Sydeuropa & Nordvesteuropa; overvintrer Middelhavet, Sortehavet, Nordvestafrika & Nordvesteuropa)

Rosenterne *Sterna dougallii* (1/1, 4/4, 0)

Ca. 1900: ukendt dato, Lillebælt (VE), 3K+ han sommerdragt skudt, *stabssergent Jacobsen (Foto & Død).

I forbindelse med en revision af den danske liste pr. 2013 (Ortvad et al. 2015) udgik fundet, da det ikke kunne dokumenteres i hverken skindsamlingen eller skeletsamlingen på Statens Naturhistoriske Museum, København (Staarup & Rasmussen 2015). Siden er skindet blevet lokaliseret i skindsamlingen på Statens Naturhistoriske Museum og artsbestemmelsen bekræftet, hvorved fundet efter genbehandling er blevet godkendt som første fund i Danmark. Ifølge museets tilvækstjournal tilgik skindet Statens Naturhistoriske Museum i 1904 sammen med en række andre fugleskind fra den private fuglesamler Edvard Bay. Både årstal, dato og præcis lokalitet er ukendt. Men da stabssergent Jacobsen, der nævnes som kilde i forbindelse med fundet, var udstationeret i garnisonsbyen Fredericia i slutningen af 1800-tallet og det faktum, at der på daværende tidspunkt krævedes dampbåd for at krydse Lillebælt, så formodes fundet at være nedlagt på den jyske side af Lillebælt, og det er derfor i forbindelse med genbehandling

Bonapartemåge, Hirtshals Havn, 3. december 2020. Foto: Lars Grøn

Dvärgghejre, Hejresøen, Kalvebod Fælled, 11. juni 2020.
Foto: Anders Odd Wulff Nielsen

blevet accepteret i region Vejle (VE). Skindet, som er dateret ca. 1900, er sandsynligvis skudt i slutningen af 1800-tallet og ikke senere end 1898, hvor stabssergent Jacobsen, døde. Der er ikke mistanke om faunaforfalskning. (De Britiske Øer, Bretagne & Azorerne; overvintrer Atlanterhavet ud for tropisk Afrika)

Hvidskægget terne *Chlidonias hybrida* (0, 47/89, 6/8)

2020: 21/5, Torup Made (SJ), 3 3K+, *Kim Hagen Andersen (Foto). – 21/5, Skjern Enge (RK), 3 3K+, *Jesper Johannes Madsen, Bjarne Hove-Jensen, Erik Enevoldsen m.fl. (Foto). – 15-16/6, Nørreballe Nor (F), 3K+, *Niels Larsen, Jacob Sterup m.fl. (Foto). – 19/6, Udkæret (B), 3K+, *Klaus Hermansen, Hanne Tøttrup, Jesper Møller m.fl. – 21/6, Bøtø Nor (LF), 3K+, *Peder Jacobsen m.fl.

(Foto). – 29/8, Klydesøen, Vestamager (S), 1K, *Sebastian Klein (Lyd). – 2-7/10, Holløse Bredning (S), 3K+, Lars Paaby, Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. (Foto).

De tre fugle ved Torup Made og senere ved Skjern Enge regnes for samme fugle. Fundet fra Udkæret er det tredje fra Bornholm, og fundet fra Klydesøen er blot det femte danske fund af en 1K. Sidstnævnte er yderligere bemærkelsesværdig ved at være påfaldende tidlig sammenlignet med de øvrige fund af 1K-fugle i Danmark, der alle er gjort i oktober måned. (Sydeuropa; overvintrer tropisk Afrika)

Lille stormsvale *Hydrobates pelagicus*

2020: 13/1, Korshage, Rørvig (S), trk., *Jørgen Scheel (Foto). – 22/7, Korshage, Rørvig (S), trk., *Niels Henrik Valerius, Jørgen Hulbæk Christiansen.

To fund på ét år fra indre farvande, ovenikøbet fra samme lokalitet, er højst usædvanligt. Der er i øvrigt kun to fund fra den sjællandske nordkyst i det 21. århundrede, tilbage fra 2003 og 2004 (DOFbasen 2021). Fund uden for den jyske vestkyst, fra og med 1/1 2007, skal behandles af Sjældenhedsudvalget. En række ældre fund er under genbehandling, hvorfor der ikke er vist nogen opsummering. (Atlanterhavet)

Scopolis skråpe / atlantisk skråpe *Calonectris diomedea* / *Calonectris borealis* (0, 57/58, 3/3)

2020: 5/9, Børstrup Hage, Gilleleje (S), trk., *Jan Hjort Christensen m.fl. – 9/9, Kikhavn, Hundested (S), rst., derefter trk., *Michael Trasborg, Søren Haaning Nielsen. – 9/9, Korshage, Rørvig (S), rst., derefter trk., Erik Vikkelsø Rasmussen m.fl. – 13/9, Vejers Strand (RB), rst., derefter trk., *Ole Zoltan Göller m.fl.

Fuglen ved Kikhavn, 9/9, fløj mod vest og blev kort efter genfundet ved Korshage. Årets forekomst falder tidsmæssigt sammen med andre fund i tilstødende farvande. Langs den svenske Kattegatkyst var der fire fund, 7/7-9/9 2020, heriblandt ét ex. 8/9 hhv. 9/9 i Bohuslän ved Göteborg (Artportalen 2021) og i Rogaland i det sydvestlige Norge var der to fund, 5/9 2020 (Tor A. Olsen pr. mail). Seneste år med >2 fund er 2007 med tre fund (SU-rapport 2007, 2008). (Midtatlanten & Middelhavet; overvintrer Middelhavet, Syd- & Midtatlanten)

Balearskråpe *Puffinus mauretanicus* (1/1, 90/95, 1/1)

2020: 28/7, Bækbygd Strand, Husby Klit (RK), trk., *Thomas W. Johansen, Frederik Rejsby Johansen.

Arten fortsætter en periode med 0-1 fund pr. år. Seneste år med mere end ét fund er 2016 med to fund (SU-rapport 2016, 2018). I 2020 havde Sverige ét fund ved Hönö og Vigen i Bohuslän ved Göteborg, 23/8, og det seneste år med mere end ét fund i Sverige er 2015 med to fund (Artportalen 2021, BirdLife Sverige 2021). (Vestlige Middelhav; overvintrer Middelhavet & tilstødende Atlanterhav)

Brun sule *Sula leucogaster* (0, 0, 1/1)

2020: 12/9, Dueodde (B), 2K+ rst., derefter trk., *Steffen Sommer Nielsen, *Jens Christensen, *Eilif S. Bendtsen.

Tophejre, Borreby Mose, 21. maj 2020. Foto: Bjarne Bjørn Olsen

Første fund i Danmark og Skandinavien. Arten holder sig generelt i tropisk farvand, men spredt sig langt fra ynglekolonierne (Schreiber & Norton 2002). Ikke desto mindre var arten ventet i lyset af en række førstegangsforekomster i lande i Vesteuropa inden for de senere år. Selvom suler og stormfugle generelt er fåtallige eller sjældne i Østersøen, er det nu anden gang, at farvandet omkring Bornholm huser den første forekomst af en havfugleart for Danmark, idet den første Kap Verde-petrel/Desertas-petrel/Madeira-petrel (*Pterodroma feae*/*P. deserta*/*P. madeira*) rastede ud for Gudhjem, 12/10 2002 (SU-rapport 2019). Fundet af brun sule er dokumenteret med en beskrivelse samt noter fra felten, hvor køn og race ikke kan afgøres. Læs mere om fundet andetsteds i Fugleåret (Christensen & Nielsen 2021). (Tropisk farvand kloden rundt)

Topskarv *Phalacrocorax aristotelis* (35/35, 120/210 ekskl. fund fra 1973-1983 og fra jyske vestkyst 2017-2019, 1/1 ekskl. fund fra den jyske vestkyst og dele af Nordjylland)

2018: 28/9, Griben, Sjællands Odde (S), 1K trk., *Michael Fink Jørgensen.

2020: 8/9, Rågeleje (S), 3K+ trk., *Jørgen Munck.

Hermed de første fund af topskarv ved den sjællandske nordkyst siden en ad. ved Korshage, Rørvig, 5/12 1999 (SU-rapport 1999). Arten er således stadig en stor sjældenhed i det sydligste Kattegat til trods for, at den længe har optrådt i større antal langs den svenske

vestkyst helt ned til Torekov ved Båstad i Skåne; årets største forekomst ved Torekov var 90 ex., 19/12 2020 (Artportalen 2021).

Fra og med 2020 er det område, hvor fund af topskarv ikke skal behandles af udvalget, udvidet til også at gælde alle kystobservationer fra Nordjylland, inklusive kattegatøerne Hirsholmene, Nordre Rønner og Læsø. Observationer fra Limfjorden skal stadig indsendes til Sjældenhedsudvalget. (Island, Færøerne, Britiske Øer, Norge & Sverige)

Dværghejre *Ixobrychus minutus* (26/27, 14/14, 2/2)

2020: 7-18/6, Reservatet, Skagen (NJ), 3K+ han, syng., *Michael Juul Nielsen, Christian Andersen Jensen m.fl. (Foto & Lyd). – 10-12/6, Hejresøen, Kalvebod Fælled (S), 2K han, syng., *John Larsen m.fl. (Foto & Lyd).

Dværghejre er blevet tiltagende sjældent, så to fund på ét år er overraskende. Før 2020 er seneste år med mere end ét fund 1968, hvor der var to fund. Siden har der kun været i alt fire fund, senest 1/6 2014, af en syngende 2K han i Gl. Hviding Engsø (RB) (SU-rapport 2014). (Syd-, Øst- & Centraleuropa; overvintrer tropisk Afrika)

Tophejre *Ardeola ralloides* (2/2, 10/10, 1/1)

2020: 21/5, Borreby Mose (S), 3K+, *Bjarne Bjørn Olsen, *Paul Dalholm Hansen (Foto).

De seneste danske fund er fra 2017 (tre fund), hvormed tendensen til, at arten bliver mere regelmæssig, fortsætter. Forekomsten var dog den eneste

i Skandinavien i 2020, mens Letland fik sit første fund, 1/7 ved Daugavpils (Tarsiger 2021). (Sydeuropa; overvintrer Afrika & Mellemøsten)

Kohejre *Bubulcus ibis* (4/4, 19/22, 3/3)

2020: 1-3/1, Gullestrup, Herning (RK), op til 2 ex.: 1/1 2 ex., herefter 2-3/1 1 ex., Alex Sand Frich, Michael Køie Poulsen, Bjarne Hove-Jensen m.fl. (Foto). – 9-24/1, Trehuse, Karup (NJ), *Erik Breuner, Tonny Ravn Kristiansen m.fl. (Foto). – 5/2-5/4, Sortemosen, Sortebro, Svendborg (F), *Peder Rasmussen m.fl. (Foto). – 27/10-5/12, Stubbe Enge, Stubbe Sø & Ree Park (ÅH), *Steen Kjærlund Hansen, Klaus Sørensen, Kent Olsen m.fl. (Foto). – 29/10-31/12, Stubbe Enge, Stubbe Sø & Ree Park (ÅH), *Steen Kjærlund Hansen, Klaus Sørensen, Kent Olsen m.fl. (Foto).

Endnu et flot år for arten, hvilket også gjorde sig gældende i det øvrige Skandinavien, hvor Norge havde sit ellefte fund, 17/3-22/4 i Rogaland (Tor A. Olsen pr. mail), Sverige sit 16. fund, 30-31/10 i Sörmland (BirdLife Sverige 2021), og Finland sit femte fund, 22/11-3/12 ved Vehmaa og 7/12 ved Uusikaupunki (Väisänen et al. 2021).

Fuglene ved Gullestrup var del af en flok på 4 ex., som sås første gang ved lokaliteten 24/11 2019 (SU-rapport 2019). Fundet ved Trehuse regnes for en ganganger fra Gullestrup. Fuglene ved Stubbe Enge regnes

som to fund, da der var to dage mellem iagttagelserne, men fuglene rastede ofte sammen; den, som dukkede op 29/10 og havde en hængende vinge, blev ved lokaliteten ind i 2021.

At arten lever livet farligt i Skandinavien i vinterhalvåret, vidner det svenske fund om, idet fuglen blev slået af en duehøg (*Accipiter gentilis*). Der var fejl i opsummeringen i 2019-rapporten, som nu er rettet. (Sydeuropa, Mellemøsten & Nordafrika)

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

2020: 5/12, Ølsemagle Revle (S), *Jeppe Holm Kristensen. – 8-10/12, Kværkeby Fuglereservat (S), 1K, *Jørgen Madsen, Per Thomsen m.fl. (Foto).

Vinterfund af fiskeørn er sjældne i Danmark og skal forelægges Sjældenhedsudvalget. Fundet ved Kværkeby Fuglereservat (S) regnes for genganger af fuglen, som sås på Ølsemagle Revle (S). (Skandinavien, øst gennem Rusland til Stillehavet, Afrika syd for Sahara, Den Arabiske Halvø, Indien & Sydøstasien, samt Nord- Central- & Sydamerika; overvintrer subtropisk og tropisk Afrika, Den Iberiske Halvø og Nordafrika).

Blå glente *Elanus caeruleus* (0, 18/18, 5/5)

2020: 9/4, Højerup, Stevns (S), trk., *Jørgen Hulbæk Christiansen. – 12/4, Spodsbjerg (S), trk., *Mads Paulsen,

Kohejre, Trehuse, Karup, 18. januar 2020. Foto: Poul Holm Pedersen

Gåsegrib, Hygum,
28. juni 2020.
Foto: Lars Grøn

Søren Haaning Nielsen, Aage Kappelgaard (Foto). – 12/4, Hellebæk (S), trk., *Hugo Boelsmand Pedersen, Klaus Malling Olsen, Troels Leuenhagen Petersen m.fl. (Foto). – 12/4, Jættebrink (M), 2K rst., *Palle Rasmussen, Per Schiermacker-Hansen, Anders Prehn Rasmussen m.fl. (Foto). – 14-16/4, Busemarke Mose (M), 2K rst., Palle Rasmussen, Per Schiermacker-Hansen, Anders Prehn Rasmussen m.fl. (Foto). – 23/4, Keldsnor, Langeland (F), 2K trk., *Leif Bisschop-Larsen, Ella Maria Bisschop-Larsen (Foto). – 16/9, Klarskov, Korsør (S), 2K+ trk. *Jørgen Bech.

Fundet ved Hellebæk (S) regnes for genganger af fuglen, som tidligere samme dag trak mod nordøst forbi Spodsbjerg (S). Ligeledes regnes fundet ved Busemarke Mose (M) for genganger af fuglen ved Jættebrink (M). Med fem fund blev 2020 et rekordår for arten i Danmark efter fire fund i 2019, og der er nu i alt 20 fund fra og med 2012. Ganske typisk blev fire ud af fem fund i 2020 gjort i april i forbindelse med varmfremstød. Den månedlige fordeling af de i alt 23 danske fund er nu som følger: marts (1), april (11), maj (3), juni (2), juli (2), august (2) og september (2). (Sydvestlige Frankrig, Iberiske Halvø & Nordvestafrika)

Gåsegrib *Gyps fulvus* (1/1, 9/42, 1/1)

2020: 25/6, Stråsø Plantage (RK), 3K rst., senere trk., *Vagn Gejl Donskov (Foto). – 26-30/6, Hygum, Harboøre (RK), 3K rst., *Jørn Trillingsgaard m.fl. (Foto).

De to observationer regnes for samme fugl, der i øvrigt var blevet ringmærket som 1K i december 2018 i Sierra de Alcubierre, Zaragosa i Spanien (Madsen 2021). (Iberiske Halvø, Sydfrankrig & Balkan)

Slangeørn *Circaetus gallicus* (uddød 1877, herefter 1/1, 51/51, 3/3)

2020: 31/5, Skagen (NJ), 2K trk.fors., *Søren Poulsen, *Hans Christophersen m.fl. (Foto). – 3/6, Skagen (NJ), 3K trk.fors., *Erik Holm Sørensen, Knud Pedersen m.fl. (Foto). – 8/8, Trehøje & Fuglsø, Mols Bjerge (ÅH), 2K rst., senere trk., *Kent Olsen, *Niels Christian Bech Jensen, Morten D. D. Hansen m.fl. (Foto).

Fældningsmønstre og dragt karakterer synlige på fotos bekræfter, at de tre fund omhandler tre forskellige individer. (Syd- og Østeuropa; overvintrer nordlige del af tropisk Afrika)

Stor skrigeørn *Clanga clanga* (4/4, 89/89, 2/2)

2020: 24/3, Hellebæk (S), 4K+ trk., *Hugo Boelsmand Pedersen, Lars Ejlersen, Hans Henrik Schou. – 13/10, Mandehoved, Stevns (S), 3K+ trk., Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. – 13/10 Feddet, Præstø (S), 3K+ trk., *Torben Sebro. – 14/10, Hyllekrog (LF), 3K+ trk., *Ralph Qwinten (Foto).

Fund fra Stevns (S), Feddet (S) og Hyllekrog (LF) drejer sig om samme individ. Der er tale om det femte fund i marts og det 18. i oktober. To store skrigeørne set 17/4 1981 ved Hellebæk (S) regnes som to fund

Dværgørn, Skagen, 22. maj 2020. Foto: Erik Christophersen

af hver én fugl, hvilket har medført en opdatering af opsummeringen. (Rusland & østlige Baltikum; overvintrer Sydøsteuropa, Mellemøsten, Indien & Nordøstafrika)

Dværgørn *Hieraaetus pennatus* (0, 17/17, 1/1)

2020: 21-22/5, Skagen (NJ), 3K+ mørk fase trk.fors., *Morten Christensen, Lars Paaby m.fl. (Foto).

Første fund i Danmark siden 2014. Ud af de i alt 18 danske fund, er de tolv gjort i Skagen (NJ). (Sydeuropa; overvintrer Afrika)

Steppeørn *Aquila nipalensis* (0, 28/28, 4/4)

2020: 29/5 + 7-8/6 + 17/6 + 21-23/6, Skagen (NJ), 2K trk.fors., *Anni Nielsen, *Peter Nielsen, Knud Pedersen m.fl. (Foto). – 29/5 + 3-6/6, Skagen (NJ), 3K trk.fors., *Kent Olsen, *Troels Eske Ortvad, Knud Pedersen m.fl. (Foto). – 8/6, Molslaboratoriet, Mols Bjerge (ÅH), 3K trk., *Kent Olsen, Morten D. D. Hansen (Foto). – 8/6, Tved (ÅH), 3K trk., Rasmus Due Nielsen, Jacob Sterup (Foto). – 16/6, Aalborg (NJ), 2K trk., *Anders Brinkmann (Foto). – 22-25/6, Skagen (NJ), 2K trk.fors., Birthe Lindholm Pedersen, Knud Pedersen m.fl. (Foto). – 1/7, Molslaboratoriet (ÅH), 2K trk., *Morten D. D. Hansen, Emil Skovgaard Brandtoft. – 2/7, Skærsø Plantage (ÅH), 2K trk., Kent Olsen. – 2/7, Molslaboratoriet (ÅH), 2K trk., Morten D. D. Hansen, Andreas Bennetsen Boe (Foto). – 2/7, Trehøje, Mols Bjerge (ÅH), 2K trk., Kent Olsen (Video). – 2/7, Tved (ÅH), 2K trk., Kent Olsen. – 2/7, Lille Vildmose (NJ), 3K trk., *Jan Tandrup Petersen (Foto). – 3/7, Bøtø Nor (LF), 2K trk., *Carsten Holm Petersen (Foto). – 18/7, Gl. Hviding Engsø (RB), 3K rst. senere trk., *Brian Odd Nielsen, Anders Odd Wulff Nielsen, Hanne Wulff Nielsen (Foto).

2020 bød på en rekordforekomst af steppeørn i Danmark. Hidtil bedste år med hver tre fund er 1979, 1981 og 1992. I alt fire unge steppeørne sås i perioden ultimo maj til medio juli med flest observationer i Nordjylland og på Djursland. Fundet 8/6 på Djursland (ÅH), 2/7 i Lille

Steppeørn, Skagen, 6. juni 2020. Foto: Erik Christophersen

Vildmose (NJ) og 18/7 ved Gl. Hviding Engsø (RB) er genganger fra 29/5 og 3-6/6 i Skagen (NJ). Fundet 16/6 i Aalborg (NJ) regnes som genganger fra 29/5, 7-8/6, 17/6 og 21-23/6 i Skagen (NJ). Fundet 1-2/7 på Djursland (ÅH) er genganger fra 22-25/6 i Skagen (NJ). Den ene af fuglene, 3K-fuglen, kunne via fotos spores tilbage til Skåne, hvor den blev set fra 18/11 2018 til 24/3 2019 (Artportalen 2021). Efterfølgende blev den set i det sydlige Holland 21-22/5 2020 (Luiten & van Tiel 2020), inden den ankom til Skagen (NJ) 29/5. (Centralasien; overvintrer tropisk Afrika, Indien & Arabiske Halvø)

Kejsjørørn *Aquila heliaca* (0, 19/19, 1/1)

1981: 24/8, Stevns Klint (S), 2K trk., Bo Netterstrøm (SU-rapport 1981).

1982: 23/9, Gjorslev Bøgeskov, Stevns Klint (S), 3K trk., Tim Andersen, Jørgen Hulbæk Christiansen, Lenart Pedersen m.fl. (Foto). – 2/10, Gedser (LF), 3K., John Andersen, Elly Jacobsen (Foto).

1986: 24/9, Stevns Klint (S), 5K+ trk., Tim Andersen, Tommy Jensen m.fl.

1987: 16/9, Stevns Klint (S), 5K+ trk., Tim Andersen m.fl.

1988: 18/9, Stevns Klint (S), 5K+ trk., Jan Pedersen.

1990: 16/9, Stevns Klint (S), 5K+ trk., Jørgen Hulbæk Christiansen, Bo Tureby, Jan Pedersen m.fl. – 24/10, Stignæs (S), 5K+, Steffen Brøgger-Jensen.

2020: 15-16/4, Klintholm Gods og andre lokaliteter på Møn (M), 4K rst., senere trk., *Linda Andersen, Jens Wiberg, Mikkel Høegh Post m.fl. (Foto).

Fundene i perioden 1981-1990 har tidligere været publiceret som tre selvstændige fund. I samme periode er fuglen set og dokumenteret i Sverige og i enighed med den svenske raritetskomite, regnes fundene som omhandlende det samme, tilbagevendende individ. Bemærk i øvrigt, at aldersangivelserne er opdaterede. Med den opdaterede opsummering, er fundet i 2020 det 20. godkendte fund af kejsjørørn i Danmark og blot det andet fund siden 2008 (SU-rapport 2008). (Sydøsteuropa og Sydrusland; overvintrer Sydeuropa, Mellemøsten og Østafrika)

Høgeørn, Hjortlund, 22. april 2020. Foto: Ib Jensen

Høgeørn *Aquila fasciata* (0, 5/5, 2/2)

To individer med GPS-sender besøgte Danmark i 2020, og satellitdata er modtaget fra Aigle de Bonelli (2021). De to ørne var begge blevet mærket som unger i Sydfrankrig i 2019. Med kun 38 ynglepar i 2019 er høgeørnen en af Frankrigs mest truede rovfugle og dødeligheden lader til at være høj. Data fra de mærkede fugle kan være med til at afklare, hvor de franske høgeørne spreder sig til og afsløre eventuelle dødsårsager. Det har allerede vist, at mange af fuglene får stød af højspændingsledninger, da de gerne sætter sig i masterne, men der er også eksempler på, at høgeørne er blevet skudt (Aigle de Bonelli 2021). Af hensyn til overskueligheden er nedenstående fund fordelt på de respektive individer, som i det franske projekt kaldes:

"26":

2020: 17-19/4, Højris, Mors (NJ), 2K rst., senere trk., Sigrid Kistrup Ilsøe, Jan Lindgaard Rasmussen, Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Foto & GPS). – 19-20/4, Try, Sæby (NJ), 2K rst., senere trk., Birthe Rasmussen, Erik Vikkelsø Rasmussen m.fl. (Foto & GPS). – 20/4, Lodskovvad og Hulsig Hede og Skagen (NJ), 2K trk.fors., Jens Kirkeby m.fl. (Foto & GPS). – 20-21/4, Åstrupgård Plantage, Møldrup (NJ), 2K rst., senere trk., Andreas Egelund Christensen, René Rørbæk m.fl. (Foto & GPS). – 21-22/4, Hjortlund, Ribe (RB), 2K rst., Lars Paaby m.fl. (Foto & GPS).

"3C":

2020: 27-28/4, Vilstrup Skov, Vejle (VE), 2K rst., senere trk., satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 28-29/4, Vesterbølle Plantage (NJ), 2K rst., senere trk., Henrik Haaning Nielsen, Vagn Freundlich m.fl. (Foto & GPS). – 29-30/4, Harklit Grav, Hjørdemål (NJ), 2K rst., senere trk., Jens Jørgen Andersen, Per Rasmussen m.fl. (Foto & GPS). – 1/5, Tvorup Plantage, Thy (NJ), 2K trk., satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 2-3/5, Dalby Skov (VE), 2K rst., senere trk., Hans Rytter, Martin Strømkjær

Kejserørn, Møn, 16. april 2020. Foto: Hans Ægidius

m.fl. (Foto & GPS). – 3/5, Sjølund (SJ) 2K trk., Morten Bentzon Hansen, Anders Wiig Nielsen, satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 3/5, Vonsbæk Kirke (SJ), 2K trk., Jørn Vinther Sørensen, satellitdata via Aigle de Bonelli (Foto & GPS). – 7/7, Hals Sønderkov (NJ), 2K rst., senere trk., satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 8-9/7, Fjeld Skov (ÅH), 2K rst., senere trk., satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 9-10/7 + 15-27/7, Borbjerg Plantage, Staulund og Barslund (RK), 2K rst., Ole C. Olesen, Ulf Eschou Møller m.fl. (Foto & GPS). – 31/8-2/9 + 7+11+21/9 + 3/10, Lundergård Mose (NJ), 2K rst. Lars Grøn, Johan Henrik Funder Castenschjold, Jesper Johannes Madsen m.fl. (Foto & GPS). – 19/10, Vejerslev, Mors (NJ), 2K rst., satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS).

Første danske fund af høgeørn siden 2011. Oplysninger fra det franske projekt dokumenterer, at "3C" har opholdt sig i Danmark efter fundet på Mors (NJ) i oktober. Men da der ikke er adgang til de konkrete koordinater, kan fundene ikke angives med større præcision, end at "3C" har opholdt sig i Vestjylland, hvor den overvintrede frem til februar 2021 og dermed repræsenterer den nordligste dokumenterede overvintring i Europa nogensinde. Læs mere om fundene af de to høgeørne andetsteds i Fugleåret (Hansen & Ilsøe 2021). (Sydeuropa, Nordafrika & Mellemøsten)

Ørnevåge *Buteo rufinus* (1/1, 18/18, 4/4)

2020: 22/6, Iller, Ans (ÅH), 2K rst., *Johannes Døhr (Foto). – 26/6, Skagen (NJ), 2K trk.fors., *Thom Kongerslev, *Henrik Haaning Nielsen m.fl. (Foto). – 28/6, Voervadsbro (VE), 2K trk., *Kevin Kuhlmann Clausen (Foto). – 29/6, Skagen (NJ), 2K trk.fors., *Thom Kongerslev (Foto). – 17-18/7, Skagen (NJ), 2K trk.fors., *Karsten Klausen, Erik Christophersen, Niels E. Jensen m.fl. (Foto). – 4/8, Gedser Odde (LF), 2K trk.fors., *Frederik Rejsby Johansen, Thomas W. Johansen, Anton Herrig Liebermann m.fl. (Foto).

De fire fund i 2020 er ny rekordforekomst og de første fund siden 2016, som med tre fund var hidtil bedste år

Høgeugle, Karlebo, 24. marts 2020. Foto: Helge Sørensen

(SU-rapport 2016). Fundet 26/6 i Skagen (NJ) og 28/6 i Voervadsbro (VE) regnes som genganger fra 22/6 ved Ans (ÅH). (Sydøsteuropa, Mellemøsten & Centralasien; overvintrer nordlige del af Afrika, Mellemøsten & Indien)

Høgeugle *Surnia ulula* (21/21, 73/73 ekskl. invasionen i 1983/1984, 3/4)

2020: 1/1-23/3, Hesede Skov (S), 3K+, *Helge Andersen m.fl. (Foto). – 1/1-27/3, Gribskov (S), 2K, *Jesper Hornskov, Jens Lind m.fl. (Foto). – 1/1-3/3, Hald, Hundested (S), 2K, *Karin Kappelgaard, Aage Kappelgaard m.fl. (Foto). – 16-26/3, Karlebo (S), 2K, Henrik Blau m.fl. (Foto). – 12/3-3/5, Vallø Storskov (S), 2 (2K han og 2K hun i yngleforsøg), *Niels Munch Kofoed, Tim Andersen m.fl. (Foto). – 7/4, Egeby (B), *Camilla Høyrup (Foto).

Fuglene fra Hesede Skov, Gribskov og Hald er gengangere fra 2019 og indgår derfor ikke i opsummeringen. I alt ti fund af elleve høgeugler blev gjort i Danmark i perioden oktober 2019 til april 2020; seneste invasion var i vinteren 2016/2017, hvor der var 13 fund (SU-rapport 2017). Parret i Vallø Storskov blev set parre sig flere gange og rugede i to uger. Fundet udgør første yngleforsøg af høgeugle i Danmark, der desværre slog fejl efter et kraftigt regnvejr (Tim Andersen pr. mail). (Skandinavien & Rusland)

Spurveugle *Glaucidium passerinum* (8/8, 33/33 ekskl. fund på Sjælland i 1999/2000 og 2011/2012, 1/1)

2020: 9-11/3, Estvadgård Plantage (NJ), han syng. *Leif Novrup, Christian Hjorth m.fl. (Lyd).

Årets fund er blot det andet siden invasionen i vinteren 2011/2012. Det første drejede sig om en ligeledes syngende fugl i Hesselholt Skov (NJ) 5/2-29/4 2018 (SU-rapport 2018). (Skandinavien, Rusland, Øst- og Mellemeuropa)

Sneugle *Bubo scandiacus* (225/247, 73/75, 0)

2020: 15-18/4, Arup Vejle (NJ), 2K han/3K+ hun, *Birger Jensen, *Annelise Jensen, Henrik Haaning Nielsen m.fl.

Fuglen fra Arup Vejle (NJ) regnes som et nyt fund. Den største invasion af sneugle i Danmark i nyere tid fandt sted i vinteren 1999/2000, hvor der blev registreret 23 sneugler i perioden 19/12 1999 til 25/4 2000 (SU-rapport 1999, 2000). (Nordskandinavien, Rusland & Canada)

Ellekrage *Coracias garrulus* (Uddød 1868 – herefter ca. 155/188, 37/37 ekskl. fund fra 1970-1983, 0)

1973: 3/6, Fyrre ramperne, Lushavn, Samsø (ÅH), *Preben Aagaard Nielsen.

Arten skulle ikke forelægges Sjældenhedsudvalget i perioden 1970-1983. (Syd- & Østeuropa; overvintrer Afrika syd for Sahara)

Mellemflagspætte *Dendrocytes medius* (ynglefugl, uddød 1959 med enkelte fund til og med 1963, herefter 14/14, 5/5)

2020: 1/1-8/1, Draved Skov (SJ), Morten Bentzon Hansen m.fl. (Foto). – 2-17/2, Kruså (SJ), *Johnny Meilvang Lawcock, *Per F. Kristensen, Jens Mikkel Lausten m.fl. (Foto). – 22/4, Sottrup Skov (SJ), *Gert Fahlberg (Foto). – 2/5, Frueløkke, Åbenrå (SJ), *Lillian Mark, *Poul Erik

Turkestantornskade, Bredfjed, 9. november 2020. Foto: Henrik Haaning Nielsen

Mark (Foto). – 14/10-31/12, Rindum (RK), Finn Bro m.fl. (Foto). – 12/11-31/12, Dyrehaven, Gråsten Skovene (SJ), Lars Paaby, Jørgen Hulbæk Christiansen, Jan Eske Schmidt m.fl. (Foto).

Fuglen ved Kruså i februar regnes som genganger fra samme lokalitet i november 2019 (SU-rapport 2019). Rekordår for arten siden den uddøde som ynglefugl i 1959. Mellemlagspætte er set årligt i det sydlige Jylland siden 2011, bortset fra 2017, så et ynglefund i de kommende år er nok ikke utænkeligt. (Syd- & Mellemeuropa)

Jagtfalk *Falco rusticolus* (40/40, 133/134, 1/1)

2020: 1/1-20/4, Hamborg og Hanstholm (NJ), 2K rst., Jens Jørgen Andersen, Henrik Haaning Nielsen m.fl. (Foto). – 27/11, Højerup, Stevns (S), 1K trk., *Jørgen Hulbæk Christiansen, Tim Andersen, Thomas W. Johansen (Foto).

Fuglen ved Hamborg og Hanstholm (NJ) regnes som genganger fra samme lokalitet, rapporteret 13/10-31/12 2019 (SU-rapport 2019). (Nordskandinavien & Rusland)

Turkestantornskade *Lanius phoenicuroides* (0, 1/1, 1/1)

2020: 8-9/11, Bredfjed, Lolland (LF), 2K+ hun, *Ralph Qwinten m.fl. (Foto & DNA).

Turkestantornskade har for nyligt fået artsstatus efter at have været betragtet som underart af isabellatornskade (*L. isabellinus*) (Gill et al. 2021). Denne ophøjelse bundes bl.a. i, at turkestantornskade adskiller sig genetisk fra isabellatornskade. Interessant er det, at turkestantornskade ikke afviger i dens mitokondrie-DNA fra rødrygget tornskade (*L. collurio*), selvom rødrygget

tornskades dragt adskiller sig markant fra turkestantornskade såvel som isabellatornskade. I en DNA-sekvensanalyse af cytb-mitokondriegenet oprenset fra en ekskrementprøve indsamlet fra Bredfjed-fuglen grupperer denne med individer af turkestantornskade og rødrygget tornskade og adskilt fra isabellatornskade. Fuglen er godkendt som det andet danske fund efter et fund 9/6 1994, 2K+ hun, Totten, Anholt (ÅH) (SU-rapport 1994). Der er fortsat ingen godkendte fund af isabellatornskade i Danmark på trods af adskillige fund i vores nabolande og i resten af Europa. (Centralasien; overvintrer Afrika & Mellemosten)

Topmejsje *Lophophanes cristatus*

2020: 26/3-11/4, Sydvestpynten og Kongelundsstranden, Amager (S), Steffen S. Nielsen, Rasmus Turin m.fl. (Foto).

Fund øst for Storebælt er usædvanlige og skal forelægges Sjældenhedsudvalget som lokal SU-art. Fundet fra Amager (S) regnes som omhandlende samme fugl, der også sås på lokaliteterne i 2018 og 2019 (SU-rapport 2019). Der er følgende tidligere fund fra øst for Storebælt: sommer 1972, Osted, Roskilde (S) (SU-rapport 1995-96), 6/8 1981 Vendersgade, København (S) (SU-rapport 1981), 12/5 1988, Regnemark (S) (SU-rapport 1988), 14/12 1999, Gl. Havdrup (S) (SU-rapport 1999), 7-28/7 2018, Kongelunden, Amager (S) (SU-rapport 2019) og 23/3-23/4 2019, Sydvestpynten og Kongelundsstranden, Amager (S) (SU-rapport 2019). Fundet fra 1981 omhandler en fugl fundet død i en vejkant. Fundet regnes derfor som indslæbt - givetvis fastklemt på et køretøj, og er således ikke et spontant

Korttået lærke, Sønderstrand, Rømø, 12. juni 2020. Foto: Henrik Haaning Nielsen

fund. Den døde fugl blev racebestemt til den sydlige race ssp. *mitratus*, som er den underart, der yngler i Danmark (SU-rapport 1981). (Europa)

Korttået lærke *Calandrella brachydactyla* (0, 52/53, 3/3)

2020: 25/6, Grenen, Skagen (NJ), *Rolf Christensen, Frederik Rejsby Johansen m.fl. (Foto). – 12/6, Sønderstrand, Rømø (SJ), *Rasmus Due Nielsen, Henrik Haaning Nielsen, Jacob Sterup m.fl. (Foto). – 14/6, Fanø Vesterstrand (RB), *Søren Brinch, Kim Fischer (Foto).

Tre fund udgør det bedste år for arten siden 2000, hvor der var seks fund (SU-rapport 2000). Fundet på Rømø er det første på øen siden yngleparret i 2011 (SU-rapport 2011). Årets fund på Fanø er det sjette for øen, mens Skagen nu har ni fund af arten. (Sydeuropa, Nordafrika, Lilleasien & Centralasien; overvintrer Afrika & sydlige Asien)

Schwarz' løvsanger *Phylloscopus schwarzi* (0, 28/28, 2/2)

2020: 6/10, Hirtshals Havn (NJ), Anonym (Foto). – 8/10, Blåvands Huk (RB), 1K ringm., *Luke Nelson, *Daniel Bloche, David Manstrup m.fl. (Foto).

Hermed det sjette fund i Blåvand-området, hvoraf de fire er truffet i forbindelse med ringmærkning ved Blåvand Fuglestation. Bedste lokalitet er stadig Christiansø med 13 fund, inkl. Danmarks første, og hidtil tidligste forekomst, omhandlende en ringmærket fugl, 21/9 1976 (SU-rapport 1976). Med dette års forekomster underbygges artens status som oktoberspecialitet,

idet man skal helt tilbage til 25/9 1992 for at finde det seneste af de i alt fire danske septemberfund; det fænologisk seneste fund er en ringmærket fugl 20/10 2013 Blåvands Huk. (Sydøstlige Sibirien; overvintrer Sydøstasien)

Brun løvsanger *Phylloscopus fuscatus* (0, 72/72, 12/12)

2012: 20/10, Christiansø, Ertholmene (B), *Jens Mikkel Lausten, *Sigrid Kistrup Ilsøe.

2019: 30/11, Skørringe Gods (LF), *Thomas W. Johansen (Foto & Lyd).

2020: 27/9, Christiansø, Ertholmene (B), *Kim Liljehult, Hans Ole Matthiesen (Foto). – 11/10, Tipmosen, Ho (RB), *Rasmus Gersholm Momme, *Frederik Rejsby Johansen m.fl. (Foto & Lyd). – 11-16/10, Horns Bjerger, Blåvand (RB), *Michael Mosebo Jensen, *Thomas Bundgaard Rasmussen, *Ole Zoltan Göller (Foto). – 12/10, Agger Tange (NJ), ringm., *Arne Urvang, Jens Jørgen Andersen m.fl. (Foto). – 17-18/10, Nyeng & Heden ved Lysbjerger (RB), Kim Duus m.fl. – 17/10, Mandø (RB), *Morten Christensen, Jan Hjort Christensen m.fl. (Lyd). – 17-18/10, Griben, Sjællands Odde (S), *Michael Fink Jørgensen (Lyd). – 6/11, Sønderho Strandkrat, Fanø (RB), 1K ringm., *Morten Jenrich Hansen, Charlotte Jenrich Sørensen, Erik Jenrich Sørensen (Foto). – 7/11, Stensmark Strand (ÅH), *Anders Rasmussen, Kent Olsen m.fl. (Foto). – 11/11, Christiansø, Ertholmene (B), *Kim Liljehult, Hans Ole Matthiesen (Foto). – 13-20/12, Reservatet, Skagen (NJ), *Rolf Christensen, Erik Christophersen, Jens

Kirkeby m.fl. (Lyd). – 21/12, Bygholm Enge, Horsens (VE), *Kim Biledgaard, Renie Steensborg Biledgaard.

Med tolv fund er der tale om ny rekord, hvor den tidligere rekord var elleve fund i 1987. Også Polen havde et stort influks af arten og øgede sit antal fund til 36 med hele 16 fund i 2020 (Tadeusz Stawarczyk pr. mail), mens der var 93 fund i Holland i perioden september 2020 til januar 2021 (van der Spek & Fijen 2021). Fundet 27/9 Christiansø er det næsttidligste efterårsfund herhjemme; den tidligste er fra 24/9 2008 samme sted. De to fund i december er det tredje og fjerde vinterfund herhjemme, hvor de to første er 28/1-2/2 2001, Salthammer Odde (B) (SU-rapport 2001) og 23/11-7/12 2015, Stevns Fyr (S) (SU-rapport 2015). Fuglen, der 12/10 blev ringmærket på Agger Tange (NJ), blev 17/11 genfundet ved kystbyen Heist i Belgien. Fuglen havde dermed fløjet mindst 681 km mod sydsydvest for at ende i Belgien (Hansen 2020). (Østlige Asien; overvintrer Sydøstasien)

Iberisk gransanger *Phylloscopus ibericus* (0, 8/8, 0)

Sjældenhedsudvalget har sammen med de øvrige nordiske raritetskomitéer haft fokus på bestemmelseskriterier for iberisk gransanger. Under de nordiske raritetskomitéers seneste fællesmøde (Nordic-RC) blev der fastlagt kriterier for godkendelse af fund af iberisk gransanger, så fund i hele Skandinavien behandles efter samme standard. Sjældenhedsudvalget har foretaget en

genbehandling af 14 danske fund, hvorfor der er blevet behandlet fund, der tidligere har været godkendt, men også forkastede fund og fund der har været henlagt. Med de nye kriterier til grund er resultatet af genbehandling:

Godkendte fund (8)

- 1997: 31/5-5/7, Fællesskoven, Stevns (S), han syng., Tim Andersen, Troels Eske Ortvad, Kasper Thorup m.fl. (Lyd). – 22/6-13/7, Svanninge Bakker (F), han syng., *Niels Bomholt Jensen, Tim Hesselballe Hansen, Henrik Mouritsen m.fl. (Foto & Lyd).
- 2002: 19/4-24/5, Tane Sø (RB), han syng., *Tim Hesselballe Hansen, Tim Andersen, Thomas W. Johansen m.fl. (Foto & Lyd).
- 2007: 28/4-29/8, Gråmyr, Gudhjem (B), han syng., *Per Ketil, *Erik Sand, Sune Riis Sørensen m.fl. (Foto & Lyd).
- 2013: 10/5, Spodsbjerg, Hundested (S), han syng., *Søren Haaning Nielsen, Michael Trasborg, Aage Kappelgaard m.fl. (Foto & Lyd).
- 2016: 1/6, Landsende, Rømø (SJ), han syng., *Ole Zoltan Göller (Foto & Lyd).
- 2018: 21/4-27/5, Rørvig Sandflugtsplantage (S), han syng., *Bo Valeur, Lasse Braae, Anders Wiig Nielsen m.fl. (Foto & Lyd). – 12/5-5/7, Tversted Søerne, Tversted Plantage (NJ), 2K han syng. ringm., *Mogens Neergaard, Anders Wiig Nielsen, Michael Køie Poulsen m.fl. (Foto, Lyd & DNA).

Brun løvsanger, Horns Bjerge, Blåvand, 16. oktober 2020. Foto: Hans Ægidius

Grøn sanger, Ellektræet, 27. maj 2020. Foto: Thomas W. Johansen

Forkastede fund (6)

- 1988: 9-22/5, Moesgaard, Aarhus (ÅH), han syng. (Lyd).
- 1995: 30/5, Korselitze Østerskov, Falster (LF), han syng. (Lyd).
- 2004: 5/5-6/6, Sønderborg Sygehus (SJ), han syng. (Foto & Lyd).
- 2005: 10-11/5, Sønderborg Sygehus (SJ), han syng.
- 2007: 11-27/5, Viborg by (NJ), han syng. (Foto & Lyd)
- 2019: 17/6, Nordby, Skagen (NJ), han syng. (Lyd).

Resultatet af genbehandlingen af de 14 danske fund af iberisk gransanger er, at en tidligere godkendt forekomst nu er blevet forkastet. I forbindelse med fremtidige fund af denne art, så bør man sikre sig gerne længere optagelser af både sang og kald. Har man ikke optaget kaldet, men hører det, så skal man sørge for at få det hørte kald beskrevet. Fotos er naturligvis også en hjælp, men vil alene ikke være nok til at få en fugl godkendt som iberisk gransanger (Iberiske halvø & sv Frankrig; overvintrer Afrika)

Lille rørsanger, Grenen, Skagen, 1. juni 2020. Foto: Erik Christophersen

Grøn sanger *Phylloscopus nitidus* (0, 1/1, 1/1)

2020: 27/5, Ellektræet, Skagen (NJ), han syng., *Rolf Christensen, Thomas W. Johansen, Frederik Rejsby Johansen m.fl. (Foto & Lyd).

Danmarks andet fund faldt på den samme dato som det første fra 27/5 2015, Blåvands Huk (RB) (SU-rapport 2016). Det er første gang, at arten er bestemt i felten i Danmark, idet første fund omhandlede en ringmærket fugl. Fuglen i Skagen er dokumenteret med fotos samt optagelser af både sang og kald, hvorfra klare spektrogrammer kunne produceres. Arten adskiller sig fra dens nære slægtninge i lundsanger-komplekset både dragtmæssigt (fx Shirihai & Svensson 2018) og stemmemæssigt (Slaterus 2019 og kilder deri). Fundet var det første af fem fund i et historisk stort indflukt til Nord- og Vesteuropa, frem til medio juni: 1/6 ringmærket og DNA-analyseret, North Ronaldsay, Orkneyøerne, 8/6 ringmærket og DNA-analyseret, Jomfruland, Norge (første fund i Norge), 10/6 syngende fugl, Texel, Holland (andet fund i Holland) og endeligt 16/6 Fair Isle, Shetland (syvende og ottende fund i Storbritannien) (Tor A. Olsen pr. mail, Vincent van der Spek pr. mail, BBRC 2021). (Tyrkiet til Iran; overvintrer Indien & Sydøstasien)

Lille rørsanger *Acrocephalus agricola* (0, 16/16, 1/1)

2020: 1/6, Grenen, Skagen (NJ), ringm., Fanny Rey, Martina Hillbrandt, Simon S. Christiansen m.fl. (Foto).

Hermed syvende fund i Skagen, som lægger yderligere afstand ned til de nærmeste forfølgere, Christiansø (3) og Blåvand (2). (Bulgarien, Rumænien til Centralasien; overvintrer fra Iran til Myanmar)

Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum* (0, 73/74, 28/28)

2020: 22/5, Mandø (RB), han syng., Sebastian Klein*, Henrik Kristensen* (Lyd). – 27/5, Reservatet, Skagen (NJ), han syng., *Troels Eske Ortvad m.fl. (Lyd). – 28/5, Christiansø, Ertholmene (B), han syng., *Anders Odd Wulff Nielsen, Troels Leuenhagen Petersen, Anton Herring Liebermann m.fl. (Foto & Lyd). – 30/5-23/6, Vigersted (S), han syng., *Andreas Petersen m.fl. (Foto). – 30/5, Blåvands Huk (RB), 1 ringm., *Ole Zoltan Göller, *Michael Brunhøj Hansen (Foto). – 30/5, Boesdal Kalkbrud (S), han syng., *Rasmus Strack, Thomas W. Johansen, Henrik Mikkelsen, m.fl.

Buskrørsanger, Holmegårds Mose, 14. juni 2020. Foto: Helge Sørensen

(Lyd). – 31/5, Langsøen Halsskov Odde (S), han syng., *Michael Hanefeld Klausen, Thomas Hillkjær (Lyd). – 31/5, Yderby Lyng, Sjællands Odde (S), han syng., *Michael Fink Jørgensen, *Jan Speiermann (Lyd). – 1/6, Christiansø, Ertholmene (B), han syng., *Jan Hjort Christensen m.fl. (Lyd). – 1/6, Christiansø, Ertholmene (B), han syng., *Sebastian Thorup Hansen, *Frederik Rejsby Johansen m.fl. (Foto & Lyd). – 1-2/6, Christiansø, Ertholmene (B), han syng., *Sebastian Klein, *Sebastian Thorup Hansen, *Frederik Rejsby Johansen m.fl. – 1/6, Lungholm (LF), han syng., *Leif Schack-Nielsen, Jytte Fuglsang Nissen (Lyd). – 2/6, Christiansø, Ertholmene (B), *Jonas Pedersen, *Frederik Rejsby Johansen (Foto). – 3/6, Fyrvej, Skagen (NJ), han syng., *Troels Eske Ortvad, *Rolf Christensen m.fl. (Foto & Lyd). – 4/6, Gilbjerg Hoved (S), han syng., *Per Bo Hansen, Jens Lind m.fl. (Lyd). – 4/6, Batterivej, Skagen (NJ), han syng., *Hans Christophersen, Alex Sand Frich, Jens Kristian Kjærgaard m.fl. (Foto & Lyd). – 5-6/6, Vestre Sømark (B), han syng., *Morten Kofoed Hansen, *Rasmus Strack m.fl. (Lyd). – 5-18/6, Grisby (B), 2 (han og hun i yngleforsøg), *Rasmus Strack, Steen E. Jensen, Sune Riis Sørensen m.fl. (Foto & Lyd). – 6/6, Dueodde / Snogebæk sommerhusområde (B), han syng., *Rasmus Strack (Lyd). – 7/6-20/7, Nexø Sydstrand (B), han syng. (i yngleforsøg), *Rasmus Strack, *Henrik Kristensen, Sune Riis Sørensen m.fl. (Foto & Lyd). – 7/6, Pinseskoven, Kalvebod Fælled (S), han syng., *Michael Delpierre, Troels Eske Ortvad m.fl. (Lyd). – 7/6, Reservatet/det Grå Fyr, Skagen (NJ), han syng., *Rune Sø Neergaard, Mogens Neergaard m.fl. (Foto & Lyd). – 8/6, Byfogedskov, Skagen (NJ), han syng., Lars H. Mortensen, Oluf Lou, John Pedersen m.fl. (Lyd). – 10-20/6, Tuerne, Holmegårds Mose (S), han syng., *Jens Søgaard Hansen (Lyd). – 13-18/6, Hunde-

Buskrørsanger, Hundested, 16. juni 2020. Foto: Sakari Kauppinen

sted (S), han syng., *Jørgen Carlo Larsen, Søren Haaning Nielsen, Aage Kappelgård m.fl. (Foto & Lyd). – 14-27/6, Overklitten Sø, Tranum Klitplantage (NJ), han syng., *Palle A. F. Rasmussen, Brian Kristensen m.fl. (Lyd). – 16/6-3/7, Søholm Engsø, Stevns (S), han syng., *Thomas W. Johansen, *Lars Paaby, *Lars Adler Krogh m.fl. (Foto & Lyd). – 24-30/6, Lille Linde (S), han syng., Eigil Larsen, Lars Paaby, Tim Andersen m.fl. (Foto & Lyd).

Den hidtil største invasion i Danmark. Ligeledes stor invasion i Holland med 32 fund (Vincent van der Spek pr. mail). På Bornholm registreredes to yngleforsøg eller fugle med tydelig yngleadfærd, idet der ved Grisby (B) sås to voksne fugle, der udviste yngleadfærd og bar redemateriale i næbbet, mens der ved Nexø Sydstrand (B) sås en varslende han, der bar føde næbbet. (Finland, Baltikum, Hviderusland & Rusland; overvintrer Indien & Burma)

Lille gulbug, Christiansø, 1. juni 2020. Foto: Frederik Johansen

Lille gulbug *Iduna caligata* (0, 7/7, 1/1)

2020: 1/6, Christiansø, Ertholmene (B), *Sebastian Klein, Rasmus Gersholm Momme, Anton Herrig Liebermann m.fl. (Foto).

Danmarks tredje forårsfund, allesammen fra Christiansø. (Finland, østligste Europa & Rusland nord for Aralsøen; overvintrer Indien)

Bleg gulbug *Iduna pallida* (0, 1/1, 1/1)

2020: 17-20/6, Gedser Odde (LF), 1 ringm., *Henrik Jørgensen, Esben E. Hansen, Hans Lind m.fl. (Foto).

Hermed det andet fund for Danmark og Gedser Fuglestations have, hvor landets første fugl blev observeret og ringmærket, 1-2/6 2003 (SU-rapport 2003). Finland, Norge og Sverige havde ingen fund i 2020, men har fra tidligere år henholdsvis syv fund (Roni Väisänen pr. mail), otte fund (Tor A. Olsen pr. mail) og elleve fund (Magnus Corell pr. mail). (Sydøsteuropa; overvintrer Afrika syd for Sahara)

Cistussanger *Cisticola juncidis* (0, 3/3, 1/1)

2020: 9/7, Grenen, Skagen (NJ), han, syng., *Rolf Christensen, Lars Grøn, Mogens Neergaard m.fl. (Lyd).

Tredje fund i Skagen og det første danske fund siden starten af 2000'erne, hvor der var ét fund i 2001 (SU-rapport 2001) og to fund i 2002. Samtidig havde Sverige deres eneste fund, 11-16/8 2000 ved Falsterbo (Artportalen 2021). I 2020 havde Tyskland det første ynglefund sydvest for Frankfurt (DDA-Aktuell 2020). (Syd- & Vesteuropa)

Gærdesanger *Curruca curruca*

2016-2017: 25/10-20/4, Skovlunde, København (S), 1K, *Inger Hedetoft Rasmussen, Jørgen Munck, Jens Wentzel Lind (Foto & Lyd).

Vinterfund af gærdesanger er sjældne i Danmark og skal forelægges Sjældenhedsudvalget. Fundet i Skovlunde er den fjerde godkendte vinterforekomst i Danmark; de tre øvrige er: 27/1 1975, Virum (S) (SU-rapport 1975), 2/2 1975, Haslev (S) (SU-rapport 1976) og 9/1-8/2 1994, Hasseri Aalborg (NJ) (SU-rapport 1994). Der kan være tale om fugle tilhørende enten sibirisk gærdesanger (*C. c. blythi*) eller steppegærdesanger (*C. c. halimodendri*), men dokumentationen tillader ikke en racebestemmelse.

Gærdesanger *Curruca curruca*

Med karakterer svarende til sibirisk gærdesanger / steppegærdesanger ssp. *blythi* / *halimodendri* (0, 4/4, 1/1)

1992: 20/10, Blåvands Huk (RB), 1K, *Peter Hedegaard Kristensen, Henrik Haaning Nielsen, Bent Jakobsen m.fl. (Foto).

2010: 29/10-1/11, Ørkenen, Anholt (ÅH), *Hans Larsson (Foto).

2014: 5/10, Mandø (RB), *Rasmus Due Nielsen, Rune Sø Neergaard, Stephan Skaarup Lund m.fl. (Foto & Lyd).

2018: 21/10, Tipmosen, Ho (RB), 1K, *Ole Zoltan Göller, Bjarne Pedersen m.fl. (Foto & Lyd).

2020: 11/10, Reginevej, Blåvand (RB), *Daniel Palm Eskildsen m.fl. (Foto & Lyd).

Fundet fra 1992 har tidligere været godkendt som ørkengærdesanger (*C. minula*) på baggrund af bl.a.

biometriske mål (SU-rapport 1999), men grundet de meget små biometriske forskelle mellem ssp. *minula* og steppegærdesanger fandt Sjældenhedsudvalget i 2012, at steppegærdesanger ikke kunne udelukkes, hvorfor godkendelsen blev omstødt og fundet i stedet godkendt som steppegærdesanger / ørkengærdesanger (SU-rapport 2012). På baggrund af ny viden om udbredelsen af ørkengærdesanger (Olsson *et al.* 2013), ny viden om biometriske forskelle mellem sibirisk gærdesanger og steppegærdesanger og hyppigheden af de to racer i Vesteuropa, og det faktum, at der ikke foreligger godkendte fund af ørkengærdesanger i Vesteuropa, har Sjældenhedsudvalget igen genbehandlet fundet og godkendt det som sibirisk gærdesanger / steppegærdesanger. (Rusland, Sibirien, Kasakhstan, Usbekistan, Turkmenistan til Mongoliet & Kina; overvintrer sydlige Asien)

Iberisk sanger *Curruca iberiae* (0, 5/5, 0)

2011: 20/4, Blåvands Huk (RB), 2K han syng., *Troels Leuenhagen Petersen m.fl. (Foto). – 15-17/5, Bækbygaard Strand, Husby Klit (RK), 2K han, *Erik Enevoldsen, Jens Ballegaard, Peter Lefrenz m.fl. (Foto & Video).

2013: 2/5, Blåvands Huk (RB), 2K han ringm., *Henrik Knudsen, Bent Jakobsen (Foto).

2017: 27/4, Gedser (LF), 2K han ringm., *Marie Chevalier, Nicolas Hillier, Hans Lind m.fl. (Foto).

2019: 14-20/10, Mandø (RB), 2K+ hun, *Jakob Engelhard, *Hjalte Benjamin Johansen, *Henrik Højholm m.fl. (Foto, Lyd & DNA).

På baggrund af den ændrede taksonomiske status, hvor hvidskægget sanger-komplekset nu består af tre selvstændige arter: iberisk sanger (*C. iberiae*) og makisanger (*C. subalpina*), der begge er monotypiske, og rødstrubet sanger (*C. cantillans*), der er polytypisk med underarterne *cantillans* og *albistriata* (Gill *et al.* 2020), har Sjældenhedsudvalget genbehandlet samtlige danske fund inden for hvidskægget sanger-komplekset. Efter genbehandling er fem fund godkendt som iberisk sanger. Læs mere om genbehandling i Nielsen *et al.* (2021). (Iberiske halvø, sydlige Frankrig, nordvestlige Italien, nordvestlige Afrika fra Marokko til Tunesien; overvintrer Afrika)

Rødstrubet sanger *Curruca cantillans* (0, 12/12, 0)

1983: 30/5, Hjelm (ÅH), 2K+ han ringm., Ebbe A. Hansen.

1986: 9/5, Blåvands Huk (RB), 2K+ han ringm., Bent Jakobsen.

1990: 13-23/5, Christiansø, Ertholmene (B), 2K han ssp. *albistriata* ringm., Mikkel Lausten m.fl. (Foto & DNA).

1993: 1-7/5, Høvblege, Møn (M), 2K+ han, Arne Volf, Per Shiermacker-Hansen m.fl. (Foto).

1995: 14-19/5, Blåvands Huk (RB), 2K han, Michael Clausen, Kent Olsen (Foto).

2004: 11/5, Christiansø, Ertholmene (B), 2K han, Mads Jensen Bunch m.fl. (Foto).

2005: 5/6, Skagen, Grenen (NJ), 2K han, Rolf Christensen (Foto).

2014: 1-14/5, Nordstrand, Skagen (NJ), 2K han, *Thomas W. Johansen, Thorkild A. Jensen m.fl. (Foto & Lyd).

2015: 8-14/5, Gedser Odde (LF), 3K+ han ssp.

albistriata ringm., *Henrik Jørgensen, Simon Vikstrøm, Gert Juul Jeppesen m.fl. (Foto & DNA). – 26/5, Grenen, Skagen (NJ), 2K+ han, *Rolf Christensen m.fl. (Foto).

2017: 13-14/5, Lyngvig Fyr (RK), 3K+ han syng., *David Boertmann m.fl. (Foto).

2018: 2/6, Christiansø, Ertholmene (B), 2K hun ssp. *cantillans* ringm., *Anton Herring Liebermann, *Sebastian Klein m.fl. (Foto & DNA).

På baggrund af den ændrede taksonomiske status, hvor hvidskægget sanger-komplekset nu består af tre selvstændige arter: iberisk sanger (*C. iberiae*) og makisanger (*C. subalpina*), der begge er monotypiske, og rødstrubet sanger (*C. cantillans*), der er polytypisk med underarterne *cantillans* og *albistriata* (Gill *et al.* 2020), har Sjældenhedsudvalget genbehandlet samtlige danske fund inden for hvidskægget sanger-komplekset. Efter genbehandling er tolv fund godkendt som rødstrubet sanger, hvoraf tre fund på baggrund af DNA-analyser også er godkendt til race. Det drejer sig om ét fund af ssp. *cantillans* og to fund af ssp. *albistriata*. Læs mere om genbehandling i Nielsen *et al.* (2021). (nordøstlige Italien til vestlige Tyrkiet, sydlige Italien og Sicilien; overvintrer Afrika)

Iberisk sanger / rødstrubet sanger *Curruca iberiae* / *Curruca cantillans* (0, 14/14, 0)

1969: 16/5, Nørreskoven, Esbjerg (RB), 2K+ han rast, Jan Errebo.

1979: 14/6, Christiansø, Ertholmene (B), 2K+ han, Peter Lyngs.

1987: 29/4, Klitmøller (NJ), 2K+ han ringm., Jens Jørgen Andersen m.fl. (Foto).

1988: 10-11/5, Ellekrattet, Skagen (NJ), 2K+ han, Jens Bagger (Foto).

1990: 5/5, Skagen (NJ), 2K+ han, Alex Bühring m.fl. (Foto).

1996: 24/4, Sønderho, Fanø (RB), 2K+ han, Kim Fischer. – 30/7, Klitmøller (NJ), 2K+ han, Jens Jørgen Andersen.

2000: 4/5, Værnsandekrattet, Værnengene (RK), 2K+ han syng., Tim Andersen, Thomas W. Johansen.

2007: 11/5, Blåvands Huk (RB), 2K+ han ringm., *Henrik Knudsen, Bent Jakobsen (Foto). – 7/6, Blåvands Huk (RB), 2K+ han rastende, *Henrik Knudsen, Bent Jakobsen m.fl. (Foto). – 17/6, Grenen, Skagen (NJ), 2K+ han ringm., *Jens Hjerrild Hansen, *John Kyed m.fl. (Foto).

2012: 18/5, Blåvands Huk (RB), 2K han ringm., Henrik Knudsen (Foto).

2013: 20/5, Mandø (RB), 2K+ hun, *Tim Hesselballe Hansen, Rasmus Strack, Sigrid Kistrup Ilsøe (Foto).

2015: 2/5, Christiansø, Ertholmene (B), 2K han, *Peter Lyngs, *Morten Frederiksen, Rune Skjold Tjørnløv (Foto).

På baggrund af den ændrede taksonomiske status, hvor hvidskægget sanger-komplekset nu består af tre selvstændige arter: iberisk sanger (*C. iberiae*) og makisanger (*C. subalpina*), der begge er monotypiske, og rødstrubet sanger (*C. cantillans*), der er polytypisk med underarterne *cantillans* og *albistriata* (Gill *et al.* 2020), har Sjældenhedsudvalget genbehandlet samtlige danske fund inden for hvidskægget sanger-komplekset. Efter genbehandling er 14 fund godkendt som iberisk sanger/rødstrubet sanger. Genbehandling er sket

Sortstrubet drossel, Køge Sydstrand, 4, marts 2020. Foto: Hans Ægidius

på baggrund af det materiale, som er indsendt til Sjældenhedsudvalget. Foreligger der supplerende fotos, videoer, feltnoter eller stemmeoptagelser på nogle af de fund, der ikke er artsbestemt, vil Sjældenhedsudvalget gerne modtage materialet og vurdere de enkelte sager igen. Læs mere om genbehandlingen i Nielsen et al. (2021). (sydlige Europa & vestlige Tyrkiet; overvintrer Afrika)

Iberisk sanger / makisanger / rødstrubet sanger *Curruca iberiae* / *Curruca subalpina* / *Curruca cantillans* (0, 40/40, 0)

1976: 16/5, Tipperne (RK), 2K+ han, Steen Christensen, Vagn Lind, Erhardt Ecklon (Foto). – 20/9, Christiansø, Ertholmene (B), 1K+, Jørgen Rabøl, Stefan Pihl (Foto).

1983: 21/5, Christiansø, Ertholmene (B), 2K+ hun ringm., John Faldborg (Foto).

1987: 11/6, Christiansø, Ertholmene (B), 2K+ hun ringm., Jens Bagger m.fl.

1988: 1/5, Blåvands Huk (RB), 2K+ han fyrfalden, Jan Durinck (Foto). – 27/5, Blåvands Huk (RB), 2K+ hun ringm., Mikkel Lausten m.fl. – 17/6, Christiansø, Ertholmene (B), 2K+ han, Michael Fink Jørgensen.

1989: 10/5, Blåvands Huk (RB), 2K+ hun ringm., Bent Jakobsen, Jens Thalund, Per G. Henriksen (Foto). – 16/5, Christiansø, Ertholmene (B), 2K+ han ringm., John Faldborg. – 27/5, Christiansø, Ertholmene (B), 2K+ han, Jan Speiermann. – 6/6, Christiansø, Ertholmene (B), 2K+ hun ringm., Jens Bagger.

1991: 25/5, Skagen (NJ), 2K+ han, Svend Dybkjær. – 1/6, Christiansø, Ertholmene (B), 2K+ han, Sakari Kauppinen.

1992: 2-8/5, Christiansø, Ertholmene (B), 2K+ hun, Per Kjær, Kim Christensen, Sune Jepsen m.fl. (Foto). –

2/6, Christiansø, Ertholmene (B), 2K+ hun, Sune Jepsen. 1993: 20/4, Skallingen (RB), 2K+ han, Henrik Haaning Nielsen.

1994: 1/5, Læsø (NJ), 2K han/3K+ hun, *Jan Kjær-gård, Kent Olsen, Lars Keller (Foto). – 12/5, Blåvands Huk (RB), 2K+ hun ringm., Henrik Knudsen, Bent Jakobsen, Rasmus Andersen.

1995: 19/5, Blåvands Huk (RB), 2K+ hun, Bent Jacobsen, Henrik Knudsen, Michael Johansen. – 3/6, Rørvig (S), 2K+ han, Klaus Bjerre. – 6/6, Ertholmene (B), 2K+ han, Mogens Henriksen m.fl.

1997: 28/4, Langli, Ho Bugt. (RB), 2K+ han ringm., Jens Hjerrild Hansen. – 20-22/5, Blåvands Huk (RB), 2K+ han syng., Søren Haaning Nielsen, Henrik Knudsen, Bent Jacobsen m.fl.

1999: 10/5, Langli, Ho Bugt (RB), 2K+ hun ringm., Jens Hjerrild Hansen (Foto). – 10/5, Blåvands Huk (RB), 2K+ han ringm., Klaus B. Fries m.fl. (Foto). – 14/5, Christiansø, Ertholmene (B), 2K+ han, Michael Funch, Mads Jensen Bunch (Foto). – 7-11/12, Skagen Havn (NJ), 1K+ han, *Thom Kongerslev, Rolf Christensen m.fl. (Foto).

2000: 16/5, Christiansø, Ertholmene (B), 2K+ han, Michael Funch, Mads Jensen Bunch m.fl. – 16/5, Tipperne (RK), 2K+ han ringm., Ole Amstrup, Henrik Knudsen (Foto). – 20/5, Christiansø, Ertholmene (B), 2K+ han, Kasper Thorup, Peter Lyngs m.fl.

2001: 27/5, Christiansø, Ertholmene (B), 2K+ han, *Thomas Hilkjær.

2002: 4/5, Blåvands Huk (RB), 2K+ hun ringm., Per Poulsen m.fl. (Foto). – 18/5, Blåvands Huk (RB), 2K+ han, Sebastian Klein. – 27/5, Blåvands Huk (RB), 2K+ hun ringm., Rasmus Due Nielsen (Foto).

Brundrossel, Sorthat Odde, 7. november 2020. Foto: Jonas Halberg

2003: 3/5, Blåvands Huk (RB), 2K+ han, Michael Fink Jørgensen m.fl. (Foto). – 12/5, Blåvands Huk (RB), 2K+ ringm., Bent Jakobsen m.fl. (Foto). – 16/5, Mandø (RB), 2K+ hun, *Sebastian Klein m.fl.

2004: 6/5, Kongelunden (S), 2K+ han syng., Per Rasmussen m.fl. – 29/5, Mandø (RB), 2K+ han, Niels Knudsen m.fl.

2009: 21/5, Langli (RB), 2K+ hun, *Rasmus Due Nielsen (Foto).

På baggrund af den ændrede taksonomiske status, hvor hvidskægget sanger-komplekset nu består af tre selvstændige arter: iberisk sanger (*C. iberiae*) og makisanger (*C. subalpina*), der begge er monotypiske, og rødstrubet sanger (*C. cantillans*), der er polytypisk med underarterne *cantillans* og *albistriata* (Gill *et al.* 2020), har Sjældenhedsudvalget genbehandlet samtlige danske fund inden for hvidskægget sanger-komplekset. Efter genbehandling er 40 fund godkendt som iberisk sanger/makisanger/rødstrubet sanger. Genbehandlingen er sket på baggrund af det materiale, som er indsendt til Sjældenhedsudvalget. Foreligger der supplerende fotos, videoer, feltnoter eller stemmeoptagelser på nogle af de fund, der ikke er artsbestemt, vil Sjældenhedsudvalget gerne modtage materialet og vurdere de enkelte sager igen. Læs mere om genbehandlingen i Nielsen *et al.* (2021). (sydlige Europa & vestlige Tyrkiet; overvintrer Afrika)

Sortstrubet drossel *Turdus atrogularis* (2/2, 15/15, 1/1)

2020: 18/2-24/3, Køge Sydstrand (S), hun, *Orla Hugger Jakobsen m.fl. (Foto).

Første fund siden 2017, hvor en hun sås i en have i Lystrup (S) 25/4 (SU-rapport 2017). En af de få sjældne arter af småfugle, hvor Sjælland ligger helt i top. Således er regionsfordelingen: NJ (4), RK (2), RB (2) og S (10). (Sibirien; overvintrer Arabien & Indien)

Brundrossel *Turdus eunomus* (1/1, 0, 1/1)

2020: 31/10-7/11, Sorthat Odde (B), 1K hun, *Pernille Galsgaard m.fl. (Foto).

Fuglen på Sorthat Odde blev fotograferet på første-dagen og blev i første omgang formodet at være en vindrossel (*Turdus iliacus*). Heldigvis ringede alarmklokkerne hos observatøren, der, efter at have kigget i *Fugle i felten*, syntes, det lignede en brundrossel. Fotos blev lagt på Facebook, og her kunne flere bekræfte bestemmelsen til brundrossel. Efterfølgende blev det undersøgt, hvorvidt fuglens rødlige fjer på flankerne kunne indikere, at det drejede sig om en hybrid mellem rustdrossel (*Turdus naumanni*) og brundrossel. En gennemgang af fotos og skindsamlingen på Zoologisk Museum viste imidlertid, at rødlige fjer forekommer på flanken hos unge hunner af brundrossel, og da fuglens øvrige karakterer passede med brundrossel, blev fundet, efter konsultation med Juho Könönen, godkendt som brundrossel, velvidende at det ikke med 100 procents sikkerhed kan udelukkes, at en af fuglens forfædre var en rustdrossel (Nielsen & Kauppinen 2020).

Et fund fra Skagen, 9+15+21/9 1968 (SU-rapport 1965-1969) anerkendes efter genbehandling ikke længere. Fuglen på Sorthat Odde bliver derfor Danmarks blot andet fund af arten. Første fund drejer sig om en veldokumenteret 1K han, der blev fanget ved Hvidkilde, Sydfyn, 14/10

Stendrossel, Ebeltoft Færgehavn, 11. juni 2020. Foto: Ib Jensen

1888, og senere skindlagt og indlemmet i skindsamlingen på Statens Naturhistoriske Museum, København (Staarup & Rasmussen 2015). (Centrale Sibirien mod øst til Stillehavet; overvintrer Syd- & Sydøstasien)

Blåstjert *Tarsiger cyanurus* (0, 23/23, 3/3)

2020: 29/9, Grenen, Skagen (NJ), 1K ringm., Amelie S. Zeller, Martin Grienberger, Oluf Lou m.fl. (Foto). – 13/10, Blåvands Huk (RB), 1K ringm., *Luke Nelson, *Daniel Bloche m.fl. (Foto). – 13/10, Mandø (RB), 1K/hun, *Jakob Engelhard m.fl. (Foto).

Tre klassiske efterårsfund og tredje år i træk med fund af arten. De seneste elleve fund er alle gjort i perioden ultimo september til oktober. Bedste år er 2018 med fire fund (SU-rapport 2018). Enormt godt år i Vesteuropa med bl.a. 30 fund i Holland og op til fem fugle samme dag på én lokalitet på den engelske østkyst. (Finland, Rusland, nordøstlige Kina & Japan; overvintrer Korea, sydlige Kina, nordlige Indokina, Thailand & Myanmar)

Stendrossel *Monticola saxatilis* (0, 8/8, 1/1)

2020: 10-20/6, Ebeltoft Færgehavn (ÅH), 2K hun, *Thomas Hansen, Kent Olsen m.fl. (Foto).

Fuglen blev fotograferet på førstedagen, og fotos blev lagt op samme aften på hjemmesiden *Fugle og natur*, hvor finderen udbad sig kommentarer til bestemmelsen. Næste morgen blev fuglen bestemt af brugere på hjemmesiden, og få timer senere var fuglen, til manges glæde, genfundet. På fotos fremgår det, at fuglens næb var intakt 18/6, mens et foto fra 19/6 viser, at spidsen af undernæbbet mangler. Hermed første fund af stendrossel siden en 2K han ved

Albæk, Djursland (ÅH) 14/5 2018 (SU-rapport 2018) og blot tredje fund i det nye årtusind. Til forskel fra mange andre småfugle er stendrossel ikke blevet mere almindelig i Danmark gennem de sidste 50 år; fordeling af fund på årtier er: 1970-79 (3), 1980-89 (2), 1990-99 (1), 2000-09 (0), 2010-2019 (2). (Syd- & Østeuropa; overvintrer Afrika)

Sibirisk bynkefugl *Saxicola maurus*

Med karakterer svarende til sibirisk bynkefugl ssp. *maurus* (0, 0, 1/1)

2020: 28/5, Christiansø, Ertholmene (B), 3K+ han ringm., *Troels Leuenhagen Petersen, Anders Odd Wulff Nielsen, Anton Herring Liebermann m.fl. (Foto & DNA).

Sibirisk bynkefugl ssp. *maurus*, Christiansø, 28. maj 2020. Foto: Anders Odd Wulff Nielsen

Japansk bynkefugl, Tipmosen, 13. oktober 2020. Foto: Anders Odd Wulff Nielsen

Ny race for landet. Artsbestemmelsen af fuglen på Christiansø i 2020 blev bekræftet med en DNA-sekvensanalyse af det mitokondrielle ND2-markørgen opformeret fra DNA oprenset fra en fjer. Da fuglen blev indfanget, kunne halens tegninger undersøges grundigt, hvilket viste, at fuglen havde karakterer svarende til ssp. *maurus*, hvilket udelukker ssp. *hemprichii*. (Rusland & nordlige Kaukasus; overvintrer Mellemøsten og Østafrika)

Sibirisk bynkefugl *Saxicola maurus*

Med karakterer svarende til sibirisk bynkefugl / kaukasus-bynkefugl ssp. *maurus* / *hemprichii* (0, 2/2, 0)

1964: 27/9, Hesselø (S), 1K/hun, *Jørgen Rabøl, *Arne Møller (Foto, Død & DNA).

2019: 16-22/10, Mandø (RB), 1K/hun, *Tim Hesselballe Hansen, Sigrød Kistrup Ilsøe, Rasmus Strack m.fl. (Foto & DNA).

Fundet fra Hesselø 1964 blev oprindeligt publiceret som sibirisk sortstrubet bynkefugl *S. torquata maura* (SU-rapport 1965-1969). Eftersom fuglen blev indsamlet, skindlagt og indlemmet i skindsamlingen på Statens Naturhistoriske Museum, København, har det været muligt at ekstrahere DNA fra fuglens trædepudder, og efterfølgende foretage en DNA-sekvensanalyse af ND2-mitokondriegenet. Resultatet af sekvensanalysen af det opformerede ND2-fragment fra Hesselø-fuglen er diagnostisk for arten sibirisk bynkefugl (*S. maurus*) i forhold til japansk bynkefugl (*S. stejnegeri*), men kan ikke adskille de to racer af sibirisk bynkefugl, ssp. *maurus* og ssp. *hemprichii*. Fuglen på Mandø i 2019 blev ligeledes bestemt til sibirisk bynkefugl (*S. maurus*)

ved hjælp af en tilsvarende DNA-sekvensanalyse af ND2-genet fra et indsamlet ekskrement. Heller ikke her kunne ssp. *hemprichii* udelukkes. (Rusland & nordlige Kaukasus; overvintrer Mellemøsten & Østafrika)

Sibirisk bynkefugl / japansk bynkefugl *Saxicola maurus* / *Saxicola stejnegeri* (0, 45/45, 2/2)

2020: 21/5, Gniben, Sjællands Odde (S), 2K han, *Kristian Bruus-Jensen, *Michael Fink Jørgensen (Foto). – 13/11, Holter (RK), 1K/hun, *Kirsten Bentsen (Foto).

Fuglen på Gniben udgør sjette- og første forårsfund på Sjælland. Fundet ved Holter er det seneste efterårsfund; næstseneste var en fugl i Vejlerne (NJ) 5-14/11 2000 (SU-rapport 2000). Bestemmelse af sibirisk bynkefugl (bortset fra hanner af kaukasus-bynkefugl ssp. *hemprichii*) og stejnegers bynkefugl på basis af dragten, er vanskelig, hvilket ses på den danske fundstatistik, idet hele 45 fund til og med 2019 regnes som sibirisk bynkefugl / japansk bynkefugl. Forhåbentlig kan der i fremtiden opnås mere viden, så det bliver muligt at adskille de to arter i felten. (Rusland & Østasien; overvintrer Mellemøsten, Østafrika & Sydøstasien)

Japansk bynkefugl *Saxicola stejnegeri* (0, 1/1, 1/1)

2020: 13-24/10, Tipmosen, Ho (RB), 1K han, *Anders Odd Wulff Nielsen m.fl. (Foto & DNA). Første danske fund var en ringmærket 1K han i Gedser 30/10-1/11 2017, hvor bestemmelsen ligeledes blev bekræftet med DNA (SU-rapport 2017). Norge havde sit første fund af arten i 2020 (Tor A. Olsen pr. mail), mens der i Sverige er gjort fire fund fra hhv. 2008 (1), 2015 (2) og 2016 (1), alle i perioden ultimo september til ultimo oktober,

Tajgapiber, Skallingen,
15. oktober 2020.
Foto: Lars Grøn

hvoraf tre er bekræftet med DNA (Hellström & Waern 2021). (Østlige Rusland, østlige Kina & nordlige Mongoliet; overvintrer Sydøstasien)

Isabellastenpikker *Oenanthe isabellina* (0, 2/2, 0)

Et fund fra Endelave (ÅH) 21/9 1989 (SU-rapport 1989) anerkendes efter genbehandling ikke længere. De to godkendte fund er: 13/10 2005, Nyeng, Skallingen (RB) (SU-rapport 2005) og 18-25/10 2016, Gilleleje Havn (S) (SU-rapport 2016). (Tyrkiet, centrale Asien; overvintrer Afrika, Arabiske halvø & nordvestlige Indien)

Gul vipstjert *Motacilla flava*

Med karakterer svarende til sorthovedet gul vipstjert, ssp. *feldegg* (0, 4/4, 1/1)

2020: 22/5, Grenen, Skagen (NJ), han trkf., *Rune Sø Neergaard, *Frederik Rejsby Johansen, Kenneth Bach Christensen m.fl. (Foto & Lyd).

Af de fire tidligere fund er to fra Skagen; hun 4/5 2012 (SU-rapport 2012) og han 7-9/6 2017 (SU-rapport 2017). (Balkan & Lilleasien; overvintrer tropisk Afrika)

Tajgapiber *Anthus hodgsoni* (0, 19/20, 4/4)

2020: 12-13/10, Mandø (RB), *Jakob Engelhard, Hjalte Benjamin Johansen m.fl. (Foto). – 13/10, Mandø (RB), trkf., *Tim Hesselballe Hansen, Sigrild Kistrup Ilsøe, Jan Hjort Christensen m.fl. (Foto). – 15/10, Skallingen (RB), *Andreas Winding Mønsted, Rasmus Strack, Andreas Bruun Kristensen m.fl. (Foto & Lyd). – 19/10, Mandø (RB), trkf., *Sebastian Klein (Lyd).

Fire typiske efterårsfund i Sydvestjylland. Regionsfordelingen er hermed RB (16), LF (1) og B (5). Fire af fundene i region Bornholm er gjort på Christiansø. (Sibirien mod vest til Ural; overvintrer Indien & Sydøstasien)

Krognæb *Pinicola enucleator* (-, 46/75 ekskl. invasionen i Skagen i november 1998, fund i NJ nord for Limfjorden i 2012 og fund uden for Vendsyssel, samt nordkysten af Vestsjælland og Nordsjælland i 2019, 1/1)

2019: 30/10, Vanløse (S), 3 (2K+ han og 2 1K/hun) trkf., *Kurt M. Nielsen.

Hvidkindet værling, Hønen, Sønderho, 20. november 2020.
Foto: Keld Jakobsen

2020: 3/2, Guldmajssøen, Skagen (NJ), 3K+ han, *Anders Sydney Jensen (Foto).

De to fund ligger i forbindelse med en rekordstor invasion af krognæb, som ramte det sydlige Skandinavien og således også Danmark i det sene efterår 2019. I Danmark blev der især set mange fugle i Nordjylland (primært Skagen og Nordmandshage), men også både Nordsjælland og nordkysten af Djursland blev ramt. Grundet invasionens størrelse er det kun fugle uden for Vendsyssel, samt nordkysten af Vestsjælland og Nordsjælland, der har været forelagt Sjældenhedsudvalget (SU-rapport 2019). Invasionen startede allerede ultimo oktober, hvilket er tidligt efter danske forhold, og samtidig er fundet i februar 2020 tilsvarende sent, idet hovedtrækket allerede havde passeret i november 2019 med noget færre fugle efter midten af måneden. (Skandinavien, Finland & Rusland)

Hvidkindet værling *Emberiza leucocephalos* (0, 4/4, 1/1)

2020: 20/11, Sønderho, Sønderho, Fanø (RB), han, *Henrik Haaning Nielsen, Keld Jakobsen, Hans Eising m.fl. (Foto).

Første fund siden 13-15/10 2016, hvor en han ligeledes sås nær sydenden af Fanø (SU-rapport 2016). De tidligere fund, som alle er hanner, er fra Skjern (RK), november-december 1973 (SU-rapport 1977-1978), Christiansø (B), oktober 1997 (SU-rapport 1997) og Åbenrå (SJ), februar 2010 (SU-rapport 2010). (Nord- & Centralasien; overvintrer Sydøstasien)

Hætteværling, Hanstholm Fyrhave, 7. juni 2020. Foto: Jens Jørgen Andersen

Hætteværling *Emberiza melanocephala* (0, 29/30, 1/1)

2020: 7/6, Hanstholm Fyrhave (NJ), han, Karl Kristensen m.fl. (Foto).

Fundet skete på en for arten meget typisk dato. Af landets 30 fund er 17 fra den sidste uge i maj eller den første uge i juni. (Sydøsteuropa & Lilleasien; overvintrer Pakistan & vestlige Indien)

Hætteværling / brunhovedet værling *Emberiza melanocephala* / *Emberiza bruniceps* (0, 2/2, 0)

2019: 15/10, Blåvands Huk (RB), 1K, Jonathan-Hemmer Hansen, Morten Bentzon Hansen m.fl. (Foto).

Fuglen udviste for brunhovedet værling interessante karakterer som næbform og en tydeligt stribet underside. Gode billeder muliggør måske en artsbestemmelse på et senere tidspunkt.

Kategori C: Fund af arter hvis bestande stammer fra udsatte eller undslupne fugle

Category C: Records relating to established feral breeding populations

Amerikansk skarveand *Oxyura jamaicensis* (0, 11/11 ekskl. fund i perioden 1991-2012, 1/1)

2020: 1/1, Stubbe Sø (ÅH), 3K+ han, Kent Olsen (Foto). – 12-13/1, Maribo Sønderø (LF), hun, *Rasmus Strack, Peter Christiansen m.fl. (Foto). – 26-27/6, Røgbølle Sø (LF), hun, *Thomas W. Johansen (Foto).

Hætteværling / brunhovedet værling, Blåvands Huk, 15. oktober 2019. Foto: Karin Gustausen

Fundet fra Stubbe Sø 1/1 er tidligere publiceret fra samme lokalitet 7/10-31/12 2019 (SU-rapport 2019). Fundene fra Maribo Sønderø 12-13/1 og Røgbølle Sø 26-27/6 regnes som omhandlende samme individ og udgør årets eneste nye fund. (Kategori C-bestand: Vesteuropa)

Stor hornugle *Bubo bubo*

2020: 7/11, Ålsbo Banker (F), død, *Hanne Flor, Lars Thierlein (Foto).

Fund øst for Lillebælt er usædvanlige og skal forelægges Sjældenhedsudvalget som lokal SU-art. Fundet i 2020 er det første fund på Fyn (F). (Kategori C-bestand: Tyskland & Danmark)

Kategori E: Formodede eller sikre undslupne fangenskabsfugle

Category E: Presumed or certain escapes

Svanegås *Anser cygnoides*

2009: 20/12, Ejlemade Sø, Haslev (S), 2K+ vildtype, *Torben Sebros (Foto).

Sjældenhedsudvalget opfordrer til at indsende fund af vildtype med henblik på at danne et overblik over artens forekomst i Danmark, idet fund af vildtype er under evaluering i forhold til en placering i kategori C. Svanegås har små selvsupplerende bestande flere steder i Europa, inklusive Tyskland, hvor Bauer *et al.* (2016) angiver, at arten lever op til kriterier for en C-art. (Mongoliet, Nordøstkina & Sydøstibirien)

Japansk Trane *Grus japonensis*

2020: 27/8, Rosenvold (VE), trk., *Lars Fenger. – 30/9 + 10-11/10, Vrå vest for Kolding (VE), Esben Brødsgaard, Kim Henneberg, Gitte Langgaard Jensen m.fl. (Foto).

Observationerne ved Rosenvold (VE) og Vrå (VE) regnes for samme fugl, der i øvrigt er undsluppet fra Skærup Zoo. (Sydøstlige Sibirien, Nordøstkina & Japan)

Amerikansk tårnfalk *Falco sparverius*

2020: 22/9, Bjerre, Horsens (VE), hun, *Mette Kull (Foto). – 8/11-6/12, Bjerre, Horsens (VE), 2K+ han, *Bodil Elholm Munk, Alex Sand Frich, Hans Pinstrup m.fl. (Foto). (Nordamerika)

Jagtfalk *Falco rusticolus*

2020: 26/6, Krage Klit, Hirtshals (NJ), *Kurt Prentow (Foto).

Fundet drejer sig om en undsluppen falkonérfugl af den hvide, grønlandske form, som senere samme dag blev indfanget af dens ejer. (Grønland)

Stor Alexanderparakit *Psittacula eupatria*

2014: 11/4, Nordskoven, Over Dråby Strand, Jægerspris (S), han, *Michael Kelly (Foto).

2011: 31/10-6/11, Hvidovre (S), han, *Finn Lyngesen (Foto).

2020: 8/11, Brøndbyvester (S), han, *Tina Bennetzen, *Simon Elkjær (Foto).

Sjældenhedsudvalget opfordrer til at indsende fund med henblik på at danne et overblik over artens forekomst i Danmark, idet arten har selvsupplerende bestande flere steder i Europa, inklusive Tyskland, hvor Bauer *et al.* (2016) angiver, at arten lever op til kriterier for en C-art. (Kategori C-bestand: Holland & Belgien).

Alexanderparakit *Psittacula krameri*

2016: 4/4, Egesøen, Egeparken, Glostrup (S), domesticeret blå form, *Michael Rasmussen (Foto).

2017: 23/9, Christianshavns Volde (S), han, *Kir Ravnsø Ohlsson (Foto). – 11/12, Norddyssen, Nordamager (S), han, *Karsten Schubmann (Foto). – 16/12, Christiania, Nordamager (S), han, *John Kragenskjold (Foto).

2018: 1/1, Nordamager (S), han, *Adem Kuzu (Foto). Sjældenhedsudvalget opfordrer til at indsende fund med henblik på at danne et overblik over artens forekomst i Danmark, idet arten har selvsupplerende

bestande flere steder i Europa, inklusive Tyskland, hvor Bauer *et al.* (2016) angiver, at arten lever op til kriterier for en C-art. (Kategori C-bestand: Tyskland, Holland, Storbritannien, Belgien, Frankrig, Portugal, Spanien, Italien, Grækenland, Tyrkiet, Egypten, Jordan & Israel)

Tigerfinke *Amandava amandava*

2011: 26/8, Kikhavn (S), hun, *Michael Trasborg.

(Kategori C-bestand: Egypten, Italien, Portugal & Spanien)

Formodede eller sikre hybrider

Records involving presumed or certain hybrids

Pibeand x amerikansk pibeand *Mareca penelope x Mareca americana (0, 9/9, 0)*

2020: 5/2-11/3, Favrholt Voldgrav (S), 3K+ han, Bo T. Johansen, Sten Petersen, Jesper Schade m.fl. (Foto). – 29/11-5/12, Favrholt Voldgrav (S), 2K+ han, Jesper Schade, Dan Hammer (Foto).

Fuglen regnes som genganger fra samme lokalitet i 2015-2019 (SU-rapport 2015, 2016, 2017, 2018, 2019).

Hvidøjret and x Trolldand *Aythya nyroca x Aythya fusca (0, 0, 1/1)*

2020: 20-31/12, Store Kattinge Sø, Roskilde (S), 2K+ han, *Jakob Engelhard, Rasmus Strack m.fl. (Foto og Video).

Første fund af denne hybridform i Danmark.

Hvidøjret and x taffeland *Aythya nyroca x Aythya ferina (0, 19/19, 1/1)*

2003: 16/8, Lyngby Sø (S), 2K+ han, Silas K.K. Olofson (Foto).

2020: 28/6, Røgbølle Sø (LF), 2K+ han, *Thomas W. Johansen (Foto). – 23/12, Maribo Sønderø (LF), 2K+ han, *Preben Berg (Foto).

Fundet fra Røgbølle Sø 28/6 udgør et nyt fund, mens fuglen fra Maribo Sønderø 23/12 regnes som genganger fra Røgbølle Sø.

Halsbåndstrolldand x trolldand *Aythya collaris x Aythya fusca (0, 8/8, 1/1)*

2020: 4+7/4, Halkær Sø (NJ), *Rune Sø Neergaard, Henrik Møller Thomsen (Foto og Video).

Sjældenhedsudvalget har gennemgået alle hidtidige fund af hybrider af halsbåndstrolldand og trolldand med henblik på at få et mere ensartet billede af forekomsten og gengangere. Dette har medført en ændret opsummering, idet fundene fra Gavnø 22/2-6/3 2011 (SU-rapport 2011) og Vilsted Sø 10/4 2016 (SU-rapport 2016) nu regnes som nye fund i stedet for gengangere.

Grønland – Kategori A

Greenland – Category A

Amerikansk pibeand *Mareca americana (1/1, 4/4, 0)*

2019: 19/7, Kap Rink, Hochstetter Forland, Nordøstgrønland, 2K+ han, *Olivier Gilg, Vadim Heuacker, Eric Buchel m.fl. (Foto). (Nordamerika)

Sortbrun and *Anas rubripes* (0, 1/1, 1/1)

2020: 27/6, Ameralik, Vestgrønland, han, *Martin Kviesgaard (Foto).

Andet fund af denne nordamerikanske art i Grønland. Første fund var fra Nuuk 15/4 2017 (SU-rapport 2017). Island har 39 fund til og med 2011 (Birding Iceland 2021). (Nordamerika)

Engsnarre *Crex crex*

2004: Forår/sommer, Myggbukta, Nordøstgrønland (73°30.126'N/-21°38.113'W), 2K+ dødfunden, *Olivier Gilg, *Brigitte Sabard.

Rester af fuglen blev fundet ved en grav af polarræv, 14/8 2004. Finderne vurderer, at den var blevet fanget eller indsamlet som død af ræven nogle uger inden den blev fundet. Resterne af fuglen er gået tabt. Der er 27 fund af engsnarre i Vest- og Sydøstgrønland, mens fundet i 2004 er det første i Nordøstgrønland (David Boertmann pr. mail). (Europa; overvintrer sydøstlige Afrika)

Sibirisk hjejle *Pluvialis fulva* (3/3, 1/1, 1/1)

2020: 21/7, Hochstetter Forland, Nordøstgrønland, 2K+, *Olivier Gilg, Eric Buchel, Alexis Veldeman m.fl. (Foto).

Fundet er det femte fra Grønland. Arten er tidligere truffet i 1928 (Liverpool Land), i 1932 (Tasiilaq-området), i 1940 (Disko Bugt-området) samt i 2015 (Traill Ø) (David Boertmann pr. mail). (Nordrusland & Alaska; overvintrer Sydøstasien & Australien)

Hvidrygget ryle *Calidris fuscicollis* (19/>25, >22/>79, 3/3)

2012: 16/7, Hochstetter Forland, Nordøstgrønland, 2K+, *Olivier Gilg (Foto). – 3/8, Hochstetter Forland, Nordøstgrønland, 2K+, *Eric Buchel (Foto). – 3/8, Hochstetter Forland, Nordøstgrønland, 2K+, *Jeroen Reneerkens & Stefan Sand (Foto).

De tre observationer regnes som tre separate fund. De to fugle den 3/8 blev set med knap fire kilometers afstand. Arten regnes som en regelmæssig sommer- og trækgæst på Grønlands vestkyst, hvor der somme tider ses flokke på op til 25 fugle. På østkysten er hvidrygget ryle til gengæld sjælden. Det første fund er fra 2001, og derefter har der været to yderlige fund i henholdsvis 2005 og 2009 (David Boertmann pr. mail). Antallet af fund på østkysten er dermed fordoblet med de tre fund fra 2012. (Arktisk Nordamerika; overvintrer Sydamerika)

Dværgmåge *Hydrocoloeus minutus* (2/2, 4/4, 0)

2010: 16/8, Liverpool Land, Nordøstgrønland, 3K+, *Olivier Gilg, Brigitte Sabard.

Der er fem tidligere fund af arten i Grønland. Disse er 25/4 1929, Nuuk, Vestgrønland (Boertmann 1994), 15/6 1932, Maniitsoq, Vestgrønland (Boertmann 1994), 5/8 2007, Nuuk, Vestgrønland (SU-rapport 2007), 15/8, 2010, Godthåbsfjorden, Vestgrønland (SU-rapport 2010) og 23/7 2017 Ilulissat, Vestgrønland (SU-rapport 2017). (Nordøsteuropa; overvintrer Atlanterhavet & Nordsøen)

Sorthovedet gul vipsjert, ssp. feldegg, Grenen, 22. maj 2020. Foto: Rune Sø Neergaard

Østlig bleg gulbug, Gedser Odde, 17. juni 2020. Foto: Hans Ægidius

Hvidnæbbet lom *Gavia adamsii* (1/1, 1/1, 1/1)

2020: 28/7, Kap Rink, Hochstetter Forland, Nordøstgrønland, 3K+ sommerdragt, *Eric Buchel, Brigitte Sabard, Olivier Gilg m.fl. (Foto)

Første fund i Nordøstgrønland og det tredje fund i Grønland (Boertmann 1994). (Nordlige Nordamerika & nordlige Europa)

Dværgfalk *Falco columbarius* (7, 5/6, 0)

2011: 18/7, Julianehåb, Vestgrønland, 2K+ hun, *Jari Helstola (Foto).

Det er muligt ud fra dokumentationen af fundet i 2011 at udelukke en den nordamerikanske race tajga-dværgfalk ssp. *columbarius*. Der er tolv fund af arten i Grønland med seks fund i Østgrønland og seks fund i Vestgrønland (Boertmann 1994, SU-rapport 2008). (Nordamerikan, Europa & nordlige Asien)

Mosehornugle *Asio flammeus*

2020: 29/5, Mestersvig, Nordøstgrønland, *Jens K. Rønn m.fl. (Foto).

I Vest- og Sydøstgrønland er der ca. 60 fund af mosehornugle, mens fundet i 2020 er det tredje i Nordøstgrønland (David Boertmann pr. mail). (Nordamerika & Europa)

Ringdrossel *Turdus torquatus* (0, 0, 1/1)

2020: 17+22/3, Eqaqut, Qaqortoq, Vestgrønland, 2K+ han, Søren Møller, Knud Falk (Foto).

Ny art for Grønland. Ringdrosslen blev observeret på en redehylde for ynglende vandrefalk (*Falco peregrinus*), hvor et automatisk vildtkamera tog fotos af fuglen. Fuglen sås både 17/3 og 22/3 søge føde på den græsklædte klippehylde, der befinder sig midt på en 200 meter høj klippevæg. (Europa; overvintrer sydlige Europa & nordvestlige Afrika)

Gulstrube *Geothlypis trichas* (0, 3/3, 1/1)

2020: 22/9, Biologistationen, Nuuk, Vestgrønland, 1K han, Klaus Nygaard, Julius Nielsen (Foto).

Der er tre tidligere fund af arten i Grønland, alle i Nuuk ligesom årets fund. Disse er 20/10 1929, 22/9 1953 og 6/10 1956 (Boertmann 1994). (Nordamerika; overvintrer Mellemamerika & sydlige Nordamerika)

Endnu ikke færdigbehandlede sager

Records still under consideration

- Dværgcanadagås *Branta hutchinsii*, 2004: 1/5, Borreby Mose (S) (Foto). – 2005: 21-22/3, Margrethe Kog (SJ) (Foto). – 25/4-12/5, Margrethe Kog (SJ) (Foto). – 2006: 11/3, Ribe Holme (RB) (Foto).
- Dværgcanadagås *Branta hutchinsii* ssp. *minima*, 1990: 3/1, Ålebæk Strand (M). – 1996: 31/3-10/4, Østerild Fjord, Vejlerne (NJ). – 2012: 19/4, Ballum Sluse (SJ) (Foto). – 27-28/4, Mandø Sluse (RB) (Foto). – 13/5, Nyord, Møn (M) (Foto). – 2019: 13/11, Lillevade, Højer (SJ) (Foto). – 2020: 25-28/3, Selsø Sø, Skibby (S) (Foto).

- Ederfugl *Somateria mollissima* ssp. *borealis*, 2012: 1-3/4, Hanstholm Havn (NJ), 3K+ han (Foto) – 2-29/11, Hanstholm Havn (NJ), 3K+ han (Foto).
- Gråsejler *Apus pallidus*, 2020: 24/10, Gjerrild Nordstrand (ÅH), trk. (Foto). – 26/10, Vest Stadil Fjord (RK), 1K trk. (Foto).
- Stormmåge *Larus canus* ssp. *heinei*, 2006: 18/11, Utterslev Mose (S), 1K. (Foto).
- Polarlomvie *Uria lomvia*, 2017: 22/10, Nordstrand, Skagen (NJ), vdr. trk. – 2019: 10/12, Hvide Sande Havn (RK), vdr.
- Eremitibis *Geronticus eremita*, 2019: 25/9, Bjerringbro (NJ) (Foto).
- Hvid pelikan *Pelecanus onocrotalus*, 2009: 29/7, Vangså Nordstrand, Thy (NJ), dødfunden på strand (Foto & Død).
- Munkegrib *Aegypius monachus*, 2020: 10/4, Aarsdale (B), dødfunden på strand (Foto & Død).
- Slørugle *Tyto alba* ssp. *alba*, 1997-2000: 2/7 1997-16/6 2000, Hundstlev, Midtals (SJ) (Foto). – 2018: 4/10, Rågeleje (S), død (Foto & Død). – 2019: 29/4, Ramskov, Holstebro (NJ) (Foto). – 2020/ 12/10, Skallingen (RB) (Foto).
- Eleonorafalk *Falco eleonora*, 2017: 18/8, Margrethe Kog (SJ), 2K trk. (Foto).
- Vindrossel *Turdus iliacus* ssp. *coburni*, 2020: 17/4, Rimmevejmarkerne, Rømø (SJ), 3K+ (Foto).
- Lille tårnfalk *Falco naumanni*, 2020: 14/9, Sjølsø (S), 2K han trk.
- Slagfalk *Falco cherrug*, 1998: 4/9, Hovvig, Rørvig (S), trk.
- Jagtfalk *Falco rusticolus*, 2007: 22/9, Tipperne (RK), 1K rst. – 2020: 31/10, Mejlbj (ÅH).
- Pirol *Oriolus oriolus*, 2020: 10/4, Balservig, Silkeborg (ÅH).
- Korttæt lærke *Calandrella brachydactyla*, 2005: 7/10, Højerup (S), trk. – 2020: 26/5, Grønholt (S). – 13/6, Sønderstrand, Rømø (SJ).
- Klippesvale *Ptyonoprogne rupestris*, 2020: 14/4, Jættebrink (M), 2 trk.
- Iberisk gransanger *Phylloscopus ibericus*, 1988: 9-22/5, Moesgaard, Aarhus (ÅH), han syng. (Lyd). – 1995: 30/5, Korselitze Østerskov, Falster (LF), han syng. (Lyd). – 2005: 10-11/5, Sønderborg Sygehus (SJ), han syng. – 2007: 11-27/5, Viborg by (NJ), han syng. (Foto & Lyd). – 2019: 17/6, Nordby, Skagen (NJ), han syng. (Lyd). Efter genbehandling anerkendes følgende fund ikke længere, 2004: 5/5-6/6, Sønderborg Sygehus (SJ), han syng. (Foto & Lyd).
- Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum*, 2020: 23-24/5, Christiansø, Ertholmene (B) (Foto). – 16/8, Krebsgården, Agersø (S), 2K+ ringm. (Foto). – 2007: 5/8, Vesterhave, Gedser (LF), 2K+ ringm. (Foto).
- Cistussanger *Cisticola juncidis*, 2020: 21/5, Ellekrattet, Skagen (NJ), syng.
- Gærdesanger *Currucula curruca*, ssp. *blythi*, 2016-2017: 25/10-20/4, Skovlunde, København (S), 1K (Foto & Lyd).
- Gærdesanger *Currucula curruca*, ssp. *blythi* / *halimodendri*, 2020: 17/10, Yderby Lyng (S) (Lyd).
- Brundrossel *Turdus eunomus*, efter genbehandling anerkendes følgende fund ikke længere, 1964: 9+15+21/9, Skagen (NJ).
- Trænattergal *Cercotrichas galactotes*, 1979: 11/6, Høve Skov, Odsherred (S).
- Sibirisk bynkefugl *Saxicola maurus*, 2020: 20/4, Melby Overdrev(S), 2 ex.
- Isabellastenpikker *Oenanthe isabellina*, efter genbehandling anerkendes følgende fund ikke længere, 1989: 21/9, Endelave (ÅH).
- Vestlig middelhavsstenpikker / østlig middelhavsstenpikker *Oenanthe hispanica* / *Oenanthe melanoleuca*, 1990: 18/10, Klintholm Havn (M).
- Gul vipstjert *Motacilla flava*, ssp. *feldegg*, 1978: 23/5, Tipperne (RK). – 1980: 27-29/6, Sprogø (S). – 1985: 15-16/5, Christiansø, Ertholmene (B) ringm. – 2002: 20/5, Gilleleje (S).
- Gul vipstjert *Motacilla flava*, 'superciliaris', 1995: 17/5, Tipperne (RK). – 1998: 7-8/5, Nordmarken, Læsø (NJ).
- Østlig gul vipstjert *Motacilla tschutschensis*, 2020: 28/9, Hønen, Fanø (RB), 1K. – 4/10, Nordhavstippen, København (S), 1K, (Foto & Lyd).
- Tajgapiber *Anthus hodgsoni*, 2020: 11/10, Ho Plantage (RB) – 14/10, Timpøsen, Ho (RB) (Lyd). – 8/11, Hammeren (B) (Lyd).
- Pileværlering *Emberiza rustica*, 2020: 17/10, Nykøbing Sjælland station (S) (Foto).

Forkastede sager

Records not accepted

- Dværgcanadagås *Branta hutchinsii*, 2020: 8/10, Holløse Bredning (S).
- Dværgcanadagås *Branta hutchinsii* ssp. *minima*, 1987: 23/10, Vest Stadil Fjord (RK).
- Hvidøjet and *Aythya nyroca*, 2014: 26/10, Hejrede Sø, Maribosøerne (LF).
- Brilleand *Melanitta perspicillata*, 2006: 27/10, Blåvands Huk (RB), han.
- Lille rørvagtel *Zapornia parva*, 2008: 16/6, Gåsesøen, Ulvshale Skov (M), han, syng.
- Sorthovedet måge *Ichthyophaga melanocephala*, efter genbehandling anerkendes følgende fund ikke længere, 1979: 3+16/6, lille ø på vestsiden af Glænødæmningen og nord for Vesterfed (S), 4 (2 ynglepar i koloni af stormmåge (*Larus canus*)).
- Atlantisk skråpe / scopolis skråpe *Calonectris diomedea* / *Calonectris borealis*, 2009: 28/9, Børstrup Hage, Gilleleje (S). – 2020: 5/9, Gilleleje (S). – 10/9, Gilleleje (S).
- Dværgørn *Hieraetus pennatus*, 2003: 29/5, Sandmilen (NJ), lys form trk.
- Steppeørn *Aquila nipalensis*, 2020: 28/3, Nykøbing Falster (LF), trk.
- Kejserørn *Aquila heliaca*, 1992: 15/5, Rønne (B), 2K trk.
- Sibirisk duehøg *Accipiter gentilis*, ssp. *buteoides* / *albidus*, 2020: 22/5, Skagen (NJ), 2K trk.fors. (Foto)
- Høgeugle *Surnia ulula*, efter genbehandling anerkendes følgende fund ikke længere, 1989: 2/12, Tystofte, Skælskør (S).
- Ellekrage *Coracias garrulus*, 2020: 8/6, Nordstrand & Reservatet, Skagen (NJ).

English summary: Rare birds in Denmark and Greenland in 2020

In 2020, the Danish Rarities Committee processed 437 Danish records (including six records on behalf of the regional reports) of which about 89 % were accepted. Thirteen records from Greenland were processed and all records were accepted. The main section of the report, Accepted records, includes species on the Danish list belonging to category A and category B in accordance with the AERC guidelines as well as species considered for the regional reports. Species belonging to category C, D and E and records of hybrids are treated after the main section, followed by sections concerning records from Greenland, records still under consideration, and records not accepted. For each record, the following details are included: (1) year and date, (2) location (see map for regions), (3) number of individuals, if more than one, (4) other details, if known: sdr. = summer plumage, vdr. = winter plumage, odr. = transitional plumage, K = calendar year, ringm. = ringed, and (5) name of observer(s), with finders marked by asterisk(s). Documentation by photo (Foto), video (Video), sound recording (Lyd), telemetry tracking (GPS), DNA analysis (DNA) or corpse (Død) is indicated, if applicable. The numbers in brackets after the species name refer to the total number of records and individuals (separated by a slash) in Denmark (1) before 1950, (2) during the period from 1950 to 2019, and (3) in 2020, respectively. Four new species recorded in 2020 were added to the Danish list: Little Swift (*Apus affinis*), White-rumped Swift (*Apus caffer*), Greater Yellowlegs (*Tringa melanoleuca*) and Brown Booby (*Sula leucogaster*). In addition, three new species belonging to category C were added to the Danish list: Bar-headed goose (*Anser indicus*), Black Swan (*Cygnus atratus*) and Mandarin Duck (*Aix galericulata*). Other notable sightings included second records of Mourning Dove (*Zenaidura macroura*), Sandhill Crane (*Antigone canadensis*), Turkestan Shrike (*Lanius phoenicuroides*), Green Warbler (*Phylloscopus nitidus*), Eastern Olivaceous Warbler (*Iduna pallida*), Dusky Thrush (*Turdus eunomus*), and Stejneger's Stonechat (*Saxicola stejnegeri*), respectively, the third record of Spotted Sandpiper (*Actitis macularia*), and the fourth record of Zitting Cisticola (*Cisticola juncidis*). Finally, a remarkable influx of Blyth's Reed Warbler (*Acrocephalus dumetorum*) reached Denmark in 2020, with 28 birds recorded in May and June, including two breeding attempts on Bornholm.

Bedes citeret

Please quote

Olsen, K., S. Kauppinen, A.B. Kristensen, A.O.W. Nielsen, H.H. Nielsen, O. Nilsson & T.E. Ortvad 2021: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2020. – Fugleåret 2020: 117-161 s. (in Danish with English summary).

Referencer

References

- AERC 2021: Guidelines for Rarities Committees: <http://www.aerc.eu/guidelines.html>
- Aigle de Bonelli 2021: Plan National d'Action pour l'Aigle de Bonelli (*Aquila bonelli*): <http://www.aigledebonelli.fr/>

- Artsobservasjoner 2021: www.artsobservasjoner.no
- Artportalen 2021: www.artportalen.se
- Bairlein, F., J. Dierschke, V. Dierschke, V. Salewski, O. Geiter, K. Hüppop, U. Köppen & W. Fiedler 2014: Atlas des Vogelzugs. Ringfunde deutscher Brut- und Gastvögel. – AULA-Verlag, Wiebelsheim.
- Bauer H.-G., O. Geiter, S. Homma & F. Woog 2016: Non-native bird species in Germany – revision of national status categories. – Vogelwarte 54: 165-179.
- Birding Iceland 2021: The Icelandic Birding Pages - Íslenskir Fuglar: <https://notundur.hi.is/yannk/index-eng.html>
- BirdLife International 2021: Species factsheet: *Sibirionetta formosa*: <http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/22680317>
- BirdLife Sverige 2021: Sverige Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetskommittén (Rk). Raritetskatalogen: <http://birdlife.se/rk/raritetskatalogen>
- Boertmann, D. 1994: An annotated checklist to the birds of Greenland. – Meddr. Greenland, Bioscience 38: 64 s.
- BBRC 2021: The British Birds Rarities Committee – Work In Progress, WIP-File 17th June 2021: <https://www.bbrc.org.uk/main-information/work-in-progress>
- Busche, G. & R.K. Berndt 1994: Ornithologischer Jahresbericht für Schleswig-Holstein 1992. – Corax 15: 317-343.
- Christensen, J. & S.S. Nielsen 2021: Brun sule (*Sula leucogaster*) - ny art for Danmark. – Fugleåret 2020: s. 165.
- Christensen, J.S. & P.A.F. Rasmussen 2015: Revideret status for sjældne fugle i Danmark før 1965. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 109: 41-112.
- Christiansen, L., J. Lind, G. Hofmann & E. Christensen 2021: Kaffersejler (*Apus caffer*) – ny art for Danmark. – Fugleåret 2020: 166-167 s.
- Christopher König pr. mail: Deutsche Avifaunistische Kommission (DAK).
- David Boertmann pr. mail: Institut for Bioscience, Aarhus Universitet.
- DDA-Aktuelt 2020: Erster Brutnachweis für Deutschland: Zistensänger brüten erfolgreich im Saarland: <https://www.dda-web.de/>
- Dutch Birding 2021: <https://www.dutchavifauna.nl/list>
- DOFbasen 2021: DOFbasen: https://dofbasen.dk/search/result.php?design=table&soeg=soeg&periode=maanedaar&aar_first=2007&aar_second=2020&artdata=art&hiddenart=00520&obs-type=observationer&species=alle&sortering=dato
- Fox, T.A.D., T.K. Christensen, S. Bearhop & J. Newton 2007: Using stable isotope analysis of multiple feather tracts to identify moulting provenance of vagrant birds: a case study of Baikal Teal *Anas formosa* in Denmark. – Ibis 149: 622-625.
- Gill F., D. Donsker & P. Rasmussen (eds) 2021: IOC World Bird List (v 11.2): <http://www.worldbirdnames.org>
- Göller, O.Z. 2021: Stor gulben - første fund i Danmark. – Fugleåret 2020: 170-171 s.
- Hansen, M.B. 2020: Danskmærket brun løvsanger genfanget i Belgien: <https://beta.netflug.dk/artikler/1684/brun-loesv>

Sørgedue, Bøgballe, 25. maj 2020. Foto: Henrik Haaning Nielsen

- Hansen, T.H. & S.K. Ilsøe 2021: To høgeørne i Danmark i 2020. – Fugleåret 2020: 163-164 s.
- Hellström, M. & M. Waern 2021: Vitgumpad buskskvätta och amurbuskskvätta – Raritetskommitténs granskning av de svenska fynden. – Vår Fågelvärld 2: 2021.
- Jesper Johannes Madsen pr. mail: Ringmærkningscentralen på Statens Naturhistoriske Museum, København.
- Lou, O. 2021: Lille sejler (*Apus affinis*) observeret ved Tranestederne 29. maj 2020. – Fugleåret 2020: 168-169 s.
- Luiten, T. & R. van Tiel 2020: Steppearend overnacht in Zeeland 23 mei 2020: https://www.dutchbirding.nl/dbactueel/1620/steppearend_overnacht_in_zeeland
- Magnus Corell pr. mail: Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetskommittén (Rk).
- Netfugl 2021: Netfugl.dk: <http://www.netfugl.dk/dklist.php>
- Nielsen, H.H. & S. Kauppinen 2020: ID-udfordring: Brundroslen på Bornholm: <https://www.netfugl.dk/artikler/1942/id-udfordring-brundroslen-paa-bornholm>
- Nielsen, H.H., A.B. Kristensen, S.S. Christiansen & S. Kauppinen 2021: Hvidskægget sanger-komplekset er blevet mere komplekst: Genbehandling af fund i Danmark: <https://beta.netfugl.dk/artikler/2015/hvidskaegget-sanger-komplekset-er-blevet-mere-komplekst>
- Olsson, U., P. Leader, G. Carey, A.A. Khan, L. Svensson & P. Alström 2013: New insights into the intricate taxonomy and phylogeny of the *Sylvia curruca* complex. – Molecular Phylogenetics and Evolution 67: 72-85.
- Ortvad, T.E., J.H. Christensen, T.H. Hansen, A.B. Kristensen, K. Olsen, K. Pedersen, P.A.F. Rasmussen & M. Schwalbe 2015: Revision af den danske fugleliste pr. 2013. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 109: 24-35.
- Roni Väisänen pr. mail: Finnish National Rarities Committee. BirdLife Suomen rareiteettikomitea (BSR).
- Schafstall, H.W. 1994: Gluck- oder Baikalente, *Anas formosa*, am Hemmelmarker See. – Vogelkundliches Tagebuch Schleswig-Holstein 21, H. 1-3: 37-40.
- Schreiber, E. & R. Norton 2002: Brown Booby: *Sula leucogaster*. The Birds of North America 17(1): 1-26.
- Shirihai, H. & L. Svensson 2018: Handbook of Western Palearctic Birds, Vol. 1+2. – Christopher Helm.
- Slaterus, R. 2019: Song and call identification of the first Green Warbler for the Netherlands. – The Sound Approach: <https://soundapproach.co.uk/song-and-call-identification-of-the-first-green-warbler-for-the-netherlands/>
- Tadeusz Stawarczyk pr. mail: Polska Komisja Faunistyczna.
- Tarsiger 2021: www.tarsiger.com
- Tor A. Olsen pr. mail: Norsk Sjeldenhetskomite for fugl (NSKF).

- Väisänen, R., H. Huhtinen, K. Kuitunen, P. Lampila, A. Lehtikoinen, P. Lehtikoinen, T. Toivanen & W. Velmala 2021: Rare birds in Finland in 2020. – Linnut-vuosikirja 2020: 104–119 (in Finnish with English summary).
- van der Spek, V. & T. Fijen 2021: Bruine Boszangers in Nederland: https://www.dutchbirding.nl/dbactueel/1689/bruine_boszangers_in_nederland
- Vincent van der Spek pr. mail: Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA).
- Votier, S.C., G.J. Bowen & J. Newton 2009. Stable-hydrogen isotope analyses suggest natural vagrancy of Baikal Teal to Britain. – British Birds 102: 697-699.
- Yann Kolbeinsson pr. mail: Icelandic Rarities Committee.
- SU-rapport 1965-1969: Dyck, J., J. Ramsøe Jacobsen, E. Kramshøj & J. Rabøl 1970: Rapport fra sjældenhedsudvalget med oversigt over godkendte forekomster 1965-1969. – Dansk Or. Foren. Tidsskr. 64:126-151.
- SU-rapport 1982-1984: Boertmann, D., K.M. Olsen & B.B. Pedersen 1986: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i årene 1982, 1983 og 1984. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 80: 35-57.
- SU-rapport 1985: Olsen, K.M. 1987: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1985. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 81: 109-120.
- SU-rapport 1986-1987. – Olsen, K.M. 1988: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1986 og 1987. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 82: 81-100.
- SU-rapport: 1988: Olsen, K.M. 1989: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1988. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 83: 131-149.
- SU-rapport 1989: Olsen, K.M. 1991: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1989. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 85: 20-34.
- SU-rapport 1990: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1992: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1990. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 86: 107-122.
- SU-rapport 1991: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1993: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1991. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 87: 231-241.
- SU-rapport 1992: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1994: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1992. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 88: 99-110.
- SU-rapport 1993: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1995: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1993. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 89: 101-110.
- SU-rapport: 1994: Rasmussen, P.A.F. 1996: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1994. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 90: 141-152.
- SU-rapport 1995-1996: Rasmussen, P.A.F. 1997: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1995 og 1996. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 91: 133-150.
- SU-rapport 1997: Rasmussen, P.A.F. 1998: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1997. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 92: 253-267.
- SU-rapport: 1998: Rasmussen, P.A.F. 1999: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1998. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 93: 127-140.
- SU-rapport 1999: Thorup, K. & H.H. Nielsen 2000: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1999. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 94: 157-170.
- SU-rapport 2000: Nielsen, H.H. & K. Thorup 2001: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2000. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 95: 153-166.
- SU-rapport: 2001: Ortvad, T.E., K. Pedersen & K. Thorup 2002: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2001. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 96: 147-160.
- SU-rapport: 2002: Klein, S., K. Pedersen & K. Thorup 2003: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2002. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 97: 289-302.
- SU-rapport 2003: Amstrup, O., A.S. Frich, K. Pedersen & K. Thorup 2004: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2003. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 98: 174-188.
- SU-rapport 2004: Amstrup, O., A.S. Frich, T.H. Hansen, K. Pedersen, & K. Thorup 2005: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2004. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 99: 169-181.
- SU-rapport 2005: Amstrup, O., A.S. Frich, T.H. Hansen, H.H. Nielsen, K. Pedersen & K. Thorup 2006: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2005. Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 100: 359-371.
- SU-rapport 2006: Kristensen, A.B., O. Amstrup & T.E. Ortvad 2007: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2006. – Fugleåret 2006: 99-113.
- SU-rapport 2007: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2008: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2007. – Fugleåret 2007: 117-135.
- SU-rapport 2008: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2009: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2008. – Fugleåret 2008: 123-143.
- SU-rapport 2009: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2010: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2009. – Fugleåret 2009: 131-151.
- SU-rapport 2010: Neergaard, R.S., A.S. Frich, A.B. Kristensen, K. Pedersen, T.E. Ortvad, M. Schwalbe & R. Strack 2011: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2010. – Fugleåret 2010: 125-144.
- SU-rapport 2011: Neergaard, R.S., A.S. Frich, A.B. Kristensen, K. Pedersen, T.E. Ortvad, M. Schwalbe & R. Strack 2012: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2011. – Fugleåret 2011: 97-122.
- SU-rapport 2012: Neergaard, R.S. 2013: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2012. – Fugleåret 2012: 103-130.
- SU-rapport 2013: Ortvad, T.E., S.S. Christiansen, S. Klein, A.B. Kristensen, K. Pedersen & R. Strack 2014: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2013. – Fugleåret 2013: 114-139.
- SU-rapport 2014: Ortvad, T.E., S.S. Christiansen, O.Z. Göller, A.B. Kristensen, R.S. Neergaard, K. Olsen, K. Pedersen & R. Strack 2015: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2014. – Fugleåret 2014: 111-137.
- SU-rapport 2015: Olsen, K., S.S. Christiansen, M.B. Hansen, O.Z. Göller, R.S. Neergaard, R.D. Nielsen, K. Pedersen & R. Strack 2016: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2015. – Fugleåret 2015: 111-135.
- SU-rapport 2016: Olsen, K., S.S. Christiansen, O.Z. Göller, M.B. Hansen, S. Kauppinen, R.S. Neergaard, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & K. Pedersen 2017: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2016. – Fugleåret 2016: 119-148.

Dværghejre, Reservatet, Skagen, 7. juni 2020. Foto: Knud Pedersen

- SU-rapport 2017: Olsen, K., O.Z. Göller, M.B. Hansen, S. Kauppinen, A.B. Kristensen, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & K. Pedersen 2018: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2017. – Fugleåret 2017: 119-148.
- SU-rapport 2018: Olsen, K., O.Z. Göller, M.B. Hansen, S. Kauppinen, A.B. Kristensen, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & K. Pedersen 2019: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2018. – Fugleåret 2018: 140-167.
- SU-rapport 2019: Olsen, K., M.B. Hansen, S. Kauppinen, A.B. Kristensen, A.O.W. Nielsen, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & T.E. Ortvad 2020: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2019. – Fugleåret 2019: 138-176.
- SU-rapport 1990: s. 116: Vandsanger *Acrocephalus paludicola*, 1990: 3-11/7, Snogebæk, Bornholm (B), syng., Palle Rasmussen, John Erik Ekberg, Mads Jensen Bunch m.fl. Forekomstperiode og køn skal være: 3-13/7, Snogebæk, Bornholm (B), han syng., Palle Rasmussen, John Erik Ekberg, Mads Jensen Bunch m.fl.
- SU-rapport 1995-1996: s. 141: Lattermåge *Larus atricilla*, 1996: 12+16/5, Nørrelund, Rømø (SJ), ad. sdr., René Christensen, Morten B. Hansen, Erik Kramshøj m.fl. (Foto). Forekomstperiode skal være: 12+16+18/5.
- SU-rapport 2003: s. 180: Damklire *Tringa stagnatilis*, 2003: 28/5, Bygholm Vejle (NJ), 2K+, *Erik Enevoldsen, *Jens Ballegaard m.fl. Forekomstperiode og lokalitet skal være: 25/5, Kogleaks, Kærup Holme (NJ), 2K+, *Henrik Haaning Nielsen. – 28/5-5/6, Bygholm Vejle (NJ), 2K+, *Erik Enevoldsen, *Jens Ballegaard m.fl.

Rettelser og tilføjelser til tidligere publicerede fund

Corrections and additions to previously published records

- SU-rapport 1973: s. 136: Damklire *Tringa stagnatilis*, 1973: 9/9, Odsherred (S), Carsten Murmann, Poul Stjernø. Lokalitet skal være: 9/9, Hovvig, Rørvig (S), Carsten Murmann, Poul Stjernø.
- SU-rapport 1977-1978: s. 132: Prærieløber *Calidris subruficollis*, 1977: 16-21/10, Sidselsbjerg, Vest Stadil Fjord (RK), Søren J. Sørensen, Mogens Hall Jensen, Stig Jensen m.fl. Forekomstperiode og alder skal være: 16-25/10, Sidselsbjerg, Vest Stadil Fjord (RK), 1K, Søren J. Sørensen, Mogens Hall Jensen, Stig Jensen m.fl.
- SU-rapport 1986-1987: s. 89: Damklire *Tringa stagnatilis*, 1986: 17/5-22/6, Vesløs Vejle (NJ), 2K+, Bjarne Bertel, Bent Jakobsen. Forekomstperiode og lokalitet skal være: 17/5-26/6, Arup Vejle (NJ), 2K+, Bjarne Bertel, Bent Jakobsen.
- SU-rapport 1989: s. 26: Damklire *Tringa stagnatilis*, 1988: 12/5-21/6, Vejlerne (NJ), 2K+, Claus Hornemann, Jørgen Peter Kjeldsen. Forekomstperiode og lokalitet skal være: 12/5, Lund Fjord (NJ), 2K+, Claus Hornemann, Jørgen Peter Kjeldsen. – 12/5-21/6, Arup Vejle og Læsvig (NJ), 2K+, Claus Hornemann, Jørgen Peter Kjeldsen.
- SU-rapport 2005: s. 366: Damklire *Tringa stagnatilis*, 2005: 2/5, Norsminde Fjord (ÅH), 2K+, via Netfugl.dk (Foto). Dato og observatører skal være: 3/5, Norsminde Fjord (ÅH), 2K+, Kim Aaen, Rune Sø Neergaard m.fl. (Foto).
- SU-rapport 2015: s. 127: Jagtfalk *Falco rusticolus*, 2015: 9/10, Saksfjed Inddæmning (LF), 1K, *Gunnar Pedersen m.fl. Dato og observatører skal være: 10/10, Saksfjed Inddæmning (LF), 1K, *Gunnar B. Pedersen, *Rene Christensen, *Claus Mortensen.
- SU-rapport 2018: s. 153: Kohejre *Bubulcus ibis*, 2018: 23/9, Sloen, Fanø (RB), 1K, SU-rapport 2018: s. 153: Kohejre *Bubulcus ibis*, 2018: 23/9, Sloen, Fanø (RB), 1K, Michael Køie Poulsen, Benjamin Rohde (Foto). Forekomstperiode og lokalitet skal være: 22/9, Gammeltoft Enge, Fanø (RB), 1K, Henning Simonsen m.fl. (Foto). – 22-23/9, Sloen, Fanø (RB), 1K, Kim Fischer, Michael Køie Poulsen, Benjamin Rohde (Foto).
- SU-rapport 2019: s. 147: Halsbåndstrolch *Aythya collaris*, 2019: 30/11-30/12, Sønderløse, Værløse (S), 2K+ han, *Jesper Brodersen m.fl. (Foto). Forekomstperiode skal være: 30/11-31/12.

Høgeørn, Dalby Skov, 3. maj 2020. Foto: Sakari Kauppinen

To høgeørne i Danmark i 2020

Af Tim Hesselballe Hansen & Sigrød Kistrup Ilsøe

I foråret 2020 dukkede to forskellige unge høgeørne op i Jylland. Da de begge var forsynet med satellit-sender, kunne deres bevægelser følges dagligt, og mange fuglekiggere nåede at se dem på deres rundture i Jylland. Det blev på flere måder en usædvanlig historie om en stor sjældenhed i Danmark.

Høgeørn "26"

Lørdag 18/4 2020 blev der lagt et link på Facebook-gruppen Rovfugle i Felten til en hjemmeside bag et fransk høgeørne-projekt. I Frankrig var alle høgeørneunger fra 2019 blevet forsynet med GPS-sendere, og i artiklen viste de et kort over bevægelserne af den af deres høgeørne, som blev kaldt "26" efter nummeret på dens farvering. Kortet viste, at ørnen var fløjet til Mors! Sigrød og jeg sendte en mail til folkene bag det franske høgeørne-projekt i håb om at få mere at vide om fuglens gøren og laden. Vi skrev om den store interesse blandt fuglefolk herhjemme og spurgte, om vi kunne få en opdateret position på fuglen. Vi lovede, at såfremt de kunne oplyse mere, at vi ville sørge for at fuglen ikke blev forstyrret og kun betragtet på afstand. Til vores store overraskelse fik vi omgående svar: Ørnen havde ganske rigtigt overnattet på Mors til 18/4, men de havde ikke fået nye data i løbet af dagen og vidste derfor ikke hvor ørnen var om aftenen. Næste morgen, 19/4, opdagede vi, at vi havde fået endnu en mail fra franskmændene sent aftenen før, og høgeørnen var gået til overnatning samme sted ved Højris på Mors som dagen før.

Dette blev omgående meldt ud på både Birdalarm og Birdcall, og så drog vi, ligesom mange andre, mod det sydlige Mors. Det var sidst på morgenen, så fuglen var måske allerede fløjet, men mange gjorde forsøget og tog opstilling langs vejen lige øst for skovområdet Højris, hvor den var gået til overnatning. Kl. 13.10 lettede den til alles store lettelse fra skoven og trak efter 20 minutter mod nordøst i stor højde.

Samme aften kom endnu en mail fra vore franske venner med fuglens nye overnatningsposition, som var ved Try lidt vest for Sæby. Her blev den igen set næste morgen, 20/4, af flere morgenfriske twitchere, indtil den trak nordpå med kurs mod Skagen, hvor den dukkede på trækforsøg senere på dagen.

Derefter begyndte fuglen at bevæge sig sydpå gennem Danmark med overnatning i først Møldrup og derefter Hjortlund ved Ribe, og begge steder kunne glade fuglekiggere nyde fuglen, når den om formiddagen kom ud af fjerene og trak videre. Hjortlund (22/4) var sidste stop på Jyllandsturneen, da fuglen denne dag trak til Tyskland. Også her blev den modtaget med stor glæde af de nu tyske twitchere, som også fik mulighed for at se fuglen med hjælp fra de franske forskere.

3C

Knap havde "26" forladt landet, før en ny ung høgeørn, "3C" fra samme årgang, trak op igennem Holland og Nordtyskland. 26/4 krydsede fuglen Elben, og 27/4

nåede den til Danmark, hvor den gik til overnatning ved Vejle blot 2 km. vest for fugletårnet ved Kongens Kær. Også denne gang fik vi fra de franske forskere næsten daglige positioner for ørnens togt mod Nordjylland. Disse blev igen meldt ud hver aften ledsaget af formaninger om at holde afstand til såvel fuglen som til hinanden – det var i perioden med de strammeste COVID-19 restriktioner. "3C" opholdt sig et par dage i Thy, hvorefter den vendte mod syd og efter en overnatning i Dalby Skov syd for Kolding forlod den landet og trak til Tyskland den 3/5.

3C vender tilbage

To fund af unge høgeørne i Danmark på ét år må siges at være usædvanligt, men begge forekomster svarer til det, man forventer af arten og andre sjældne ørne: Et kort visit om foråret, og i det ene tilfælde inklusiv et trækforsøg i Skagen. Derfor var det en overraskelse, da vi i juli fik besked fra franskmændene om, at "3C" var tilbage i Danmark. Den var kommet tilbage til Jylland 24/6 og opholdt sig i Stor Vildmose-området inden den trak til Djursland 8/7. Dagen efter fløj den til det midtjyske, hvor den holdt til omkring Borgbjerg Plantage og Barslund i længere tid, inden den i august fløj til Nordjylland igen og holdt til ved Lundergård Mose syd for Blokhus til oktober. Senere trak den tilbage til Midt- og Vestjylland med længere ophold i Borgbjerg Plantage og Stråsø Plantage. "3C" blev i Jylland året ud og forlod først landet 26/2 2021, og allerede den 10/3 var ørnen tilbage i det sydlige Frankrig.

GPS giver syn for sagen

Udover at satellitsenderne giver de franske forskere et værdifuldt indblik i artens bevægelsesmønstre, er oplysningerne også interessante i et snævert dansk perspektiv. Høgeørnen "26" opholdt sig i landet i seks dage, mens høgeørn "3C" var her i 2020 i først syv dage og senere 191 dage. Uden hjælp fra de afslørende GPS-sendere var kun "26" blevet set, og kun da den gjorde trækforsøg i Skagen 20/4. "3C" ville slet ikke være blevet set af nogen, da alle observationer blev gjort af folk, der havde fået oplyst fuglens position. Man kan så fundere over, hvor mange andre sjældne fugle, der må formodes at huserer i Danmark uden at vi ser noget til dem!

Glade danske fuglekiggere

Som en tak til de venlige franske høgeørneforskere for deres underretninger, blev en indsamling iværksat af Club300.dk blandt de mange glade danske birdere. Da mange fuglekiggere havde nydt godt af de dagfriske

Høgeørn, Hjortlund, 22. april 2020. Foto: Ib Jensen

GPS-meldinger, opbakningen var stor blandt de danske twitchere, og 12.300 kr. blev indsamlet og sendt til det franske høgeørneprojekt.

Høgeørnene i Frankrig

Med kun 38 ynglepar i 2019 er høgeørnen er en af Frankrigs mest truede rovfugle. Bestanden var i 1960'erne omtrent dobbelt så stor, men der har heldigvis været en svag fremgang at spore siden 2002, hvor kun 22 par yngede. Dødeligheden blandt de franske høgeørne lader til at være høj, og den positive bestandsudvikling skyldes muligvis tilskud fra den spanske bestand, som har været sund i de seneste årtier.

GPS-tracking kan være med til at afklare, hvor de franske høgeørne spreder sig til og kan afsløre eventuelle dødsårsager. Mange af fuglene får stød af højspændingsledninger, da de gerne sætter sig i masterne, men der er også eksempler på illegal nedskydning af høgeørne.

De to høgeørne, der nåede til Danmark i 2020, var begge hunner. Alle de franske høgeørne yngler i den sydligste del af landet; "26" kom fra nationalparkområdet omkring Crau og Camargue, mens "3C" stammede fra departementet Aude længere mod sydvest, nær grænsen til Spanien.

Forekomst i Danmark

De to fugle i 2020 er 6. og 7. fund i Danmark. De tidligere fund er:

- 1) September 1957, 1 1K skudt, Høgholt, Sindal (NJ)
- 2) 17-18/5 1974, 1 4K+, Skagen (NJ)
- 3) 2/5 1995, 1 2K, Skagen (NJ)
- 4) 30/4 2007, 1 2K, Skagen (NJ), og samme fugl 10-11/4 2008 og igen 7+9/4 2010, Skagen
- 5) 20-21/5 2011, 1 2K, Bøtø Nor og Gedesby, Falster (LF) og samme fugl 11-12/6 2011, Poulsker og Paradisbakkerne (B)

Bemærk, at observationerne fra 2007, 2008 og 2010 i Skagen regnes som samme fugl. Det drejede sig om et individ, der var farvemærket som redeunge i Frankrig.

Brun sule (*Sula leucogaster*) - ny art for Danmark

Af Jens Christensen & Steffen Sommer Nielsen

Morgenobsen var begyndt kl. 06.00 12/9 2020, og i løbet af en times tid var vi tre mand samlet i den næst-yderste klitrække, lidt sydvest for fyret ved Dueodde på Bornholm. Denne morgen bestod holdet af: Jens Christensen, Eilif S. Bendtsen og Steffen Sommer Nielsen. Pladsen vi kiggede fra, er kendt som stedet, hvorfra man kigger træk med godt udsyn både over havet og ind over land.

Vejret viste sig denne morgen fra den behagelige side, en svag vind fra vestlig retning, en smule dis og intet skydække. Mængden af trækkende fugle var naturligvis præget af det milde vejr. Men hvide vipstjerter - en Dueodde-specialitet - mange landsvaler, dværgmåge, lærkefalk, skarver og svømmeænder blev det da til.

Alle de fremmødte observatører har besøgt Dueodde jævnligt gennem mange år, så der var mange gode minder at vende, mens antallet af trækkende fugle aftog stille og roligt.

Kl. 09.45 var trækket næsten stoppet, men under bestræbelserne på at føje lidt flere svømmeænder til dagstotalen, blev vi opmærksomme på en underlig fugl.

Fuglen fouragerede sydvest for os et stykke ude over havet. Desværre holdt den sig konsekvent inde i solstråben i flere minutter, måske ti, men til alt held kom den tættere og tættere på stranden. Det var umuligt at se nogen detaljer i dragten i modlyset, men fuglens måde at fouragere på med det nedadpegende hoved og næb gav associationer til en terne, og med den størrelse måtte det være en rovterne, vi kiggede på. Dog virkede det helt forkert. Hverken fuglens størrelse eller jizz passede.

Heldigvis kom den tættere på stranden og os, og da den endelig kom ud af modlyset, afsløredes en sule til alles store undren. Her fortsatte den sin fouragering flere gange med succes i form af tobisfangst.

På det tidspunkt var fuglen, når den var tættest på, omkring 200 meter væk. I korte perioder lagde den sig på vandet sammen med en sølvmåge, som viste stor interesse for dens fangster.

Denne scene stod på i nogle minutter. Til sidst lå den på vandet et stykke ude og et stykke vestpå, for lidt senere at gå på vingerne og forsvinde vest på i lav højde og i aktiv flugt. Sammenlagt gik der omkring 25 minutter fra fuglen dukkede op, til den blev sluppet som en prik mod vest.

Artsbestemmelse

Adfærd: Fuglen gjorde sig i første omgang bemærket ved sin adfærd. Den cirklede rundt og foretog dyk fra forskellige vinkler og højder. Det meste af tiden foregik det på lavt vand tæt på brændingen i selskab med måger. Ingen dramatiske dyk som man ser hos sule; sikkert hensigtsmæssigt i betragtning af den ringe vanddybde. I sammenligning med sule, var den lille og spinkel - kun lidt større end den sølvmåge (*Larus argentatus*), der generede den.

Dragtkendetegn: Hele oversiden, hoved og hals mørk chokoladebrun med knivskarp afgrænsning til ren hvid bug, hvilket passer til dragten hos en adult fugl. I korte øjeblikke kunne den gule farve på den inderste del af næbbet erkendes. Når fuglen lå på vandet, virkede den bare brun. I øvrigt virkede såvel hale som vingebagkanter slidte.

Helhedsindtryk: Klart en type sule med lange spidse vinger, lang hals og spidst næb. Meget mindre end sule og meget spinklere. Renhvid bug i skarp kontrast til den chokoladebrune overside og hals.

Forekomst i Nord- og Vesteuropa

Første fund i Nord- og Vesteuropa var en fugl, der blev fundet død i Cork, Irland, 2/1 2016. Samme år sås en ungfugl fra en fiskerbåd ud for Kerry, Irland, 13/8. I 2017 sås en adult ved floden De Lek, Holland, 20/8, og samme individ sås senere samme dag på to lokaliteter i Tyskland, hhv. i Niedersachsen og ved Bremen. I 2018 var der ingen fund, men i 2019 var der fund af hele fire forskellige individer i Storbritannien samt tre fund i Frankrig. I 2020 var der to fund i Irland, et i Storbritannien (denne fugl sås også i fransk territorialfarvand) samt to fund i Holland på datoerne 29/9 og 25/10, som regnes for at dreje sig om samme individ. Det er tankevækkende, at alle 15 fund af brun sule i Nord- og Vesteuropa er gjort siden 2016.

Tak

Tak til Vincent van der Spek og Andy Stoddart for oplysninger om fund af brun sule fra vores nabolande.

Kommentar fra Sjældenhedsudvalget

For et førstegangsfund for landet var beskrivelsen af den brune sule ved Dueodde 12/9 2020 speciel, idet der hverken var foto, lydoptagelse eller DNA til at dokumentere fundet. De seneste godkendte førstegangsfund uden foto, lydoptagelse eller DNA er den sibiriske allike ved Blåvands Huk 12/4 1997 (SU-rapport 1997) og klirerylen i Vejlerne 23-24/4 1998 (SU-rapport 1998).

Imidlertid var fundet af den brune sule dokumenteret med feltnoter fra to af de tre observatører, der indeholdt artsspecifikke dragtdetaljer samt beskrivelser af fuglens form og adfærd. Desuden havde observatørerne rig lejlighed til at bekræfte dragtdetaljer, proportioner og adfærd, da fuglen sås gennem 25 minutter på en afstand ned til 200 meter. Kombinationen af feltnoter, de beskrevne diagnostiske kendetegn samt de gode observationsbetingelser betød, at beskrivelsen blev godkendt af et enigt Sjældenhedsudvalg.

Et stort tillykke skal lyde til de tre observatører, som bevidnede en af de mest uventede observationer i 2020.

Kaffersejler (*Apus caffer*) – ny art for Danmark

Af Lars Christiansen

Kaffersejler, Vejby Strand, 27. oktober 2020. Foto: Anders Espenhain Sørensen

Da lynet slog ned ved Vejby Strand

Efter en søvnløs nat sad jeg og stenede et par timer på nettet, mens den ene kop kaffe afløste den anden. Henad middag havde jeg brug for noget frisk luft, så jeg tænkte en gåtur ville gøre mig godt. Om ikke andet for motionens skyld selvom tanken om en sejler havde strejft mig, da der jo åbenbart havde været nogle gråsejlere i omløb.

Jeg havde tænkt på at lade min dinosaur af en mobil op, da der kun var to streger tilbage, men havde ikke fået det gjort. Men hvad fanden – det ville række fint til en halv times rask gåtur.

Gik en tur af den sædvanlige rute ned mod kysten og Hanebjerg Plantage, der grænser op til Heatherhill mod sydvest. Det er et af de få tilbageværende åbne områder langs nordkysten af Sjælland, der ellers består af store sommerhusområder. Som altid slår jeg lige et slag ud mod Vincent-stien (100 m sydvest for Heatherhill), som vi stadig kalder den, selvom den styrtede i havet for mere end 10 år siden.

Jeg kiggede ud over havet; der var lidt suler, en flok bjergirisker og den lokale tårnfalk, men ellers ret dødt.

Pludselig ser jeg en sejler lige over horisonten komme imod mig fra nordøst langs kystlinjen på ca. 100 meters afstand. Fedt, det kan jo næsten lige så godt være en gråsejler som mursejler på denne tid af året – måske bliver det alligevel en god dag!

Sejleren kom nærmere, og da den vendte, lyste en hvid overgump op – noget grumset hvid i det lys, men ikke desto mindre meget markant. Den var i samme niveau som toppen af klinten, hvor jeg stod og jeg kunne umiddelbart se, at den var lidt mindre end mursejler, men for stor til en lille sejler og i øvrigt havde et helt andet jizz! Det er én af de dyre, men hvad for en af dem?

Sejleren kom nærmere, tabte højde og fouragede lavt over vandet, før den tog højde, og da jeg så den mod himlen, kunne jeg se en ret lang, spids hale. Den dykkede igen ned, og med havet som baggrund kunne jeg se, at den var overvejende sort. Den havde dog lys strube. Den

kom op i niveau igen, og da den drejede, kunne jeg nu se en kløft i halen. Det udelukker definitivt lille sejler. Den hvide overgump var halvmåneformet, ret smal og fremstod stadig lidt grumset. Den kom tættere og tættere på og fløj forbi mod sydvest på måske 20 meters afstand hen mod den lokale digesvale-koloni. Så vendte den om, kom tilbage mod mig og fløj helt ind til kystskrænten. Til sidst kom den så tæt på, at jeg ikke kunne fokusere på den med den fart, den havde. Den var to meter fra mig, da den, måske skræmt, drejede ud over stranden igen, men kom tilbage minuttet efter og lavede samme nummer. Jeg tænkte, at det var for godt til at være sandt – bortset fra at jeg ikke havde noget kamera!

Jeg bemærkede ikke hvid vingebagkant på armen, sikkert fordi jeg var i affekt, men det så jeg senere på dagen ved Salgårdshøj. Til sidst røg den tilbage mod øst (Heatherhill) og forsvandt bag nogle bjergfyrrer. Jeg observerede den i ca. 10 minutter (kl. 12.50-13.00). Spejdede efter den, men den kom ikke tilbage.

Jeg ringede til Rasmus Strack og Jan Hjort Christensen, hvorefter jeg løb ned til Heatherhill. Jan Hjort ankom ca. kl. 13.20 – sejleren var ikke set i næsten en halv time. Kort efter råbte Jan "kaffersejler!".

Sejleren sås over Rågeleje og helt ned mod hav-obspladsen for enden af strandvejen. Jeg tænkte, at det var det. Gik tilbage til overdrevet, men kl. 14.04 kom sejleren tilbage og passerede tæt på de ca. 15 birdere, der nåede at se en hvid bagkant på armen. Kaffersejleren var endt et godt stykke nede ad kysten ved Salgårdshøj, hvor den sås perfekt flyvende frem og tilbage langs skrænten i under 40 meters højde.

Kl. 16.00 stødte en gråsejler til og rastede sammen med kaffersejleren! Gråsejleren gik til overnatning et sted på klinten, mens kaffersejleren sidst blev set kl. 17.06, hvor den trak langt ud over havet i retning af Hesselø. Gråsejleren sås tidligt næste morgen ved Vejby Strand, inden den forsvandt, og Jens Lind og Georg Hoffmann så senere kaffersejleren flyve mod øst ved Gilbjerg Hoved.

Et heldigt genfund

Af Jens Lind, Georg Hofmann og Erik Christensen

Det var ikke alle, der nåede til Vejby Klint 27/10 2020 efter kaffersejleren, det gjaldt bl.a. Georg Hoffmann og Erik Christensen. Vi havde derfor aftalt at give sejleren en chance den følgende dag, hvor vi startede ved åstedet nær de yderste sommerhuse ved klinten. Det var en noget deprimerende og fugletom oplevelse med en halv snes håbefulde birdere. De morgenfriske havde dog set gråsejleren drage tidligt af sted, men kaffen lod vente på sig. Efter en god halv times tid tabte vi tålmodigheden og besluttede i stedet at forsøge os ved Gilleleje, som jo tidligere har tiltrukket flere sjældne sejlere.

Nu følger den syrede beretning om, hvordan en misset alkefugl efterfulgt af en flyvende lom førte direkte til opdagelsen af den måske sjældneste fugl, der nogensinde er set ved Gilleleje!

Vi parkerede ved det gamle vandtårn ca. 400 meter øst for Gilbjerg Hoved. Her er udsigten rigtig fin, men der var ringe træk, og kun en mindre flok bramgæs kom forbi de første 20-30 minutter. Vi begav os derfor langsomt vestpå ud mod Gilbjerg Hoved ad den helt kystnære Gilbjergsti. Efter ca. 200 meter, og lige før vi nåede ind i skoven, fik jeg øje på en alkefugl liggende på vandet. Det var en alk/lomvie-type, men Georg var meget insisterende med sit teleskop for at finde den. Det lykkedes aldrig, men i stedet fandt han en flyvende lom, som han så fulgte, og så var det, at miraklet indtraf: Ind i Georgs teleskop kom kaffersejleren flyvende! Georg råbte ophidset "kaffer, kaffer, - den er derude!". Erik og jeg fandt straks fuglen i håndkikkert, og jeg kunne med det samme bekræfte bestemmelsen, idet jeg havde arten i frisk erindring fra dagen før. En mindre sejler, lang bagtil og med smal hvid overgump.

Fuglen blev opdaget kl. 10.24 og befandt sig da vinkelret ud for os lidt over horisonten og på en afstand af 150-200 m. Den var ved at tage højde, tøvde så lidt og foretog nogle krængninger, men hurtigt tog den så yderligere højde og fløj hurtigt skråt væk og ud fra kysten, målrettet mod Mølle. Georg og jeg havde til alt held vores kameraer klar med korrekte indstillinger, og vi fik begge ganske rimelige fotos, trods svære betingelser med afstand og fart. Alle fotos blev taget skråt bagfra og lidt nedefra. Fotos viser, at det er samme fugl, som blev set ved Vejby. Man kan således ane, at den yderste venstre halefjer havde en lille skade og derfor var med lidt reduceret længde. Erik fulgte sejleren til dørs i håndkikkert og tabte den kl. 10.26 som en prik i pæn højde og på uændret kurs mod Mølle. Tidspunkt for foto var kl. 10.25. Fuglen blev herefter udmeldt på Birdalarm kl. 10.32.

Vi er overbevist om, at ingen andre end os tre havde nogen realistisk mulighed for at se fuglen, afstand, retning og hastighed taget i betragtning. Så skal de have oplevet et endnu større mirakel end vores.

Yngleudbredelse og forekomst i Europa

Kaffersejler er vidt udbredt i Afrika syd for Sahara. Derudover findes der små isolerede bestande i Marokko,

Kaffersejler,
Gilbjerg Hoved,
28. oktober 2020.
Foto: Jens Lind

samt i det sydlige Spanien og Portugal. Arten er hovedsagelig standfugl, dog med undtagelse af de nordligste og sydligste bestande, som begge foretager sæsonbetonede trækbevægelser (BirdLife International 2021).

I resten af Europa, uden for de sydspanske og sydportugisiske ynglepladser, er kaffersejler en stor sjældenhed. I Frankrig er der gjort fire fund, mens Østrig og Italien hver har ét fund. I Storbritannien er arten truffet én gang; East Yorkshire, 14/10 2018 (Ball, 2020). I Nordeuropa har der, foruden det danske fund, været tre fund af fire fugle; Finland, 18/11 1968 (Lewington, 1991); Skåne, Sverige, 27/10 2013 (Fågelåret 2013) og to fugle set sammen Vestfold, Norge, 15/6 1986 (Tor Olsen pr. mail).

Bestemmelse

Kaffersejler adskiller sig fra mursejler og gråsejler ved at have hvid overgump. De nærmeste forvekslingsmuligheder er lille sejler, horsussejler og orientsejler, som alle er mørke sejlere med hvid overgump. Kaffersejler adskiller sig dog fra disse ved at have en smal hvid overgump, langt, spidst bagparti med tydeligt kløftet hale samt hvid bagkant på armsvingfjerene.

Referenceliste

- Ball, L. 2020. White-rumped Swift in Yorkshire: new to Britain. *British Birds*, vol. 113, issue 3, s. 171-175.
- Birdlife International 2021. Species factsheet: *Apus caffer*. Downloaded fra www.birdlife.org 23/8 2021.
- Fågelåret 2013, s. 117-118.
- Lewington, I., Alström, P., & Colston, P. 1991. *A Field Guide to the Rare Birds of Britain and Europe*. Harper-Collins, London.

Lille sejler (*Apus affinis*) observeret ved Tranestederne 29. maj 2020 – ny art for Danmark

Af Oluf Lou

Lille sejler, Tranestederne, Hulsig, 29. maj 2020. Foto: Erik Christophersen

Under en 'jagt' på dagens anden steppeørn ved Skagen 29/5 2020 endte jeg ved Tranestederne, øst for Hulsig, sammen med Connie Jensen fra Hirtshals. Klokken var ca. 18.00, og jeg blev ret hurtigt opmærksom på en lille mørk sejler/svale, der lå og fouragerede sammen med et halvt hundrede mursejlere og svaler. Den var mørk skifergrå med hvid overgump, og da den kort efter viste sig også at have mørk bug, var jeg straks klar over, at det måtte være en lille sejler (*Apus affinis*), en art som jeg har set så uendelig mange af i Mellemøsten, Indien og Nepal. Dengang kaldte vi den – på engelsk – House Swift, men i mellemtiden er den blevet delt i hhv. *A. affinis* og *A. nipalensis*. På dansk lille sejler og klippesejler. Jeg anede ikke, hvordan man skelnede de to arter, så kl. 18.09 meldte jeg på Skagen Birding, Zello-kanal ud, at jeg stod med en sandsynlig lille sejler. I løbet af 10-20 min. fik vi selskab af 20-25 birdere fra nær og fjern.

Observationsforhold

Heldigvis var den lille sejler ved Tranestederne meget medgørlig i forhold til at lade sig dokumentere ved hjælp af fotos. Vi smed os blot i klitterne på læsiden af det gran-læhegn, som fuglen fouragerede langs, og med alt isenkrammet låst fast på den hurtige fugl, og den lavthængende senefermiddagssol i ryggen, fik mange fotografer rigtig fine billeder af sjældenheden. De suverænt bedste blev Erik Christoffersens. Uden at forklejne fotografernes indsats skal det nævnes, at sejleren ofte overfløj os i 25-50 meters højde.

Identifikation

Selvom fuglen nok udviste typiske sejlerkarakterer (*Apus*-like), så var man straks klar over, at det ikke var en mursejlertype. Alene fuglens flugt, som mere mindede

om en lille, svirrende flagermus, skilte den ud fra både svaler og mursejlere. Fuglen var tydeligt mindre – godt og vel 2/3 af mursejler, men frem for alt havde den en helt anden form. Kortere og relativt bredere vinger gav slet ikke associationer i retning af mursejlerens lærkefalk-agtige silhuet. Halepartiet var noget helt for sig; kort og afstumpet og meget bredt i gumpen. På billeder ser det næsten ud som om, tyngden ligger så langt fremme i fuglen, at balancen skulle kunne tippe fuglen forover. Den i felten meget korte hale var skarpskåren, nærmest rektangulær. Den var en anelse konisk tilspidset, og når fuglen kredsede, spredte den en fin lille vifteformet hale. På billeder viser den dog en svag og ubetydelig indskæring ved centerfjerene dannende en meget svag kløft. Og netop denne svage kløft viser, at det er en *A. affinis*. *A. nipalensis* har dybere kløft, og horussejlers *A. horus*' kløft er næsten lige så dyb som mursejlerens. Nutidens højtopløselige digitalkameraer er et næsten uundværligt værktøj, når de svære DNA-splits skal identificeres.

Grundfarven var mørk skifergrå som vores hjemlige mursejler, og dét var fjerdragstens generelle iklædning. To steder blev denne dragttegning brudt; en lys strube som mursejlers, og så en meget iøjnefaldende stor hvid overgump. Iøjnefaldende fordi den var bred, og fordi den bredte sig halvt ned på siderne nærmest ind under armsvingfjerens bagkant. Det virkede næsten som om, fuglen var lastet med en stor, hvid sukkerknald.

Lidt om taxonomin

Da jeg besøgte Indien og Nepal i '78 og '81 var en lille sejler... en lille sejler (House swift)! Og jeg noterede mig ingen forskel, på dem vi så på kontinentet, og dem vi så i Himalaya-bjergene. I dag har taxonomer virkelig gjort det besværligt at være 'birder'. Splits baseret på

Lille sejler, Tranestederne, Hulsig, 29. maj 2020. Foto: Erik Christophersen

DNA-analyser har nemlig resulteret i, at de små sejlere fra Himalaya-bjergene er blevet til klippesejler *Apus nipalensis*, og det var derfor, jeg havde et lille forbehold, da jeg meldte fuglen ud på Zellos 'Birding Skagen'-kanal. Jeg anede simpelthen ikke, om man kunne se forskel i felten – og hvordan? Heldigvis har en fremragende artikel af feltbissen Henrik Haaning Nielsen gjort livet meget lettere for mig mht. bestemmelsen (Nielsen 2020). I artiklen ridser han nemlig op, hvordan man i felten kan skelne ikke bare klippesejler og lille sejler, han medtager også en tredje art – horussejler *A. horus* - fra det sydlige Afrika. Sidstnævnte havde jeg dog slet ikke inde på lystavlen.

Megahit på afveje

Lille sejler hører så absolut til de 'tunge drenge' blandt sjældenheder i Skandinavien. Eneste forekomster indtil fundet ved Tranestederne er tre fund i Sverige. Et juni-fund fra Krankesjön i Skåne i 1979, en august-fugl fra Grötvik i Halland i 1985 og et oktoberfund fra Hörnefors i Västerbotten i 1988 (BirdLife Sverige 2021). Det er svært at se en 'linje' eller tendens i billedet af forekomsterne. Det ligner 'lonely strangers', der er blevet fanget af en bærende vind. Både Holland og Belgien havde fund i 2020, hvilket var hhv. tredje og første fund for de to lande (CDNA 2021, BRBC 2021). Ulig fuglen fra Skagen blev disse to fund dog gjort i den sidste uge af oktober. Tyskland har ca. tre fund (Tarsiger 2021), mens Storbritannien er kommet op på 27 fund med en enkel fugl i 2020. Denne blev netop set i samme periode som det danske fund, da en fugl kortvarigt blev observeret 24/5 ved Potteric Carr i Yorkshire (BBRC 2021).

Efter en skuffende og kølig start på maj måned, skete der noget den 20. i måneden. Lun luft strømmede

ind over landet, i Skagen ofte via en vind fra retninger mellem nord og øst, men luftmassen stammede fra syd og sydøst. Umiddelbart tænker man nok, at den lille sejler ved Tranestederne stammer fra de nyligt etablerede bestande i Sydspanien og Sydportugal. Kigger man imidlertid på forekomsten af andre sjældne arter ved Skagen i selv samme periode, dukker flere op som har vinterkvarterer i Indien og nærliggende lande. De mange steppeørne, buskrørsangere og ikke mindst grøn sanger antyder måske mere, at fuglen kunne stamme fra mellemøstlige bestande. Arten er desuden udbredt i størstedelen af Afrika og Indien

En stor tak vil jeg sende til Erik Christophersen for billederne til artiklen, til Henrik Haaning Nielsen for kommentarer omkring bestemmelsen samt til Simon S. Christiansen for oplysninger om fund i nabolandene.

Referencer

- BirdLife Sverige (2021). Raritetskatalogen: <https://birdlife.se/rk/raritetskatalogen/seglare-biatare-hackspettar/stubbstjartseglare/>
- BBRC (2021). Work in Progress: <https://www.bbrc.org.uk/main-information/work-in-progress>
- BRBC (2021). Belgian Official checklist: <http://www.belgianrbc.be/#>
- CDNA (2021). Overzicht van alle vogels waargenomen in Nederland: <https://www.dutchavifauna.nl/list>
- Nielsen, H. H. (2020). Feltbestemmelse af Lille Sejler. Netfug.dk: <https://beta.netfugl.dk/artikler/59/feltbestemmelse-af-lille-sejler>
- Tarsiger.com (2021). Bird News: <http://www.tarsiger.com/news/index.php?sp=find&lang=eng>

Stor gulben (*Tringa flavipes*) – ny art for Danmark

Af Ole Zoltan Göller

Stor gulben, Sneum Forland, 28. oktober 2020. Foto: Ole Zoltan Göller

Stor gulben, Fanø, 19. november 2020. Foto: Søren Brinch

I regn og blæst

Onsdag 28/10 var bestemt ikke udset som en dag, hvor der skulle kigges på fugle. Jeg var plaget af en ond forkølelse, som nu på anden uge var blusset op igen. Efter en negativ coronatest, var jeg vendt tilbage til arbejde, men måtte give op med hovedpine og trykken for brystet. På vejen hjem mod sofa og varm te fik jeg en svedetur, og da jeg var ved at koge over, besluttede jeg at køre til Sneum Sluse, hvor jeg kunne parkere på digekronen og få lidt frisk luft i hovedet fra vest. Det blæste en pelikan denne dag og vejret var ekstremt skiftende mellem solskin og skybrud.

Klokken ca. 12:00 ankom jeg til digekronen og rullede vinduet ned. Forlandet var oversvømmet på grund af den kraftige sydvestenvind, hvor mange fugle rastede. Trods sygdom fandt jeg alligevel kikkerten frem og på første hurtige scanning fik jeg øje på en meget aktiv klire, som var mørk på oversiden med lyse pletter, og trods kun korte glimt så den ud til at mangle en lys kile i ryggen. En let panik satte ind, særligt da jeg syntes, den virkede langnæbbet, og da den landede sammen med en hvidklire, som den var på størrelse med, blinkede alle alarmknapper, og jeg skulle samle mig for at handle nogenlunde rationelt. Jeg fik fumlet kameraet frem fra bagsædet, og det lykkedes mig at skyde nogle billeder af fuglen. Jeg fandt derefter teleskopet frem og fik set, at den vitterligt havde knaldgule ben, og jeg fik straks skudt lidt flere billeder af fuglen. Jeg så kliren flyve omkring flere gange, og jeg kunne nu med sikkerhed bekræfte, at den ikke havde lys kile op ad ryggen. Jeg meldte fuglen ud som gulbenet klire, men som usikker bestemmelse. Jeg nåede at kigge mere på fuglen, og den så mere og mere rigtig ud for stor gulben, som jeg har erfaringer med fra Sydamerika.

Vejret skiftede nu drastisk, og det blæste meget op, fulgt af skybrudsagtig regn, som piskede lige ind fra

retningen, hvor kliren befandt sig. Da regnen endelig fortog sig efter et kvarters tid, var alle forlandets vade-fugle forsvundet. Jeg anede ikke, hvor de var fløjet hen, men gennem den næste times tid blev området af og til fyldt og tømt for fugle, og det omskiftelige vejr gjorde forholdene vanskelige. Alt rystede på digekronen. Fuglen blev desværre ikke set mere denne dag. En dag som var præget af dårligt vejr for de mange tilrejsende twitchere.

En af folkene, som prøvede lykken ved Sneum Sluse denne dag, var Søren Brinch. Han var positiv i vanlig stil og udtrykte, at denne klire ville han da finde i Sønderho en af dagene - og sådan skulle det gå!

Genfundet ved Sønderho, Fanø

16/11 genfandt Søren Brinch mirakuløst fuglen ud for Sønderho på Fanø, stik sydvest for Sneum Sluse. Fuglen opholdte sig stabilt her i en uges tid til stor glæde for twitchere fra hele Danmark, hvor den fremvises dagligt af Fanø Fuglestation til og med 21/11.

Udseende

Førstehåndsindtrykket var en stor klire i kolde nuancer med hvid bug og ret mørk, meleret ryg. Næbbet var langt og virkede i visse vinkler let opadbøjet. Stor og lille gulben deler mange karakterer, som kendetegnede fuglen: Overvingen var tofarvet med plettet til gråmeleret arm i kontrast til mørk, sortagtig hånd a la lille regnspove. Halen var lysegrå med fine mørke bånd mod renhvid overgump og mørk grålig ryg uden hvid rygkile, som man ser hos fx hvidklire. Benene var mættet gule og næbbet mørkt. Hoved og hals diffust finstribet i kolde nuancer af gråbrunt med en mørk tøjle og en lys øjenbrynstribe, som stod forskelligt frem alt efter forholdene, men som virkede mest tydelig foran øjet, hvor den ramte lige ind over næbbbasis. Issen lidt mørkere end halsen og struben var hvidlig.

Hvorfor stor gulben og ikke en lille gulben?

Noget af det der var slående, og som fra første øjekast indikerede stor gulben frem for lille gulben, var naturligvis størrelsen. Dette var særlig tydeligt, når fuglen fouragerede tæt sammen med hvidklire, som den matchede ret præcist i størrelse. Størrelsen er vitterligt en karakter, der giver mening, særligt når arten ses sammenlignet med andre arter. Akkurat som der er markant størrelses- og proportionsforskel mellem hvidklire og damklire, er der tilsvarende stor forskel på arterne af gulben. Stor gulben er, som hvidklire, en stor klire med mere aflang og lidt fladere hovedform med langt, kraftigt næb, mens lille gulben har kortere og lige næb påsat et rundere og mere "nuttet" hoved. På de mest ekstreme fugle overlapper næblængden mellem de to arter, men langt overvejende gør det sig gældende, at stor gulben har et langt og ret kraftigt næb, der næsten altid er ca. halvanden gange hovedlængden, med tendens til at bøje let opad. Lille gulbens finere næb har ca. samme længde som hovedet. Kropsformen er generelt lang hos stor gulben, og spidsen af halen flugter på den stående fugl omtrent med vingespidsen. Lille gulben fremstår, som Damklire, mere afklippet bagtil og giver et mere korthalet indtryk, hvor spidsen af den lukkede vinge normalt går ud over halespidsen.

Går man lidt tættere på, er der en række dragtmæssige detaljer, som yderligere adskiller de to arter, og som på fotos bekræfter fuglens identitet: Begge arter har tendens til en lysere grå farve inderst på næbbet, men dette strækker sig længere ud mod midten af næbbet hos stor gulben. Dertil er næsebor hos stor gulben placeret lidt længere ude på næbbet væk fra fjergænsen end hos lille gulben. I modsætning til en generelt hvid flanke hos lille gulben, ses hos stor gulben en tendens til mørke tværbånd eller på anden vis mørke tegninger på den hvide flanke, og oversiden fremstår mere kold og meleret end hos lille gulben, der i modsætning kan fremstå nærmest varm i nuancen. Hvide spidser yderst på armsvingfjerene er en varierende karakter, som er svær at registrere, men når de er til stede, indikerer de stor gulben og underbygger således det generelt mere plettede udseende af vingeversiden i flugt.

Alder

Fuglen vurderes til at være en 1K i fældning til vinterdragt. Ungfugle fælder hurtigt svingfjer og halefjer, mens de gamle fugle først fælder i vinterkvarteret. Svingfjerene fremstod ligesom halefjer friske på denne fugl.

Udbredelse

Stor gulben yngler på tajgaen i Nordamerika i et smalt bånd gennem Canada til Alaska. Den er langdistance-trækker og overvintrer i Sydamerika.

Stor gulben, Fanø, 18. november 2020. Foto: Sakari Kauppinen

Forekomst i Nordeuropa

Stor gulben er en af de sjældnere nordamerikanske vadefuglearter med ganske få fund uden for De Britiske Øer. De fleste europæiske fund er gjort fra juli til oktober.

Land	Antal fund
Sverige	4
Finland	0
Norge	2
Tyskland	0
Storbritannien	28

Tak

- For kommentarer fra Kent Olsen og Sakari Kauppinen.
- Tak til Sakari Kauppinen og Søren Brinch for lån af billeder.

Referencer

- British Trust for Ornithology
- Christopher König (pers. komm.). <https://www.thespruce.com/greater-or-lesser-yellowlegs-386349>
- Magnus Corell (pers. komm.).
- Roni Väisänen (pers. komm.).
- Tor Olesen (pers. komm.).

Projekt truede og sjældne ynglefugle 2018-2021

Af Timme Nyegaard og Michael Fink Jørgensen

Projekt truede og sjældne ynglefugle påbegyndtes af DOF i 1998 og har kørt siden da efter skiftende model-ler for dataindsamling, artsudvalg og finansiering.

Projektets nuværende fase er finansieret af aftalen mellem Miljøministeriet og DOF, som er gældende 2018-2021. Her leverer vi yngleoplysninger om ud-valgte arter i fuglebeskyttelsesområder, hvor de pågæl-dende arter er opført på udpegningsgrundlaget.

Vi har valgt at udvide programmet i projektet med overvågning arterne over hele landet, og yderligere supplere med truede og sjældne ynglefuglearter, som ikke er på listen, i det omfang der melder sig folk til at følge dem.

De arter, som projektet er forpligtiget til at levere data på, er hvid stork, sort stork, havørn, konge-ørn, fiskeørn, vandrefalk, hedeøg, mosehornugle, perleugle, sorthovedet måge og markpiber. Se alle projektarterne i tabel 1.

Artskoordinatorernes aktiviteter

For hver art er der udpeget en eller flere frivillige arts-koordinatorer til først og fremmest at overvåge arten og/eller koordinere et frivillignetværk, der gør det. Alle oplysninger om ynglepar/ynglekolonier indtastes i DOFbasen med eksakte koordinater mindst én gang om året. En sammentælling/vurdering af landsbestanden publiceres hvert år i Fugleåret. Der holdes et weekend-møde en gang om året, hvor alle artskoordinatorer inviteres. Det er muligt for artskoordinatorerne at søge økonomisk støtte til særlige aktiviteter.

Ynglesæsonen 2020 for projektarterne

Årets resultater er vist i tabel 1, her omtales udvalgte resultater:

Sangsvane fortsatte sin fremgang og er med 13-17 par vokset til næsten det dobbelte på bare to år. Også stor skallesluger oplevede fremgang i disse år og er nu

Tabel 1. Ynglebestandsopgørelser for projektarterne i 2018-2020. * angiver arter med myndighedsrapportering. - angiver at arten ikke er dækket af projektet i det pågældende år. Parenteser angiver estimeret bestandsstørrelse, når det optalte vurderes at være væsentligt under det reelle antal ynglepar. Udover de listede arter, er bramgås og hvinand også med i projektet, men det har ikke været muligt at foretage landsdækkende bestandsopgørelser for disse arter i perioden.

Art	Koordinatorer	Ynglepar i 2018	Ynglepar i 2019	Ynglepar i 2020
Sangsvane	Henrik Møller Thomsen og Bjarke Laubek	7-9	9-12	13-17
Stor skallesluger	Jan Blichert-Hansen	143-147	(130-150)	168-176
Nordisk lappedykker	John Hansen	0	0	0
Plettet rørvagtel	Helge Røjle Christensen og Susanne Bruun	71-74	136-157	67-75
*Sort stork	Jørgen Jensen	0	0	0
*Hvid stork	Hans Skov	2	3	7
Sølvhejre	Ole Amstrup og Henrik Haaning Nielsen	9	4-5	26-28
Skestork	Jan Skriver	383	469	452
Hjejle	Egon Østergaard	0	0	0
*Sorthovedet måge	Jacob Sterup	12-15	18-22	24
Sandterne	Ole Amstrup	0	0	0-1
Rovterne	Michael Fink Jørgensen og Mikkel Willemoes	21-24	29-33	28-40
*Fiskeørn	Leif Novrup	5	6	8-9
*Kongeørn	Tscherning Clausen	5	5	5
Blå kærhøg	Ulla Munch Hansen	0	0	0
*Hedeøg	Lars Malthe Rasmussen	24-27	25-26	19-20
*Havørn	Ole Friis Larsen	93	103	133
Rød glente	Per Rasmussen	105 (200)	128-139 (200-210)	144-177
*Perleugle	Klaus Dichmann	4-8	3-10	2-20
*Mosehornugle	Klaus Dichmann	0-3	0	0-4
Biæder	Jesper Toftt	4-5	5	6
*Vandrefalk	Niels Peter Andreasen	13	13	17
Stor tornskade	Ulla Munch Hansen	-	0-1	0
Pungmejse	Ole F. Jensen	-	5-16	4-11
Lundsanger	Per Schiermacher-Hansen	1-3	3	1-2
Høgesanger	Per Schiermacker-Hansen	0	0	0
Vandstær	Nina Rosendahl Larsen	4	1-2	1
*Markpiber	Christian A. Jensen	0-1	0	0

Stor skallesluger, Broager Strand, 18. juli 2020. Foto: Finn Carlsen

oppe på 168-176 ynglepar, særligt er bestanden vokset i DOF-Storstrøm.

Plettet rørvagtel er kendt for at vise store årlige udsving i bestandsstørrelsen, og 2020 var et af de dårlige år med blot 67-75 syngende fugle. Hvid stork havde derimod et af de bedste år i lang tid, med hele 7 ynglepar.

Sølvhejre er ny art i projektet, og i 2020 blev der registreret hele 26-28 ynglepar af denne nyindvandrede ynglefugl.

Sorthovedet måge satte ny rekord med 24 ynglepar, og det samme gjorde vandrefalk med 18-25 par.

Hele 20 steder var der syngende perleugler i yngletiden, men kun på Bornholm blev der fundet to aktive reder. Afhængigt af om man tæller de syngende fugle som mulige eller sandsynlige ynglepar, kan bestanden opgøres til 2-20 ynglepar eller 20 ynglepar.

Pungmejse er fortsat i tilbagegang, blot 4-9 ynglepar blev registreret i 2020.

Andre interessante ynglefund i perioden

Landets første ynglefund af høgeugle blev gjort i en skov på Østsjælland, hvor to fugle blev set parre sig og efterfølgende at ruge i en uges tid i en grenkløft. Forsøget mislykkedes dog, formentlig pga. kraftig regn.

Lille fluesnapper blev fundet sikkert ynglende på både Møn og på Bornholm i 2020. Arten yngler ikke med sikkerhed årligt i Danmark.

Sølvhejre, Vejlerne, 13. august 2020. Foto: Karin Gustausen

Når kvækerfinker er flest

Kvækerfinker i flok, Hjøllund, 29. januar 2020. Foto: Patrick Hasager Lauritsen

Et klassisk fugle optrin er de flokke af kvækerfinker der med års mellemrum dukker op.

Det skete i vinteren 2019-2020 inde i det mørkeste Midtjylland, i hjertet af det store plantage massiv ved Hjøllund. Det blev hurtigt et tilløbsstykke. I stil med stærenes sort sol opstod her en variation over dette tema. Det fascinerende i, at man aften efter aften, kunne

regne med et visuelt optrin af det helt store, når hundrede tusinder af kvækerfinker som bølger strømmer ind mod overnatningsstedet.

De første kvækerfinker dukker som regel op her i landet omkring 20. september, så hører man deres kald. Og der er flokke som haster af sted. Almindeligvis er der tale om småflokke - når der er tusind synes vi, at der

Kvækerfinker, Hjøllund, 1. februar 2020. Foto: Hans Petersen

Kvækerfinker, Hjøllund, 29. januar 2020. Fotos: Patrick Hasager Lauritsen

er mange. Men når kvækerfinker er flest, er det som det var ved Hjøllund. Der blev estimeret til én million, endda over - estimerterne lød flere gange i januar, februar og begyndelsen af marts på omkring en million fugle, højeste estimat var 1.200.000 omkring 1. marts. Tællefolkene kom til kort. I Årtoft Plantage nær Tinglev i Sønderjylland var der en tilsvarende overnatningsplads i samme tidsrum.

Kvækerfinker, Hjøllund, 5. februar 2020. Foto: Nina Rosendahl Larsen

Stor præstekrave, Sjælland, 21. maj 2020. Foto: Erik Biering

Danske fuglestationer – 2020

Redigeret af Peter Lange

Indledning

Til *Fugleåret 2020* har vi modtaget årsberetninger fra alle aktive stationer på nær Christiansø. Den aktuelle dækning og aktivitet i 2020 vil fremgå af de enkelte afsnit.

Statsejede fuglestationer:

Tipperne

Tipperne er i dag eneste tilbageværende statsdrevne naturvidenskabelige feltstation. Tipperne hører under Miljøministeriet og administreres af Naturstyrelsen, der står for opsyn og pleje samt publikumsfaciliteter. Fuglelivet på Tipperne overvåges af ornitologer, der er ansat af Amphi Consult, som udfører opgaverne for Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet (tidl.: DMU), der bl.a. – på vegne af Miljøstyrelsen – organiserer overvågningen af vandfugle i området.

Dansk Ornitologisk Forenings fuglestationer:

Gedser Fuglestation

Fuglestationen blev etableret i 1995 og har siden 2001 haft til huse ved Gedser Fyr. De primære formål er at monitorere fugletrækket gennem trækobservationer og standardiseret ringmærkning forår og efterår samt formidling af naturen for skoler, grupper, lokale folk og turister. Fuglestationens daglige leder er Hans Lind. Webadresse: www.gedserfuglestation.dk

Blåvand Fuglestation

Blåvand Fuglestation, som blev oprettet i 1963, er Danmarks ældste fuglestation. Siden 1963 er der foretaget overvågning af især vadefugle- og havtrækket, og det er en af de længste observationsperioder i Europa. Især overvågningen af de adulte arktiske vadefugles træk forbi Blåvands Huk er unik. Fra 1984 påbegyndtes standardiseret ringmærkning, hvor udviklingen i småfuglebestandene bliver overvåget. Gennem alle årene er arbejdet udført på frivillig basis. Daglig leder er Bent Jakobsen. Webadresse: www.blavandfuglestation.dk

Skagen Fuglestation

DOF har siden 2009 drevet Fuglestationsvirksomhed i Skagen, men i 2017 åbnede Naturstyrelsen for oplevelsescentret Det Grå Fyr, hvori Skagen Fuglestationen siden har haft til huse. De primære aktiviteter har koncentreret sig om ringmærkning, observationer, formidling og indsamling af data om både trækfugle og ynglefugle, samt oplæring af nye ringmærkere og observatører.

Det daglige arbejde er primært blevet udført af forstanderen Simon S. Christiansen, lokale ornitologer samt overnattende frivillige fra nær og fjern.

Webadresse: www.skagenfuglestation.dk

Frivillige/private fuglestationer og lignende: Christiansø Feltstation

Fuglestationsarbejdet på Ertholmene er i slutningen af 2020 blevet reorganiseret, med ny organisation, og ny

website. Man forventer at genoptage standardiseret ringmærkning samt træktællinger mv., fra foråret 2021. Kontaktperson for foreningen er Anders Mosbech.

Webadresse: www.chroe.dk

Fanø Fuglestation

Fanø Fuglestation blev stiftet i 2017 på privat initiativ, med det formål systematisk og standardiseret at overvåge fugletrækket og rastende fugle på Fanø samt foretage ringmærkning. Stationens virke kan følges på Fanø Fuglestations åbne facebookside.

Søren Brinch er bestyrelsesformand og daglig leder af Fuglestationen. Webadresse: <https://www.facebook.com/groups/224889424358221/>

Gjørrild Nordstrand

En gruppe af frivillige udfører koordinerede trækobservationer i området ved Gjørrild Nordstrand. Træktotaller mv. opgøres på DOFbasen og på egen website. Jørgen Staarup Christensen er kontaktperson.

Webadresse: <http://gjoerrild4ever.blogspot.com>

Hyllekrog-Saksfjed

Der har siden 2009 foregået organiserede, systematiske tællinger af de trækkende fugle i området. Dækningen er daglig i foråret, og mere uregelmæssig om efteråret. Træktællingerne foregår hovedsageligt fra Store Brunddrag. Primus motor på stedet er Preben Berg, med hjælp fra en række frivillige. Fuglestationens rapporter kan læses via www.dofstor.dk

Keldsnor Fuglestation

Fuglestationen blev etableret i 1995, og drives af DOF Fyn med Hans Rytter som leder. Fuglestationens aktiviteter kan følges på www.doffyn.dk/nyheder?kat=13

Rørvig Fuglestation

Rørvig Fuglestation er en lokal forening, hvis formål er at udforske fuglelivet på Rørvig-halvøen. Formand for foreningen er Peter Ellegård Larsen. Webadresse: www.rfst.dk

Vorsø

Øen Vorsø i Horsens Fjord hører under Miljøministeriet og administreres af Naturstyrelsen. Jens Gregersen betror stationen og varetager optællinger af ynglefugle og øvrige registreringer.

Skagen Fuglestation

Af Anders Brinkmann, Hans Christophersen, Simon Sigaard Christiansen, Henning Etrup & Knud Pedersen
– bestyrelsesmedlemmer for Skagen Fuglestation

Aktiviteter og materiale

Der var godt med mennesker på fuglestationen i 2020, som kunne hjælpe til med observationer og feltarbejde gennem hele sæsonen fra marts til november. Coronarestriktionerne betød, at nogle få frivillige ikke kunne komme frem i foråret som planlagt, men til gengæld fik andre mulighed for at komme på ophold, efter at være blevet hjemsendt. Faktisk begyndte det at blive lidt trangt med sengepladser på stationen, så vi håber på, at vi på et tidspunkt kan inddrage yderligere lokaler til beboelse for at skabe mere plads og højne vores kapacitet endnu mere. Gæstende observatører kom særligt i foråret, men også i perioder om efteråret, hvor de fyldte godt i landskabet. Forsamlingsrestriktionerne betød også, at besøgende lod til at sprede sig mere rundt i området, og flere dage blev der taget flere klitter og observationspunkter i brug ift. tidligere.

De titusindvis af bidrag i DOFbasen har muliggjort, at vi igen i år har kunnet sammenstille årets observationer og publicere resultaterne i denne artikel. Der skal lyde en stor og uvurderlig tak til alle de observatører, der har bidraget med nøgternt at indtaste i DOFbasen eller har hjulpet fuglestationens frivillige i felten. Vi vil også henlede opmærksomheden på dokumentet "Indtastninger af rovfugleobservationer i DOFbasen" som kan findes på www.skagenfuglestation.dk ved at søge på "Vejledning til indtastning", som fuglestationen sammen

med lokale tidligere har udarbejdet. Vejledningen giver gode tips om rovfuglenes trækbevægelser og huskeregler til, hvordan rovfugletællinger kan registreres i DOFbasen (bl.a. med tidspunkt, trækretning m.m.), så det kan indgå i sammenstillingerne ved årets afslutning og hjælpe fuglestationens frivillige.

Fuglemæssigt vil 2020 blive husket for bl.a. usædvanligt mange sjældne fugle, der primært blev observeret i det sene forår. Flere uger med hård nordvestenvind i starten af maj betød, at de store mængder af trækfugle udeblev i en længere periode, og folk begyndte at blive lidt mismodige. Men som altid vendte vejret dog heldigvis, og de folk der var her i slutningen af maj og juni, blev vidne til en hektisk og mindeværdig periode i felten, hvor der blev ved med at dukke spændende fugle op. I flæng kan nævnes arter som lille sejler, grøn sanger, dværghejre, lille rørvagtel, dværgørn, ørnevåge og mange flere.

I gennemgangen af observationer fra Skagen i 2020 er data primært hentet fra DOFbasen. Skæringsdatoen for indtastningerne er 31/12 2020. Nogle observationer, som ikke er indtastet i DOFbasen, men har været tilgængelige på Birdcall, er også medtaget i årets oversigt. Det er dog en ganske uoverkommelig opgave at indhente observationer fra flere forskellige medier, hvorfor det er vigtigt, at observationerne når frem til DOFbasen, hvis man vil sikre sig, at de indgår i

Der kigges efter markpiber på Grenen 23. maj 2020. Foto: Knud Pedersen

materialet. Dags-, måneds- og årstotaler er udarbejdet efter samme princip som tidligere år. På den måde kan summeringerne mellem årene bedst sammenlignes. For dage med de største forekomster er der for nogle arter i rapporten tilføjet observationer, som har fulgt andre optællingsmetoder fx intervaltællinger. For observationer af sjældne arter (SU-arter) gælder, at godkendte fund er angivet med (G). Fund som endnu ikke er afgjort er angivet med (U) og ikke indsendte fund er angivet med (E). Betegnelserne gælder for fundenes status ved redaktionens afslutning i august 2021.

Observationer 1. halvår 2020

Rovfugle og falke

Forårets største trækdage med rovfugle og falke lå i perioden 18-25/4. Gunstige vejrforhold med temperaturstigning og østlige vinde karakteriserede denne periode. Til gengæld blev de første tre uger af maj præget af ustabil og køligt vejr med vinde fra vest. Disse vejrforhold havde en negativ effekt på antallet af

trækkende rovfugle. Fra sidste uge af maj og frem blev vejrforholdene mere stabile med højere temperaturer og flere dage med østlige vinde.

Oversigt over bearbejdede og sammenstillede rovfugle- og falketal fra perioden marts-juni 2020 fremgår af tabellerne herunder.

Tallene er, ligesom tidligere år, beregnet ud fra summen af antal fugle pr. dag og rensset for gengangere. Der er derimod ikke taget højde for eventuelle gengangere fra dag til dag. Dette gælder dog ikke for meget fåtallige eller sjældne arter som fx kongeørn, lille skrigeørn og steppeørn, hvor der er tale om specifikke individer, som godt kan være observeret på flere datoer.

Med en totalsum på 10.383 rovfugle og falke må foråret 2020 betegnes som et år lidt under gennemsnittet (11 % under) set i forhold til tiårsperioden 2010-2019 (11.635).

For seks arter lå gennemsnittet mere end 10 % over gennemsnittet for perioden 2010-2019. For syv arter var afvigelsen mindre end 10 %, og for fem arter lå forårssummen mere end 10 % under gennemsnittet

Tabel 1: Summen af de enkelte rovfuglearter og falke i Skagen marts-juni 2020 samt største dage og mediandato.

	marts	april	maj	juni	Total	Største dag	Mediandato
Fiskeørn	0	314	98	43	455	19/4 (61)	21/4
Hvepsevåge	0	0	425	975	1.400	17/6 (186)	5/6
Slangeørn	0	0	1	1	2		
Lille skrigeørn	0	1	1	2	4		
Steppeørn	0	0	2	1	3		
Kongeørn	1	2	2	2	5	21 datoer (1)	
Høgeørn	0	1	0	0	1		
Dværgørn	0	0	1	0	1		
Rørhøg	2	144	178	40	364	22/5 (18)	6/5
Blå kærhøg	13	283	88	3	387	19/4 (57)	19/4
Steppehøg	0	28	11	0	39	19/4 (7)	21/4
Hedehøg	0	3	10	1	14	22/5 (3)	22/5
Spurvehøg	82	1.608	746	97	2.533	6/4 (339)	21/4
Duehøg	6	18	9	3	36	9/4 og 1/5 (2)	20/4
Havørn	28	75	16	30	149	21/4 (20)	21/4
Rød glente	54	155	98	145	452	29/6 (21)	5/5
Sort glente	0	35	39	25	99	20/4 og 21/5 (5)	6/5
Fjeldvåge	16	189	66	4	275	22/4 (28)	22/4
Musvåge	471	902	853	316	2.542	21/3 (124)	27/4
Ørnevåge	0	0	0	2	2		
Tårnfalk	27	544	258	88	917	19/4 (98)	25/4
Aftenfalk	0	0	14	3	17	22/5 (4)	26/5
Dværgfalk	6	174	74	4	258	21/4 (27)	21/4
Lærkefalk	0	51	124	86	261	31/5(30)	26/5
Vandrefalk	10	93	58	6	167	19/4 (14)	22/4
Sum	716	4.620	3.172	1.877	10.383		

(tabel 3). Antalstunge arter som musvåge (42 % under gennemsnit) og spurvehøg (9 % under gennemsnit) var afgørende for, at forårets totale sum af rovfugle blev lidt under middel.

For havørn (149) og rød glente (452) blev foråret det hidtil største, som er registreret i Skagen. Der var ny dagsrekord for havørn 21/4 med 20 fugle på trækforsøg, mens største dag for rød glente blev så sent som 29/6 med 21 fugle, hvilket tangerer dagsrekorden fra 7/6 2016. De sene trækbevægelser i juni af rød glente udgøres udelukkende af 2K fugle.

Det er andet forår i træk med et meget lavt antal af musvåger på træk ved Skagen, som ikke kan forklares med ugunstige vejrforhold i trækperioden. Største dag blev 21/3 med kun 124 fugle. Musvågen er en kortdistancetrækker, og en mulig forklaring på det faldende antal kan være, at flere musvåger overvintrer længere mod nord på grund af de milde vintre og derfor ikke ses i så stort et antal på forårstrækket som tidligere.

Sjældne rovfugle

Det blev et begivenhedsrigt forår, når man ser på forekomsten af sjældne rovfugle i Skagen. Således kunne en smuk buket af arterne høgeørn, dværgørn, steppeørn, slangeørn, ørnevåge, lille skrigeørn og kongeørn opleves med følgende data:

En fransk satellitmærket 2K høgeørn (G) blev først registreret ved Højris på Mors 17-19/4. Natten mellem 19/4 og 20/4 tilbragte den ved Volsted Bæk sydøst for Østervrå i Vendsyssel. Herfra blev den set flyve mod nord kort før middag 20/4. Kl. 13 blev den set over Lodskovvad og et kvarter senere ved Hulsig, hvor den blev mobbet meget aggressivt af en yngre havørn. Først en time senere vovede den sig længere nordpå og kunne ses rigtig godt fra de forskellige observationsposter syd for Skagen By, før den vendte om og trak mod syd. I dagene herefter blev høgeørnen set på flere lokaliteter længere nede i Jylland. Fundet var det fjerde fund af høgeørn i Skagen og det første siden april 2010.

En dværgørn 3K+ mørk form i en lysere dragtvariant blev set 21-22/5 (G). Det var det 12. fund af dværgørn fra Skagen og første siden juni 2014. Hele tre steppeørne blev observeret i maj-juni. De to første fugle dukkede op 29/5. Den ene var en immatur fugl, som blev set igen i dagene 3-6/6 (G) Den anden var en 2K lysere type i laset og slidt dragt. Denne fugl blev også set 7-8/6, 17/6, 21-23/6 og sidste gang 25/6 (G). Forårets tredje fugl var en 2K mørk type 22-23/6 og 25/6 (G).

De tre fund udgør henholdsvis 8.-10. fund af steppeørn i Skagen. Seneste fund fra Skagen var en 2K fra maj-juni 2014.

Tabel 2: Sum af rovfugle og falke ved Skagen i marts-juni i årene 2010-2020 med gennemsnit (Gns.) for tiåret 2010-2019.

Art/år	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Gns. 2010-2019
Fiskeørn	238	336	307	172	393	150	384	285	499	687	455	345
Blå glente	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2	0	-
Hvæpsevåge	277	614	668	1.084	1.049	134	1.518	419	3.635	845	1.400	1.024
Slangeørn	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	2	-
Gåsegrib	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	-
Lille skrigørn	1	2	2	4	1	0	1	1	1	0	4	-
Stor skrigørn	0	3	0	0	0	0	0	2	0	1	0	-
Steppeørn	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	3	-
Kongeørn	3	5	2	0	5	1	4	2	0	3	5	3
Høgeørn	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	-
Dværgørn	0	1	1	1	2	0	0	0	0	0	1	-
Rørhøg	351	395	291	284	280	195	619	456	416	468	364	376
Blå kærhøg	139	158	356	169	187	152	480	304	222	430	387	260
Steppehøg	5	26	44	31	22	5	95	56	38	45	39	38
Hedehøg	10	36	10	15	17	11	30	14	19	11	14	17
Spurvehøg	2.827	2.387	3.120	1.427	1.957	2.563	2.749	2.905	3.134	4.676	2.533	2.775
Duehøg	56	39	42	36	39	30	17	14	23	30	36	33
Havørn	27	55	30	72	44	28	67	76	135	81	149	62
Rød glente	136	209	174	252	171	157	294	304	385	333	452	242
Sort glente	39	54	52	54	40	34	64	64	107	79	99	59
Fjeldvåge	205	377	592	254	414	161	378	135	334	426	275	328
Musvåge	5.204	7.356	5.081	4.343	2.599	2.213	3.880	4.350	5.682	2.884	2.542	4.359
Ørnevåge	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	-
Tårnfalk	322	827	1.216	357	911	495	1.687	1.175	1.348	1.481	917	982
Aftenfalk	1	43	20	2	14	3	37	4	72	40	17	24
Dværgfalk	223	267	374	150	281	187	414	317	262	427	258	290
Lærkefalk	113	215	248	196	253	81	378	348	341	348	261	252
Jagtfalk	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	-
Vandrefalk	98	185	194	96	150	129	201	193	201	216	167	166
Alle arter	10.274	13.593	12.825	9.002	8.830	6.729	13.299	11.424	16.855	13.515	10.383	11.635

Jørgen Kabel, Esben Elgaard Hansen og Fanny Rey på trækfugletælling, Grenen 4. marts 2020. Foto: Knud Pedersen

Tabel 3: Rovfugle og falke, afvigelse i procent i 2020 i forhold til tiårs-gennemsnittet for 2010-2019.

2020 - over gennemsnit (> 10% afvigelse)	Afvigelse i afrundet procent
Fiskeørn	+32%
Hvæpsevåge	+37%
Blå kærhøg	+49%
Havørn	+140%
Rød glente	+87%
Sort glente	+68%
2020 - gennemsnit (<10% afvigelse)	
Rørhøg	-3%
Steppehøg	+3%
Spurvehøg	-9%
Duehøg	+9%
Tårnfalk	-7%
Lærkefalk	+4%
Vandrefalk	+1%
2020 - under gennemsnit (>10% afvigelse)	
Hedehøg	-18%
Fjeldvåge	-16%
Musvåge	-42%
Aftenfalk	-29%
Dværgefalk	-11%
2020 - alle arter samlet	-11%

Afvigelserne er beregnet i forhold til gennemsnittet for 10-års perioden 2010-2019.

Slangeørn blev set med en 2K 31/5 (G) og en 3K 3/6 (G). Dette blev 17. fund af slangeørn fra Skagen siden det første fund fra maj 1981. I forhold til førstedagsdatoen for de enkelte fund er den tidsmæssige fordeling: April (1 fugl), maj (12) og juni (4).

I slutningen af juni dukkede to ørnevåger op i Skagen. En (2K) blev set på trækforsøg 26/6 (G) og endnu en 2K sås 29/6 (G). Der er tale om det 5. og 6. forårsfund af ørnevåge fra Skagen siden det første i maj 1991. Hertil er der fire fund fra juli-august.

Uden for SU-kategori forekom lille skrikeørn med fire forskellige fugle fordelt på følgende datoer og aldersgrupper: 22-23/4 og 26/4 (4K+), 21/5 (4K+), 1/6 (2K) og 16-18/6 (4K+).

Kongeørn blev iagttaget på 21 datoer i perioden 21/3-29/6. Fotodokumentation kunne klarlægge, at fem forskellige fugle optrådte i materialet: Det drejede sig om fire 2K og en 3K.

Endvidere blev der observeret og fotodokumenteret en dragtmæssigt afvigende duehøg 2K i dagene 22-25/5 (U). Det drejede sig formodentlig om enten en leucistisk (brown mutation) eller en sibirisk duehøg *A.g. albidus*. Leucistisk duehøg (brown mutation) er dokumenteret som indsamlet i Polen i februar 2012. Sibirisk duehøg ssp *albidus* er den østligste race af duehøg og udbredt i det nordøstlige Sibirien til Kamchatka-halvøen. Racen holdes flere steder som falkonérfugle og

kan derfor optræde som undslupne. Hvordan man i felten skelner en leucistisk fra en ssp *albidus* fremgår ikke af litteraturen.

Havfugle

Første halvårs forekomst af rødstrubet lom (19.967) var klart over normalen.

Største dag med overvintrende fugle blev 4/1 (1.107). Selve forårstrækket kulminerede ultimo april og primo maj med største dage 25/4 (896) og ny dagsrekord 2/5 (2.955). Hidtidige rekorddag var 13/4 1998 (2.660). Mediandatoen for forårstrækket blev 22/4.

Forekomsten af sortstrubet lom (128) lå på normalt niveau. Maj (76) var bedste måned og største dag blev 21/5 (7). Mediandato blev 13/5.

Islom (42) optrådte med det næsthøjeste antal som er registreret i første halvår - kun overgået i 2018 (58). Langt hovedparten blev noteret i maj (39) og største dag blev 10/5 (7). Mediandatoen var også 10/5.

I perioden 22/4-5/5 blev der noteret syv hvidnæbbet lom med største dag 3/5 (3). Bortset fra en fugl i overgangsdragt 24/4 var alle adulte i yngledragt. Forekomsten er både antalsmæssig og tidsmæssig normal for arten i Skagen om foråret.

Mallemuk (2.930) toppede helt typisk i maj (2.635). De største dagstællinger var baseret på intervaltællinger fra Grenen og største dag blev 8/5 (660). Månedsfordeling var ellers januar (151), februar (1), marts (0), april (131) og juni (12). Et enkelt fund af almindelig skræpe 5/5 trækkende øst Nordstrand og Grenen.

Sule (22.510) kulminerede i april (10.276) og største dag blev 8/4 (1.223) og 13/4 (1.821).

Maj (8.516) blev næststørste måned med største dag 8/5 (1.073). Periodens mediandato blev 17/4.

Det blev det næststørste halvår med mange observationer af topskarv (51), dog markant færre end i rekordåret 2019 (166). Månedsfordelingen var januar (3), februar (19), marts (26), april (2), maj (1). Største dage blev 27/2 (17) og 14/3 (17).

Det blev til en enkelt observation af lunde med 2/4 1 træk. vest Grenen. Alk (1.950) optrådte fåtalligt og største dag blev 16/2 (1.501 ved intervaltælling). Månedsfordelingen blev januar (9), februar (1.515), marts (358), april (37), maj (27) og juni (4). Lomvie (6.670) blev artsbestemt oftere, men de største dage er alle baseret på intervaltællinger. Således 12/1 (1.950), 11/4 (2.000) og 18/4 (710). Største måned blev april (3.656). Mediandatoen blev 9/4.

Mellemkjo ve (5) blev observeret i dagene 1-8/5. Bortset fra to fugle 2/5 var der tale om enkeltindivider og alle adulte lys form trækkende mod nordøst ved Nordstrand eller Grenen.

Almindelig kjo ve (213) noteret i perioden 7/4-8/6. Antallet svarer til gennemsnittet for årene 2015-2019 (206). Månedsfordeling april (79), maj (128) og juni (6). Største dag i april blev 12/4 (10), mens både mediandato og topdag blev 2/5 (48).

For storkjo ve (65) blev første halvår også et gennemsnitsår. Månedsfordelingen blev januar (1), februar (1), marts (2), april (12), maj (43), juni (6). Største dag 18/5 (8).

Antallet af ride (2.591) var markant lavere i forhold til

2019 (8.298). Dette skyldes især væsentligt færre fugle i januar (306) sammenlignet med januar 2019 (5.669). Øvrige månedsfordeling var februar (928), marts (326), april (286), maj (726) og juni (19). Periodens største dag blev 23/2 (828) og mediandato 2/3.

Øvrige bemærkelsesværdige observationer

Trækket af sangsvane, der stort set forløb i marts, var mere fåtalligt end året før. Samlet blev ca. 2.000 fugle set, og de største dage var 5/3 og 9/3 med ca. 400 fugle, blot 20 pibesvaner fulgte med. I den mere kuriøse afdeling lå Skagens anden observation af sorts svane, idet en fugl trak øst sammen med fire sangsvaner 6/4. Det første fund var en trækkende fugl fra 26/4 2008. Fra trækket af bramgås skal nævnes 10/5 (1.100). Blandt eksotiske indslag af gæs skal nævnes: Indisk gås 17/4 og 30/5, i alt 11 nilgæs og 22/5 2 snegæs.

Forekomsten af sortand var mere fåtallig end i 2019, således sås ca. 75.000 trækkende, hvoraf halvdelen i april med den største dag 15/4 (6.770). 160 havlit passerede i løbet af foråret med største dag 2/5 (29). En sen havlit hun rastede i Skarvsøen 7-8/6. Sidst i april rastede op til 130 toppet skallesluger ved Grenen. En rødho-vedet and (han) rastede i Skarvsøen 27/4, hvilket er blot tredje fund i Skagen og første siden 1994. Nordisk lappedykker blev set ved Grenen 5/3 og 24/3 samt ved Nordstrand 7/3.

Et par tidlige turtelduer blev set 23/4 og 26/4 ved Flagbakken. De blev efterfulgt af fem jagttagelser til mere normal tid i dagene 20-26/5 inden den sidste 11/6 ved Skarvsøen. En lille sejler 29/5 (G) ved Tornbakke Rimme ved Hulsig blev første danske fund. Fuglen rastede til alt held i området i to timer ved aftenstid, så mange fik den at se. Ingen plettet rørvagtel blev hørt i dette forår, til gengæld blev en lille rørvagtel fundet ved Skarvsøen om eftermiddagen 5/6 (G). Fuglen hørtes mange gange og sås kortvarigt resten af dagen, men blev ikke genfundet senere. Også her er der tale om en første forekomst for området. Vagtel blev registreret på fem datoer: 22/5 (1) Engklit, 6/6, 9/6 og 14/6 (1) ved Grenen samt en trækkende fugl i Skagen Klitplantage i forbindelse med ringmærkning af natravn 24/6.

Mange flokke af traner blev set på trækforsøg, hvor en del af disse endte med at trække ud, mens andre vendte om og gik til rast på Hulsig Hede. Den største udtrækkende flok blev 20/4 (42). Den første hvide stork blev set 30/3. 11/4 blev 11 set på trækforsøg, hvilket var årets største forekomst. I alt sås ca. 28 storke. Den sidste blev set 3/6. Ligesom i 2019 blev der ikke set nogen sort stork Skagen i 2020. Arten synes at have en vigende forekomst. Endnu en ny Skagens-art, en dværghejre, dukkede op 7/6. En adult han blev både set og hørt ved Skarvsøen og blev til held for mange på lokaliteten helt frem til 19/6 (G). Det er 51 år siden, at arten senest blev fundet i Nordjylland - og dengang blev fuglen fundet død. At sølvhejre bliver stadig mere almindelig ses af, at arten blev set på hele 18 datoer i foråret. Det er ikke muligt at give et bud på antallet af forskellige fugle, og de fleste dage blev blot en enkelt fugl set, så der var givet mange gengangere. Den største forekomst blev 6/4 7. Skestork blev set på seks

Mosehornugle, Skagen 6. april 2020. Foto: Knud Pedersen

datoer i perioden 22/4 til 8/6. Alle dage var der tale om trækforsøgende fugle, ofte tre eller fire sammen, og der er sandsynligvis tale om gengangere blandt flere af fuglene. 22/4 og 26/4 blev der set fire.

Stor kobbersneppe ses ikke alle år, men i år blev en fugl set både 1/5 og 10/5. 76 mudderklirer trækkende 9/5 var en stor dagssum for Skagen.

14 dværgmåger blev set rastende 2/3 samt senere i foråret 1/5 (17). Fire sorthovedet måge blev set: 1/5 (2) 2K, 23/5 (1) 3K og 30/6 (1) 2K. En 2K hvidvinget måge blev set på fire datoer i januar/februar. Igen i april sås arten 7/4, 9/4 samt 24/4. En 2K gråmåge blev set i området fra begyndelsen af året, og måske var det en og samme fugl, der sås løbende frem til 16/5. 30/6 rastede forårets eneste sorterne ved Grenen.

Mosehornugle blev set på mange dage i perioden 6/4 til 12/6. Alle dage 1-2 fugle primært rastende. En isfugl blev set ved Skarvsøen 8-10/6. Den første biæder dukkede op 21/5, og frem til 1/6 var der næsten daglige observationer af primært enlige fugle. Dog skal nævnes 22/5 (3) NØ ved Nordstrand og Grenen foruden en rastende fugl i Ellekrattet. De sidste blev 5/6 (1) Grenen Camping og 8/6 (1) Ellekrattet. I alt gav foråret ca. 13 biædere. Vendehals blev set i perioden 21/4 til 13/5 - i alt ni fugle.

En række mere eller mindre usædvanlige jagttagelser af diverse spurvefugle skal også nævnes: Pirolet blev set i perioden 9/5 til 29/6. Fra 22/5 til 8/6 var der næsten daglige observationer af 1-2 fugle, men 1/6 mindst 4 forskellige. Pungmejse blev set på fire datoer i perioden 21/4 til 13/5. 25/6 rastede en korttået lærke på

Stæreflok med rosenstær, Grenen 30. juni 2020. Foto: Egon Østergaard

Grenen - det niende fund i Skagen (G). En lille rørsanger blev ringmærket 1/6 (G), hvilket var det ottende fund i området. Danmark oplevede i begyndelsen af juni et større influx af buskrørsanger hvor Skagen fik sin del med mindst seks fugle, således: 27/5 (1) Reservatet (G), 3/6 (1) Fyrvej (G), 4/6 (1) Batterivej (G), 5/6 (1) Neder-mose (E), 7/6 (1) Det Grå Fyr (G) og 8/6 (1) Byfogedsko-ven (G). En drosselrørsanger blev hørt 10/5 på Grenen

og senere ved Skarvsøen. En ny fugl blev set og hørt næsten dagligt samme sted i perioden 1-29/6. På tre datoer i perioden blev to fugle set og der har muligvis været tale om et yngleforsøg. 27/5 blev der opdaget en atypisk lundsanger i Ellekrattet, som viste sig at være en grøn sanger (G). Det var det første fund i Skagen og blot andet fund i Danmark - en fugl blev fundet ved Blåvand på nøjagtig samme dato blot fem år tidligere. Den mere

almindelige lundsanger blev set og hørt 1/6 ved Stald Grenen, 6-7/6 i Ellektrattet samt 8/6, hvor en fugl blev ringmærket på Grenen. 1/6 sang en sibirisk gransanger ved Det Hvide Fyr. 9-17/4 blev der set op til to rødtoppet fuglekonge i Ellektrattet. 19/4 blev én ringmærket på Grenen og endelig blev en fugl set i Batteriskoven 21/4.

Rosenstær blev set i rekordstort omfang i forbindelse med et større influx i Vesteuropa. Den første dukkede op 1/6, 4/6 blev hele seks fugle set og i alt bød juni på ca. 13 fugle. Nordlig blåhals optrådte med en større forekomst end tidligere år med otte fugle. De første to fugle blev set 18/5 ved Grenen. Næste var 21/5 (1) Nordstrand og 24/5 yderligere fire fugle ved Grenen, hvoraf en blev ringmærket ligesom én fugl 27/5. Forekomsten af lille fluesnapper var med ca. seks fugle noget mere sparsom end i 2019. Alle blev set i perioden 30/5 til 13/6 – heraf blev tre ringmærket på Grenen. En imponerende trækdag for ringdrossel blev 18/4, hvor 312 passerede Grenen og 151 Nordstrand. Der er tale om den hidtil næsthøjeste dagstotal. Den klart største er 25/4 2014 med 848!

En markpiber blev set rastende ved Grenen 23/5. Dagen før var det en gul vipstjert, af den sorthovedede race *feldegg*, der rastede samme sted (G). Samme dag rapporteredes også en fugl med mulig karakter som denne race ved Stald Grenen (E). Der foreligger hidtil kun to fund! Tre citronvipstjert blev det til med 2K+ hanner 24/4 og 21/5 samt en hun 5/6 – alle ved Grenen. Marts bød på mange dage med sorttrygget hvid vipstjert, hovedsagelig i området omkring Stald Grenen og Brovande. Op til tre blev set 6-8/3, og i perioden 16-26/3 var der næsten daglige iagttagelser af de måske samme to fugle. I maj sås yderligere tre med den sidste ved Grenen 24/5.

Den første gulrisk blev set 26/3 ved Grenen. Frem til 1/6 blev der samlet set ca. 11 fugle. I en kølig maj måned blev den første karmindompap set 21/5. Herefter blev arten set dagligt frem til 29/6; oftest blot en enkelt fugl, men op til fire blev set ved Grenen 22/5, 2/6 og 4/6 samt hele fem ved Skarvsøen 16/6. Eneste forekomst af hvidvinget korsnæb var 9/4 (2) ved Højen. Der foreligger en lang række iagttagelser af stor korsnæb, flest i april med den største dag 29/4 (29) ved Grenen. Efter den store invasion af krognæb i november 2019, blev en enkelt han set 3/2 ved Stald Grenen (G). Forekomsten af lapværling var meget fåtallig med blot fem fugle i perioden med den første 25/3 og sidste 21/5 – alle ved Grenen. Endelig skal det nævnes, at hortulan efterhånden er blevet en sjældenhed i Skagen. Året bød på 1-2 fugle, idet der 9/5 blev set en om morgenen ved Grenen og igen sidst på dagen ved Nordstrand.

Gråsejler 1K, Skagen, 29. oktober 2020. Foto: Knud Pedersen

Observationer 2. halvår

Havfugle

Andet halvår af 2020 havde en meget fin dækning af havfugletrækket. Når vejret tillod, havde fuglestationen fra juli til og med november daglige tællinger fra solopgang og mindst fire timer frem. I december var der ikke faste standardtællinger fra Skagen Fuglestation, og derfor er der kun mere sporadiske observationer fra denne måned. Primære observationspunkt var de yderste klitter på Grenen betegnet "Verdens Ende 3". I østenvindsperioder fra oktober til november blev der også observeret fra Nordstrand. Tabel 4 og 5 viser forekomsten af udvalgte havfuglearter ved Skagen i andet halvår af 2020.

Som vanligt var rødstrubet lom (5.359) langt den talrigeste lomart. Forekomsten toppede i november (2.844), hvor de lokale farvande rummede en stor

Buskrørsanger, Skagen, 3. juni 2020. Foto: Knud Pedersen

Table 4. Månedsfordelingen af udvalgte havfuglearter som sum af fugle pr. dag samt største dag juli-december 2020.

Art / måned	juli	august	september	oktober	november	december	Sum	Største dag
Rødstrubet lom	299	367	975	777	2.844	97	5.359	23/11 (1.362)
Sortstrubet lom	3	6	28	21	19	1	78	17/9 (4)
Islom	0	1	1	13	17	2	34	25/10 (3)
Hvidnæbbet lom	0	3	1	12	5	2	23	22/10 (4)
Lille stormsvale							0	-
Stor stormsvale					5		5	19/11 (2)
Mallemuk	585	270	755	15	9	0	1.634	10/9 (528)
Sodfarvet skråpe			3	2	1		6	-
Almindelig skråpe	9	0	1	0	0	1	11	31/7 (5)
Sule	2.370	4.364	6.129	10.681	2.454	150	26.148	2/10 (1.583)
Topskarv	0	0	2	1	2	1	6	-
Thorshane	0	0	0	1	1	0	2	-
Lunde	0	0	0	1	1	0	2	-
Alk	11	19	57	41.689	5.849	242	47.867	19/10 (14.049)
Søkonige	0	0	0	49	3	0	52	19/10 (12)
Lomvie	23	9	99	2.754	8.732	280	11.897	7/11 (2.942)
Lille kjove	0	9	1	0	0	0	10	25/8 (9)
Almindelig kjove	23	16	21	7	0	0	67	23/7 (4)
Mellemkjove	3	0	1	3	0	0	7	31/7 (2)
Storkjove	145	133	378	13	39	0	708	10/9 (79)
Ride	620	383	754	3.371	9.016	44	14.188	20/11 (2.332)
Sabinemåge	0	0	1	0	0	0	1	-

overvintrende bestand. Topdagen blev 23/11 (1.362). På denne årstid er der tale om lokale trækbevægelser af fugle som raster og kompenserer for afdrift i forbindelse med hårde vinde fra vest. Dette træk kulminerer typisk i de første morgentimer, hvor man til tider kan opleve et lavinetræk af lommer lavt over havet.

Det blev et meget stort efterår for islom (34) og hvidnæbbet lom (23). For begge arter skal dog bemærkes, at der givetvis har været flere fugle som i perioder har rastet i området. Derfor kan de samme fugle være re-

gistreret på flere datoer. Eksempelvis kan de tre datoer i august med fund af en rastende hvidnæbbet lom 2K regnes som samme fugl. Største dag for islom blev 25/10 (3) og for hvidnæbbet lom 22/10 (4).

Stor stormsvale (5) blev alle observeret i dagene 19-27/11 i forbindelse med kraftig vind fra vest. Forekomsten af mallemuk (1.634) var bundrekord for perioden 2010-2020. Topdagen blev 10/9 med 528 talte fugle, mens intervaltællinger denne dag i samme tidsperiode gav 1.253 fugle.

Rødstrubet lom 2K, Skagen, 2. juli 2020. Foto: Knud Pedersen

Antallet af sodfarvet skråpe (6) i perioden 7/9-19/11 var også under gennemsnit. Almindelig skråpe (11) var lidt over normalen. Typisk med hovedparten af fundene i juli (9). Usædvanlig var derimod en rastende fugl ved Nordstrand så sent som 19/12. Der var tale om det andet decemberfund fra Skagen. Det første var fra 13/12 2019.

Sule (26.148) optrådte mere fåtalligt end normalt. Vi skal tilbage til 2011(12.945) for at finde en efterårssum, som er lavere. Største dag blev 2/10 (1.583).

Topskarv (6) var på et mere normalt niveau i forhold til rekordåret 2019 (17). Første fugl (1K) blev set raste i Skagen Havn 11/9 og sidste fugl trak 30/12 forbi Grenen i retning mod havnen.

Det blev blot til to observationer af thorshane. Første fugl (1K) rastede på Grenen 22/10 og den næste blev set trækkende forbi Grenen 19/11.

Det blev også kun til to iagttagelser af lunde i dette efterår, henholdsvis en rastende (1K) 22/10 Grenen

og en trækkende sydøst Grenen 15/11. Det svarer til gennemsnittet for tiårsperioden 2010-2019. Første søkonge blev set 1/10, hvilket er en usædvanligt tidlig efterårsankomst i Skagen. I alt 52 fugle blev noteret, hvoraf langt hovedparten (49) sås i oktober. Største dag blev 19/10 (12). En død søkonge blev fundet ved Jennes Sø 13/11. Forekomsten af alk varierer en del fra år til år. I tiårsperioden 2010-2019 var laveste og største efterårssum henholdsvis 2013 (23.927) og 2018 (91.938). Periodens gennemsnit lå på 50.434. For efteråret 2020 (47.867) blev forekomsten således tæt på gennemsnittet. Langt størsteparten af fuglene blev noteret i oktober (41.689) og mediandatoen var 19/10. Største dag med indtræk af alke til overvintringsområdet i Kattegat blev også 19/10 (14.049). Forekomsten af lomvie (11.897) kulminerede næsten tre uger senere end for alk. Mediandatoen var således 7/11, som også blev efterårets største dag med 2.942 fugle.

Tabel 5. Årlig forekomst af udvalgte havfuglearter som sum af fugle pr. dag, juli-december 2010-2020, med gennemsnit (Gns.) for årene 2010-2019.

Art / år	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Gns. 2010-2019
Rødstrubet lom	2.389	6.108	2.595	2.252	4.382	9.859	6.603	4.334	3.453	3.287	5.359	4.526
Sortstrubet lom	50	49	44	38	84	54	54	66	106	58	78	60
Stillehavslom	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	-
Islom	9	9	10	8	14	13	10	19	19	19	33	13
Hvidnæbbet lom	0	7	3	7	6	8	2	7	9	6	23	6
Sortbrynet albatros	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	-
Lille stormsvale	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	-
Stor stormsvale	1	0	1	1	0	2	0	1	3	1	5	1
Mallemuk	4.438	7.431	14.952	6.345	7.299	7.828	4.312	4.470	3.384	3.113	1.634	6.357
Sodfarvet skråpe	17	11	14	11	33	32	23	8	8	4	6	16
Atlantisk/skopoliskråpe	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	-
Almindelig skråpe	4	1	2	1	4	16	3	7	7	21	11	7
Balearskråpe	5	3	2	1	0	3	0	1	0	0	0	2
Sule	6.982	12.945	29.357	48.075	30.670	50.679	55.743	52.012	53.835	37.929	26.148	37.823
Topskarv	0	0	3	0	0	1	0	5	8	17	6	3
Thorshane	2	6	1	4	8	1	3	4	2	0	2	3
Lunde	0	3	2	0	2	1	7	4	4	0	2	2
Alk	87.094	34.000	29.951	23.927	25.086	36.070	77.505	27.310	91.938	71.457	47.867	50.434
Søkonge	65	687	35	54	64	72	19	15	64	123	52	120
Polarlomvie	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	-
Lomvie	5.091	4.413	4.276	484	14.608	11.705	9.871	4.403	6.779	8.027	11.897	6.966
Lille kjove	41	6	76	4	5	1	46	0	1	7	10	19
Almindelig kjove	140	386	128	95	388	165	102	89	155	94	67	174
Mellemkjove	2	54	4	0	175	12	4	3	3	22	7	28
Storkjove	276	562	398	257	540	300	390	1.841	1.889	1.659	708	811
Ride	26.562	46.682	11.197	29.137	17.616	26.147	35.121	19.663	21.443	16.096	14.188	24.966
Sabinemåge	0	1	1	0	0	0	1	2	0	1	1	1

Sabinemåge 2K, Grenen, Skagen, 15. september 2020. Foto: Knud Pedersen

Efterårets forekomst af kjoever var noget skuffende. Lille kjoeve blev iagttaget på to datoer, dog med hele ni fugle ved Grenen 25/8 - alle 1K. Endvidere en 1K trækende ved Grenen 7/9.

Mellemkjoeve optrådte også beskedent med i alt syv fugle 27/7-23/10, og bortset fra en 1K 23/10 og en 1- eller 2K 21/9, var øvrige observationer af ældre fugle (fire i lys form og en mørk form).

Efteråret blev det hidtil dårligste for almindelig kjoeve i Skagen: Sølle 67 fugle i hele perioden!

Totalsummen var hvad man kunne notere på en enkelt dag i august-september i 1970'erne og 80'erne. Største dag blev 23/7 (4). Første 1K blev set 6/9, hvilket er sent.

Forekomsten af storkjoeve (708) var betydeligt under de seneste tre års store antal på næsten 2.000 fugle pr. sæson. Usædvanligt få fugle fra midten af september og særligt i oktober med kun 13 fugle var en kedelig overraskelse. Største dag blev 10/9 (79) og mediandatoen blev så tidlig som 9/9.

Ride (14.188) optrådte også betydeligt under gennemsnittet for tiårsperioden 2010-2019 (24.966).

November (9.016) blev den største måned og toppede 20/11 (2.332), men også 6/11 (1.944) og 23/11 (1.350) var markante dage med ridetræk.

En 2K sabinemåge rastede om formiddagen 15/9 i 35 minutter ved Grenens spids sammen med en sorthovedet måge, rider og fjordterne. Det blev desværre efterårets eneste fund af denne eftertragtede art.

Øvrige mere bemærkelsesværdige observationer

I perioden 15/7-9/8 blev en amerikansk sortand 2K+ han set ud for Grenen (G). Det er ottende fund, siden

den første blev fundet i april 2011. En del af fundene kan dog være af de samme tilbagevendende individer. Samme sted rastede to adulte hanner af brilleand i nogenlunde samme periode, 15/7-1/8. Endnu et sommerfund af havlit i år blev gjort 6/8 og 9/8, hvor en 2K han blev set ved Grenen.

Turteldue dukkede op ved Stald Grenen 29/9 og igen 1/10 nok en gang. Natravn blev set ved Grenen 2/9 og en 1K blev ringmærket ved Jennes Sø 13/9. En landsdækkende tilstrømning af gråsejlere ramte også Skagen 28/10, da 1-2 sås ved Kiggerbanke og Skagbanke (G). Dagen efter, 29/10, fløj to gråsejlere (G) rundt over Grenen, hvilket muligvis var gengangere fra dagen forinden. Det er fjerde fund for Skagen og det første fund af to gråsejlere sammen i Danmark. En plettet rørvagtel piftede på Grenen 10/7. Arten er næsten årlig i Skagen. Det voksende antal af sølvhejre blev også bemærket i andet halvår, hvor op mod i alt 11 sås i perioden 4/7-6/11.

Pomeransflugl blev registreret på to datoer: 27/8 en på natoptagelse fra Grenen og 28/9 en rastende ved Fyrvej. 8/8 blev en adult hun af hvidbrystet præstekrave set på Grenen. 29/8 sås en tredækker ved Gyvelmarkerne.

Der blev gjort ni observationer af sorthovedet måge i perioden 1/7-22/9, hvoraf syv var 2K (en langstidsstationær 2K udgør nok alle observationerne) og to var 1K. Hele 41 observationer af kaspisk måge blev gjort på Grenen i perioden 23/7-12/12. Fordelingen lød på ni adulte, en 4K, tre 3K, ni 2K og 19 1K. Der er sandsynligvis tale om en del gengangere. 19/12 blev en hvidvinget måge 2K set på Grenen. Mågen så ud til at være af den sjældne race baffinmåge og er i så fald det første fund for Skagen (E). Tre gråmåger blev set på Grenen, 27/10 1K, 8/11 1K eller 2K og

Lomvie 1K, Skagen, 29. september 2020. Foto: Knud Pedersen

28/11 1K. Tre enkeltvis rovterner blev set ved Grenen 15/7, 22/7 og 12/8. Sortterne adult blev observeret ved Grenen 23/7 og 29/7, mens en 1K fouragerede i Skagen Havn 30/7.

Et usædvanligt stort antal fjordterner rastede i Skagen Havn 30/7, hvor ca. 3.500 fugle fouragerede på sildeyngel i havneområdet.

En imatur kongeørn blev set over Nedermose 7/8. Det er fjerde efterårsfund for Skagen og første siden 3/10 2013. En sort glente kredsede over Skagen By 9/8. Endnu en 2K ørnevåge gjorde trækforsøg over Skagen By og Buttervej 17-18/7, hvilket er ottende fund for Skagen (G). I forbindelse med natoptagelser af trækkald på Grenen og i Skagen By blev der hørt slørugler på tre nætter, 16/9 og 11+12/10. De sidste to optagelser kan dreje sig om samme fugl. 29/10 blev en slørugle set i Reservatet, og fra den 30/12 begyndte daglige udflyvninger fra Den Tilsandede Kirke. Lille flagspætte blev set ved Stald Grenen 29/9. En mindre invasion af unge aftenfalke ramte også Skagen i perioden 12-22/8. Den samlede total var på mindst 26, og den klart største dag var 18/8, hvor 21 ungfugle trak eller gjorde trækforsøg. Isfugl blev registreret på fire datoer: 14/8 og 2/9 Grenen samt 19+24/8 Jennes Sø. Grønspætte er en lokal sjældenhed i Skagen, men i år blev der gjort en del observationer af denne art. I perioden 19/7-13/8 blev en 1K grønspætte set i Hulsig. 25/7 blev der ringmærket en 1K grønspætte på Grenen, og i den efterfølgende periode 27/7-19/9 blev muligvis samme fugl set på Grenen, i Skagen By og omegn.

En meget sen rødrygget tornskade blev set på Grenen i perioden 29/10-14/11. Hidtil seneste var

en 1K 20-25/10 1992 Grenen. 9/10 blev en nøddekrige observeret i Skagen Klitplantage. Pungmejsen blev kun set 15/9, hvor tre gjorde trækforsøg. Det var halvt så mange som sidste år. Skagens tredje fund af cistussanger blev gjort 9/7 (G). De to forrige var begge af syngende fugle på Grenen 16/7-7/8 2001 og 2/6 2002. Hvidbrynet løvsanger optrådte med 12-13 individer i perioden 25/9-12/10. Den største dag var 8/10, hvor samlet 3-4 fugle sås på Grenen, i Reservatet og på Poul Eeg Camping. En enkelt fuglekongesanger blev ringmærket 15/10 ved Jennes Sø. Det er 15. fund for Skagen. Brun løvsanger blev ny art for Skagen (og Vendsyssel) og udgjorde tilmed det første decemberfund for Danmark, da den blev set i Reservatet i perioden 13-20/12 (G). Hele fire sibiriske gransangere blev ringmærket på Grenen med fordelingen 20/9 (1), 29/9 (2) og 24/10 (1).

I kølvandet på det store influx af rosenstær i første halvår blev en adult han set på Grenen 1/7

og en 1K på Grenen 28/8. En 1K sydlig blåhals i juvenil dragt blev ringmærket på Grenen 9/8. Trods racens nuværende status i Danmark, var det første sikre fund fra Skagen. Efterfølgende blev en blåhals sp. set 16+17/8. Skagens tredje blåstjert blev fanget og ringmærket på Grenen 29/9 (G). En enkelt lille fluesnapper 1K blev ringmærket på Grenen den 22/9.

En storpiber gjorde trækforsøg over Grenen 6/10. Den første bjergpiber dukkede op på Grenen 17/10, og den klart største dag blev 23/10 med 13 fugle. Resten af året sås næsten dagligt mellem ét og syv individer. Der blev set sorttrygget hvid vipstjert ved Stald Grenen på syv datoer i perioden 4/7-1/10.

Den eneste hvidsiskan i Jylland blev set på Grenen 28/10. Stor korsnæb blev set i perioden 22/7-9/11 med en sum af fugle pr. dag på 37. 11 hvidvinget korsnæb blev observeret på fire dage med den største observation 16/8 (7) Grenen. I perioden 16/9-21/12 optrådte lapværling næsten dagligt på Grenen. Antallet toppede primo og medio oktober med den største dag 10/10, hvor der blev set 19. Op mod fem dværgværlinger blev set på trækforsøg ved Grenen. Den første 29/9, herefter to den 5/10 og endelig 1-2 10-11/10.

Ynglefugle 2020

Efter sidste års komplette kollaps i skarvkolonien, hvor samtlige skarv forsvandt fra den ene dag til den anden, var der i år betydelig større succes. Fuglestationen fulgte kolonien i Skarvsøen gennem hele foråret og talte 35 aktive reder gennem sæsonen. Af andre ynglefugle i Skarvsøen skal nævnes grågås med et ungeførende par, gråstrubet lappedykker med to ungeførende par og blishøne med to ungeførende par. Desuden ynglede gråand i en gammel skarvrede.

To par traner etablerede sig i Nedermose, men der blev ikke observeret nogen unger. Til gengæld havde et par i Reservatet heldet med sig, da der blev set en adult med unge. På Grenen og i Reservatet hørtes maksimalt fem territoriehævdende rødbrummer på en tælling. Tre par af stor præstekrave gjorde forsøget med at yngle på Grenen. Stor hornugle ynglede nær Råbjerg Klitplantage og fik en unge på vingerne. Et stort antal af natravne blev registreret af Miljøstyrelsen på Skagen Odde. I Skagen Klitplantage blev der talt 52 syngende hanner og i Bunken Klitplantage 55 syngende hanner. Igen i år blev antallet af ynglende sortstrubet bynkefugl øget på Skagen Odde til mindst 19 par. Der var flest på Hulsig Hede (5) og Skiveren (2), mens der på følgende lokaliteter var et par hvert sted: Buttervej Industriom-

råde, Damsted, Hvideklit, Lodskovvad Mile, Mølkitten, Præstesø, Råbjerg Hede, Råbjerg Mile, Skagbanke, Stokmile, Vesterhvarre Rimmer og Øster Engklit.

Ringmærkning 2020

Skagen Fuglestation ringmærker under licens fra Ringmærkningsafdelingen, Statens Naturhistoriske Museum. Al ringmærkning på Grenen og omkring Skagen sker under Skagen Fuglestations licens, ligesom også afrapporteringen af årets ringmærkningsaktiviteter i området foretages via fuglestationen.

Fuglestationen har året igennem været bemanded af en blandet skare af erfarne og nye ringmærkere fra især Europa men også fra andre dele af verden. Det er dedikerede fugleinteresserede, specielt unge mennesker, hvoraf mange bruger en periode i livet på at rejse rundt til fuglestationer mange steder i verden for at dyrke interessen for at se på fugle og ringmærke. Nogle er blot på kort visit, mens andre ringmærker i længere perioder. Bemanningen har i år (på trods af COVID-19) bestået af ikke mindre end 34 forskellige ringmærkere, som deltog i et vist omfang og med stationslederen som den gennemgående ansvarlige ringmærker. Foruden de lokale ringmærkere og ringmærkere fra det øvrige Danmark var der deltagere fra Canada, Storbritannien, Tyskland, Østrig, Frankrig og Spanien.

Foruden den ringmærkning, der foregik i området omkring Skagen med Det Grå Fyr som omdrejningspunkt, blev der også foretaget specialmærkninger flere steder langs østkysten af Vendsyssel.

På Grenen foregår ringmærkningen nu fast i "Kabeltromlekrattet" på østsiden af Sandormevej ved "Sylviaastien". Ringmærkning foretages desuden ved Jennes Sø i Reservatet, i De Gamle Fyrhaver nord for Skagen Fuglestation samt i haven ved Fyrboligen. Hertil kommer tilfældig fangst andre steder omkring

Lapværling 1K, Skagen, 21. september 2020. Foto: Knud Pedersen

Tabel 6. Fangstaktivitet under Skagen Fuglestation fordelt på år.

	2017	2018	2019	2020
Antal fangstdage (hele året)	222	229	235	267
Antal fugle fanget	5.799	7.750	6.553	10.277
Antal arter fanget	78	84	88	103
Antal fangstdage (1. marts - 31. oktober)	181	177	176	202
Antal fugle fanget	4.692	5.255	5.005	9.448
Antal arter fanget	76	80	82	98

Skagen, fx på stranden ved Grenen, i Skagen, på Jerup Strand, ved Frederikshavn, i en have på Nordstjernevej m.fl. Endelig er der foretaget enkelte målrettede fangster andre steder i bl.a. i Sandmilen og på Nordmandshage ved Hals.

Vejrforholdene er afgørende for, hvornår mærkningsaktiviteterne på Grenen kan startes op. Den intensive mærkning i "Kabeltromlekrattet" startede op lidt før normalt 21/3, og den fortsatte så frem til udgangen af november. Der blev benyttet op til 230 netmeter, men antal aktive net kunne reduceres afhængigt af vind og vejr. Efter udgangen af november blev der fortsat med mere spredt mærkning året ud. Det resulterede i rekordmange fangstdage og fugle.

Indtil opstarten på Grenen, og efter afslutningen heraf i november, blev der mærket på de andre lokaliteter, når forholdene var til det.

Ringmærkningen i De Gamle Fyrhaver (50 netmeter) og i Fyrhaven (20 netmeter) foregik som regel midt på dagen, efter fangsterne på Grenen var afsluttet og i forbindelse med rundvisninger.

Der var ved Jennes Sø, hvor også CES-fangsterne foregik, opstillet 120 meter net, som også benyttedes til fangst udenfor CES-perioderne, når vejret ikke var til fangst på Grenen eller som alternativ til Fyrhaverne.

Til fangsterne på stranden, som foregik på mørke, måneløse nætter, anvendtes lys og ketcher til fangst af primært vadefugle. Ved Nordmandshage blev forsøgt fangst af terner og vadefugle ved natfangst, mens der i Sandmilen blev forsøgt fangst af natravn.

I forbindelse med ringmærkningen blev der gennemført forskellige specialprojekter. Der blev i forbindelse med forårets mærkninger foretaget radiomærkning af 20 trækkende rødhalse for at følge deres ophold og afrejse fra Skagen-området. Ligeledes blev der i forbindelse med Icaros-projektet mærket syv solsorte med GPS for at følge deres efterårstræk.

Årets resultater

I forhold til de forudgående år blev antallet af fangstdage øget, og der blev fanget det højeste antal fugle i Fuglestationens historie og det næsthøjeste ved Skagen - kun overgået af 2009 (med 10.248 ringmærkede fugle). Det blev til i alt 267 dage (eller 13,6 % flere dage end i 2019) med ringmærkning i 2020 og der blev fanget 56,8 % flere fugle. Fangstaktiviteten (inkl. CES-mærkningerne) var fordelt på hele året og i "standard"-perioden 1/3 - 31/10 fremgår af tabel 6.

Der blev i alt fanget 10.277 fugle fordelt på 103 arter (samt 7 underarter). De fangede fugle bestod af 8.745

Netfangst på Grenens strandarealer 23. oktober 2020. Foto: Skagen Fuglestation

Grønspætte 1K, Skagen, 25. juli 2020.
Foto: Knud Pedersen

ringmærkninger, 169 aflæsninger af egne fugle mærket tidligere år samt 1.337 genfangster af fugle mærket eller aflæst tidligere i 2020-sæsonen. Hertil kom aflæsning af 25 fugle, som var mærket i udlandet samt to mærket andet sted i Danmark. De hyppigst mærkede udgjordes af 21 arter, der blev fanget i et antal af mere end 100 fugle, som udgjorde hele 86,5 % af de fangede fugle. Til sammenligning blev 43 arter, hvoraf andefugle, vade-fugle og mågefugle udgjorde en stor andel, mærket i et antal på færre end fem fugle. Mærkningen af disse arter foregik hovedsageligt i forbindelse med natfangst. En samlet oversigt over årets mærkninger kan ses på fuglestationens websider - www.skagenfuglestation.dk. De talrigest ringmærkede arter var rødhals (820 fugle), munk (800 fugle) og løvsanger (650 fugle). Ser man på ændring i forhold til sidste år, skal man være opmærksom på, at der i 2020 var 26 fangstdage flere i "standard"-perioden svarende til 14,8 % flere end i 2019 (se tabel 6). Af arter, der blev mærket væsentligt flere af end sidste år, kan nævnes munk og havesanger med ca. 3,5 gange flere fugle, mens blåmejse, fuglekonge, solsort og rørsanger følger med omkring 2,5 gange flere, og især sortmejsen springer i øjnene med 10 gange flere fugle.

En art viser stor nedgang i forhold til 2019: Det er gråsiskan, hvoraf der kun blev ringmærket halvt så mange lille gråsiskan, mens mærkningen af stor gråsiskan var reduceret til under en tiendedel 1/10. Arten udgjorde blot 7,4 % af årets mærkninger, mens den i invasionsåret 2018 udgjorde hele 43 % af de mærkede fugle.

Ser man på årets mærkninger fordelt på første og andet halvår bemærkes, at især sortmejsen, blåmejsen, fuglekongen, jernspurv og rørspurv blev mærket i væsentligt større antal i efteråret end i foråret, men også musvit, gærdesmutte og rødhals blev mærket i større antal i efteråret. Selvom flere arter blev registreret hyppigere i efteråret, var der ikke tale om egentlige invasioner af arter i 2020, selvom især sortmejsen (i september), blåmejsen og fuglekongen optrådte hyppigt. Arter som kæranger, havesanger og gærdesanger blev ringmærket i størst antal i foråret.

Af sjældenheder blev det ikke til så mange, men nævnes må blåstjert, mærket 29/9 som den fjerde fangst under Stationen, lille rørsanger mærket 1/6 (Stationens anden) samt fuglekongesanger mærket 15/10 (Stationens første).

Også fangst af grønspætte, stor tornskade, lundsanger og rødtoppet fuglekonge (forårsfangst), som ikke optræder hyppigt, bør nævnes. Endelig blev det også til mærkning af den første sydlige blåhals (juvenil) 9/8 ved Skagen. Interessant er det også, at både hvidbrynet løvsanger med fem fangster og sibirisk gransanger med fire fangster er ved at være faste gæster på Grenen.

Der blev genfanget 1.337 af de fugle, som allerede var fanget mindst en gang tidligere i årets sæson (tabel 7). De fordelte sig på 41 arter og blev genfanget i meget forskellige antal og med meget forskellig hyppighed. Nogle af de hyppigt fangede arter (mere end 100 mærkede) sås kun sjældent igen (fx sortmejsen, sangdrossel, bogfinke, løvsanger og gråsiskan), fordi de var på hurtigt gennemtræk, mens de lokale ynglefugle genfangedes hyppigt (fx solsort, dompap, gærdesanger, musvit og tornsanger). I forhold til alle årets mærkede fugle blev 15 % genfanget.

Der blev foretaget aflæsninger af 168 fugle fordelt på 20 arter, som allerede var ringmærket ved Skagen tidligere år. Nogle er blevet mærket tidligere år af Skagen Fuglestation, mens andre var fra før etableringen af fuglestationen, men alle er fra området, som i dag dækkes af stationens virke. Samlet blev der aflæst 1,9 % af de fangede fugle, men det dækker over stor variation mellem arterne. Fx blev der ikke aflæst løvsanger, som ellers fangedes hyppigt, mens der kun blev aflæst få sortmejsen (0,6 %) og gråsiskan (0,7 %). I den modsatte ende blev gulspurv (17,4 %) hyppigst aflæst efterfulgt af grønirisk (13,9 %), solsort (8,1 %) efterfulgt af sidste års topscorer musvit (6,8 %). Foruden aflæsning af egne mærkede fugle, blev blot aflæst to fugle (splitterne og munk) ringmærket andet steds i Danmark, mens der blev fanget 25 fugle mærket i udlandet fordelt på otte lande.

Tabel 7. Antal arter genfanget fordelt på måned, samt %-andel genfanget, hvor mere end 100 fugle er ringmærket.

GENFANGST	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Total	% genganget
Rødstrubet lom		1											1	
Knortegås, lysbuget (hrota)									1				1	
Dobbeltbekkasin							1	1					2	
Tinksmed							1						1	
Stor flagspætte								1	1	4	1		7	
Sortmejse										1			1	0,6
Topmejse					1	3	3		5	2			14	
Blåmejse		3	4	5	2	1	3	4	16	31	48	4	121	19,9
Musvit		3	6	8	8	4	9	9	13	26	8		94	27,8
Skægmejse								1	1	2	1		5	
Kærsanger							1	4					5	4,3
Rørsanger					2	20	7	18	13				60	26,7
Løvsanger					2		1	19	6				28	4,3
Gransanger				11	4	8	10	15	20	3			71	12,9
Munk				2	2	4	9	16	18	20	1		72	9,0
Havesanger					5	4	1						10	6,5
Gærdesanger					22	37	17	12					88	29,0
Tornsanger					18	48	30	29	2				127	27,7
Fuglekonge			2	2				1	7	58	7		77	12,7
Træløber										1			1	
Gærdesmutte			1	7	3	5	3	1	12	14	6		52	13,6
Rødhals			11	18	1	1			65	138	26		260	31,4
Rødstjert					1				16				17	
Sangdrossel						1				1			2	1,7
Vindrossel										2			2	
Solsort			2	11	10	12	10	2	1	12	5		65	48,1
Ringdrossel											1		1	
Jernspurv									10	9	1		20	12,0
Skovspurv											1		1	
Bogfinke					1					3	1		5	3,2
Kvækerfinke										3	1		4	
Dompap sp.					1		2	6	1	9	3		22	
Lille dompap						2	1			19	8		30	33,3
Stor dompap								1					1	
Grønirisk	2		1		1							1	5	4,3
Bjergirisk											1		1	
Gråsirken sp.									1	1			2	
Lille gråsirken		2			2		2	5	10	4			25	4,9
Stor gråsirken		1											1	
Gulspurv				4	1		2	3			1	1	12	
Rørspurv					3	3	2	2	1	10	1	1	23	6,3
SUM	2	10	27	68	90	151	116	151	220	374	121	7	1.337	15,0

Tabel 8. Antal fugle mærket tidligere år og andel heraf, som blev aflæst i forbindelse med årets ringmærkning.

	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Total	% aflæsninger
Sortmejse			1										1	0,6
Topmejse	1				2								3	6,3
Blåmejse	10	4	5			2	3		1	2			27	4,4
Musvit	7	6	5	1	2	1				1			23	6,8
Rørsanger					2	1	2						5	2,2
Gransanger				3	5		2		1				11	2,0
Munk				1		1	1						3	0,4
Gærdesanger				2	6								8	2,6
Tornsanger					9	2	6						17	3,7
Gærdesmutte			2	1							2		5	1,3
Rødhals	1	1	4	1							1		8	1,0
Solsort	2		1	3	1	2	1					1	11	8,1
Jernspurv										1			1	0,6
Skovpiber							1						1	6,3
Bogfinke	1		1	1									3	0,8
Lille dompap					1	1							2	1,3
Grønirisk	11			1						2	2		16	13,9
Lille gråsirken		1		1	1		1						4	0,7
Gulspurv	3	2	1	6	1		2					1	16	17,4
Rørspurv				1	2			1					4	1,1
Sum	36	14	20	22	32	10	19	2	3	5	5	2	169	1,9

	Forår	Efterår
Dækning	1. januar - 30. juni	1. juli - 31. december
Ringmærkning, total	3.278	5.468
Tre talrigest ringmærkede arter	Munk 428 Løvsanger 385 Rødhals 323	Fuglekonge 568 Blåmejse 498 Rødhals 497
Sjældneste ringmærkede arter	Lille rørsanger Vendehals	Hvidbrynet løvsanger 5 Fuglekongesanger 1 Gransanger, tristis 4 Blåstjert 1 Lille fluesnapper 1
Observationer almindeligste arter	Sortand 84.326 Bog/kvækerfinke 62.575 Sule 22.510	Alk 47.867 Sortand 47.267 Sule 26.148
Observationer, usædvanlige arter/antal	Rødhovedet and 1 Turteldue 8 Hvid stork 28 Islom 42 Hvidnæbbet lom 7 Almindelig skråpe 1 Topskarv 51 Lunde 1 Mellemkjo ve 5 Hvidvinget måge 2-3 Lille skrigeørn 4 Bjæder 13 Drosselrørsanger 3 Lundsanger 3 Rosenstær 13 Nordlig blåhals 8 Lille fluesnapper 6 Ringdrossel 312 (18/4) Markpiber 1 Citronvipstjert 3 Hvidvinget korsnæb 2 Hortulan 1-2	Brilleand 2 Turteldue 1 Islom 34 Hvidnæbbet lom 23 Stor stormsvale 5 Sodfarvet skråpe 6 Almindelig skråpe 11 Topskarv 6 Hvidbrystet præstekrave 1 Tredækker 1 Thorshane 2 Lunde 2 Lille kjo ve 10 Sabinemåge 1 Hvidvinget måge 1 Rovterne 3 Lille flagspætte 1 Aftenfalk 26 Hvidbrynet løvsanger 12-13 Rosenstær 2 Storpiber 1 Hvidsisken 1 Dværgværling 5
Observationer sjældne arter	Lille sejler 1 Lille rørvagtel 1 Dværghejre 1 Slangeørn 2 Steppeørn 3 Høgeørn 1 Dværgørn 1 Ørnevåge 2 Korttået lærke 1 Buskrørsanger 6 Grøn sanger 1 Gul vipstjert ssp feldegg 1 Krognæb 1	Amerikansk sortand 1 Gråsejler 2 Ørnevåge 1 Cistussanger 1 Brun løvsanger 1
Ynglefugle, sjældne (par)	Natrvn 107 Trane 15-16 Rørdrum 5 Skarv 35 Stor hornugle 1 Sortstrubet bynkeflugl 19	

Fanny Rey med karmindompap juni 2020. Foto: Skagen Fuglestation

CES

Constant Effort Site, eller CES er den engelske betegnelse for standardiseret fangst af ynglefugle. CES foretages på præcis samme sted og efter samme metode hvert år 12 gange i sommerens løb. Der fanges med samme antal net én gang i hver 10-dages periode, hvor første periode starter 1/5.

Nedenstående er den første opgørelse af CES-fangster efter flytning af det oprindelige site til ny lokalitet ved Jennes Sø, hvor der blev fanget med 120 netmeter. Der blev foretaget mindre justeringer i opstilling af net fra 2019 til 2020, som dog ikke vurderes at have væsentlig indflydelse på fangsten.

Der blev mærket/aflest i alt 360 fugle fordelt på 29 arter, fordelt på 202 fugle mærket/aflest og 22 arter i 2019, og 186 fugle mærket/aflest fordelt på 26 arter i 2020.

Den største forskel på de to år var, at der i 2019 blev fanget flere juvenile fugle end i 2020. Andelen udgjorde 56,4 % af de fangede fugle i 2019, mens de i 2020 udgjorde en noget lavere andel, nemlig 40,3 %. Dette ses på de fire hyppigst fangede arter (gransanger, tornsanger, løvsanger og munk), og forskellen i fangst af ungfugle kan tyde på, at gransanger og tornsanger havde et godt yngleår i 2019, men et mindre godt år i 2020. Løvsanger kom godt gennem begge år, mens begge år var dårlige for munk. Det er dog få data at bygge sikre konklusioner på.

En samlet oversigt over resultatet af årets CES-fangst ved Skagen kan ses på stationens webside www.skagenfuglestation.dk.

Gjerrild Fuglestation

Af Jørgen Staarup Christensen, Rasmus Due Nielsen, Kent Olsen,

Jonas Dencker Kjærgaard & Mogens Stoustrup Jensen

Indledning

Det blev et meget flot år ved Gjerrild med omfattende dækning igennem hele året. Desuden rekordmange arter registreret, i alt 233 arter, heraf var 228 arter ved den primære observationspost ved Nordstrand Øst.

Samlet dækning omfattede 228 dage, heraf 125 dage i foråret – nok den bedste dækning siden fuglestations-årene – og 103 dage hen over sommer og efterår.

Forår

Generelt blev det et køligt forår præget af sol og vestenvind. Vi skulle helt hen til 20/5 før der kom en østenvindsperiode med varme. Fuglemæssigt blev året væsentligt bedre end forventet qua den megen vestenvind. Af forårets 125 observationsdage var 92 dage med totaltælling, samt 33 dage med periodevise observationer/strø-obs. I træksæson fra ultimo januar til medio juni er der samlet tastet observationer i DOF-basen fra 117 dage; svarende til 80 % af alle dage i perioden. Således blev alle dage – bortset fra nogle få østenvindsdage sidst i maj – med godt trækvejrs dækket.

Januar til primo marts

Perioden var præget af meget vestenvind og nedbør, få solskinstimer og frostdøgn. Februar og primo marts var ofte ret blæsende, med flere stormvejrsgage.

Den milde start bød på store præstekraver (16 R) ved Stavnhoved, mens meget vand på marker og enge i baglandet gav mange dobbeltbekkasiner og enkeltbekkasiner, flere rastende grå-, canada- og blisgæs end tidligere år foruden rekordmange lysbugede knortegæs i området: Maks. 26/1 461 Ø.

I denne periode sås også et stort tidligt træk af især grønsisken med >10.000 T og i løbet af februar ligeledes tidligt træk af rød glente, musvåge, havørn og vandrefalk.

Blæsevejrsgage gav i år kun beskedent afkast med én mallebuk og 145 rider i perioden. Dertil beskedne tal for havdykænder, bortset fra havlit med samlet forårstotal på 399 fugle (ny forårsrekord).

Perioden bød også på overvintrende gransanger, kongeørn fra medio februar til medio marts (dog 5/3 2 TF), hvid stork ultimo februar, sortsvane og tidlig ankomst af sortstrubet bynkefugl (6/3).

Medio marts til medio maj

Vejret var helt usædvanligt stabilt, tørt og solrigt, dog relativt køligt og med næsten konstant vind fra vestlige retninger. Det lidt varmere vejr indtraf først fra sydvest efter 7/5.

Trods fravær af østenvind blev trækket ikke desto mindre ganske fint for næsten alle arter. Dette gjaldt

Kongeørn 2K, Emmedsbo Plantage, 12. februar 2020. Fuglen sås efterfølgende dagligt ved Gjerrild.
Foto: Rasmus Due Nielsen

også for rovfuglene, hvor antallet af spurvehøge og fiskeørne dog ikke var på niveau med sidste års "østenvindstotaler".

Også et fint duetræk med ringdue 14/3-12/4 (>42.000 T) og huldue (343 T), især primo-medio marts. Trods millioner af overvintrende kvækerfinker i Jylland, blev finketrækket en skuffelse, men fuglene er formentlig i sol, blå himmel og medvind fra SV trukket højt, uden for syns- og hørevidde. Flere dage blev finkeflokke tilfældigt opdaget i håndkikkert højt mod NØ.

I perioden sås fine træktotaler for sølvhejre (4), skestork (4), mosehornugle (17), sanglærke (2.677), hedelærke (59), engpiber (12.067), bjergvipstjert (141), stenpikker (240), misteldrossel (1.695), ringdrossel (123), allike (16.140), stillits (524), rørspurv (499), stor tornskade (7), sortstrubet bynkefugl (6) og rødtoppet fuglekonge (8), heraf fire relativt stationære i perioden marts til maj. Igen i år sås kun få lille korsnæb (356) og gråsirken (297). Desuden islom, turteldue, gulirisk, hortulan, og kun andet fund af sydlig blåhals.

Ultimo maj til medio juni

Endelig østenvind og varme, som straks gav hvepsevåger (21-23/5: 126 T), aftenfalk (4), pirol (2), biæder (2), karmindompap (5), rødstrubet piber (1), rosenstær (1; andet fund fra Gjerrild), gulirisk (3), fint træk af gul vipstjert (2.887), grå fluesnapper (102), røddrygget tornskade (29) og kernebidder (189). Det nordgående fældningstræk af canadagås blev noteret i perioden 22/5-7/6 med i alt 611 (ny forårs-rekord) og med kulmination primo juni ligesom sidste år.

Steppehøg 2K han, Gjerrild Nordstrand, 2. maj 2020. Foto: Rasmus Due Nielsen

Rovfugletrækket

Et fint år for især rød glente, blå kærhøg, musvåge, tårnfalk og vandrefalk og ny års-maks. for havørn (45) og rørhøg (195).

Det blev et meget stort år for musvåge med 4.428 (tredjestørste år hidtil), og trækket strakte sig over en lang periode fra primo marts til ultimo april uden de sædvanlige toppe med fortrinsvis adulte fugle medio-ultimo marts, og særligt 2K-fugle igen medio-ultimo april, og ingen dage med >500 fugle; maks. blev 6/4 med 279 T/TF. Den høje årstotal for musvåge er derfor mere et resultat af mange observationsdage med godt vejr og over 100 trækforsøgende fugle.

Rød glente nåede ikke helt sidste års niveau, men nåede alligevel 374 fugle, med en tydelig kulmination primo april; 8/4 min. 44 TF (ny dags-maks.). Også havørn blev usædvanlig talrig; allerede med op til 5 R i januar og især medio-ultimo marts sås mange fugle i området og 24/3 min. 9 T/TF (ny dags-maks.). Desuden ofte 1-2 imm. fugle TF gennem hele april og 1/5: 4 TF.

Første rørhøg havde rekordtidlig ankomst 14/3 og første kulmination lå primo april, men hovedtrækket toppede primo maj med ankomst af 2K-fugle og ny dags-maks. 8/5 (28 T). Det blev også et meget flot år for blå kærhøg (118 T) med kulmination ultimo april-primo maj, samt rekord sen fugl 14/6. Også et udmærket år for steppehøg med fem fugle og et gensyn med hedeheg (ikke årlig) med to fugle. I øvrigt et meget flot år for denne i Østjylland med ti fugle.

Det blev også et fint år for tårnfalk (270) og vandrefalk (44), for begge arter næsthøjeste totaler hidtil ved Gjerrild. Tårnfalk, med en lille kulmination ultimo april, men usædvanligt mange fugle sidst på sæsonen med knap 50 T ultimo maj-primo juni.

Igen i år sås kongeørn rastende og gøre trækforsøg i en længere periode på Nordøstdjursland; først set ved Brøndstrup 12/2 og dernæst i området fra Gjerrild til Fornæs indtil 24/3, og formentligt samme fugl ved

Ramten 30/3. Endda 2 TF ved Gjerrild 5/3. En nordtrækkende fugl 10/4 over Grenå var muligvis ny fugl (qua foto), som desværre aldrig blev genfundet ved Gjerrild. For øvrige rovfugle fine årstotaler (tæt på eller lidt over gennemsnit for seneste otte års tællinger), mens lille skrigeørn, der har været set næsten årlig siden 2013 (dog ikke 2017), ikke kom i bogen i år.

Sommer og efterår

Efterårssæson starter 15/6, da returtrækket af vadefugle og fældningstræk af havdykænder særligt ses fra medio juni. Siden 2018 har der været observeret igennem hele efteråret ved Gjerrild, og med 103 observationsdage, heraf 82 dage med totaltælling, var dækning i 2020 den hidtil bedste. Bortset fra havdykænder og alkefugle ses der sjældent større træk, men med en altid god artsbredde er efteråret mindst lige så spændende som foråret.

Medio juni til august

Det blev en typisk dansk vestenvindssommer med hyppige byger, perioder med blæst, men også solskinsdage, dog ofte relativt kølige, og ikke én sommerdag (25 grader) før medio august.

I juli blev der for første gang regelmæssigt talt vadefugletræk, men det blev ikke til de store træktotaler, men en fin artsbredde (21 vadefuglearter). 17/7 sås en trækkende kærløber i ryleflok, som var første fund for Gjerrild. Største sæsontotaler for hele efteråret blev strandskade (656), hjejle (938; kun indtræk), strandhjejle (125), islandsk ryle (276), almindelig ryle (1.564), lille kobbersneppe (356), småspove (101), storspove (205) og rødben (147).

Sædvanligt for perioden sås et fint fældningstræk af sortand og fløjlsand; for sortand knap 35.000 NV, især stort træk 29-31/8 med 10.850 NV. I år sås mange fjordterner/havterner (2.274). Fine fugle i perioden var en stationær sort glente fra 16-23/8, aftenfalk, natrav og rødtoppet fuglekonge (2).

September til medio oktober

Vejret var relativt lunt, solrigt og mest med vind fra vest, dog sidst i september til primo oktober vind fra øst og syd og mere nedbør, som gav lidt større træk af småfugle, men kun få rovfugle i år.

Perioden var præget af suler, gæs, svømmeænder, kjoever og splitterner, lidt vadefugle samt lidt træk af småfugle. Især sås en stor forekomst af suler (7.985) med kulmination medio september til primo oktober og en rekorddag 1/10 (791 Ø) tæt på kysten.

Desuden skal mindre invasioner af stor flagspætte (69 T/TF) fra ultimo juli til medio oktober og skovskade (197 T/TF) fra ultimo september til medio oktober bemærkes. Gode fugle i perioden var lunde, hvidbrynet løvsanger, stor korsnæb og lapværling.

Ultimo oktober til december

Også denne periode blev lunere end normalt men med meget nedbør, vestlige vinde og kun få dage med hård vind og kuling. Årstotalen for alk blev historisk høj, hvor >125.000 fugle blev noteret med kulmination ultimo oktober; maks. 27/10 (27.600 T) ved Gjerrild Klint. Det antages at være samme fugle, som raster i havområdet og som kan ses på fourageringstræk hver morgen, hvor der helt indtil ultimo november tælles >10.000 fugle på træk. I perioden desuden pænt indtræk af sangsvane fra medio oktober, men især medio-ultimo november, i alt 421 indtræk.

Fine fugle i perioden var nordisk lappedykker, lille skallesluger, kongeederfugl, dværgmåge, søkonge, bjergpiber, bjerglærke, lapværling og særligt gråsejler (1 R) 23-24/10 Nordstrand Øst og (1 IT) 3/11 Gjerrild Klint. Desuden blev brun løvsanger fundet 7/11 ved nærliggende Stensmark Strand, lige syd for Sangstrup Klint. En sen landsvale 26/11 skal også bemærkes.

	Forår	Efterår
Dækning	1/1 – 7/6 (92 dage)	27/6 – 19/12 82 dage)
Ringmærkning, total	Ingen	Ingen
Fem talrigest ringmærkede arter	Ringdue 48.028 Bog-/kvækerfinke 24.447 Grønsisken 16.306 Allike 16.140 Bogfinke 8.632	Alk 127.465 Sortand 63.023 Ederfugl 11.138 Sule 7.985 Fløjsand 7.795
Observationer, usædvanlige arter/antal	Islom 3 Mallemuk Nordisk lappedykker 4 Sølvhøjre 4 Skestork 4 Sortsvane 2 Tundrasædgås Nilgås 14 Mandarinand Kongeørn 3 Aftenfalk 4 Vandrikse Enkeltbekkasin 3 Sorthovedet måge Turteldue Natravn Vendehals 5 Pirol 2 Biæder 2 Isfugl Rødstrubet piber Sydlig blåhals Sortstrubet bynkefugl 6 Rødtoppet fuglekonge 8 Rosenstær Gulirisk 5 Stor korsnæb 20 Hortulan Lapværling 2	Nordisk lappedykker 3 Mallemuk 3 Tundrasædgås 86 Atlingand 3 Kongeederfugl Aftenfalk Almindelig kjoeve 94 Storkjove 15 Mellemkjoeve Lunde Søkonge Sortterne 4 Natravn Gråsejler 2 Bjerglærke 6 Bjergpiber 2 Hvidbrynet løvsanger Stor korsnæb 6 Lapværling 7

Ynglefuglene på Tipperne

Af Ole Thorup⁽¹⁾ & Thomas Bregnballe⁽²⁾

1. Amphi Consult, 2. Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet

Indledning

Tipperne er et af de vigtigste yngleområder for engfugle i Europa. Her yngler 300-400 par vadefugle fordelt på 8 arter, og især forekomsten af tocifrede antal ynglepar af engrylle og stor kobbersneppe, og de fleste år også mere end 10 ynglehunner af brushane, gør Tipperne til noget særligt. Engrylle, brushane og stor kobbersneppe er de mest truede engfugle i Europa, og der er under fem lokaliteter med tilsvarende forekomster af de tre arter i Europa.

Ynglefuglenes forekomst på Tipperne er registreret årligt siden 1928, og materialet udgør således en af verdens længste tidsserier for ynglefugle. Overvågningen af fugle på Tipperne er en del af det nationale overvågningsprogram NOVANA.

Ole Thorup fra Amphi Consult har sammenstillet data, og forfatterne har i fællesskab udarbejdet den endelige tekst.

I det følgende fremlægges uddrag af resultaterne fra overvågningen af ynglefugle i 2020. Anvendte stednavne findes angivet på kortet i Figur 1.

Forekomst og ynglesucces

I Tabel 1 er forekomsten vist for nogle af de arter af ynglefugle, der har optrådt på Tipperne i perioden fra 1975 til 2020.

Figur 1. Kort over Tipperne med lokale stednavne angivet.

Bramgæs, Værnengene, 2. maj 2020. Foto: Eva F. Henriksen

Tabel 1. Antal ynglepar på Tipperne af en række karakteristiske ynglefugle. Forekomsten i 1975-2014 vises som gennemsnit for tiårs perioder, mens forekomsten i 2015-2020 er vist for de enkelte år. Ved gennemsnit mellem 0,05 og 0,5 angives tallet med en decimal. For gøg angiver tallet ved linietaksering det gennemsnitlige antal registrerede fugle pr. linietaksering (med en decimal) udført mellem 15. maj og 25. juni. Linietakseringerne ophørte i 2004.

	1975-1984	1985-1994	1995-2004	2005-2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Knopsvane - par	36	8	1	1	0-1	7	4	2	2	3
Atlingand - par	6	6	4	3	1	1	5	6	0	3
Skeand - par	16	31	7	5	0	7	1	1	0	0
Knarand - par	3	4	2	2	2	7	7	11	8	5
Gråand - par	30	44	50	59	42	50	65	43	28	50
Spidsand - par	15	18	6	2	1-2	2	3	1	0	0
Gøg - linietakseringer	1,5	0,9	1,5	-	-	-	-	-	-	-
Gøg - maks. hanner/hunner	4	2	2	2	1	2	1	1	2	2
Rørdrum - par	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Strandskade - par	8	18	13	8	6	5	5	5	6	5
Klyde - par	252	345	97	49	23	7	8	9	24	34
Hjejle - par	0	0	0	0,4	0	0	0	1	0	0
Vibe - par	112	192	128	131	151	104	78	128	125	143
Storspove - par	0	0	1	4	2	2	1	1	1	2
Stor kobbersneppe - par	81	153	101	68	51	39	29	31	29	42
Brushane - ynglehunner	93	160	75	37	19	17	14	19	10	6
Brushane - dansehanner	55	78	30	19	14	13	12	9	11	3
Engryle - par	15	115	82	28	22	23	22	17-18	13	12
Dobbeltbekkasin - par	15	16	4	3	0	0	0	1	0	0
Rødben - par (optalt)	98	457	166	110	113	81	81	103	95	102
Hættemåge - par	174	289	5	1	0	0	0	0	0	1
Stormmåge - par	5	3	2	1	0	0	0	0	0	0
Sølvmåge - par	1	0	1	1	3	1	2	1	1	3
Svartbag - par	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0
Havterne - par	50	90	24	6	0	0	0	0	0	0
Rørhøg - par	1	2	2	2	2	2	1-2	2	1	2
Bysvale - par	0	0	0	1	0	0	0	2	3	5
Landsvale - par	8	6	5	8	16	15	14	16	10	13
Tornsanger - sangterritorier	1	2	6	9	14	15	9	9	14	15
Gul vipstjert - par	50	89	41	50	49	79	97	106	90	97

Tabel 2. Andel af reder (%) af undersøgte vadefugle, hvor æggene blev spist af fugle eller rovpattedyr i 1986-2020, dvs. i perioden hvor dette er undersøgt. 1986-2015 er vist som gennemsnittet for femårsperioder. Beregnet ud fra kontrollerede reders gennemsnitlige daglige overlevelse - : for få data til beregning (< 50 redeovervågningsdage).

	1986-1990	1991-1995	1996-2000	2001-2005	2006-2010	2011-2015	2016	2017	2018	2019	2020
Strandskade	33	59	96	100	98	97	-	-	-	-	-
Vibe	39	52	84	74	60	80	97	90	52	51	62
Stor kobbersnepe	34	54	94	69	74	76	-	-	39	50	78
Brushane	34	51	87	72	63	64	-	-	-	-	-
Engryle	31	48	72	51	43	68	53	95	-	51	-
Rødben	21	54	87	77	66	82	81	43	63	66	62

Tabel 3. Antal registrerede ungefamilier pr. år 1998-2020, dvs. i perioden hvor dette er undersøgt for de inkluderede arter. For 1998-2017 er vist det gennemsnitlige antal pr. år i fireårsperioder.

	1998-2001	2002-2005	2006-2009	2010-2013	2014-2017	2018	2019	2020
Atlingand	0,3	0	0	1	0	0	0	0
Skeand	0	0,5	0	1	0	0	0	0
Gråand	6	4	7	6	4	3	0	1
Strandskade	1	0	1	1	0	0	2	2
Vibe	27	52	47	55	25	60	81	67
Storspove	0	0	1	0	0	0	0	0
Stor kobbersnepe	24	25	21	23	4	14	16	11
Brushane	8	21	11	19	2	4	2	2
Engryle	24	20	9	9	5	4	5	3
Rødben	64	67	52	37	18	33	35	37
Klyde	6	9	7	1	2	0	0	8

Ud over de systematiske registreringer af engfuglenes yngleforekomst er deres redesucces blevet overvåget siden 1986 (Tabel 2). Tillige er forekomsten af ungefamilier blevet kortlagt siden 1998 (Tabel 3), og gentagne kortlægninger af ungefamilierne benyttes også til at estimere ungerens overlevelse.

Meget langsom start på græsvæksten påvirkede flere engfugle negativt

Usædvanlige vejrforhold vinter og forår 2020 havde en direkte eller indirekte negativ indflydelse på yngleforholdene for mange af Tippeternes ynglefugle.

Figur 2. En indtørret hinde af alger på de lave dele af engene bremsede væksten af vegetationen i foråret 2020. I denne vegetationstype findes det foretrukne redehabitat for engfugle som engryle, brushane og rødben, der yngler i nyopvoksede tuer i det åbne englandskab. GPS'en på billedet ligger, hvor der fandtes en rede af engryle 21. maj 2017. Billedet blev taget 20. maj 2020, og på dette tidspunkt var det umuligt for engryle at finde en tue i dette område, der kunne camouflere ryllens æg. Foto: Ole Thorup

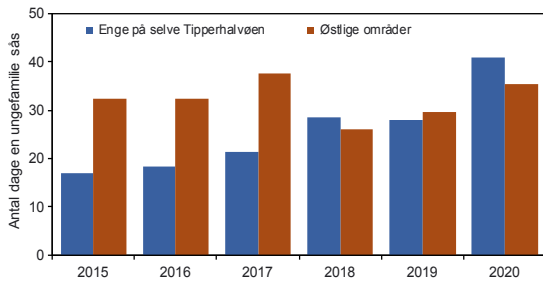
Fra september 2019 til februar 2020 faldt der nedbør svarende til 142 % af normalnedbøren samtidig med, at vinteren var usædvanlig mild. De lavere dele af Tippeterne var hele vinteren dækket af regnvand, og her dannedes et lag af alger. Da engene tørrede ud i april, efter at tørt vejr havde domineret fra midt i marts, lagde algerne sig som en tynd hinde over engene, og denne bremsete vegetationen i at udvikle sig (Figur 2). Fuglearter som engryle, brushane og rødben anbringer deres æg camoufleret i friske tuer af græs og star, og disse tuer blev først dannet meget sent i 2020. Der sås meget lidt yngleaktivitet hos engryle og brushane i maj og starten af juni, og mange af de normalt bedste yngleområder på det vestlige Rødsandshage og midt på V. Rad blev slet ikke benyttet af de to arter i 2020.

Årets 12 par engryle og 6 ynglehunner af brushane er de laveste antal i flere årtier (Tabel 1). Et af tre klækkede kuld hos engryle og begge ungekulde hos brushane klækkede først i starten af juli, og det er usædvanlig sent.

Nogle ynglepar af rødben startede æglægning tidligt i maj, men prædationstrykket var højt på dette tidspunkt, muligvis fordi æggene var dårligt gemt. 18 af årets 37 ungekulde (49 %) klækkede efter 15/6, og det er væsentligt senere end det normalt ses.

Viberne fik mange unger

I modsætning til de vadefugle, der camouflerer deres æg i en redetue, havde vibe gode yngleforhold på Tippeterne i 2020 og havde en god ynglesæson. Viber anlægger deres rede i kort, åben vegetation, og de starter deres ynglesæson i slutningen af marts til starten af april – flere uger før engryle, brushane og de fleste rødben. På dette tidspunkt var engene endnu fugtige efter den store mængde nedbør gennem

Figur 3. Det gennemsnitlige antal dage en ungfamilie af vibe blev registreret på Tipperne i 2015-2020, hvor der blev foretaget jævnlige kortlægninger af familierne af vibe gennem hele ynglesæsonen. Her er Tipperne opdelt i: Engene på selve Tipperhalvøen (omfattende Rødsandshage, V. Rad, Lille Tipper, Store Tipper, N. Rad, Per Gejls Pold, Per Smeds Dæmning og Ø. Rad) og engene på det østlige Tipperne (omfattende Fuglepold, Anholt, Opgrøden, Adamspold og Tipperpold).

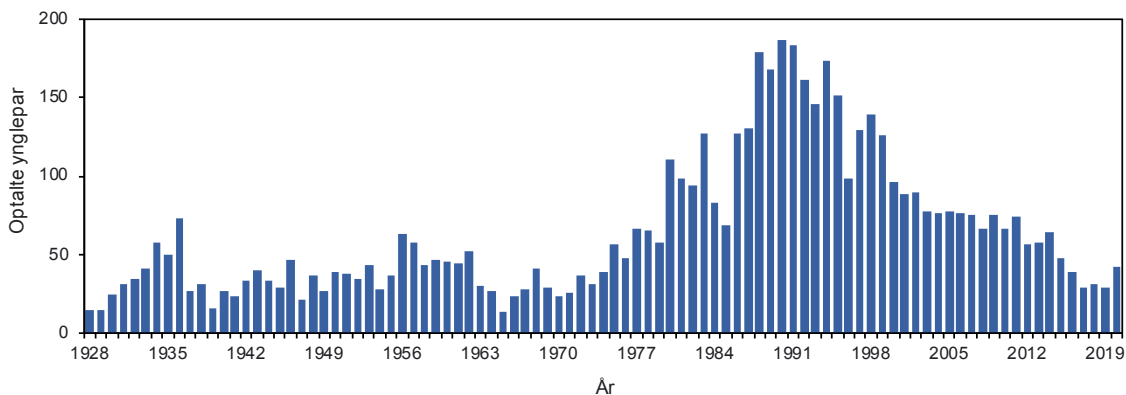
vinteren. Der blev kortlagt 143 par (Tabel 1), og det er 13 % over gennemsnittet for de foregående 25 år, dvs. for 1995-2019. Ca. 62 % af vibernes reder blev præderet (Tabel 2), og andelen der overlevede prædation er godt 40 % over gennemsnittet for 1995-2019. Der fandtes 67 ungefamilier (Tabel 3), svarende til at 47 % af de kortlagte par sås med unger. De fleste viber der mister deres første kuld lægger om, og nogle forsøger også en tredje gang.

Det er ikke muligt at registrere, hvor mange unger der bliver flyvefærdige. Der sås et større antal nyudfløjne unger i juni og juli 2020, men ynglesæsonen er så lang, og ungerne bevæger sig meget rundt, så ungeoverlevelsen i de enkelte familier ikke kan følges. I forbindelse med en undersøgelse af hvordan ungefamilier af vadefuglene udnytter engene tæt på Tippervejen ved forskellige åbningstider for besøgende, er der foretaget en lang række kortlægninger af ungefamilierne i 2015-2020 på hele Tipperne. Ved hjælp af disse kortlægninger kan det beregnes, hvor mange dage ungefamilierne har kunnet registreres de enkelte år. Disse såkaldte ungefamiliedage divideret med antal ungefamilier giver et mål for ungeoverlevelsen (Figur 3).

Da vibeunger normalt er flyvefærdige, når de er 35-40 dage gamle, og fordi mindst én af forældrene bliver ved ungerne yderligere 6-7 dage (Glutz von Blotzheim m.fl. 1975, Shrubbs 2007), vil en familie hvor mindst én unge bliver flyvefærdig kunne registreres som ungfamilie i ca. 41-47 dage. På engene på selve Tipperhalvøen blev hver ungfamilie i gennemsnit registreret i 41 dage i 2020 (Figur 3), og dette indikerer at næsten alle årets ynglepar, der havde held til at klække unger, fik mindst én flyvedygtig unge. I 2018 og 2019, hvor klækningssuccesen også var ganske høj (Tabel 2), var de tilsvarende tal hhv. 29 og 28 dage. I 2015-2017 hvor prædationstrykket på rederne var meget stort, og hhv. 97 %, 97 % og 90 % af rederne blev præderet, var ungernes overlevelse også meget lavere. I 2015-2017 fandtes hver ungfamilie på

Stor kobbersneppe, Værnengene, 17. maj 2020. Foto: Allan Kjær Villesen

Figur 4. Antal ynglepar af stor kobbersneppe på Tipperne 1928-2020.

selve Tipperhalvøen gennemsnitligt hhv. i 17, 18 og 22 dage (Figur 3). I de første tre af de seks undersøgte år var ungeoverlevelsen væsentligt højere på de østlige dele af Tipperne end inde på selve Tipperhalvøen (Figur 3).

Nogle klyder havde klækningssucces

Der fandtes 34 par klyder på Tipperne i 2020: 23 par på Fuglepold, 7 i Opgrøden og 4 på Per Gejls Pold (Tabel 1). 34 par er det største antal siden 2014. I nogle perioder har der været mere end 150 par på Tipperne, senest i 1955 og 1978-1995. Antallet af klyder varierer meget efter forekomsten af prædatorer, især rovpattedyr, men også redeoverlevelsen er meget påvirket af prædationstrykket.

I 2020 blev det konstateret, at mindst 8 af de 34 par havde held til at klække unger (Tabel 3), heraf 7 på Fuglepold og 1 i Opgrøden. Det er det største antal observerede ungefamilier siden 2009. Mange unger klækkede sent på sæsonen. 24-25/5 blev de fleste reder på Fuglepold og i Opgrøden oversvømmet pga. høj vandstand i fjorden. Klyderne etablerede sig dog hurtigt igen.

Kreaturerne på Tipperne måtte udbindnes allerede 15/5, på et tidspunkt hvor der endnu ikke var ret meget græs, og det betød at det midt i juni blev nødvendigt at åbne op for, at kreaturerne kunne gå ud på Fuglepold. På dette tidspunkt havde mange klyder og andre vade-fugle stadig æg. For at undgå risikoen for at kreaturerne skulle træde et stort antal klydeæg i stykker, blev en del af klydekolonien frahegnet med eltråd. En kombination af denne eltråd, og det at kreaturerne tøvede med at passere kanalen mellem N. Rad og Fuglepold og først kom ud på øen 2/7, betød, at der stort set ikke var reder på Fuglepold, som blev ødelagt af kreaturer i 2020, og at mange sent ynglende rødben og brushane ud over klyderne fik mulighed for at klække unger.

Flere store kobbersnepper end de foregående år, men langt færre end i 1980'erne og 1990'erne

Der var 42 par af stor kobbersneppe på Tipperne i 2020 (Tabel 1), og det er næsten en halv gang flere end i 2017 og 2019, hvor disse års 29 par var det laveste antal i næsten 50 år. Stigningen på 13 par på Tipperne fra 2019 til 2020 faldt dog sammen med en tilbagegang fra 19 til

10 par på den nordlige del af Værnengene, så det samlede antal ynglepar på den nordlige halvdel af Tipperhalvøen steg kun med 4 par. Der blev ikke observeret vandrefalk på Tipperne i starten af stor kobbersneppes ynglesæson i 2020, mens der var op til tre vandrefalke på Værnengene i samme periode, og det er ikke umuligt, at dette har haft en indflydelse på ynglefuglenes fordeling mellem disse to områder i 2020.

I 1980'erne og 1990'erne var der en periode med mange flere ynglepar (Figur 4), og i perioden 1980-1999 var der over 100 par i 15 ud af 20 ynglesæsoner. Gennemsnittet de seneste fem år på 34 par er kun en lille smule under gennemsnittet i de første 50 år med ynglefugletællinger 1928-1977 på 37 par.

Beregnet ud fra den daglige overlevelse i de fundne reder af stor kobbersneppe blev 78 % af rederne præderet i 2020 (Tabel 2). Herudover blev nogle reder oversvømmet af fjordvand 24-25/5. Nogle store kobbersnepper lagde om, og mindst 11 par klækkede unger (Tabel 3), svarende til 26 % af de kortlagte par. I 2018 og 2019 klækkede en større andel af parrene unger, mens klækningssuccesen 2014-2017 var meget lav. Ungefamilier er blevet systematisk kortlagt i 1998-2020, og i gennemsnit er 27 % af de kortlagte par fundet med unger i denne periode. Højest 4 af de 11 par med unger fik flyvefærdige unger på Tipperne i 2020.

Regulering af prædatorer på Tipperne

De tre arter af truede engfugle – engryle, brushane og stor kobbersneppe – er i dag koncentreret på meget få lokaliteter i Danmark. De fem bedste yngleområder, heriblandt Tipperne, huser mellem 80 og 90 % af de danske ynglefugle af engryle og brushane og mere end halvdelen af de store kobbersnepper (Thorup 2018). Arternes overlevelse i Danmark er derfor afhængig af gode yngleforhold på disse kernelokaliteter. I Nord-europa er en stor stigning i omfanget af prædation på engfugles æg og en lavere overlevelse blandt ungerne vurderet som den vigtigste årsag til tilbagegang i antallet af ynglende engfugle (Roodbergen m.fl. 2012). Engfuglene på Tipperne er derfor meget sårbare, hvis prædationstrykket bliver højt.

Overvågning med redekameraer og systematiske observationer på Tipperne viste, at ræv og rørhøg var

Skestork, Værnengene, 16. april 2020. Foto: Kis Boel Guldmann

de vigtigste prædatorer på engfuglenes æg og unger (bl.a. Laursen m.fl. 2009). Da der tre år i træk 2015-2017 havde været en meget høj prædation i de overvågede vadefuglereder, og der i 2017 var tre rævefamilier på Tipperne, blev det besluttet at intensivere indsatsen med at regulere ræv. Da der i foråret 2018 også viste sig at være mårhund på Tipperhalvøen, blev denne art også efterfølgende målrettet forsøgt reguleret.

I 2020 blev en hun af ræv og 7 hvalpe aflivet 20/4 på S. Rad, mens en hun af mårhund og 8 hvalpe blev aflivet på Store Tipper 7/5. Desuden blev der 20-26/6 aflivet 7 hvalpe af mårhund på Adamspold. Vi vurderer at det er sandsynligt, at mårhund sammen med to husmår var hovedårsagen til, at ingen engfugle havde ynglesucces på Adamspold i 2020, hvilket var første gang i mange år. I 2018-2019 blev der på Tipperne i alt reguleret 3 hunner og 4 hvalpe af ræv og 3 hanner, 2 hunner og 15 hvalpe af mårhund.

Krager ses også prædere æg og unger af engfuglene, og lokalt på Tipperne synes denne prædation at være af betydning. Kragerne yngler uregelmæssigt på Tipperne. I 2020 ynglede et par i Tipperkrattet, og her blev fem store unger i reden og en forældrefugl aflivet. Ud over yngleparret var der to ikke-ynglende par og en enlig fugl, der holdt til på reservatet gennem hele ynglesæsonen.

Den store indsats med især regulering af ræv og mårhund havde tilsyneladende en stor effekt. I 2015-2017 blev i gennemsnit 7,3 % af alle overvågede engfugles reder præderet dagligt. I 2018-2020 var dette tal faldet til 2,8 % om dagen – svarende til 39 % af niveauet i 2015-2017.

Mårhund fotograferet af et vildtkamera ved en fælde på Tipperne. Arten er nyttilkommet på Tipperne, er ikke hjemmehørende i Danmark og er en ekstra prædator på strandtudse og engfugle i et miljø, hvor omfanget af prædation i forvejen er højt. Det forsøges derfor at holde antallet af mårhund så lavt som overhovedet muligt ved regulering. Foto: Naturstyrelsen Blåvandshuk.

Stabil forekomst af gøg i næsten fire årtier

På Tipperne ses og høres der næsten udelukkende gøg i Tipperkrattet og i kontrolområdet på den nordlige del af Store Tipper. De fleste år siden 1972 blev der registreret det maksimale antal hanner af gøge, der optrådte samtidigt på reservatet, og i 1973-2003 blev antallet af gøge også registreret på standardiserede linietakseringer (Tabel 1). I 2020 var der regelmæssigt en kukkende gøg og en hun mellem 13/5 og 27/6, og i perioden 18/5 til 7/6 var der ved flere lejligheder to hanner.

Dobbeltbekkasin, Værnengene, 20. august 2020. Foto: Tue Brix

Forekomsten af gøg på Tipperne har ligget på dette niveau siden 1982 (Tabel 1); kun i seks af de foregående 39 ynglesæsoner blev der registreret tre eller flere hanner på en sæson. Tre arter er registreret som gøgeværter: Engpiber, gul vipstjert og tornirisk, hvor engpiber var værten i 6 ud af 10 tilfælde. Der er ikke tegn på nogle markante ændringer i antal ynglefugle af de tre arter, men siden 2004 er det kun gul vipstjert, der bliver optalt (Tabel 1). Rørsanger er den vigtigste gøgevært i andre områder (Davies 2015) men er aldrig fundet som vært på Tipperne, heller ikke i 1975-1976 hvor der blev fundet og fulgt en del rørsangerreder i forbindelse med et specialprojekt (K. Laursen pers. medd.). Der ynglede ca. 40-50 par rørsangere i 1970'erne og 1980'erne, mens antallet siden er gået markant tilbage. Arten optælles ikke længere, men i 2020 registreredes ikke et eneste sangterritorium.

Ifølge DOF's punkttællingsindeks har forekomsten af gøge i Danmark ligget på et relativt stabilt niveau fra 1976-2011, mens indekset er gået en tredjedel ned mellem 2011 og 2019 (Eskildsen m.fl. 2020). Der er ikke sket nogen ændring i udbredelsen i Danmark mellem 1971-1974 og 2014-2017 (Vikstrøm og Moshøj 2020).

Referencer

- Davies, N. 2015: Cuckoo. Cheating by nature. – Bloomsbury, London.
- Eskildsen, D.P., Vikstrøm, T., Jørgensen, M.F. & Moshøj, C.M. 2020: Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2019. Årsrapport for Punkttællingsprogrammet. – Dansk Ornitologisk Forening.
- Glutz von Blotzheim, U.N., Bauer, K.M. & Bezzel, E. 1975: Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 6. – Wiesbaden.
- Laursen, K., Thorup, O., Elmeros, M., Holm, T.E., Amstrup, O., Bak, M., Haugaard, L. & Hansen, T.S. 2009: Salinity, ground water level and Red Fox influence wader breeding numbers and nest predation rate in a wet grassland habitat. – Upubliceret rapport til Skov- og Naturstyrelsen, Miljøministeriet.
- Roodbergen, M., van der Werf, B. & Hötker, H. 2012: Revealing the contributions of reproduction and survival to the Europe-wide decline in meadow birds: review and meta-analysis. – Journal of Ornithology 153: 53-74.
- Shrubbs, M. 2007: The Lapwing. – T & A D Poyser, London.
- Thorup, O. 2018: Population sizes and trends of breeding meadow birds in Denmark. – Wader Study 125(3): 175-189.
- Vikstrøm, T. & Moshøj, C.M. 2020: Fugleatlas. De danske ynglefugles udbredelse 2014-2017. – Dansk Ornitologisk Forening, Lindhardt og Ringhof.

Hjejle, Værnengene, 1. maj 2020. Foto: Tue Brix

Blåvand Fuglestation

Af Bent Jakobsen

Pomeransfugl med Michael Brunhøj, Blåvandshuk, 29. august 2020. Foto: Luke Nelson

Blåvand Fuglestation havde fuld bemanning til standardprogrammerne for både observationer af trækfugle og ringmærkning i 2020. Generelt set var der en fin bemanning og mange besøgende på fuglestationen gennem hele året.

Til at varetage ringmærkningen i foråret var Morten Jenrich Hansen ansat. Desværre blev Morten syg sidst i maj, men Susanne Primdahl og Ole Zoltan Göller trådte til og hjalp resten af forårssæsonen igennem, hvilket vi er meget taknemlige for. Xenia Salomonsen var i perioder også behjælpelig med ringmærkning gennem hele året.

I efteråret stod Luke Nelson fra England for ringmærkningen, mens Michael Brunhøj Hansen var observatør.

Især i efteråret, hvor der blev åbnet mere op i forhold til coronarestriktionerne, var det glædeligt at se så mange unge fuglekiggere som frivillige på fuglestationen. Det gjaldt Daniel Bloche, Merit Lenk, Rose Mink Rørdam, Anders Brinkmann, Emilia My Telléus og Oliver Zeeberg Nielsen, og seniorerne Ole Friis Larsen og Andreas Pedersen gav igen i år en hjælpende hånd. Efterårssæsonen blev endda forlænget, idet Emma Sohnemann og Joshua Emil Haahr blev på stationen helt frem til midten af december. Henrik Böhmer, David Manstrup og Bjørn Frikke har gennem hele året hjulpet med observationer. Alle skal have en stor tak for indsatsen, hvilket også gælder de mange gæstende fuglekiggere, som hjælper med indsamling af trækobservationer på Blåvands Huk. Det har været et meget aktivt år for fuglestationen.

Sven Bødker skal have tak for ved bogdonationer at holde stationens bibliotek up to date, ligesom Søren Peder Nielsen også forærede stationen en flot bog om ringmærkning. Anders Zuschlag takkes for at udvikle og vedligeholde vores ringdatabase.

2/8 havde vi atter 'Strandskadens Dag', som er et åbent hus-arrangement, hvor vi fortæller om fugletræk-

ket og fuglestationens aktiviteter. Kun 20 besøgende lagde vejen forbi, men til gengæld var både TV Syd og Radio Syd på besøg og lavede fine reportager – bl.a. med de unge på stationen. EuroBirdwatch Day, som afholdes i hele Europa, blev i år afholdt 4/10. Endnu et

Xenia med skovsneppe. 7. marts 2020. Foto: Morten Jenrich Hansen

Tidlig skovpiber, 16. marts 2020.
Foto: Morten Jenrich Hansen

Schwarz lövsanger, 8. oktober 2020. Foto: Luke Nelson

åbent hus-arrangement med 30 nysgerrige gæster, som havde en fin morgen på Danmarks vestligste punkt.

Desuden har fuglestationen fortsat et samarbejde med NaturKulturVarde om formidling af ringmærkning af trækfugle.

I dagene 14-16/8 blev der i regi af DOF's Fuglestationsudvalg afholdt et trækfuglekursus på Blåvand Fuglestation. Her kunne ni deltagere i form af undervisning og praktiske øvelser lære hvordan de selv kunne begynde på målrettede trækfuglestudier.

I det flotte, årlige magasin for Nationalpark Vadehavet var der en stor artikel om fugleforskningen ved Blåvand Fuglestation, og i anledning af nationalparkens 10-års fødselsdag blev magasinet husstandsomdelt i de fire vadehavskommuner, hvorved fuglestationen blev eksponeret i hele lokalområdet. 30/10 havde vi besøg af journalisten Volker Saux fra det franske rejsemagasin GEO.fr, som skrev om Vadehavet og fuglestationen, og det arbejde der laves. Både DKU og SU har holdt week-endmøder på fuglestationen.

Igen i år ynglede der dværgterner på stranden, og en udhegning af området blev hurtigt foretaget, hvilket resulterede i unger. Blåvand Fuglestation deltog desuden i et specialeprojekt om splitteren ved Aarhus Universitet, hvor fuglestationens tal og aflæsninger skal bruges. Også i år foretog Michael Brunhøj optagelser af nattrækkende fugle, det såkaldte 'nocturnal migration' (NocMig). Dette gav flere interessante registreringer. Zoologisk Museum deltager i et projekt for Statens Serum Institut, hvor der fokuseres på West Nile Virus. I den forbindelse indsamlede Blåvand Fuglestation blodprøver fra Afrika-trækkere i forbindelse med ringmærkningen. Max Planch universitetet i Tyskland inviterede

Blåvand Fuglestation til at deltage i et projekt med radio-tagging af solsorte i regi af det såkaldte projekt 'Icarus'. I uge 42 holdt feltornitologisk udvalg igen i år felttræf i Vadehavsområdet med base i Blåvand. På grund af coronasituationen blev der ikke afholdt foredrag, men som sædvanlig gav ugen mange spændende fugle, og tilslutningen var stor. Som en del af projektet 'Ung på fuglestation' ydede DOF København tilskud til en af de unge fugle-entusiaster, som tog del i arbejdet på stationen i efteråret 2020.

Sidst men ikke mindst har flere organisationer støttet arbejdet på fuglestationen. I øjeblikket omsættes en bevilling fra Friluftsrådet til en plancheudstilling, ligesom den også gjorde det muligt at sætte nye skilte op på bygningerne. Heldet var også på spil, da TV2-udsendelsen '1 døgn, 2 hold, 3 dyr' donerede en vinderpris til arbejdet på Blåvand Fuglestation, men også da Arne Sønderberg Frederikssens Fond valgte at støtte ringmærkningsarbejdet på Blåvand Fuglestation. Alle bidrag er af meget stor betydning og de modtages med stor taknemmelighed.

Blåvandgruppen, som får det hele til at fungere, består af John Frikke, Svend Aage Clausen og Bent Jakobsen.

Observationer forår

I foråret gennemføres der ikke daglige træktællinger. Dog besøger mange Blåvands Huk, ligesom vores ringmærkere også foretager observationer, når tiden er til det.

Igen i år blev det til store træktal af fjord/havterne 25/4 (2.049) og 6/5 (2.890). Fuglene kommer i store flokke og trækker over havet – lavt og målbevidst mod nord.

Rigtig mange sortænder raster omkring Blåvands Huk, og højeste antal talt i foråret blev 40.000. Fuglene påvirkes meget af vind- og strømforhold, og til tider giver det store bevægelser i fuglene som kompensations-træk. 14/2 trak 560/minut syd, hvilket giver ca. 30.000 i timen og 31/1 trak 31.000 fugle mod syd på to timer. Sammen med sortænderne ligger mange fløjlsænder, og blandt dem var maksimum 5/3 (1.500).

5 mellemkjover sås 8-27/5, heraf 3 8/5. Ikke færre end 44 almindelige kjover blev talt 5/4-5/6, og flere dage sås op til 5. Således bliver almindelig kjove mere og mere talrig ved Blåvand om foråret. Tidligt på sæsonen sås typisk flest mørke fugle.

Forårets træk af rødstrubet lom er kendetegnet ved, at fuglene kommer højt og med nogle store dage, således 8/5 (1.435), 26/4 (1.083) og 6/5 (1.081). Det samlede antal trækkende efter 1/4 blev 7.270.

Svømmeandetrækket i foråret er primært sydgående, og det må være fugle som søger mod de frodige spisekamre i Vadehavet. 24/3 sås i alt 1.450, med krikand 808, pibeand 576 og spidsand 66. Største dag for krikand blev dog 5/4 (911). Samme dag trak også 43 skeænder, hvilket er ny dagsrekord for fuglestationen. Næsthøjeste var 29 i 1995. Men 6/4 sås igen mange med i alt 37 fugle. Atlingand (2) passerede sammen med skeænderne.

Vi nåede ikke op på de helt store sandløber-tal i første halvdel af året, og maksimum i vinter var flere gange 145. Der sås dog helt op til 409 11/5 lige inden trækket til Nordgrønland.

En subadult kongeørn besøgte kortvarigt Hukket 18/4. Det er kun fjerde observation for Blåvands Huk.

Solsort med GPS sender, 19. oktober 2020. Foto: Luke Nelson

Emilia måler vinge på gærdesmutte, 14. november 2020. Foto: Oliver Zeeberg Nielsen

Strandskader, 16. november 2020. Foto: Oliver Zeeberg Nielsen

Tabel 1. Årstotaler for de seneste 11 år for trækket af 6 arktiske vadefuglearter.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Gnst.
Strandskade	9.710	13.785	10.911	12.977	15.495	10.698	12.387	13.580	9.025	16.948	9.859	12.306
Stor præstekrave	1.111	1.533	1.003	996	644	1.695	724	749	538	915	1.486	1.035
Islandsk ryle	7.413	5.333	4.045	4.326	4.306	4.511	5.482	5.762	2.573	7.412	4.565	5.066
Almindelig ryle	6.300	6.807	6.751	5.706	7.559	5.148	4.931	11.548	5.965	4.014	3.629	6.214
Lille kobbersneppe	1.610	1.830	944	854	1.155	1.491	1.173	2.197	567	1.926	1.596	1.394
Strandhjejle	728	491	419	412	1.115	435	487	305	218	478	429	501
Sandløber	2.318	1.412	1.976	2.059	1.211	1.718	2.039	2.541	1.553	2.809	3.077	2.064
Stenvender	729	640	693	468	307	335	682	429	215	735	544	525

Fuglen rastede dagen inden ved Grærup Langsø.

Ved den nordlige branddam sås en sydlig blåhals på datoer.

I foråret blev det til tre mosehornugler. Den ene blev jagtet af en duehøg, men den tog så meget højde at duehøgen til sidst opgav.

5/4-16/5 var i alt 7 gulirisker ude at vende.

En usædvanlig observation blev gjort 31/5, hvor en tundrasædgås stod på stranden. Arten er ikke almindelig på Hukket.

Michael Brunhøj foretog i sidste halvdel af maj flere natoptagelser (NocMig) af fugle. Det gav flere registreringer af fugle, som ikke er så hyppige ved Blåvand.

Således rødtrum 21/5, lille lappedykker 22/5 samt 26/5, og slørugle og grønbenet rørhøne 29/5.

Observationer efterår

Som sædvanlig er der stort fokus på de arktiske vadefugles træk ved Blåvand.

Højeste antal strandskade 27/8 (2.011), islandsk ryle 19/7 (1.070), lille kobbersneppe 27/7 (649), strandhjejle 1/10 (57 1K) og 27/7 (51 adulte), stenvender 18/8 (95) og sandløber 19/7 (400). Det store antal sandløbere skyl-

des uden tvivl, at trækperioden var domineret af vestlige vinde, og at det primært er grønlandske og canadiske fugle, som passerer Blåvands Huk. Efterårstotalen af øvrige vadefugle med højeste dagstotal i parentes: Stor præstekrave 1.487 (12/8 312), storspove 219 (2/8 29), småspove 166 (28/7 38), almindelig ryle 3.636 (1/8 695), rødben 475 (1/8 475) og hjejle 350 (1/8 80).

Både for de grå gæs og *Branta*-gæssene var trækket i år meget fåtalligt. Årstotaler med maksimumdage i parentes: Grågås 2.027 (5/10 394), kortnæbbet gås 429 (14/10 124), blisgås 114 (5/10 100), mørkbuget knortegås 1.092 (2/10 376), lysbuget knortegås 71 (27/8 15) og bramgås 1.781 (2/10 547).

Især svømmeænderne optrådte talrigt i 2020. Pibeand i alt 8.080 (6/10 2.166), spidsand 2.070 (5/10 544) og krikand 1.873 (1/10 377). Højeste antal skeænder blev 1/10 (26).

Stor stormsvale dukkede først op meget sent 22/11 (8). Men ved Vejers Strand sås 5 i september. 6 sodfarvet skræpe blev observeret ved Blåvands Huk og 10 i Vejers. Højeste antal 1/9 (8) Vejers.

Alle fire kjogetherter optrådte ved Blåvands Huk i 2020. Almindelig kjogether igen fåtallig med kun 35 og i perioden

ultimo august til primo september, hvor trækket kulminerer, sås kun 12 fugle. Højeste antal 27/7 (4). Der sås næsten ingen ungfugle. Lille kjove sås trækkende 31/8, og 5/9 blev en død 1K fugl indleveret til fuglestationen. Mellemkjove i alt 4 og storkjove 12.

Af årets i alt 5.083 skarver sås 626 fugle 17/9 som højeste antal.

Efteråret for rødstrubet lom lå over middel med i alt 3.914 med kulmination 2/10 (365). Modsat foråret kommer lommerne trækkende lavt over havoverfladen om efteråret.

Samtidig med at bestanden af rovterner bliver mere og mere etableret i Danmark, stiger også hyppigheden af dem ved Blåvands Huk. I alt 11 blev observeret med flest 10/8 (6). Det er først efter 2014, at arten er begyndt at optræde årligt.

Der blev noteret 44 kaspiske måger. Her er ikke taget højde for gengangere og højeste antal 26/10 (7). Middelhavssølvmåge sås to gange.

Stærertrækket er imponerende. Fuglene kommer ofte i store flokke og flyver direkte ud over havet uden tøven. I år blev det til 59.461 med højeste antal 7/11 (15.503). Største flok var på 4.000 og i løbet af en halv time trak 12.500 ud.

I alt optaltes 6.732 trækkende landsvaler med maksimumdage 17/8 (1.077) og 5/10 (885). Engpiber og bog/kvækerfinke optræder også talrigt. Da efteråret var domineret af vestenvinde, blev engpiber maksimum 25/9 (4.100) og bog/kvækerfinke maksimum 5/10 (12.000), hvilket er færre end tidligere år.

Af de knap så talrige trækkende småfugle taltes hedelærke 69, bjerglærke 62, bjergvipstjert 133, stor korsnæb 8, lille korsnæb 442 og lapværpling 15.

I uge 42 var der som tidligere år felttræf i Blåvandsområdet, hvor mange fuglekiggere endevender hver en busk for at finde sjældne fugle - dét giver rigtig

Åbning af net, 3. september 2020. Foto: Luke Nelson

Pomeransfugl, 29. august 2020. Foto: Luke Nelson

Luke og Daniel i gang med nettømning, 4. oktober 2020.
Foto: Andrea Link

mange fine fugle, og i 2020 blev der fundet hele 51 hvidbrynede løvsangere, hvoraf de 9 blev spottet ude på selve Hukket. Derudover blev der fundet 2 fuglekongesangere, 2 brune løvsangere og 2 tajgapibere. Ugens bedste fugl blev uden tvivl stejnegers bynkefugl. En amerikansk sortand rastede ved Hvidbjerg Strand det meste af ugen.

Om efteråret foregår der et stort træk over Blåvand-halvøen. Dog er artsdiversiteten meget forskellig på de enkelte lokaliteter. På Nyeng ved Ho ved vi, at der til forskel fra Blåvands Huk foregår et stort træk af især drosler og andre småfugle, ofte i titusindvis. Da vi kender en del til trækket i oktober, blev der sat fokus på september, som ikke har været dækket særlig godt tidligere.

Overraskende taltes i alt 520 skovskader, hvoraf 122 passerede 25/9, men også invasionen af stor flagspætte var mærkbar med 38 trækkende, største dag 18/9 (8). Mejsjerne 'driver' også ud til spidsen af plantagen, hvorefter de letter og flyver ud over engen. Således taltes 559 sortmejsjer (263 18/9). Af andre dage med pæne antal taltes vindrossel med 12/10 (9.700) og 13/10 (6.530), samt 3.110 sjaggere 13/10. En del gæs trækker også ned over Ho Bugt og 17/9 trak 2.209 grågæs.

Ringmærkning forår

Med 1.726 fugle kunne foråret ikke leve op til 2019 med 3.001, men alligevel over gennemsnittet på 1.653.

Månedsfordelingen blev marts 476, april 610, maj 423 og juni 217. Helt uhørt blev maj mindre end både marts og april, hvilket uden tvivl skyldtes vejret.

Forårets bedste dag blev 23/4 med 112 fugle med talrigeste arter rødhals 38, gransanger 30 og løvsanger 15.

Fuglene ankommer tidligere og tidligere og en meget tidlig skovpiber blev fanget allerede 16/3 som er den tidligste i Blåvand.

Igen i år blev der fanget havesanger allerede i april (27/4), som tidligere altid havde ankomst i maj. Ankomsttidspunkter er iflg. Martin Søgaards hjemmeside for Blåvand 1984-1999 10/5 og 2000-2013 5/5.

Med 103 ligger løvsanger stadig godt under gennemsnittet 1984-2020 på 240, hvorimod gransanger med

Strandskaderne kommer, 22. august 2020. Foto: Oliver Zeeberg Nielsen

Der sættes afspærring op omkring dværgternekolonien, 10. juli 2020. Foto: John Frikke

231 stadig ligger over gennemsnittet på 127.

En sydlig nattergal blev ringmærket 24/4. Det var nummer 24 siden 1984. Til sammenligning har vi i samme periode ringmærket 15 almindelige nattergale.

Der blev i løbet af foråret fanget 7 fugle med udenlandske ringe: to jernspurve fra Belgien, en munk fra Holland, en løvsanger fra Holland, en solsort fra Norge og en gransanger fra Holland. Mest interessant var en fuglekonge aflæst 19/3, som var ringmærket 4/10 2019 i Rakutowo i Polen.

Ringmærkning efterår

Efterårets total blev 3.389 fugle, hvilket er lidt under gennemsnittet på 3.785.

Månedsfordelingen blev juli 143, august 493, september 849, oktober 1.237, november 618 og december 49.

Højeste antal 29/9 186 med rødhals 92, gransanger 37 og jernspurv 17 og 11/10 151 med fuglekonge 49.

Med en ringmærket fyrremejse i efteråret er der nu ringmærket i alt 11 ved fuglestationen, siden den første blev ringmærket i efteråret 2011.

Efterårets invasion af stor flagspætte satte også sit præg på ringmærkningen med i alt 9 fugle.

En aflæsning af en gærdesmutte fra 2016 viste sig at være den næstældste kendte gærdesmutte i Danmark.

Blåvand Fuglestation kom i efteråret sammen med Skagen Fuglestation

med i et stort, internationalt projekt med GPS-mærkning af solsorte. Det er Max Planck Institutet i Tyskland, som er i gang med en verdensomspændende undersøgelse af drosseltræk ved hjælp af GPS-sendere. Projektet hedder ICARUS, opkaldt efter den satellit som skal opfange signaler fra fuglene. I den forbindelse var Zoologisk Museum på fuglestationen og vejledte i påsætning af GPS-senderne. Det var vores ringmærkere Luke og Daniel, som arbejdede meget med dette spændende projekt. I alt fik vi mærket 24 solsorte med sendere. Det kunne dog være blevet til mange flere, men det hele blev sat lidt i bero på grund af problemer med antennen på satellitten.

	Forår	Efterår
Dækning	Ringmærkning 1/3-15/6 Observationer tilfældige	Ringmærkning 20/7-15/12 Observationer 1/7-15/11
Ringmærkning, total	1.726	3.389
Tre talrigest ringmærkede arter	Gransanger 231 Gråsiskan 200 Jernspurv 187	Blåmejse 549 Rødhals 436 Fuglekonge 354
Sjældneste ringmærkede arter	Vendehals 3 Fyrremejse 2 Buskrørsanger Rødtoppet fuglekonge 7 Korttået træløber Sydlig nattergal Sortstrubet bynkefugl 5 Grønlandsk stenpikker 2 Karmindompap 2	Pibeand Mudderklire Vendehals 2 Stor tornskade Fyrremejse Hvidbrynet løvsanger 3 Schwarz' løvsanger Lundsanger Rødtoppet fuglekonge 5 Korttået træløber 3 Ringdrossel 2 Blåstjert Sortstrubet bynkefugl 4 Karmindompap 2
Observationer almindeligste arter	Sortand 40.000 rast Sølvmåge 4.500 rast Rødstrubet lom 7.270	Sortand 63.763 Stær 59.461 Bog/kvækerfinke 22.779 Engpiber 10.871
Observationer, usædvanlige arter/antal	Brilleand Gråmåge Isлом 2 Mellemkjo ve 5 Kongeørn Natugle Bæder Gulirisk 7	Hvidbrystet præstekrave Pomeransfugl 4 Thorshane 4 Sabinemåge Mellemkjo ve 6 Lille kjo ve 2 Søkonger 17 Isлом 2 Stor stormsvale 8 Sodfarvet skræpe 6 Almindelig skræpe Hvidbrynet løvsanger 9 Fuglekongesanger 2 Rosenstær Storpiber 4 Rødstrubet piber Stor korsnæb 9 Hvidvinget korsnæb Dværgværling 2
Observationer sjældne arter	Amerikansk sortand	Amerikansk sortand 2 Brun løvsanger 3 Støjnegers bynkefugl Tajgapiber 1
Ynglefugle, alm. (par)	Tornirisk 30 Tornsanger 20	
Ynglefugle, sjældne (par)	Sortstrubet bynkefugl 8 Rødrygget tornskade 5 Vendehals i sommerhusområdet	

Snespurv, Søren Jessen Sand, Fanø, 19. december 2020. Foto: Søren Brinch

Fanø Fuglestation

Af Søren Brinch

Indledning

Fugleåret 2020 blev på flere områder et meget bemærkelsesværdigt år for Fanø Fuglestation. Lad os starte i den kedelige ende, med et både forårs- og efterårstræk, der blev historisk dårligt år med færre end 700.000 trækkende fugle. Dette kan primært tilskrives et efterår præget af vindretninger fra vest med en del vinde af kulning og let stormstyrke samt en del regn. Vejrforholdene var simpelthen så ringe, at fuglene var trukket længere østpå i Danmark.

Der træktælles systematisk hver dag fra 11/8 til 11/11 – eller så længe trækket pågår. Træktobservationsposten Høneklitten er det højst beliggende punkt på sydspidsen af Fanø, hvorfra efterårstrækket bedst overskues. Der træktælles fra Høneklitten fra solopgang og 5 timer frem. Vi har valgt, at alle fugle skal tælles på træk under 2.000 individer/time, som passerer i en lige linje fra Galgerev til Hønespidsen. Dette sker ikke med minuttællinger. Fuglene noteres løbende direkte i DOFbasen, da notesbøger er irrelevante i en digital tidsalder, hvor vi kan være online selv på den yderste kant, og samtidig undgå dobbeltarbejde og fastholde fokus. Ved flere end 2.000 individer/time tælles der i 5 minutters stikprøve-

Stor gulben, Hønen, Fanø, 17. november 2020. Foto: Søren Brinch

intervaller for hvert 20 minut for at maksimere validitet og reliabilitet. Vi tæller ikke time- eller halvtimesintervaller, kun det aggregerede træktal for det samlede tidsinterval.

Tillige ringmærkes i strandkrattet ved Fanø Vesterstrand, hvor vi med ca. 120 net-meter havde en meget ustabil sæson i 2020 grundet udfordringer med at besætte posten. Men Morten Jenrich Hansen og Vagn Lind bidrog og ringmærkede, når det var muligt.

Havørne-rekorderne bliver ved med at blive slået for hvert år vi tæller, meget klart som følge af den stadigt voksende danske population, der har rundet de 100 par. Vi konstaterede flest unge fugle 1-6K og få ældre adulte fugle. Primo januar 2020 fløj det på det tidspunkt største antal havørne (31) til overnatning i Fanø Klitplantage. Fuglene kan iagttages fra flere egnede observationssteder, hvor det er lettest pålideligt at tælle bestanden, og hvor de forstyrres mindst muligt, om end de til tider trækker forbi med afstande på under 50 meter.

Vi har under de standardiserede træktællinger gennem de seneste 3 år afdækket et meget udpræget

Sorttrygget hvid vipstjert, Hønen, Fanø, 23. marts 2020. Foto: Søren Brinch

trækmønster for primært sydrækkende svaner, gæs og ænder. Årsagen skal findes i de seneste 3 års mere og mere professionaliserede træktællinger på Fanø Fuglestation, der gennem kontinuitet og standardiseringer skaber viden om ikke bare antal, men også indikationer, tendenser og deciderede mønstre i fuglenes træk, uden at vi skal lægge os fast på disse. Vi har afdækket et meget spændende fænomen, som vi har valgt at kalde "Den syd-østlige trækkorridor". Fænomenet viser et meget stor træk, der kommer fra Nordsøen, og som har Sneum Enge, Kammerslusen, Ballum Enge, Højermarksken og Magrethekogen samt sandsynligvis det øvrige tyske og hollandske vadehav som målområde. Især er det trækket af vadefugle, ænder og gæs der udviser en tydelig tendens blandt de arter, der kommer fra arktiske og højarktiske ynglepladser. Rovfugle og mange spurvfugle udviser samme trækmønster, bortset fra at fuglene kommer trækkende ned over Fanø, og i mindre grad kommer over havet, hvilket dog kan forekomme.

Fuglene kommer ofte vinkelret ind fra Nordsøen, og det medfører at de er mindre synlige i Blåvand og andre steder langs vestkysten. Ved Galgerev kan fra observationsposten ses 3 overordnede scenarier i det videre træk mod øst ind mod rastestpladserne, der har følgende udfaldsrum:

1. Ved svage vinde under 5 m/s fra øst går hovedtrækket ind i Galgedyb, og kan med lethed observeres fra trækobservationslokaliteten på toppen af Høneklitten på en afstand af 900-1200 meter (den øverste røde indflyvningspil).

Trækkorridoren langs Vadehavet. Kort tilvirket af Søren Brinch.

2. Ved mere markante østenvinde over 6 m/s kommer fuglene også vinkelret ind på kysten, men trækker i læ af Langejord ned langs denne og trækker ind enten over Langejords sydlige del eller direkte ind i Knudedyb i en afstand af 4500-9000 meter (den næst øverste indflyvningsmarkering).
3. Ved alle vestlige vinde trækker fuglene ofte videre ned fra Galgedyb på vestsiden af Langejord og trækker så sandsynligvis ind syd for Rømø i det største af de 4 store priegler, der af- og tilvander Vadehavet bag lagunerne Fanø, Mandø og Rømø. Selve indtrækket kan ikke iagttages fra trækobservationsstedet men bygger på en antagelse, da det ligger mere end 30 km fra Fanø.

Korttået lærke, Fanø Vesterstrand, 14. juni 2020.
Foto: Søren Brinch

Udviklingen i foreningen er fortsat præget af vækst, og i 2020 havde vi tæt på 1.800 følgere og 100 medlemmer samt gode og konstruktive diskussioner på vores åbne facebookside, der er meget besøgt. Et af vores trækplastre er havørnene.

Havørnene på Fanø stiger i antal og udviser nye adfærdsformer, der giver anledning til øgede observationer. Havørnene kom for alvor til Fanø omkring 2008 og siden er mængden kun vokset, hvilket med deres prædation har skabt balance og bæredygtighed.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at Fanø Fuglestation elsker topprædatorer i naturen, fordi de er garant for en naturlig bæredygtig balance i hele fødekæden. Økosystemer i balance er et spørgsmål om menneskets evne til ikke at sætte sig selv i centrum af naturen. Naturen er i den grad selvregulerende.

Skarven har i mange år været et irritationsmoment for mange, og bestanden har været støt stigende, fordi der ikke har været nogen nævneværdig naturlig prædation af arten. Med en havørnepopulation der i 2000 rundede 100 par i Danmark, ser vi nu en stabilisering af skarvpopulationen, som nu er reelt faldende og ved at finde en mere balanceret populationsstørrelse. Præcis samme tendens ses også hos spættet sæl, der nu også præderes af havørn. Spættede sæler og skarvens rolle som jagtobjekt opleves nu dagligt på især Galgerev og Langejord under den daglige trækælling. Havørne ses i koordinerede angreb på både grå- og spættede sælunger ved Langejord, hvor de jages ud i vandet og druknes. Skarven præderes oftest som det jagtede objekt i perioder, hvor der er utilstrækkeligt med

Havørn, Hønen, Fanø, 2. august 2020. Foto: Søren Brinch

sygdoms- eller aldersdøde sæler. Det er fantastisk, at vi dagligt kan opleve dramaet i naturen og fantastisk, at vi har fået havørnen og andre toppredatorer så stærkt tilbage og mindst lige så godt, at vi er ved at få en natur i balance, som Nationalpark Vadehavet er et godt eksempel på.

Trækket og ringmærkningen ses i overskrifter i nedenstående tabel. 2020 var Fanø Fuglestations fjerde år som forening. Driftsåret 2020 skabte et af de bedste resultater på sjældenheder, hvor især november skabte en sensation. November er kendt for at skabe de "tunge" arter, men dagen 20/11 slog alle drømme.

November startede med brun løvsanger ringmærket 6/11, og så var der stille indtil bomben faldt med fundet af Danmarks første stor gulben på Høneengen på en stormende novemberdag med forhøjet vandstand, hvilket pressede alle fugle fra Vadehavet ind på de meget færre kvadratkilometer, der står tilbage ved forhøjet vandstand. 16/11 blev starten på et indflus af birdere fra flere lande, men det hele kulminerede 20/11, hvor der på under 2 timer blev set stor gulben, dværgværpling og hvidkindet værpling inden for Hønen med et relativt begrænset areal. Stedet har gennem tiderne produceret mange nye arter for Fanø med hætteværpling (i 2002), hvidkindet værpling (2016) og nu 2 SU-arter mere.

Hermed en status for årets resultater 2020:

1. Facebooksiden voksede i 2020 fra omkring 1.456 følgere til 1.780 – en vækst på 22%
2. **Formidlingen** – er et af vores 3 strategiske ben, og vi styrker konstant indsatsen for at skabe gode oplevelser for vores følgere og medlemmer. I 2020 valgte vi arbejdstesen "Vi formidler viden om Fanøs fugleliv, for at gøre mennesker og fugle glade", fordi både den fuglefaglige side og den sociale del af det at være en fuglestation ligger os meget på sinde. Der blev gennemført 20 ture og events med tæt på 950 deltagere.
3. **Forskningen** bidrog vi til med standardiserede trækfugletællinger af Søren Brinch, og ringmærkning i år ved Morten Jenrich og Vagn Lind. Dagligt fra solopgang og 5 timer frem blev der som minimum talt og ringmærket fra henholdsvis Hønen og Strandkrattet fra 2/8 og frem til 8/11. Alt tastes i Dansk Ornitologisk Forenings database – DOFbasen, og bidrager dermed til videnopbygningen om fuglelivets bevægelser, bestandsudviklinger og status.
4. **Forvaltningen** håber vi at kunne bidrage mere til i fremtiden med viden om fuglenes træk og rast på Fanø, der kan sikre deres muligheder for succesfuldt træk, rast og yngel – ikke bare på Fanø men også globalt.
5. **Fuglene** i 2020 var karakteriseret ved beskedne mængder af trækkende fugle og relativt mange sjældenheder.
  1. Ringmærkning 2020: 205 individer, 2019: 1.833 individer ringmærket, mod 1.345 i 2018.
  2. Der blev indtastet 16.144 observationer af fugle i DOFbasen fra Fanø i 2020.
  3. Der blev, med risiko for dubletter, talt 2.685.990 fugleindivider i hele 2020, hvilket dækker træk- og rastende fugle.

	Forår	Efterår
Dækning	Uregelmæssige og sporadiske trækobservationer, faste rasteoptællinger. Ingen ringmærkning.	RRingmærkning 14/8-28/8 samt 26/10-6/11 Trækobservationer hele året, men standardiseret fra 2/8-28/11 af fast observatør ved Hønen og næsten dagligt rasteoptællinger på Fanø Strand og Hønespidisen.
Ringmærkning, total		205
Sjældneste ringmærkede arter		Isfugl 1 Brun løvsanger 1
Trækkende fugle	11.747	642.492
Observationer almindeligste arter	Sortand 30.000 14/2 Sølvmåge 25.000 19/2	Sang/vindrossel 49.000 12/10 Bog/kvækerfinke 21.500 12/10 Alm. ryle 25.000 11/9
Observationer, usædvanlige arter/antal	Islom 1 Silkehejre 1 Brilleand 5 Amerikansk krikand 1 Kongeørn 1 Sort glente 2 Middelhavs-sølvmåge >15 Kaspisk måge >25 Gråmåge 4 Hvidvinget måge 1 Thorshane 1 Hvidbrystet præstekrave >60 Hærfugl 2 Savisanger 1 Hortulan 1 Gulirisk 2 Sorttrygget hvid vipstjert > 20 Ringdrossel 341	Islom 1 Sortbuget knortegås 1 Silkehejre 2 Steppehøg 4 Brilleand 3 Amerikansk krikand 1 Middelhavs-sølvmåge >16 Kaspisk måge >20 Gråmåge 1 Mellemkjøve 1 Hvidbrystet præstekrave >65 Kærløber 2 Thorshane 1 Odinshane 2 Sandterne 1 Hærfugl 2 Markpiber 1 Storpiber 1 Bjergpiber >5 Hvidbrynet løvsanger >10 Stor korsnæb 16 Dværgværpling 3 Ringdrossel 584 Bjergvipstjert 872
Observationer sjældne arter	Korttået lærke 14/6	Brun løvsanger 6/11 Stor gulben 16/11 Hvidkindet værpling 20/11

4. Der blev observeret i alt **654.239 trækkende fugle** i hele 2020, hvoraf 642.492 sås i perioden fra 1/7 til 31/12. 2020. Fanø er et efterårs-trækkested og målt på antal fugle absolut ikke det største i Danmark blandt fuglestationerne i 2020 – modsat 2019.

Keldsnor Fuglestation

Af Jacob Sterup

Indledning

Keldsnor Fuglestations primære aktivitet er fangst og ringmærkning af småfugle i Gulstav-området på Sydlangeland i efterårsmånederne. Fuglestationen blev etableret i 1995 og rundede dermed 25 års aktiviteter i 2020. DOF-Fyn bidrager med økonomisk støtte. Hans Rytter er leder af fuglestationen, der p.t. ikke har nogen faste, fysiske rammer.

Denne beretning omhandler fugleobservationer gjort i hele Langelands Kommune i 2020, men med særligt fokus på Sydlangeland. Datagrundlaget udgøres alene af observationer indtastet i DOFbasen samt af ringmærkningsdata.

Gennem 2020 blev der set ikke færre end 249 fuglearter på Langeland (i modsætning til tidligere er sortsvane og indisk gås medregnet, idet begge arter nu er kommet i kategori C på listen over fuglearter truffet i Danmark). Der blev gjort hele fire fund af SU-arter i årets løb, hvoraf de tre (blå glente, halsbåndstroland og alpe sejler) drejede sig om nye arter for Langeland. Dertil kom et fund af thorshane, der ligeledes var første fund i området.

Første halvår

En 2K rødhalsed gås blev fundet 10/2 og sås frem til 24/4 forskellige steder på Sydlangeland. Den var i peri-oder særdeles svær at opspore blandt de flere tusinde overvintrende bramgæs. Rødhovedet and sås i Løkkeby Enge 15/2 (han) og Nørreballe Nor 15-23/3 (hun) – og måske samme hun i Henninge Nor 17/4.

De sidste dage af april blev mindeværdige. 22/4 var der silkehejre i Botofte Skovmose. 23/4 trak Langelands første blå glente mod sydøst over Keldsnor, hvor den blev set og fotograferet af Leif Bisschop-Larsen. 24/4 fløj en lille skrigeørn over Påø Enge, også denne blev set og fotograferet af en enkelt person. Herefter var der stille i nogle dage, indtil Claus Dalskov 28/4 fandt en halsbåndstroland (han) i Nørreballe Nor. Det var Langelands første fund af denne art, og fuglen sås frem til 1/5.

Maj bød på stationære drosselørsangere i Nørreballe Nor, idet to fugle sang gennem det meste af måneden, og 10/5 endda tre. Yderligere en fugl sang i Botofte Skovmose i dagene 30/5-8/6. 9/5 var der endags-influs af hvidvinget terne, idet op til 43 sås i Tryggelev/Nørreballe Nor, 11 i Holms Mose og 6 trak over Gulstav. Et par styrtløbere overvejede i nogle dage at stifte familie på Langeland. De sås i Tryggelev Nor 21-22/5, Klise Nor 27/5 og Søgård Mose 28/5.

Højdepunkter i juni var en turteldue ved Gulstav 9-10/6, og 14/6 bød Gulstav-området på syngende pletlet rørvagtel og korte obs. af både biæder og hærfugl. 15/6 fandt Niels Larsen en hvidskægget terne i Nørreballe Nor (femte fund på Langeland), og denne blev på lokaliteten til dagen efter.

Hvidskægget terne, Nørreballe Nor, 16. juni 2020. Foto: Jacob Sterup

Ynglefugle

Nedenfor en kort gennemgang af observationer af nogle af Langelands sjældne eller fåtallige ynglefugle i 2020.

Tejsterne etablerede sig atter i kystsikringen ved Keldsnor Fyr. I år sås op til 6 fugle (måske 3 ynglepar), og der sås ungfugle i juli.

Det faste rovterne-par i Det Sydøstlige Øhav fik i år to flyvefærdige unger, og familien sås jævnligt i Tryggelev Nor fra juli.

Til gengæld var det game over for splitterne-kolonien på Siø. Vådområdet omkring kolonien blev afvandet midt i ynglesæsonen, og splitterterne forlod kolonien omkring det tidspunkt, hvor æggene ville være klækket, muligvis pga. prædation fra rotter.

Sortstrubet bynkefugl var tilbage som ynglefugl i Tryggelev Nor. Et par sås fra sidst i marts, og to ungfugle sås i august. Muligvis ynglede arten også ved Løkkeby Enge.

Både drosselørsanger og savisanger har formentlig ynglet på Langeland i 2020. I Nørreballe Nor var der to langtidsstationære, syngende drosselørsangere (uden at der i øvrigt blev set indikationer på yngel). Mindst 6 syngende savisangere blev hørt i foråret, bl.a. gennem længere tid i Fredmosen og Gulstav Mose. I Gulstav Mose sås to fugle jagte hinanden 15/7.

Pungmejsen sås på flere lokaliteter i foråret, bl.a. flere gange i Gulstav Mose. I Tryggelev Nor sås 4 ungfugle 9/7, som på dette tidspunkt næppe er kommet langvejs fra.

Andet halvår

Der var en god dækning af efterårstrækket i 2020, ikke mindst takket være Frank Jensen-Hammers utrættelige indsats på Dovns Klint.

Blandt rovfuglene havde sort glente, spurvehøg og dværgfalk et efterår noget over middel, mens det endda blev til sæsonrekorder for blå kærhøg (113) og tårnfalk (748, heraf 304 27/9). Til gengæld skuffede steppehøg med blot en enkelt fugl, og også fjeldvåge havde en mager sæson med blot otte fugle.

Efterårets observationer af mere fåtallige arter skal kort gennemgås. 30/8 sås 5 rastende biædere ved Gulstav. En silkehejre stod i Tryggelev og Nørreballe Nor 11-15/9, hvorefter den dukkede op ved Gulstav Mose 16/9. En stationær pletlet rørvagtel sås i Tryggelev Nor 11-27/9. En islom (adult i sommerdragt) trak forbi Dovns Klint 4/10 og var en fin start på en oktober, der også gav to nye arter for Langeland. Den første var alpe sejler, der

Rødhalslet gås og bramgæs, Søgård Mose, 6. april 2020. Foto: Jacob Sterup

Rødhalslet gås, Gulstav, 6. april 2020. Foto: Jacob Sterup

13/10 blev set trække forbi Klise Nor af Morten Müller. Den næste var en thorshane, der rastede i Tryggelev Nor 26/10-2/11, fundet af Niels Bomholt. En rastende storpiber sås ved Tranekær Fyr 3/11; der går år imellem at denne art ses på Langeland. Året blev afsluttet med en kongeederfugl (han), der fløj forbi Dovens Klint 28/12.

Ringmærkning

Fem personer deltog i ringmærkningsaktiviteterne ved Keldsør i 2020, og heraf stod Hans Rytter, Jesper Brinkmann og Joakim Dybbroe for 94 % af mærkningerne. I løbet af efteråret passeredes 100.000 mærkede fugle på Sydlangeland siden 1994.

Det er som regel begrænset, hvor meget der ringmærkes på Sydlangeland om foråret. I 2020 var der net

oppe på 20 dage mellem 1/4 og 21/5, og der blev i alt mærket 397 fugle.

I efteråret var nettene oppe i alt 53 dage fra 22/7 og frem til 21/10. De største ringmærkningsdage faldt omkring månedsskiftet september/oktober, med 28/9 (229), 6/10 (267) og 9/10 (298) som topdagene. I alt blev der mærket 4.103 fugle fordelt på 57 forskellige arter i efteråret, hvoraf de hyppigste var gransanger (679), fuglekonge (456), rødhals (441), jernspurv (344) og munk (316). Der blev mærket 127 gule vipstjerter, hvilket er første gang, denne art er mærket i større tal.

Af mere usædvanlige mærkninger i efteråret kan nævnes sydlig nattergal (4/8), sibirisk gransanger (9/10) og fire hvidbrynede løvsangere (to fugle både 6/10 og 8/10).

Nordlig blåhals, Keldsnor, 20. maj 2020. Foto: Hans Rytter

	Forår	Efterår
Dækning	Sporadisk dækning	Ringmærkning 22/7-21/10 (ikke daglig dækning)
Ringmærkning, total	397	4.103
Tre talrigest ringmærkede arter	Munk 61 Gransanger 58 Gærdesanger 45	Gransanger 679 Fuglekonge 456 Rødhals 441
Sjældneste ringmærkede arter	Nordlig blåhals 1	Sydlig nattergal 1 Sibirisk gransanger 1 Hvidbrynet løvsanger 4
Observationer, usædvanlige arter/antal	Rødhalsed gås 1 Turteldue 1 Silkehejre 1 Stylteløber 2 Hvidvinget terne 60 Lille skrigeørn 1 Drosselrørsanger 4	Kongeederfugl 1 Islom 1 Silkehejre 1 Thorshane 1 Biæder 5 Storpiber 1
Observationer, sjældne arter	Halsbånd- troldand 1 Hvidskægget terne 1 Blå glente 1	Alpesejler 1

Aflæsninger og genmeldinger

Tårnfalk er en relativt sjælden fugl at fange i spejlnet, men det lykkedes at fange hele fire i efteråret 2020. 30/9 blev der fanget én, der allerede bar en finsk ring. Den viste sig at være mærket som unge et par måneder forinden i det vestlige Finland, 1.233 km fra Keldsnor.

Gennem 2020 blev der rapporteret 14 genfund af fugle mærket ved Keldsnor, heraf 8 fra udlandet. Tornsanger er ikke en art, der giver mange genfund, men en fugl mærket i august 2019 blev knap en måned senere aflæst af en ringmærker i det vestlige Frankrig. En fuglekonge mærket tilbage i oktober 2015 blev en måned senere aflæst i dette land, hvilket er vores første fuglekonge-genfund fra Keldsnor. En anden fuglekonge, mærket i 2019, blev en uge senere aflæst i Tyskland lige på den anden side af Østersøen. Fra Holland modtog vi efterårs-genfund af rørsanger, sivsanger og munk. Munken havde klaret turen på 452 km på bare tre dage. En gulbug mærket på Langeland 21/5-2020 blev otte dage senere genfanget på øen Schiermonnikoog i det hollandske Vadehav – en noget usædvanlig trækretning på den årstid. Sidste udlands-genfund var en gransanger, mærket midt i oktober 2019, der blev aflæst i det nordlige Spanien efter godt en måned.

Rørvig Fuglestation

Af Stefan Andersen & Jørgen Bech

Krumnæbbet ryle og almindelig ryle, Korshage, 6. juli 2020. Foto: Klaus Bjerre

Indledning

2020 var fuglestationens 48. år. De mange år med en seriøs dataindsamling og -bearbejdning har givet et unikt datagrundlag for vurdering af udviklingen af fuglelivet på halvøen Rørvig i næsten 50 år, og en udfordring med at få de egnede data gjort op!

Rørvig er ikke mindst kendt for forårstrækket, som er bedst hvis vindene er fra sydøstlige retninger og helst i længere perioder. Med vinde fra vestlige og nordlige retninger er trækket langt mere begrænset, og denne vejr-situation prægede foråret 2020, der gav mange lange observationsdage med kun få fugle og et samlet forårstræk, der derfor lå under gennemsnittet.

Trækket blev dækket fra marts til lidt ind i juni med faste morgenobservationer ved Korshage samt dagsobservationer på de fleste dage.

Et andet kendetegn for Rørvig er muligheden for havfugleobservationer under storme fra nordvest. Efteråret 2020 var uden kraftige lavtrykspassager, og det begrænsede udbyttet på havfuglesiden.

Coronapandemien medførte usædvanligt mange besøgende i naturen specielt hen over sommermånederne. Flere områder, og ikke mindst Flyndersø og Korshage, var hårdt pressede, herunder af en øget mængde mountainbikere samt mange hundeluftere, hvor alt for mange lod deres hunde løbe frit trods opstillede forbudsskilte. Alligevel lykkedes det både rødrygget tornskade og sortstrubet bynkefugl at komme ganske godt gennem sæsonen.

Der blev set to SU-arter i 2020. Den ene – asiatisk fløjsand – er ny art for Rørvighalvøen. Det andet SU-fund var stationens 11. atlantisk/skopoliskråpe. Endnu en ny art er kommet til, idet iberisk gransanger blev godkendt for perioden 21/4 – 23/4 2018 (sad nu i meget længere tid, således dokumenteret for dagene 24/5 – 27/5). Derudover to meget overraskende fund af lille stormsvale fra januar og juli (regionale SU-arter).

Vinter

Vinteren 2020 var endnu engang mild med få dage med frost.

En vinddag 4/1 gav mallebuk (11), men vindene havde for længst lagt sig 13/1, hvor der – nærmest sensationelt – sås en lille stormsvale, som i en meget svag SV-vind trak tæt forbi spidsen af Korshage, og blev fint fotodokumenteret med sit tydelige undervingebånd. Det blot 9. fund fra halvøen og første siden 2005. Det skulle senere vise sig, at året bød på endnu en lille stormsvale.

Vinter er tid til observationer af havændere mm. ud for nordkysten. Sortand (op til 3.000), en del fløjsænder og blandt disse årets eneste nye art for Rørvig: 27/2 – 7/3 asiatisk fløjsand adult han. Nogle dage lå den pænt inde og viste sine arts-karakterer. 22/1 trak en kongeederfugl adult han forbi Korshage. Mindst to islommer sås rastende ultimo februar/primò marts, og sortstrubet lom kulminerede 8/3 (26). Nordisk lappedykker (op til 5) ligeledes ud for Sandflugtsplantagen. Ederfugl flest 3/2 (4.000) i Rørvig Bugt.

Tabel 1 rovfugletræk 2020

Art	Forår	Efterår	TOTAL	10-års-gennemsnit
Fiskeørn	60	14	74	122
Hvøpsevåge	160	88	248	488
Rørhøg	107	17	124	199
Blå kærhøg	41	23	64	90
Steppehøg	5	1	6	5
Hede/steppehøg	1	0	1	0
Spurvehøg	691	80	771	1.202
Duehøg	10	0	10	18
Havørn	20	6	26	35
Rød glente	112	18	130	136
Sort glente	4	0	4	6
Fjeldvåge	34	3	37	207
Musvåge	975	690	1.665	3.359
Tårnfalk	47	6	53	127
Aftenfalk	1	0	1	8
Dværgfalk	27	3	30	65
Lærkefalk	35	1	36	88
Vandrefalk	10	4	14	33
	2.340	954	3.294	6.188

Forår

På grund af den u hensigtsmæssige vejr situation for Rørvig fra marts og ind i maj lå rovfugletrækket langt under gennemsnittet for de sidste 10 år (se skema hvor årets resultat er sammenholdt med sidste 10 års gennemsnit).

Selv med forbehold for vejr betingelserne viste fjeldvåge fortsat nedgang med blot 34 trækkende fugle, hvilket for året udgør kun 18 % af 10-årsgennemsnittet på 207. Steppehøg forekom derimod med 5 eksemplarer trods vestenvindsforåret fra 9/4 – 10/5; de to første adulte hanner.

Bedste trækdage for rovfuglene var 5/4 og 6/4 med 12 rovfuglearter. På disse to dage trak blandt andet 32 fiskeørne, 14 blå kærhøge, 25 rørhøge samt 15 dværgfalke. 6/4 tillige krydret med hvid stork 3 NØ. Desuden var der tre gode dage i maj (21/5 – 23/5) med blandt andet 106 hvøpsevåger, eller 66 % af forårets samlede hvøpsevågetræk, og årets eneste aftenfalk. På disse få dage i foråret lå vinden netop attraktivt i sydøst.

Også træktallene for øvrige arter har været ramt af de ugunstige vejrforhold. Eksempelvis kan nævnes bogfinke med et forårstræk på 22.940, mod et 10-årsgennemsnit på 55.128, og gul vipstjert med 598, mod et 10-årsgennemsnit på 1.170. På sådan et år går også tranetrækket helt i bund.

Ride, Korshage, 19. november 2020. Foto: Klaus Bjerre

En af karakterarterne for forårstrækket i Rørvig er ringdrossel. Foråret bød på 143 rastende og trækkende ringdrossler, hvilket er rekord. Det er set tidligere, at ringdrossel har tendens til god forekomst i forår domineret af vestenvind – mod det generelle billede.

Overdrevsområdet Slettemose havde særdeles fint besøg 10/5 – 11/5 af en hærfugl.

7 vendehalse rastede i perioden 27/4 – 11/5, hvilket er under 10-års gennemsnittet på 10. Mosehornugle – en klassisk morgenart for yderste Korshage – havde et rimeligt år med 14 fugle (19/3 – 22/5) inklusiv en dag med en flok på 6.

21/5 gav en lidt speciel observation, idet to små kjoever trak fra Rørvig Bugt over land i nordlig retning og blev set af flere som indlandsobservation fra Nørrevang. En forårsagttagelse af lille kjoeve er absolut usædvanligt – med disse to fugle har vi i alt 5 observationer af 6 eksemplarer alle fra maj.

Islom optrådte igen i 2020 med adulte fugle trækende ud mod NV fra Isefjorden – 4 fugle 25/4 – 3/6.

22/5 trak 2 hvidvingede ternere ved Korshagekysten – inden de nåede Korshagespidsen, hvirvlede de op i stor højde og forsvandt NØ. Arten blev sidst set i 2014.

Blandt sub-arterne var gulirisk i april (4), 11/5 nordlig blåhals, Korshage, 22/5 pirol (1), og det gik fortsat ned ad bakke med karmindompap 30/5 – 8/6 (4) og hortu-

lan – nyt 0 år! Til gengæld blev det et absolut højdepunkt, da en flot, gammel rosenstær rastede hele dagen 7/6 med en stæreflok ved Flyndersø og Korshage, hvor den blev noget af et tilløbsstykke. Det var områdets blot 4. rosenstær og den første siden 2005.

Sommer - ynglefugle

En af områdets fokusarter er rødrygget tornskade, som havde endnu et rekord flot år med 23 par på halvøen med mindst 50 udføjne unger. Artens udvikling fra 1973 – 2020 ses som et resultat af målrettet naturpleje, ikke mindst på Slettemose. En opgørelse kan ses på fuglestationens hjemmeside www.rfst.dk og vil blive fremlagt i artikelform i et kommende DOFT.

Sortstrubet bynkefugl er en forholdsvis ny ynglefugl fra 2016. Arten har bidt sig fast ved Flyndersø/Korshage og 2020 gav 2 ynglepar på Korshage og 2 par ved Flyndersø. Det blev til mindst 11 udføjne unger. Vende Hals gentog desværre ikke succesen som ynglefugl som i 2019. Hede-lærke 1 par på Korshage. Der blev fundet et enkelt par ynglende broget fluesnapper – arten er næsten forsvundet som ynglefugl og yngler næppe årligt. Rødtoppet fuglekonge nåede 3 ynglepar fra henholdsvis Nørrevang, Sandflugtsplantagen og Korshage. Sortspætte ynglede sidste gang i området i 2006. En enlig sortspætte (hun) huserede på halvøen hen over året.

Trækkende alke, Korshage, 19. november 2020. Foto: Klaus Bjerre

Sandløber, Flyndersø, 4. september 2020. Foto: John Rieland

I Hovvig blev der talt 717 par ynglende skarv. Tallet har de seneste 10 år svinget uden nogen trend mellem 501 og 1.066 med en median på 819.

22/7 trak årets anden lille stormsvale vest ved Korshage i middel nordvestenvind. Det var den 10. observation i fuglestationens historie og første observation af arten fra juli måned. 30/7 passerede årets eneste almindelige skræpe Korshage.

Efteråret

Fra ultimo august sås hvid stork ved Nykøbing (6) og Rørvig (1) samt to sene kærløbere fra Korshage (vesttrækkende) og Hovvig. Siden nordlig blåhals 14/9 Korshage og i kraftig østenvind steppehøg 3/10 (1) 1K SV Hovvig. Stadigt flere sølvhejrer i Hovvig – nåede 30 fugle ultimo september.

Rosenstær, Flyndersø, 7. juni 2020. Foto: Lars Paaby

Bjerglærke, Korshage, 26. oktober 2020. Foto: Jørgen Scheel

Hærfugl, Slettemose, 11. maj 2020. Foto: Jørgen Scheel

Hovvig husede som vanligt store mængder andefugle. Dagsmaksimum for udvalgte arter fremgår af skemaet (der dækker hele året).

Efterårets havfugletræk var præget af manglende lavtrykspassager – i september passerede et par svagere fronter, oktober faldt helt ud, og først i november kom der lidt hårde vinde ind fra nordvest. De få septembertage gav lille kjove 7/9 (2) 1K og 10/9 (1) 1K. 9/9 langsom passage af en atlantisk/skopoliskråpe, Korshages 11. "kuhls". 17/9 en 1K sabinemåge. Næste kapitel kom først i november. Mellemkjove 1K set 4/11 og 19/11, og 23/11 endelig sodfarvet skråpe (2), der reddede denne ellers klassiske Korshage-art for 2020. At det var et sløjt havfugleår fremgår af sæsontallene for basisarter som mallemluk (0), almindelig kjove (12) og storkjove (7). Vind i november er altid produktiv for alkefugle – blandt disse en fin lunde 19/11 og i alt 7 søkonger. Den sidste, ret så atypisk, rastede ud for Sandflugtsplantagen på årets sidste dage.

Efterårets største, men yderst lokale, småfuglehit var en vandstær, der 26/10 fløj forbi Nykøbing Havn. I øvrigt blot én storpiber S Korshage 20/10 og en enkelt hvidbrynet løvsanger blev kortvarigt hørt i Rørvig By. Småfuglenes efterår var i øvrigt præget af et fuldstændigt fravær af invasionsarter. Nogle var helt i bund så som silkehale og korsnæb.

Op til 7 bjerglærker rastede på Korshage fra 24/10 – 30/10. Det er kun få år, der har rastede en så stor flok af bjerglærker på halvøen. Top af enkeltbekkasin fra Flyndersø 27/10 med 14 fugle.

28/11 – 13/12 rastede 1K thorshane (1) i Hovvig. Det er anden gang, at thorshane er fundet indlands i Hovvig, og den blev i hele 15 dage i samme lille område, hvor den bl.a. cirklede omkring turbulensen fra svømmeeænder.

Yderligere information om fuglelivet på Rørvighalvøen kan findes på fuglestationens hjemmeside: www.rfst.dk.

	Forår	Efterår
Dækning	1/1 - 30/6	1/7 - 31/12
Tre talrigeste trækkende arter	Bogfinke 23.442 Ringdue 14.924 Bramgås 12.157	Bramgås 9.307 Bogfinke 5.617 Stær 5.031
Største dags maksimum rastende ænder Hovvig	Hvinand 425 Troldand 440 Bjergand 600	Taffeland 51 Skeand 638 Knarand 228 Pibeand 680 Spidsand 91
Ynglefugle		Skarv 717 par Dobbeltbekkasin 1 par Rødrygget tornskade 20 par (50 juv.) Hedelærke 1 par Rødtoppet fuglekonge 3 par Broget fluesnapper 1 par Sortstrubet bynkefugl 2 par (11 juv.)
Bemærkelsesværdige observationer	Kongeederfugl 1 Nordisk lappedykker 7 Natravn 3 Islom 10 Hvid stork 3 Lille kjove 2 Hvidvinget terne 2 Sortterne 2 Steppehøg 5 Sort glente 4 Mosehornugle 14 Hærfugl 1 Isfugl 1 Aftenfalk 1 Piról 1 Rosenstær 1 Nordlig blåhals 1 Ringdrossel 143 Karmindompap 4 Gulirisk 4 Lapværting 1	Nordisk lappedykker 9 Sorthalset lappedykker 1 Natravn 1 Sodfarvet skråpe 2 Almindelig skråpe 1 Hvid stork 7 Silkehejre 1 Kærløber 2 Thorshane 1 Lunde 1 Søskonge 7 Lille kjove 4 Mellemkjove 2 Sabinemåge 1 Sorthovedet måge 1 Rovterne 3 Sortterne 1 Steppehøg 1 Lille flagspætte 1 Isfugl 3 Bjerglærke 7 Hvidbrynet løvsanger 1 Vandstær 1 Nordlig blåhals 1 Bjergpiber 1 Storpiber 1 Lapværting 3
Observationer sjældne	Asiatisk fløjlsand 1	Lille stormsvale 1
SU-arter	Lille stormsvale 1	Atlantisk/skopoliskråpe 1

Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation

Af Preben Berg

Januar måned blev ifølge DMI den varmeste i Danmarkshistorien med ikke så meget som skyggen af et snefnug i vores region. Den eneste antydning af sne kom 11/2 og 12/2, hvor en lille smule lagde sig meget kortvarigt om morgenen. Natte-/morgenfrost var ligeledes en mangelvare, som kun forekom meget lejlighedsvis og i en let udgave. I lighed med 2019 gjorde det meget milde "vintervejr" det igen noget vanskeligt at finde en passende dato at starte trækobservationerne. Det blev denne gang allerede 31/1, hvilket var klart den tidligste opstartsdato. Det har stadigvæk mindre betydning, dog med mærkbar indflydelse på nogle få procent for nogle få arter, om der startes så tidligt op, eller om der ventes til 8-11/2, som man har gjort i de foregående 6 år. Dette års daglige dækning, uden nogle huller, strakte sig frem til og med 7/6, hvilket giver 129 dage, som er en forøgelse på 7 dage ift. det hidtil bedst dækkede år.

Fuglemæssigt gav 2020 meget få rekorder på såvel dags- som totalbasis. En massiv forekomst af bramgæs trak antalsmæssigt foråret op på ny totalrekord med 895.921 trk. fugle, som er hele 42 % over et gennemsnitligt forår ved Hyllekrog. Observatørerne har dette forår været Preben Berg med assistance af især Claus Mortensen, Ralph Qwinten, René Christensen, Ole Friis Larsen, Jesper Nelby Kristiansen samt Jens og Linda Wiberg.

Aftenfalk 2K han,
Saksfjed, 27. maj 2020.
Foto: Allan Gudio Nielsen

Trækobservationer fra foråret

Trækket af korttegås (22.838) var under gennemsnittet, men faldt nogenlunde planmæssigt med flest 23/5 (9.290). Ved at sammenligne flokstørrelser mellem Dovnss Klint på Langeland og Hyllekrog var der påfaldende få gengangere imellem de to lokaliteter. To flokke 19/5 var 39 minutter om at tilbagelægge strækningen i VSV/V 9-10 m/s (ca.75 km/t). Bramgæsetrækket (471.634) blev derimod vildt med et massivt træk i maj måned. Det begyndte relativt fredeligt i månedsskiftet april/maj med op til 26/4 (23.260 trk.), hvorefter rekorden kom i hus med disse power-dage: 13/5 (183.500; heraf hele 89.000 på en time 8.30-9.30), 15/5 (90.700) og 16/5 (115.500)! I februar sås bl.a. 26/2 (293) østtrækkende blisgæs (5.745), men modsat sidste år faldt hovedtrækket mere normalt i sidste halvdel af marts med sidste flok 1/4, hvilket også er tidligere end normalt. Det blev knap og nap til totalrekord men til gengæld ny dagsrekord: 17/3 (1.511).

Vingebåndssortkrage, Saksfjed, 9. maj 2020. Foto: Preben Berg

Det blev til en kedelig bundrekord af havlit (560) med klart flest blot 6/4 (137). Desværre også igen faldende antal af ederfugl (216.190) (ca. 228.150 inkl. beregnede fugle udenfor observationstid, hvilket er på niveau med bundåret 2017 og et fald på ca. 28.400 fugle ift. 2019). Median-datoen lå yderst normalt 28/3 og årets dage (6) med over 10.000 faldt i perioden 24/3 – 2/4 med flest 24/3 (20.400) og 1/4 (25.700). Igen i år blev der kønsbestemt rigtig mange fugle: 114.818, dvs. 53,2 % af samtlige talte østtrækkende ederfugle! Procenten af hunner endte på det hidtil laveste fra projektperioden 2013-2020: 30,2 % (31,5 % i 2019). Se også DOFT 2020-2 s.42-55. Fløjlsand (1.849) toppede ultimo april (618) og her flest østgående 23/4 (328). Næstbedste år af sortand (94.676) som inkluderede 21 dage med over 1.000 pr. dag i perioden 26/2 – 20/4, hvoraf to dage var på over 5.000 fugle: 10/3 (10.360) og 17/3 (10.130). Toppet skallesluger (9.428) holdt sig næsten præcist på gennemsnittet, og modsat sidste år sås her af denne art en mere normal tidsmæssig fordeling med flest 6/3 (741). Klart næstbedste år af bjergand (4.079) selvom det er under halvdelen af sidste års masseforekomst. Dette års fine total kom i hus i kraft af ny dagsrekord med 23/4 (2.833 trk.).

Skeand (898) havde et udmærket forår, selvom der sås under halvdelen i forhold til det ekstremt gode år 2019. Flest kom forbi 5/4 (178) og 23/4 (251). Derimod en flad omgang af pipeand (2.268) med blot 26/3 (353) og 12/4 (362) som klare topdage. Der sås et gennemsnitligt antal af spidsand (538) og igen i år kun en enkelt dag over 100: 6/4 (139). Den sidste af svømmeænderne,

krikand (2.166), havde sit næstbedste forår, hvor det hidtil tredjehøjeste dagstal var 5/4 (638).

I lighed med 2015 sås en besynderlig nedgang i antallet af de almindelige lappedykkere, hvor de gråstrubede (372) var 38,4 % under gennemsnit og de toppede (98) hele 58,4 % under gennemsnit. De bedste dage blev henholdsvis 12/4 (60) og 5/4 (23). Næstbedste forår af trane (3.618) havde disse bedste dage: 11/3 (745) og 17/3 (1.410). Igen et fint forår for rødstrubet lom (2.157) som var en anelse bedre end 2019 og denne gang flest 25/4 (339). Det blev stik modsat med sortstrubet lom (369), det hidtil dårligste år med tilhørende tamme dagstotaler med flest 23/4 (23). Udover 2 sorte storke sås også klart flere af hvid stork end normalt da 17/3 – 10/5 gav i alt 19 trk. og 4 OF fordelt på 8 dage med flest 9/4 (8). Fiskehejre (126) er stadig godt kørende, men fuglene var godt spredt henover sæsonen med højest 8 om dagen. Skarv (4.820) får også tommelfingeren opad for næstbedste år og med klart flest 23/3 (403).

Det er efterhånden blevet en tradition, at hvert andet år for strandhejle (232) bliver et floppår, og igen i år var der et ringe antal med kun én nævneværdig dag: 24/5 (225). Tyndt med storspover (2.880) (52,5 % under gennemsnit), som trods alt var noget bedre end i 2019. Flest kom i bogen 15/4 (1.677). Af de talrigste vadefugle var lille kobbersneppe (6.361) næsten den vader, som klarede sig bedst, selvom den stadig lå 26,9 % under gennemsnittet. De bedste dage lå nogle få dage tidligere end normalt, hvilket synes at være tendensen de seneste år: 23/5 (1.945) og 24/5 (3.800). I lighed med 2016 gik det helt galt med islandsk ryle (354), hvilket skal ses i forhold til et gennemsnit på 11.760!

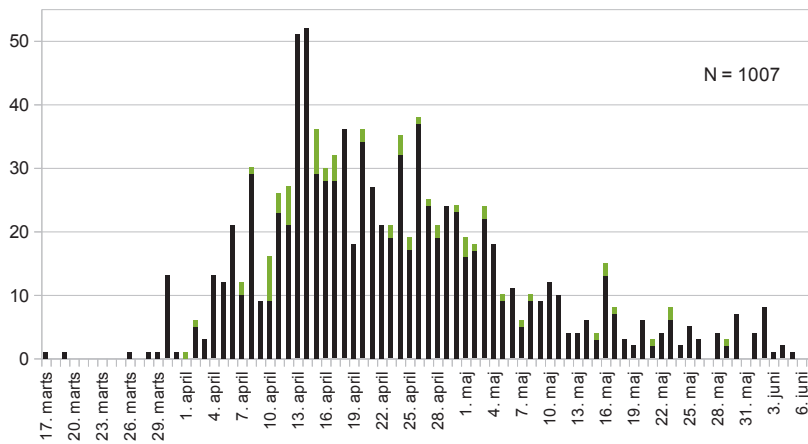
Stadig under gennemsnittet var almindelig kjove (65) med flest 10/4 (7) og 15/4 (7) men atter en ret gennemsnitligt sæsontotal af dværgmåge (7.842), hvor trækdagene på over 1.000 blev: 23/4 (1.629) og 27/4 (2.313). Totalen af dværgerne (46) fra sidste år fik endnu et nøk nedad, og er atter næstlaveste antal og igen med flest sent på sæsonen: 21/5 (11). Efter et par meget fine sæsoner blev det denne gang til en total under middel af sorterne (196),

Dværfalk, Saksfjed Inddæmning, 18. september 2020. Foto: Ole Friis Larsen

Hvid stork, Saksfjed, 16. april 2020. Foto: Preben Berg

Figur 1. Tidsmæssig fordeling af 1.007 (992 trk. + 15 rst.) almindelige kjoer i forårene 2008-2020. Grøn søjle angiver fugle set i 2020, mens sort søjle viser fugle set i årene 2008-2019. Fuglene er set indenfor perioden 17. marts – 7. juni med mediandato den 21. april, mens henholdsvis 10 og 90 % var passeret 8. april og 14. maj. Forårstotalerne har i årene 2009-20 svinget imellem 49 og 132 med et gennemsnit på 81,4 fugle (inkl. rst.). Absolut største dag var 40 fugle 14. april 2016.

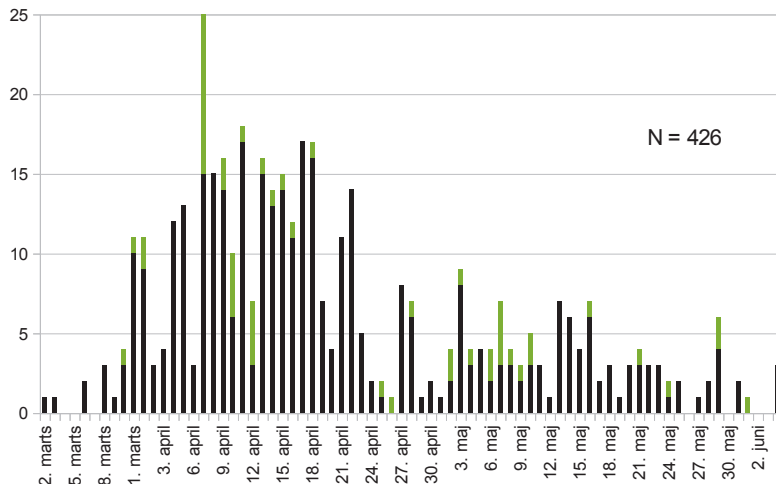

Fig. 2. Tidsmæssig fordeling af trækkende Fiskeørn ved Hyllekrog i årene 2009-2020. Grøn søjle angiver fugle set i 2020, mens sort søjle viser fugle set i årene 2009-2019. Fuglene er set indenfor perioden 22. marts – 4. juni med mediandato den 16. april, mens henholdsvis 10 og 90 % var passeret 4. april og 16. maj. Forårstotalerne har svinget imellem 11 og 53 med et gennemsnit på 36 fugle.

Sort stork, Saksfjed, 26. april 2020. Foto: Jens Wiberg

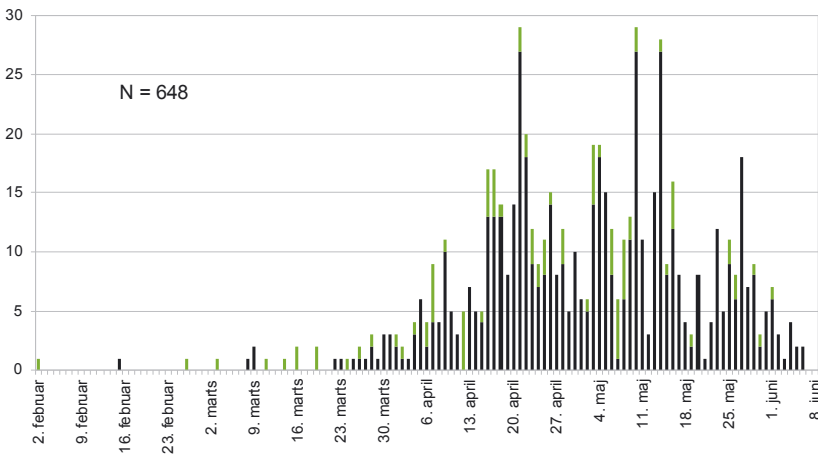

Fig. 3. Tidsmæssig fordeling af trækkende Tårnfalk ved Hyllekrog i årene 2009-2020. Grøn søjle angiver fugle set i 2020, mens sort søjle viser fugle set i årene 2009-2019. Fuglene er set indenfor perioden 2. februar – 6. juni med mediandato den 3. maj, mens henholdsvis 10 og 90 % var passeret 9. april og 26. maj. Forårstotalerne har svinget imellem 25 og 93 med et gennemsnit på 54 fugle.

Blå kærhøg, Saksfjed, 17. april 2020.
Foto: Preben Berg

men trods alt et dagstal på over 100: 1/5 (107). Igen et fint år for fjordterne (7.397) hvor langt hovedparten var koncentreret op til/omkring månedsskiftet med flest 27/4 (783), 30/4 (770) og 1/5 (2.099), mens det atter var tyndt med havterne (1.078) og her blot flest 1/5 (211). Splitterne (478) klarede sig udmærket på trods af noget færre fugle end i de sidste par år. Flest sås 23/4 (48), men mest bemærkelsesværdigt var nok allerede 12/2 (2) østtrækkende!

Med nogle få undtagelser klarede næsten alle rovfuglearter sig fint i år. Totalt blev det til 2.536 trækkende rovfugle, hvilket er noget færre end sidste år, men kun fordi musvågerne hang lidt i bremsen.

	Forår	Efterår
Dækning	31/1 – 7/6 (dagligt)	26/6 – 29/12 (ikke dagligt)
Observationer, almindelige arter	Knortegås 22.838 Bramgås 471.634, flest 13/5 183.500 Ederfugl 216.190 Blisgås 5.745, flest 17/3 1.511 Sortand 94.676 Bjergand 4.079, flest 23/4 2.833 Krikand 2.116 Gråstrubet lappedykker 372 Trane 3.618 Rødstrubet lom 2.157 Storspove 2.880 Lille kobbersnepe 6.361 Almindelig kjove 65 Dværgmåge 7.842 Sortterne 196 Fjordterne 7.397	Tundrasædgås 25/12 1.225 R Blisgås 5/10 9.500 T Huldue 2.117 Ringdue 165.200 Trane 1.095, flest 13/10 494 Hvæpsevåge 1.991, flest 30/8 685 Rød glente 1.090 Musvåge 2.911, flest 13/10 962 Hedelærke 29/9 106 + 9/10 113 Gul vipstjert 28/8 1.190 Rødhals 12/10 304 R
Observationer, usædvanlige arter	Kortnæbbet gås 6/2 570 R nat Kongeederfugl 8 + 19/3 1 ad M T Nordisk lappedykker 6 T + 6-9 R Sort stork 26/4 1 NØ + 3/5 1 SV Hvid stork 19 T + 4 OF Odinshane 29+31/5 1 T Lille skrigeørn 23/5 1 3K T Steppehøg 2 Sort glente 22 T + 1 R Hærfulg 23/4 1 R Aftenfalk 3 T + 1-2 R Savisanger 27/5 1 sy.	Rovterne 4 Kongeørn 14/10 1 SV Steppehøg 4 Hedehøg 1/9 1 ad F SV Sort glente 5 Biæder 8/7 1 SØ Aftenfalk 2 Hvidbrynet løvsanger 11/10 1 R Rødstrubet piber 2
Observationer, sjældne arter (SU)		Stor skrigeørn 14/10 1 3K+ V

Fiskeørn (53) tangerede de to hidtidige bedste år (2015 og 2017), samt ligeledes en tangering af dagsrekorden med 7/4 (10). Klare, nye rekorder af rørhøg (163) og blå kærhøg (43) hvor der af førstnævnte sås 25/4 (15) og 8/5 (16) og af de blå 25/4 (7). Havørn (26) baskede sig til lidt over middel, men på niveau med senere år. Flest sås 14/3 (3) SV, men sjovest var nok 17/4 (1) indtrækkende kl. 20.20 (!) akkurat lige inden solnedgang halsende af sted med åbent næb og videre langt indover land. Den havde åbenbart noget, den skulle nå! Det blev til næstbedste sæson af både rød glente (138) og sort glente (22). Af de røde sås flest 1/4 (14), mens de sorte blev set i perioden 1/4 – 2/6 med flest 3/5 (4) SV og 4/5 (3) SV. Som før nævnt hang musvåge (1.095) lidt i bremsen med lidt under middel på trods af en god start i februar med 26/2 (116) (klar ny rekord for februar - mod tidligere 18!) og ellers flest 11/3 (259). Akkurat ligesom fiskeørn tangerede tårnfalk (93) de to hidtidige bedste år 2015 og 2017 men dog uden større dage. Også ok antal af dværgfalk (25) hvor 24/4 (3) og 6/5 (3) blev set. Det blev til første sæson med over 10 lærkefalk (16 + 5 R), hvor 8/5 (4) blev største antal, mens vandrefalk (9) lige kom i mål på den positive side af gennemsnittet.

Til sidst en lille historie om en nærmest håndtam sortkrage med vingebånd, som rendte rundt på observationspladsen i dagene 7-10/5 og til tider tiggede mad. Når den havde fået nok rugbrød eller andet godt, gemte den det ofte i græsset eller under noget mos ved observationspladsen. Det var nu heller ikke fordi, at den ikke kunne finde mad selv, da den bl.a. en dag selv fangede en mus, hvor den dog nærmest blev forskrækket over, hvor meget den sprællede og siden da måtte slippe den igen. Vi fik også glæde af fuglen på anden vis, da den var god til at skræppe op, når der kom rovfugle ind, bl.a. 10/5 da en fiskeørn kom højt indover obspladsen, som vi ellers ville have misset!

Observationer fra efteråret

På den gigantiske blisgåsetræk dag 5/10 blev der på lokaliteten talt 9.500 trk. Uden daglige tællinger blev der på duefronten samlet sammen af huldue (2.117) med flest 11/10 (360), mens af ringdue (165.200) og her kun højest 11/10 (30.000). Der blev set lidt traner (1.095) i efteråret med flest på dagene 13-14/10 med i alt 762. Antalsmæssigt blev det til et meget gennemsnitligt efterår for rovfugle (8.216), men kun i kraft af et bedre år med musvåger (2.911) hvor flest 13/10 (962) og 14/10 (851). Karakterarten for stedet, hvæpsevåge (1.991), toppede 30/8 (685), mens der omsider igen blev registreret over 1.000 af rød glente (1.090) med flest 11/10 (217) og 13/10 (184). Ellers mest samme registreringer af de almindeligste rovfugle. Af småfuglene kan nævnes at der var gang i blåmejse (4.578), hvor der foreligger nogle tal fra 17 datoer med flest skønnet 4/10 (2.000) og 5/10 (1.000). Af hedelærke (349) sås der to gange over 100 fugle: 29/9 (106) og 9/10 (113) mens der af bog-/kværkfinke (181.530) taltes 4/10 (50.000) og 5/10 (41.000).

Meget mere om træktællingerne kan findes på www.dofstor.dk/traektaelling-hyllekrog.

Træktælling, 27. november 2020, Gedser Odde. Foto: Bo Kayser

Gedser Fuglestation

Af Bo Kayser, Clausjannic Amland-Labuz & Hans Lind

Indledning

Meget var anderledes i 2020 på grund af COVID-19-pandemien. Derfor var det ekstra dejligt at arbejde som frivillig på Gedser Fuglestation dette år, for dér foregik det meste, som det plejer. På ét område var det faktisk bedre end normalt, for flere unge ornitologer, som havde planlagt at rejse ud i verden, tog i stedet langvarige ophold på fuglestationen. Det gav en herlig stemning og et håb om, at en ny, ung generation vil tage over på de danske fuglestationer efter de ældre, som har trukket læsset i mange år. Således emmede det også af liv på fuglestationen i 2020, unge som ældre, formidlinger til gæster, gode historier og godt samvær imellem de mange opgaver, der altid skal løses på stationen.

Der var fuld dækning på standardaktiviteterne med træktælling om efteråret og ringmærkning forår og efterår. Antalsmæssigt gik det også godt: Træktællingerne kom med 1.147.589 individer, mens 16.906 fugle blev ringmærket. Begge antal er betydeligt større end i 2019.

Et af resultaterne af årets indsats med bearbejdning af fuglestationens data. Fra artikel i DOFT.

Fuglestationens fysiske formidlingsaktiviteter var ganske få på grund af COVID-19-restriktionerne. Til gengæld blev der i 2020 arbejdet med bearbejdning og publicering af indsamlede data fra 2007 og frem fra både ringmærkning og træktælling. Som resultat af arbejdet i 2020 blev der i 2021 udgivet artikler om de seneste tretten års ringmærkning både i DOFT og i Fugle & Natur, og manuskripter om havdykandetrækket blev indsendt til redaktionerne.

For at bevare fangstbetingelserne så ens som muligt gennem årene, skal træer og buske i ringmærkningsområdet med få års mellemrum skæres ned til omkring 2½ meters højde. Beskæringen fandt sted i december 2020, hvorefter haven så ud, som om den var blevet plysset.

En stor tak skal rettes til såvel observatører, ringmærkere, alle de andre frivillige og sponsorerne, som har muliggjort endnu et godt år for fuglestationen. En særlig tak til professor Martin Collinson, Aberdeen University, for DNA-undersøgelse af bleg gulbug. Og tak til Naturstyrelsen for at godt samarbejde om driften af området.

Sjældne fugle set i Gedserområdet gennem året

Kongeederfugl trak forbi 2/11, 25/11 og 29/1 (1 fugl). 1 turteldue holdt til 7/6. 1 hvidnæbbet lom trak forbi odden 9/11. Storkjove 28/11 (1) og 30/12 (1). 6 lille kjove trak forbi i november og 6 mellemkjover i oktober-november. Af rovfugle blev det for kongeørn 16/10 (1) og for steppehøg 2 om foråret og 3 om efteråret. 2 biædere trak over 7/6. I august-september trak 6 aftenfalker sydpå.

Ringmærkede småfugle omtales i afsnittene om ringmærkning. Derudover sås bl.a. hvidbrynet løvsanger 3

i oktober, høgesanger 30/5 (1), rosenstær 3 om foråret og hortulan 28/4 (1).

Vær opmærksom på, at ovenstående omfatter hele Gedserområdet, hvorimod træktællingerne kun omfatter Gedser Odde.

Træktælling ved Gedser Odde

I DOF Storstrøm har vi valgt, at træktælling om foråret gennemføres af Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation, se denne, og om efteråret af Gedser Fuglestation på Gedser Odde.

For en mere detaljeret gennemgang, se årsrapporten "Træktælling ved Gedser Odde efteråret 2020" på www.gedserfuglestation.dk under Resultater - Træktælling.

Der blev i efteråret gennemført standardtælling på 132 af de mulige 132 dage i standardperioden fra 11/8 til 20/12, hvilket er imponerende. I rådata var der i alt 8.106 registreringer (rækker med 1-flere individer) af trækkende fugle indrapporteret af 47 observatører. I alt blev der i andet halvår af 2020 registreret 1.147.589 trækkende fugle, hvilket er omkring en femtedel flere end de 853.196 i 2019.

Antallet af registrerede trækkende gæs og ænder var større i 2020 end i 2019 (tal i parentes): Bramgås 18.138 (12.571), blisgås 28.724 (5.788) og pibeand 41.902 (27.259). Det gjaldt dog ikke for mørkbuget knortegås, hvor antallet var meget lavt med 1.006 (13.967). For rødstrubet lom var antallet også lavere med 9.042 (13.848).

Antallet af suler var steget kraftigt til 107 (54). For stormmåge var antallet steget voldsomt, men det skyldes nok, at forbiflyvende fugle nu i højere grad registreres som trækkende: 37.524 (1.937). Et stort antal blåmejser trak over med 12.881 (55).

Ringmærkningsområdet blev topkappet i december for at holde fangstvilkårene standardiserede. Foto: Bo Kayser

Gulirisk, Gedser Fuglestation, 13. marts 2020. Foto: Alejandro Corregidor Castro

Ringmærkningen på Gedser Fuglestation

Der blev gennemført standardiseret ringmærkning 1/3-15/6 og 20/7-15/11 og desuden noget ringmærkning uden for disse perioder. Her nævnes udvalgte oplevelser fra 2020.

I starten af sæsonen er det mejser og drosler, der dominerer fangsterne. 10/3 fik den første rødtoppede fuglekonge ring på, en smuk art der altid vækker glæde. 15/3 kom den første store dag med et trecifret fangstantal og masser af mejser i nettene. Det blev i alt til 252 fugle, hvoraf 120 var blåmejsler, 129 musvitte og tre halemejsler. I slutningen af marts var der flere dage, hvor der kom rigtig mange mejser, men der var også

Blåhals, Gedser Fuglestation, 20. maj 2020. Foto: Robert Luttk

dage, hvor påskeøstenvinden, 'Dræberen fra øst', holdt sit indtog. Østlige vinde om foråret er som regel garanti for, at småfugletrækket på Gedser Odde går i stå, og dermed giver meget få fugle i nettene. I alt blev det til 928 ringmærkede fugle i marts.

April måned startede med regn og blæst i nogle dage, som gjorde det næsten umuligt at ringmærke. Derefter kom nogle rigtig gode dage med masser af fugle i haven og i nettene. 13/4 blev årets første løvsanger og rødstjert taget ud af nettene. En gulirisk hun bragte glæde på stationen. 17/4 kom der igen nogle gode dage, og gransangerne begyndte at dominere fangsttallene. I slutningen af april begyndte Afrika-trækkerne at dominere. I april blev der ringmærket 1.002 fugle.

Om foråret kurtiserer sortandehannerne hunnerne kraftigt. En hun ses i midten. Gedser Odde, 24. marts 2020. Foto: Bo Kayser

Østlig bleg gulbug, Gedser Fuglestation, 17. juni 2020. Foto: Hans Lind

Først i maj var gærdesangerne i front antalsmæssigt. 5/5 fik fuglestationen besøg af Morten D.D. Hansen og Sebastian Klein i forbindelse med optagelser til '1 døgn, 2 hold, 3 dyr'. Holdet havde i jagten på en Halsbåndsmus henlagt deres besøg til Gedser Fuglestation, men fandt desværre ikke arten. I løbet af bededagene begyndte artsammensætningen at skifte, så gærdesangerne nu fik konkurrence fra bl.a. løvsangere om at være de mest talrige, men også rødstjert, broget fluesnapper samt torn- og havesanger var godt på vej. 20/5, på en rigtig god dag efter et vejrskifte, blev der både fanget karmin-dompap, nattergal, rødrygget tornskade (2), rørsanger og kærsanger og ikke mindst en blåhals. 28/5 gik en meget gammel gulbug i nettet. Fuglen blev oprindeligt mærket som 2K+ 29/6 2012 på Gedser Fuglestation og var altså næsten 10 år gammel, en rigtig pæn alder for en gulbug. I maj måned blev der ringmærket 856 fugle.

Juni måned startede på det jævne. 17/6 skete det så igen: I nettet sad en langstrakt, grålig sanger, der helt sikkert tilhørte Hippolais/Iduna-slægten; altså en art gulbug. Målene passede godt på bleg gulbug, men hvilken en af dem, østlig eller vestlig? Den østlige bleg gulbug er tidligere i 2003 ringmærket på Gedser Fuglestation. Målene var i den høje ende for den østlige art, som yngler i Balkanområdet og Tyrkiet. Det kunne måske være vestlig bleg gulbug, der har yngleområde i det østlige Spanien og i Marokko og aldrig er set i Danmark før. Næbbredden lå tæt på overlappingszonen mellem de to arter, men fuglens adfærd efter at den blev sluppet, tydede stærkt på den østlige art: Den vipper ofte nedad med halen, hvilket blev bemærket af en del af de tilrejsende twitchere. Der blev indsendt materiale til

Isfugl, Gedser Fuglestation, 23. juli 2020. Foto: Anton Liebermann

DNA-undersøgelse, hvilket viste, at fuglen ganske rigtigt var stationens anden østlig bleg gulbug. I juni blev det til 308 fugle, der skulle have ring på.

Samlet blev der ringmærket 3.100 fugle i løbet af forårssæsonen.

Efteråret var præget af høj ringmærkningsaktivitet og mange ringmærkede fugle, ret få sjældenheder, men alligevel også nogle arter, som sjældent fanges i Gedser. Efterårssæsonen startede relativt sløvt, og først den 23/7 kom der lidt gang i fuglene. Ringmærkerne kunne pille en ny mærkningsart for stationen ud af nettet. En 'blå juvel' - en isfugl. Fuglen var formentlig kommet ind fra havet og landet i haven tidligt på morgenen. Resten af juli var præget af 'svært' vejr, og der blev fanget usædvanligt få fugle. Måneden sluttede dog næsten eksplosivt med hele 111 ringmærkede fugle fordelt på 21 arter den sidste juledag. Der blev ringmærket 508 fugle i alt i juli.

De første dage af august var der hård vind og få fugle. 2/8 fangede vi dog endnu en ny mærkningsart for stationen, da det lykkedes at få en af svallekirerne fra søen i nettet. August er altid en dejlig måned. Først kommer rør- og kærsangerne og bliver afløst af gulbuge og gærde- og tornsangere i pæne tal, løv- og havesangere begynder at blande sig og fluesnapperne, skovpiberne og nattergalene kommer. 18/8 og 19/8 blev dage, hvor et skifte i vindretningen til nordvest fulgtes af mange fugle i nettene, henholdsvis 219 og 202 fugle. De gode dage afsluttedes af hård vind og regn, men allerede 25/8 gav 323 mærkninger, hvoraf løvsanger stod for de 126. I august blev der mærket 2.422 fugle.

September startede med et par standarddage med 80-100 mærkninger og en dag med hele to vendehalse i nettet. Sultne spurvehøge var begyndt at dukke op, og som de foregående år blev der taget blodprøver for fugleinfluenza på spurvehøgene. 13/9 kunne ringmærkerne pille stationens første hvepsevåge ud af det ene hejsenet. Allerede fra morgenstunden 15/9 var der tikkende rødhalse overalt i haven, og hele 519 fugle fordelt på 27 arter blev mærket. 27/9 var de fem ringmærkere igen helt i ekstase: 865 fugle fordelt på 20 arter med masser af rødhalse (371), sangdrosler (41), gransangere (33), fuglekonger (127), bogfinker (160), kvækerfinker (24)

Henrik Jørgensen med hvepsevåge, Gedser Fuglestation, 13. september 2020. Foto: Emma Sohnemann

og grønsiskener (78). Den 28/9 blev endnu en fantastisk dag, hvor dagsrekorden for antal ringmærkede fugle blev slået. Dagen igennem var krattene næsten levende med rødhalse. Hele 1.402 fugle fordelt på 19 arter fik ring på denne dag, og heraf var de 1.137 rødhalse. I september måned fik hele 5.863 fugle ring på.

Oktober startede med mere normale tilstande på ringmærkningsfronten med omkring 100 fugle i nettene om dagen. Det var stadig fuglekonger, rødhalse og blå-

mejser, der domierede fangsterne, men flere dage blev fangsten krydret med bl.a. lille fluesnapper, hvidbrynet løvsanger eller fugle med fremmede ringe. 5/10 blev 430 fugle fordelt på 17 arter mærket (277 blåmejser) og 6/10 228 fugle fordelt på 13 arter (65 blåmejser). Efter nogle roligere dage blev der 9/10 mærket 433 fugle fordelt på 16 arter. 12/10 'eksploderede' haven i tikkende rødhalse og selv med kun halvdelen af nettene åbne, blev der mærket 660 fugle fordelt på 17 arter og heraf 513 rødhalse. Tallene for ringmærkningen faldt støt, og så fik ringmærkerne nye idéer, som skulle afprøves. Om aftenen 24/10 lykkedes det de ihærdige ringmærkere at fange stationens to første krikænder nogensinde, og på en natfangst fik de også en sandløber i nettet. I oktober blev det til 4.386 mærkede fugle.

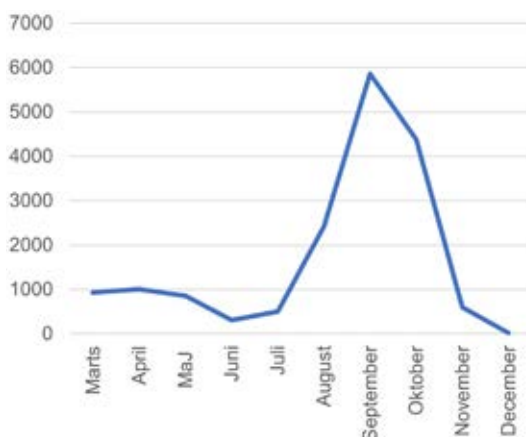
I starten af november var der en række dage, hvor der ikke kunne ringmærkes pga. regn og blæst. Med stille vejr 7/11 kom der nye fugle til stationshaven, og dagen endte med 140 mærkede fugle fordelt på 20 arter. Især rødhalse og fuglekonger var der mange af, og nævnes skal også årets første skovsneppe. 9/11 var der igen ny art for fuglestationen, da en rød glente gik i spurvehøgenettet. Frem mod afslutningen af standardperioden 15/11 var der fortsat små fangsttal (10-40 pr. dag), og det var nu droslerne og finkerne, der domierede. Ringmærkningen fortsatte dog på stationen frem til 13/12. Der blev kun ringmærket 603 fugle i løbet af november og yderligere 24 fugle i december.

Rød glente, Gedser Fuglestation, 9. november 2020. Foto: Henrik Jørgensen

Kort over udvalgte fugle ringmærket i udlandet og genfanget i Gedser i 2020.

Antal ringmærkede fugle pr. måned i 2020 ved Gedser Fuglestation.

Samlet blev der ringmærket 13.806 fugle i løbet af efterårsæsonen. Det blev til i alt 16.906 fugle i 2020.

Genmeldinger og fremmede ringe

Af fugle mærket i Gedser blev 35 i 2020 genmeldt fra udlandet (Sverige 7, Frankrig 6, Tyskland 4, Holland 4, Polen 3, Finland 2, Spanien 2, Storbritannien 2, Belgien 1, Litauen 1, Schweiz 1, Slovenien 1 og Ungarn 1). Af fugle mærket i udlandet blev der i løbet af året genfanget 16 i Gedser (Sverige 7, Finland 2, Litauen 2, Belgien 1, Italien 1, Polen 1, Tjekkiet 1 og Spanien 1).

Udvalgte genfangster omtales her. En skovsanger mærket 9/5 2018 i Turku i Sydvestfinland som 2K+ blev genfanget 22/4 i Gedser. Den var dermed mindst tre år gammel og dermed mindst et år ældre end den ældste nævnt i Dansk Trækfugleatlas (2003). En finsk mærket fugl er dog genfundet i Frankrig efter hele 8 år. En gulbug mærket 25/5 2020 som 2K+ ved Punta dell'Arco i Italien blev genfanget 9/6 i Gedser efter at have fløjet mindst 1.536 km på 15 dage. En munk mærket 8/8 2020 nær Budejovice i Tjekkiet blev genfanget 15/9 i Gedser. Den var dermed fløjet 596 km mod nord under efterårstrækket. En gransanger mærket 24/12 2019 nær Valencia i Spanien blev genfanget 13/10 i Gedser. En grønsisken blev 13/10 genfanget i Gedser 48 dage efter ringmærkningen nær Kakkola i Finland. Endelig aflæste træktællerne 28/10 ringen på en kaspisk måge, der var mærket som unge i Otwock i Polen.

Få mere information

Gedser Fuglestation præsenterer løbende nyheder og resultater via elektroniske medier. På hjemmesiden www.gedserfuglestation.dk publiceres under "Resultater" årsrapporter for træktælling og ringmærkning tidligt det efterfølgende år. Samme sted publiceres mere omfattende analyser. Daglige blog-indlæg og nyheder kan også læses på hjemmesiden. Endelig er der løbende information til og mellem interesserede via Facebook.

	Forår	Efterår
Dækning	Observationer: Se Hyllekrog Fuglestation. Ringmærkning: 1/3 – 15/6 de fleste dage.	Observationer: 11/8 – 20/12 daglig samt spredt resten af halvåret. Ringmærkning: 20/7 – 15/11 de fleste dage samt spredt sidst på året.
Ringmærkning Total	3.100 (68 arter)	13.806 (81 arter)
Talrigest ringmærkede arter	Jernspurv 356 Blåmejse 335 Gærdesanger 304 Løvsanger 237 Gransanger 224	Rødhals 3.585 Fuglekonge 1.856 Blåmejse 1.388 Gransanger 1.093 Løvsanger 591
Sjældneste ringmærkede arter	Sydlig nattergal 1 Blåhals 1 Bleg gulbug 1 Lille fluesnapper 2 Korttået træløber 1	Hvepsevåge 1 Rød glente 1 Svaleklire 1 Isfugl 1 Natravn 1
Træktælling Total	Se Hyllekrog Fuglestation.	1.147.589 (200 arter)
Observationer, talrige arter, Gedser Odde	Se Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation.	Ederfugl 245.140 Bog-/kvækerfinke 214.962 Ringdue 187.741 Sortand 72.963 Pibeand 41.902
Observationer, sjældne arter Gedser Odde	Se Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation.	Kongeederfugl 3 Hvidnæbbet lom 1 Storkjove 2 Kongeørn 1 Rødstrubet piber 1

Vandrefalk, Stevns, 26. juni 2020. Foto: John Larsen

Fugleværnsfondens naturreservater – status 2020

Hvidskæggetterne,
Nørreballe Nor,
16. juni 2020.
Foto: Claus Dalskov

Af Søren Ring og Hanne Havemose

Årets fugleobservationer

I alt 59.043 observationer i Fugleværnsfondens 23 naturreservater blev indtastet i DOFbasen i 2020. Der blev observeret og indtastet 271 fuglearter, 24 pattedyrarter, 10 arter af padder og krybdyr og 28 sommerfuglearter i DOFbasen. Hele 124 fuglearter yngede i naturreservaterne. En del fåtallige danske ynglefuglearter havde igen fundet vej til fondens naturreservater. I 2020 yngede bl.a. trane i hele 4 og rørhøg i hele 7 reservater, og også fx hvinand, toppet skallesluger, atlingand, stor kobbersnepe, plettet rørvagtel, dværgerterne, isflugt, pirol, savisanger og drosselrørsanger. Sydlig blåhals yngede fortsat i betydeligt antal med 28-34 par i Sølsted Mose. Rødrygget tornskade yngede i hele seks reservater med hele 9 par i Tryggelev og Salme Nor. Hedelærke gik frem til 3 par ved Stubbe Sø.

Ynglehotspots

I Fugleværnsfondens reservater blev der talt 124 ynglende fuglearter med 4.777 ynglepar, og det er lidt under de sidste fire års gennemsnit, men enkelte reservater blev desværre ikke talt grundigt nok. Nyord Enge slog ny historisk rekord og fortsatte fremgangen for nu sytten år i træk med hele 1.094 ynglepar og dertil et ukendt men højt antal sanglærker og engpiber, mens brushane desværre opgav sit yngleforsøg i år. I Tryggelev, Nørreballe og Salme Nor reservatet kunne opleves hele 53 ynglende fuglearter og 781 ynglepar, eksempelvis igen i år hele 7 andearter, og lille, gråstrubet og toppet lappedykker, vandrikse (17 par), rørdrum (13 par), rørhøg (3 par) og bl.a. 41 par fjordterne. Se mere i tabel 1.

Grundigt optalt var igen i 2020 også Sølsted Mose med hele 69 ynglende fuglearter og 431 ynglepar. Også lille Bremsbøl Sø glimrede med hele 60 ynglende observerede fuglearter. Igen i år nok også bl.a. begrundet i fondens formands meget grundige og højfrekvente fugleovervågning. Et fortsat eksempel til efterlignelse.

Svartingedal skønne skovklædte sprækkedal gav levested til, og den grundige overvågning havde held med at registrere, 40 ynglende fuglearter og 307 ynglepar i 2020. Reservatet er både fondens nattegale- og stærigeste naturreservat med henholdsvis 7 og 8 par, og bl.a. 84 par sangere, lille og stor flagspætte, spurvehøg, masser af ringduer og 4 par hulduer.

Ægholm var fortsat det af fondens naturreservater med den største tæthed af ynglefugle med 490 ynglepar

Fugleværnsfondens naturreservater 2020:

1. Nivå Bugt Strandenge	13. Bøjden Nor
2. Vaserne	14. Søgård Mose
3. Gundsømagle Sø	15. Bremsbøl Sø
4. Ravnstrup Sø	16. Sølsted Mose
5. Ægholm	17. Stormengene
6. Nyord Enge	18. Stubbe Sø
7. Barup Sø	19. Bøvling Klit
8. Saksfjed-Hyllekrog	20. Agerø og Stenklipperne
9. Nakskov Indrefjord	21. Råbjerg Mose
10. Gulstav Mose	22. Svartingedal
11. Tryggelev, Nørreballe og Salme Nor	23. Rusland
12. Roholm	

med en helt overvejende skarvkoloni og blot 2 andre arter. I øvrigt en nedgang på knapt 30 % ift. de seneste 3 år.

Andre naturreservater savnede desværre flere besøg og indtastninger i yngletiden af gode sikre fugleobservationer. En del tilbagegang i observerede antal ynglepar kan derfor skyldes variation i overvågningsindsatsen.

Tabel 1 viser en samlet oversigt over ynglebestandene i broderparten af Fugleværnsfondens naturreservater i 2020. Tallene er summen af mulige, sandsynlige og sikre ynglepar ifølge de kriterier, der anvendes i Fugleværnsfondens overvågningsprogram, dvs. at tabellen angiver alene det maksimale antal ynglepar i hvert naturreservat. * = manglende data.

	1 - Nivå Bugt Strandenge	2 - Vaserne	3 - Gundsømagle Sø *	4 - Ravnstrup Sø *	5 - Egholm nordvest for Møn	6 - Nyord Enge	7 - Barup Sø	8-1 Saksfjed *	8-2 Hyllekrog *	9 - Nakskov Indrefjord	10 - Gulstav Mose	11-1 Tryggelev & Salmø Nor	11-2 Nørrebalke Nor	13 - Bøjden Nor	14 - Søgård Mose	15 - Bremsbøl Sø	16 - Sølsted Mose	17 - Stormengene	18 - Stubbe Sø	19 - Bøvling Klit *	22 - Svartingedal	Sum	Antal lokaliteter arten yngler i	
Knopsvane	1	3	2	1	2	3	1				1	6	5	2		1						28	12	
Grågås	2	20	3			16		4			15	8	18	5									91	9
Hvinand		5																					5	1
Toppet skallesluger						1																	1	1
Gravand												1	3	1		1		1	1				8	6
Troldand											3	1											4	2
Atlingand						3						2	2			3	1						11	5
Skeand						20					7	10				2							39	4
Knarand						11					3	21	10			10							55	5
Gråand	1	22				28					4	24	17	3		8	6	1				114	10	
Spidsand						1																	1	1
Vagtel																	2	1					3	2
Fasan		1	2	1												2	2					5	14	7
Agerhøne																1	1						2	2
Lille lappedykker										2	5	2			2	1	1						13	6
Gråstrubet lappedykker	1	1		1			1				11	15											30	6
Toppet lappedykker		7	2								4	3	8			2							26	6
Huldue				1												1						4	6	3
Ringdue	1	14	2	2			6								1	4	2	4	4			23	59	10
Gøg	1	2	2	1			2			2	2	5	3		1	1	4	1	1				28	14
Vandrikse	1	3	1	1		1	15				5	14	3				18						62	10
Engsnarre																1							1	1
Rørhøne (grønbenet)						1					10	1	9				6				1		28	6
Blishøne	1	7	1			12	4				14	33	35	2		7	1				1	118	12	
Trane								1							1	4						1	7	4
Rørdrum			1								2	8	5			1							17	5
Skarv		151			480																		631	2
Strandskade						31					1	2	9	4		1		1					49	7
Klyde						91							15	12									118	3
Stor præstekrave						8		1				1	3	4									17	5
Lille præstekrave	2											1	4										7	3
Vibe	2		4			193		7			1	26	16	6		3	5	7		4	1	275	13	
Stor kobbersneppe						3																	3	1
Skovsneppe																					1		1	1
Dobbeltbekkasin		4													1		10	1					16	4
Rødben						221		2			1	10	3	3		1		7		3		251	9	
Hættemåge			3			323		18					158	5									507	5
Stormmåge						35							8	15									58	3
Sølvmåge					8	1							1	2									12	4
Dværgterne														1									1	1
Fjordterne			1										41			2							44	3
Havterne						8								6									14	2
Rørhøg			1				2	2			1	3				1	3						13	7
Spurvehøg		1																				1	2	2
Musvåge																1	1						2	2
Isfugt																	1						1	1
Natugle			1					1															2	2
Lille flagspætte		2																				1	3	2
Stor flagspætte		4	2				2										1		1			5	15	6
Tårnfalk				1			1									1	1						4	4
Lærkefalk																	1						1	1
Pirol								1															1	1
Rødrygget tornskade							7				1	9					8		2		1		28	6
Skovskade		2															1					3	6	3
Husskade		4																					4	1
Allike		1	1																				2	2
Råge		3	5																				8	2
Ravn																1	1						2	2
Sortkrage																1	3	1					5	3
Gråkrage		6	3				5	1									3					2	20	6
Sortmejse																			2	3			5	2

	1 - Nivå Bugt Strandenge	2 - Vaserne	3 - Gundsømagle Sø *	4 - Ravnstrup Sø *	5 - Ægholm nordvest for Møen	6 - Nyord Enge	7 - Barup Sø	8-1 Saksfjed *	8-2 Hyllekrog *	9 - Nakskov Indrefjord	10 - Gulstav Mose	11-1 Tryggelev & Salme Nor	11-2 Nørreballe Nor	13 - Bøjlen Nor	14 - Søgård Mose	15 - Bremsbøl Sø	16 - Sølsted Mose	17 - Stormengene	18 - Stubbe Sø	19 - Bøvling Klit *	22 - Svartingedal	Sum	Antal lokaliteter	arten yngler i	
Topmeise																						2	2	1	
Sumpmeise		1	1	8											1		1		1				13	6	
Fyrremeise																4							4	1	
Blåmeise	1	8	10	2			7								1	3	2	2	9		6		51	11	
Musvit	1	17	10	4			10	3						2	1	3	4		34		16		105	12	
Hedelærke																			3				3	1	
Pungmeise																	1						1	1	
Sanglærke	3		3			20	12	25		1	14	8	10		3	14	8	2					123	13	
Skægmeise			8				6	1			13	1				2							31	6	
Græshoppesanger			1													2	8						11	3	
Gulbug	1		1			1	2							2		1	2					2	12	8	
Savisanger							1			1													2	2	
Sivsanger	2		6	1			4	2		1	5	2				2	5	1					31	11	
Kærsanger	5		1	1		1	3	3		1	1	5				3	5						29	11	
Rørsanger	6	6	7	2			20	5		6	4	25	7	1		2	15		8				114	14	
Drosselrørsanger													1										1	1	
Digesvale									2														2	1	
Bysvale		4				20																	24	2	
Landsvale	1		11													1	6						19	4	
Skovsanger																						1	1	1	
Løvsanger	1		9	6			5	8							2	3	25	3	6			21	89	11	
Gransanger	1	16	6	6			4		1				1	2	2	1	16	3	3			8	70	14	
Halemeise		3		5			1										1						10	4	
Munk	1	7	6	4			4				1		1	2	2	15	4	2				16	65	13	
Havesanger	1	9	4	1			4			1				2		1	5		1			35	64	11	
Gærdesanger	1		2				1				2		2	1	1	3	1	1		2		2	17	11	
Tornsanger	2	5	3	2		1	4			2	12		2	2	2	25	2	4		5	74	16			
Fuglekonge																		1	3				1	5	3
Korttået træløber										1		2											3	2	
Træløber		3													1				1		2		7	4	
Spætmeise	4	2	1																1				8	4	
Gærdesmutte		8	9	7			3				1	4	2	1	1		2	5		31		74	12		
Stær		3	6				4				1		1	4	6			7		8		40	9		
Grå fluesnapper							1										1						2	2	
Broget fluesnapper		1	1														1		10				13	4	
Rødhals	10	3	1				2							1		4	2	5				10	38	9	
Nattergal			5	3			6	2			4	2										7	29	7	
Blåhals, sydlig			1													6	34	2					43	4	
Rødstjert	1	3	5				1	3					1	1	1				2		2		20	10	
Husrødstjert										1														1	1
Bynkefugl																	1	4	1				6	3	
Sortstrubet bynkefugl								1	1		1						2	2					7	5	
Misteldrossel							1										6		1				8	3	
Sangdrossel		3		1			1					2			2	1	9	1	1		15		36	10	
Solsort	2	10	8				6				5	2	2	3	2	12	2	6		23		83	13		
Jernspurv	1		1	1			3			1				1		1	3	1				5	18	10	
Gråspurv		10																					10	1	
Skovspurv		7		2											1	3							13	4	
Skovpiber								1							2		14		3				20	4	
Engpiber	1								1		1	4		3		4	3	5					22	8	
Gul vipstjert			1			40							5			2	3			3			54	6	
Hvid vipstjert	1		3								1	5		2	2	3	2				2	2	21	9	
Bogfinke		6	7	3			6				2		2	3	3	15	2	8			17		74	12	
Kernebider																						5	5	1	
Dompap		1															2	1					4	3	
Grønirisk	1		1	2			1									1	2	1			7		16	8	
Tornirisk	1						2				12					2	6	2			2		27	7	
Lille gråsisken																	8	2	1				11	3	
Stillits	2		2				1	3			1			2		1	2					1	15	9	
Bomlærke																2	4						6	2	
Gulspurv			3	3			3					9		1	2	2	20	2	2		8		55	11	
Rørspurv	5	3	7	2			16	1		1	2	26	6	1	1	5	25	2	4				107	16	
Total YP 2020	55	411	191	77	490	1094	172	90	31	14	105	349	432	113	39	135	431	81	150	10	307	4777			
Antal ynglende fuglearter 2020	33	45	52	31	3	27	41	24	6	7	30	43	36	35	24	60	69	36	37	3	40	124			

Årets sjældenheder

I alt 36 forskellige fuglearter, der ifølge DOFbasens kriterier er "sjældne", kunne i 2020 opleves i Fugleværnsfondens naturreservater. Et af tilløbsstykkerne var et muligt yngleforsøg fra et par stylteløbere nordøstligt i Tryggelev nor, desværre opgav de. Hvidvinget terne blev set i hele 4 reservater, bl.a. over tre dage i maj i Gundsømagle Sø, hvor drosselrørsanger i år var at opleve også som ynglefugl. De særligt gode træk lokaliteter; de 2 sydlangelandske reservater og Saksfjed-Hyllekrog glimrede igen som højdespringere med mange observationer af sjældne fuglearter, med henholdsvis 18 og 17 sjældne arter. Fx kongeederfugl, både lille og stor skrigeørn, kongeørn, steppehøg, sort glente, hærfugl over Saksfjed-Hyllekrog. I de sydlangelandske naturreservater blev der bl.a. observeret halsbåndstrolch, odins- og thorshane (26/10 til 3/11), hvidskægget og hvidvinget terne og rødstrubet piber. Også Nivå Bugt Strandenge kunne være med fx træk af turteldue, søkonge og middelhavssølvmåge. Sort glente, aftenfalk og savisanger blev observeret henholdsvis 7, 5 og 5 af i fondens naturreservater. Kærløber blev igen i år set i Bøjden nor. Se mere i tabel 2.

Gøg, Søgård Mose, 11. maj 2020. Foto: Søren Gülck

Tabel 2. Oversigt over sjældne fugleobservationer i Fugleværnsfondens naturreservater.

Sjældne fugle 2020	Nivå Bugt Strandenge	Vaserne	Gundsømagle Sø	Nyord Enge	Barup Sø	Saksfjed - Fugleværnsfondens Område	Hyllekrog	Gulstav Mose	Tryggelev Nor & Salme Nor	Nørreballe Nor	Bøjden Nor	Søgård mose	Søstved Møse	Bøvling Klit	Råbjerg Mose	Antal reservater
Rødhalsed gås					•			•								2
Kongeederfugl							•									1
Rødhovedet and							•									2
Halsbåndstrolch										•						1
Turteldue	•															1
Plettet rørvagtel	•							•	•				•			4
Sort stork							•									1
Silkehejre								•	•	•						3
Stylteløber									•							1
Pomeransfugl														•		1
Kærløber											•					1
Damklire				•												1
Odinshane	•						•		•							3
Thorshane									•							1
Søkonge	•															1
Baltisk sildemåge							•									1
Middelhavssølvmåge	•															1
Hvidskægget terne										•						1
Hvidvinget terne			•	•					•	•						4
Lille skrigeørn							•									1
Stor skrigeørn							•									1
Steppeørn															•	1
Kejserørn				•												1
Kongeørn							•									1
Steppehøg						•	•									2
Sort glente						•	•	•	•	•		•	•			7
Hærfugl						•	•						•			2
Aftenfalk		•				•	•		•	•						5
Pirol						•		•								2
Pungmejse								•	•				•			3
Savisanger			•		•	•		•	•							5
Drosselrørsanger	•		•							•						3
Hvidbrynet løvsanger						•										1
Rødstrubet piber							•		•							2
Bjergpiber								•								1
Gulirisk						•										1
Antal sjældne arter	6	1	3	3	2	8	12	8	11	8	1	1	4	1	1	

Lille flagspætte, Vaserne, 31. maj 2020. Foto: Keith Fox

Årets træk højdespringere

Ved Hyllekrog tæller Preben Berg trofast og grundigt trækfuglene. Her blot et par nedslag: I foråret 2020 blev talt 895.921 trækfugle og 141 fuglearter. Fx kan fremhæves hele 471.634 bramgæs, ca. 4 gange så mange som i gennemsnit de forudgående 12 år. 13/5 trak 183.500 bramgæs forbi. Også 94.676 sortænder trak nordover, hvilket er ca. 50 % flere end et normår, heraf 10.360 10/3. Året bød også på andre årsrekorder i forårstrækket ved Hyllekrog med fx tundragås (118 stk.), hvide storke (19), fiskeørne (53), rørhøg (163), blå kærhøg (43), rød glente, tårnfalk (93) og lærkefalk (16) trak nordover.

En sort sol kunne opleves ved Bremsbøl sø med 50.000 stære på vej til natrast 26/9 og ca. 40.000 stære 2/10 i Sølsted mose. Igennem januar og ind i februar var der 3-4.000 rastende trolldand at opleve ved Gundsø-magle Sø. I marts og april sås 3-5.000 bramgæs på Nyord Enge, og i januar og igen i december op til 2-4.000 bjergand i Bøjden Nor.

2020 – et anderledes år

Corona-situationen fyldte også i Fugleværnsfondens regi, hvor mange fugleture var aflyst i 2020, og det har haft indflydelse på overvågningsindsatsen. I nogle reservater blev det til flere overvågningssture og mere grundig overvågning, imens andre naturreservater mangler observationsdata fra i 2020. Et af de mere

positive udfald var et ekstraordinært antal af besøgende i fondens naturreservater. Udover naturen og fuglelivet har de besøgende kunne nyde godt af en række nye publikumsfaciliteter, som på trods af restriktioner, stod færdige i løbet af året. Blandt andet et helt nyt naturrum med plancher og formidling ved Gundsømagle Sø på Sjælland, et flot nyt tårn ved Ravnstrup Sø samt en tiltrængt gennemrenovering af Ninas Hus på Hyllekrog-tangen. Fremover kan huset bruges under bestemte formål eller nydes udefra, dog i alle tilfælde uden for yngletiden, hvor der er adgangsforbud.

Fugleværnsfondens naturreservater

Fugleværnsfondens er en almennyttig, erhvervsdrivende naturfond etableret af Dansk Ornitologisk Forening (DOF) i 1966, men har virket som selvstændig fond siden 2006. I slutningen af 2020 udgjorde fondens arealer i alt 23 naturreservater på i alt 1.038 hektar.

Nivå Bugt Strandenge, Nordsjælland (1)

20 hektar strandeng, rørskov, åbne vandflader. Stentange mod havet. Fugleværnsfondens har forvaltet området for Den Hageske Stiftelse siden 2008 med udvidelse i 2016. DOFbaselokalitet: 227020. Frivillig arbejdsgruppe: 16 personer. Ynglefugletal for Nivå Bugt Strandenge blev i 2020 vurderet på baggrund af data i DOFbasen fra bl.a. Karsten Winding og Christian Glahder m.fl.

Broget fluesnapper, Vaserne, 31. maj 2020. Foto: Keith Fox

Vaserne, Nordsjælland (2)

14 hektar rørskov, ellesump, sø, pilekrat, vandfyldte tørvegrave, løvskov og enge, ejet af Aage V. Jensens Naturfond. Forvaltet af Fugleværnsfonden siden 1999. DOFbaselokalitet: 205020.

Frivillig arbejdsgruppe: 18 personer.
Ynglefuglene i Vaserne blev talt af Leif Møller-Hansen, Arne Kølbæk-Pedersen, Richard Larsen og Keith Fox m.fl.

Gundsømagle Sø, Nordsjælland (3)

60,5 hektar sø, rørskov, krat, gamle skovklædte skrænter og enge. Erhvervet i 1984. DOFbaselokalitet: 255031. Frivillig arbejdsgruppe: 23 personer.

Ynglefugletal for Gundsømagle Sø blev i 2020 vurderet på baggrund af data i DOFbasen fra en række observatører.

Ravnstrup Sø, Sydsjælland (4)

8,9 hektar sø med mose og rørskov, eng, pilekrat og gammel løvskov. Erhvervet i 1983. DOFbaselokalitet: 393007.

Frivillig arbejdsgruppe: 10 personer.
Ynglefuglene ved Ravnstrup Sø blev talt af Inger Nielsen, Preben Pedersen og Henrik Wejdling.

Ægholm ved Nyord, nord for Møn (5)

2,3 hektar kystfugleø. Erhvervet i 1969 som Fugleværnsfondens første ejendom. Der er ikke adgang til øen, som er en del af Ulvshale-Nyord Vildtreservat.

DOFbaselokalitet: 365105.

Ynglefuglene på Ægholm blev talt af Per Schiermacker-Hansen.

Nyord Enge ved Møn (6)

205 hektar afgræssede strandenge, strandrørsump, fersk eng. Erhvervet mellem 1971 og 2001. Der er talt på de ca. 430 ha som forvaltes sammen med Nyord Strandenge Græsningslaug. DOFbaselokalitet: 365101. Frivillig arbejdsgruppe: 17 personer.

Ynglefuglene på Nyord Enge blev talt af AviFauna/Henrik Haaning Nielsen for Fugleværnsfonden, og Niels Peter Andreasen for Vordingborg Kommune.

Barup Sø, Nordfalster (7)

26,5 hektar sø med ellesump, rørskov, krat og eng erhvervet i 1998 af Karen Krieger-Fonden, for hvem Fugleværnsfonden forvalter området. DOFbaselokalitet: 375004. Frivillig arbejdsgruppe: 8 personer.

Ynglefuglene ved Barup Sø blev talt af Leif H. Jacobsen.

Saksfjed-Hyllekrog, Sydlolland (8)

217,4 hektar strandeng, klit, kyst, rørskov, enge, overdrev og løvskov. Erhvervet i 1995 af Karen Krieger-Fonden, for hvem Fugleværnsfonden forvalter området. På Hyllekrog-tangen er der adgangsforbud i fuglenes yngletid fra 1/3 til 15/7. Tangen er en del af Hyllekrog Vildtreservat. Optællingen nedenfor er opdelt i Saksfjed Inddæmning og

Hyllekrog. Der er desværre få observationer og mangler i data fra 2020.

Frivillig arbejdsgruppe: 36 personer.

Saksfjed (8-1)

DOFbaselokalitet: 355315.

Ynglefuglene i Saksfjed blev talt af bl.a. Lars Munk, Preben Berg & Rasmus Romme.

Hyllekrog, Sydlolland (8-2)

DOFbaselokalitet: 355302.

Ynglefuglene på Hyllekrog blev talt af bl.a. Uffe B. Nielsen.

Nakskov Indrefjord, Vestlolland (9)

---

10 hektar rørskov og vandflade i den sydlige del af Indrefjorden. Erhvervet i 1987. DOFbaselokalitet: 367801.

Ynglefuglene ved Nakskov Indrefjord blev talt af Svend Erik Jessen.

Gulstav Mose, Sydlangeland (10)

6,9 hektar kalkrig mose med åbne vandflader, hvas avneknippe, rørskov, eng, krat og overdrev.

Erhvervet i 1971 og 1979. DOFbaselokalitet: 481490.

Frivillig arbejdsgruppe Sydlangeland: 21 personer.

Ynglefuglene i Gulstav Mose blev talt af Ole Goldschmidt.

Tryggelev og Salme Nor, Sydlangeland (11-1)

---

137 hektar sø/brakvandslagune, som består af de 3

lagunesøer Tryggelev Nor, Salme Nor samt Nørreballe Nor (se separat afsnit nedenfor), rørskov, strandeng, klit, hatbakker, overdrev, eng og krat. Erhvervet i flere omgange fra 1975 til 2004. DOFbaselokalitet: 481280 (Tryggelev Nor) og 481210 (Salme Nor).

Frivillig arbejdsgruppe Sydlangeland: 21 personer.

Ynglefuglene i Tryggelev og Salme Nor blev talt af Ole Goldschmidt.

Nørreballe Nor, Sydlangeland (11-2)

DOFbaselokalitet: 481138.

Ynglefuglene i Nørreballe Nor blev talt af Ole Goldschmidt.

Roholm, Odense Fjord (12)

0,5 hektar kystfugleø. Erhvervet i 1978.

Der er ikke adgang til øen, som er omfattet af bestemmelserne for Odense Fjord Vildtreservat.

DOFbaselokalitet 447048.

Ingen observationer i DOFbasen i 2020.

Bøjden Nor, Sydvestfyn (13)

42,7 hektar afgræsset strandeng og holme, overdrev, skræntskov, vandhuller, ynglør og dertil selve noret på 36 ha. Ejers af Karen Krieger Fonden, men er siden 1982 forvaltet af Fugleværnsfonden. Udvidet i 2011.

DOFbaselokalitet: 431150.

Frivillig arbejdsgruppe: 15 personer.

Ynglefuglene i Bøjden Nor blev talt af Per Damgaard Poulsen, Leif Kristensen, og Gunnar Jørgensen m.fl.

Hvinand, Vaserne, 8. april 2020. Foto: Keith Fox

Trane, Søgård Mose, 14. april 2020. Foto: Søren Gülck

Søgård Mose, Sønderjylland (14)

21,8 hektar hede- og højmoser med kantskov af især birk. Meget rig flora, blandt andet de tre danske lyngarter hedelyng, klokkelyst og rosmarinlyng. Skænket til Fugleværnsfonden i 1986 af Andelsselskabet Søgårdhus. DOFbaselokalitet: 519500.

Frivillig arbejdsgruppe: 9 personer.
Ynglefuglene i Søgård Mose blev talt af Egon Iversen, Ole Tønder og Martin R. Jessen m.fl.

Bremsbøl Sø, Sønderjylland (15)

18,7 hektar sø med afgræssede enge og fugleøer. Området er resultatet af et dansk-tysk projekt, hvor man for at skabe mere plads til de større mængder af nedbør, aftager vand fra Vidåsystemet, der afvander store dele af grænselandet. Erhvervet i 2013 for en donation fra DOF Travel. DOFbaselokalitet: 900487.

Frivillig arbejdsgruppe: 9 personer.
Ynglefuglene ved Bremsbøl Sø blev talt af Martin Iversen.

Sølsted Mose, Sønderjylland (16)

102,7 hektar højmoser under genopretning med hængesæk, hedemoser, skovbevokset tørvemoser, kratkov, rørskov, gamle tørvgrave og afgræsset eng. Erhvervet i 1993, 1994 og 1996. DOFbaselokalitet: 541100.

Frivillig arbejdsgruppe: 14 personer.
Ynglefuglene i Sølsted Mose blev talt af Martin Iversen.

Stormengene, Rømø (17)

41,7 hektar naturlig forlandsmarsk, klitter, strandenge og hede. Erhvervet i 1991, 1994, 2009 og 2014. DOFbaselokalitet: 531310.

Frivillig arbejdsgruppe: 7 personer.
Ynglefuglene på Stormengene blev talt af Martin Iversen.

Stubbe Sø, Djursland (18)

23,4 hektar fyrreskov, kratkov, eng, hede/overdrev, eng, rørskov og sø. Erhvervet i 2001. DOFbaselokalitet: 701185.

Frivillig arbejdsgruppe: 19 personer.
Ynglefuglene ved Stubbe Sø blev talt af Ursula Burmann, Arne Bo Larsen, Peter Lange m.fl.

Bøvling Klit, Vestjylland (19)

7,3 hektar afgræsset strandeng. Erhvervet i 1979 og 1983. DOFbaselokalitet: 665064.

Frivillig arbejdsgruppe: 2 personer.
Ynglefuglene ved Bøvling Klit blev talt af Agner Svenstrup.

Agerø og Stenklipperne, Mors (20)

27,4 hektar strandeng, stenklipper og holme. Erhvervet i 1982 og 2002. DOFbaselokalitet 773262 og 773280.

Frivillig arbejdsgruppe: 9 personer.
Der er desværre særdeles få ynglefugle observationer og mangler i data for 2020.

Råbjerg Mose, Nordjylland (21)

Fugleværnsfonden ejer 0,6 hektar i den vestlige del af Råbjerg Mose. Mosen er et stort hedemoselandskab med det karakteristiske rimme doppe strandvold-system, også kendt fra Skagens gren. Lille del af DOF-baselokalitet: 841075.

Ynglefuglene i Fugleværnsfondens del af Råbjerg Mose blev ikke talt i 2020.

Svartingedal, Bornholm (22)

27,6 hektar sprækkedal, forskellige skovnaturtyper, våde enge, overdrev og tidligere agerjord. Erhvervet i 2017.

DOFbaselokalitet: 403260.

Frivillig arbejdsgruppe: 12 personer.

Ynglefuglene i Svartingedal blev talt af Jens Christensen.

Rusland, Nordsjælland (23)

14,8 hektar Skovfyr, gran og løv blandskov, med ældre partier af gammel løvskov. Erhvervet i december 2019.

DOFbaselokalitet: 904297

Frivillig arbejdsgruppe: 14 personer.

Ynglefuglene i Rusland blev ikke talt i 2020.

Kort om metode:

Observationerne af ynglefugle mm. kommer hovedsageligt fra Fugleværnsfondens frivillige overvågningskorps. Overvågerne foretager tre og helst fire totaloptællinger i yngletiden (fra 10/4 til 20/6) for efterfølgende at vurdere og indtaste bearbejdede ynglepar. En del frivillige indtaster selv bearbejdede ynglepar i DOFbasen, andre indsender data på anden vis. Indtastningerne sammenholdes med øvrige oplysninger i DOFbasen og andre observationer, der tilgår Fugleværnsfondens sekretariat.

Ud fra disse datasæt, som varierer fra år til år samt fra naturreservat til naturreservat, vurderes antal ynglepar.

Disse usikkerheder kan dog give et mindre nøjagtigt estimat af antal ynglepar og i udviklingen i reservaterne.

Metoden er beskrevet i Fugleværnsfondens overvågningsprogram. Programmet er anvendt i de fleste af fondens naturreservater med enkelte undtagelser; Ægholm modtager ét besøg af hensyn til fuglelivet. På Roholm og i fondens lille område i Råbjerg Mose er overvågningen desuden mere sporadisk med år i mellem. På Nyord Enge optælles grundigt ved 2 professionelle ornitologer uafhængigt af hinanden. Den ene, som er Niels Peter Andreasen, takker i år af efter 44 grundige optællerår. Siden 1973 har han talt Nyord Enges fugle efter samme grundige metode. Tak!

I år har der desværre også været mangelfulde indberetninger af observationer og bearbejdnings af ynglepar i flere naturreservater, bl.a. Hyllekrog. Agerø og Stenklipperne er netop i år udeladt, da der mangler observationer, imens Rusland først kommer med fra 2021.

Der gøres opmærksom på, at for enkelte naturreservater, som fx Nyord Enge og Bøvling Klit, er der ikke præcist overlap imellem DOFbasens lokalitet og Fugleværnsfondens område.

I en god del af naturreservaterne tælles også rastefugle af overvågningskorpsset på månedlig basis i perioden juli til april. Opgørelsen her i Fugleåret indeholder kun et forkortet uddrag af optællingerne. Fx fremgår vurderingsintervallet ikke af tabellen, men alene det maksimale antal ynglepar (mulige + sandsynlige + sikre). Den fuldstændige opgørelse vil siden blive lagt på www.fuglevaernsfonden.dk.

Fugleværnsfonden ønsker at takke sit overvågningskorps og alle andre, som indtaster deres fugleobservationer i DOFbasen, og også de, der indberetter øvrige artsfund. Det er af stor væsentlighed for Fugleværnsfondens arbejde med at forbedre og udvikle naturreservaterne.

Sølvhejre, Tryggelev Nor, 15. september 2020. Foto: Erik Thomsen

Bramgås, Nyord Enge, 25. marts 2020. Foto: Tue Brix

Fugle på tangen, Nivå, 6. oktober 2020. Foto: Bo Svensmark

Fiskeørnen i Danmark 2020

Af artskoordinator Leif Novrup

Teksten er et uddrag af Årsrapport 2020 fra Projekt Ørn.
Hele årsrapporten kan læses på www.dof.dk
– søg på Projekt Ørn 2020.

Fiskeørn i display,
Gribskov, 8. maj 2020.
Foto: Per Ekberg

Otte par fik tilsammen tre unger på vingerne

Der blev i år registreret det højeste antal reder nogensinde – nemlig hele 10 reder af fiskeørn. Fire i Nordsjælland, én på Midtsjælland, én i Klosterheden, én i Estvadgård Plantage, én i Nationalpark Thy samt to i Midtjylland. Men det blev et dårligt yngleår hvad angår flyvefærdige unger: To kom på vingerne i Gribskov og én på Midtsjælland. En flyvefærdig unge i Klosterheden så desværre ud til at være præderet; så kun tre unger blev set flyve.

På Midtsjælland blev der fundet et nyt ynglefund – dét er glædeligt og længe ventet. Fundet kan vi takke vakse ornitologer for. I Nordsjælland fandtes to nye reder, men meget tyder på, at den ene rede er bygget af parret fra Harager Hegn. Siden 1994 er der kommet mindst 78 unger på vingerne.

Igen i år blev der set oversomrende fiskeørne hvis adfærd kunne tyde på at de ynglede, men trods søgen efter reder, blev ingen fundet, hverken ved Rørbæk Sø i Midtjylland og Hejrede Sø på Lolland.

Lokalitetsgennemgang

Jylland

Estvadgård Plantage

Hannen ankom 25/3. Det tidligste ankomst nogensinde. Desværre var redetræet væltet i en storm i februar, så gode råd var dyre. Som nyt redested valgte han det højeste træ tæt på det væltede træ: En frisk rødgran med mange kogler og en tæt top med sidegrene. Her blev den ene gren efter den anden smidt ned, og det lykkedes efterhånden at få en ganske pæn rede ud af det, dog dækket af grønne grene udenom.

Hunnen blev først set 6/4, hvor hun hjalp til med at bygge. En parring blev set 8/4, men så forsvandt hunnen. Senere kom en ny hun til, men der blev ikke ruget.

Hannen blev ved med at komme med grene til reden helt frem til 31/7.

Klosterheden

Hannen kom meget tidligt, nemlig 22/3. Han begyndte straks at bygge rede i det samme træ som året før, skønt reden var blæst ned i vinterens løb. 4/4 kom hunnen, og senere blev der ruget. Der blev set en stor unge i reden, som ultimo juni gjorde flyveøvelser, men sidst i uge 28 var der ingen unge i reden. Det havde regnet og blæst meget i en periode; første gang i juli måned. Redekoordinatoren fik Naturstyrelsen til at sende en drone hen over reden. Den var tom. Fiskeørnene byggede efterfølgende en frustrationsrede ca. 750 meter SØ for den gamle rede.

Midtjylland

4/4 sad begge fiskeørne i redetræet. Der blev bygget videre på reden, og fra 24/4 lå hunnen fast og rugede. 31/5 var der unge(r) i reden, og 1/6 sås hunnen fodre en unge i reden. 12/6 var der desværre ingen fiskeørne ved reden – noget var gået galt.

Til gengæld fik redekoordinatoren fat i skovfogeden og to topkappere, som topkappede to fyrretræer og to grantræer. Det blev bemærket af én af topkapperne, at der stadig lå et æg i reden, så det var nok ikke en mår, der havde været på spil; snarere en duehøg eller stor hornugle.

Fiskeørnene syntes godt om de nye topkappede træer, og allerede 28/6 byggede de en frustrationsrede i en topkappet gran ti meter fra det gamle træ.

Nørlund Plantage

12/8 blev der fundet en fiskeørnerede i toppen af en udgået gran. Reden var ikke set i vinter og i foråret, så den var ny. 17/8 så skovfogeden en fiskeørn sidde i en

gran ca. 100 meter fra reden. Siden så han den hver dag og afspærrede vejen forbi reden, da det netop var tyttebær-weekend, og alle måtte køre på skovvejene. Han var indstillet på at lave en platform et sted mellem de høje graner, hvorfra man i sikker afstand kan følge fiskeørnene, når de forhåbentligt vender tilbage næste år.

Nationalpark Thy

Fiskeørnene ankom sent, nemlig 18/4. 24/4 sås parring og påbegyndelse af redebygning på den nye rede, efter at den gamle var blæst ned i løbet af vinteren. I maj måned sås der stadig parring, og den nye rede blev færdigbygget. 13/5 sås hunnen ligge og ruge på reden, men fra 1/6 og dagene efter sås ingen fiskeørne i redeområdet. I juli sås heller ingen fiskeørne, men besøg i august viste, at begge fugle vendte tilbage for at udbygge reden ad flere omgange, inden de forlod stedet lidt ind i september.

Sjælland

Vandmosen, Gribskov

Webcammet fungerede hele ynglesæsonen 2020. Hunnen ankom 4/4, dagen før hannens ankomst 5/4, hvilket er lidt usædvanligt. Alt var fra starten helt uproblematisk med kurtisering, parring og æglægning. Æggene blev lagt henholdsvis 18., 21. og 24/4.

Helt fra starten af rugetiden blev hunnen generet af en natugle, som angreb stort set hver aften og nat, hvilket gjorde, at hunnen blev slået omkuld, og en enkelt gang røg et af æggene ud til siden og lå uden at blive ruget på i fem timer, indtil hannen fik skubbet ægget på plads igen. Den første flyvetur for de to unger var henholdsvis 18. og 19/7. Hannen og de to unger blev sidst set 30/8. Der er nu opfostret i alt 13 fiskeørne i dette territorium siden 2011.

Harager Hegn, Gribskov

Denne rede blev bygget i 2018 og har været holdt hemmelig indtil 2020, hvor Naturstyrelsen har afspærret en vej, som gik lige under reden. Allerede 6/4 ankom en han og hun til reden, og de var meget aktive i og omkring reden. Hunnen var dog som de tidligere år meget ustabil i redeområdet, og efter 27/4 sås ingen af fiskeørnene i området.

Nordsjælland

6/5 sås en fiskeørn flyve guirlandflugt, og 7/5 fandtes en fiskeørnerede og to fiskeørne, som parrede sig og byggede på en rede. 22/5 begyndte de rugning, men fra 30/5 blev det mere sporadisk, og 3/6 blev parret forstyrret af en fremmed fiskeørn, og derefter rugede de ikke længere. De forsvarede dog området indtil slutningen af august.

Strødamreservatet

I løbet af vinteren blev der topkappet et par graner med henblik på ynglende fiskeørn. 16/7 opdagede en fotograf, at to fiskeørne var i gang med at bygge rede i et af de topkappede træer. Parret fortsatte med at bygge og forsvare området ind i august.

Midtsjælland

18/5 blev der i området øst for Gyrstinge Sø fundet en fiskeørnerede i en 30 meter høj nordmannsgran med knækket top. Selve reden synede ikke af meget nedefra, da den næsten faldt naturligt sammen med den fordybning der var opstået ved den knækkede trætop. Pga. den store fordybning i reden var det svært at observere æg og unger. Omkring 1/8 blev en unge set flyve fra reden, og 19/8 sås den igen med sikkerhed flyve ved Gyrstinge Sø. Dejligt med et nyt redested på Sjælland.

Kongeørnen i Danmark 2020

Af Tscherning Clausen og Hans Christophersen

Teksten er et uddrag af Årsrapport 2020 fra Projekt Ørn. Hele årsrapporten kan læses på www.dof.dk

– søg på Projekt Ørn 2020.

Med fem par af kongeørn i Danmark og en enlig på et territorium er bestanden af samme størrelse som de seneste tre år. Tre af parrene ynglede med succes og fik i alt fire unger. To af parrene ynglede i den samme skov – Tofte Skov. Ét par har ikke ynglet. Som noget nyt er der blevet anvendt redekameraer ved tre af lokaliteterne.

Store Vildmose

Det blev ikke til yngel i Store Vildmose i 2020. Hannen, som er 8K og har været på lokaliteten siden 2016, vedligeholder trofast de to reder i Ørnefæner. Han høres kalde og er meget aktiv med guirlandeflugt i vinter- og forårsmånederne, men forgæves.

Kongeørnehunnen fra 2018 og 2019 blev sidst set i maj 2019, og der er ikke iagttaget andre hunner i området.

Rapportør: Einar Flensted-Jensen

Hals Nørreskov

Parret består af en hun, den samme hun siden 2004 hvor kongeørn ynglede i området for første gang, og en han, der kom til i januar 2019. De har været på plads hele året og byggede mindst to nye reder i løbet af vinteren og valgte en af disse. Denne er placeret mindre end 12 meter fra to andre reder. Parret har nu bygget mindst ti reder i skoven. Parret fik en unge (formentligt han), der blev farveringmærket 3/6. Ungen fløj fra reden i juli og blev set i skoven under indsamling af byttedyr 9/7 og 12/8. Der er nu kommet 17 unger på vingerne i skoven i perioden 2007 til 2020.

Ungen fra 2019, der faldt ned sammen med reden sidste sommer og knækkede flere svingfjer, har opholdt sig omkring skoven siden og blev set i området året ud.

Rapportør: Hans Christophersen

Hals Sønderskov

Ungen fra 2019 sås i skoven frem til 23/1. Parret, som begge fik GPS-sender på og blev mærket med DK-ringe i 2015, er det samme som i 2019 og benyttede samme rede som i 2019.

Parret fik én unge (hun), der 7/6 blev farveringmærket 55 dage gammel. Ungen sås i skoven under indsamling af byttedyr 9/7 og 12/8.

Rapportør: Jan Tøttrup Nielsen

Høstemark Skov

Parret benyttede samme rede som i 2019, men for fjerde år i træk blev der ikke ynglet i Høstemark Skov.

I fjorten år i træk lykkedes det kongeørneparret i Høstemark Skov at opfostre en flyvedygtig unge, men de seneste fire år er noget gået galt. Nogle år blev der fundet æggeskaller i reden, og for at undersøge om

der var tale om prædation eller om årsagen var en anden, blev der i begyndelsen af februar 2020 opsat et vildtkamera ved reden. Reden var da forsynet med friske grene. Billederne viste efterfølgende, at det gamle ynglepar i starten opholdt sig på reden en stor del af tiden, men der blev ikke lagt æg. Midt i april opgav parret og var ikke længere bundet til stedet. Der er tale om gamle fugle, hunnen er mindst 24 år og hannen 22 år. Kan det tænkes, at alderen var årsag til manglende frugtbarhed?

Rapportør: Thorkild Lund

Tofte Skov

Der er nu to par Kongeørne i Tofte Skov. Det nye par, der første gang blev set i juni 2019, har opholdt sig i skoven lige siden.

Tofte Skov SV: Allerede i begyndelsen af februar måned blev det opdaget, at det nye kongeørnepar havde etableret sig i skovens sydvestlige område. Her havde de gang i en parring og havde taget et tidligere redertræ (fra 2014) i brug og bygget ny rede. Ørneparret blev set over skoven ved flere lejligheder i foråret, og ved første besøg ved reden var der ingen tvivl om, at der var unge(r) i reden, selvom vi ikke så nogen. Det gjorde vi til gengæld 30/5, hvor vi så to dunede unger i reden.

3/7 var så dagen, hvor ørneungerne skulle ringmærkes og have påsat GPS-sender. Vores ringmærker benyttede lejligheden til at indsamle bytterester. Der var desværre flere tamhøns fra en nærliggende hønsesfarm, og midt under ringmærkningen kom en af de gamle ørne ind over reden og "droppede" en høne ned blandt os.

Tofte Skov NØ: Det "gamle" par blev set for første gang 3/2 nær reden, hvor der var lagt nye grene på reden. 9/3 blev ørnene set parre sig på reden, hvilket gav lidt optimisme. 18/4 blev begge ørne set i redeområdet. Ved næste besøg 19/5 blev ørnene set lette fra redeområdet, men der var ikke noget der tydede på, at reden blev benyttet. Efterfølgende viste redekameraet dog, at der var lagt to æg i reden: Så det blev kun til et yngleforsøg i år.

Rapportør: Tscherning Clausen

Projekt Redekamera

Som noget nyt har Jan Tøttrup Nielsen og Hans Christophersen igangsat et projekt med overvågning af kongeørnerederne via vildtkamera. Baggrunden for projektet er at blive klogere på årsagen til, at bestanden stagnerer og yngel mistlykkes herunder at registrere udskiftninger i de enkelte par m.v. Der har været opsat fem kameraer ved fire lokaliteter – to i Tofte Skov, et i Høstemark Skov og to i Store Vildmose. Resultaterne af den første sæson kan læses i DOF's Projekt Ørn Årsrapport for 2020.

Kongeørnepar på rede i Tofte Skov, 19. marts 2020. Foto: Jan Tøttrup Nielsen og Hans Christophersen (vildtkamera)

Havørnen i Danmark 2020

Af Kim Skelmosse, leder af Projekt Ørn, og Ole Friis Larsen, artscaretaker for havørn.

Teksten er et uddrag af Årsrapport 2020 fra Projekt Ørn.

Hele årsrapporten kan læses på www.dof.dk

– søg på Projekt Ørn 2020.

Havørn, Årslev Engsø, 31. oktober 2020.

Foto: Jan Flindt Christensen

Fund af 29 havørnereder på nye lokaliteter i 2020 er et markant udtryk for, at bestanden har fået et solidt fodfæste i Danmark. Havørnene breder sig stadig, og nogle steder opstår der trængsel. Etablerede par må give plads til nye par, der udspringer af årgange med stadig flere unger, som klarer sig igennem til at blive ynglemodne. Intet tyder på, at fugleinfluenza, coronastrømme af mennesker i landskabet eller andet kan true bestanden nævneværdigt, selvom vi hører kedelige eksempler på mangel på respekt for ørnene ved rederne.

Indberetningerne fra redekoordinatorerne viste, at der var ynglepar ved mindst 133 reder. Det er en fremgang på 30 fra 2019, og der kom 148 unge ørne ud at flyve fra rederne mod 132 i 2019. Definitionen af ynglepar i Projekt Ørn svarer til kravene hos vores nordtyske kolleger og indebærer, at et yngledygtigt par skal være gået i gang med at bygge en rede.

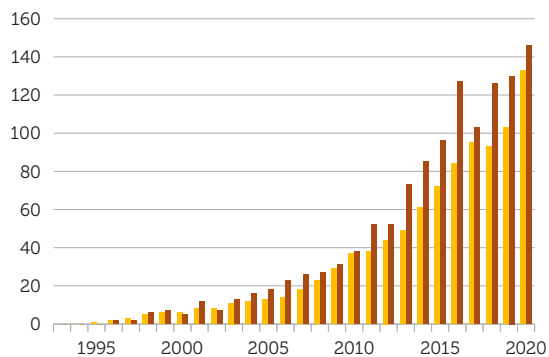
Det gennemsnitlige antal unger for par med ynglesucces har derimod været faldende de seneste år fra 1,5 unger per rede i 2018 til over 1,3 i 2019 og 1,2 i 2020. Gennemsnittet for alle år, siden havørnene genindvandrede til Danmark, er 1,4 unger per par med ynglesucces. Faldet ligger dog inden for den variation, som ses for

alle årene. Der er således ingen grund til at tro, at der er tale om andet end normale svingninger.

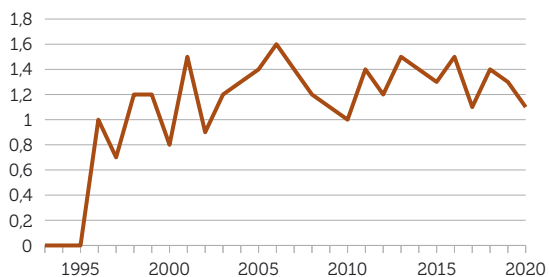
Desværre er der mange indberetninger fra redekoordinatorer om øget færdsel tæt på rederne og mangel på respekt for de afspærringer, der er ved nogle reder. Beretninger fra Projekt Ørns redekoordinatorer viser, at der er store individuelle forskelle på havørnene, som nogle steder ser ud til at have opgivet på grund af forstyrrelser, mens andre tilsyneladende ikke har ladet sig anfægte og har fået unger på vingerne.

Formidling via ØrneTV

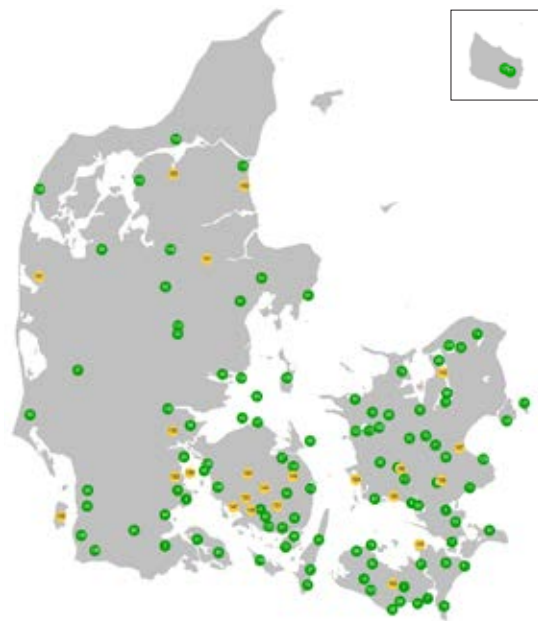
En vigtig del af Projekt Ørns arbejde med havørnene består i et webkamera med direkte tv fra en af rederne døgnet rundt i yngletiden. I 2020 blev der set på ØrneTV over 2,5 millioner gange; en markant fremgang i forhold til de 975.000 gange i 2019. Den stigende interesse kan formentlig tilskrives corona-nedlukninger, men ikke kun det. Vi ved blandt andet, at der er børnehaver og skoleklasser, som har fulgt ørnene på fælles skærme. Det store antal besøg giver grundlag for at antage, at flere hundrede tusinde mennesker på et eller andet tidspunkt har set DOF's tv-ørne live.

Antal besatte reder (lyse søjler) og flyvefærdige unger (mørke søjler) af havørn registreret i Danmark 1993-2020.

Det gennemsnitlige antal flyvefærdige unger per besat rede-lokalitet i Danmark 1993-2020.

Reder, hvor der er registreret adulte par af havørne i 2020 (ynglende og ikke-ynglende). Tallene svarer til numre og navne på siderne 16-28 i årsberetningen fra Projekt Ørn (hele årsrapporten kan læses på www.dof.dk – søg efter Projekt Ørn 2020). Redefund på nye lokaliteter i 2020 er markeret med gult. Kort: Timme Nyegaard

Havørneparret over Skarresø, 25. december 2020. Foto: Tue Brix

Havørneparret i parringsflugt, hunnen til venstre er mindst 27 år gammel. Brændegård Sø, 21. marts 2020. Foto: Erik Thomsen

ØrneTV har vist sig både at være en fantastisk mulighed for at studere ørnenes liv på reden og en vigtig kanal til oplysning om havørne med kommentarfelter på tv-siden, hvor vi kan besvare spørgsmål og følge folks reaktioner på blandt andet ringmærkning og GPS-sendere.

Begge unger på reden blev i 2020 forsynet med såvel farveringe som GPS-sendere både for at følge ørne-ungernes eventuelle reaktioner og for at give et åbent indblik i, hvordan det arbejde foregår. Langt de fleste reaktioner var nysgerrige og positive. Efter at redetekameraet blev lukket, fortsatte vi med at vise Projekt GPS-Havørns daglige kort på ØrneTV-siden og besvare spørgsmål.

Det gav et indblik i, hvordan de to unge ørne 'Kim' og 'Romme' blev længe i redeområdet, før de søgte ud i verden. Mange fik kendskab til ørnelivets risici, da hunnen 'Kim' blev fundet omkommet 9/11, og en undersøgelse viste, at hun var død af fugleinfluenzaen H5N8.

Alvorlig kriminalitet

Fund af fem døde havørne på Tåsinge samt en rød glente, en musvåge og flere andre dyr i løbet af få

måneder i 2020 viste sig at være endnu en serie drab på fredede fugle med giften carbofuran, der har været forbudt i EU siden 2008. Carbofuran er næsten øjeblikkeligt dræbende, og udlægningen af gift må være foregået over en længere periode, idet en rød glente blev fundet død 23/5, og undersøgelsen af den på DTU viste, at den var blevet forgiftet med carbofuran. 17/9 blev en yngre havørn fundet død i samme område sammen med rester af flere andre døde dyr og fugle, blandt andet en musvåge.

Fem dage senere blev næsten hele familien på en havørnerede på Tåsinge fundet døde, nemlig den adulte han i yngleparret og begge årets unger på reden. Alle tre ørne viste sig at være døde af carbofuran. En fjerde havørn blev fundet ved redetræet 13/11. Det viste sig at være en adult hun, men ikke hunnen fra parret på reden. Også denne ørn var dræbt med carbofuran.

Sagen er stadig uopklaret. Flere tidligere sager med drab på ørne i Danmark er heller aldrig blevet opklaret, så vi ved stadig ikke, hvem der efterstræber vores største rovfugle så voldsomt, eller hvorfor de gør det.

Gærdesmutte, Vaserne, 14. april 2020. Foto: Finn Carlsen

Fiskehejre, Hellebæk, 26. december 2020. Foto: Axel Mortensen

Hedehest i færd med byttelevering, Ottersbøl, 19. august 2020. Foto: Aage Matthiesen

Hedehøgen i Danmark 2020

Af Lars Maltha Rasmussen,
Aage Matthiesen, Jesper Leegaard,
Svend A. Schwebs, Iben Hove Sørensen
& Timme Nyegaard

Jesper Leegaard, projektmedarbejder, med en af de ringmærkede unger ved Ottersbøl, 30. juli 2020. Foto: Aage Matthiesen

Dette er et uddrag fra arbejdsrapport fra Projekt Hedehøg af; Rasmussen, L.M., A. Matthiesen, J. Leegaard, S.A. Schwebs, I.H. Sørensen, & T. Nyegaard, 2020. Hedehøg i Danmark 2020. DOF's arbejdsrapport fra Projekt Hedehøg. Dansk Ornitologisk Forening.

Den fulde rapport kan ses på https://pub.dof.dk/hedehoeg_i_danmark_2020

Sammenfatning af ynglesæsonen 2020

Der var 19-20 ynglende par af hedehøg i Danmark i 2020, alle i det sydvestlige Jylland. Der var 13 sikre par, hvoraf kun 6 par producerede i alt 18 flyvefærdige unger. Dertil kom 6 sandsynlige og 1 muligt par. Det var langt færre par end i 2018 og 2019, og antallet af udføjne unger var under en tredjedel af sidste års resultat. Hermed tangerer 2020 de dårligste ynglesæsoner de seneste 20 år. 5 par med reder, med tilsammen 17 æg eller unger, blev præderet. Derudover var der 2 par, hvor reden blev opgivet, og yderligere 5 par som formodes at have ynglet, men som formentlig opgav inden reden blev fundet. Der kan være flere årsager til det dårlige resultat fx manglende føde, kraftige regnskyl og i et tilfælde måske mange menneskelige forstyrrelser nær reden.

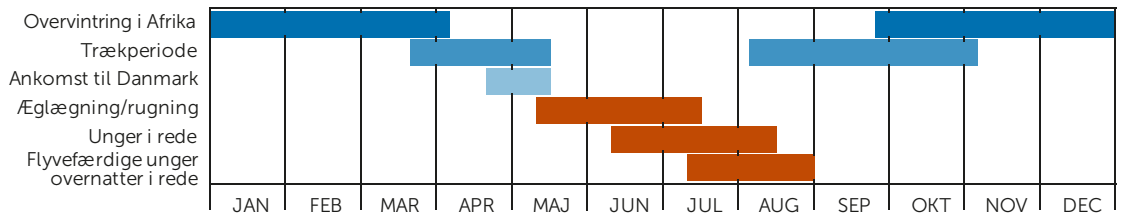
Vejret var ret gennemsnitligt i 2020, men der var flere dage med kraftige regnskyl, som kan have kostet unger livet, specielt i indlandet. Høsten af vinterbyg og skårlægningen af raps startede til normal tid i juli, mens høsten af vinterhvede skete på rekordtid i begyndelsen af august, hvor vejret var stabilt, varmt og tørt i en periode.

I alt 11 reder blev hegnet, hvoraf 3 reder alligevel blev præderet til trods for beskyttelsen, og yderligere tre kuld blev opgivet. En rede, som blev markeret for at undgå ødelæggelse ved høstarbejde, men hvor vi ikke fik lov at hegne, blev præderet inden høsten. Alle udføjne unger på nær én fløj fra hegnede reder.

En voksen hun hedehøg letter fra marken kort før trækket til Afrika. Lindet Skov, 21. august 2020. Foto: Aage Matthiesen

Hedehøgens årsrytme. Projekt Hedehøg yder aktiv redebeskyttelse (markeret med rød) i perioden fra starten af æglægning i midten af maj og indtil slutningen af august.

Hedehøg han har fanget en sanglærke, en af de almindeligt ynglende småfugle i marsken. Sdr. Farup Enge, 8. juni 2020. Foto: Aage Matthiesen

Trods en stor indsats med redebeskyttelse var yngleresultatet i 2020 ringe, men uden hegningen havde det samlede antal flyvefærdige unger sandsynligvis været endnu lavere. I 2020 var de få succesfulde reder især koncentreret på to lokaliteter øst for Ballum Enge.

En næsten overvældende interesse blandt fuglefotografer, for at få gode nærbilleder af de elegante fugle, betød at der i en længere periode næsten dagligt var parkeret en eller flere biler ganske tæt på en af rederne. Der blev endda opsat et fotoskjul i vejkanthen. Vi er meget bekymrede for, at fotointeresserede vil kompromittere Projekt Hedehøgs bestræbelser for at beskytte ynglefuglene og ødelægge vores gode samarbejde med de lokale lodsejere og naboer til hedehøgene. Derfor opfordrer Projekt Hedehøg alle fotografer til at

samarbejde med os i projektet om at beskytte hedehøgene, og vi henstiller fotografer til fremover at holde en minimumsafstand på 100 m til reder. Projekt Hedehøg håber, at fotografer og andre observatører vil hjælpe med at rapportere oplysninger om fuglenes forekomst og aflæsninger af mærkede fugle.

Der blev iagttaget rekordmange 2K hedehøge i Sydvestjylland i 2020 (etårige fugle klækket i 2019). Hunner kan yngle som 2K, mens hanner skal være ældre. De ikke-ynglende ungfugle er forhåbentligt en indikation på, at flere fugle vil forsøge at yngle i 2021.

Undersøgelsesområde og metoder

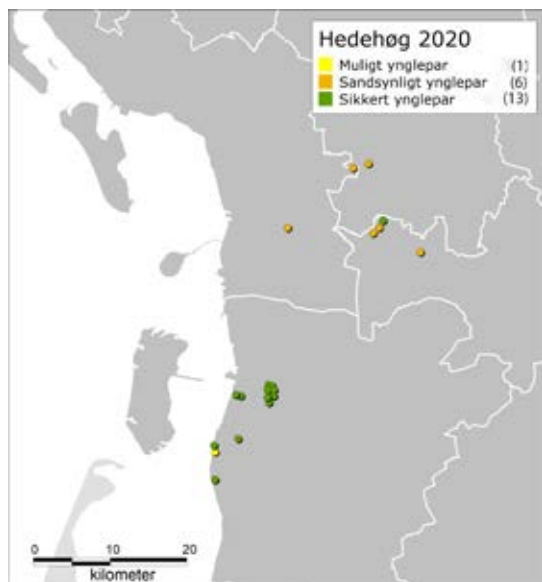
Undersøgelsesområdet for Projekt Hedehøg har omfattet hedehøgens kendte yngleområder i det sydvestlige Jylland i 2020: Vadehavets marskområder fra Landegrænsen til Ribemarsken i nord, områder i indlandet ved Skærbæk, områder syd og nord for Gram og langs Ribe Å og Fladså (Figur 1). I hedehøgenes ankomst- og etableringsperiode fra slutningen af april til slutningen af maj samt i rede- og ungeperioden bliver følgende områder desuden besøgt: Rønmø, Tøndermarsken, områder langs Sønderåen til Frøslev Mose, baglandet bag Rejsbydiget og herfra mod nord til Esbjerg. Der følges op på andre observatørers observationer af hedehøge i DOFbasen fra potentielle yngleområder. I få tilfælde benyttes en drone til at lokalisere en rede. Den benyttede metode er beskrevet i Monitoringsvejledning for Hedehøg (Rasmussen et al. 2007), der er udarbejdet som et led i DOF's Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle.

Antallet af ynglepar i 2020

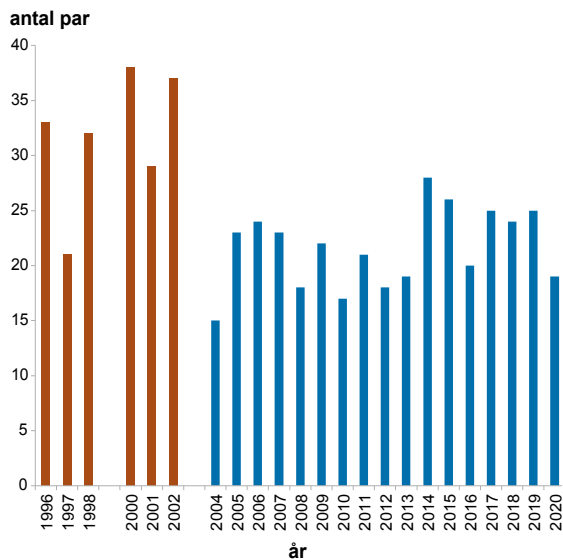
Antallet af ynglepar i det sydvestlige Jylland var i 2020 på 19-20 par. Der blev registreret 13 sikre par. Dertil kommer 6 sandsynlige par og et muligt par (Tabel 1 og Figur 2). Der foreligger ikke oplysninger om yngleforsøg uden for Sydvestjylland og projektets tal er derfor også det samlede antal ynglepar for Danmark i 2020. Det var det laveste antal ynglepar i 10 år.

Vejret i yngletiden

Temperaturerne var tæt på normalen i både april, hvor de første hedehøge ankommer til landet, og i maj hvor de etablerer sig. Der var til gengæld flere solskinstimer end normalt. Maj bød på nedbør med gennemsnitlige temperaturer og solskinstimer. Det solrige vejr og temperaturer over normalen fortsatte i juni, mens juli blev både meget koldere, mere regnfuld og mere solfattig end juni. Første halvdel af august var præget

Figur 1. Forekomsten af 13 sikre, 6 sandsynlige og et muligt ynglepar af hedehøge i Danmark i 2020.

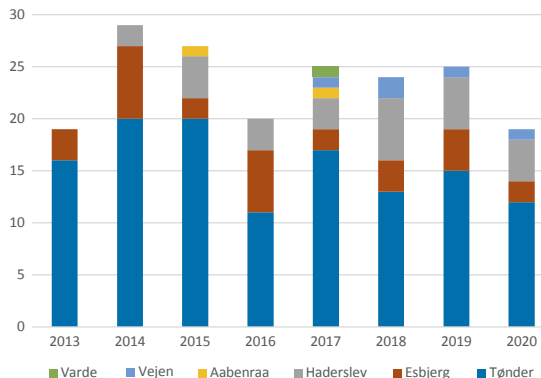
Figur 2. Antallet af ynglepar af hedehøg i perioden 1996-2020. Ingen data fra 1999 og 2003. Rød: Alle par. Blå: Sikre og sandsynlige par. Hvid: Mulige par.

Tabel 1. Registreringerne af ynglende hedehøg i Danmark i 2020 med angivelse af redehabitat, kuld størrelse, ynglesucces og status for beskyttelse. Oplysninger om et opgivet yngleforsøg er angivet, hvor dette er direkte observeret eller sandsynliggøres af, at fuglene forsvandt fra lokaliteten. Prædation er kun anført, hvor dette blev konstateret med sikkerhed.

Stednavn	Afgrøde	Kuld størrelse	Antal udflygtne unger	Muligt ynglepar	Sandsynligt ynglepar	Sikkert ynglepar	Opgivet ynglepar	Prædation	Hegnet	Ringmærkning
Lintrup	hvede		0		x		x			
Hjortvad	hvede		0		x		x			
Fole Præsteskov N	hvede	5	3			x			8/6	15/7
Fole Præsteskov S	hvede				x		x			
Ribe Østerå	natur		0		x		x			
Fole V	hvede				x		x			
Gram	ukendt				x		x			
Ottersbøl Ju N	raps	3	0			x	x	x	23/6	
Ottersbøl Ju M	raps	3	1			x			17/6	30/7
Ottersbøl Ju S	raps	4	4			x			17/6	9/8
Ottersbøl Vo N	vinterbyg	3	0			x	x	x	9/6	
Ottersbøl Vo S	rug	4	4			x			9/6	15/7
Ballum Enge V	græs	1	0			x	x		27/5	
Ballum Enge Ø	græs	3	0			x	x		29/5	
Mjolden N	vinterbyg	5	5			x			19/5	9/7
Mjolden S	vinterbyg	5	0			x	x	x	19/5	
Husum-Ballum	vinterbyg	3	0			x	x	x		
Buntje-Ballum N	græs	2	0			x	x		21/6	
Buntje-Ballum S	græs		0	x						
Koldby	hvede	1	1			x				
Sum		42	18	1	6	13	13	5	11	5

Projektmedarbejder Svend Anker Schwebs inspicerer hegnet ved en rede i en rapsmark. Foto: Aage Matthiesen

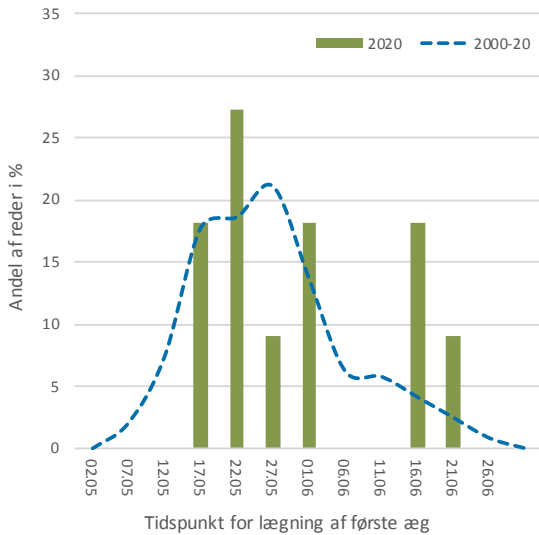
Figur 3. Fordelingen af sikre/sandsynlige par hedehøg på kommuner 2013-2020.

af højsommervejrr med meget sol og høje temperaturer, mens anden halvdel af august blev mere regnfuld. Der var skybrud ved flere lejligheder: 22/5, 4/6 og 19/6 og særlig kraftigt 4/7 og igen 19/7 (kilde: DMI 2020). Skybruddene i slutningen af juni og juli kan have været særlig problematisk for overlevelsen af ungerne i redeerne.

I lighed med 2019 fordelte yngleparrene sig i to grupper: De kystnære, i området omkring Ballummarsken, og i indlandet i et område omkring Fole. Det var bemærkelsesværdigt at de fleste par i indlandet opgav og kun et enkelt par her fik unger på vingerne. Derimod var ynglesuccessen bedre i kerneområdet ved Mjolden og Ottersbøl. Dette kan skyldes kraftige regnskyl i indlandsområdet. Der var ingen ynglepar mod syd omkring Tøndermarsken eller i grænseområdet. Der var usædvanligt få observationer af hedehøge på Vadehavssøerne og ingen tegn på ynglefugle her. Derimod blev der set usædvanligt mange 2K-fugle i marskområderne (ungfugle fra sidste år). Yngleparrene fordelte sig på de fire kommuner: Tønder, Esbjerg, Vejen og Haderslev med langt flest i Tønder Kommune (Figur 3)

En rede med tre æg i en meget vanskelig tilgængelig og uoverskuelig rapsmark blev med held lokaliseret vha. en drone. Ottersbøl, 17. juni 2020. Foto: Aage Matthiesen

En unges første flyvetur fra en rede i Ottersbøl 15. juli 2020 betød, at den slap for at blive ringmærket. Foto: Lars Maltha Rasmussen

Figur 4. Det beregnede tidspunkt for lægning af første æg i hver af de 11 reder i 2020 sammenlignet med 242 kuld i årene 2000-2020. 2020 var en temmelig sen sæson, hvor der blev ruget i knapt 55 % af rederne 27. maj. Der var en generel ringe ynglesucces og succesen var nogenlunde lige stor for tidlige som for sene kuld.

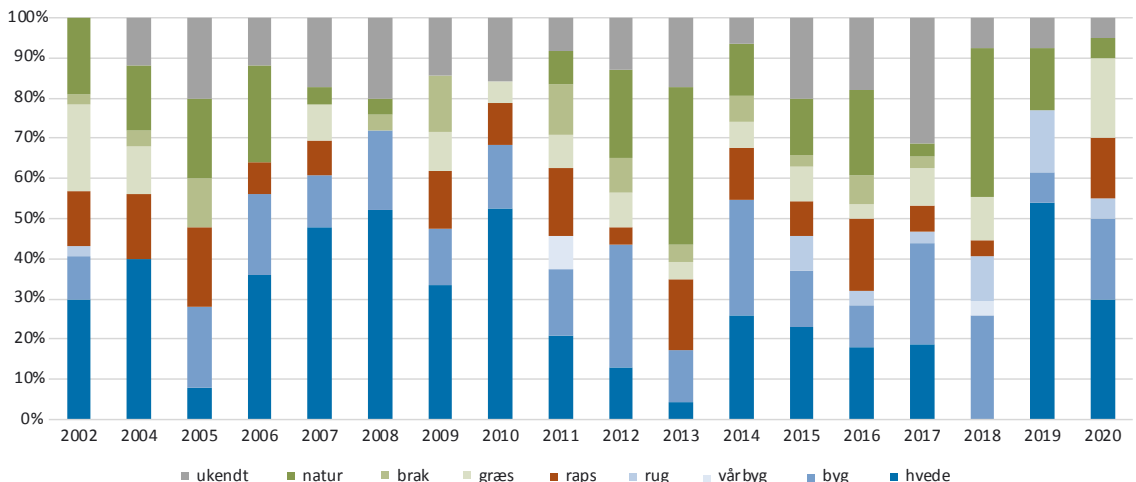
Redehabitat og tidspunkt for æglægning/udflyvning

For 11 reder blev der beregnet et tidspunkt for lægning af første æg ud fra tidspunktet for fuldlægning, klækning eller udflyvningstidspunkt (Figur 4). Kun 6 af disse kuld fik dog unger på vingerne. 2020 var et særligt sent år. Æglægningstidspunktet er beregnet ved at antage, at rugetiden er 30 dage, og ungetiden er 30 dage. Tidspunktet for sidste udflyvning ligger derfor ca. to måneder efter æglægningstidspunktet og er af betydning for at vurdere effekten af redebeskyttelsen i relation til

tidspunktet for høsten af de forskellige afgrøder. Høsten gik i fuld gang i første halvdel af august, hvor vejret var varmt og solrigt, så de unger som først blev flyvefærdige i august, var alle afhængige af en god redebeskyttelse mod ødelæggelse af landbrugsaktiviteter.

Ligesom i 2019 gik høsten af vinterbygmarkerne i gang i midten af juli, hvor langt under halvdelen af kuldene i vinterbyg var flyvefærdige. Det betød, at lokaliseringen af disse reder og beskyttelsen kunne have stor betydning, for at beskytte ungerne mod at gå tabt ved høsten og senere i udflyvningsperioden.

Vinterhveden kneb med at være tilstrækkelig høj som red habitat i starten af yngletiden, så alle par med rede i vinterbyg, rug eller raps, påbegyndte rugningen i maj undtagen et enkelt par i vinterhvede (Figur 5). Afgrøderne skal normalt have en højde på 40-50 cm ved æglægningens start. De 4 reder i græsmarker var alle påbegyndt sent (dvs. hen i juni).

Figur 5. Valget af red habitat for hedehege i periode 2002-2020. I 2020 var fordelingen: Hvede 6 par, vinterbyg og græs 4 par, 3 par i raps og 1 par i rug og natur.

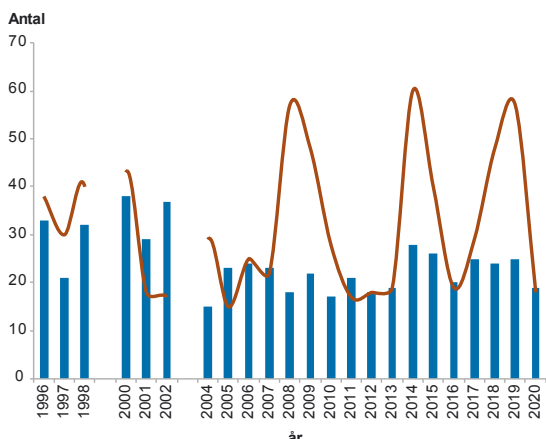

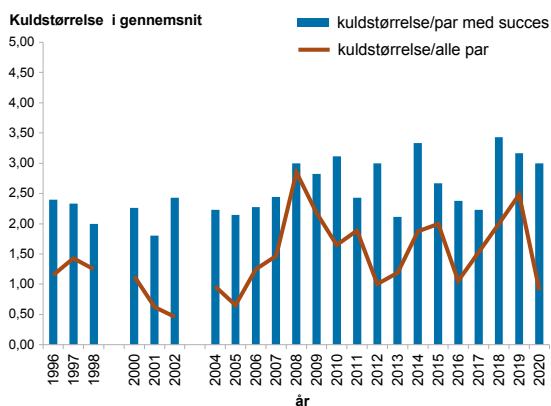
Projektmedarbejder Aage Matthiesen ved en hegning der får strøm fra en lader med solceller. Ottersbøl, 15. juli 2020. Foto: Lars Maltha Rasmussen

Figur 7. Benene af en unge som er præderet af en rovfugl, formentlig en musvåge, 15. juli 2020. Foto: Lars Maltha Rasmussen

Figur 6. Antallet af flyvefærdige unger sammenlignet med antallet af sikre og sandsynlige ynglepar af hedehøg i perioden 1996-2020.

Figur 8. Den gennemsnitlige kuldstørrelse dvs. antallet af flyvefærdige unger for par med succes (blå) sammenlignet med gennemsnitlige kuldstørrelse for samtlige par (rød) i perioden 1996-2020. Der er ingen data fra 1997 og 2003.

Redebeskyttelse og ynglesucces

Der blev indhegnet 11 reder i afgrøder (vinterhvede 1, vinterbyg 3, raps 3 rug 1, og græs 3) (Tabel 1).

Der var en usædvanlig dårlig ynglesucces i 2020. I 2019, som var et af de tre bedste år, blev der talt 57 flyvefærdige unger, som er mere end tre gange så mange som de 18 flyvefærdige unger i 2020 (Figur 6). Selvom størstedelen af de lokaliserede reder blev heget, kom der kun flyvefærdige unger fra redden i 5 af de 11 indhegnede reder. Der kom i alt kun 18 unger på vingerne og heraf kom de 17 fra beskyttede reder i afgrøder.

Ynglesuccesen var meget ringe og tangerede nogle af de dårligste sæsoner de seneste 20 år (Figur 6). Mange par opgav, og unger forsvandt sporløst i flere reder, ligesom prædation fra fugle (musvåge, rørhøg og krager under mistanke) var ganske betydelig. For de par der lykkedes at få unger på vingerne, var antallet af unger derimod tæt på det normale.

Ud af de 11 sikre og sandsynlige par der opgav at yngle, blev de 5 reder præderet. Heraf var de 4 heget, mens en af disse kun var markeret med pinde. I tre af de hegnede reder var hele kuldet forsvundet uden spor af unger eller af prædatoren. I en rede blev musvåge vurderet at være prædatoren ud fra de rester der blev fundet, da et par musvåger yngede ganske tæt på redden (Figur 7). I den sidste hegnede og præderede rede, blev krager mistænkt for at være prædatoren. Vi har endnu til gode at konstatere med sikkerhed at mårhund er prædator, men det er højst sandsynligt, at den forekommer i områderne med ynglende hedehøge.

Kuldstørrelsen, dvs. antallet af flyvefærdige unger, for de succesfulde par var i 2020 på 3 unger i gennemsnit trods den generelt lave ynglesucces (Figur 8). Kuldstørrelsen for samtlige par afspejler, at et større eller mindre antal par mislykkes med deres yngleforsøg. Udtagelsen er 2008, hvor næsten alle par havde ynglesucces.

Generelt har reder som er beskyttet bag hegn en større succes, end de reder der ikke er heget (Figur 9). 2016 adskiller sig i den sammenhæng, da der kun

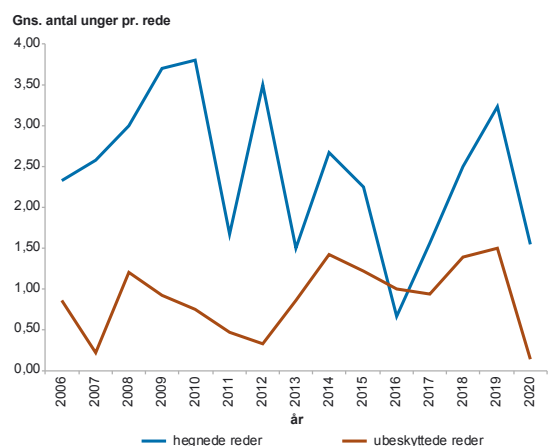

Små unger i en rede ved Ottersbøl, 17. juni 2020. Foto: Aage Matthiesen

blev hegnet 3 reder dette år, og hvor mange æg/unger alligevel gik tabt.

Årsagen til at de mange par opgav med at yngle allerede tidligt i perioden kendes ikke. Blandt de sandsynlige årsager er prædation fra ræv tidligt i sæsonen, inden det har været muligt at lokalisere rederne og beskytte dem. Kraftigt regnskyl kan også være en mulig forklaring.

Når der er etableret et hegn om en rede, bør hegnet blive stående mindst 17 dage efter, at den sidste unge er flyvefærdig. Det er den gennemsnitlige periode, hvor flyvefærdige unger er afhængige af at blive fodret af forældrefuglene. I den periode har det vist sig, at ungerne gerne overnatter i reden. Hvis hegnet derfor straks fjernes, efter at ungerne er blevet flyvefærdige, risikerer man at ungerne præderes på reden om natten, selvom de er flyvefærdige. Det er af afgørende vigtighed at forklare dette forhold for lodsejere og hedehegværter, da de naturligvis har et ønske om at komme hurtigt i gang med at høste og tilså den indhegnede plet, når ungerne er flyvefærdige og tilsyneladende har forladt reden midt på dagen.

Figur 9. Det gennemsnitlige antal flyvefærdige unger pr. rede for hhv. hegnede reder (blå) sammenlignet med sikre/sandsynlige ynglepar med ubeskyttede reder (rød) i perioden 2006-2020. Der blev i 2020 kun set en unge, som fløj fra en rede uden hegn. Antallet af reder har årligt ligget mellem 17 og 28 reder.

*En gammel han tager et hvil på en pæl. Et eftertragtet motiv for fotografer. Ottersbøl, 22. juni 2020.
Foto: Aage Matthiesen*

Fotografer og fuglebeskyttelse

I 2020 oplevede vi at interessen for at fotografere de smukke og elegante hedehege er steget til nye højder. Øget interesse for hedehege er naturligvis meget glædeligt, men vi har også mødt fotoentusiaster, som har opholdt sig i en bil ganske tæt på reder og som fandt frem til rederne, pga. de hegn vi har etableret for at beskytte ynglefuglene. Fotografer kan som udgangspunkt ikke komme tæt nok på det de gerne vil fotografere, og derfor er indsigt i og respekt for fuglene vigtig, for at undgå forstyrrelse af ynglefugle. Det er klart, at hvis en fotograf placerer sin bil så tæt på reden, at hunnen ikke umiddelbart går ned på reden, fx efter at have modtaget et bytte fra hannen, hvilket kan betyde at æggene bliver afkølet for meget, eller at fodringsraten af ungerne reduceres i sådan en grad, at det går ud over fuglenes ynglesucces.

I forbindelse med vores egne projektmedarbejderes aktiviteter, som omfatter lokalisering og hegning omkring reder og ringmærkning af ungerne, er vi meget opmærksomme på, at den nødvendige forstyrrelse af fuglene kun sker kortvarigt og på et tidspunkt på dagen, hvor fuglene bedst tåler forstyrrelsen. Så længe vi ved, at et ynglepar kun udsættes for forstyrrelser af os selv og måske ejeren i forbindelse med markarbejde, kan vi afpasse aktiviteterne, så de ikke får negativ indflydelse på ynglesuccesen. Fotoentusiaster vil derimod udvise meget stor tålmodighed og tilbringe mange timer tæt på en rede, og dermed potentielt stresse fuglene i lang tid. Så: Læs fuglenes adfærd og ændr din egen efter behov. Ynglefuglenes ve og vel er altid det vigtigste.

Særligt i 2020, hvor kun ganske få par havde succes, blev tilstedeværelsen af fotografer nær beskyttede reder kritisk, da fotograferne flokkedes om de ganske få reder der havde succes. En af vores projektmedarbejdere oplevede, at der ved hvert eneste besøg ved en gruppe af ynglende hedehege, opholdte sig fotografer på en markvej tæt på det nærmeste ynglepar i en periode fra slutningen af juni til begyndelsen af august. Der var ofte tale om flere biler med op til 5 biler samtidig på den lille grusvej. Dertil kom en situation, hvor en af fotograferne (uden tilladelse fra ejeren) endog havde opstillet et fotoskjul i kanten af marken (Figur 10).

*Figur 10. En fotografs bil er parkeret, og et fotoskjul opsat i kanten af marken, kun 34 m fra reden, hvilket betød, at hunnen reagerede på tilstedeværelsen. Vi beder fotografer om at holde en afstand på mindst 100 m til reder for at undgå forstyrrelser.
Foto: Aage Matthiesen*

Figur 11. Ringmærkning af en unge i en rede ved Ottersbøl, 9. juli 2020. Ringmærkning foretages kun ved reder, der er hegnede, for at undgå at prædatorer følger efter i sporene ind til reden. Foto: Aage Matthiesen

Projekt Hedehøgs succes er helt afhængigt af, at vi har et godt samarbejde med ejerne og brugeren af marken og ofte også de nærmeste naboer. Det er klart, at sådanne situationer ganske enkelt risikerer at ødelægge ejernes, brugernes og naboernes interesse for at medvirke til at samarbejde med Projekt Hedehøg om at sikre en god beskyttelse af ynglefuglene. Projekt Hedehøg vil gerne samarbejde med fotografer, men et samarbejde forudsætter gensidigt respekt og kommunikation. Vi opfordrer derfor til, at fotografer, der bruger dagevis i felten, bidrager med observationer af ynglefugle og aflæsninger af ringmærkede hedehøge.

Der blev i alt ringmærket 16 unger, som blev forsynet med en metalring og en blå farvering med hvid skrift (Figur 11).

En af de måder hvor på fotografer kan samarbejde med projektet, er at indberette alle observerede hedehøge med farveringe til Projekt Hedehøg eller Statens Naturhistoriske Museum med angivelse af lokalitet og dato, så vi kan følge ungerne færden og overlevelse i den første tid uden for reden. Alle aflæsninger af fugle har naturligvis stor interesse, og det gælder også voksne fugle og ikke-ynglende fugle. Også observationer af fugles aktivitet eller manglende tilstedeværelse, hvor de ellers forekom tidligere på sæsonen, kan have betydning for vores arbejde med at beskytte fuglene.

Projekt Hedehøg vil på det kraftigste opfordre alle til at tage behørigt hensyn til ynglede hedehøge. Det betyder bl.a., at man skal holde en afstand på mindst 100

m til rederne. Projekt Hedehøg vil fremover registrere fotografer og andre, som ikke følger en henstilling om at sikre de ynglede hedehøge ro på ynglepladsen.

Feltarbejdets udførelse

Feltarbejdet blev udført af Aage Matthiesen, Jesper Leegaard og Svend Anker Schwabs, med bistand fra Iben Hove Sørensen, Kurt Bredal Christensen og Lars Malthe Rasmussen.

Følgende skal takkes, idet de på forskellig vis har bidraget med assistance, hjælp og oplysninger om hedehøg: Anker Juhl (Ottersbøl), Bjarne Clausen (Mjolden), Hans Jessen Hansen (Buntje-Ballum), Kresten Hansen (Lunde), Martin Petersen (Fole), Kristian Lauritsen (Lintrup), Klaus Gotthardsen (Hjortvad), Christian Schultz (Harreby), Søren Hansen (Kastrup), Hans Peter Fuglsang (Gånsager), Jesper Vodder (Skærbæk), Egon Iversen, Lars Hobel, Birgit Iversen, Poul Erik Junk, Peter Kjer Hansen, Jesper Tofft, Harry Antonisen, Niels Bomholt Jensen, Aleks Lund, Kurt Hansen, John Frikke, Gerda Bladt, Flemming Wollbrink og Klaus Bo Jensen.

Desuden er der benyttet supplerende data fra DOFbasen (www.dofbasen.dk) og alle, der har indtastet oplysninger om hedehøge i DOFbasen, takkes hermed.

Desuden takkes Ringmærkningscentralen, Statens Naturhistoriske Museum, København for godt samarbejde omkring ringmærkning af hedehøge.

Alle aflæsninger af mærkede hedehøge bedes rapporteret til museet via dette link: www.fuglering.dk

En 2K hedehøg han med farvering i Nr. Farup Enge, 26. juni 2020. Den blev mærket som unge 9. juli 2019 ved Ballum Sluse. Der blev set usædvanligt mange 2K fugle i 2020, som også afspejler, at mange unger blev flyvefærdige i 2019. Forhåbentlig returnerer flere af disse som ynglefugle i 2021 eller 22. Foto: Aage Matthiesen

Samarbejdspartnere

Vi vil gerne takke de lodsejere som har givet os værdifulde oplysninger, og som har hjulpet og samarbejdet aktivt med beskyttelsen af de ynglende hedehøge.

Finansieringen af DOF's Projekt Hedehøg kommer fra Miljøministeriet samt Tønder, Aabenraa, Haderslev, Vejen og Esbjerg Kommuner.

En god flaske rødvin med en hilsen fra Projekt Hedehøg var feedback til ejerne af hegnede hedehøge i 2020. Foto: Aage Matthiesen

Involverede organisationer:

- Miljøstyrelsen Syddjylland: Morten Bentzon Hansen, tlf. 6092 8625
- Sønderjysk Landboforening: Gunnar Jespersen, tlf. 7320 2661
- Esbjerg Kommune: Mette Kirkebjerg Due tlf. 7616 1616
- Tønder Kommune: Conny Brandt, tlf. 7492 9295
- Aabenraa Kommune: Torben Hansen, tlf. 7376 7358
- Haderslev Kommune: Claus Moss Hansen, tlf. 7434 2212
- Vejen Kommune: Inge Nagstrup, tlf. 7996 6262
- Nationalpark Vadehavet: John Frikke, tlf. 7254 3661
- Dansk Ornitologisk Forening: Timme Nyegaard, tn@dof.dk, tlf. 3328 3823

Litteratur

- DMI 2020. Månedens, sæsonen og årets vejr. www.dmi.dk
- Rasmussen, L. M., A. Hoffmann & T. Nyegaard 2007. Monitoringsplan for Hedehøg Circus pygargus. DOF's Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle (DATSY)
- www.dofbasen.dk/DATSY/datsyvejledning.php?art=02630
- Rasmussen, L.M., I.H. Sørensen, A. Matthiesen, J. Leegaard, S.A. Schwebs & T. Nyegaard 2019. Hedehøg i Danmark 2019. DOF's arbejdsrapport fra Projekt Hedehøg. Dansk Ornitologisk Forening. www.dof.dk/images/projekter/hedehoeg/dokumenter/Hedehog_i_Danmark_2019.pdf
- Find flere oplysninger om hedehøg på DOF's hjemmeside: www.dof.dk/projekthedehoeg

Læs om det meget omfattende hollandske arbejde med hedehøg på:

www.facebook.com/Grauwe-Kiekendief-Kenniscentrum-Akkervogels-190585087622000/?ref=page_internal&path=%2FGrauwe-Kiekendief-Kenniscentrum-Akkervogels-190585087622000%2F

Grønbenet rørhøne, Sindrup Vejle, 22. april 2020. Foto: Allan Kjær Villesen

Blåstjerten fremvises, Blåvand Fuglestation, 13. oktober 2020. Foto: Lars Grøn

Årsberetning fra FeltUD 2020

Af Henrik Böhmer

Som altid, er FeltUD's formål at arrangere og støtte sociale og faglige ornitologiske begivenheder i det danske feltmiljø - eksempelvis fuglebestemmelseskurser, foredrag med udenlandske eksperter og sæsonbetingede operationer og træf med såvel det formål at finde sjældne fugle som hyggeligt samvær mellem ligesindede.

Dette udmøntede si i 2020 i hele 7 aktiviteter - heraf 4 reelle træf. De feltornitologiske aktiviteter henvender sig til alle niveauer af fuglekiggere, men der er fokus på de mere specielle og sjældne fugle samt at placere aktiviteterne steder og på tidspunkter, hvor disse arter optræder relativt mere hyppigt.

På trods af Covid-19-situationen var det muligt at gennemføre turene med succes og med udendørs aktiviteter, hvor folk generelt var spredt over større områder. Derfor var der ikke begrænsninger på antallet af deltagere.

Operation Nytårskur, december 2020

Denne tilbagevendende begivenhed handler om at se så mange arter som muligt indenfor de danske grænser på årets første 24 timer. Denne gang var der både en normal udgave og en klimaudgave, hvor deltagerne kun måtte bevæge sig rundt til fods, på cykel eller ved at bruge offentlig transport. Vinderen blev Morten Bentzon Hansen, der endnu engang markerede Sønderjylland, som det mest diverse område at se på fugle i vinter-danmark,

med 98 arter. En art mindre end han vandt med i rekordåret 2016. Vinderen af klimaudgaven blev Jan Kiel, der til fods og på cykel lykkedes med at få ikke mindre end 74 forskellige fuglearter at se i omegnen af Skælskør.

Operation Påskeand, april 2020

Denne fokuserede indsats handlede om at finde en amerikansk pibeand eller amerikansk krikand et sted i Danmark, hvor april har vist sig at være årets bedste måned. Vi vidste at det ville blive en svær opgave at gå så målrettet til værks, som at nøjes med to target-arter. Når det er sagt, lykkedes det rent faktisk en af de tilmeldte birdere at finde en amerikansk krikand. Den heldige vinder af årets Operation Påskeand blev Henrik Haaning Nielsen, der fandt anden 11/4 i Bygholm Vejle.

Birdrace, maj 2020

Det var flere år siden der sidst blev afholdt et landsdækkende birdrace og med årets arrangement havde FeltUD lavet lidt om på de klassiske regler. I stedet for at man skulle finde så mange arter som muligt på et bestemt døgn, kunne man i denne omgang selv vælge hvilket døgn indenfor en bestemt uge.

Blot 3 hold deltog i birdracet om at slå den tidligere rekord på 173 arter. Det vindende hold fik registreret 158 arter, hvortil de udtaler at det pga. regn og blæst

ikke var en god morgenobs på Grenen og derfor kunne de potentielt have fået 25 arter yderligere. De øvrige hold fik hhv. 86 og 51 arter.

Chrø-Satsning, maj 2020

Mængderne og graden af sjældne fugle på Ertholmene er meget afhængig af vejret og i modsætning til forrige år, var der en del østenvind under årets træf. Til tider lidt for meget, men det var ingen udfordring for de op til 20 birdere der gæstede øen i perioden. Der var intet på programmet udover hårdt feltarbejde og fællesspisning på kroen. Der var fint med fugle på øen, men mængderne udeblev. De første dage blev der set en del blåhalse, små fluesnappere og karmin-dompapper. Den sidste dag blev der også fundet årets første lundsanger og af andre gode observationer kan nævnes lille præstekrave (lokal sjældenhed), aftenfalk og en baltisk sildemåge, der fulgte med båden fra Ertholmene til Gudhjem.

Overshooter, juni 2020

Operation Overshooter var lagt sent, med start Grundlovsdag. Det var derfor ikke nogen overraskelse, at der var langt mellem fuglene. Frisk vestenvind gav et pænt træk mod syd af flere hundrede mursejlere, der fra solopgang passerede ned over Gedser Odde. Lidt over syv blev Anders Prehn og Anders Wiig opmærksomme på en afstikkende lysere sejler, der virkede som en god kandidat til gråseljer. 20 minutter senere fandt Morten Lisse og Anders Wiig en rosenstær i en af stæreflokkene, som trak stik syd – endnu en spændende "overshooter" på vej retur. I alt trak måske 2.000 mursejlere og omkring 500 stære fredag og lørdag, på vej væk fra byger og vestenvind. De næste dage gav pirol 3, turteldue 1, biæder 3, rødhovedet and 1, gulirisk, sort glente, drosselrørsanger, savisangere, lundsanger, 3 lille fluesnapper, samt en stationær og syngende gransanger af den nordøstlige tristis-race, der ellers oftest er et efterårsfænomen. Fuglen var fundet af Thomas W. Johansen allerede om torsdagen. Gedser Fuglestation mærkede under hele træffet og skabte igen nogle rigtig fine rammer omkring et meget vellykket træf, med deltagelse af godt 30 fuglefolk.

Thy-Træf, august 2020

Træffet var en afløser for det tidligere "Tange-Træf", da træfområdet var blev udvidet til også at omfatte Vejlerne. På trods af det var der størst aktivitet fra de ca. 15 deltagere omkring Agger Tange. Fra fredag til lørdag blev tangen gennemtjekket mange gange, men på trods af at området i år så meget "giftigt" ud, blev der ikke uddelt præmier. Den sjældneste fugl blev en hvidbrystet præstekrave, der blev fundet på andendagen af Andreas Winding Mønsted og Henrik Böhmer. Som noget nyt i år blev der ringmærket i krattene på tangens sydlige del. Her stod Arne Urvang og Henrik Haaning Nielsen for at krydre dagen med håndholdte fremvisninger – bl.a. en ret tidlig kvækkerfinke.

Felttræf, oktober 2020

Danmarks største, årlige birder-event blev igen i 2020 en stor succes. Over 100 birdere brugte ugen i Vadehavsområdet på at lede efter sibiriske småfugle og andre fede oplevelser. Vejret var meget medgørligt i starten af træffet med rolige, vestlige vinde og det giver som sædvanligt gode resultater på vestkysten. Vi fik en mere stille afslutning, men resultatet var igen i år forrygende: 2 amerikanske sortænder, 2 brune løvsangere, 2 blåstjerner, 1 japansk bynkefugl (2. fund for landet), 3-4 tajgapibere, 3 fuglekongesangere, en håndfuld dværgværlinger, storpibere og en god stak hvidbrynede løvsangere.

Præmien for sjældneste fugl gik til Jakob Engelhardt for fundet af blåstjert på Mandø, men efterfølgende har DNA-analyse vist at den formodede sibiriske bynkefugl fra Tipmosen/Nyeng rent faktisk var en japansk bynkefugl og dermed blev denne fugl træffets sjældneste fugl. Den japanske bynkefugl blev fundet af Anders Odd Wulff Nielsen.

Ca. en halv time efter at blåstjerten på Mandø blev fundet, blev der fanget endnu en blåstjert i Blåvand og Blåvand Fuglestation modtog prisen for bedste publikumsfugl, da mange nåede at få den at se ved fremvisningen.

Holdkonkurrencen blev vundet af DOF UNG med imponerende 82 point. De gjorde det godt i år med fund af bl.a. brun løvsanger og 2 dværgværlinger. Stort tillykke. På andenpladsen kom Latinos med 51 point og tredjepladsen gik til The Good-fellas med 50 point.

Der kigges på stejnegers bynkefugl, Tipmosen, 13. oktober 2020. Foto: Michael Brunhøj

Årsberetning for DOFbasen 2020

Af Timme Nyegaard

Væksten i brugen af DOFbasen var markant større i 2020 end normalt. Dette formodes at skyldes COVID-19-nedlukningen i marts, da det netop var i marts, at den store stigning i rapporteringer begyndte, se figur 1.

Der blev i alt indtastet 2,16 millioner observationer fra 15.800 lokaliteter af 3.155 observatører, hvilket er en imponerende vækst på hhv. 26 %, 7 % og 18 % ift. året før. Det er første gang, at vi runder 2 mio. observationer på et år. Ikke overraskende blev dagsrekorden også

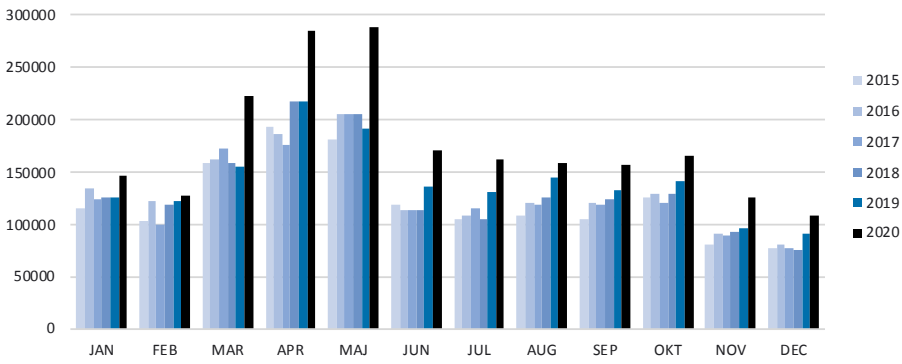
slået adskillige gange i løbet af året, den største dag blev 9/5 med 15.010 observationer.

Det organisatoriske

- DOFbasen er stadig omdrejningspunktet for dataindsamlingen i DOF, og administreres af DOFbasegruppen, som består af repræsentanter fra alle lokalafdelinger samt en central koordinator og to softwareudviklere i Fuglenes Hus.

Observationer i DOFbasen pr. måned pr. år

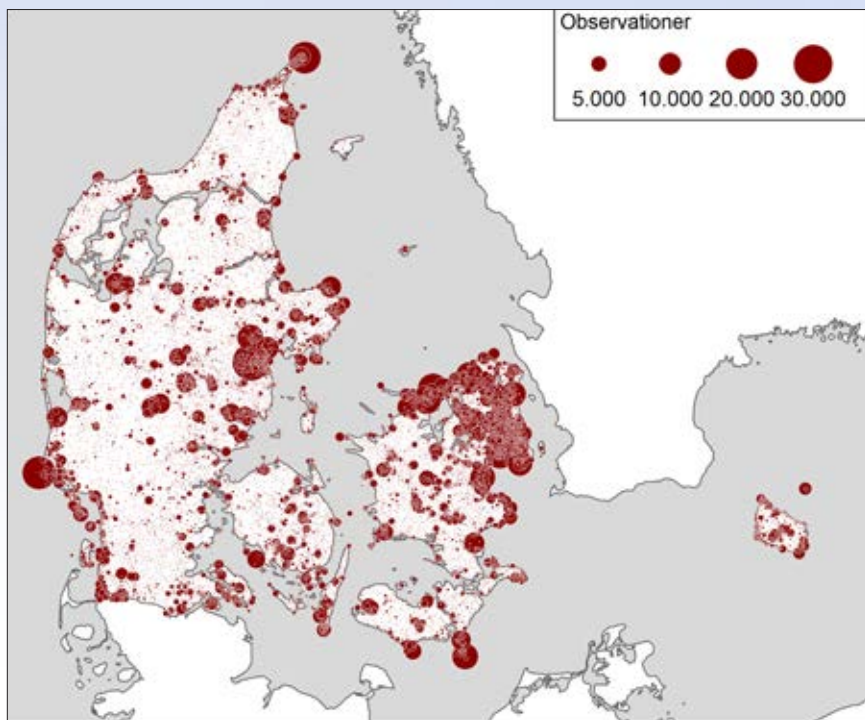

Figur 1. Observationer i DOFbasen pr. måned pr. år 2015-2020. Bemærk den store vækst i marts.

Lille lappedykker, Stavsgårdsmosen, 9. maj 2020. Foto: Sune Riis Sørensen

Mørkbuget knortegås,
Køge Sydstrand, 8. oktober
2020. Foto: Mathias Glavind

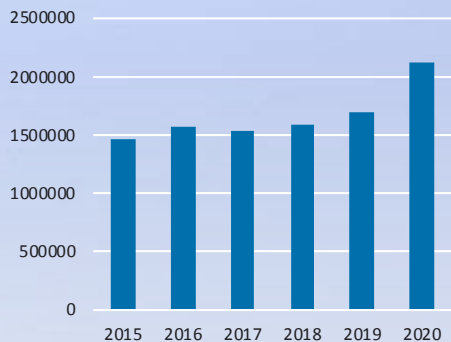
Observationer pr. lokalitet i DOFbasen 2020.

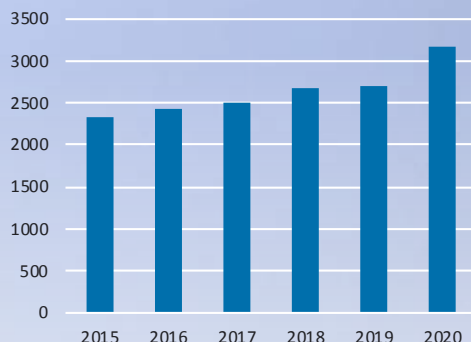

- Den meget vigtige opgave med kvalitetssikring af observationer i DOFbasen foretages af DOFbasens Kvalitetsudvalg (DKU). DKU har i 2020 afholdt to arbejds møder i stedet for som normalt kun et, bl.a. for at nedbringe ventetiden med afklaring af sager, der stod til behandling. DOF's Udvalg til Kvalitetssikring af Ynglefugledata (DKY) blev midt i året sat i bero på ubestemt tid.
- Teamet omkring IT-udviklingen i DOF's Naturafdeling i Fuglenes Hus bestod i 2020 af Anders Olsen, Lasse Albrechtsen og Timme Nyegaard.
- Det årlige koordinatormøde blev afholdt i september som et endagsmøde på Fyn med deltagelse af 9 DOFbasekoordinatører og to repræsentanter fra Fuglenes Hus.
- Kåre Kristiansen afløste Carsten Andersen som DOFbasekoordinatør for DOF-Bornholm en stor del af året, hvor der især blev kigget på lokalitetsdatabasen, tusind tak for det! Listen

Observationer i DOFbasen

Observatører i DOFbasen

Pibeænder, Hønen, Fanø, 22. november 2020. Foto: Martin Rheinheimer

Bramgæs, Værnengene, 25. april 2020. Foto: Eva F. Henriksen

over alle DOFbasekoordinatore kan altid findes på:
<http://www.dofbasen.dk/kontakt/>.

Udviklingsarbejdet

- Version 2 af indtastningsapps til mobiltelefoner er blevet udskudt på ubestemt tid pga. manglende timer til softwareudviklerne. Det har desværre heller ikke været muligt at rette problemer med offline-funktionalitet inden for de afsatte ressourcer.
- Udvikling af ny søgeside blev ligeledes sat på pause.
- Arbejdet med at indtegne lokalitetsgrænser fortsætter, og vi har nu grænser på mere end 18.000 af de ca. 20.000 lokaliteter i DOFbasen. Bl.a. er der påbegyndt tegning af grænser på Bornholm, hvilket tillige har givet anledning til en større renovering af lokalitetsstrukturen her.
- Der leveres fortsat data til EuroBirdPortal-samarbejdet (<http://eurobirdportal.org/den/da/>) samt til GBIF (<https://www.gbif.org/dataset/95db4db8-f762-11e1-a439-00145eb45e9a>). Der blev desuden leveret datasæt på ynglerapporteringer til HNV-kortet samt biodiversitetskortet.
- Et projekt med det formål at afklare samarbejdsmulighederne mellem DOFbasen og Statens kommende artsportal (arter.dk) blev gennemført. Arter.dk henter i øjeblikket DOFbasedata fra GBIF.
- Ifm. Punktællingsprojekt 2.0 skal der udvikles såkaldte spontantællinger. Disse vil formentlig blive integreret i DOFbasen, hvorfor dette har været et stort arbejdsområde for DOFbaseteamet i 2020.

Table 1. De 10 talrigeste arter i DOFbasen 2020 (ikke rensat for gengangere)

	Antal fugle		Antal observationer	
	2020	Ændring ift. 2015-19	2020	Ændring ift. 2015-19
Kvækerfinke	60.257.002	+6561 %	4977	+12 %
Bramgås	16.371.660	+6 %	17462	+24 %
Stær	10.723.352	+15 %	24588	+41 %
Grågås	4.976.606	+6 %	40778	+25 %
Hjejle	3.536.449	+18 %	8835	+29 %
Ringdue	3.418.140	+42 %	39777	+45 %
Almindelig ryle	3.186.273	-16 %	11195	+28 %
Pibeand	2.171.508	+24 %	18021	+27 %
Hættemåge	2.144.619	+6 %	24300	+33 %
Sortand	1.867.352	-1 %	7887	+30 %

Pomeransflug, Skjern Enge, 11. maj 2020. Foto: Eva F. Henriksen

Table 2. De 10 arter med størst vækst i antal fugle indtastet i DOFbasen 2020 (uden SU-arter og ikke renset for gengangere)

	Antal fugle		Antal observationer	
	2020	Ændring ift. 2015-19	2020	Ændring ift. 2015-19
Kvækerfinke	60.257.002	+6561 %	4977	+12 %
Styrteløber	492	+1112 %	291	+787 %
Rustand	1569	+960 %	191	+66 %
Rosenstær	210	+441 %	189	+453 %
Sangdrossel	273.915	+430 %	12.922	+43 %
Hvidvinget terne	979	+404 %	166	+18 %
Sortsvane	307	+303 %	208	+228 %
Lundsanger	397	+292 %	341	+253 %
Lille skrigeørn	208	+271 %	208	+282 %
Thorshane	306	+227 %	300	+231 %

Table 3. De 10 arter med størst fald i antal fugle i DOFbasen 2020 (uden SU-arter og ikke renset for gengangere)

	Antal fugle		Antal observationer	
	2020	Ændring ift. 2015-19	2020	Ændring ift. 2015-19
Hvidsken	5	-98 %	5	-97 %
Sydlig nattegal	4	-95 %	4	-94 %
Rødrygget svale	2	-94 %	2	-94 %
Hvidvinget korsnæb	59	-94 %	32	-84 %
Nordlig gråsken	4.632	-91 %	514	-60 %
Høgesanger	25	-77 %	25	-77 %
Sabinemåge	13	-76 %	13	-75 %
Sodfarvet skræpe	80	-74 %	69	-59 %
Stor korsnæb	1.000	-72 %	230	-56 %
Hvidvinget måge	48	-69 %	48	-69 %

Skarverne flager deres hvide lærplet, Damhussøen, 15. marts 2020. Foto: John Larsen

Skarvens ynglekolonier i 2020

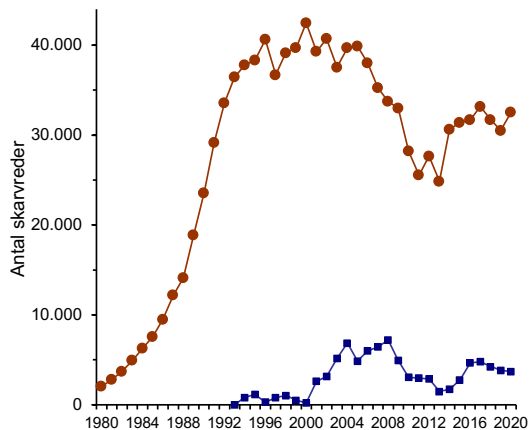
Af Jacob Sterup og Thomas Bregnballe, Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet

Indledning

Hvert år bliver der med hjælp fra mange frivillige ornitologer gennemført en optælling af reder i alle landets skarvkolonier. I Miljøstyrelsen er der interesse i at følge udviklingen i de enkelte kolonier og i den samlede ynglebestand. Det er Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) ved Aarhus Universitet, der er ansvarlig for, at tællingerne bliver udført. De større kolonier bliver talt op af ornitologer med mange års erfaring. Optællingerne af reder sker så vidt muligt på det tidspunkt af foråret, hvor antallet af reder er på det højeste. Oplysninger indtastet i DOFbasen giver os regelmæssigt viden om nye forsøg på kolonidannelse.

Status og udvikling

I 2020 blev der optalt 32.525 reder, hvilket svarer til en fremgang på 6,6 % i forhold til året før. Det antal reder er højere end tallet, der blev præsenteret i rapporten fra årets tælling, der blev udgivet i 2020 (Sterup & Bregnballe 2020). Dette skyldes, at vi efterfølgende har fået oplysninger, som vi ikke havde til rådighed, da vi gjorde endelig status i efteråret 2020. Således fik vi kendskab til en ny koloni på Saltholm, hvor der på luftfotos fra foråret 2020 kunne tælles 350 reder, og ved Sdr. Rønner ved Læsø afslørede luftfotos, at der var flere reder her, end det var vurderet. Med de nye tal kom fremgangen op på 2.014 reder i forhold til 2019. Overordnet set har bestanden dog været forholdsvis stabil siden 2014. Størrelsen af skarvbestanden har de seneste år svaret til

Figur 1. Udviklingen i antallet af skarvreder i Danmark fra 1980 til 2020. Antallet af reder, hvor skarver blev forhindret i at få unger, er vist med den nederste kurve – dette antal indgår i det samlede antal reder.

ca. 80 % af det antal, der yngede i landet, da bestanden kulminerede i årene omkring 2000. Udviklingen i bestanden fra 1980 til 2020 er vist i Fig. 1.

Den eneste region i landet med en stor ændring i antallet af ynglende skarver fra 2019 til 2020 var det sydvestlige Kattegat, hvor der var en fremgang på godt 1.000 reder, svarende til 20 %. I det nordlige Sjælland

Skarv med ulk, Ålborg, 13. maj 2020. Foto: Poul Holm Pedersen

Tabel 1. Antal skarvreder optalt i de enkelte kolonier i Danmark i 2020.

Region/Lokalitet	2020
Vestlige Jylland	
Havrvig Polde	1103
Støreholm, Filsø Mellemsø	985
Klægbanken	349
Svingel Engsø	296
Sandøen, Felsted Kog	264
Skjern Enge	66
Limfjorden	
Melsig	682
Flyndersø	356
Rotholmene	338
Rønholm	322
Hald Sø	210
Ejerslev Røn	165
Lund Fjord	140
Harbøre Tange	39
Spøttrup Sø	24
Rønland Sandø	23
Agger Tange	19
Venø	3
Nordlige Kattegat	
Hirsholmene	1084
Fuglsø Mose	987
Ndr. Rønner	700
Rørdal Lergrave	471
Sdr. Rønner	261
Toftesø	186
Sindal, Uggerby Å	100
Kielstrup Sø	70
Treskelbakkeholm	35
Skagen Nordstrand	35
Ouegård, Mariager Fjord	30
Vesterkær ved Ringsø, Pindstrup	18
Knogen, Læsø	17
Vidstrup, Liver Å	15
Sydvestlige Kattegat	
Stavns Fjord	2540
Svanegrunden	1585
Rands Fjord	388
Vængesø	360
Vigelsø	334
Mågeøerne	287
Vorsø	271
Bosserne	150
Rugård Sø	115
Sorteø, Odense Fjord	69
Esbechholme, Odense Fjord	11
Lillebælt og sydlige Fyn	
Brændeård Sø	1061
Hopsø	477
Vresen	375
Botofte Skovmose, Langeland	357
Ll. Græsholm ved Bredholm	336
Olde Nor	165
Bundsø, Als	158
Nyland, Sydfynske Øhav	158
Kidholmene	143
Vogterholm, Sydfynske Øhav	80
Bastholm/Småholmene/Årø Kalv	66
Føns Vang, SV for Nørre Aaby	40
Langholmshoved, Sydfynske Øhav	39
Nakkebølle Inddæmning	34
Haven v/Søby, Ærø	15
Grensholm, Sydfynske Øhav	3
Nordlige Sjælland	
Hovvig	717
Hellebæk Skov	695
Selsø	524

var der en fremgang på 546 reder (13 %), og i Lillebælt og Sydfynske Øhav var fremgangen på 337 reder (11 %). I både de vestjyske fjorde, Limfjorden, det nordlige Kattegat og Smålandsfarvandet var ændringerne fra 2019 til 2020 i det samlede antal reder meget beskedne. I rapporten om ynglebstanden af skarver i Danmark i 2020 (Sterup & Bregnballe 2020) er udviklingen i regionerne og i de større kolonier nøjere beskrevet.

Kolonierne

Antallet af reder optalt i de enkelte kolonier er angivet i Tabel 1. Koloniernes udbredelse og omtrentlige størrelse er vist på kortet i Figur 2.

I 2020 var der i alt 91 lokaliteter, som havde ynglekolonier af skarver, hvilket var hele 16 flere end i 2019. I 2020 opstod der kolonier på ni lokaliteter, som ikke tidligere havde haft ynglende skarver, der genopstod kolonier på 10 lokaliteter, hvor der tidligere har ynglet skarver (men ikke i 2019), og skarverne forsvandt fra tre lokaliteter, hvor der var ynglefund i 2019.

I de 19 nye kolonier, der opstod i 2020, blev der talt i alt 1.063 reder. De største nye kolonier var Saltholm med 350 reder, Bosserne ved Samsø med 150 reder og Lund Fjord i Vejlerne med 140 reder. De øvrige nye kolonier havde alle under 100 reder, heraf havde de syv færre end 10 reder.

Der lader til at være flere forskellige forklaringer på det meget høje antal nye kolonier i 2020. Mange af de nye kolonier opstod i nærheden af eksisterende kolonier, hvor forholdene for skarverne er forringet de senere år. Dette kan både være pga. forvaltende tiltag (regulering) fra menneskelig side, eller naturlige forhold som eksempelvis forekomst af havørne.

Region/Lokalitet	2020
Holløse Bredning/Ellemosen	412
Skarresø	391
Saltholm	350
Højbjerg Skov, Korsør	348
Esrum Sø	278
Peberholm, Øresund	243
Vaserne	237
Damhussøen	218
Overby, Sjællands Odde	153
Sortedamssøen	120
Arresø ved Arresøkanal	73
Bognæs	35
Snoldelev Mose	5
Tempelkrogsøen	2
Sprogø	2
Svogerslev Sø, Roskilde	1
Sydøstlige Danmark	
Malurtholm	1481
Ormø	1445
Tyreholm	1270
Maribo Sønderlø	1043
Nakskov Fjord	788
Råge Sande	515
Hundsemyre, Bornholm	491
Ægholm	480
Ålholm	445
Dyrefod	412
Vensholm	334
Strandby, Guldborgsund	5
Hjelm Ø	2
	32525

Som eksempel på dette kan nævnes Ringkøbing Fjord, hvor en stor del af ynglebestanden er blevet reguleret gennem mange år. Her blev der talt 950 færre reder end i 2019, men tilbagegangen i fjorden blev stort set udlignet af en stor fremgang ved Filsø Mellemsø og en ny koloni i Skjern Enge. Et andet eksempel er Det Sydfynske Øhav, hvor der blev fundet fire nye kolonier i 2020. Dette kan være en reaktion på forekomst af havørne i Brændegård Sø samt oliering af æg på flere af holmene i Øhavet. Andre steder i landet, hvor der opstod nye kolonier, har tilsvarende forhold gjort sig gældende.

Landets største kolonier i 2020 var Stavns Fjord (2.540 reder), Svanegrunden ved Endelave (1.585 reder) og Malurtholm ved Møn (1.481 reder).

Havørne og forvaltende tiltag

Den stigende bestand af havørne i Danmark har en voksende påvirkning af skarvkolonierne, hvor forekomst af havørne kan medføre nedsat ynglesucces og forsinkelser i, hvornår på foråret skarverne kommer i gang med at yngle.

I lighed med tidligere år blev der også i 2020 gennemført indgreb for at begrænse størrelsen af flere af de eksisterende skarvkolonier. I nogle af kolonierne, hvor skarverne har rede på jorden, består indgrebet i at fjerne rederne eller sprøjte madolie på æggene, så de

ikke klækker. Desuden gøres der flere steder forsøg på at undgå, at skarverne får held med at etablere nye kolonier. Her er der ofte tale om, at skarverne bliver skræmt bort.

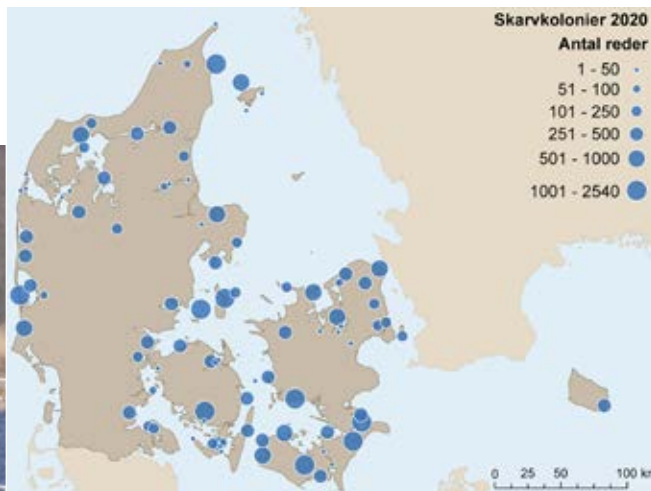
I 2020 blev der efter tilladelse fra Naturstyrelsen gennemført forvaltende tiltag i 20 skarvkolonier. I 11 af kolonierne foretog Naturstyrelsen selv reguleringen, mens den blev foretaget af private lodsejere i de øvrige ni kolonier. Indgrebene berørte i alt 3.695 reder, svarende til godt 11 % af alle skarvredere i Danmark i 2020.

I 3.174 reder fordelt på 13 kolonier blev æggene olieret, og i yderligere to kolonier blev der fjernet æg fra 210 reder. I alt 306 reder fordelt på to kolonier blev fjernet. Herudover blev yngleflugtene forsøgt skræmt bort ved beskydning i mindst fem kolonier. Ved Kielstrup Sø blev der fx nedlagt 68 voksne skarver i januar-marts for at nedbringe antallet af ynglende skarver. Ved Ålholm blev der nedlagt 181 skarver i april/maj for at undgå spredning af kolonierne til nye områder. I de andre kolonier, hvor skarver blev reguleret ved beskydning, blev der nedlagt mellem 4 og 20 skarver.

Referencer

- Sterup, J. & Bregnballe, T. 2020. Danmarks ynglebestand af skarver i 2020. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 40 s. - Teknisk rapport fra DCE Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 187. <http://dce2.au.dk/pub/TR187.pdf>

Figur 2. Størrelse og placering af de danske skarvkolonier i 2020. Cirkulernes størrelse svarer til antallet af optalte reder.

Havørn over skarvkolonien i Filsø, 18. april 2020. Foto: Karin Gustausen

Vibe, Mandø, 13. maj 2020. Foto: Erik Biering

Optællinger af ynglefugle i Vadehavet 2020

Af Ole Thorup ⁽¹⁾ og Thomas Bregnballe ⁽²⁾

1. Amphi Consult, 2. Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet

Indledning

Hvert år bliver der optalt ynglefugle i den danske del af Vadehavet som led i den trilaterale overvågning af det samlede Vadehav, som også omfatter de tyske og hollandske dele. Optællingsprogrammet blev startet i 1995 og har haft fuldt omfang siden 1996. Fugleoptællingerne i den danske del af Vadehavet udføres under og finansieres af Miljøstyrelsens nationale overvågningsprogram NOVANA, og resultaterne indgår senere i en samlet fuglerapportering fra NOVANA-programmet.

Det årlige program består af optællinger af kolonirugende fugle, af nogle udvalgte fåtallige arter af vadefugle i hele Vadehavet og af alle vadefugle og andre udvalgte vandfuglearter i en række kontrolområder. I Danmark er der 11 kontrolområder. Hvert sjette år, næste gang i 2024, udvides programmet til at inkludere alle ynglende vadefugle, måger og terner samt enkelte andre arter, der optælles på samtlige lokaliteter i Vadehavet.

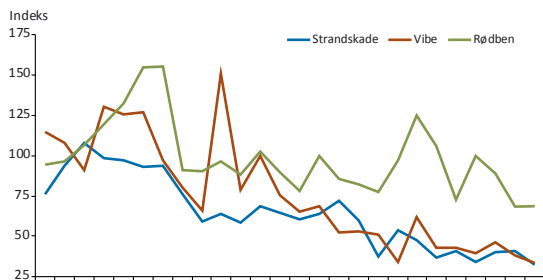
Optællingerne i den danske del af Vadehavet (herefter Vadehavet) udføres af ornitologer fra Amphi Consult

og af ornitologer knyttet til DCE - Aarhus Universitets netværk af erfarne optællere samt af optællere fra Miljøstyrelsen.

Uden for optællingsprogrammet er der i 2020 udført monitoring af udvalgte ynglefugle og deres ynglesucces i forbindelse med to projekter. I det ene projekt har Avifauna Consult på vegne af Naturstyrelsen fulgt ynglefuglene i Margrethe Kog, og i det andet projekt har Amphi Consult overvåget ynglefuglene inden for digerne på Mandø (udført for Esbjerg Kommune, Den Danske Naturfond, Naturstyrelsen og Nationalpark Vadehavet; Thorup 2020). Data fra disse to projekter er stillet til rådighed for det internationale vadehavssamarbejde og indgår i denne afrapportering.

I det følgende vises resultaterne af optællingerne i form af tabeller og figurer. Herudover beskrives uddrag af resultaterne fra overvågningen af ynglefugle i Vadehavet i 2020. Notatet er udarbejdet som en del af Miljøministeriets afrapportering til det Trilaterale Vadehavssamarbejde.

Figur 1. Indeks for ynglende strandskade, viber og rødben optalt i 11 kontrolområder i Vadehavet i perioden 1995-2020. Indeks = 100 er middeltallet for 1996 og 1997, og det viste indeks er gennemsnittet af indeksene for hvert enkelt område. Bemærk at y-aksens laveste værdi er 25 og ikke 0.

Kystfuglehegn, Fanø Strand, 29. maj 2020. Foto: John Frikke

Overvågningsprogrammet i Vadehavet er helt afhængigt af et netværk af erfarne optællere. Vi takker de mange dedikerede optællere for bidragene til endnu en vellykket optælling af ynglefuglene i Vadehavet.

De vidt udbredte vadefugle

Tre vadefuglearter er vidt udbredte i Vadehavsområdet: strandkade, viber og rødben. Ved den seneste totale optælling i 2018 ynglede de tre arter i henholdsvis 137, 121 og 126 af de i alt 213 tælleområder, der dækkes af optællingsprogrammet i Vadehavet.

Siden 1995 er de tre arter optalt hvert år i 11 kontrolområder. Otte af kontrolområderne ligger på strandene, to ligger i marsken og består af græsmarker og dyrkede arealer, og det sidste omfatter strandeng og klitter. Udviklingen i antallet af ynglepar for de tre arter inden for kontrolområderne er vist som et indeks i Figur 1.

Med nogle mindre svingninger har antallet af rødben været på samme niveau de fleste år mellem 1995 og 2020. Indekset i årene 1999-2001 var noget højere. Indekset for 2019 og 2020 på henholdsvis 68 og 69 er dog de laveste, der er set siden programmets start (Figur 1). I begge år var april meget tør, og strandengene og engene var meget tørre på tidspunktet for optælling af rødben i anden halvdel af april og første halvdel af maj. Dette kan have haft indflydelse på det lave antal rødben, der blev set i de fleste områder. Kun i tre af kontrolområderne lå indekset på 100 eller derover i 2019 og 2020, mens det i de øvrige otte kontrolområder var på under 80. Til sammenligning var indekset på 100 eller derover i fem af de elleve kontrolområder i 2018. Rødben optælles også i enkelte områder uden for kontrolområderne. I den sydlige del af Margrethe Kog, hvor Naturstyrelsen i et nyt projekt regulerer vandstanden, blev der i 2020 holdt meget vand inde på engene, så disse ikke tørrede tidligt ud. Her optaltes der i 2020 89 par rødben. Det er det største antal siden optællingsprogrammet i Vadehavet startede i 1996. I 1996-2019 optaltes der i gennemsnit 51 par i den sydlige del af Margrethe Kog.

Der var betydeligt færre strandkader og viber i 2020, end der var ved de første tællinger i 1995, og indeksene har ligget på et meget lavt niveau for de to arter siden 2015. I 2020 var der mindre end en tredjedel så mange strandkader (indeks 32) som i 1996-1997 (indeks 100). Der var også kun en tredjedel så mange viber i 2020 (indeks 33,5), men hos denne art har svingningerne undervejs været noget større i første halvdel af programperioden (Figur 1). I kontrolområderne klarer strandkaderne sig bedst på Langli, hvor der i 2020 var to-tredjedele af antallet af strandkader i 1996-1997, mens viberne klarer sig bedst på Stormengene på Rømø, hvor der var tre-fjerdedele af antallet i 1996-1997.

Flere kolonier af terner forsøgt beskyttet af hegn

Der blev optalt 212 ynglepar af dværgterne i Vadehavet i 2020 (Tabel 1), og det er det højeste antal siden 2002. Det var dog svært at få et præcist tal for arten i de områder, hvor dværgterne ynglede relativt lavt på strandene. Her blev adskillige reder overskyllet og ødelagt ved flere høje højvander, især den 24/5, 12-13/6 og 5-7/6. De store ynglekolonier blev alle optalt 10-12/6, og på dette tidspunkt var mange fugle endnu ikke etableret som ynglepar, men var i gang med kurmageri mm. Kolonien ved Grønningen på Nordfanø blev stort set ikke berørt af oversvømmelserne, hvorimod det var tilfældet for flere af de andre kolonier. På Juvre Sand blev hele sandfladen op til foden af klitterne oversvømmet ved et ekstraordinært højvande i begyndelsen af juli. Inden da havde mindst 50 par dværgterner lagt æg, og alle kuld blev skyllet bort. I nogle af de først anlagte reder var æggene dog klækket inden oversvømmelsen,

Tabel 1. Antal ynglepar af de tre arter af kolonifugle, som især er knyttet til strandene i Vadehavet, 1996-2020. I tabellen er vist gennemsnitstal for fem fireårs-perioder (beregnet med flere decimaler end vist i tabellen) og antal optalte ynglepar for 2016, 2017, 2018, 2019 og 2020. Da der først er optalt ynglefugle på Langejord fra 2014, er perioden 2012-2015 dog opdelt i to perioder. For Rømødæmningen, Koresand, Jordsand angiver blanke felter at lokaliteten ikke blev dækket. Langejord var ikke en kendt ynglelokalitet førend i 2014, og derfor blev den ikke dækket i årene før.

Hvidbrystet præstekrave	1996-99	2000-03	2004-07	2008-11	2012-13	2014-15	2016	2017	2018	2019	2020
Fanø, Søren Jessens Sand	3	1	2	4	3	5	4	0	12	3	2
Fanø, Grønningen	14	14	4	4	2	9	13	16	10	10	7
Fanø, sydvest	0	2	1	0	1	1	1	2	0	4	6
Fanø, Vest- og Østkeldsand	0	1	1	0	1	1	2	0	0	2	1
Rømø Nørreland	11	3	1	0	0	0	2	7	3	0	2
Vesterhavsstranden på Rømø nord for Lakolk	12	23	21	16	12	16	9	12	18	17	22
Vesterhavsstranden på Rømø syd for Lakolk	5	18	13	19	26	20	40	54	43	31	35
Rømø Sønderland	26	26	11	13	6	9	3	5	3	3	8
Skallingen	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Rømødæmningen	0	1	0		0				0		
Margrethe Kog	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Forland, Vidåslusen	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I alt	71	89	53	55	50	59	74	96	89	70	84
Havterne	1996-99	2000-03	2004-07	2008-11	2012-13	2014-15	2016	2017	2018	2019	2020
Langli	184	126	119	135	35	7	3	8	13	32	4
Fanø nord	36	23	7	5	4	2	0	1	1	4	68
Fanø, Keldsand og Trinden	143	148	6	4	0	2	0	0	0	0	1
Peter Meyers Sand	215	197	417	53	41	29	49	28	13	69	0
Langejord						47	50	75	25	11	0
Mandø inkl. Låningsvejen	116	158	146	251	64	93	103	90	49	75	93
Koresand				17	+	105	7	15	33	15	49
Rømø nord og nordvest	305	190	84	45	18	14	18	26	19	15	7
Vesterhavsstranden på Rømø syd for Lakolk	72	26	11	12	10	8	10	9	5	6	1
Jordsand				3			5	0	0	0	0
Esbjerg Havn	6	21	92	108	157	224	231	203	340	127	102
Forlande og klæggrave Esbjerg-Vidåen	1	0	1	5	6	3	0	2	6	0	0
Margrethe Kog	16	2	7	0	1	1	0	0	0	0	0
I alt	1.094	891	890	638	336	535	476	457	504	354	325
Dværgterne	1996-99	2000-03	2004-07	2008-11	2012-13	2014-15	2016	2017	2018	2019	2020
Langli	0	0	5	3	0	0	0	0	0	0	0
Fanø nord	61	28	13	35	19	24	57	36	27	12	29
Fanø, Sønderho, Keldsand og Trinden	14	23	3	10	0	7	12	0	11	0	4
Peter Meyers Sand	12	12	61	4	9	2	2	4	0	0	0
Langejord						4	6	25	8	29	0
Mandø	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0
Koresand				12	+	2	3	2	10	0	12
Rømø nord og nordvest	70	76	12	33	27	30	54	37	40	50	101
Vesterhavsstranden på Rømø syd for Lakolk	20	48	36	50	38	22	50	35	38	40	66
Skallingen	15	11	9	5	3	5	5	1	4	6	0
Esbjerg Havn-Sædding Strand	42	8	18	3	2	2	1	6	1	8	0
Nørresø	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Margrethe Kog	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
I alt	234	207	159	157	98	98	190	146	140	145	212

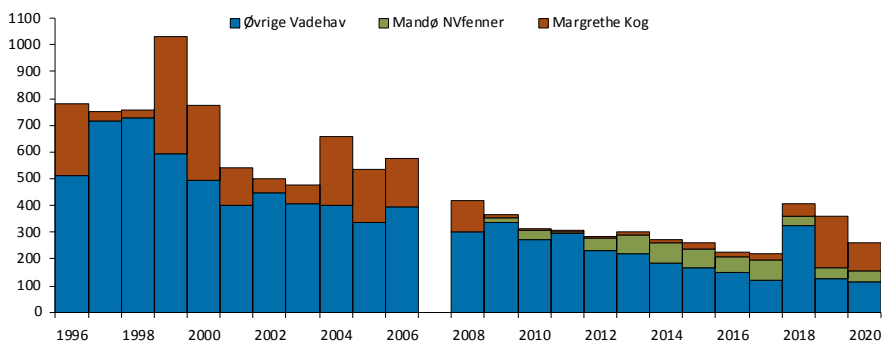
og mindst 2 unger blev flyvefærdige. Samme skæbne overgik ynglefuglene på Rømø Sønderstrand og langs Rømø Vesterstrand syd for Lakolk. Også Søren Jessens Sand (det nordvestligste sand på Fanø) blev næsten helt overskyldt under dette højvande, men et lille område forblev tørt, og det lykkedes for 2 af de 9 ynglende dværgternepar at få unger på vingerne.

Omkring en blandet koloni af dværgterne og havterne ved Grønningen på Nordfanø med 16 par dværgterne og 60 par havterne blev der opsat elektriske færehegn for at holde ræve borte. Desværre lykkedes det imidlertid to gange for en ræv at komme igennem hegnet (tilsyneladende fordi batteriet til yderhegnet var defekt), og derfor fik langt fra alle dværgterne og kun en mindre

andel af de ynglende havterne unger på vingerne. På Rømø fik Nationalpark Vadehavet og Naturstyrelsen opsat hegn nord for Lakolk og ved Sønderstrand, og dette bidrog til høj ynglesucces blandt de dværgterne, som slog sig ned inden for hegnene. Detaljer om ynglefuglene inden for hegningerne og om deres ynglesucces er givet i Thorup & Bregnballe (2020).

Mange hvidbrystede præstekraver havde succes trods flere høje højvander

Der optaltes 84 par hvidbrystet præstekrave i 2020 (Tabel 1), og det er lidt under antallet i de allerbedste år 1999-2002 og 2017-2018. De 67 af parrene fandtes på Rømø, og her var de største koncentrationer på Rømø

Figur 2. Antal ynglepar af klyde i Vadehavet 1996-2020, opdelt på Margrethe Kog med Saltvandssøen, Mandø Nordvestfener og det øvrige Vadehav. Der mangler data fra Fanø fra 2007, og dette år er derfor ikke afbilledet.

Sønderstrand med 24 par og den sydlige del af Juvre Sand med 15 par.

Andre vadefugle som klyde og stor præstekrave blev tilsyneladende aktivt tiltrukket af at yngle inden for rævesikre hegn, men det var kun i meget begrænset omfang tilfældet hos hvidbrystet præstekrave. I 2020 fandtes kun fire af årets 84 par inden for rævehegn, alle på Rømhø Sønderstrand. Derimod forbedrede det tydeligt de hvidbrystede præstekravers ynglesucces, at der blev sat trådhegn (de såkaldte perimeterhegn) op rundt om adskillige reder af hvidbrystet præstekrave sammen med informationskilte både på Fanø og på Rømhø. Dette fjernede en stor del af forstyrrelsen fra færdsel af strandgæster, der generelt forblev uden for indhegningerne.

Kim Fischer fulgte de hvidbrystede præstekraver på Fanø tæt, fra de ankom i april, til den sidste unge blev flyvefærdig i starten af september. Ved anvendelse af en lidt anden metodik og en meget længere optællingsperiode blev det vurderet, at 22 par på Fanø fik 28 flyvefærdige unger. Også på det sydlige Rømhø vurderer Thorkil Brandt, at de hvidbrystede præstekraver havde en god ynglesucces til trods for nogle meget høje højvander i dagene 5.-7. juli.

Klyde klarer sig dårligt som ynglefugl i Vadehavet

I optællingsperioden 1996-2020 er antallet af ynglende klyder i Vadehavet gået kraftigt tilbage (Figur 2, Tabel 2). Sidst i 1990'erne ynglede der årligt mellem

Hvidbrystet præstekrave, Rømhø, 11. april 2020. Foto: Christian A. Jensen

Tabel 2. Antal ynglepar af øvrige kolonifugle i Vadehavet 2020. Blanke felter angiver, at arten ikke blev fundet ynglende på lokaliteten.

	Skestork	Klyde	Sorthovedet måge	Hættemåge	Stormmåge	Sildemåge	Sølvmåge	Svartbag	Sandterne	Splitterne	Fjordterne	Sorterne	Hvidvinget terne
Margrethe Kog/Saltvandssøen		108		3							2		
Tøndermarsken, i øvrigt												48	
Ballummarsken med klæggrave		1									16		
Forland Rømødæmningen-Rejsby Å													
Gl. Hviding Engsø-Rejsby klæggrav og enge		1											
Forland Vilslev-Råhede Vade		4											
Ribemarsken mm med klæggrave		56		1									
Sneum klæggrav og enge		4	17	14.182			4			3			
Esbjerg Havn					22	3	71				39		
Marbæksøerne											1		
Skallingen													
Langli				3	201	1.091	8.743						
Fanø nord og nordøst		26		1	4								
Fanø midt og syd				7			2						
Langejord													
Peter Meyers Sand							9	2					
Keldsand/Trinden		2		1			2						
Mandø inkl. Låningsvejen		44		109	237	69	754	2			45		
Koresand					1								
Rømø		16		10	11		3						
Jordsand							75	1					
2020 total	0	262	17	14.317	476	1.163	9.663	5	0	3	103	48	0
2019 total	23	360	9	8.739	562	1.258	9.646	27	0	0	117	43	0
2018 total	45	409	2	9.060	569	1.219	8.241	15	0	154	89	37	0
2017 total	48	218	8	10.611	518	1.100	8.428	9	0	0	158	23	0
2016 total	13	225	5	16.646	897	1.259	8.416	15	0	0	105	28	0
2011-2015 gennemsnit	34	284	9	10.736	1.234	1.897	8.744	10	0	329	75	33	0
2006-2010 gennemsnit	5	417	5	7.934	1.783	965	5.711	6	0	2.468	39	14	0
2001-2005 gennemsnit	0	542	2	7.900	2.187	486	3.769	4	1	643	55	18	0
1996-2000 gennemsnit	0	818	0	9.839	1.679	140	2.832	3	8	1.210	149	27	4

752 og 1032 par, mens der de seneste fem år har ynglet mellem 225 og 409 par (Figur 2).

Det største antal klyder i Vadehavet findes i Saltvandssøen og Margrethe Kog, og i 2020 fandtes 108 ynglepar. Selvom der er et stort antal fugle i området i yngletiden hvert år, er det meget svingende, hvor mange af fuglene der findes ynglende i området (Figur 2). I naboområdet Rickelsbüller Koog i det tyske Vadehav har der i hele perioden ynglet et stort antal klyder (Clausen m.fl. 2016), og ynglefuglene herfra formodes også at søge føde i et eller andet område i Saltvandssøen. Da der kan yngle et meget stort antal klyder i Margrethe Kog og Saltvandssøen og tallet varierer så meget – 1996-2020 fra 3 par i 2012 til 439 par i 1999

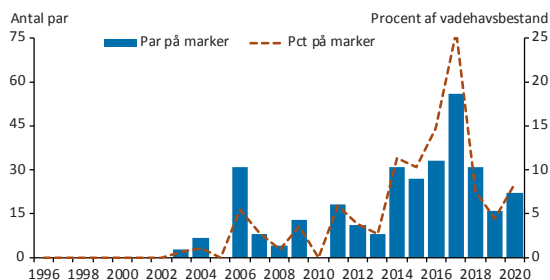
– er det samlede antal ynglepar i Vadehavet meget påvirket af antallet her.

I Vadehavet uden for Margrethe Kog er antallet af ynglepar gået gradvist tilbage siden det toppede i 1997-1998 med lidt over 700 par (Figur 2). Fra 2008 til 2018 var der en periode med relativ stabilitet med en top på 358 par i 2018. I 2019 og 2020 faldt antallet dog markant, og i 2020 ynglende der kun 154 par.

Et andet vigtigt yngleområde siden 2009 er det statsejede areal på det nordvestlige Mandø, det såkaldte Mandø Nordvestfener. Her startede man med at holde mere vand tilbage på engene for godt ti år siden, og det reagerede klyderne positivt på. I 2020 ynglende her 37 par, og i 2014 var antallet oppe på 80 par (Figur 2).

Fjordterne, Esbjerg Havn, 22. juni 2020. Foto: Henning Simonsen

Figur 3. Antal ynglepar af klyde på nysåede marker i Vadehavet 1996-2020. Herudover angives det, hvor stor en andel af Vadehavets samlede antal ynglepar de enkelte år, der yngledes i dette habitat.

I Vadehavet får de dyrkede marker inde bag digerene større og større betydning som ynglested for klyde. I 2020 yngledes 22 par klyder på nysåede vårafgrødemarker (Figur 3; se Thorup & Bregnballe 2020 for en nærmere beskrivelse af klydernes stigende brug af vårafgrødemarker).

Det bedste ynglested for fjordterne er på tage i Esbjerg Havn

Der blev optalt 103 par fjordterner i Vadehavet i 2020 (Tabel 2). De to største koncentrationer var 43 par på Mandø Låningsvej og 32 par på et tag af en fabriksbygning i Esbjerg Havn. Herudover var der 16 par på en lille ø i Astrup Engø. Fuglene på Mandø Låningsvej blev overskyldet af et højt højvande, og kolonien i Astrup Engø blev også forladt. Derimod sås store unger i kolonien på taget i Esbjerg Havn 25/6.

Første ynglefund er fra 2008, og siden 2011 har der hvert år ynglet fjordterner på tage i Esbjerg Havn. I to sæsoner – 2017 og 2019 – har der været mere end 50 par, og de sidste ni år har mellem 26 og 45 % af Vadehavets fjordterner ynglet på tage her. Adskillige år synes fuglene at have haft en god ynglesucces, da der er set mange store unger.

I 1996 da optællingsprogrammet startede fandtes der 215 par i Vadehavet, og næsten alle yngledes på forlandene på Mandø og i Margrethe Kog. Året efter var der kun 109 par og efter 2000 har der kun i fem år været mere end 100 par. I 2020 var der 2 par i Klæggraven i Margrethe Kog, og det er første gang siden 2004, der var ynglet mere end ét par i Margrethe Kog.

Stor kobbersneppe er "NOVANA art" fra 2020

Stor kobbersneppe indgår fra 2020 i NOVANA programmets "kontrolovervågning af ynglefugle" i Tøndermarsken og på Mandø, og i de to områder har der herudover været projekter, der overvågede stor kobbersneppes ynglesucces. De ynglende store kobbersnepper i Vadehavet har således fået særlig opmærksomhed i 2020.

I de optalte områder fandtes der 190 par stor kobbersneppe i 2020 (Tabel 3). I Tøndermarskens Ydre Koge og Margrethe Kog optaltes i alt 117 par. Dette antal har været relativt stabilt 1996-2020, hvor antallet har svinget mellem 76 par (1998) og 147 par (2004), og gennemsnittet var 117 par. I Margrethe Kog syd sås op til 11 ungevarslenende fugle 11-12/6. I området optaltes 18 ynglepar tidligt i maj, mens der i naboområder var 6 par i Dagligreservoirret og 42 par i Ny Frederikskog.

*Stor kobbersnepe, Mandø, 13. maj 2020.
Foto: Erik Biering*

*Stor kobbersnepe, Mandø, 7. april 2020.
Foto: Eva F. Henriksen*

Ungefamilier af stor kobbersnepe bevæger sig en del rundt, og ungefamilier er set bevæge sig op til 3,6 km fra redestedet (Melter m.fl. 2009). Det er ukendt, hvordan ungefamilierne bevæger sig mellem delområderne i Tøndermarsken, og det er derfor ikke muligt at vurdere, hvor i Tøndermarsken de 11 ungevarslende fugle præcist kommer fra.

På Mandø optaltes 55 par stor kobbersnepe i 2020. Arten er kun optalt årligt på Mandø siden 2006, og 2006-2019 blev der optalt mellem 45 og 101 par med et gennemsnit på 68. Der registreredes op til 46 ungevarslende fugle i 25 par den 10-11/6, og der var mange ungevarslende par i en lang periode, hvad der indikerer, at ungerne havde en god overlevelse.

Tabel 3. Antal ynglepar af stor kobbersneppe i Vadehavet ved de totale tællinger i 1996, 2001, 2006, 2012 og 2018, og antallet optalt ved årlige deloptællinger i 2015-2016 og 2019-2020.

	1996	2001	2006	2012	2015	2016	2018	2019	2020
Vilslev Enge	10	0	0	0	0	0	0	0	0
Jedsted Forland/Ribemarsken nord	8	1	0	0	1	0	1	1	1
Mandø Hølade/Ribemarsken syd	3	6	3	3	1	1	1	1	1
Mandø	22	90	72	101	45	51	50	58	55
V. Vedsted-Gl. Hviding Enge og Engsø	2	0	0	0	2	2	0	0	1
Husum Enge, kontrolområde	9	3	0	1	0	2	2	1	2
Ballum Forland	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Rømø Nørreland, kontrolområde	4	6	2	4	1	2	2	1	1
Rømø Nørreland, SV og SØ	10	23	16	26	28	10	11	8	10
Rømø Nordveststrand	0	0	0	0	0	4	2	0	0
Rømø Sønderland	27	23	2	5	1	3	2	1	2
I alt	96	153	95	140	79	75	71	71	73
Saltvandssøen/Margrethe Kog	30	42	46	27	26	32	33	-	24
Tøndermarsken, ydre koge	65	83	80	108	66	87	83	-	93
I alt Vadehavet totale optællinger	257	312	263	299	-	-	216	-	-

Meget tørre enge skabte dårlige yngleforhold for brushane

Der blev i alt fundet fem ynglehunner af brushane i 2020. På Rømø Nørreland sydøst var der en stationær hun 2/6, i Margrethe Kog syd var der en hun i et godt ynglehabitat i den nordlige del 21/5 og én på engen i den sydlige del 11/6, mens der sås to hanner 25/5. Endelig fandtes to hanner med rede på Mandø Nordvestfener 27/5.

Årets jagtgælgelser illustrerer, hvor svært det er at dække denne art, hvor hunnen er meget diskret i yngletiden. I 2020 var der en national optælling af brushane i NOVANA programmet. I forbindelse med dette optællingsprogram blev der kun registreret én hun i Vadehavet, ynglehunnen på Rømø Nørreland.

På Mandø blev der udelukkende registreret én han, mens der blev registreret to hanner i Margrethe Kog. Fire af årets fem ynglehunner blev udelukkende registreret, fordi der blev gennemført projekter på Mandø og i Margrethe Kog syd rettet mod overvågning af vadefuglenes ynglesucces. På Mandø blev der foretaget fem gennemgange. Der blev kun registreret brushane i Mandø Nordvestfener: 20/5 sås to hanner og to hanner, der fouragerede, 27/5 sås to hanner med hver deres rede og én han, 10/6 sås én af de to hanner fra 27/5 med rede, mens der ikke sås brushøns på gennemgangene 21/6 og 2/7, efter en længere periode hvor engene var meget tørre.

I Margrethe Kog blev der foretaget tre gennemgange: 21/5 sås en hun i ynglehabitat, mens 14 hanner og 41 hanner endnu sås i flokke, og alle har næppe været lokale ynglefugle. 11/6 sås en hun i ynglehabitat langt fra observationsstedet 21/5, og det vurderes, at der har været tale om forskellige fugle. 25/6 sås yderligere to hanner, og der kan have været op til fire ynglehunner i området, selvom der ikke blev registreret egentlig yngleadfærd.

Intet tyder på, at nogen af de fem ynglehunner i 2020 havde ynglesucces i det usædvanlig tørre forår, hvor der i Vadehavet var meget lidt nedbør i marts, april og maj.

Referencer

- Avifauna Consult 2020: Ynglefuglerapport, Margrethe Kog 2020. – Upubliceret rapport til Naturstyrelsen.
- Clausen P., Hounisen, J.P., Asferg, T., Thorup, O., Nielsen, H.H. & Vissing, M.S. 2016. Ynglefugle i Tøndermarsken og Margrethe Kog 1975-2015. Evaluering af effekten af en intensiveret rævebekæmpelse og evidensbaserede anbefalinger til forvaltningstiltag. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 160 <http://dce2.au.dk/pub/SR160.pdf>
- Melter, J., Hönisch, B. & Tüllinghoff, R. 2009: Unusual movement of a Black-tailed Godwit *Limosa limosa* family. Wader Study Group Bulletin 116: 85-87.
- Thorup, O. 2020: Overvågning af ynglesucces hos brushane, stor kobbersneppe og rødben i Mandø's koge i 2020. – Rapport til Esbjerg Kommune, Den Danske Naturfond, Naturstyrelsen og Nationalpark Vadehavet.
- Thorup, O. & Bregnballe, T. 2020. Ynglefugle i Vadehavet 2020. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 18 s. – Fagligt notat nr. 2020|91 https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notatet_2020/N2020_91.pdf

Blåmejse ringmærkes,
Blåvand Fuglestation,
28. september 2020.
Foto: Luke Nelson

Dansk ringmærkning 2020

Af Jesper J. Madsen, Jens M. Lausten, Jens Hansen, Tom S. Romdal, Kasper Thorup & Anders P. Tøttrup
- Statens Naturhistoriske Museums ringmærkningsaktiviteter i Danmark

Årets ringmærkninger

I 2020 blev der ringmærket i alt 94.630 fugle i Danmark og på Færøerne med Statens Naturhistoriske Museums ringe.

På Færøerne blev der ringmærket 491 fugle fordelt på 16 arter, hvoraf blot to tilhører spurvefuglearterne (krage og ravn). Det samlede antal lå på et meget lavt niveau og skyldes først og fremmest meget lille

Ringmærkningsprojektet Constant Effort Sites (CES) er et vigtigt projekt som bidrager til overvågning af de almindelige danske småfuglebestande. Her er det på CES-Vestamager 31. juli 2020 med ringmærkerne Daniel Bloche og Kasper Thorup. Foto: Jesper Johannes Madsen.

mærkningsaktivitet på stormsvale samt ingen fangst af småfugle. De to talrigest mærkede arter i 2020 blev lille stormsvale (283 fugle) og almindelig skræpe (76).

I Danmark blev der ringmærket 94.139 fugle, hvoraf 12% (11.287) var mærkninger af redeunger eller ikke-flyvefærdige unger (tabel 2). Det samlede antal ringmærkede fugle i 2020 udgjorde godt 10.000 flere fugle end i 2019, og noget over gennemsnittet på 84.765 for perioden 1999-2018 (med udsving mellem 51.564 i 1999 og 121.730 i 2014).

I 2019 blev der ringmærket i alt 185 arter i Danmark (tabel 2). Et par underarter, som i dag betragtes som arter ifølge nogle systematikker, er her bibeholdt som én art (fx gråsisken). For 25 arter blev der ringmærket over 1.000 individer, og for 63 arter blev der mærket mere end 100 individer. De tilsvarende tal for 2019 var hhv. 24 og 61 og 2018 26 og 62.

De fem talrigest ringmærkede arter i 2020 blev rødhals (9.327), blåmejsje (6.975), fuglekonge (6.152), gransanger (5.610) og musvit (5.003). Fire af arterne (rødhals, blåmejsje, fuglekonge og musvit) har større udsving i antal mærkede fra år til år, og alle lå nogenlunde på niveau med de seneste års mærkninger, dog havde blåmejsje et godt år. For gransanger er antallet øget stødt siden år 2000 men er stagneret på omkring de 5-6.000 mærkninger siden 2014.

2020 blev et rekordår for flere arter, mest markant var munk (med +603 flere end tidligere rekord), dømpap (+378), jernspurv (+243), gærdesanger (+182) og en sjov art som spætmejsje (+13) (se tallene i tabel 2). På figur 3 ses udviklingen i antal ringmærkede gærdesanger, torsanger, havesanger og munk i Danmark for perioden 1995-2020.

Blandt ikke-spurvefugle var de talrigest ringmærkede arter hættemåge (1.572), skarv (1.364), splitterne (1.041), sølvmåge (702) og huldue (616). Antal mærkede skarver, hættemåger og splitterner var på niveau med de seneste par år, hvorimod sølvmåge var på det laveste antal mærkede i mange år. Alle fire arter blev mærket i forbindelse med projektmærkning hvor antallet reguleres efter det ønskede formål. De mange hulduer ringmærkes i forbindelse med et projekt i Nordjylland. Mærkningen startede omkring 2006 og siden er antallet øget frem til 2017, hvor niveauet har ligget på lidt over 600 fugle frem til 2020.

2020 blev et rekord år for knortegås, kongeørn og vandrefalk (se tabel 2).

Ringmærkerne

Ringmærkningsadministrationen udstedte i alt 199 personlige licenser i 2020 gældende til Danmark og/eller Færøerne, samt 11 gruppelicenser, 6 stationslicenser og

Tabel 1. Genfund i udlandet, af fugle ringmærket i Danmark og behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2020.

Art	Norge	Sverige	Finland	Rusland	Estland	Litauen	Ukraine	Polen	Tjekkiet	Tyskland	Holland	Belgien	Luxembourg	Storbritannien	Irland	Kanalerne	Frankrig	Spanien	Portugal	Italien	Schweiz	Slovenien	Ungarn	Tunesien	Marokko	Mauretanien	Guinea-Bissau	Elfenbenskysten	Namibia	Sydafrika	Sum
Skarv	5	1						4	1	26	12	4	3	6			26	5		1	2										96
Hvid stork										6	1							1													8
Skestork										110	27						38	33	9							2					219
Knopsvane		1																													1
Kortnæbbet gås	2																														2
Grågås											1						1	1													3
Canadagås	2																														2
Bramgås			1	2							1																				4
Knortegås														1																	1
Krikand																	1														1
Gråand			1	1	1																										3
Spidsand				1																											1
Troldand			1																												1
Ederfugl											1																				1
Havørn		2																													2
Hedehøg																								1							1
Spurvehøg										1																					1
Klyde																	1														1
Almindelig ryle								1										1													1
Enkeltbekkasin																	1														1
Dobbeltbekkasin														1																	1
Rødben																	1														1
Stenvender										1																					1
Sorthovedet måge		1																													1
Hættemåge		6	3	3				3		3	11	1		45	5		1			1											82
Stormmåge	3	3	10	2				2		7				2			1														30
Sildemåge	1	24								1	4			1				1	1	1					3						37
Sølvmåge		2						2		8	10	1																			23
Svartbag		3								6	7			2		3															21
Ride										2																					2
Splitterne							1	6		22	45			9			4	5										1	4	12	109
Fjordterne										1	1																				2
Dværgterne									2	5			1				1	2								2	1				14
Huldue																	2														2
Ringdue																	1														1
Gærdesmutte										1																					1
Jernspurv		1								3	2						1														7
Rødhals			1					1		3	4	7		1			6														23
Nattergal		1																													1
Rødstjert		1																													1
Ringdrossel	1																														1
Solsort	1		2														1														4
Sangdrossel																	2	3													5
Vindrossel														1				1													2
Sivsanger										1																					1
Rørsanger	1	1								1	1	17					3														24
Gulbug										1																					1
Gærdesanger		1																						1							2
Tornsanger																	1					1		1							2
Havesanger		1										1						1													3
Munk										3	2	2		1			2	1		1			1								13
Brun løvsanger																	1														1
Gransanger	1	1								3	1	1		1			2														10
Løvsanger		1															1					1									4
Fuglekonge								1		2	1	1																			5
Broget fluesnapper		1																													1
Blåmejse	1	8				2					2																				13
Pungmejse		1																													1
Stær										1																					1
Bogfinke	2										1	1																			4
Kvækerfinke	1		1																												2
Grønirisk	1		1							2		1																			5
Grønsisken	5		1									1		1																	8
Tornirisk		1																													1
Gråsisken	3	3							1			1																			8
Kernebidder		1																													1
Rørspurv		1									1	1					1														4
Sum	32	65	22	9	1	2	1	20	2	214	143	43	3	72	6	3	96	55	12	4	4	1	1	1	3	4	1	1	4	12	837

11 vildtplejestationslicenser. Det er et højt antal for personlige licenser. Siden 1999 er der gennemsnitligt udstedt 187 personlige licenser årligt, varierende mellem 169-205. I 2020 var de personlige licenser fordelt på 75 A-licenser, 37 B-licenser, 25 C-licenser og 62 X-licenser. En licens er gældende for et år ad gangen, og alle der ringmærker fugle skal have en gyldig personlig licens. Yderligere information om licenser findes på Ringmærkningsadministrationens hjemmeside (www.rc.ku.dk – side 22 i Retningslinjerne).

De 6 fugle- og ringmærkningsstationer stod for 43 % af alle mærkninger i Danmark i 2020, som er samme niveau som i 2019, mod 38% i 2018 og 2017. Flest fugle blev atter ringmærket på Gedser Fuglestation (16.995) efterfulgt af Skagen (8.765), Blåvand (5.114), Keldsnor (4.507), Christiansø (3.534), og Fanø (1.200).

I 2020 var atter syv ringmærkergrupper (RG) aktive i Danmark: Nordjysk RG, Nordvestjysk RG, Østjysk RG, Anholt RG, Fyns RG, Sydvestsjælland RG og Lolland-Falster-Møn RG. Flere af de mest aktive grupper er involveret i forskellige mærkningsprojekter fx CES-projektet og/eller har en fuglestation tilknyttet.

Årets genmeldinger

I 2020 blev der behandlet 2.899 genmeldinger som tilgik Ringmærkningsadministrationens database, fordelt på 1.588 genmeldinger af fugle ringmærket i Danmark og 1.311 genmeldinger i Danmark af fugle ringmærket i udlandet (se tabel 2). Genmeldingerne omfatter 160 arter. For Færøerne blev der behandlet hhv. 16 og 39 genmeldinger fordelt på 21 arter. Genmeldingstallene indeholder ikke aflæsninger af farveringe fra de store og omfattende farvemærkningsprojekter på bl.a. kortnæbbet gås, knopsvane og mågerne. Aflæsninger af disse

arter videregives normalt til de projektansvarlige.

I 2020 modtog Ringmærkningsadministrationen 13.024 lokale aflæsninger (også kaldet egen-aflæsninger), fordelt på 91 arter hvoraf 25 arter ikke blev genmeldt på anden vis, fx mange aflæsninger af sumpmejse, sortmejde, skægmejde

og stor flagspætte (tabel 2). Det er det højeste antal lokalaflysninger Ringmærkningsadministrationen har modtaget på et enkelt år. For Færøerne blev tilsvarende tal 131 lokale aflæsninger, flest af lille stormsvale og ride.

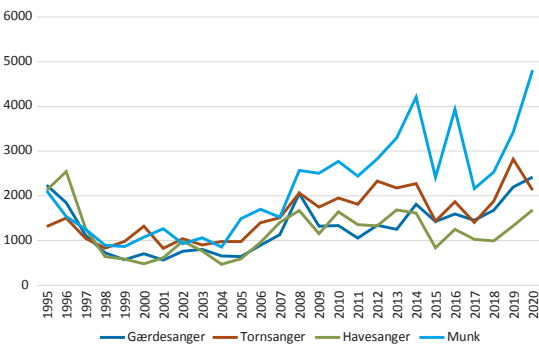
Blandt genfund af fugle ringmærket i Danmark var 837 genmeldinger

Figur 1. Den geografiske fordeling af genfund i udlandet af fugle ringmærket i Danmark, som er behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2020 (n=837).

Gærdesanger, Harboøre Tange, 10. juni 2020. Foto: Allan Kjær Villesen

Figur 3. Udviklingen i antal ringmærkede gærdesanger, tornsang, havesanger og munk i Danmark i perioden 1995-2020. I 2020 blev mærket rekord mange af munk og gærdesanger.

i udlandet af i alt 618 forskellige individer (fig. 1 og tabel 1). I alt 16 fugle blev genmeldt fem gange eller mere (5 skestørke, 2 hættemåger og én sildemåge, splitterne og rødhals). De udenlandske genfund var fordelt på 30 lande, fra det nordligste Norge (gråsikken) til Sydafrika (splitterne), med flest genfund fra Tyskland, Holland og Frankrig (fig. 1). Blandt genfundene var en voksen canadagås, som blev mærket i 2008 ved Mikkeltønder nord for København, som straks derefter drog til Oslo og som blev aflæst deroppe to gange i 2020. Endvidere kom der besked om aflæsninger af tre dværgterner set i Mauritanien og Guinea-Bissau, alle tre danske ynglefugle, og der kom besked om en enkeltbekkasin mærket ved

Ringmærker Emma Sohnmann tager spurvehøg ud af nettet, Blåvand Fuglestation, 9. november 2020. Foto: Anders Brinkmann

Ishøj Strand som blev skudt i det sydlige Frankrig. Endelig blev en brun løvsanger ringmærket 12/10 2020 på Agger Tange og aflæst 41 dage senere i Belgien. Dette er det første udenlandske genfund af en dansk-mærket brun løvsanger.

De 1.311 genfund i Danmark af fugle ringmærket i udlandet omfatter i alt 995 forskellige individer fra 27 lande inkl. Canada i nordvest (stenvender) og Guinea Bissau i syd (rødben) (fig. 2). Heriblandt blev tre suler fra Kanaløerne genfundet i Danmark, det samme blev en gåsegrib fra Spanien, en høgeørn fra Frankrig, en almindelig ryle fra Ungarn, en hættemåge fra Kroatien og to digesvaler fra Tunesien.

Munk, Gl. Holte, 27. maj 2020. Foto: Helge Sørensen

På Ringmærkningsadministrationens blog (<https://fuglering.sites.ku.dk/>) bringes spændende, interessante og sjove historier fra ringmærkningsverden inkl. genfund. Genmelding i Danmark af ringmærkede fugle – uanset om det er en dansk eller udenlandsk ring – bør ske her: www.fuglering.dk

Afslutning

Ringmærkningsadministrationen vil igen i år takke alle vore frivillige ringmærkere – stort, varmt tak for jeres indsats i felten i 2020 – stort som småt! Endvidere en tak til alle, der på den ene eller anden måde har bistået ringmærkningen i 2020 ved fx at støtte vores ringmærkere rundt om i landet eller ved at indsende oplysninger om fund af ringmærkede fugle.

Ringmærkningsadministrationens blog findes her: <https://fuglering.sites.ku.dk/>

Genfund eller aflæsninger af ringmærkede fugle bør indsendes via www.fuglering.dk.

Figur 2. Den geografiske fordeling af mærkningslokaliteter for fugle ringmærket i udlandet og genmeldt i Danmark, som er behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2020 (n=995 fugle med 1.311 genfund).

Tabel 2. Antal fugle ringmærket i Danmark i 2020, samt antal genmeldinger behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2020. Medtaget i separat kolonne er ringmærkernes lokale aflæsninger (også kaldet "egen aflæsninger"). *Ekskluderet fra genfundstallene er et større antal aflæsninger af farveringe på kortnæbbet gås, knopsvane og måger.

Art	Latinsk navn	Mærkninger			Genfund*		
		Pull	Andet	Total	af DK-ringe	lokale aflæsninger	i DK af udenlandske ringe
Rødstrubet lom	<i>Gavia stellata</i>		1	1		1	
Lille lappedykker	<i>Tachybaptus ruficollis</i>		2	2			
Mallemuk	<i>Fulmarus glacialis</i>						2
Sule	<i>Sula bassana</i>						5
Skarv	<i>Phalacrocorax carbo</i>	1.363	1	1.364	145		27
Sølvhejre	<i>Egretta alba</i>						3
Fiskehejre	<i>Ardea cinerea</i>				1		3
Hvid stork	<i>Ciconia ciconia</i>	6		6	11		56
Skestork	<i>Platalea leucorodia</i>	67		67	255		2
Knopsvane	<i>Cygnus olor</i>	76	174	250	11	1	11
Sædgås	<i>Anser fabalis</i>						1
Kortnæbbet gås	<i>Anser brachyrhynchus</i>				4		10
Dværggås	<i>Anser albifrons</i>						4
Grågås	<i>Anser anser</i>	1	6	7	40		17
Canadagås	<i>Branta canadensis</i>				2		3
Bramgås	<i>Branta leucopsis</i>		1	1	5		7
Knortegås	<i>Branta bernicla</i>		81	81	2	2	4
Gravand	<i>Tadorna tadorna</i>						1
Moskusand	<i>Cairina moschata</i>		1	1			
Pibeand	<i>Anas penelope</i>		2	2			1
Krikand	<i>Anas crecca</i>		7	7	1	1	15
Gråand	<i>Anas platyrhynchos</i>	1	22	23	19	1	24
Spidsand	<i>Anas acuta</i>				1		2
Atlingand	<i>Anas querquedula</i>		1	1			
Skeand	<i>Anas clypeata</i>						2
Taffeland	<i>Aythya ferina</i>		2	2			
Troldand	<i>Aythya fuligula</i>				2		2
Ederfugl	<i>Somateria mollissima</i>		139	139	11	40	2
Sortand	<i>Melanitta nigra</i>		2	2			
Toppet skallesluger	<i>Mergus serrator</i>		1	1			
Stor skallesluger	<i>Mergus merganser</i>		1	1			
Hvepsevåge	<i>Pernis apivorus</i>		1	1			
Rød glente	<i>Milvus milvus</i>		1	1			
Havørn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	14	1	15	18		15
Gåsegrib	<i>Gyps fulvus</i>						4
Rørhøg	<i>Circus aeruginosus</i>	6		6			
Hedehøg	<i>Circus pygargus</i>	16		16	6		
Duehøg	<i>Accipiter gentilis</i>	62		62	2		4
Spurvehøg	<i>Accipiter nisus</i>		96	96	2		2
Musvåge	<i>Buteo buteo</i>	1	13	14	1	2	1
Fjeldvåge	<i>Buteo lagopus</i>						1
Kongeørn	<i>Aquila chrysaetos</i>	4		4	2		3
Høgeørn	<i>Hieraetus fasciatus</i>						1
Fiskeørn	<i>Pandion haliaetus</i>						2
Tårnfalk	<i>Falco tinnunculus</i>	438	10	448	10	2	14
Aftenfalk	<i>Falco vespertinus</i>				1		1
Lærkefalk	<i>Falco subbuteo</i>	1		1			
Vandrefalk	<i>Falco peregrinus</i>	22	1	23	25		15
Agerhøne	<i>Perdix perdix</i>		3	3			
Fasan	<i>Phasianus colchicus</i>		4	4			
Vandrikse	<i>Rallus aquaticus</i>		8	8		1	
Grønbenet rørhøne	<i>Gallinula chloropus</i>		1	1	2		
Blishøne	<i>Fulica atra</i>		1	1	6		3
Strandskade	<i>Haematopus ostralegus</i>	9	8	17	2		4
Klyde	<i>Recurvirostra avosetta</i>				1		
Stor præstekrave	<i>Charadrius hiaticula</i>	15	15	30	1		15
Hjejle	<i>Pluvialis apricaria</i>		23	23	1		1
Strandhjejle	<i>Pluvialis squatarola</i>		6	6			
Vibe	<i>Vanellus vanellus</i>	6		6			
Islandsk ryle	<i>Calidris canutus</i>		26	26		1	1
Sandløber	<i>Calidris alba</i>		6	6	1		
Dværgryle	<i>Calidris minuta</i>						2
Sortgrå ryle	<i>Calidris maritima</i>		1	1	8		9
Almindelig ryle	<i>Calidris alpina</i>	2	81	83	2		20
Kærløber	<i>Limicola falcinellus</i>		1	1			
Brushane	<i>Philomachus pugnax</i>		1	1			
Enkeltbekkasin	<i>Lymnocyptes minimus</i>		5	5	1		
Dobbeltbekkasin	<i>Gallinago gallinago</i>		8	8	1	2	
Skovsneppe	<i>Scolopax rusticola</i>		18	18			4

Art	Latinsk navn	Mærkninger			Genfund*		
		Pull	Andet	Total	af DK-ringe	lokale aflæsninger	i DK af udenlandske ringe
Stor kobbersneppe	<i>Limosa limosa</i>						9
Lille kobbersneppe	<i>Limosa lapponica</i>		36	36			1
Storspove	<i>Numenius arquata</i>		2	2			1
Rødben	<i>Tringa totanus</i>		13	13	1		3
Hvidklire	<i>Tringa nebularia</i>						1
Svaleklire	<i>Tringa ochropus</i>		7	7			4
Tinksmed	<i>Tringa glareola</i>		1	1		1	
Mudderklire	<i>Actitis hypoleucos</i>		7	7		1	
Stenvender	<i>Arenaria interpres</i>		19	19	1		1
Sorthovedet måge	<i>Larus melanocephalus</i>	2		2	3		1
Hættemåge	<i>Larus ridibundus</i>	1.346	226	1.572	138		206
Stormmåge	<i>Larus canus</i>	34	25	59	45		25
Sildemåge	<i>Larus fuscus</i>	264	254	518	44	3	34
Sølvmåge	<i>Larus argentatus</i>	518	184	702	97	3	135
Middelhavssølvmåge	<i>Larus michahellis</i>		1	1	1		
Kaspisk måge	<i>Larus cachinnans</i>		24	24			68
Sølvmåge sp.	<i>Larus argentatus/cachinnans/ michahellis</i>		3	3			10
Svartbag	<i>Larus marinus</i>	182	14	196	38		27
Ride	<i>Rissa tridactyla</i>	64	25	89	10	10	26
Rovterne	<i>Sterna caspia</i>	2		2			10
Splitterne	<i>Sterna sandvicensis</i>	912	129	1.041	215	6	150
Fjordterne	<i>Sterna hirundo</i>	112	124	236	2	2	5
Havterne	<i>Sterna paradisaea</i>	135	14	149	3		1
Dværgterne	<i>Sterna albifrons</i>	125	53	178	25	49	7
Lomvie	<i>Uria aalge</i>						5
Tejst	<i>Cephus grylle</i>	5		5	1		4
Klippedue (Tamdue)	<i>Columba livia</i>		1	1			
Huldue	<i>Columba oenas</i>	611	5	616	3	43	
Ringdue	<i>Columba palumbus</i>	6	42	48	3	2	1
Tyrkerdue	<i>Streptopelia decaocto</i>		24	24			
Gøg	<i>Cuculus canorus</i>		4	4			
Slørugle	<i>Tyto alba</i>	441	22	463	28	7	1
Stor hornugle	<i>Bubo bubo</i>	19	1	20	4		
Kirkeugle	<i>Athene noctua</i>	17		17	3	8	
Natugle	<i>Strix aluco</i>	56	3	59	5		
Skovhornugle	<i>Asio otus</i>		3	3			
Perleugle	<i>Aegolius funereus</i>	5		5		1	
Natrvn	<i>Caprimulgus europaeus</i>		16	16			
Isfugl	<i>Alcedo atthis</i>		42	42	1	1	1
Vendehals	<i>Jynx torquilla</i>	113	58	171		16	
Grønspætte	<i>Picus viridis</i>		1	1			
Sortspætte	<i>Dryocopus martius</i>	45	4	49	2		
Stor flagspætte	<i>Picoides major</i>		175	175		56	
Sanglærke	<i>Alauda arvensis</i>	3	1	4			
Digesvale	<i>Riparia riparia</i>		286	286		7	3
Landsvale	<i>Hirundo rustica</i>	1.565	794	2.359	4	152	1
Bysvale	<i>Delichon urbica</i>		33	33		8	
Skovpiber	<i>Anthus trivialis</i>		227	227		4	
Engpiber	<i>Anthus pratensis</i>	5	145	150		1	
Skærpiber	<i>Anthus petrosus</i>		10	10			10
Gul vipstjert	<i>Motacilla flava</i>		140	140			1
Bjergvipstjert	<i>Motacilla cinerea</i>		9	9			
Hvid vipstjert	<i>Motacilla alba</i>		105	105		10	1
Silkehale	<i>Bombycilla garrulus</i>		1	1			
Vandstær	<i>Cinclus cinclus</i>					2	2
Gærdesmutte	<i>Troglodytes troglodytes</i>	3	2.477	2.480	3	412	3
Jernspurv	<i>Prunella modularis</i>	1	4.656	4.657	21	482	19
Rødhals	<i>Eriothacus rubecula</i>	14	9.313	9.327	27	1.339	23
Nattergal	<i>Luscinia luscinia</i>		65	65	1		18
Sydlig nattergal	<i>Luscinia megarhynchos</i>		3	3		1	
Blåhals	<i>Luscinia svecica</i>		48	48		6	1
Blåstjert	<i>Tarsiger cyanurus</i>		2	2			
Husrødstjert	<i>Phoenicurus ochruros</i>	4	37	41			
Rødstjert	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	30	948	978	1	75	2
Bynkefugl	<i>Saxicola rubetra</i>		40	40			
Sortstrubet bynkefugl	<i>Saxicola torquata</i>		19	19			
Sibirisk bynkefugl	<i>Saxicola maurus</i>		1	1			
Stenpikker	<i>Oenanthe oenanthe</i>		25	25			
Ringdrossel	<i>Turdus torquatus</i>		65	65	1	2	
Solsort	<i>Turdus merula</i>	33	2.393	2.426	26	791	5
Siagger	<i>Turdus pilaris</i>		62	62			
Sangdrossel	<i>Turdus philomelos</i>		1.352	1.352	5	62	1
Vindrossel	<i>Turdus iliacus</i>		334	334	3	11	1

Art	Latinsk navn	Mærkninger			Genfund*		
		Pull	Andet	Total	af DK-ringe	lokale aflæsninger	i DK af udenlandske ringe
Misteldrossel	<i>Turdus viscivorus</i>		11	11			
Græshoppesanger	<i>Locustella naevia</i>		15	15		1	
Sivsanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>		322	322	1	30	3
Lille rørsanger	<i>Acrocephalus agricola</i>		1	1			
Buskrørsanger	<i>Acrocephalus dumetorum</i>		1	1			
Kærsanger	<i>Acrocephalus palustris</i>		630	630	1	38	
Rørsanger	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>		1.888	1.888	26	319	25
Drosselrørsanger	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>		2	2			
Bleg gulbug	<i>Hippolais pallida</i>		1	1			
Gulbug	<i>Hippolais icterina</i>		545	545	1	106	1
Høgesanger	<i>Sylvia nisoria</i>		7	7			
Gærdesanger	<i>Sylvia curruca</i>		2.420	2.420	5	557	1
Tornsanger	<i>Sylvia communis</i>		2.125	2.125	6	376	2
Havesanger	<i>Sylvia borin</i>		1.685	1.685	3	137	3
Munk	<i>Sylvia atricapilla</i>		4.812	4.812	19	379	17
Lundsanger	<i>Phylloscopus trochiloides</i>		2	2			
Fuglekongesanger	<i>Phylloscopus proregulus</i>		2	2			
Hvidbrynet løvsanger	<i>Phylloscopus inornatus</i>		43	43		3	
Schwarz løvsanger	<i>Phylloscopus schwarzi</i>		1	1			
Brun løvsanger	<i>Phylloscopus fuscatus</i>		2	2	1		
Skovsanger	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>		18	18			2
Gransanger	<i>Phylloscopus collybita</i>		5.610	5.610	16	576	11
Løvsanger	<i>Phylloscopus trochilus</i>		4.205	4.205	7	216	6
Fuglekonge	<i>Regulus regulus</i>		6.152	6.152	6	570	14
Rødtoppet fuglekonge	<i>Regulus ignicapillus</i>		79	79		30	
Grå fluesnapper	<i>Muscicapa striata</i>		145	145			
Lille fluesnapper	<i>Ficedula parva</i>		38	38		1	
Hvidhalset fluesnapper	<i>Ficedula albicollis</i>		1	1			
Broget fluesnapper	<i>Ficedula hypoleuca</i>	89	392	481	1	14	3
Skægmejse	<i>Panurus biarmicus</i>		244	244		56	
Halemejse	<i>Aegithalos caudatus</i>		278	278	2	43	
Sumpmejse	<i>Parus palustris</i>	28	168	196		165	
Fyrremejse	<i>Parus montanus</i>		3	3			
Topmejse	<i>Parus cristatus</i>		102	102	1	58	
Sortmejse	<i>Parus ater</i>	58	396	454		58	
Blåmejse	<i>Parus caeruleus</i>	534	6.441	6.975	24	1.384	18
Musvit	<i>Parus major</i>	998	4.005	5.003	11	2.502	3
Spætmejse	<i>Sitta europaea</i>	83	182	265	1	186	
Træløber	<i>Certhia familiaris</i>		86	86		15	
Korttået træløber	<i>Certhia brachydactyla</i>		27	27		15	
Pungmejse	<i>Remiz pendulinus</i>		1	1	1		
Rødrygget tornskade	<i>Lanius collurio</i>		98	98		7	
Stor tornskade	<i>Lanius excubitor</i>		3	3			
Skovskade	<i>Garrulus glandarius</i>		79	79		8	
Husskade	<i>Pica pica</i>	3	7	10		2	
Allike	<i>Corvus monedula</i>	29	11	40	1	1	2
Råge	<i>Corvus frugilegus</i>		12	12	2		2
Krage	<i>Corvus corone</i>	5	3	8			4
Ravn	<i>Corvus corax</i>				2		
Stær	<i>Sturnus vulgaris</i>	605	318	923	2	32	7
Gråspurv	<i>Passer domesticus</i>		633	633	3	27	
Skovspurv	<i>Passer montanus</i>	68	1.933	2.001	7	308	
Bogfinke	<i>Fringilla coelebs</i>		1.832	1.832	8	177	6
Kvækerfinke	<i>Fringilla montifringilla</i>		367	367	2	5	11
Gulirisk	<i>Serinus serinus</i>		2	2			
Grønirisk	<i>Carduelis chloris</i>		1.973	1.973	20	269	14
Stillits	<i>Carduelis carduelis</i>		293	293	1	17	1
Grønsisken	<i>Carduelis spinus</i>		1.405	1.405	9	10	3
Tornirisk	<i>Carduelis cannabina</i>		325	325	2	41	6
Bjergirisk	<i>Carduelis flavirostris</i>		70	70		1	
Gråsisken	<i>Carduelis flammea</i>		1.337	1.337	12	77	4
Hvidsisken	<i>Carduelis hornemanni</i>		1	1			
Lille korsnæb	<i>Loxia curvirostra</i>		29	29			
Karmindompap	<i>Carpodacus erythrinus</i>		23	23		2	
Dompap	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>		1.653	1.653	5	347	
Kernebider	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>		99	99	2	2	2
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	4	425	429	2	97	
Rørspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>		894	894	5	113	4
Hybrid sp.	<i>Hybrids or intermediates</i>	1		1			
Ukendt art	<i>Spp.</i>		3	3			
185 arter ringmærket 160 arter genmeldt 210 arter i alt		11.287	82.852	94.139	1.588	13.024	1.311

Rørspurv, der blev fanget 35 % færre rørsprurve ved CES-fangsterne i 2020. Gundsømagle Sø, 1. juni 2020. Foto: Tue Brix

Danmarks Ringmærkerforening 2020

Af Henning Ettrup

Året blev på mange måder anderledes end sædvanligt. Foruden den udbredte corona-pandemi, som satte en stopper for foreningens normale aktiviteter, skete der en større "omvæltning" af administrationen af ringmærkning. For ikke blot blev Ringmærkningscentralen flyttet fra Zoologisk Museum til Citizen Science sektionen på Statens Naturhistoriske Museum, men samtidig blev staben og økonomien reduceret. Sådanne større ændringer giver ofte dønninger. Det gjorde det også blandt ringmærkerne og i foreningen, for hvilken indflydelse ville det få på ringmærkningens fremtid i Danmark? Bekymringen var så stor, at foreningen henvendte sig til Miljøministeren. Miljøministeren svarede heldigvis positivt tilbage, at hun anerkendte ringmærkernes store indsats, og at der ikke var planer om at ændre på ringmærkningen og ej heller for rammerne for Ringmærkningcentralen. Dette svar blev samtidig starten på et nyt og frugtbart samarbejde mellem Ringmærkningscentralen og Ringmærkerforeningen. Fremtiden ser derfor atter lys ud.

Det sædvanlige årsmøde, hvor ringmærkerne opdateres med nyt fra ringmærkerfronten, måtte

i 2020 aflyses på grund af corona-restriktionerne. Derfor blev der alene afholdt en utraditionel generalforsamling i form af Zoom-møde på internettet. Som forventeligt blev deltagerantallet lavere end normalt og kun 15 deltog i mødet. Her kunne det oplyses, at foreningens medlemstal er stødt stigende, så der nu var 70 medlemmer. – Det sikrer foreningens økonomi og lover godt for fremtiden. På grund af corona blev alle seks bestyrelsesmøder afholdt som Zoom-møder (referaterne heraf kan ses på hjemmesiden). Også bestyrelsens faste aktiviteter med deltagelse i bestyrelsesarbejdet på Skagen Fuglestation og arbejdet i DOF's Fuglestationsudvalg foregik som møder på internettet. Som noget nyt, har foreningens bestyrelse nu også fået en plads i Gedser Fuglestations bestyrelse.

Hjemmesiden (www.ringmaerkning.dk) er stadig foreningens vigtigste kontakt til medlemmerne. Der lægges løbende nyt op på siden, men den lider stadig under, at for få deltager aktivt med nyheder. Heraf fremgår også, at foreningens medlemmer kan søge om tilskud, som uddeles i det omfang foreningen har midler til det, til spændende projekter.

Tabel 1. Antal fugle fanget på de 7 sites, hvor der blev fanget i fuld omfang i 2020. A: aflæsning af fugle mærket tidligere år, G: fugle fanget mere end en gang i indeværende år og M: fugle ringmærket i årets CES (inkluderer enkelte fugle mærket udenfor CES eller i udlandet, men fanget første gang i CES). Hertil kommer fordeling på alder af de mærkede (M) og aflæste (A) fugle. Holmdrup på Fyn ikke medtaget i tabellen, da der i 2020 ikke er fanget efter retningslinierne for CES.

2020	Vestamager				Lunget				Brabrand Sø				Tømmerby Fjord				Jennes Sø				Svendborg				Haulund Ribe				Alder				
	A	G	M	Sum	A	G	M	Sum	A	G	M	Sum	A	G	M	Sum	A	G	M	Sum	A	G	M	Sum	A	G	M	Sum	Total	1k	ad		
Ringdue																												1	1	1	1	0	
Gøg														1	1																1	1	
Vandrikse												1		1	2															2		2	
Spurvehøg																								1	1					1		1	
Stor flagspætte		1	3	4	1	1	3	5			1	1		4	4		1	2	3				3	3					20	8	9		
Isfugl														3	3											1	1		4	4	0		
Rødrygget tornskade			1	1																									1		1		
Skovskade			1	1												2	2												3		3		
Husskade			1	1																									1	1	0		
Topmeje																1	2	7	10										10	6	2		
Sumpmeje							4	4			1	1										3		6	9		3	3	17	10	7		
Blåmeje	6	13	53	72	3	2	4	9	4	2	44	50	1	9	26	36		3	3	3		9	12	2	4	6	12	194	101	63			
Musvit	5	7	39	51	6	8	15	29	1	2	16	19	1		7	8		8	10	18		6	24	30	3	5	5	13	168	81	51		
Skægmeje										3	11	29	43	6	5	49	60												103	12	75		
Gulbug			1	1														1	1	1	3	9	13		1	4	5	20	4	12			
Sivsanger									1	5	11	17	6	9	64	79										1	1	1	97	56	27		
Kærsanger			2	2			3	3	1	1	12	14						2	2		7	28	35	3	3	17	23	79	17	51			
Rørsanger			1	1	2	2	13	17	7	10	54	71	28	97	212	337		4	4			4	4				7	7	441	126	206		
Drosselrørsanger															1	1													1		1		
Landvale															2	2													3	1	2		
Løvsanger	23	40	121	184			4	4	4	1	12	17		2	25	27		23	23	5	8	12	25			1	1	281	101	129			
Gransanger		9	47	56	3	2	21	26	4	4	21	29			14	14	3	1	29	33	5	11	44	60	3	15	31	49	267	99	126		
Hålemejse	3	1	6	10			4	4											1	2	3							1	1	18	3	14	
Munk			3	3	1	3	34	38	1	1	4	6			3	3		2	12	14	1	11	97	109	2	2	12	16	189	88	82		
Havesanger			5	5	1	1	14	16			3	3			2	2			3	3	2	3	31	36		3	10	13	78	17	54		
Gærdesanger	1		17	18	4		4	7	7		7	7		6	19	25		3	11	14		5	5			6	6	79	21	49			
Tornsanger		1	7	8			2	2			3	3	1	3	25	29		1	8	22	31	7	8	43	58		3	7	10	141	46	72	
Fuglekonge							1	1										1	4	5	1		1	2					8	4	3		
Træløber																														2	2	0	
Korttået træløber							2	2																						2	1	1	
Spætmeje					1	1	4	6														1	4	5			1	1	12	2	8		
Gærdesmutte		3	11	14	2	4	8	14	1	3	8	12			1	1		4	11	15	1	4	12	17		10	22	32	105	46	31		
Stær																1	1												1	1	0		
Grå fluesnapper			4	4			2	2							2	2													8	4	4		
Rødhals			2	2		2	11	13			4	4						1	10	11		4	20	24	1	2	13	16	70	40	21		
Nattergal			1	1			1	1			1	1																	3		3		
Blåhals, sydlig											2	2			5	5														7	5	2	
Broget fluesnapper			3	3															1	1			1	1					5	1	4		
Rødstjert			4	4	1	4	8	13			5	5											5	5			3	3	30	12	14		
Bynkefugl														1	1														1		1		
Sangdrossel					1	2	1	4																		7	7	4	7	11	22	5	11
Solsort		2	5	7	10	9	23	42		2	13	15	2	3	4	9			4	4	5	6	31	42	4	3	13	20	139	37	77		
Sjagger																		3	3										3		3		
Jernspurv			2	2	1	6	4	11						1	1							1	11	18	30		3	6	9	53	14	19	
Skovspurv							7	7							13	13												1	1	21	12	9	
Skovpiber		2	5	7														5	5										12		10		
Hvid vipstjert							1	1							2	2													3	2	1		
Bogfinke	1			1	3	2	6	11										2	2			1	1				2	2	17	1	14		
Dompap					2		9	11											1	1	1	6	15	22		2	2	36	13	17			
Grønirisk						1	1			2	2			2	2				1	1	1		4	4					10	3	7		
Tornirisk																						8	8						8	3	5		
Gråsisken						5	5	1	1	13	15			2	2				3	3						3	3	28	9	18			
Stillits			5	5											2	2							1	1					8		8		
Gulspurv															3	3						4	3	6	13				16	1	12		
Rørspurv	2		5	7			2	2	5	7	27	39	18	31	99	148	1		2	3		1	1	2		6	6	207	80	88			
Sum	41	79	355	475	38	49	221	308	33	50	295	378	64	165	596	825	6	31	178	215	41	93	454	588	18	58	192	268	3057	1101	1431		
Antal arter				28			31				24				31				26			32					28	55					

CES

Constant Effort Site (CES) er standardiseret ynglefuglefangst, hvor der fanges med spejlnet 12 gange sommeren igennem med henblik på ringmærkning af ynglefugle. Projektet er et samarbejde mellem

Danmarks Ringmærkerforening og Ringmærkningscentralen på Statens Naturhistoriske Museum (se Ettrup & Madsen 2017). Det primære formål med projektet er at registrere ændringer i overlevelse og ynglesucces samt ungeproduktion blandt almindeligt forekommende

Tabel 2. Fangsteffektivitet på de sites, hvor der er foretaget CES-fangst mindst to år. Målt som antal fugle fanget pr. netmeter-time.

Lokalitet	antal år	antal	effektivitet
Batterivej, Skagen	4	1335	0,039
Brabrand Sø	15	6974	0,065
Dybendal	6	1562	0,032
Haulund, Ribe	2	576	0,040
Jennes Sø	3	754	0,028
Lunget	7	2974	0,048
Vestamager	15	6534	0,036
Ovesø	7	4017	0,053
Ravnstrup Sø	9	4914	0,076
Sydfyns Erhvervsskole	2	1213	0,077
Tarup Grusgrav	6	2360	0,057
Tømmerby Fjord	5	4677	0,061
Sum		37890	

spurvefugle. I Danmark blev den første lokalitet startet i 2004 (Drachmann 2004) og siden er der i en kortere eller længere årrække blevet mærket på ca. 15 lokaliteter og fanget knap 40.000 fugle. Tre lokaliteter er blevet opgivet inden en hel sæson var gennemført på grund af fangst af for få fugle.

CES mærkning blev i 2020 gennemført på 8 lokaliteter. Foruden de fire gamle (Brabrand Sø, Vestamager, Tømmerby Fjord og Lunget (Fyn)), hvortil kom Svendborg Erhvervsskole, Jennes Sø (Skagen) samt Haulund (Ribe). Det blev desuden til en prøvelokalitet på Fyn, Horndrup Mose som afløsning for Gudme Sø. På www.ringmaerkning.dk's blog, kan man løbende følge med i fangsterne på flere af lokaliteterne, ligesom man under "CES" kan se, hvad der foreligger af bearbejdede data fra de enkelte lokaliteter.

En opsummering af årets fangster kan ses i nedenstående tabel, der viser årets fangede fugle per lokalitet fordelt på mærkning, aflæsning og genfangst. Antallet fordelt på ungfugle og voksne ses til højre i tabellen. Der blev fanget i alt 3057 fugle fordelt på 2291 mærkede, 241 aflæste samt 525 genfangede fugle.

Sammenlignes de syv lokaliteter hvor der blev fanget begge år, blev der i år fanget 18 % færre fugle i år (3057 i år mod 3726 i 2019). Hvilken indflydelse vejret har haft på det, er vanskeligt at sige, men vinteren var våd med få frostdøgn, foråret var relativt tørt og solrigt men med en del frost, mens sommeren var den næst varmeste registreret dog med indslag af nedbør og skybrud.

For de hyppigst fangede arter (mere end 100 fugle) var der ingen ændring i fangsthypigheden i forhold til 2019 hos blåmejse, musvit og solsort, mens der blev fanget 20 % flere rørsangere, 18% flere gærdesmutte og 15 % flere løvsangere. Modsat gik der for rørspurv, hvoraf der blev fanget hele 35 % færre fugle, 30 % tornsangere, 27 % skægmejse, 25 % gransangere og 18% munke. Ungfuglenes (1k) andel af de fangede fugle blev i år 43,5 %, hvilket var lavt. For perioden 2016-2019 lå det på knap 54 %.

Der blev fanget 20% flere rørsangere i 2020, Skenkelsø Sø, 23. september 2020. Foto: Steen Højmark-Jensen

Hvordan er effektiviteten af indsatsen med fangsten på de forskellige lokaliteter, som jo består af forskellige biotyper? Det er undersøgt for de 12 forskellige lokaliteter, hvor der er gennemført CES-fangst i mindst to år. Effektiviteten er målt som et gennemsnit af det antal fugle, der fanges per meter net på en time (=netmeter-time). Som det fremgår af tabellen, varierer fangsten fra lokalitet til lokalitet. Det kræver en nærmere analyse at vurdere, hvad der gør forskellene, men noget tyder på, at rørskov (Ravnstrup Sø, Brabrand Sø og Tømmerby) er optimale, men at "unge" områder under opvækst (Svendborg) er lige så gode lokaliteter.

Endnu en gang skal CES-mærkerne takkes for den kæmpe indsats, de yder hver sommer. De tjekker vejrudsigter, koordinerer fangster, står op længe før solen, sætter spejlet op og sidst men ikke mindst tilrettelægger ferien, så projektet kan holdes i gang.

Man kan i tidligere numre af Fugleåret følge med i CES-fangsterne de enkelte år, og få et indtryk af variationen fra år til år. Vi håber på, at der snart kan blive foretaget bearbejdning af materialet, så det er muligt at danne sig et samlet overblik over udviklingen i bestandene. På hjemmesiden ligger der en bearbejdning og afrapportering af de indsamlede data fra Brabrand Sø (Ettrup 2020). Også data om fangede rørsangere ved Brabrand Sø er blevet behandlet (Ettrup & Hansen 2020).

Litteratur

- Drachmann, J: Standardiseret fangst af ynglefugle i Dybendal, Salten Langsø Skovdistrikt 2004 (7 sider). www.ringmaerkning.dk/CES.
- Ettrup, H. 2020: CES Brabrand Sø - en opsamling af data fra perioden 2006-2020. www.ringmaerkning.dk/CES.
- Ettrup, H. & Hansen, M.J. 2020: Resultater af 12 års CES-ringmærkning af Rørsangere ved Brabrand Sø. Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 114 (2020): 9-17.
- Ettrup, H. & Madsen, J.J. 2017: Standardiseret ynglefuglefangst i Danmark. Debat. Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 111 (2017): 121-122.

Rovfugletrækket 2020

Samlet og redigeret af Rene Christensen og Peter Lange

Musvåge, Dovns Klint, 4. oktober 2020. Foto: John Frikke

Skagen

Data samlet af Knud Pedersen. For kommentarer, se under beretningen fra Skagen Fuglestation.

Nordøstdjursland

Data indsamlet og bearbejdet af Jørgen Staarup Christensen

Der er primært talt rovfugletræk ved Gjerrild Nordstrand med en fin dækning hele foråret. Fra øvrige Nordøstdjursland er der især talt træk over Grenå by og enge, samt Fornæs, hvor især mange musvåger er talt. Et meget flot år for især rød glente, havørn, rørhøg, blå kærhøg, musvåge, tårnfalk, dværgfalk og vandrefalk med ny års-max. for havørn og rørhøg.

Der må sædvanligvis regnes med et vist antal gengangere for især rød- og sort glente, havørn, musvåge og 2K rørhøg i maj.

Blåvand

Data indsamlet af Bent Jacobsen. For kommentarer se under beretningen fra Blåvand Fuglestation.

Langeland

Data indsamlet og bearbejdet af Jacob Sterup.

Der var god dækning af rovfugletrækket på Sydlangeland i efteråret 2020. Efterårstotalerne for sort glente, spurvehøg og dværgfalk var noget over middel,

og blå kærhøg og tårnfalk satte ny rekord. Til gengæld skuffede steppehøg med blot en enkelt fugl, og også efterårstotalen på otte fjeldvåger var yderst beskednen.

Rørvig

Data fra <https://rfst.dk/wiki/doku.php>, for yderligere kommentarer, se beretningen fra Rørvig Fuglestation.

Halsnæs

Data indsamlet og bearbejdet af Michael Trasborg.

Aktivitets niveauet lå på linje med de foregående år. De fleste af arterne med et gennemsnitligt antal, fjeldvåge dog fortsat med et faldende antal. Steppehøg satte ny sæsonrekord med hele 8 trækkende, til sammenligning sås ingen hedehøge. Til stor jubel for os lokale fik Halsnæs en ny rovfugleart 12/4, blå glente, som sås over Spodsbjerg, dernæst over Kikhavn og så Nødebo Huse.

Efteråret: Trækket var på det jævne hvad angår antal for visse arter. Fire steppehøge var noget af det bedste, samt en aftenfalk, som var Halsnæs' eneste aftenfalk i 2020. Lærkefalk satte sæsonrekord med 8.

Gilleleje

Data indsamlet af Mathias Blicher Bjerregård.

Tallene var ret ringe i 2020 med et egentligt bundår for flere arter, om det skyldes dårlig dækning eller

Kongeørn, Skagen, 9. april 2020. Foto: Bjørn Frikke

Fiskeørn,
Korshage, Rørvig,
6. april 2020.
Foto: Klaus Bjerre

Tårnfalk, Nørrevang, Rørvig, 21. april 2020. Foto: Klaus Bjerre

ugunstigt vejr er usikkert, nok lidt begge dele. Der var ikke mange observationer efter medio april, og kun reel dækning på ret få datoer i marts. For eksempel sås kun en trækkende duehøg hele foråret.

Hellebæk

Data indsamlet og bearbejdet af Steen Søgaard.

Forår: Forårssæsonen blev karakteriseret af, at antallet af rovfugle var lidt under gennemsnittet. Rød glente, tårnfalk og vandrefalk opnåede sæsonrekord.

Arter over gennemsnittet var: sort glente, rød glente, havørn, blå kærhøg (højeste antal siden 2001!), hedehøg, steppehøg, fiskeørn, tårnfalk, lærkefalk og vandrefalk. Arter set under gennemsnittet var hvepsevåge, duehøg og fjeldvåge. Arter på gennemsnittet var rørhøg, spurvehøg, dværgfalk og musvåge.

Medvirkende til det gode sæsonresultat var formodentlig, at både marts og april var præget af svage vinde og mange solskinstimer og måske også, at 'dækningen' af lokaliteten var i top blandt andet på grund af corona-epidemien, hvor mange folk var hjemsendte.

Efteråret: Efteråret var med 14.022 trækkende rovfugle næsten gennemsnitlig. Antallet af observationsdage var lidt under gennemsnittet og antallet af observationstimer var lidt over.

Antallet af rød glente lå over gennemsnittet og med ny sæsonrekord med 84 fugle (gennemsnittet er 24).

Arter som optrådte med antal på gennemsnittet var havørn, vandrefalk og musvåge med 14.022, hvilket var første sæson i 8 år, hvor antallet af musvåger ikke var under gennemsnittet. En medvirkende årsag til dette kan skyldes indslag af SV- og S-lige vinde. Bedste trækdage var 9/10 2.464 og 13/10 2.204, og i top-perioden 9/10-13/10 sås i alt 8.713. Alle øvrige rovfugle sås i antal under gennemsnittet. Især bemærkes, at der kun blev registreret to duehøge og en fjeldvåge.

Stevns

Data indsamlet og bearbejdet af Tim Andersen.

Det var en sæson med mange observationsdage: 85 regulære observationsdage mod normalt ca. 60. Dertil kommer 12 dage med mere tilfældige observationer. Der var ny årsrekord for havørn, som dels kan skyldes de mange observationsdage. Også rød glente havde en ny årsrekord, dog med minimal margin. Til gengæld en sæson med nul duehøge, det har vi kun oplevet tre gange på 40 år, nemlig i 1981, 1984 og 2000. Som erstatning fik vi en jagtfalk. Fjeldvåge havde også et meget svagt år.

Gedser Odde

Data indsamlet og bearbejdet af Bo Kayser, for kommentarer mv. se beretningen fra Gedser Fuglestation samt <https://www.gedserfuglestation.dk/resultater/traektaelling/arsresultater-traektaelling>

Spurvehøg, Hyllekrog, 4. oktober 2020. Foto: Helge Sørensen

Rovfugletrækket forår 2020.

FORÅR	Skagen	NØ Djursland	Rørvig	Halsnæs	Gilbjerg	Hellebæk	Hyllekrog
Hvepsevåge	1400	245	156	83	88	519	478
Sort glente	99	13	4	6	2	8	22
Rød glente	452	471	106	116	55	255	138
Havørn	149	79	39	35	11	68	26
Rørhøg	364	212	115	88	56	118	163
Blå kærhøg	387	124	41	30	29	86	43
Steppehøg	39	6	5	8	1	7	0
Hedehøg	14	4	0	0	0	3	0
Duehøg	36	4	11	6	1	3	0
Spurvehøg	2533	1240	715	696	839	1078	365
Kongeørn	5	5	0	0	0	0	0
Lille skrigeørn	4	0	0	0	0	1	0
Musvåge	2542	6273	974	2037	729	5971	1095
Fjeldvåge	275	25	35	30	23	152	6
Fiskeørn	455	67	60	57	61	196	53
Tårnfalk	917	284	53	69	49	136	93
Aftenfalk	17	5	1	0	1	0	3
Dværgefalk	258	91	24	30	18	37	25
Lærkefalk	261	36	32	14	22	38	16
Vandrefalk	167	50	11	22	18	52	9

Dværgfalk, Hyllekrog,
4. oktober 2020. Foto: Helge Sørensen

Hedeheg, Gjorslev Stevns, 29. maj 2020. Foto: Bo Tureby

Hyllekrog

Data indsamlet og bearbejdet af Preben Berg.

Forår: For kommentarer se under beretningen fra Hyllekrog Fuglestation

Efterår: Rovfugledata foreligger fra i alt 66 dage: august: 12, september: 26, oktober: 19, november: 6, december: 3. Bemærk som vanligt svingende observationstider samt at tilfældige observationer er påført

på dage uden egentlig trækdækning (typisk dage uden tidsangivelser). Der var herudover besøg på lokaliteten på et mindre antal ekstra dage (især juli), hvor der på trods af besøg på lokaliteten ikke blev registreret nogle trækkende rovfugle.

Trækobservationer gjordes ved klitten (Store Brunddrag), fyrrelunden (Drummeholm), Lyttesholm eller den vestligste del af Saksfjed Inddæmning.

Rovfugletrækket efterår 2020.

EFTERÅR	Blåvand	Sydlangeland	Rørvig	Halsnæs	Hellebæk	Stevns	Gedser	Hyllekrog
Hvæpsevåge	2	1621	71	31	202	2036	154	1991
Sort glente	0	16	0	0	0	39	3	5
Rød glente	6	539	16	7	84	2413	596	1090
Havørn	14	4	11	4	5	59	24	2
Rørhøg	59	405	28	16	25	485	171	148
Blå kærhøg	22	113	22	29	30	117	75	30
Steppehøg	0	1	1	4	1	5	3	3
Hedeheg	1	3	0	0	0	2	0	1
Duehøg	2	0	0	1	2	0	0	0
Spurvehøg	190	6092	103	271	0	5476	4622	1816
Kongeørn	0	0	0	0	566	2	1	1
Lille skrigeørn	0	0	0	0	0	1	0	0
Musvåge	37	5338	688	2221	13108	5101	559	2911
Fjeldvåge	4	8	3	6	1	75	218	11
Fiskeørn	8	94	13	9	13	152	67	58
Tårnfalk	184	748	67	24	16	373	660	88
Aftenfalk	0	7	0	1	0	6	2	1
Dværgfalk	35	146	3	8	14	67	116	35
Lærkefalk	1	33	1	8	2	23	23	19
Vandrefalk	14	28	7	9	11	37	12	5

Artsindeks

Indeks henviser til omtale af arterne i afsnittene: Årsrapporten, Rovfugletrækket, SU-rapporten (dog ikke forkastede sager og ikke-færdigbehandlede sager), Nye/sjældne arter for Danmark, Projekt Ørn og Projekt Hedehøg. Navnegruppens artsliste er benyttet som reference for de latinske navne.

Aftenfalk, <i>Falco vespertinus</i>	89, 300, 301	Gærdesanger, <i>Curruca curruca</i>	146
Alexanderparakit, <i>Psittacula krameri</i>	154	Gåsegrib, <i>Gyps fulvus</i>	137
Alk, <i>Alca torda</i>	63	Halsbåndstroland, <i>Aythya collaris</i>	126
Almindelig kjøve, <i>Stercorarius parasiticus</i>	64	Havørn, <i>Haliaeetus albicilla</i>	80, 250, 300, 301
Almindelig ryle, Engryle, <i>Calidris alpina schinzii</i>	57	Hedehøg, <i>Circus pygargus</i>	80, 255, 300, 301
Almindelig skråpe, <i>Puffinus puffinus</i>	42	Hedelærke, <i>Lullula arborea</i>	95
Alpesejler, <i>Tachymarptis melba</i>	127	Hjejle, <i>Pluvialis apricaria</i>	51
Amerikansk krikand, <i>Anas carolinensis</i>	32	Hortulan, <i>Emberiza hortulana</i>	114
Amerikansk pipeand, <i>Mareca americana</i>	154	Hvæpsevåge, <i>Pernis apivorus</i>	300, 301
Amerikansk skarveand, <i>Oxyura jamaicensis</i>	153	Hvid stork, <i>Ciconia ciconia</i>	44
Amerikansk sortand, <i>Melanitta americana</i>	127	Hvidbrynet løvsanger, <i>Phylloscopus inornatus</i>	99
Amerikansk tårnfalk, <i>Falco sparverius</i>	154	Hvidbrytet præstekrave, <i>Charadrius alexandrinus</i>	53
Asiatisk fløjlsand, <i>Melanitta stejnegeri</i>	126	Hvidhalsed fluesnapper, <i>Ficedula albicollis</i>	107
Atlingand, <i>Anas querquedula</i>	31	Hvidkindet værling, <i>Emberiza leucocephalos</i>	152
Balearskråpe, <i>Puffinus mauretanicus</i>	134	Hvidnæbbet lom, <i>Gavia adamsii</i>	40, 156
Biæder, <i>Merops apiaster</i>	89	Hvidrygget ryle, <i>Calidris fuscicollis</i>	130, 155
Bjerglærke, <i>Eremophila alpestris</i>	95	Hvidsken, <i>Acanthis hornemanni</i>	111
Bjergpiber, <i>Anthus spinoletta</i>	108	Hvidskægget terne, <i>Chlidonias hybrida</i>	134
Bleg gulbug, <i>Iduna pallida</i>	146	Hvidvinget korsnæb, <i>Loxia leucoptera</i>	112
Blisgås, grønlandsk, <i>Anser albifrons flavirostris</i>	26	Hvidvinget måge, <i>Larus glaucooides</i>	71
Blå glente, <i>Elanus caeruleus</i>	136	Hvidvinget terne, <i>Chlidonias leucopterus</i>	74
Blå kærhøg, <i>Circus cyaneus</i>	79, 300, 301	Hvidøjet and, <i>Aythya nyroca</i>	125
Blåhals, nordlig (svecica), <i>Luscinia svecica svecica</i>	104	Hærfugl, <i>Upupa epops</i>	85
Blåhals, sydlig (cyanecula), <i>Luscinia svecica cyanecula</i>	105	Hætteværling, <i>Emberiza melanocephala</i>	153
Blåstjert, <i>Tarsiger cyanurus</i>	150	Høgesanger, <i>Sylvia nisoria</i>	101
Bonapartemåge, <i>Chroicocephalus philadelphia</i>	132	Høgeugle, <i>Surnia ulula</i>	140
Bramgås, <i>Branta leucopsis</i>	23	Høgeørn, <i>Aquila fasciata</i>	139, 163
Brilleand, <i>Melanitta perspicillata</i>	27	Iberisk gransanger, <i>Phylloscopus ibericus</i>	143, 148
Broget fluesnapper, <i>Ficedula hypoleuca</i>	106	Iberisk sanger, <i>Curruca subalpina/cantillans</i>	147
Brun løvsanger, <i>Phylloscopus fuscatus</i>	142	Indisk gås, <i>Anser indicus</i>	25
Brun sule, <i>Sula leucogaster</i>	134, 165	Isabellastenpikker, <i>Oenanthe isabellina</i>	152
Brundrossel, <i>Turdus eunomus</i>	149	Isfugl, <i>Alcedo atthis</i>	89
Buskrørsanger, <i>Avrocephalus dumetorum</i>	144	Islom, <i>Gavia immer</i>	39
Canadagås, <i>Branta canadensis</i>	24	Jagtfalk, <i>Falco rusticolus</i>	141, 154
Cistussanger, <i>Cisticola juncidis</i>	146	Japansk bynkefugl, <i>Saxicola stejnegeri</i>	151
Citronvipstjert, <i>Motacilla citreola</i>	110	Japansk trane, <i>Grus japonensis</i>	154
Damklire, <i>Tringa stagnatilis</i>	60, 132	Kaffersejler, <i>Apus caffer</i>	128, 166
Drosselrørsanger, <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	98	Karmindompap, <i>Erythrura erythrura</i>	110
Duehøg, <i>Accipiter gentilis</i>	300, 301	Kaspisk måge, <i>Larus cachinnans</i>	70
Dværgfalk, <i>Falco columbarius</i>	156, 300, 301	Kejserørn, <i>Aquila heliaca</i>	138
Dværggås, <i>Anser erythropus</i>	27	Kirkeugle, <i>Athene noctua</i>	83
Dværghejre, <i>Ixobrychus minutus</i>	135	Knarand, <i>Anas strepera</i>	31
Dværgmåge, <i>Hydrocoleus minutus</i>	68, 155	Knortegås, lysbuget, <i>Branta bernicla hrota</i>	23
Dværgryle, <i>Calidris minuta</i>	58	Knortegås, sortbuget, <i>Branta bernicla nigricans</i>	23
Dværgrørvagtel, <i>Zapornia pusilla</i>	129	Kohejre, <i>Bubulcus ibis</i>	136
Dværgterne, <i>Sternula albifrons</i>	71	Kongeederfugl, <i>Somateria spectabilis</i>	27
Dværgværling, <i>Schoeniclus pusilla</i>	114	Kongeørn, <i>Aquila chrysaetos</i>	77, 248, 300, 301
Dværgørn, <i>Hieraaetus pennatus</i>	138	Korttået lærke, <i>Calandrella brachydactyla</i>	142
Ellekrage, <i>Coracias garrulus</i>	140	Krognæb, <i>Pipicola enucleator</i>	152
Engsnarre, <i>Crex crex</i>	37, 155	Krumnæbbet ryle, <i>Calidris ferruginea</i>	55
Enkeltbekkasin, <i>Lymnocyptes minimus</i>	59	Kærløber, <i>Calidris falcinellus</i>	54
Fiskeørn, <i>Pandion haliaetus</i>	76, 136, 248, 300, 301	Langnæbbet sneppeklire, <i>Limnodromus scolopaceus</i>	131
Fjeldvåge, <i>Buteo lagopus</i>	300, 301	Lapværling, <i>Calcarius lapponicus</i>	113
Flodsanger, <i>Locustella fluviatilis</i>	98	Lille flagspætte, <i>Dendrocopos minor</i>	88
Fuglekongesanger, <i>Phylloscopus proregulus</i>	100	Lille fluesnapper, <i>Ficedula parva</i>	106
Fyrremejse, <i>Poecile montanus</i>	94	Lille gulben, <i>Tringa flavipes</i>	132
Grøn sanger, <i>Phylloscopus nitidus</i>	144	Lille gulbug, <i>Iduna caligata</i>	146
Grønspætte, <i>Picus viridis</i>	86	Lille kjøve, <i>Stercorarius longicaudus</i>	64
Gråmåge, <i>Larus hyperboreus</i>	71	Lille præstekrave, <i>Charadrius dubius</i>	53
Gråsejler, <i>Apus pallidus</i>	127	Lille rørsanger, <i>Acrocephalus agricola</i>	144
Gul vipstjert, <i>Motacilla flava</i>	152	Lille rørvagtel, <i>Zapornia parva</i>	129
Gul vipstjert, gulhovedet, <i>Motacilla flava flavissima</i>	109	Lille sejler, <i>Apus affinis</i>	128, 168
Gulirisk, <i>Serinus serinus</i>	112	Lille skallesluger, <i>Mergellus albellus</i>	28
Gulstrube, <i>Geothlypis trichas</i>	156	Lille skrigeørn, <i>Clanga pomarina</i>	77, 300, 301

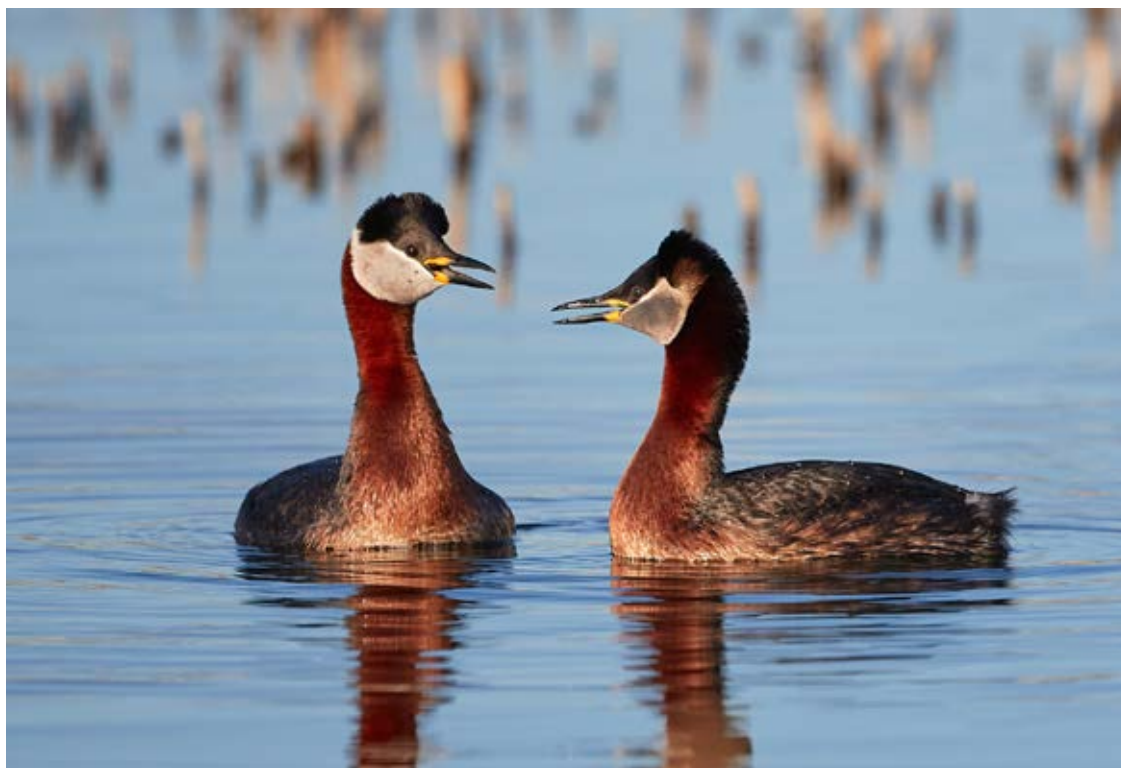
Artsindeks

Lille stormsvale, <i>Hydrobates pelagicus</i>	40, 134	Sort glente, <i>Milvus migrans</i>	82, 300, 301
Lomvie, <i>Uria aalge</i>	64	Sort ibis, <i>Plegadis falcinellus</i>	50
Lunde, <i>Fratercula arctica</i>	62	Sort stork, <i>Ciconia nigra</i>	43
Lundsanger, <i>Phylloscopus trochiloides</i>	100	Sortbrun and, <i>Anas rubripes</i>	155
Lærkefalk, <i>Falco subbuteo</i>	90, 300, 301	Sortgrå ryle, <i>Calidris maritima</i>	57
Makisanger, <i>Curruca subalpina</i>	148	Sorthalset lappedykker, <i>Podiceps nigricollis</i>	34
Mallemuk, <i>Fulmarus glacialis</i>	41	Sorthovedet måge, <i>Larus melanocephalus</i>	68, 133
Markpiber, <i>Anthus campestris</i>	109	Sorttrygget hvid vipstjert, <i>Motacilla alba yarrellii</i>	110
Mellemflagspætte, <i>Dendrocopos medius</i>	140	Sortspætte, <i>Dryocopus martius</i>	87
Mellemkjøve, <i>Stercorarius pomarinus</i>	65	Sortstrubet bynkefugl, <i>Saxicola torquatus</i>	107
Middelhavssølvmåge, <i>Larus michahellis</i>	69	Sortstrubet drossel, <i>Turdus atrogularis</i>	149
Mosehornugle, <i>Asio flammeus</i>	83, 156	Sortterne, <i>Chlidonias niger</i>	74
Mursejler, <i>Apus apus</i>	127	Sortvinget braksvale, <i>Glareola nordmanni</i>	132
Musvåge, <i>Buteo buteo</i>	300, 301	Spidsand, <i>Anas acuta</i>	32
Natrvn, <i>Caprimulgus europaeus</i>	37	Stor Alexanderparakit, <i>Psittacula sandvicensis</i>	75
Nilgås, <i>Alopochen aegyptiaca</i>	29	Spurvehøg, <i>Accipiter nisus</i>	300, 301
Nordisk lappedykker, <i>Podiceps auritus</i>	33	Spurveugle, <i>Glauclidium passerinum</i>	140
Nøddekrige, <i>Nucifraga caryocatactes</i>	93	Stendrossel, <i>Monticola saxatilis</i>	150
Odinshane, <i>Phalaropus lobatus</i>	61	Stenvender, <i>Arenaria interpres</i>	54
Parktræløber, <i>Certhia brachydactyla</i>	102	Steppehøg, <i>Circus macrourus</i>	79, 300, 301
Perleugle, <i>Aegolius funereus</i>	83	Steppeørn, <i>Aquila nipalensis</i>	138
Pibesvane, <i>Cygnus columbianus</i>	21	Stor Alexanderparakit, <i>Psittacula eupatria</i>	154
Pirol, <i>Oriolus oriolus</i>	92	Stor gulben, <i>Tringa melanoleuca</i>	132, 170
Plettet mudderklire, <i>Actitis macularia</i>	131	Stor hornugle, <i>Bubo bubo</i>	84, 153
Plettet rørvagt, <i>Porzana porzana</i>	38	Stor kobbersneppe, islandsk, <i>Limosa limosa islandica</i>	53
Pomeransfugl, <i>Charadrius morinellus</i>	51	Stor korsnæb, <i>Loxia pytyopsittacus</i>	111
Prærieløber, <i>Calidris subruficollis</i>	131	Stor skallesluger, <i>Mergus merganser</i>	28
Prærietrane, <i>Antigone canadensis</i>	129	Stor skrigeørn, <i>Clanga clanga</i>	137
Pungmejse, <i>Remiz pendulinus</i>	94	Stor stormsvale, <i>Oceanodroma leucorhoa</i>	41
Ride, <i>Rissa tridactyla</i>	66	Stor tornskade, <i>Lanius excubitor</i>	93
Ringdrossel, <i>Turdus torquatus</i>	156	Storkjøve, <i>Stercorarius skua</i>	65
Rosenstær, <i>Pastor roseus</i>	102	Storpiber, <i>Anthus richardi</i>	108
Rosenterne, <i>Sterna dougallii</i>	133	Stribet ryle, <i>Calidris melanotos</i>	58
Rovterne, <i>Hydroprogne caspia</i>	73	Stytløløber, <i>Himantopus himantopus</i>	50
Rustand, <i>Tadorna ferruginea</i>	29	Svaleklire, <i>Tringa ochropus</i>	59
Rød glente, <i>Milvus milvus</i>	81, 300, 301	Svanegås, <i>Anser cygnoides</i>	154
Rødhalsed gås, <i>Branta ruficollis</i>	24	Sydlig nattergal, <i>Luscinia megarhynchos</i>	104
Rødhovedet and, <i>Netta rufina</i>	30	Sædgås, tajgasædgås, <i>Anser fabalis</i>	25
Rødrygget svale, <i>Cecropis daurica</i>	99	Sædgås, tundrasædgås, <i>Anser serrirostris</i>	26
Rødstrubet piber, <i>Anthus cervinus</i>	108	Søkonge, Alle alle	63
Rødstrubet sanger, <i>Curruca cantillans</i>	147, 148	Sølvhejre, <i>Ardea alba</i>	48
Rødtoppet fuglekonge, <i>Regulus ignacapilla</i>	101	Sørgedue, <i>Zenaida macroura</i>	129
Rørdrum, <i>Botaurus stellaris</i>	47	Tajgapiber, <i>Anthus hodgsoni</i>	152
Rørhøg, <i>Circus aeruginosus</i>	300, 301	Tejst, <i>Cephus grylle</i>	63
Sabinemåge, <i>Xema sabini</i>	67	Temmincksryle, <i>Calidris temminckii</i>	56
Sandterne, <i>Gelochelidon nilotica</i>	73	Terekklire, <i>Xenus cinereus</i>	131
Sangsvane, <i>Cygnus cygnus</i>	21	Thorshane, <i>Phalaropus fulicarius</i>	61
Savisanger, <i>Locustella luscinioides</i>	97	Tigerfinke, <i>Amandava amandava</i>	154
Schwarz' løvsanger, <i>Phylloscopus schwarzi</i>	142	Tinksmed, <i>Tringa glareola</i>	60
Scopolis / atlantisk skræpe, <i>Calonectis diomedea/borealis</i>	134	Tophejre, <i>Ardeola ralloides</i>	135
Sibirisk bynkefugl, <i>Saxicola maurus/stejnegeri</i>	150, 151	Toplærke, <i>Galerida cristata</i>	96
Sibirisk gransanger, <i>Phylloscopus collybita tristis</i>	100	Topmejse, <i>Lophophanes cristatus</i>	141
Sibirisk hjejle, <i>Pluvialis fulva</i>	129, 155	Topskarv, <i>Phalacrocorax aristotelis</i>	50, 135
Sibirisk krikand, <i>Sibirionetta formosa</i>	125	Trane, <i>Grus grus</i>	38
Silkehejre, <i>Egretta garzetta</i>	48	Tredækker, <i>Gallinago media</i>	59
Skadegøg, <i>Clamator glandarius</i>	129	Turkestantornskade, <i>Lanius phoenicuroides</i>	141
Skestork, <i>Platalea leucorodia</i>	49	Turteldue, <i>Streptopelia turtur</i>	36
Skægmejse, <i>Panurus biarmicus</i>	96	Tårnfalk, <i>Falco tinnunculus</i>	300, 301
Skærpiber, <i>Anthus petrosus</i>	108	Vagt, <i>Coturnix coturnix</i>	32
Slangeørn, <i>Circaetus gallicus</i>	137	Vandrefalk, <i>Falco peregrinus</i>	90
Slørugle, <i>Tyto alba</i>	82	Vandstær, <i>Cinclus cinclus</i>	103
Snegås, <i>Chen caerulescens</i>	24	Vendehals, <i>Jynx torquilla</i>	85
Sneugle, <i>Bubo scandiacus</i>	140	Ørnevåge, <i>Buteo rufinus</i>	139
Sodfarvet skræpe, <i>Puffinus griseus</i>	42		

Rørhøg, Kongeåslusen, 22. august 2020. Foto: Bjørn Frikke

Gråstrubet lappedykker, Herning, 21. april 2020. Foto: Carsten Gørges Laursen

FUGLEÅRET præsenterer den store viden om fuglenes forekomst i Danmark, som hver dag indsamles og indtastes på DOFbasen.

FUGLEÅRET indeholder årsrapporter fra DOF's faglige grupper og projekter – Rapportgruppen, Sjældenhedsudvalget, Punkttællingerne, og fuglestationerne.

FUGLEÅRET indeholder desuden årsberetninger fra en række af DOF's grupper og udvalg og Fugleværnsfondens reservater, samt forsknings- og overvågningsaktiviteter i statsligt regi – herunder ringmærkningen.

FUGLEÅRET er en del af DOF's tilbud til kernemedlemmerne og er tilgængeligt for alle kerne-, husstands- og ungdomsmedlemmer af DOF.